

T.B.M.M. TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 55

103 üncü Birleşim
17 . 6 . 1998 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	5
II. — GELEN KÂĞITLAR	6
III. — YOKLAMA	12
IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	12
A) GÜNDEMĐĐŞİ KONUŞMALAR	12
1. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, TKİ Genel Müdürlüğünün Tunçbilek Garp Linyitleri İşletmesindeki sahalara ilişkin gündemdişi konuşması ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mustafa Cumhuriyetçi'nin cevabı	12:14
2. — İstanbul Milletvekili M. Cevdet Selvi'nin, özelleştirme uygulamalarından doğan işçi sorunlarına ve alınması gereken önlemlere ilişkin gündemdişi konuşması	14:16
3. — Kahramanmaraş Milletvekili Mustafa Kamalak'ın, bazı üniversitelerde uygulanan başörtüsü yasağına ilişkin gündemdişi konuşması ve Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın cevabı	16:23
B) TEZKERELER VE ÖNERGELER	23
1. — Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Türk Grubunda açık bulunan üyelik için grubunca aday gösterilen milletvekiline ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1554)	23

Sayfa

2. — Adalet Komisyonu Başkanlığının Başkanvekilliği seçimine ilişkin tezkere (3/1555) 23:24

V. — ÖNERİLER 24,53**A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ** 24,53

1. — (11/16) esas numaralı gensoru önergesi ile (9/22), (9/23) ve (9/24) esas numaralı Meclis soruşturması önergelerinin gündemdeki yeri, görüşme günleri ve Dilekçe ve TBMM Hesaplarını İnceleme Komisyonları ile (10/219) ve (10/23, 36, 103, 173, 183, 198) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonlarının üye sayılarına ilişkin Danışma Kurulu önerisi 24:26,53:54

B) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ 36

1. — Gündemdeki sıralamanın yeniden yapılmasına ilişkin FB Grubu önerisi 26:27

2. — Gündemdeki sıralamanın yeniden yapılmasına ilişkin DYP Grubu önerisi 27:28

3. — 1 Temmuz 1998 Çarşamba günü tatile girmesi gereken TBMM çalışma süresinin ikinci bir karara kadar uzatılmasına; genel kurulun çalışma gün ve saatleri ile denetimi konuları ve kanun görüşmelerinin gün ve saatlerinin yeniden belirlenmesine ilişkin ANAP, DSP ve DTP Gruplarının müşterek önerisi 28:35

VI. — SEÇİMLER 35**A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM** 35

1. — Adalet Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim 35:36

VII. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER 36,54

1. — Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemlı, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232) 36

2. — Bayburt Milletvekili Ülkü Güney ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 1076 Sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu ile 1111 Sayılı Askerlik Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/669) (S. Sayısı : 338) 36

3. — Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Tasarısı ile Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 39 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Gürcan Dağdaş ve 6 Arkadaşının, Trabzon Milletvekili Yusuf Bahadır ve 9 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 7 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 2 Arkadaşının İşçi ve Memur Emeklileri ile Bunların Dul ve Yetimlerinin Sendikalaşmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/702, 2/224, 2/929, 2/1000, 2/1023, 2/1024) (S. Sayısı : 553) 36

4. — Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/689) (S. Sayısı : 631) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998) 36:37
5. — Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/217) (S. Sayısı : 132) (Dağıtma tarihi : 14.11.1996) 37
6. — Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, İstanbul Milletvekili Emin Kul'un, Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 30 Arkadaşının, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 30 Arkadaşının, Trabzon Milletvekili Kemalettin Göktaş ve 33 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 Arkadaşının, Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, Adana Milletvekili Arif Sezer'in, Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İstanbul Milletvekili Cefi Kamhi'nin, Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın, Bursa Milletvekili Turhan Tayan'ın, Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 6 Arkadaşının, Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, Demokrat Türkiye Partisi Grup Başkanı Van Milletvekili Mahmut Yılbaş, Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Metin Işık, Mardin Milletvekili Muzafer Arıkan ve 6 Arkadaşının, Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/708, 2/72, 2/73, 2/75, 2/129, 2/154, 2/166, 2/182, 2/191, 2/194, 2/221, 2/270, 2/287, 2/293, 2/323, 2/369, 2/420, 2/459, 2/493, 2/884, 2/959, 2/960, 2/1015, 2/1019, 2/1070) (S. Sayısı : 626) 37:52,54:94
- VIII. — SORULAR VE CEVAPLAR** 95
- A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI** 95
1. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, bankaların tasarrufa güvence uygulamasına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Güneş Taner'in yazılı cevabı (7/5088) 95:96
2. — Erzurum Milletvekili Aslan Polat'ın, sekiz yıllık zorunlu eğitim kapsamında yapılacak okul inşaatlarının ihale esas ve usullerine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın yazılı cevabı (7/5092) 96:99
3. — Denizli Milletvekili Hilmi Develi'nin, Denizli cezaevinde tutuklu bulunan bir itirafçıya ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Mahmut Oltan Sungurlu'nun yazılı cevabı (7/5108) 99:100
4. — İzmir Milletvekili Sabri Ergül'ün, İpsala Gümrük Müdürü hakkında basında çıkan haberlere ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Rıfat Serdaroğlu'nun yazılı cevabı (7/5119) 100:101

Sayfa

5. — Ordu Milletvekili Mustafa Hasan Öz'ün, vakıfların denetimine ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'nun yazılı cevabı (7/5128) 101:102
6. — Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, çarşı ve mahalle bekçilerine demirbaş tabanca verilip verilmeyeceğine ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'nun yazılı cevabı (7/5145) 102:103
7. — Aydın Milletvekili Muhammet Polat'ın, Karayolları eski genel müdürü hakkında verilen para ve hapis cezasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Mahmut Oltan Sungurlu'nun yazılı cevabı (7/5186) 103:104
8. — Karaman Milletvekili Abdullah Özbek'in, Karaman - Ermenek-Gökçekent Köyünün branş öğretmeni ihtiyacına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın yazılı cevabı (7/5205) 104:105
9. — Karaman Milletvekili Abdullah Özbey'in, Karaman - Başyayla - Büyükkarapınar Köyünün ilköğretim okulu ihtiyacına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın yazılı cevabı (7/5220) 105
10. — Karaman Milletvekili Abdullah Özbey'in, Karaman - Sarıveliler - Adiller Köyünün ilköğretim okulu ihtiyacına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın yazılı cevabı (7/5221) 105:106
11. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Millî Eğitim Müfettişlerine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın yazılı cevabı (7/5225) 106:107
12. — Afyon Milletvekili Sait Açıba'nın, Ankara Kafkas Derneğinin düzenlediği piknikte bir kişinin konuşmasına izin verilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'nun yazılı cevabı (7/5260) 107:108
13. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dı'nın, THK'nea toplanan kurban derilerine ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'nun yazılı cevabı (7/5267) 108:109
14. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dı'nın, kurban derilerinin toplanmasına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'nun yazılı cevabı (7/5268) 109:110
15. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dı'nın, İstanbul ve İzmir Gümrüklerinde bulunan müfettiş sayısına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Rifat Serdaroğlu'nun yazılı cevabı (7/5274) 110:113
16. — Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, organize suç örgütlerinin Türkiye'deki durumu konusunda hazırlandığı ileri sürülen bir rapora ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'nun yazılı cevabı (7/5276) 113:114

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak iki oturum yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Sacit Günbey, Bakanlığı döneminde, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünde yapıldığı iddia edilen uygulamalara,

Iğdır Milletvekili Adil Aşırım, doğu ve güneydoğu sınır illerimizde yapılan mazot ticaretinden doğan sorunlara ve alınması gereken önlemlere,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar;

Konya Milletvekili Remzi Çetin'in bazı üniversitelerde uygulanan başörtüsü yasağına ilişkin gündem dışı konuşmasına, Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay cevap verdi.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine gidecek olan Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel'e, Devlet Bakanı Hasan Gemici'nin,

Amerika Birleşik Devletlerine gidecek olan Devlet Bakanı Hikmet Sami Türk'e, Devlet Bakanı Hasan Hüsamettin Özkan'ın,

Vekâlet etmelerinin uygun görülmüş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkereleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Erzincan Milletvekili Naci Terzi ve 20 arkadaşının, yarım kalan spor tesislerinin bugünkü durumlarını araştırmak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/269) Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergenin gündemdeki yerini alacağı ve öngörüşmesinin, sırasında yapılacağı,

Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın (6/963) esas numaralı sözlü sorusunu geri aldığına ilişkin önergesi okundu; sözlü sorunun geri verildiği,

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Beşik, Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya ve İçel Milletvekili Turhan Güven'in, hakkında yasal emri bulunan ve aranan "Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım'ın saklı bulunduğu yeri bildiğini açıklamasına rağmen yetkili mercilere haber vermediği iddiasıyla, Devlet Bakanı Eyüp Aşık hakkında bir gensoru açılmasına ilişkin önergeleri (11/16) Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergenin gündeme alınıp alınmayacağı konusundaki görüşme gününün Danışma Kurulu tarafından tespit edilip Genel Kurulun onayına sunulacağı,

Açımlandı.

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu Başkanı Carlos Pimenta'nın, Türkiye Büyük Millet Meclisinden bir Parlamento heyetini, Danimarka'da yapılacak olan Arhus Parlamenteler Konferansına davetine icabet edilmesine ilişkin Başkanlık tezkeresi kabul edildi.

Artvin Milletvekili Hasan Ekinci ve 54 arkadaşının, turizme açılan orman alanlarının dağıtımında talimatlar vermek suretiyle partizanlık ve usulsüzlük yapılmasına yol açarak görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin Türk Ceza Kanununun 240 nci maddesine uyduğu iddiasıyla Başbakan A. Mesut Yılmaz hakkında bir Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergesinin (9/21) öngörüşmeleri tamamlandı; Meclis soruşturması açılmasının kabul edilmediği açıklandı.

Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 37 arkadaşının, Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle ilişkilerinin incelenerek uygulanacak yeni strateji ve politikaların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi üzerine kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (10/21) (S. Sayısı : 632) üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

17 Haziran 1998 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime 20.04'te son verildi.

Yasin Hatiboğlu

Başkanvekili

Haluk Yıldız

Kastamonu

Kâtip Üye

Ali Günaydın

Konya

Kâtip Üye

II. — GELEN KÂĞITLAR

17.6.1998 ÇARŞAMBA

No : 158

Tezkere

1. — Bilecik Milletvekili Bahattin Şeker'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/1554) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 16.6.1998)

Raporlar

1. — 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve Adalet, İçişleri, Tarım, Orman ve Köyişleri, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/674, 1/694, 1/700, 1/705, 1/736, 1/740, 1/742, 1/762) (S. Sayısı : 690) (Dağıtma tarihi : 17.6.1998) (GÜNDEME)

2. — Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/749) (S. Sayısı : 691) (Dağıtma tarihi : 17.6.1998) (GÜNDEME)

3. — Bursa Milletvekili Yahya Şimşek'in Dört İlçe ve İnegöl İlinin Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/628) (S. Sayısı : 693) (Dağıtma tarihi : 17.6.1998) (GÜNDEME)

Sözlü Soru Önergeleri

1. — Yozgat Milletvekili Abdullah Örnek'in, Yozgat Üniversitesi kurulması ile ilgili kanun teklifine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1110) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

2. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dı'nın, bölücü terör olaylarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1111) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

3. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa Ceylanpınar Devlet Üretim Çiftliğine ait arazinin topraksız çiftçilere dağıtılıp dağıtılmayacağına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1112) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

4. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, kamu çalışanlarının maaşlarına yapılacak zamlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1113) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

5. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Marmaris Millî Parklar Genel Müdürlüğünün rüşvet aldığı iddiasına ilişkin Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/1114) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

6. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Millî Park ihalelerinin usulüne ilişkin Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/1115) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

7. — Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, şoför esnafına verilecek kredilere ilişkin Devlet Bakanından (H. Hüsamettin Özkan) sözlü soru önergesi (6/1116) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

8. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, Tarsus Belediyesi kanalizasyon projesi ve katı atık yönetimi etüdüleri için yapılan çalışmalara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/1117) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.6.1998)

9. — Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın, Siirt - Kurtalan Çimento Fabrikası bacasının filtre ihtiyacına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/1118) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

10. — Bilecik Milletvekili Şerif Çim'in, Ekspres sefer yapan trenlerin Bilecik'teki istasyonda durmadığı iddiasına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/1119) (Başkanlığa geliş tarihi : 16.6.1998)

Yazılı Soru Önergeleri

1. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Karaman Devlet Hastanesinin yeni diyaliz cihazı ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/5451) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

2. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Karaman ve havalisindeki çiftçilerin şeker pancarı avanslarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/5452) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

3. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Karaman - Ayrancı İlçesinin Devlet Hastanesi ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/5453) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

4. — Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, Afyon Milletvekili Kubilay Uygun hakkında işlem yapılıp yapılmayacağına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından yazılı soru önergesi (7/5454) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

5. — Karabük Milletvekili Hayrettin Dilekcan'ın, Batı Karadeniz Bölgesinde sel felaketinden zarar gören yerlere yapılan yardımlara ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/5455) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

6. — Bolu Milletvekili Feti Görür'ün, bir holdingin Denizbank'a olan borçlarının ertelendiği iddialarına ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi (7/5456) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

7. — Erzurum Milletvekili Aslan Polat'ın, TEDAŞ Erzurum İl Müdürlüğünün alacaklarına ve Erzurum'un bazı indirimlerden yararlandırılıp yararlandırılmayacağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/5457) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

8. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dı'nın, bölücü terör olaylarına ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi (7/5458) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

9. — Karabük Milletvekili Hayrettin Dilekcan'ın, Batı Karadeniz'de meydana gelen sel felaketinden zarar gören illere yapılan yardımlara ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi (7/5459) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

10. — Karabük Milletvekili Hayrettin Dilekcan'ın, Batı Karadeniz'de meydana gelen sel felaketinden zarar gören illere yapılan yardımlara ilişkin Devlet Bakanından (Hasan Gemici) yazılı soru önergesi (7/5460) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

11. — Karabük Milletvekili Hayrettin Dilekcan'ın, Batı Karadeniz'de meydana gelen sel felaketinden zarar gören illere yapılan yardımlara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/5461) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

12. — Hatay Milletvekili Mehmet Sılay'ın, İstanbul Üniversitesi Rektörü hakkındaki yolsuzluk iddialarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/5462) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

13. — Giresun Milletvekili Turhan Alçelik'in, özelleştirilen Süt Endüstrisi Kurumu A.Ş. Giresun Süt ve Mamülleri İşletmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5463) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

14. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, Hınıs - Başköy Barajı Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/5464) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

15. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, 1996 yılında meydana gelen Hınıs - Varto depreminde yıkılan evlerin yerine yapılacak afet konutlarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/5465) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

16. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, Erzurum - Çat - Soğukpınar Köyündeki afet konutları inşaatına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/5466) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

17. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, Erzurum - Horasan - Yeşilöz Köyündeki afet konutları inşaatına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/5467) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

18. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, Erzurum - Çobandede - Hınıs ayrımı Kararına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/5468) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

19. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, Erzurum İli Tekman - Gökoğlan (Karlıova - Çad) ayrımı yolunun ne zaman bitirileceğine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/5469) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

20. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, Erzurum İli Çobandede - Hınıs - Varto yoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/5470) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

21. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, Erzurum İli - Göksu - Karaçoban yoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/5471) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

22. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, Erzurum - Tekman yoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/5472) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

23. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/5473) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

24. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, Erzurum İline bağlı köylerin yollarına ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/5474) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

25. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, Erzurum'un bazı ilçelerine bağlı köylerin içme suyu sorunlarına ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/5475) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

26. — Erzurum Milletvekili Abdulilâh Fırat'ın, Erzurum'un bazı ilçelerine bağlı köylerin sulama suyu sorununa ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/5476) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

27. — Erzurum Milletvekili Abdülilâh Fırât'ın, Erzurum - Köprüköy İlçesine bağlı köylerin telefon şebekesi yapım programına alınıp alınmadığına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/5477) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

28. — Erzurum Milletvekili Abdülilâh Fırât'ın, Erzurum - Hınıs İlçesine bağlı köylerin telefon şebekesi yapım programına alınıp alınmadığına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/5478) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

29. — Erzurum Milletvekili Abdülilâh Fırât'ın, Erzurum - Tekman İlçesine bağlı köylerin telefon şebekesi yapım programına alınıp alınmadığına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/5479) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

30. — Erzurum Milletvekili Abdülilâh Fırât'ın, Erzurum - Karayazı İlçesine bağlı köylerin telefon şebekesi yapım programına alınıp alınmadığına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/5480) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

31. — Erzurum Milletvekili Abdülilâh Fırât'ın, Erzurum - Horasan İlçesine bağlı köylerin telefon şebekesi yapım programına alınıp alınmadığına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/5481) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

32. — Erzurum Milletvekili Abdülilâh Fırât'ın, Erzurum - Çat İlçesine bağlı köylerin telefon şebekesi yapım programına alınıp alınmadığına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/5482) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

33. — Erzurum Milletvekili Abdülilâh Fırât'ın, Doğu Anadolu'da uygulanan pancar ekim kontenjanlarının tespiti sistemine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/5483) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

34. — Erzurum Milletvekili Abdülilâh Fırât'ın, Söylemez Barajı ve Hidroelektrik Santralı projelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/5484) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

35. — Adana Milletvekili Tuncay Karaytuğ'un, motorlu yük taşımacılığı ile uğraşan esnafa verilecek kredilere ilişkin Devlet Bakanından (H. Hüsâmettin Özkan) yazılı soru önergesi (7/5485) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

36. — Antalya Milletvekili Bekir Kumbul'un, yaş sebze-meyve üreticilerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5486) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

37. — Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, KDV oranlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5487) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

38. — Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, Denizcilik İşletmelerinin özelleştirilmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5488) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

39. — Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, İzmit'te FORD-Otosan'ın SEKA fidanlığına otomobil fabrikası kuracağı iddialarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5489) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

40. — Yozgat Milletvekili Kazım Arslan'ın, Kamu Konutları Yönetmeliğinde yapılan değişikliğe ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5490) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.6.1998)

41. — Trabzon Milletvekili İsmail İlhan Sungur'un, Uzungöl Beldesinin sağlık personeli ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/5491) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.6.1998)

42. — Trabzon Milletvekili İsmail İlhan Sungur'un, kamuda çalışan mühendislerin özlük haklarına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/5492) (Başkanlığa geliş tarihi :

12.6.1998)

43. — Trabzon Milletvekili İsmail İlhan Sungur'un, Emekli Sandığına ait gayrimenkullerin düşük bedelle kiraya verildiği iddiasına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/5493) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.6.1998)

44. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, gümrüklerde KKTC menşeli gıda ve tekstil ürünlerine uygulanan mevzuata ilişkin Devlet Bakanından (Şükrü Sina Gürel) yazılı soru önergesi (7/5494) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.6.1998)

45. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, bir İngiliz yayın kuruluşunun Çanakkale Savaşı ile ilgili hazırlayacağı filme ilişkin Dışişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/5495) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.6.1998)

46. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul'un, başörtülü öğrencilere ve Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörü hakkındaki iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5496) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.6.1998)

47. — Elazığ Milletvekili Ömer Naimi Barım'ın, Elazığ İlindeki bazı sulama projelerinin durumuna ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/5497) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.6.1998)

48. — Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Dökülmez'in, Kahramanmaraş - Merkez - Hacınınoğlu Uludere Deresinin köprü ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/5498) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.6.1998)

49. — Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Dökülmez'in, Kahramanmaraş - Merkeze bağlı bazı köylerin telefon ihtiyacına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/5499) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.6.1998)

50. — Bolu Milletvekili Feti Görür'ün, sporcuların transfer ücretlerinin vergiye tabi tutulup tutulmayacağına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/5500) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.6.1998)

51. — Konya Milletvekili Hasan Hüseyin Öz'ün, M.G.K.'nun "İslam Projesi" adı altında bir çalışma başlattığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5501) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.6.1998)

52. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Burhaniye Sağlık Meslek Lisesinin yeni binasına ne zaman taşınacağına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/5502) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.6.1998)

53. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, süt ve ayranı uygulanan KDV oranına ilişkin Tarım ve Köy İşleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/5503) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

54. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Ankara Çankaya İlçesine bağlı bazı mahallelerin sağlık ocağı ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/5504) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

55. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Antalya - Kemer - Çamyuva Kasabası girişindeki çöplüğe ilişkin Çevre Bakanından yazılı soru önergesi (7/5505) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

56. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Antalya - Kemer'e bağlı Çamyuva Kasabası imar planına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/5506) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

57. — Mardin Milletvekili Fehim Adak'ın, doğal afetlerden zarar gören çiftçilere dağıtılacak tohumluk hakkındaki karara ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/5507) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

58. — Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, kısa dönem askerlik yapan ve askerlikten muaf tutulan milletvekillerine ilişkin Millî Savunma Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/5508) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

59. — Afyon Milletvekili İsmet Attila'nın, Afyon Onkoloji Erken Teşhis Merkezi binasının tadilatına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/5509) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

60. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, YÖK Kanununun kılık kıyafeti serbest bırakan maddesinin uygulanmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanından yazılı soru önergesi (7/5510) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

61. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, üniversitelerdeki kılık kıyafet uygulamalarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/5511) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

62. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, bir barajın inşaat ihalesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/5512) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

63. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, ülkemizdeki köy sayısına ve köylere götürülen hizmetlere ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/5513) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

64. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, memur maaşlarına yapılacak zamlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5514) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

65. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, TRT'ye alınan personele ilişkin Devlet Bakanından (Cavit Kavak) yazılı soru önergesi (7/5515) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

66. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, olağanüstü hal bölgesinde görev yapan askerlerin ulaşım sorununa ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/5516) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

67. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Balıkesir İline yapılan yatırımlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5517) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

68. — Erzurum Milletvekili Aslan Polat'ın, okul yapımı için açılan ihalelere ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/5518) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

69. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, İstanbul Çapa ve Cerrahpaşa Tıp Fakültelerinde başörtülü kız öğrencilerin sınava alınmadıkları iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5519) (Başkanlığa geliş tarihi : 15.6.1998)

BİRİNCİ OTURUM**Açılma Saati : 15.00****17 Haziran 1998 Çarşamba****BAŞKAN : Başkanvekili Yasin HATİBOĞLU****KÂTİP ÜYELER : Ali GÜNAYDIN (Konya), Haluk YILDIZ (Kastamonu)**

BAŞKAN – Çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını Cenabı Allah'tan niyaz ederek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 103 üncü Birleşimini açıyorum.

“Söz milletindir” ifadesiyle, Yüce Heyetinizi ve aşil milletimizi selamlıyorum.

III. — YOKLAMA

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır; Genel Kurul salonunda hazır bulunan sayın üyelerin, burada bulduklarını yüksek sesle işaret etmelerini rica ediyorum.

(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, yapılan yoklama sonucunda, çalışmaya, toplanmaya yeter sayımızın var olduğunu tespit ettik; çalışmalarımıza başlayacağız.

Sayın Taranoğlu, Başkanlığa gönderdiği bir pusulada “16.6.1998 oturumuyla ilgili söz talebimi bugün yerine getirme hususunu takdirlerinize arz ediyorum. Saygılarımla” demektedir.

Sayın Taranoğlu, dün size de ifade ettiğim gibi, tutanakları getirttim, inceledim, size söz verme gerektiğini takdir ettim ve zatiâlinizi kürsüye davet ettim; ancak, Genel Kurul salonunda -mutlaka, Bakanlık işleri dolayısıyla- bulunamadığımız için, size, kürsüye çıkıp o hakkınızı kullanma imkânını maalesef veremedim. İhtüdüğümüzün 69 uncu maddesinin ikinci fıkrası gayet açık; hatta, aynı birleşimde değil, aynı oturum içinde söz talebinin karşılanacağı belirtiliyor. Onun için, dün sizi ararken “birleşime ara vereceğim, oturum değişecek; hakkınız zayi olmasın diye şimdi arıyorum” diye de ifadeye bulundum. Binnetice, bugün, size, dünkü konuşmalardan dolayı, maalesef söz verme imkânım yok.

Gündem dışı söz talepleri vardır; üç arkadaşına gündem dışı söz vereceğim.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. — *Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, TKİ Genel Müdürlüğünün Tunçbilek Garp Linyitleri İşletmesindeki sahalara ilişkin gündem dışı konuşması ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mustafa Cumhur Erşümer'in cevabı*

BAŞKAN – Sayın Ahmet Derin'in, TKİ Genel Müdürlüğü Tunçbilek Garp Linyitleri İşletmelerindeki sahalara ilgili olarak gündem dışı söz talebi vardır; belki de, tedbir alsın diye, Yüce Heyeti bilgilendirmek istiyor.

Buyurun efendim.

AHMET DERİN (Kütahya) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum; Başkanımıza da, bu konuda bana söz verdiği için teşekkür ediyorum.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımıza bağlı TKİ Genel Müdürlüğünün Tunçbilek'teki kuruluşu olan Garp Linyitleri İşletmesinde, bazı sahaların -kömür çıkarma işiyle ilgili- taşeronlara

ihaleye çıkarılması hususu vardı ve 28 Ocak 1998 tarihinde ilan edilerek ihaleye çıkarılmıştı; ancak, bu sabah öğrendik ki, 24 Haziranda yapılması gereken bu ihale, bizzat Enerji Bakanlığımızın talimatıyla ertelenmiştir. Buradan, talimat vererek ihaleyi erteleyen Bakanlığımıza teşekkürlerimi arz ediyorum. Ne var ki, 24 Haziran 1998 tarihinde yapılacak olan bu ihalenin, tarihi belli olmayan bir zamana ertelenmiş olmasının, ihaleden vazgeçilmiş olmasının gerektirmediği kanaati, bende gündem dışı bir konuşma yapma zarureti hâsıl etmiştir. Bu açıdan, ihale ertelenmiş olmasına rağmen, Genel Kurula bu proje konusunda bilgi aktarabilmeyi fırsat bilerek huzurlarınızdayım.

Tunçbilek bölgesi, teshinde ve sanayide kullanabileceğimiz kömürlerin çıkarıldığı iki alandan birisidir; 250 veya 300 milyon ton civarında bir rezervi olduğu biliniyor. Bu rezervin 130 ilâ 150 milyon tonunu kapsayan bir bölüm, 250 metre ilâ 600 metre derinlikte ve 5 kilometre uzunluğunda bir sahayı kapsıyor; yani, orada yeraltı işletmeciliği yapılması gerekir. Bunun için, İstanbul Teknik Üniversitesi ile müessesenin ortaklaşa on yılı aşkın bir çalışmasından sonra bu saha projelendirilmiş, en ekonomik şekilde, rezervinde dengeli tüketim de esas alınarak bir proje hazırlanmış; 250 metre ilâ 600 metre derinlikteki bu bölgenin tam ortasından 450 metre derinliğinde bir kuyu açılarak, derinkuyu projesiyle bu kömürün alınmasının en ekonomik ve rezervlerin tüketilmesi açısından da en rantabl bir sistem ve proje olduğu tespit edilmiştir. Ancak, şu anda ihaleye çıkarılan bu saha, projedeki aynı sahayı kapsamına rağmen, bu ihale, bu projeyle alakası olmayan apayrı bir ihale, apayrı bir uygulamadır. Bunun iki yönden mahzuru vardır; birincisi teknik açıdan, ikincisi ekonomik açıdan.

Teknik açıdan şöyle: Eğer biz, 250 metre derinlikteki bir bölümden başlayarak, galeri sürerek, 2-3 kilometrelik bir mesafedeki kömürü alacak olursak -derinkuyu projesini yapmadan, derinkuyu açmadan galeri sürecek olursak- bununla, o sahadaki kömürün ancak üçte 1'ini veya ne kadar çok gayret edilirse edilsin, ancak yarısını alabilme imkânına sahip oluruz. Bu galerilerden sonra, geri kalan aşağı yukarı 75 milyon ton rezervin alınması ya imkânsız hale gelecek veya çok zor bir hale gelecek. Bu açıdan, bu proje bozulmadan yapılması gereken şeyin, galeriler sürerek kömürün çıkarılması, istihracı şekliyle değil, kömür sahasının tam ortasından 450 metre derinliğinde bir derinkuyu projesi yapıldıktan sonra ancak bu kömürün tamamının alınmasının ve rantabl, ekonomik bir şekilde alınmasının mümkün olduğu ilmen de sabit ve TKİ Genel Müdürlüğündeki önceki projelerde de bu böyledir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET DERİN (Devamla) – Hemen bağlayacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – O ne; zafer işareti mi, 2 dakika mı istiyorsunuz?

AHMET DERİN (Devamla) – 2 dakika...

BAŞKAN – Peki; buyurun.

AHMET DERİN (Devamla) – Ekonomik açıdan ise; bakın, bugün, Türkiye Kömür İşletmelerinin, bir bölüm üretimde yeraltı işletmeciliği var, bir bölüm üretimi, Garp Linyitleri Müessesesi, kendi makineleriyle yapıyor; bir bölümünü de taşeronlara vermiş, açık işletme şekliyle yapıyor. Şu anda, çıkarılan bu kömürler, istihraç edilen bu kömürler, yaz dönemi geldiğinde satılmıyor, stoklara alınmıyor ve yanma hadisesi başlıyor, yani kömür kendi kendine yanmaya başlıyor. Bugün, istihraç ettiği mevcut kömürleri satamayan bir kuruluş, eğer tekrar, kömür istihracını taşeronlara verecek olursa, Türkiye Kömür İşletmelerinin (TKİ) şunu yapması gerekiyor: Ya kendi kömür üretimini azaltacak -o zaman da maliyetler artacak- ya da, kömürleri stok sahasına çekecek ve bu kömürler kendi kendine yanacak. Bu açıdan, şu anda mevcut olan, çıkarılan kömür, ancak satılabilen kömür; hatta, bazen stok dahi yapılabilir... ikinci bir galeri sürülerek, müteahhitlere verilerek

üretim yapılmasıyla ilgili olan, teknik açıdan da sakıncalı olan bu ihalenin iptal edilmesi, böyle bir yola gidilmemesi; ancak, yöremizin ve Türkiye'nin ileriye dönük, elli yıllık teshin ve sanayi kömürünü verebilecek olan bu sahanın, İstanbul Teknik Üniversitesiyle ortak olarak yapılmış olan, hakikaten dantel gibi örülmüş ve rezerv tüketim planlaması da göz önüne alınarak planlanmış olan bu projenin, bir an önce bu şekliyle tekrar ihaleye çıkarılması konusunu bilgilerinize arz eder, hepini-ze saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Derin, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı konuşmayı cevaplamak üzere, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Erşümer. Buyurun Sayın Bakan. (ANAP sıralarından alkışlar)

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakka-
le) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sizleri, önce, saygıyla selamlıyorum.

Kütahya Milletvekilimiz Sayın Ahmet Derin'e de, gündem dışı konuşmasında dile getirdiği hususlar için ve böylece bana da cevap imkânı verdiği için teşekkür ediyorum.

Biliyorsunuz, Türkiye, gerçekten, yeraltı kaynakları bakımından, zengin komşuların fakir komşusu durumunda ve Türkiye, özellikle, kömür, doğalgaz ve petrol kaynaklarını, bir gramına da hi hanel getirmeden kullanmak durumundadır. Tabii, biz de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı olarak, bunları sağlıklı bir şekilde gerçekleştirme çabası içinde, gerekli işlemleri yapmayı sürdürüyoruz.

Sayın Derin'in burada belirttiği bazı hususların daha da anlaşılabilir hale getirilmesi ve konu üzerindeki tartışmaların da sona erdirilmesi maksadıyla, dünkü bir kararımızla bu ihaleyi erteledik. Tabii, bu ertelemenin ana sebebi, biraz önce benim de belirttiğim şekilde, burada bir zararın husule getirilmemesinin sağlanmasıdır. Ancak, yapılan işlem itibarıyla, 1996 yılında, aynı sahada, hemen hemen 200 milyon dolarlık bir yatırımı gerektiren kömür çıkarma işlemi, özel sektöre ihale edilmiş, 1997 yılında da üretime başlanmıştır. Bizim burada yapmaya çalıştığımız husus, biraz önce de belirttiğim gibi, bu kömürün bir an önce çıkarılması, fayda sunar hale getirilmesidir; ancak, TKİ imkânlarıyla, bizim, bütün bu kaynağımızı toprak üstüne çıkarmamız, maalesef söz konusu olmuyor. Burada, biraz önce de belirttiğim şekilde, yap-işlet diye de nitelendirilebileceğimiz bir işlem uygulanıyor; yani, kömürün çıkarılması karşılığında bir ücret ödeniyor ve çıkarılan kömür miktarı da, bu şekilde giderek artıyor. Bu istihraç işleminde -sizin tabirinizle belirteyim- eğer bu manada bir yanlışlık varsa, zaten biz bunu halledeceğiz; ama, sizin dediğiniz tarzda, üretim planlamasında bir yanlışlık veya fazla üretimin yanması diye bir hususun söz konusu olmayacağını söylemeye çalışacağım; çünkü, gerçekten, biz, şu andaki santrallerimizi -bir başka tabirle söylesek- sömüre sömüre kullanmaktayız ve bu santrallerimizden üretilen 1 kilovat/saat elektriğe dahi ihtiyacımız var; iki işi, birbirine paralel, bir arada götürmek durumundayız.

Ben, konuyla ilgili çalışmalarını sürdüreceğim; gerekirse, Sayın Meclisimize ve Sayın Derin'e de, bu konuyla ilgili ek bilgiler sunacağım. Tekrar kendilerine teşekkür ediyor, hepimize saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

2. – İstanbul Milletvekili M. Cevdet Selvi'nin, özelleştirme uygulamalarından doğan işçi sorunlarına ve alınması gereken önlemlere ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – İkinci olarak, Sayın Cevdet Selvi, sendikalarla ilgili olmak üzere...

Buyurun Sayın Selvi. (CHP sıralarından alkışlar)

M. CEVDET SELVİ (İstanbul) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; ilkönce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün gündemdışı söz almaktaki amacım, basına pek yansımaya da, toplumumuzda, tüm bölgelerde ve yörelerde kangren haline gelmiş, çalışan insanların huzursuz olmasına neden olan, sabrını taşıran, tahammül gücünü aşan bir konunun altını çizmek ve sizlere bilgi verirken, Hükümetimizin de bu konuda daha hassas davranmasını istemek içindir.

Değerli milletvekilleri “özelleştirme” adı altında pek çok yanlış, pek çok haksız uygulama, tüm bölgelerdeki işyerlerinde çalışan işçileri ve ailelerini huzursuz etmektedir. Bu huzursuzluğun üstüne, yine böylesine ciddi boyutlara gelmiş ekonomik rahatsızlıklar karşısında, memura ve işçiye yüzde 20 gibi gerçekten yetersiz ve haksız zamların söylenilmesi, 2 milyon 800 bin emekli ve 1 milyon 800 bin dolayındaki memuru aileleriyle birlikte huzursuz etmektedir. Hükümet, elbette bunlara -bir çözüm yolu aradığımı sanıyorum- bir çözüm bulacaktır ve bu haksızlıkların üstüne fazla gitmeyecektir.

En önemli olaylardan bir tanesi de, anayasal hakkını, yasal imkânlarını, doğal ve uluslararası sözleşmelerde imza altına alınmış haklarını kullanmak isteyen işçilerin çektiği sıkıntılardır.

Anayasanın 51 inci maddesinde “Sendikalara üye olmak ve üyelikten ayrılmak serbesttir.

Hiç kimse sendikaya üye olmaya, üye kalmaya, üyelikten ayrılmaya zorlanamaz” denilmesine rağmen, bu hak -bu doğal, demokratik, anayasal ve yasal hak- var olmasına rağmen, sendikalara üye olan işçiler, işverenler tarafından kapının önüne bırakılmakta, noterler işyerine çağrılmakta, işçilerin zorla istifaları alınmakta ve bu haklarını kullandıkları için çoluk çocuklarıyla aç bırakılmaktadırlar. Elbette, açlığı kabul etmeyen, suçlu olmayan, verilen hakkı kullanma ihtiyacını duyan işçiler, ertesi gün kapının önüne konulmakta ve diğerleri de, işten atılma korkusuyla onlara sahip çıkmaktadırlar.

İşte burada, işveren haksız olmasına rağmen, Anayasayı ve yasaları çiğnemesine rağmen, ne yazık ki, devletin kolluk kuvvetleri devreye sokulmaktadır. Jandarmalar ve polisler, onlarca, yüzlerce işçiyi alıp, jandarma karakollarında, polis karakollarında baskı altında tutmaktadırlar. Bu, haksızlıktır; bu, ciddi bir yaradır. İşçileri suçlu göstermeye, hele hele, işçinin de jandarması, polisi olan, devletin kolluk kuvvetleriyle karşı karşıya getirmeye hiç kimsenin hakkı yoktur.

Bu işverenler, daha fazla kâr etmek için, demokrasiyi içlerine sindiremedikleri tutumlarıyla, sadece işçilere haksızlık etmemektedirler, demokrasiyi benimsemiş, hukuka ve yasalara riayet eden işverenlere de haksızlık etmektedirler, haksız bir rekabet ortamı yaratmaktadırlar.

İşte burada devletin, özellikle Hükümetin, bu olaylara seyirci kalmak yerine, çözüm araması zorunludur. Devlet kurumları, hiç de suçlu olmayan insanlar karşısında yıpranmakta ve bu insanların devlete olan güvenleri sarsılmaktadır.

Olay bununla da sınırlı değildir; bugün, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla beraber, İşçileri Bakanlığını, Adalet Bakanlığını ilgilendiren yönleri vardır.

Bugün, hırsızların karşısına, teröristlerin karşısına, silah ve uyuşturucu kaçakçılarının karşısına jandarmayı, polisi çıkaracaksınız, konseré, maça jandarmayı, polisi çıkaracaksınız, gece-gündüz çalıştıracaksınız, suçluları arattıracaksınız; ama, öbür taraftan, hakkını hukukunu kullanan sendikacı işçilerin üzerine de, yine jandarmayı ve polisi göndereceksiniz! Bu, israftır; bu, polisimize, güvenlik güçlerine haksızlıktır; onların üstüne bu kadar yüklenmemek lazım.

İşçileri Bakanlığının, Türkiye'nin bütün bölgelerinde -Muş, İstanbul, İzmir, Adana ve ismini sayamayacağım bütün illerinde polis ve jandarmayla gereksiz yere karşı karşıya gelen insanlara ba-

kıp, kendi polisini ve jandarmasını daha doğru işlere göndermesi, zamandan kazanmak için bu konuyla ilgilenmesi gerekmektedir; ancak, Bakanlık, "bu, nedir?" diye bakmamıştır bile...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN- Sayın Selvi, size 2 dakika ilave süre veriyorum; toparlar mısınız efendim.

M.CEVDET SELVİ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Olay bununla da sınırlı değildir. Bugün, adaletin işlemediği, herkes tarafından bilinmektedir. Yasalara ve kurallara uygun olarak bu işyerlerinde sendikalaşanlara karşı, işveren, derhal bir dilekçe yazarak, binlerce, onbinlerce dosyayı Adalet Bakanlığında toplamakta ve adliyelerimizi çalışamaz duruma getirmektedir. Yasalara göre suç unsuru bulunmayan bir olaydan dolayı, savcılar, hâkimler ve oradaki adalet personeli, boşuna zaman harcamakta, haklı vatandaşlarımızın işine bile dönüp bakmamaktadır. Bu tıkanıklığı kısmen de olsa azaltmak için, Adalet Bakanlığı "nedir bu dosyalar; bu haklı insanların dosyası" diye inceleme ihtiyacı duymamıştır; boş zaman harcanmaktadır.

İşte, olay bununla da sınırlı değildir; halkın güvenini sarsan önemli bir noktaya gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, burada Hükümetin, Türkiye'nin kesin bir karar vermesi gerekmektedir; demokratik rejimi benimsiyorsa, onun kurallarını uygulamak zorundadır; yoksa, demokratik kurallara uyanları cezalandırmak ve birbirine düşürmeklevar olan huzursuzluğa, işyerlerindeki huzursuzluğa, toplumsal huzursuzluğa bu gereksiz durumu, olayları da katmaması gerekir. O nedenle, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve özellikle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, bunun kaynaklarını çözdüğü takdirde, sorunlar daha da azalacaktır. Bunu yapabilecek bürokratomuz vardır, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında bunu yapabilecek uzmanlar vardır; yeter ki karar verin, ertesi gün bu haksızlık ortadan kalkacaktır.

Ben, Hükümetin bu konuya ciddiyetle eğilmesinin, toplumsal huzurumuz bakımından, demokrasimiz bakımından, çalışma hayatımız bakımından yararlı olduğuna ve bu kadar büyük haksızlığa müsaade etmeyeceğine inanıyorum; bu sorunun çözülmesi için Hükümetin görev almasını gönülden arzu ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Selvi, teşekkür ederim.

Hükümet cevap ihtiyacı hissetmedi zannediyorum.

3. - *Kahramanmaraş Milletvekili Mustafa Kamalak'ın, bazı üniversitelerde uygulanan baskıya ilişkin gündem dışı konuşması ve Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın cevabı*

BAŞKAN - Şimdi, üçüncü sırada, Sayın Mustafa Kamalak, üniversitelerdeki gelişmelerle ilgili olmak üzere...

Sayın Kamalak, buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Kamalak, bir dakikanızı rica edebilir miyim...

Buyurun Sayın Dumankaya.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, üniversitelerdeki olaylarla ilgili gündem dışı söz almak üzere, pazartesi günü size müracaat etmiştim. Benden önce de üç isim vardı; onlar dün konuştu. Dün, Fazilet Partili bir milletvekiline söz verdiniz; bugün, aynı konuda, Fazilet Partili bir başka milletvekiline söz verdiniz. Bunun sizin takdirinize bağlı olduğunu biliyorum; ama, bu konuda... (FP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN– Efendim, müsaade buyurun... Bir sayın üyenin bir talebi var.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) –....esasında, bugün, söz sırasının benim olması icap ederken, bunu yerine getirmediniz.

BAŞKAN – Orada keserseniz iyi olur...

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) – Bu bakımdan, o adaleti uygun bulmuyorum. (FP sıralarından gürültüler)

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki Sayın Dumankaya.

Buyurun Sayın Kamalak.

MUSTAFA KAMALAK (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Konuşmama başlarken, şahsınızı ve Yüce Heyetimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, biliyorsunuz, son günlerde üniversitemiz büyük bir huzursuzluğa itilme eğilimindedir; bunun sebebi de, türban krizi. Türban krizini, ana hatlarıyla altı noktada 5 dakika içerisinde sunmaya çalışacağım:

Her şeyden önce, Anayasa bakımından, Anayasamızın 24 üncü maddesine göre: “Herkes, vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.” Fıkra üç: “Kimse, dinî inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz”. Şu an, kınama bir tarafa, cezalandırılıyor. Yine, Anayasanın 42 nci maddesine göre: “Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.” Bu öğrencilerimiz, kızlarımız, üniversite kampusuna dahi alınmıyor.

Üniversite Kanunu bakımından, ekmadde : 17 “Yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydıyla yüksek öğretim kurumlarında kılık ve kıyafet serbesttir.”

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 9 uncu maddesine göre “Herkes, düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, din veya dinî inancını, öğrenim ve uygulamalar yoluyla açıklama özgürlüğünü de kapsar.”

Bir cümleyle hukuk bakımından başörtüsü yasağı, tam anlamıyla bir zorbalıktır; hiçbir yasaklayıcı kanun hükmü, hukuk kuralı yoktur.

İkinci nokta; dinî bakımdan başörtüsü nedir. Değerli arkadaşlarım, türban yahut başörtüsünün, dinle bir ilgisi yoktur; türban, siyasal bir simgedir deniliyor; belki öyledir; ama, diyorum ki, bu ülkede Diyanet İşleri Başkanı, hükümetin bir memurudur, müftüler, vaizler, imamlar devletin bir memurudur. Eğer, başörtüsü, dinî bir vecibe değil, siyasî bir simgeyse, Hükümet, lütfen, emretsin, Diyanet İşleri Başkanı devletin televizyonuna çıksın, vaizler kürsüye çıksın, imamlar hutbede okusun, desinler ki “başörtüsü siyasal bir simgedir” ve bu kavga bitsin. Kısacası, dinî bakımdan başörtüsü yasağı, laiklik ilkesinin tam anlamıyla bir ihlalidir.

Üçüncü olarak, Atatürk ilkeleri bakımından... Değerli arkadaşlarım, 1928 yılında, Afgan Kralı Emanullah Han, Türkiye’yi ziyaret eder, Atatürk ile görüş alışverişinde bulunur. Atatürk, ona önemli bir tavsiyede bulunur “bütün devrimleri yap; ama, kadın kıyafetine dokunma, hassas bir konudur” der. Emanullah Han, gider ve işe ilk olarak kadın kıyafetinden başlar, üç ay sonra da ihtilal olur, darbe olur, kendisi Afganistan’ı terk etmek durumunda kalır, yurt dışında ölür.

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) – Türkiye Afganistan değil!

MUSTAFA KAMALAK (Devamla) – Atatürk der ki: “Ben, o kafasız adama, bunun böyle olacağını söylemişim.” Cumhuriyet Halk Partisi de, 1935 kurultayında, başörtüsüne müdahale etmeme kararı alır, işi mahalline bırakır. Atatürk ilkeleri bakımından başörtüsü yasağı, eğer bir da-

yatma değilse, onu anlamamaktır; Atatürk adına dayatmadır değerli arkadaşlarım. (FP sıralarından alkışlar)

Dördüncü olarak düşünce bakımından... Sokrat der ki: "Devlet adamı, inanmasa bile, halkın dinî inancını paylaşmak durumundadır; zira, tarih şahittir ki, toplumları bir araya getirip bağlayan dinî duygular kadar başka bir müessesese yoktur."

Değerli arkadaşlarım, şu halde, görüyoruz ki, zamanımızda, fikri olmayan, topluma ters düşen bir kısım çevreler, maalesef...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın efendim...

MUSTAFA KAMALAK (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

...fikirleri olmadığı için dayatma yolunu tercih ediyorlar ve diyoruz ki, ne mümkün, zulm ile bid'ât ile imhayı hürriyet; çalış, muktedir isen, idraki kaldır âdemiyyetten.

Değerli arkadaşlarım, çağdaşlık bakımından, biliyorsunuz, Mevlana, asırlarca önce "gel, gel, her neysen öyle gel" diyordu. Bugün ise, üniversite kapısındaki bölüm başkanı profesör, rektör, dekan, YÖK Başkanı, acaba, hangisi daha çağdaştır "başın örtülüyse üniversiteye giremezsin" diyen profesör mü daha çağdaş...

FATİH ATAY (Aydın) – Evet...

MUSTAFA KAMALAK (Devamla) – ...yoksa "her neysen öyle gel" diyen o derviş mi, Mevlana mı daha çağdaştır?! Çağdaşlık bakımından bir cümleyle, başörtüsü yasağı tam anlamıyla bir ilkelliktir. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Demokrasi bakımından, başörtüsü yasağı, değerli arkadaşlarım, demokraside yönetim halkın sesine kulak vermek mecburiyetindedir. Eğer, bu ülke işgal altında değilse ki, değildir.

REFİK ARAS (İstanbul) – Ne demek bu?!.

MUSTAFA KAMALAK (Devamla) – ... millî iradeye kulak verme durumundayız. Eğer, millî irade böyle diyorsanız; buyurun bir referanduma gidelim. Referanduma gidelim ve millete sorulum ne diyor. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Biz, Anadolu'ya güveniyoruz ve Anadolu'nun sesiyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) – Sizin neyin sesi olduğunuz belli zaten!.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen...

MUSTAFA KAMALAK (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bir cümleyle değerli arkadaşlarım, başörtüsü yasağı, dayatmadan, zorbalıktan da öte, kanatımce, tam anlamıyla bir ahmaklıktır. (FP sıralarından "Brovo" sesleri, alkışlar)

Hepinize saygılar sunuyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kamalak, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı konuşmaya cevap vermek üzere, Sayın Millî Eğitim Bakanı...

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, devrim yasalarını çıkaranları ahmak olarak tanımlamak ahmaklıktır. (FP sıralarından "Otur yerine" sesleri, gürlültüler) Ve, siz de buna göz yumarsanız...

BAŞKAN – Sayın Bakan, bir dakikanızı rica edeyim.

Sayın Hacaloğlu, buyurun efendim, bir şey mi dediniz; ben, sizi takip edemedim.

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) – Biraz evvel konuşmacı “başörtüsü yasağı ahmaklıktır” dedi. Başörtüsü yasağı, belirli yasa ve mevzuat çerçevesinde Anayasa Mahkemesi kararlarıyla getirilmiş bir kısıtlamadır; buna “ahmaklık” demek, bu kurumlara karşı, bu yasalara karşı, devrim yasalarını uygulamaya koyanlara karşı saygısızlıktır. Bunu, burada zapta geçiriyorum ve sizin bunu düzeltirmenizi istiyorum. (FP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Efendim, bu başörtüsünün, insan hakları olayının, devrim yasalarıyla hiçbir alakası yok. (FP sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Hukuku biliyorum ben, devrim yasalarıyla hiçbir alakası yok. (CHP sıralarından gürültüler)

OYA ARASLI (İçel) – Sayın Başkan “ahmak” sözünü bu kürsüde telaffuz ettiremezsiniz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kapusuz.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Sayın Başkan, kürsüde konuşan arkadaşımın ne konuşacağını bilmeden, bir değerli üye müdahil oluyor. Her şeyden önce doğru dinleyip, anlama gayretinde bulunsaydı, bu şekilde konuşmazdı. İfade ediyorum Sayın Başkanım. (FP sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

OYA ARASLI (İçel) – Sayın Başkan, bu kürsüden “ahmak” dedirtemezsiniz...

BAŞKAN – Gündem dışı konuşmayı cevaplamak üzere, Millî Eğitim Bakanı Sayın Uluğbay; buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Kamalak'ın gündem dışı yaptığı konuşmaya yanıt vermek üzere huzurunuzdayım; fakat, sözlerime başlarken önce bir hususun altını çizmek isterim; Sayın Kamalak, saygı duyduğum bir hukukçudur, üslubuna bu kürsüde daima hâkim olmuş bir kişidir; fakat, kürsüden inerken kendisinden daha öne duymaya alışkın olmadığım bir ifadeyi kullanmış olmasını bir talihsizlik adediyorum ve zannediyorum...

T. RIZA GÜNERİ (Konya) – İnsanda sabır mı bıraktınız Sayın Bakan?

CEMALETTİN LAFCI (Amasya) – Toplum sürekli geriyorsunuz; sizin dikkatinizi çekiyorum haberiniz olsun...

BAŞKAN – Sayın Lafçı...

Sayın Bakan, siz buyurun efendim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – Sayın Başkan, Fazilet Partili arkadaşlarıma bir tavsiyede bulunmak istiyorum; siz gündem dışı konuşma yaparken, aynı zamanda, bir de onun yanıtı için bir cevap hazırlayın, bizlere gönderin; o duymak istediklerinizi, gelip biz bu kürsüden okuyalım, eğer sizin anlayışınız buyusa. (FP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Siz buyurun efendim; düşündüğünüz, bildiğiniz gibi ifade buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – Efendim, baksanıza, arkadaşlarımız dinleme nezaketini göstermiyorlar.

RAMAZAN YENİDEDE (Denizli) – Siz yazılı metinleri okumaya devam edin.

ALİ OĞUZ (İstanbul) – Toplum tahrik ediyorsunuz, buna hakkınız yok.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – Bu kürsiye gelip, cevap hakkını kullanmak, sizin indinizde bir tahrikse, o, sizin değerlendirmenizdir.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Kamalak, Anayasadan bazı bölümler okudular. Kendileri bir hukukçu; demokrasi-

ler bir hukuk rejimidir ve hukuk rejimlerinde de, hukukta yer alan kuralların uygulanması gerekmektedir.

Sayın Kamalak'ın ifade ettiği hususlara şöyle yanıt vermek istiyorum: 27 Aralık 1988 tarihinde 3515 sayılı Kanuna eklenen 16 ncı maddeyle, gayet iyi hatırlayacağınız üzere "yükseköğrenim kurumlarının dersane, laboratuvar, klinik, poliklinik ve koridorlarında çağdaş kıyafet ve görünümde bulunmak zorunludur. Dinî inanç sebebiyle boyun ve saçların örtü veya türbanla kapatılması serbest" hükmü gelmiştir. Ancak, bu hüküm, Anayasa Mahkemesinin 7.3.1989 tarihli kararıyla iptal edilmiştir. Bu iptalden sonra, 28.10.1990 tarihli ve 20679 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 3670 sayılı Kanunla, 2547 sayılı Yükseköğrenim Kanununa eklenen madde 17 ile "yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydıyla, yükseköğrenim kurumlarında kılık kıyafet serbesttir" hükmü getirilmiştir.

Bunun üzerine, bu maddenin iptali için Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunulmuştur. Anayasa Mahkemesi 9 Nisan 1991 tarihinde verdiği bir kararla "yürürlükteki kanun" ifadesinin, öncelikle Anayasayı kapsadığını belirterek, "yükseköğrenim kurumlarındaki kılık kıyafet serbestisi, dinî inanç sebebiyle boyun ve saçların örtü ve türbanla kapatılması dinsel nitelikli giysileri kapsamaz" ifadesini kullanmak suretiyle, bu maddeyi...

AHMET DOĞAN (Adıyaman) – Kendiliğinden koymuş Sayın Bakan, kendiliğinden!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – ...bu maddeyi iptal etmek gereğini görmemiştir.

Şimdi, bu durumda, Anayasa Mahkemesi bir hukuk merciidir...

AHMET DOĞAN (Adıyaman) – Anayasa Mahkemesi Meclisi aştı!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) –... bir karar vermiştir ve kararını da teyit etmiştir.

RAMAZAN YENİDEDE (Denizli) – Pantolonların paçaları kaç santim olacak Sayın Bakan?

AHMET DOĞAN (Adıyaman) – Meclisi aşmasın Sayın Bakan, Meclisin şahsiyeti kimlerin ellerinde, lütfen dikkat edin.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – Şimdi, biraz sabırlı olursanız, sizlere bazı şeyleri daha aktarmak istiyorum.

Bu uygulamalar çerçevesinde, bir öğrenci, Ankara İdare Mahkemesine, 28 Temmuz 1988 tarihinde iptal davası açıyor. Ancak, İdare Mahkemesi, 19 Eylül 1988 tarihinde bu iptal başvurusunu reddeder; yani, başvurusunu haklı görmez.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Ne zaman?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – 19 Eylül 1988 tarihinde.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Mevcut duruma gelin Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – Evet, geliyorum... Bir dakika sabırlı olursanız...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Bakan, dinliyoruz; ama, anlamıyoruz, biraz yüksek sesle konuşun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – Hayhay, daha yüksek sesle konuşurum; ama, siz de gürültü etmezseniz daha rahat duyarsınız.

Bunun üzerine, mahkeme şöyle bir ifadede bulunur: "Yüksek Öğretim Kurulunun 30 Aralık 1982 tarihli üniversite öğrencilerinin kıyafetlerine ilişkin sirkülerine göre, öğrencilerin temiz, sade,

iyi ütülenmiş kıyafetler giymek zorunda olduklarını, başlarında hiçbir şey bulunmaması gerektiğini ve saçlarının iyi taranmış olması lazım geldiğini tespit etmiştir.

Mahkeme, bu iki düzenleyici işlemin hükümleri nedeniyle, davacının, yukarıda sayılan dış görünüş kurallarına uygun fotoğraf vermesi gerektiği kanaatine varmıştır.

Bu karar üzerine, o öğrencimiz, hukuk devletinde kullanma özgürlüğüne sahip olduğu hakkını kullanarak, 25 Nisan 1989 tarihinde, bu kararı, Danıştay nezdinde temyiz eder. Bu temyize karşılık, Danıştay, 16 Ekim 1989 tarihli kararında, oy çokluğuyla -iki mualifi vardır- ilk derece mahkemesinin kararını onar. Dolayısıyla, Danıştayın bu kararından sonra, normal olarak, bu kişinin - Sayın Kamalak'ın da gayet iyi kabul edeceği üzere- karara itiraz edip, bir karar alınması için, Danıştay dava dairelerine gitmesi gerekirdi; ancak, bu öğrenci, o yola başvurmamıştır. Bunun yerine, konuyu, Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna intikal ettirmiştir.

Burada, Komisyonun aldığı kararın bazı bölümlerini sizlerle paylaşmak istiyorum: Hükümet, davacının, Danıştayın kararına karşı tashihi karar istemeyi unuttuğunu öne sürmüştü. Bunu ileri süren Hükümetimiz de, 27 Mart 1992 tarihindeki Hükümetimiz. Hükümet, ayrıca, üniversite disiplini kurallarına uygun olarak, üniversite içindeki alanlarda başı açık bulunmak gibi, başı açık fotoğraf vermek de insanın dininin gereklerini yerine getirmesini engellemez görüşündedir. Bunu da, Hükümetimiz, 1992'de savunma olarak bildiriyor...

AHMET DOĞAN (Adıyaman) – Onu Allah bilir, insanlar değil!

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – Ayrıca, Türk Anayasa Mahkemesinin, 7 Mart 1989 tarihli kararıyla, yükseköğretim kurumlarında başörtü kullanılmasına izin veren yasal düzenlemelerin, laiklik ilkesine karşı olduğu için, Anayasaya aykırı olduğu kararı verdiği dikkati çekiyor. O tarihteki Hükümetimizin, daha sonra ifade ettiği görüşlerin ayrıntısına girmiyorum.

Komisyon, gerek davacının gerekse de Hükümetin verdiği yanıtlar çerçevesinde değerlendirmelerini şu şekilde açıklıyor: Size, komisyon raporunu okuyorum; yani, hukukî yolları kullanan vatandaşımıza Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun verdiği kararı: Komisyon, diplomalara yapıştırılacak fotoğraflara ilişkin kuralların, üniversitelerin günlük faaliyetlerine ilişkin disiplin kurallarıyla doğrudan ilgili olmadığını gözlemleyerek, cumhuriyetçi, dolayısıyla, laik niteliği korumaya yönelik üniversite kurallarının bir parçasını teşkil ettiğini; olayda, millî mahkemelerin de buna dayandığını tespit etmiştir. Komisyon, laik bir üniversite, yükseköğrenim yapmayı tercih etmiş bir öğrencinin bu kurallara tabi olacağı görüşündedir.

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Gaziantep) – Hür üniversite isteriz, hür.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – Laik üniversiteler...

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Gaziantep) – Sayın Bakan, fikirler hür olarak açıklanmalı...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – Ben, mahkeme kararını okuyorum beyefendi, sabrederseniz...

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Gaziantep) – Bir üniversite mensubu olarak size söylüyorum...

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Bağırma!.. Bağırma!..

BAŞKAN – Sayın Emmioğlu...

Sayın Bakan, buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – “Laik üniversiteler, öğrencilerin giysilerine ilişkin disiplin kurallarını koyarken, bazı kökten dinci akımların yükseköğrenim

içindeki kamu düzenini bozmaları ve başkalarının inançlarına tehdit oluşturmamalarını dikkate alabilir." Bunu veren Avrupa İnsan Hakları Komisyonu; Komisyon...

MİKAIL KORKMAZ (Kırıkkale) – Sayın Bakanım, burası, Saddam'ın Türkiye'si değil Atatürk'ün Türkiye'si; Saddamlık yapmayın.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – Beyefendi... Beyefendi... Dilerseniz, bu uygulamalardan mutazzır olduğumu ileri sürdüğünüz bir vatandaşımız, iç hukuktaki yolları denemiş, iç hukukta istediği sonucu alamamış ve bu vatandaşımız, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının artı Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası anlaşmanın tanıdığı hakları kullanarak, Türkiye'de elde edemediği hukukî sonucu elde edebilmek için, özgür iradesiyle -kimse zorlamamış- Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna dilekçesini vermiş; orada savunmasını yapmış; yaptığına göre... Burada da, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, şekli olarak yaptığı hataları nazarı itibara almaksızın yaptığı incelemede, üniversitelerde uygulanan kuralların ve Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin bu konuda aldığı kararların hukukun doğru olduğunu söylemiştir. Şimdi, konu, bu şekilde oluşmuş olmasına rağmen, maalesef, bazı çevreler, inancımıza ait konuları, sırf Türkiye'de huzursuzluk ortamı devam edebilsin diye istismar ediyor. (FP sıralarından gürültüler)

AHMET DOĞAN (Adıyaman) – Kim yapıyor kim?..

ALİ RIZA BODUR (İzmir) – Siz yapıyorsunuz siz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI HİKMET ULUĞBAY (Devamla) – Efendim, bunu kimlerin yaptığını en az sizler de benim kadar biliyorsunuz. O nedenle, benim bu kürsüden polemik yapma gibi bir amacım yoktur. O nedenle, hukukî yolları denenmiş ve hukuk devletinde, hukuk kurallarının uygulanması gerektiği bir ortamda, tekrar tekrar, her hafta, her hafta birkaç defa bu kürsiye bu konuyu getirmek Türkiye'de huzursuzluğun sürdürülmesi amacıyla başka bir amaç taşımamaktadır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DSP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

MUSTAFA KAMALAK (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, izninizle bir hususu arz etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MUSTAFA KAMALAK (Kahramanmaraş) – Uygun bulursanız bir iki hususu arz etmek istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, bulunduğunuz yerden buyurun.

OYA ARASLI (İçel) – Nerede var bu usul böyle, İçtüzüğün neresinde var?

MUSTAFA KAMALAK (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; kanaatimce Sayın Bakan yanlış bilgilendirilmiştir. Her şeyden önce Anayasanın 24 üncü maddesi, 42 nci maddesi, Üniversite Kanununun ek 17 nci maddesi yürürlükte iken, Anayasa Mahkemesinin başka bir kanunu iptal sebebiyle söylemiş olduğu gerçeği öne çıkararak "türban yasaktır" demenin hiçbir hukukî dayanağı olamaz; bu bir.

ALİ İLİKSOY (Gaziantep) – Bunu söyledin daha önce.

OYA ARASLI (İçel) – Sayın Başkan, yeni bir konuşma mıdır bu?

MUSTAFA KAMALAK (Kahramanmaraş) – Sayın Bakan yanlış bilgilendirilmiştir.

BAŞKAN – Sayın Kamalak...

ALİ İLİKSOY (Gaziantep) – Sayın Başkan, lütfen, usulü ihlal etmeyelim.

BAŞKAN – Efendim, siz oturur musunuz? Lütfen... Yerinize oturur musunuz?

ALİ İLİKSOY (Gaziantep) – Neyine oturacağım? Usulü ihlal etmeyelim, böyle usul mü var?

BAŞKAN – Efendim, lütfen yerinize oturur musunuz?

Efendim, ben, konuşması için sayın üyeye...

ALİ İLİKSOY (Gaziantep) – Ne üyesi?!

BAŞKAN – Sayın İlıksoy...

Sayın üyeye yerinden konuşması için ben izin verdim.

ALİ İLİKSOY (Gaziantep) – Yanlış bir şey mi söyledi? Usulü ihlal etmeyelim lütfen.

BAŞKAN – Size izin vermedim, oturun lütfen.

ALİ İLİKSOY (Gaziantep) – Vereceksiniz.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

Efendim, kısa keser misiniz... Lütfen efendim...

MUSTAFA KAMALAK (Kahramanmaraş) – Benim Sayın Bakanımдан istirhamım şudur: Anayasanın 24 üncü maddesi yürürlükte mi değil mi, ek 17 nci madde yürürlükte mi değil mi? Bu soruların cevabı lazım. (DSP sıralarından “Bunları söyledi” sesleri)

Teşekkür ederim.

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) – Sen saptırıyorsun olayı...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, herkesi rahatsız eden, huzursuz eden olayları elbirliğiyle önlemesek, bu huzursuzluk, hem Parlamentoda hem de dışarıda devam eder.

A. ZİYA AKTAŞ (İstanbul) – Siz de, görevinizi yapın Sayın Başkan.

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır; okutup, bilgilerinize sunacağım:

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. – *Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Türk Grubunda açık bulunan üyelik için grubunca aday gösterilen milletvekiline ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/1554)*

17.6.1998

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Türk Grubunda, İstanbul Milletvekili Hayri Kozakçıoğlu'nun istifasıyla boşalan üyelik için, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin (a) fıkrası uyarınca, Doğru Yol Partisi Grup Başkanlığınca aday gösterilen Konya Milletvekili Necati Çetinkaya'nın üyeliği hususu Genel Kurulun bilgisine sunulur.

Hasan Korkmazcan

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı Vekili

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Adalet Komisyonu Başkanlığının bir tezkeresi vardır; okutuyorum:

2. – *Adalet Komisyonu Başkanlığının Başkanvekilliği seçimine ilişkin tezkeresi (3/1555)*

17.6.1998

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ankara Milletvekili İrfan Köksalan'ın Komisyonumuz üyeliğinden istifası nedeniyle boşalan Başkanvekilliğine, Komisyonumuzun 11.6.1998 tarihli 47 nci Birleşiminde, 19 üyenin katılımıyla yapılan seçim sonucunda, Iğdır Milletvekili Adil Aşırım 11 oy alarak Başkanvekili seçilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımla.

Emin Karaa

Kütahya

Adalet Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Danışma Kurulunun önerileri vardır; okutup, ayrı ayrı oylarınıza sunacağım. Tabii, istek halinde söz vereceğim; yoksa oylayacağım.

Şimdi, önerinin tamamını okutuyorum:

V. – ÖNERİLER**A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ**

1. – (11/16) esas numaralı gensorü önergesi ile (9/22), (9/23) ve (9/24) esas numaralı Meclis soruşturması önergelerinin gündemdeki yeri, görüşme günleri ve Dilekçe ve TBMM Hesaplarını İnceleme Komisyonları ile (10/219) ve (10/23, 36, 103, 173, 183, 198) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonlarının üye sayılarına ilişkin Danışma Kurulu önerisi

Danışma Kurulu Önerisi

No: 121

Tarih: 17.6.1998

Danışma Kurulunun 17.6.1998 Çarşamba günü (Bugün) yaptığı toplantıda, aşağıdaki önerilerin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Hasan Korkmazcan
Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı Vekili

Ülkü Güney

ANAP Grubu Başkanvekili

Ali İlksoy

DSP Grubu Başkanvekili

Mahmut Yılbaş

DTP Grubu Başkanı

Salih Kapusuz

FP Grubu Başkanvekili

Mehmet Gözlükaya

DYP Grubu Başkanvekili

Nihat Matkap

CHP Grubu Başkanvekili

Öneriler:

İ. 14.6.1998 tarihinde dağıtılan, 16.6.1998 tarihli "Gelen Kâğıtlar"da yayımlanan ve okunmuş bulunan, Devlet Bakanı Eyüp Aşık hakkındaki (11/16) esas numaralı gensorü önergesinin, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 1 inci sırasında yer alması ve Anayasanın 99 uncu maddesi gereğince gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmelerinin, Genel Kurulun 23.6.1998 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

2. 2.6.1998 tarihli "Gelen Kâğıtlar"da yayımlanan ve aynı tarihli 96 ncı Birleşimde okunmuş bulunan, Orman Bakanı Ersin Taranoğlu hakkındaki, turizme açılan orman alanlarının dağıtımı konusundaki (9/22) esas numaralı Meclis soruşturması önergesinin, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 2 nci sırasında yer alması ve Anayasanın 100 üncü maddesi gereğince, soruşturma açılıp açılmaması hususundaki görüşmelerin, Genel Kurulun 23.6.1998 Salı günkü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

3. 9.6.1998 tarihli "Gelen Kâğıtlar"da yayımlanan ve aynı tarihli 99 uncu Birleşimde okunmuş bulunan, Turizm Bakanı İbrahim Gürdal hakkındaki (9/23) esas numaralı Meclis soruşturması önergesinin, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 3 üncü sırasında yer alması ve Anayasanın 100 üncü maddesi gereğince soruşturma açılıp açılmaması hususundaki görüşmelerin, Genel Kurulun 30.6.1998 Salı günkü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

4. 9.6.1998 tarihli "Gelen Kâğıtlar"da yayımlanan ve aynı tarihli 99 uncu Birleşimde okunmuş bulunan Başbakan Mesut Yılmaz hakkındaki (9/24) esas numaralı Meclis soruşturması önergesinin, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 4 üncü sırasında yer alması ve Anayasanın 100 üncü maddesi gereğince soruşturma açılıp açılmaması hususundaki görüşmelerin Genel Kurulun 30.6.1998 Salı günkü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

5. Daha önce, 13'er üyeden kurulmuş bulunan Dilekçe ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonları ile kadının statüsünün araştırılması konusundaki (10/219) ve orman yangınları konusundaki (10/23, 36, 103, 173, 183, 198) Esas Numaralı Meclis Araştırması Komisyonlarının üye sayılarının 14'e çıkarılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Öneriler üzerinde söz talebi?.. Yok.

O halde, ayrı ayrı okutup, oylayacağım; 1 inci öneriyi okutuyorum:

Öneriler:

1. 14.6.1998 tarihinde dağıtılan, 16.6.1998 tarihli "Gelen Kâğıtlar"da yayımlanan ve okunmuş bulunan Devlet Bakanı Eyyüp Aşık hakkındaki (11/16) esas numaralı gensoru önergesinin, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 1 inci sırasında yer alması ve Anayasanın 99 uncu maddesi gereğince gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmelerinin Genel Kurulun 23.6.1998 Salı günkü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler....Kabul etmeyenler.... Öneri kabul edilmiştir.

2 nci öneriyi okutuyorum:

2. 2.6.1998 tarihli "Gelen Kağıtlar"da yayımlanan ve aynı tarihli 96 ncı Birleşimde okunmuş bulunan Orman Bakanı Ersin Taranoğlu hakkındaki, turizme açılan orman alanlarının dağıtımı Konusundaki (9/22) esas numaralı Meclis soruşturması önergesinin, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 2 nci sırasında yer alması ve Anayasanın 100 üncü maddesi gereğince soruşturma açılıp açılmaması hususundaki görüşmelerin Genel Kurulun 23.6.1998 Salı günkü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir. (FP, ANAP ve DYP sıralarından "Söz istiyoruz" sesleri)

Efendim, daha önce bir uygulamamız var; grup başkanvekillerimiz, söz isteyen bu arkadaşlarımızı bildirirlerse...

Doğru Yol Partisinden 22, Fazilet Partisinden 16, Anavatan Partisinden 23 arkadaşım söz istemiştir. DTP, DSP ve CHP'den söz talebi yok görünüyor.

Fazilet Partisinden 16, DYP'den 22, ANAP'tan 23 arkadaşımın isimlerini rica ediyorum; onlar arasında kura çekeceğiz.

3 üncü öneriyi okutuyorum:

3. 9.6.1998 tarihli Gelen Kâğıtlarda yayımlanan ve aynı tarihli 99 uncu Birleşimde okunmuş bulunan Turizm Bakanı İbrahim Gürdal hakkındaki (9/23) esas numaralı Meclis soruşturma önergesinin, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 3 üncü sırasında yer alması ve Anayasanın 100 üncü maddesi gereğince soruşturma açılıp açılmaması hususundaki görüşmelerin, Genel Kurulun 30.6.1998 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir. (FP, ANAP ve DYP sıralarından "Söz istiyoruz" sesleri)

Efendim, isim tespit etmiyoruz; söz isteyen sayın milletvekillerinin sayılarını tespit ediyoruz.

DTP, DSP ve CHP'nin söz talebi yok.

4 üncü sıradaki öneriyi okutuyorum:

4. 9.6.1998 tarihli Gelen Kâğıtlarda yayımlanan ve aynı tarihli 99 uncu Birleşimde okunmuş bulunan Başbakan Mesut Yılmaz hakkındaki (9/24) esas numaralı Meclis soruşturması önergesinin, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının dördüncü sırasında yer alması ve Anayasanın 100 üncü maddesi gereğince soruşturma açılıp açılmaması hususundaki görüşmelerin, Genel Kurulun 30.6.1998 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir. (FP, ANAP ve DYP sıralarından "Söz istiyoruz" sesleri)

Söz isteyen sayın milletvekillerinin sayılarını tespit ediyoruz efendim.

DTP'den, DSP'den, CHP'den talep yok.

5 inci öneriyi okutup, işleme koyuyorum:

5. Daha önce 13'er üyeden kurulmuş bulunan Dilekçe ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonları ile kadının statüsünün araştırılması hususundaki (10/219) ve orman yangınları konusundaki (10/23, 36, 103, 173, 183, 198) esas numaralı Meclis araştırması komisyonlarının üye sayılarının 14'e çıkarılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, biraz önce okuduğum müşterek öneri, Danışma Kurulu önerisinin iki, üç ve dördüncü sıraları için gruplarımız isim bildirecek. Fazilet Partisinden, ikinci sıradaki için 16, üçüncü sıradaki için 24, dördüncü sıradaki için 26; Doğru Yol Partisinden, ikinci sıradaki için 22, üçüncü sıradaki için 32, dördüncü sıradaki için 34; Anavatan Partisinden, ikinci sıradaki için 23, üçüncü sıradaki için 31, dördüncü sıradaki için 35 arkadaşımın işaretlerini tespit etmişim. Bunlar için, bu sayıda arkadaşımızın isimlerini bildirsinler. Ayrı ayrı arkadaşlarımızın görüş bildirmesini istiyorsa, gruplarımız, hangi isimler, sıradaki hangi numaralı soruşturma için gönderilmiştir, onun işaretini koyarlarsa, biz, o soruşturma için, o isimler arasından kura çekeriz. O isimler gelinceye kadar, biz, işlemimizi sürdürelim.

Gruplarımızın müstakil önerileri vardır.

Fazilet Partisi Grubunun bir önerisi vardır; okutuyorum:

B) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1. – Gündemdeki sıralamanın yeniden yapılmasına ilişkin FP Grubu önerisi

17.6.1998

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 17.06.1998 Çarşamba günü (bugün) yapılan toplantısında siyasi parti grupları arasında oybirliği sağlanamadığından Grubumuzun aşağıdaki önerilerinin İchtüzüğün 19 uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Salih Kapusuz

FP Grup Başkanvekili

Öneriler:

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 275 inci sırasında yer alan 663 sıra sayılı Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelde İstihdam Yarattırılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifinin bu kısmın 6 ncı sırasında,

64 üncü sırasında yer alan 491 sıra sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçilerinin Sınavla Polis Memuru Olmalarına İmkân Sağlayan Kanun Tekliflerinin 7 nci sırasına ve 77 nci sırasında yer alan Hayvanları Koruma Kanun Tasarısının 8 inci sırasına alınarak bir an önce görüşmelerinin temini.

BAŞKAN – Fazilet Partisinin önerisiyle ilgili söz talebi var mı? Yok.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Arkadaşlarla bir tereddütümüz var; onun için, yeniden oylayacağım.

Sayın milletvekilleri, boş yerlere lütfen oturur musunuz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Bir başka grup önerisi var; onu, arz ve ifade edeceğiz, işleme tabi tutacağız.

Buyurun efendim.

2. – *Gündemdeki sıralamanın yeniden yapılmasına ilişkin DYP Grubu önerisi*

17 Haziran 1998

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 17 Haziran 1998 Çarşamba günü (bugün) yapılan toplantısında siyasi partiler arasında oybirliği sağlanamadığından, Grubumuzun aşağıdaki önerisinin, İchtüzüğün 19 uncu maddesi gereğince, Genel Kurulun onayına sunulmasına arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Gözlükaya

Denizli

DYP Grubu Başkanvekili

Öneri:

Gündemin Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler Kısmının 77 nci sırasında yer alan 332 sıra sayılı kanun tasarısının bu kısmın 6 ncı sırasına, 64 üncü sırasında yer alan 491 sıra sayılı kanun tasarısının 8 inci sırasına, 278 inci sırasında yer alan 685 sıra sayılı kanun tasarısının 9 uncu sırasına, 189 uncu sırasında yer alan 499 sıra sayılı kanun tasarısının 10 uncu sırasına, 231 inci sırasında yer alan 602 sıra sayılı kanun teklifinin 11 inci sırasına, 16 ncı sırasında yer alan 385 sıra sayılı kanun teklifinin 12 nci sırasına, 14 üncü sırasında yer alan 302 sıra sayılı kanun tasarısının 13 üncü sırasına alınması önerilmiştir.

BAŞKAN – Öneriyle ilgili söz talebi?.. Yok.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler..

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Saymaya gerek var mı Sayın Başkan?

BAŞKAN – Efendim, ben oylama yapıyorum; bu arada, kaç kişi içeri girdi, kaç kişi dışarı çıktı bilemem ki... (FP sıralarından “yeni gelen arkadaşlar var Sayın Başkan” sesleri)

Efendim, o sayın üyeler, Ocak 1995’te bu hali biliyorlardı; gelip otursalardı o gündün bu yana.

Kabul etmeyenler... Bu öneri de kabul edilmemiştir.

Bir başka grup önerisi, daha doğrusu gruplar önerisi vardır; okutuyorum:

3. – 1 Temmuz 1998 Çarşamba günü tatile girmesi gereken TBMM’nin çalışma süresinin ikinci bir karara kadar uzatılmasına; genel kurulun çalışma gün ve saatleri ile denetim konuları ve kanun görüşmelerinin gün ve saatlerinin yeniden belirlenmesine ilişkin ANAP, DSP ve DTP Gruplarının müşterek önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 17 Haziran 1998 Çarşamba günü (bugün) yaptığı toplantıda siyasi parti grupları arasında oybirliği sağlanamadığından, gruplarımızın, aşağıdaki müşterek önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederiz.

Saygılarımızla.

Dr. Ülkü Güney

ANAP Grubu Başkanvekili

Ali İlksoy

DSP Grubu Başkanvekili

Müjdat Koç

DTP Grubu Başkanvekili

Öneriler:

Anayasanın 93 üncü ve İçtüzüğü’nün 5 inci maddesine göre 1 Temmuz 1998 Çarşamba günü tatile girmesi gereken Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma süresinin ikinci bir karara kadar uzatılması; Genel Kurulun, bugünden itibaren ikinci bir karara kadar çarşamba, perşembe, cuma, pazartesi ve salı günleri 14.00-19.00; 20.00-24.00 saatleri arasında çalışması; salı günleri 14.00-19.00 saatleri arasında denetim konularının, diğer saat ve günlerde ise kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesi; çarşamba günleri sözlü soruların görüşülmemesi; sunuşlar ve işaret oyuyla yapılacak seçimlerin pazartesi ve cuma günleri de yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin aleyhinde Sayın Gözlükaya’nın ve Sayın Kapusuz’un, lehinde Sayın Güney’in söz talepleri vardır.

Sayın Güney, müsamahanıza sığınarak -tabii, takdir grupların, ona bir şey demiyorum, ama şu ifadeyi, acaba, şöyle mi anlamak daha uygun olur: “Danışma Kurulunun yaptığı toplantıda, siyasi parti grupları arasında oybirliği sağlanamadığından” sözleri yerine “aşağıdaki konuda oybirliği sağlanamadığından” sözleri daha sık olur gibi.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Olur efendim; uygundur.

BAŞKAN – Yani, görüntü itibarıyla, sanki, gruplar kavgalıymış gibi bir hava anlaşılıyor olmasını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Önerinin aleyhinde, Sayın Gözlükaya; buyurun efendim.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce okunduğu gibi, İktidar ortakları, bir grup önerisinde bulunmuşlardır. Önceden de, Danışma Kurulunda maalesef ittifak sağlanamamıştır; hatta, biz, orada, bugün İktidarın dışarıdan ortağı olan partinin sayın grup başkanvekiline de sorduk, herhangi bir fikir beyan etmediler; anlaşılıyor ki, biraz önce yapılan oylamalarda dörtlü bir ittifak kurulmuştur.

Değerli arkadaşlarım, burada, grup önerisiyle getirilmesi arzulanan noktalar nelerdir; bunu, Genel Kuruldaki birçok arkadaşımızın bildiğini tahmin etmiyorum. Grup önerisinde, birinci olarak -bildiğiniz gibi, 1 Temmuzda çalışma süremiz bitiyor, Meclis normal olarak kapanıyor- deniliyor ki “ikinci bir karara kadar çalışmalara devam edilsin.” Yani, 1 Temmuzda Meclis kapanmayacak, temmuzda, ağustosta, eylülde çalışabilecek gibi bir anlam çıkıyor.

HASAN GÜLAY (Manisa) – Doğru, doğru...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Doğru mu, bilmiyorum. Siz çalışır mısınız?

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) – Biz çalışacağız tabii, kapanmasını istemiyoruz.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Doğru dürüst toplantı yetersayısını bulamayan gruplar, imkânı var mı temmuzda, ağustosta çalışsın.

YAŞAR OKUYAN (Yalova) – Siz Meclise gelmiyorsunuz ki.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Şimdi, ikinci öneri de şu, deniliyor ki: “Salı, çarşamba, perşembe, cuma -cumartesi, pazar atlanıyor- pazartesi günleri de çalışılsın.” Yani, meçhul aylardaki günlerde dahi Meclisin beş gün çalışması arzuluyor.

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) – Çalışmak istiyoruz, çalışacağız.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Şimdi, bizim itirazımız şu, biz diyoruz ki.. Bir kere, Sayın Başbakan ile Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı seçim kararına vardılar; yani, bu Meclisi hiçe saydılar, ortaklarını gözardı ettiler ve bir seçim kararı aldılar; ne zaman; 18 Nisan veya 25 Nisanda. İki partinin grup başkanvekilleri de ortak bir karara vardılar, protokol tespit ettiler. O bakımdan, öncelik, seçim olayında. Yani, Türkiye, seçim atmosferine girmiştir, her zaman söylediğimiz gibi, bu Hükümet de bitmiştir. Biz diyoruz ki, bu gruplar, bugüne kadar normal günlerde dahi çalışmazken, pazartesi ve cuma günleri nasıl çalışabileceklerdir? İtirazlarımızdan birisi bu.

İkincisi, seçim kararına vardıklarına göre, böyle bir protokol de yapıldığına göre, o zaman, diğer yasa tasarısı ve tekliflerini görüşmenin de bir anlamı yok. Yapılacak bir tek şey var; seçim yasalarıyla ilgili düzenlemeleri yapmak; ama, maalesef, iktidar ortağı partilerin grup başkanvekilleri, bunu bir tarafa itiyorlar ve normal sıradan başlayalım diye bir görüş getiriyorlar. Bunu kabul etmiyoruz; artık, bu Hükümetin icraat yapma imkânı yoktur, yeni seçilecek olan Meclis, yasa tasarılarını ve tekliflerini çıkarır diye düşünüyoruz.

İHSAN ÇABUK (Ordu) – Çalışmak istemiyor musunuz?

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – İstiyoruz.

METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – O zaman “evet” deyin.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Şimdi bunu kabul etmediğinize göre, diyoruz ki, Meclisi çalıştıralım; ama, biraz önce söylediğim gibi, siz, salı, çarşamba, perşembe günleri toplanmıyorsunuz; cuma ve pazartesi günleri nasıl toplanacaksınız? O mümkün değil.

METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – O bizim işimiz.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Şimdi, bu, gösteriş. Yani, kamuoyuna “efendim, biz Meclisi çalıştırmak istiyoruz; ama, muhalefet çalıştırmıyor” diyecekler.

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Yalan mı?

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Bu savunmaya ulaşabilmek için, bu öneriyi getirdiniz, bunu samimî görmüyoruz; bir.

METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Fırsat vermeyin, kabul edin.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Samimî görmüyoruz...

HALİL ÇALIK (Kocaeli) – Samimî olun, kabul edin.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – İkincisi, sıralamalarda bir değişiklik yapmıyorsunuz. Geçenlerde, görüşmeleri yarım kalan kamu çalışanlarının sendikalarıyla ilgili yasa tasarısını atlayarak RTÜK'e geldiniz; arkasından, bugün, inşallah, vergi tasarısına gelmeye çalışıyorsunuz; ama, kamu çalışanları bu sendika yasasını bekliyor; bu bir.

İkincisi, Çevre Bakanınız Sayın İmren Aykut grupları ziyaret etti ve “geliniz, Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısını çıkaralım” dediler. Biz de, kendilerine “biz razıyız; ama, İktidar Grupları, maalesef, bu tasarının görüşülmesine öncelik vermiyorlar. Siz, öncelikle kendi grubunuzla, ortaklarınızla bu meseleyi çözün” dedik. Biraz önce reddettiğiniz -zamani israf etmemek için, grup önerimizde görüş beyan etmedik- grup önerimizde şunu getirmiştik: Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının 4 üncü sırasında yer alan Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Tasarısını ve Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısını 6 ncı sırada bulunan Vergi Kanunu Tasarısının önüne getirerek -ki, grupların da ittifakı vardır- çok uzun görüşmelere de meydan vermeden çıkaralım dedik; ama, siz, bu önerimizi anlayamadan reddettiniz. Bakalım, geçen hafta grupları ziyaret eden hayvanları koruma derneklerine ne diyeceksiniz; bunun hesabı size ait. İtirazlarımızdan birisi de budur.

Değerli arkadaşlarım, ayrıca, polislerin askerliklerinin kısıtlanmasıyla ilgili tasarıyı da, komisyon olarak geri çektiniz, maalesef, hiç aklınıza getirmiyorsunuz.

Ayrıca, değerli arkadaşlarım, grup önerimizde, herkesin ittifak ettiği gazilere şeref aylığı bağlanmasıyla ilgili yasa önerisi ve mahalle beğçileriyle ilgili tek maddelik bir yasa önerisi vardı. Mahalle beğçisi şapkasıyla resim çektirenler dahi, maalesef, bu yasa önerisinin öncelikle görüşülmesine oy vermediler. (DYP ve FP sıralarından alkışlar) O bakımdan, biz diyoruz ki, bu önerilerin kabulü veya ademî kabulünde biraz daha samimiyet olmalıdır diye düşünüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, hakikaten, getirdiğimiz, çok kısa ve çabuk görüşülebilecek tasarılar varken, bunlar reddolundu.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: Bir kere, iktidarın, muhalefeti hiçe sayarak, muhalefeti yok farz ederek bu Meclisi çalıştırması mümkün değil.

METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Öyle bir şey yok.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla)– Akılcı davranmak zorundasınız. Bu Meclisin çalışmasını biz de istiyoruz.

ÖMER ERTAŞ (Mardin) – Yok canım!

MEHMET GÖZLÜKAYA (Devamla) – Evet.

Bu önerileri getirirken, eğer iktidar ve muhalefet partileriyle bir diyalog içerisine girebilseydiniz, belki bir orta yol bularak, ittifakla, çalışma saatlerimizi düzenleyebilirdik; ama, maalesef bu yapılmamıştır, muhalefet yok sayılmıştır.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, diyalogla çok kısa zamanda çıkardığımız 5-6 yasa var; öğretmenlerin ders ücretleri, polislerin fazla mesai ücretleri ve son olarak da hallerle ilgili yasalar. Baş-

ka türlü yasa çıkarmanız normal olarak mümkün değil. Gelin, öncelikli tasarılarımızı gruplar bir araya gelerek tespit etsin ve bunları uyum içinde çıkaralım, çalışma saatlerini de düzenleyelim diyorum.

Tekrar ediyorum, iktidar ne kadar dördüncü ortağını bulmuş da olsa, eğer, diyalog veya uyum sağlayamazsa bizim de istediğimiz -bazılarını istediğimiz- tasarıları çıkarması mümkün değildir. Bu bakımdan, önerinin reddi yönünde oy kullanacağımızı ifade ediyor; Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gözlükaya, teşekkür ediyorum.

Efendim, önerinin lehindeki görüşlerini ifade etmek üzere, Sayın Ülkü Güney...

Buyurun.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; bugün topladığımız Danışma Kurulunda, biraz önce Sayın Grup Başkanvekili arkadaşımın da belirttiği gibi, bizim getirmiş olduğumuz grup önerilerimiz üzerinde bir anlaşma sağlayamadık.

Şimdi, bütün gruplarla üzerinde anlaştığımız, tek maddeli, iki maddeli, üç maddeli, beş maddeli, çıkması gereken bir hayli kanun var; onları tadat edip, o kanunların çok faydalı olduğunu, çok acil olduğunu, filan kesime, onu çıkarmamız için söz verdiğimiz vesaireyi söylemeyeceğim; bunları söylemenin bir anlamı olmadığını düşünüyorum; ama, bizim getirdiğimiz öneri şu: Biz, Meclisin daha uzun bir süre çalışmasını istiyoruz. Tatilimiz yaklaştı; Hükümetimiz öncelikle ve ivedilikle vergi tasarısını kanunlaştırmak istiyor, onun için de bu intensif çalışmayı talep ettik. Yoksa, bizim, hayvanları koruma kanununu çıkarmayı istemiyoruz veyahut da filan kanunu çıkarmayı istemiyoruz gibi bir düşüncemiz yok; onları da çıkaracağız. Yani, şimdi, bütün kanunlar herhalde bir günde, koro halinde çıkmaz; bunun, bir sırası, bir şekli var; ama, bizim önceliğimiz, birinci derecede vergi yasasını çıkarmaktır.

Yüce Meclisten, vergi yasasının çıkmasına katılan partilerimiz vardır, gruplar vardır, katılma-yanlar vardır, katkıda bulunacak olanlar vardır; ama, biz, bunu, bir an evvel çıkaralım diyoruz. 88 maddelik bir tasarıdır. Bugünkü şartlara göre, bu kanunun çıkabilmesi Meclisin biraz daha fazla mesai yapmasını gerektiriyor. Bizim getirmiş olduğumuz öneri budur.

TURHAN ALÇELİK (Giresun) – O zaman, teşvik kanunu önerimizi niçin reddettiniz?

ÜLKÜ GÜNEY (Devamla) – Müsaade ederseniz konuşmamı bitireyim; Sayın Başkan da izin verirse, karşılıklı, yani soruya cevap şeklinde konuşmaya devam edebiliriz.

Ben, bugün, Danışma Kurulu toplantısında değerli grup başkanvekili arkadaşlarıma da ifade ettim. Benim, bizim grubumuzun, bizim demokratik anlayışımızın, muhalefeti hiçe sayma diye bir düşüncesi olamaz; muhalefetsiz Meclis olmaz. Biz, böyle bir düşünce içerisine hiçbir zaman girmedik, girmeyiz de. Hatta, orada, arkadaşlarıma, vergi yasasını müteakip, tek maddeli diğer kanunlar için, evvela kendi aramızda bir konuşacağız, ondan sonra muhalefetteki arkadaşlarımız gruplarıyla temas kuracaklar, asgarî bir müşterek bulacağız dedim. Bunu, burada hepinizin huzurunda ifade ediyorum. Bunun böyle çıkmasının doğru olduğuna inanıyorum. Ama, şimdi, biz, burada sadece bir süre uzatımını getirdik. Süre uzatımının da amacını burada ifade ettim; diyorum ki, burada, vergi yasasını çıkaracağız; bu yasayı çıkarmak için, bu yoğun çalışmayı getirdik. Buna, sizin evet demeniz icap eder.

Sizin getirmiş olduğunuz -ki, bütün ifade edilen- kanunların biz karşısında değiliz. Onların, öncelikle, ivedilikle çıkmasını biz de istiyoruz. Buradan ifade ediyorum. Bu süreç içerisinde, onu birlikte konuşacağız. Onları da sıralayalım, çıkarabileceğimiz bir, üç, beş, on, neyse, onları da ver-

gi yasaının arkasına getirelim diyorum. Bizim isteğimiz budur, bunun dışında herhangi bir mak-sadımız yoktur. Diğer kanunların çıkmasını engelleme diye bir düşüncemiz yoktur.

MEHMET AYKAÇ (Çorum) – Siz önce yerel yönetime yetki veren kanunu çıkarın!..

ÜLKÜ GÜNEY (Devamla) – Onları kendi aramızda grup başkanvekilleri olarak konuşuruz, tartışırız, Meclisten çıkarabileceğimiz kanunları getiririz; biz buna varız. Ama, bizim bugün getiri-miş olduğumuz teklife sizin neden hayır dediğinizi anlayamıyorum, anlamakta güçlük çekiyorum. Vergi yasaının çıkmasını siz de istiyorsunuz, artularıyla eksileriyle; ona da katılıyorum; ama, lüt-fen, geliniz, getirdiğimiz teklife siz de katılın, süratle bu yasaı çıkaralım; ondan sonra da, arkasın-dan, Sayın Gözlükaya'nın, Sayın Kapusuz'un daha önce görüştüğümüz kanun teklifleri var, bizim de katıldığımız kanun teklifleri var; onları bir tadat edelim, birlikte çıkaralım diyor, hepinize say-gılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Güney, teşekkür ediyorum.

Önerinin aleyhinde olmak üzere, Sayın Salih Kapusuz...

Buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; önerinin aleyhinde söz almış bulunduğum için huzurlarınıza geldim; hepinize saygılar sunuyorum.

Parlamentonun verimli bir şekilde çalışabilmesi, faydalı adımları atabilmesi adına, biz, Fazile-t Partisi Grubu olarak, her türlü desteği her zaman için vereceğimizi söyledik, bir kez daha tek-rar ediyorum.

Dikkat ederseniz, biraz önce, ittifakla mutabakat sağladığımız Danışma Kurulu önerileri oldu. Çalışmanın planlı ve programlı bir tarzda yürüyebilmesi için, biz, partilerarası anlaşmaya vardık, mutabakat sağladığımız konular, Danışma Kurulu önerisi olarak geçti; ama, maalesef, İktidar, özel-likle son dönemdeki ilginç tavırlarıyla, muhalefeti yok saymak gibi bir üslubun içerisine girdi. Ön-ce, ortaklar, kendi aralarında mutabakat sağlıyor sağlamıyor, itirazlar, kamuoyunda çalkalanıyor, konuşuluyor -bunlar için bir tarafı- bir de, tabii, ortakların da yok sayıldığı bir ortamda, Cumhuri-yet Halk Partisiyle uzlaşma söz konusu. Kamuoyu, bu uzlaşmada nelerin orta yere konulduğunu henüz öğrenmiş değil; ama, kafalarda birçok istifhamlar var.

Şimdi, anamuhalefet partisi olan Fazilet Partisi ve Doğru Yol Partisi olarak "çalışma yapalım; ama, yapacağımız bu çalışmaların da gündemini şimdiden bilelim" diyoruz. Bakınız, bir kez daha altını çizerek ifade etmek isterim ki, biz, Parlamentonun, gece, gündüz, cumartesi, pazar dahil, her gün çalışmasından yanayız; ama, siz, ne yapacağımızı, hangi kanunları çıkaracağınızı orta yere ta-dat edin. Şu gündemde bulunan teklif ve tasarılarla ilgili düşüncelerinizi net olarak orta yere ko-yun. Ondan sonra, çalışacağımız sürede ve yapmak istediğimiz çalışmalarda mutabakat sağlayıp, sonuna kadar, beraberce, gayret sarf edelim. Bu konuda bir ihtilaf söz konusu değildir. Burada, bu önerenin aleyhinde konuşurken, yine, başta Sayın Başbakan olmak üzere, İktidarı, bir kez daha uyarıyorum.

Değerli arkadaşlar, bakınız, biraz önceki önergelerle, hem Fazilet Partisinin hem de Doğru Yol Partisinin, gündemin nasıl düzenlenmesi konusundaki taleplerini hatırlatmak istiyorum. Gündem-de, yarım kalmış, yaklaşık 5 tane tasarı ve teklif var; ondan sonra, vergi kanunu tasarısı geliyor. Vergi kanunu tasarısı, geçici maddeleriyle birlikte, yaklaşık 100 küsür maddelik bir tasarıdır; üze-rinde verilmiş yüzlerce önerge vardır. Dolayısıyla, vergi gibi hassas bir konudaki hakları ve den-geleri korumak uğruna, muhalefet partisine de ciddi görevler düşmektedir. İşte, biz, kamuoyunun beklentileri yönünde ve sizlerin de zaman zaman kamuoyuna çıkıp açık bir biçimde ifade ettiğiniz tarzda kanun tasarılarının öne gelmesi hususunda bir talepte bulunduk. Bakınız, şu anda, gündemin

275 inci sırasındaki tasarımı, biz, özellikle, 6 ncı sıraya getirerek ön tarafa çekmek istiyoruz. Bu tasarımı, olağanüstü hal bölgesinde ve kalkınmada öncelikli yörelerde istihdam yaratılması ve yatırımların teşvik edilmesi ve aynı zamanda, Gelir Vergisi Kanununda değişiklik yapılmasıyla ilgili olarak, şu anda, birtakım illere verilmiş olan birtakım avantajların, birtakım hakların 24 ile de verilmesiyle ilgili bir tasarıdır. Bu tasarının ülke ekonomisine katkısı var, bütçeye de, âdeta, hiçbir yükü söz konusu değil.

Değerli arkadaşlar, mesela, bu tasarıyla ilgili iki ili mukayese edelim: Giresun ve Ordu İlleri-miz... Fert başına millî gelirden pay alma oranlarına bakacak olursak; fert başına millî gelir Ordu İlinde 1 340 dolar, Giresun'da 1 218 dolar. Ordu İli bu kapsama alındı; ama, Giresun niye alınmadı? Devletin resmî rakamları, bir tanesinde fert başına millî gelir 1 340 dolar, Giresun'la ilgili olarak da 1 218 dolar diyor. Peki, siz, hangi kıstası, hangi tercihi önplanda tutunuz? Demek ki, burada, birtakım dengesizlikler, birtakım yanlışlıklar var. O ilimize verilmesin, Ordu bu haktan istifade etmesin demiyoruz; ama, mademki, böyle bir hak var, komşu il de en az onun kadar bu haktan istifade edebilmeli diyoruz. Trabzon'u sıralarsınız, öncelikli yörelerdeki birçok ilimizi sıralarsınız; tam 24 tane il bu taleple karşı karşıyadır.

Değerli arkadaşlar, bundan sonra ne istiyoruz; istediğimiz sıralama şudur: Sayın Baykal'ın bekçilerle beraber çektiğimiz olduğu fotoğraf televizyon ve gazetelerimizde önemli bir yer tuttu. O fotoğrafa, özellikle Sayın Baykal'ın Grubunun sahip çıkmasını tavsiye ederim.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) – Çıkarız...

SALİH KAPUSUZ (Devamla) – Çünkü, bu teklif, Türkiye'de çarşı ve mahalle bekçilerinin statülerinde değişiklik yapmakla ilgili, bir maddelik bir tekliftir; öne alalım diyoruz.

Yine, bununla beraber, Sayın İmren Aykut burada yoklar; söz hakkı doğsun diye ismini kullanıyorum. (ANAP sıralarından "Burada" sesleri)

Şayet buradalarsa, özellikle kendilerinin dikkatlerine arz ediyorum; bu, hayvanları korumakla ilgili kanun tasarısı gündemin gerilerinde, 77 nci sıradadır. Biz, Fazilet Partisi Grubu olarak, hayvanları korumakla ilgili kanun tasarısını ön sıraya alıp geneli üzerinde konuşalım; maddelerinde yeterli düzenlemeleri yapalım eğer düzeltilecek birtakım hususlar varsa ve mutlaka çıkaralım diyoruz; ama, Sayın Aykut, ekranları, televizyonları, mikrofonları görünce heyecana kapılıyorlar; oradaki beyanlarına burada sahip çıksınlar. Biraz önce bir oylama yapıldı. Bu oylamada Sayın İmren Aykut da ret oyu kullandı... Hem çıkacaksınız, dışarıda diyeceksiniz ki "ben bu hayvanları korumakla ilgili kanununu çıkarmaktan yanayım" hem de buraya gelip ret oyu vereceksiniz... Bu çifte standarttır; bununla kimseyi inandıramazsınız; güvenilirliğinizi ve inanılabilirliğinizi de kaybediyorsunuz Sayın Bakanım. (FP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, şu hususun altını özellikle çizmek istiyorum: Biraz önce söyledim; gelin, planını, programını, görüşeceğimiz kanun tasarımı ve tekliflerini tespit edelim, anlaşalım, istediğiniz kadar çalışalım. İktidara mensup milletvekillerine ve siyasi partilere söylüyorum: Kamu çalışanlarına sendikal hak vermekle ilgili birbuçuk aya yakın çalışma yapıldı, yarım kaldı; polislerin askerlikle ilgili çalışmaları başlatıldı, yarım kaldı; anayasa değişikliğine başladınız, yarım kaldı; birçok yarım kanun tasarımı ve teklifleri gibi meşhur RTÜK kanunu tasarımı da yarım kaldı. Siz, Parlamento çalışmasını diye bu kanun tasarımı ve tekliflerini âdeta dayattınız. Peki, kış uykusundan yeni uyanan birileri gibi, Meclis tatil dönemine gelmiş, mevsim yaz olmuş, okullar kapanma noktasına gelmiş, iktidar uyanmaya başlamış... Değerli arkadaşlar, hayrola, sabah yeni mi oluyor yoksa? Koskoca bir dönemi geride bıraktınız; şimdi, gece gündüz çalışma getiriyorsunuz. Şayet, sizin bu getir-

miş olduğunuz çalışmalarda sadık olarak çalışacağımıza inansak, bu sıraların dolu olacağını kabul etsek, yarın bu kanunlar görüşülürken, gece gündüz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kapusuz, toparlar mısınız efendim.

SALİH KAPUSUZ (Devamla) – Sayın Başkanım, biraz önce, iki önergede, arkadaşlarımızın zamanını fazla almamak için söz hakkı kullanmadık; birazcık toleranslı olun.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) – Kullansaydınız efendim.

BAŞKAN – Böyle gerekçe olmaz.

Buyurun, toparlayın.

SALİH KAPUSUZ (Devamla) – Şimdi, tatil dönemi gelmiş, sizler, Meclis tatile girmesin di-yorsunuz. Hay hay... Meclis tatile girmesin; ama, korkarım ki, sonunda, Meclisi tatile gönderecek çoğunluğu dahi bulamayacaksınız ve uzun bir müddet, belki bu Parlamento'yu tatile bile sokama-yacaksınız.

HALİL ÇALIK (Kocaeli) – O bizim sorunumuz.

SALİH KAPUSUZ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bir husus daha var ki, altı çizilmeye de-ğer. Türkiye'de kuvvetler ayırımı prensibi ve esası geçerlidir. Bütün mesuliyet, bütün mesele yasa-madaymış gibi, yürütme, topu yasamaya atıyor, kendi görevlerini ihmal ediyor. Siz, yürütme ola-rak, liyakatle, milletin arzuladığı hizmetleri verdiniz de bu millet size karşı mı çıktı; hayır. Siz, yü-rütme olarak başarısızınız; ama, başarısızlığınızı birine fatura etmek istiyorsunuz, orada da hedef olarak Parlamento'yu gösteriyorsunuz. Bu, alenî bir haksızlıktır. Parlamento, bugüne kadar ve bun-dan sonraki çalışmalarında da, elbette, üzerine düşeni en ileri düzeyde yerine getirecektir.

Değerli arkadaşlar, seçimlerden kaçuyorsunuz, ta nisana kadar süre bırakıyorsunuz; yaklaşık 9 ay var. Peki, size sormazlar mı...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) – Kaç dakika sürecek Sayın Başkan; yarım saat daha mı...

SALİH KAPUSUZ (Devamla) – Önünüzde 9 aylık bir süre var ve normal süresi itibariyle Meclisin tatile girmesine 6 çalışma günü kalmış. 6 gün kala, âdeta, yeni bir hareketle, yeni bir ham-leyle, her türlü ihtiyaçlarımızı gidermek istiyorsunuz; ama, önümüzde 9 aylık bir süre var; tatili çı-karırsanız, tamı tamına tam 6 ay var. 6 ayda çok iş yapılır; ama, memleketin, milletin hayırına olur-sa...

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – İnşallah, inşallah...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kapusuz, efendim, lütfen, saygınızı sunun.

SALİH KAPUSUZ (Devamla) – Tamam, sunuyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, son söz olarak şunu söylerim. Dün burada bir soruşturma önergesi oylan-dı. Cumhuriyet Halk Partili milletvekillerinin kamuoyuna bir ilanı vardı: “Biz, bu tip konularda Parlamento'ya ne getirilirse destekleriz” dediler. Peki, dün niye kayboldunuz, buharlaşıp uçtunuz?! (CHP sıralarından gürültüler) Demek ki, son uzlaşmayla, son iki parti liderinin arasındaki uzlaşma ile bu konu arasında yakın bir alaka söz konusu; ama, unutmayın ki, bu millet, herkesin ne yaptı-ğını çok iyi bir şekilde takip etmektedir. (FP sıralarından alkışlar)

Biz, Parlamento çalışsın istiyoruz, Parlatonun çalışmalarından yana olduğumuzu ifade ediyoruz; ama, gelin, neleri çıkaracağınızı, bu RTÜK Kanunundan, irtica yasalarından vazgeçtiği-nizi buradan kamuoyuna ilan edin, biz de, size her türlü çalışmada yardımcı olalım.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından gürtültüler)

BAŞKAN – Sayın Kapusuz, teşekkür ediyorum.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, konuşmacı, konuşmasında, Parlamenteoya çok ağır bir ithamda bulundu.

BAŞKAN – Ne dediler efendim?

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) – "Kış uykusundan uyanmış birileri" cümlesi... Bunun manasını siz biliyorsunuz.

BAŞKAN – Efendim, belki kastını aşan bir ifadedir.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) – Hayır... "Kış uykusundan uyananlar" ifadesi, buradaki insanlara ağır bir ithamdır.

BAŞKAN – Sayın Dumankaya...

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Sayın Başkanım, ben, bunu, Hükümete mensup partilere söyledim, Parlamenteoya demedim.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, sözünü daha da ağırlaştırdı.

BAŞKAN – Efendim, siz, Hükümeti temsilen bir talepte bulunamazsınız. "Hükümete yönelik" diyor. Hükümet arzu ederse, söz veririm...

Buyurun efendim.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Sayın Başkan, arkadaşımız da bir milletvekili olarak...

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, ben bu Parlamenteoda bir üyeyim... Kış uykusundan ayı uyanır; bunu, açık açık söyledi.

BAŞKAN – Yapmayın Sayın Dumankaya, yapmayın... Efendim, baharda, güller de uyanır, çiçekler de uyanır Sayın Dumankaya; meseleye öyle bakın, biraz şairane bakın.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) – O öyle söylemedi.

BAŞKAN – Biraz şairane bakın; çiçekler uyanır, güller uyanır...

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) – Olur mu öyle şey... Öyle söylemedi!

ALİ RIZA BODUR (İzmir) – Her hakarete yeşil ışık yakıyorsunuz, olmaz öyle şey... Oturdunuz yerin hakkını verin!

BAŞKAN – Başka söz talebi?.. Yok.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) – O sözü, arkadaşına aynen iade ediyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, öneriyle ilgili görüşmeler tamamlanmıştır.

Sayın milletvekilleri, öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... (FP sıralarından "aslan sosyaldemokratlar(!)" sesleri) Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

VI. – SEÇİMLER

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1. – Adalet Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Adalet Komisyonunda boş bulunan ve Demokrat Türkiye Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için, İzmir Milletvekili Turhan Arınç aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun, hayırlı hizmetlere vesile olsun.

Sayın milletvekilleri, Yüksek Heyetinizin biraz önce aldığı karar gereğince gündemimizde değişiklikler oldu ve buna göre de sözlü soruları görüşme imkânımız ortadan kaldırılmış oldu.

Şimdi, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Önce, yarım kalan işlerden başlayacağız.

VII. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — *Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232)*

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifinin ikinci müzakeresine başlayacağız.

Komisyon?.. Hazır değil.

Müzakere ertelenmiştir.

2. — *Bayburt Milletvekili Ülkü Güney ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 1076 Sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanunu ile 1111 Sayılı Askerlik Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/669) (S. Sayısı : 338)*

BAŞKAN – 1076 Sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanunu ile 1111 Sayılı Askerlik Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, maddeleri üzerindeki önermelerle birlikte, geçen birleşimde İçtüzüğü'nün 88 inci maddesine göre komisyona geri gönderilmişti. Komisyon, raporunu henüz vermediğinden, teklifin görüşülmesine imkân yoktur.

Müzakere ertelenmiştir.

3. — *Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Tasarısı ile Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 39 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Gürcan Dağdaş ve 6 Arkadaşının, Trabzon Milletvekili Yusuf Bahadır ve 9 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 2 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 2 Arkadaşının İşçi ve Memur Emeklileri ile Bunların Dul ve Yetimlerinin Sendikalaşmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/702, 2/224, 2/929, 2/1000, 2/1023, 2/1024) (S. Sayısı : 553)*

BAŞKAN – Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Tasarısının müzakeresine başlayacağız.

Komisyon hazır mı efendim? Komisyon hazır değil.

Müzakere ertelenmiştir.

4. — *Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/689) (S. Sayısı : 631)*

BAŞKAN – Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısının müzakeresine başlayacağız.

Komisyon hazır mı? Komisyon hazır değil.

Müzakere ertelenmiştir.

5. — *Emniyet Teşkilatı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/217) (S. Sayısı : 132)*

BAŞKAN – Emniyet Teşkilatı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ilişkin tasarinin müzakeresine başlayacağız.

Komisyon hazır mı efendim? Hazır değil.

Müzakere ertelenmiştir.

Vergi Usul Kanunu...

Zannediyorum, bu tasarı müzakere edilecek değil mi Sayın Güney?

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) – Evet.

BAŞKAN – Peki; o zaman ben, ara vereceğim; başlamadan ara vereyim...

METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Başlayalım, ondan sonra ara verin.

BAŞKAN – Peki.

6. — *Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, İstanbul Milletvekili Emin Kul'un, Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 30 Arkadaşının, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 30 Arkadaşının, Trabzon Milletvekili Kemalettin Göktaş ve 33 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 Arkadaşının, Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, Adana Milletvekili Arif Sezer'in, Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İstanbul Milletvekili Cefi Kamhi'nin, Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın, Bursa Milletvekili Turhan Tayan'ın, Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 6 Arkadaşının, Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, Demokrat Türkiye Partisi Grup Başkanı Van Milletvekili Mahmut Yılbaş, Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Metin Işık, Mardin Milletvekili Muzaffer Arıkan ve 6 Arkadaşının, Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/708, 2/72, 2/73, 2/75, 2/129, 2/154, 2/166, 2/182, 2/191, 2/194, 2/221, 2/270, 2/287, 2/293, 2/323, 2/369, 2/420, 2/459, 2/493, 2/884, 2/959, 2/960, 2/1015, 2/1019, 2/1070) (S. Sayısı : 626) (1)*

BAŞKAN – Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, İstanbul Milletvekili Emin Kul'un, Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 30 Arkadaşının, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 30 Arkadaşının, Trabzon Milletvekili Kemalettin Göktaş ve 33 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 Arkadaşının, Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın,

(1) 626 S. Sayılı Bazmayazı tutanağa eklidir.

Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 Arkadaşının, Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Balıkesir Milletvekili İ.Önder Kırılı'nın, Adana Milletvekili Arif Sezer'in, Ağrı Milletvekili M.Sıddık Altay'ın, Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İstanbul Milletvekili Cefi Kamhi'nin, Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın, Bursa Milletvekili Turhan Tayan'ın, Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 6 Arkadaşının, Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, Demokrat Türkiye Partisi Grup Başkanı Van Milletvekili Mahmut Yılmaz, Grupbaşkanvekilleri İstanbul Milletvekili Sayın Metin Işık, Mardin Milletvekili Muzaffer Arıkan ve 6 Arkadaşının, Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun müzakeresine başlıyoruz.

Sayın Komisyon?.. Hazır.

Sayın Hükümet?.. Hazır.

Komisyon ve Hükümet yerlerini aldılar.

Sayın milletvekilleri, komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım: Raporun okunmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmiştir.

Şu saate kadar söz talebinde bulunan grupları ve şahısları ifade ediyorum:

Grupları adına; Anavatan Partisi Grubu adına Sayın Kesici, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Hacalöğlü. Şahısları adına: Sayın Aslan Polat, Sayın Kul, Sayın İsmail Özgün, Sayın Mustafa Yıldız, Sayın Veysel Candan.

Sayın milletvekilleri, 17.50'de toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 17.40

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 17.50

BAŞKAN : Başkanvekili Yasin HATİBOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Ali GÜNEYDİN (Konya), Haluk YILDIZ (Kastamonu)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 103 üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum. Çalışmalarımıza, kaldığımız yerden devam ediyoruz.

VII. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

6. – Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, İstanbul Milletvekili Emin Kul'un, Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 30 Arkadaşının, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 30 Arkadaşının, Trabzon Milletvekili Kemalettin Göktaş ve 33 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 Arkadaşının, Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, Adana Milletvekili Arif Sezer'in, Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İstanbul Milletvekili Cefi Kamhi'nin, Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın, Bursa Milletvekili Turhan Tayan'ın, Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 6 Arkadaşının, Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, Demokrat Türkiye Partisi Grup Başkanı Van Milletvekili Mahmut Yılbaş, Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Metin Işık, Mardin Milletvekili Muzaffer Arıkan ve 6 Arkadaşının, Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/708, 2/72, 2/73, 2/75, 2/129, 2/154, 2/166, 2/182, 2/191, 2/194, 2/221, 2/270, 2/287, 2/293, 2/323, 2/369, 2/420, 2/459, 2/493, 2/884, 2/959, 2/960, 2/1015, 2/1019, 2/1070) (S. Sayısı : 626) (Devam)

BAŞKAN – Sayın Komisyon?.. Hazır.

Sayın Hükümet?.. Hazır.

Raporun okunmaması kararlaştırılmıştı.

Tasarının tümü üzerindeki söz taleplerinin ikisini arz ve ifade etmişim.

Şimdi, Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek üzere Sayın Kesici'yi davet ediyorum.

Buyurun Sayın Kesici. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA İLHAN KESİCİ (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Heyetinizi, Anavatan Partisi Meclis Grubu ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, vergi düzenlemeleri, hem hükümetlerin hem de siyasetin belki de en zor işlerinden birisidir. En yalın haliyle, en sade haliyle vergi, netice itibarıyla, daha sonra vatandaşların tamamına teşmil bir şekilde harcanacak olsa bile, devletin, kendi vatandaşlarının gelirlerinin bir bölümüne ortak olması demektir. Bu, bir anlamda, devlet ile halkın bir mutabakat zemini

üzerinde buluşmasıdır. Bu zemin, Türkiye Büyük Millet Meclisidir, işte bu zemindir. Yapıyor olduğumuz işlerin tamamında aradığımız şey, vergi kanunu tasarısında da aradığımız şey, vatandaşlarımızın, halkımızın rızasıdır; böyle bir mutabakat arıyoruz. Aslında, dünya parlamentolarının da, bir anlamda bizim Parlamentomuzun da kuruluş ve mevcudiyet sebebi, bu mutabakat zeminini ara-maktır.

Değerli milletvekilleri, yakın tarihimizdeki vergi düzenlemelerine hızlıca bir göz atarsak, bir-kaç tane temel düzenleme tarihi görüyoruz. Bunların muhtemelen en önemlilerinden birincisi, 1950 yılında yapılmış olan düzenlemedir. 1950 yılında, şimdi de kullanıyor olduğumuz Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisinin ana çatısı çatılmıştır.

Bundan tam on sene sonra, 1960 yılında, geçmişteki on yılın eksiklikleri, aksaklıkları da göz-den geçirilmek üzere ve 1960'lı yılların Türkiyesine uyum sağlamak amacıyla, Gelirler ve Kurumlar Vergisi alanında; yani, vasitasız vergiler alanında ikinci düzenleme yapılmıştır.

Üçüncü düzenleme, yine tam on sene sonra, 1970 yılında yapılmıştır; Finansman Kanunu ola-rak bilinen meşhur kanundur. 1970'lere kadarki bu, Gelir ve Kurumlar Vergisinin eksiklikleri, ak-saklıkları dikkate alınmış, 1970'ler Türkiyesinin ekonomik şartlarına göre, dünyanın ekonomik şartlarına göre uyum sağlanmıştır. Bütün bunlara ilave olarak, bir de, yeni yeni canlanmakta olan sermaye piyasasının yeni düzenlemesini yapmak amacıyla, Sermaye Piyasası Kanunu da 1970 yı-lında çıkarılmıştır.

Her on senede bir ve üç defa yapılmış olan bütün düzenlemeler, Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi alanındadır; yani, vasitasız vergiler alanında olmuştur. Vasıtalı vergiler alanındaki muhte-melen ilk ve en önemli değişiklik çalışmaları, Avrupa Ekonomik Topluluğu ekonomik politikala-rıyla uyumlu hale getirmek amacıyla 1972'den 1984 yılına kadar devam etmiş olan; ama, 1984 ve 1985'te yoğun çalışmaların yapıldığı, 1986 başında da uygulamaya konulmuş olan Katma Değer Vergisidir.

Değerli milletvekilleri, bütün bunlar bize şunu gösteriyor: Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi alanında yaptığımız önemli çalışmaların en sonuncusu 1970 tarihlidir; yaklaşık 30 sene öncesine aittir ve harcamalarla ilgili yaptığımız en önemli, en son çalışma tarihi de 1986'tır; yaklaşık on kü-sur sene öncedir. Bu münasebetle, vergi mevzuatımız, aşağı yukarı bütünüyle eskimiş haldedir, önemli eksiklik ve aksaklıkları vardır, yeni Türkiye'nin ekonomik yapısına uyumlu hale getirilme-si lazımdır. İlaveten, çeşitli münasebetlerle, 2000'ler, 21 inci Yüzyıl, global ekonomi tarzında ifa-de ettiğimiz bu yeni dünya ekonomik sistemine de Türk vergi mevzuatının uyumlu hale getirilme-si lazımdır. Bütün bunlar gecikmiş bir zaruret olarak ortada görülüyor.

Değerli milletvekilleri, mevcut durumu dört ana unsur etrafında yeniden huzurlarınıza sunmak istiyorum: Bunun bir tanesi, vergilerimizin gerek hesaplanmasında gerek ödenmesinde gerek itiraz mercileri söz konusu olduğunda itirazdaki usul ve esaslarda halkımızı sıkan, vatandaşlarımızı üzen bir büyük kırtasiyecilik vardır.

İkinci önemli nokta, vergi yükümüzle ilgili noktadır. Bizim, son yıllardaki vergi yükümüz; ya-ni, topladığımız bütün vergilerin millî gelirimize nispeti yüzde 20 civarındadır; son birkaç yıldır bu böyledir ve daha önceki yıllarda yüzde 15'lere kadar inmiştir. Bir mukayese yapmak durumunda olursak, elbette, bir ihtiyat bazıyla mukayeseyi yapmak lazımdır; ama, sınılanmış Batılı ekonomi-lerde; mesela, OECD'ye üye olan bütün ülkelerin ortalamasında bu rakam, yüzde 28 ilâ 30 civarın-dadır son onbeş yıldır. Demek ki, Türkiye'nin vergi yükü, millî gelire nispeti itibarıyla, azdır; ama, vatandaşımızın da önemli bir şikâyeti vardır; bu, ilk başta sanki bir çelişki gibi görünebilir; ama, burada bir çelişki olmadığını ifade etmek mümkündür. Nedenine gelince:

1. Biz, aldığımız bütün vergiyi, aşağı yukarı hep yakaladığımız, hep vergi veren insan kesiminden almaktayız.

2. Bunu alırken, vatandaşımızı belli bir sıkıntı içinde bırakıyoruz.

3. Bu vergilerin kullanılmasında vatandaşımız, gönül huzuruyla "benim verdiğim vergiler, bizim için kullanılıyor" diye bir kanaate sahip değil umumiyeti itibariyle. Bu bakımdan, vergi yüküyle ilgili miktarımız az olsa bile, vatandaşımızın bu konuda haklı şikâyetleri vardır.

4. Vasıtalı vergiler ve vasıtasız vergilerin birbirlerine olan nispetidir. Yine, gelişmiş Batılı ekonomilerden örnek verirse, OECD ülkelerinde vasıtasız vergilerin, yani, kurum gelirlerinden elde ettiğimiz vergilerin toplam vergi hasılatı içindeki payı yüzde 60 civarındadır; harcama vergisi mahiyetindeki vergilerin toplamı yüzde 40 civarındadır. Bu oran, Türkiye'de tam opozit haldedir, tam tersi istikâmetindedir; yani, gelir ve kurumlardan elde ettiğimiz gelirler yüzde 40 civarında, harcamalardan elde ettiğimiz, bütün vatandaşlarımızın harcamalarından elde ettiğimiz verginin oranı yüzde 60 civarındadır.

Bu konuda son bir nokta, nispetlerle ilgilidir. Bizim nispetlerimiz yüksektir. Gelir Vergisinde yüzde 55'e kadar bir nispetimiz vardır, Kurumlar Vergisinde yüzde 40 civarında bir nispetimiz vardır. Bu yüksek nispetler, netice itibariyle, vatandaşımızda, halkımızda bir vergiye mukavemeti beraberinde getiren, vergiye mukavemeti davet eder mahiyette olan nispetlerdir. Bu, bazen, vergi kaçırma çabaları tarzında kendini gösterir; bazen, özellikle, kurumlarda istisna ve muafiyetlere sığınma tarzında kendini gösterir; ama, bütünü itibariyle bakıldığında, devletimize bir kırgınlık, devletimize bir kızgınlık tarzında kendini gösterir.

Değerli milletvekilleri, fazla vergi almak isemek, vergiyi öldürür; yani, fazla vergi vergiyi öldürür.

1. Vergi politikaları, ekonomi politikalarının temel unsurlarından birisidir.

2. Kamu finansmanının temel taşı mahiyetindedir.

Netice itibariyle, 2 ana espriyi burada şöyle ifade etmek mümkündür: Vergiler, miktarı itibariyle kâfi, mahiyeti itibariyle adil olmalıdır. Miktarı itibariyle kifayet şudur: Ulusal altyapı, kentsel altyapı, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, adalet, iç ve dış güvenlik gibi, devletin aslî fonksiyonlarını, medenî dünyaya ve insanlarımıza yakışır bir şekilde yapabilecek takatte bir vergi miktarının olması lazımdır.

Mahiyeti itibariyle adaletten şunu anlarız: Gerçek anlamda, belli bir nispet dahilinde, az kazanan insanımızdan az vergi, çok kazanan insanımızdan çok vergi alınması lazımdır. Bu mahiyete şunu da eklemek lazımdır: Aynı zamanda, mahiyeti itibariyle de bir iktisadîlik vasfı göstermesi lazımdır.

Netice itibariyle;

1. Teknik tabiriyle, tüketim meylî yüksek kesimlerden mi vergi alınacaktır; tasarruf meylî, bu münasabete de yatırım meylî yüksek kesimlerden mi vergi alınacaktır? En önemli sorulardan bir tanesi budur.

2. Sağlıklı serbest piyasa ekonomilerinde, sağlıklı rekabet ortamını temin edici istikamette bir vergi politikası olmalıdır.

3. İçinde yaşıyor olduğumuz ve gittikçe daha da fazla uyumlu hale gelmek durumunda olduğumuz dünya ekonomik mevzuatına, dünyadaki bütün vergi mevzuatına da belli bir uyum içerisindedir olması lazımdır.

Değerli milletvekilleri, bizim, 20 nci Dönem milletvekilleri ve Parlamentosu olarak çıkardığımız bütün kanunların, bizden önce çıkmış olan bütün kanunların hemen hemen yüzde 90'ından fazlası, mahiyeti itibariyle sarf kanunlarıdır, masraf kanunlarıdır. Bu kanunlara hareket veren, bu kanunlara işlerlik kazandıracak olan yegâne kanun, vergi kanunlarıdır. Eğer, vergi kanunları, çıkarılmış olduğumuz bu sarf kanunlarına yeteri kadar hareket getiremezse, o zaman, çıkardığımız bütün kanunlar, iktisadî anlamda ve aynı zamanda, borçlanma kanunu mahiyetinde kanun haline dönüşmüş olur. Şimdi içinde yaşadığımız kronik enflasyon, yüksek bütçe açıkları, çok yüksek faiz ödemeleri, bu anlamda, bir borçlanma kanunu mahiyetine dönmüş olması münasebetindedir.

Bütçenin kapanış konuşmasında içborç faizlerinin vahametini, başka bir örnek huzurlarınıza getirmeye çalışmıştım; şimdi ise, bir başka örnek vermek istiyorum. Hafızalarımızı tazelemek bakımından ifade etmek istediğim bir rakam var; içborcun faizine ödediğimiz rakam, 1998 yılı bütçesinde 5,3 katrilyon liradır. Bu 5,3 katrilyonu bir kenara koyuyorum.

Bu yeni tasarıyla -tanımları değişiyor olmakla birlikte- aşağı yukarı eski tabirlerle gidersek, Türkiye'nin, 1 milyon civarında götürü vergi aldığı insanı vardır; 2 milyon civarında tüccar ve diğer serbest meslek mensupları olmak üzere beyannameli mükellefi vardır; 2 milyon civarında devlet memuru vardır; kamu sektörü işçileri de dahil olmak üzere 5 milyon civarında özel sektör çalışanı vardır; toplam 10 milyon insan eder. Buna ilaveten, 500 bin civarında sermaye şirketimiz vardır; yani, limitet şirketler, anonim şirketler...

Değerli milletvekilleri, bütün bu insanlarımızdan topladığımız, gelirleri üzerinden aldığımız bütün verginin, Gelir Vergisinin ve Kurumlar Vergisinin tamamı 3,7 katrilyon liradır. Yani, 10 küsur milyon insanımızın bütün iktisadî faaliyetlerinden, bütün gelirlerinden elde ettiğimiz verginin miktarı, içborcumuzun faizinin sadece yarısının biraz üstünde görülmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu hal, sürdürülebilir bir hal değildir. Bir başka sürdürülemez hal şudur: Kronik enflasyon ikliminde, ortamında, firmalarımızın ve kişilerimizin kârları, genellikle kâğıt üstünde fiktif kârlar olarak nitelendirilebileceğimiz kârlardır. Biz, devlet olarak, bu kâğıt üstündeki kârların üzerinden vergi almak isteriz. Bu, bir anlamda, işletmelerin işletme sermayelerinin, firmaların işletme sermayelerinin sıfırlanması anlamındadır ve biz, bundan vergi almak isteriz; yani, yokluğu paylaşmak isteriz.

Değerli milletvekilleri, yokluk paylaşılmaz.

Bütün bunlar, başlangıçta da ifade ettiğim gibi, sağlam, bir bütünlük halinde ve yeni Türkiye'nin ekonomik icaplarını, yeni dünyanın ekonomik icaplarına uyum sağlayabilecek tarzda geniş çaplı bir vergi düzenlemesi icap ettirmektedir. Huzurlarınıza gelmiş olan, tamamı, aslî maddeleri itibariyle 88 madde, ek ve geçici maddeleriyle 100 maddenin üzerinde olan bu tasarı, aşağı yukarı bu istikamette hazırlanmış olan ve 12 ayrı kanunda çok önemli değişiklikler yapan bir tasarıdır; özellikle değişikliklerin odaklandığı noktalar, halkımızı gereğinden çok fazla üzen ve sıkı Vergi Usul Kanunu ve Gelir Vergisiyle ilgili olan kanunlardır.

Tasarı, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmadan önce, medyamız marifetiyle kamuoyuna intikal etmiş ve yaklaşık iki ay kamuoyumuzda enine boyuna tartışılmıştır. Daha sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisi ihtisas komisyonu olan Plan ve Bütçe Komisyonunda, yaklaşık iki ay tartışılmıştır. Plan ve Bütçe Komisyonunda, bütün sektörlerin, bu vadede kanaati olan, fikri olan, görüşü olan, itirazı olan bütün uzmanların kanaatleri alınmıştır ve bütün bunların sonucunda, 88 maddelik bu tasarı, huzurlarınıza intikal etmiştir.

Ben, bu noktada, Plan ve Bütçe Komisyonundaki gerçekten çok yoğun ve çok kıymetli çalışmalarını münasebetiyle, başta Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Değerli Başkanını ve bütün değerli

üyelerini, hem iktidar partilerine mensup değerli üyelerini hem bütün muhalefet partilerine mensup değerli üyelerini, meseleyi, siyaset üstü bir istikamette, halkımızın rızası istikametinde ele almaları münasebetiyle, huzurlarınızda, yüksek müsaadelerinizle tebrik etmek, teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bu 88 madde, bu akşamdan itibaren, önümüzdeki günlerde teker teker, bütün partilerimizin, bütün gruplarımızın iştirakiyle, enine boyuna tartışılmış, enine boyuna görülmüş olacaktır. Bu bakımdan, ben, tasarının getirdiklerini, gruplandırılmış öğeler itibariyle huzurlarınızda arz etmek istiyorum.

Bunlardan bir tanesi, vergi kimlik numarasıdır. Aslında, vergi kimlik numarası, bu tasarının içerisinde olmamakla birlikte, aynı vergi kapsamı yeni vergi mevzuatının düzenlenmesi istikametinde ele alındığı için, bunu zikretmeyi bir görev biliyorum. İlk çıktığı tarih 1994 yılıdır; daha dar kapsamlı olarak çıkarılmıştır; ama, bundan, yaklaşık iki ikibuçuk ay önce, nisan ayı başlarında, Yüce Heyetiniz yeni bir kanunla, bütün yurttaşlarımızın ekonomik faaliyetlerine teşmil edilebilecek tarzda bir vergi kimlik numarası çıkarmıştır. Bu hal doğru bir haldir, iyi bir haldir. Adı, bizde vergi kimlik numarasıdır, başka bir ülkede sosyal güvenlik numarasıdır, başka bazı ülkelerde, başka ad ve nam altındadır; ama, netice itibariyle, iyi bir kompütürize sistemle takviye edilmesi halinde, hem iktisadî faaliyetlerin takibi, değerlendirilmesi ve yorumlanmasında hem de vatandaşlarımızın faaliyetlerinde faydalı olacak bir haldir.

İkinci önemli nokta, şundan, hem bütün değerli milletvekillerimiz -Yüce Heyetiniz- hem de televizyonlarda bizleri takip eden bütün halkımız emin olmalıdır ki, şu anda, halihazırda vergi veren hiçbir mükellefimizin vergi yükü artmamaktadır; bu, çok önemle, ısrarla ifade etmemiz gereken, kabul etmemiz gereken hallerden birisidir.

Neden artmıyor? Vergi nispetlerinde yapılmış olan indirimler münasebetiyle artmıyor. Biraz önce arz ettim, Gelir Vergisindeki yüksek nispetimiz yüzde 55'tir. Gelir Vergisi nispetinde, bu sene için -1998 senesi için- 5 ilâ 10 puan, önümüzdeki yılda da ayrıca 5 puan olmak üzere 10 ilâ 15 puanlık bir düşüş meydana gelmektedir. Kurumlar Vergisindeki nispetimiz yüzde 40'tır; Kurumlar Vergisinin en yüksek nispeti de yüzde 30'a inmektedir, 10 puanlık bir iniş söz konusudur.

Değerli milletvekilleri, bu münasebetle, gerçekten, halihazırda vergi veren hiçbir mükellefimizin vergi yükü bu tasarıyla artmayacaktır.

Üçüncü önemli grup; kayıtdışılık ve vergidışılıkla yapılmış olan düzenlemelerdir. Özü itibariyle yapılmak istenen şey; kayıtdışılık, vergidışılık mekanizmasının bertaraf edilmesidir. Kayıtdışılık, vergidışılık, insanî anlamda, tekil anlamda gayri insanîdir, gayri ahlakîdir; ama, ondan daha vahim olan noktası; serbest piyasa ekonomilerinde sağlıklı rekabet ortamını bozuyor, sağlıklı rekabet ortamına uymuyor olmasıdır.

Dördüncü önemli nokta; ekonominin bütün halinde; ama, özellikle yatırımların canlandırılmasıyla ilgili yeni düzenlemelerdir. Burada, yeniden inşa edilmekte olan bir sistem vardır; yatırım indirimi müessesesi. Yatırım indirimi müessesesi, hem Türkiye'nin şartlarına, hem dünyanın şartlarına uyum sağlayacak tarzda ve yerli sermaye, yabancı sermaye farkını aşağı yukarı bütünüyle ortadan kaldıracak tarzda yeniden inşa edilmektedir. Bu halin, yatırımlarımızı önemli ölçüde artıracağına inanıyoruz.

Değerli milletvekilleri, beşinci önemli grup; sistemin, sadece gerçekleştirilmiş, realize edilmiş kazançları vergilendirme istikametinde yeniden inşa ediliyor olması halidir; yani, daha önce çeşitli münasebetlerle, hayat tarzı göstergeleri gibi, götürü vergi usulleri gibi, gerçekleştirilmemiş kazançların da, başta vergilendirilmesi aşaması bütünüyle ortadan kaldırılmaktadır.

Altıncı önemli grup; tarım kesimi ve çiftçilerimizin vergilendirilmesiyle ilgili yeni usul ve esaslardır. Özü itibariyle tarım kesiminin ve çiftçilerimizin vergilendirilmesinde daha sıcak bir yaklaşım belirlenmiştir, daha sıcak bir yaklaşımla yaklaşılmaktadır. Esası itibariyle, çok büyük bir bölümü itibariyle beyanname mükellefiyeti ortadan kaldırılmakta ve bunun yerine, sadece stopaj aşamasında olmak üzere ve sadece yüzde 2 ilâ yüzde 4'lük bir stopajla tarım kesiminin ve çiftçilerimizin vergilendirilmesiyle yetinilmektedir.

Değerli milletvekilleri, son grup; vergi cezalarıyla ilgili mevzuatta yapılacak olan düzenlemelerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Efendim, 2 dakika?!

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Efendim, 3 - 4 dakika yeterli.

BAŞKAN – Rakamların önu açık yani.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – 4 dakika yeterli.

BAŞKAN – 4 dakika iyi; peki. Yalnız, emsal teşkil edeceğini unutmayalım da!..

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Nasıl olsa geceye kadar çalışıyoruz; yüksek müsaadelerinizle...

Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Burada, netice itibariyle, iki ana grup söz konusudur: Bir, ekonomik suçta ekonomik ceza!.. Burada, iyi niyet olması halinde, saflıktan, bilgisizlikten kaynaklanıyor olması halinde, bunu değerlendirmek lazımdır; ama, bir belge tahrifatı, bir naylon faturacılık tarzında, devleti kandırma amacına matuf, milleti kandırma amacına matuf yaklaşımlara, aşağı yukarı, hapis cezasıyla, hürriyeti bağlayıcı, hürriyeti kısıtlayıcı cezalarla yaklaşılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, görülmektedir ki, bu düzenlemede birinci öncelik, vergi yükünün artırılması veya vergi gelirlerinin artırılmasına verilmiş değildir. Burada, birinci öncelik, bir büyük düzenlemeye önceliğin verilmiş olmasıdır. Filvaki, kayıtdışılık ve vergidışı kesimlerden de, netice itibariyle, belli bir rakam, millî gelirimize nispeti itibariyle yüzde 1 civarında hesaplanan bir vergi artışı söz konusu olabilecektir.

Değerli milletvekilleri, sözlerimi bağlarken, ekonomimizdeki son gelişmelerle ilgili birkaç hususu huzurlarınıza getirmek istiyorum.

Son haftalarda, son aylarda, ekonomimizde, bir iyimserlik havası hâkimdir, bir iyimserlik havası vardır. Bu iyimserlik havası doğrudur ve iyidir. Bunun, bizim dışımızda konjonktürel sebepleri vardır; ama, 1998 yılı bazı program uygulamalarının da bunda önemli bir katkısı olduğuna inanıyorum.

Netice itibariyle, dış konjonktürden kaynaklanan hal şudur: Gerçekten, son birkaç ay içerisinde, dünyada, petrol fiyatları önemli ölçüde inmiştir, bir; iki, hem buna bağlı olmak üzere hem bundan bağımsız olmak üzere, ithal girdi maliyetlerimizde önemli bir düşüş vardır. Bu, dış konjonktürden kaynaklanan iyi bir haldir; ama, 1998 yılı bütçesinin ilk beş ayındaki uygulamaları, bunun, aynıyla bütçelendiği istikamette uygulanması, bunu destekleyici programların uygulanmaları ve 1 küsur milyar dolarlık bir özelleştirme gerçekleştirmenin realize edilmesi, önümüzdeki aylarda da 7-8 milyar dolarlık bir özelleştirme programının ve hazırlıklarının önemli ölçüde bilinmiş olması, bütün beklentileri müspet halde etkilemiştir, bu iyimserlik havasının yaratılmasında önemli katkısı olmuştur ve netice itibariyle, ilk beş ayın enflasyon değerlerinde, toptan eşya fiyat endeksinde 8 puan, üretici fiyat endeksinde de 5,1 puanlık bir iyileşmeyle karşı karşıya kalınmıştır.

Değerli milletvekilleri; bunlar yeter mi; yetmez. Bunların, artık, yapısal tedbirler diyebileceğimiz tedbirlerle desteklenmesi lazım. Nedir bu yapısal tedbirler?

1. Huzurunuz getirilmiş olan bu vergi tasarısı.

2. Plan ve Bütçe Komisyonunda, yaklaşık onbeş gün önce çalışmaları tamamlanmış ve Genel Kurula inmiş olan Sermaye Piyasası Kanunu tasarısı.

3. Mahallî idarelerin yeniden düzenlenmesiyle ilgili kanun tasarısı; aşağı yukarı bir iki hafta içerisinde Genel Kurula, huzurlarınıza inmiş olacaktır.

4. Bakanlık çalışmalarının tamamlandığını bildiğimiz, biraz da temenni mahiyetinde, süratle Bakanlar Kuruluna getirilmesini beklediğimiz, sosyal güvenlik reformu ve sosyal güvenlik düzeninin yeniden değerlendirilmesi.

5. Bir başka vadede olmuş olsa bile, çıkmış olan Haller Kanunu.

Değerli milletvekilleri, programın desteklenmesi, tamamlanması halinde, bu yapısal tedbirlerle de, emin olmak lazımdır ki, Türkiye'nin 1998 yılı ekonomik hedeflerine ulaşması, kavuşması mümkün olacaktır.

Sayın Başkanım, yüksek müsaadelerinizle sözlerimi bağlıyorum.

Sonuç itibariyle vergi düzenlemeleri, sadece hükümetlerle ilgili düzenlemeler değildir, bütün halkımızı ilgilendirmektedir; bu münasebetle, bütün Türkiye Büyük Millet Meclisinin işidir. İnaniyorum ki, Plan ve Bütçe Komisyonunda olduğu gibi, hem muhalefet partilerimizin değerli sözcüleri hem iktidar partilerimizin değerli sözcülerinin yeni katkılarıyla çok daha güzelleşmiş ve halkımızın bütünüyle benimseyebileceği bir kanun ortaya çıkmış olacaktır; bunun iftiharını da Türkiye Büyük Millet Meclisinin olacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu tasarımı huzurlarınıza getiren 55 inci Hükümetimize, başta Maliye Bakanlığı çalışanları olmak üzere, devletimizin ekonomi bürokrasisine, Devlet Planlama Teşkilatı, Hazine Müsteşarlığı elemanlarına ve bütün kamu bürokrasisine huzurlarınızda şükranlarımızı ve teşekkürlerimizi sunuyor, tasarının kanunlaşarak aziz milletimize hayırlar getirmesi temennisiyle hepimize saygılarımı sunuyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kesici, teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek üzere, Sayın Hacaloğlu; buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 626 sıra sayılı vergi yasalarına ilişkin kanun tasarısı üzerinde Cumhuriyet Halk Partisinin görüşlerini dile getirmek üzere söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Vergi, bir yurttaşlık alanıdır; vergi, bir yurttaşlık görevidir. Parlamenter sistemlerin gelenekleri, verginin kimlerden toplanacağına, vergiyle toplanan kaynakların kimlere yönelik harcanacağına ve bu yetkinin nasıl kullanılacağına ilişkin tartışmalar zemininde ortaya çıkmıştır. Bu temelde, vergi üzerinde yapılan düzenlemeler, parlamentonun en önemli görev alanlarından biridir.

Ülkemizde -benden evvel söz alan değerli ANAP Sözcüsünün de ifade ettiği gibi- yıllardır, kapsamlı bir vergi düzenlemesi yapılmamıştır. Bugün, 12 yasa üzerinde, yaklaşık tüm vergi mevzuatının yüzde 20'si kadar bir boyutunu değiştirmeyi hedef alan bir tasarı üzerinde görüşmeleri sürdürmekteyiz. Ben, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, en önemli görev alanında, sayın parlamenterlerimizden, bu görüşmelere daha yakın bir ilgi göstermelerini dilerdim.

Bugün, özellikle Cumhuriyet Halk Partisinin kuruluşuna destek verdiği Hükümetin yaşamsal önemde gördüğünü ifade ettiği reform tasarıları konusunda gerekli adımların atılabilmesi için, Cumhuriyet Halk Partisi olarak oluşturduğumuz yapıcı muhalefet anlayışı çerçevesinde ortaya koyduğumuz uzlaşmayla, bugün uzatılan saatler, uzatılan günlerle, Parlamentonun daha geniş, daha rahat tartışma ortamı yakaladığı bir süreçte vergi yasa tasarısını ele alabilmek, tartışabilmek ve ona katkıda bulunma fırsatını bulduğumuzdan, Cumhuriyet Halk Partisini temsilen memnuniyet duyduğumu ifade ediyorum.

Burada, önümüzdeki yasa tasarısının, biraz sonra belirli ayrıntılarıyla ele alacağım yasa tasarısının hazırlanarak bugüne getirilmesine katkıda bulunan başta Maliye bürokrasisi ve Sayın Bakan olmak üzere, tüm katkıda bulunanlara teşekkürlerimi iletiyorum; çünkü, bu, bir anlamda, yıllardır ihmal edilen Maliye Bakanlığının; yani, fiskal politikaların hatırlanmış olması demektir.

Türkiye, 1980'li yılların başından itibaren, özellikle neoliberal iktisat politikalarının esintisi ve etki alanı içerisinde, günümüze değin fiskal politikaları, maliye politikalarını unutmuş, fiskal politikaları para politikalarına yenik düşürmüştü; Maliye Bakanlığını, âdetâ Hazineden sorumlu Devlet Bakanlığının türevi haline dönüştürmüştü ve vergi idaresinin, Türkiye'nin geniş sorunları altında, olması gereken etkin yapıya kavuşabilmesi için gerekli adımları atamamış ve tercihleri ortaya koymamış bir devlet idaresine mahkûm olduğu yılları yaşamış ve bugünlere gelmiştir.

Neoliberal iktisat politikalarının, Türkiye'yi, hangi boyutta borç ve faiz batağına taşıdığını biliyoruz; ancak, günlük yaşama sürecinde, enflasyon altında ezilen, geçimini temin edebilmek için -tüm çabasına rağmen- ciddi sıkıntılar yaşayan toplumumuzun geniş katmanlarının belki çok farkına varamadıkları bir olguyu, son onbeş yıldır izlenmekte olan vergi ve iktisat politikaları nedeniyle bir kesimimiz yaşıyor. Nedir o yaşadıkları; o bir şenlik, o bir bayram. Kim yaşıyor bunu; rantiyeye kesimi yaşıyor. Evet, mevcut vergi yapısı, yıllardır, Türkiye'de, rantiyeye kesimine bir bayram yaşatmakta.

Son dört aydır, daha doğrusu Ocak - Nisan 1998 döneminde -yani bu yılın ilk dört aylık döneminde- Türkiye cumhuriyeti, Hükümetimiz, bakanlıklarımız 2 katrilyon lira faiz, 3 katrilyon lira da anapara olmak üzere, toplam 5 katrilyon lira faiz ve anapara ödemesinde bulundu. Dört ayda 5 katrilyon lira!... Bu ödemeyi yapabilmek için 4,7 katrilyon lira yeni iç borçlanmaya gitme zorunda kaldı ve içborçlar 1,7 katrilyon lira arttı. 1998 Nisan sonu itibarıyla -şu anda demiyorum- içborç stoğu 7,9 katrilyona tırmandı. Tam rakamları bilemiyoruz; muhtemelen, günümüzde, 9 katrilyonu aşmış olması gerekiyor. Bu, ne demektir; bu, rantiyeye kesimine, o, vergi alacağımız kaynaklara, borçlanarak faiz ödediğimiz kesimlere, bugüne değin, mevcut vergi mevzuatı içinde sağladığımız şenlik ve bayram ortamı içinde, faiz olarak, katrilyonları aktarmak demektir.

Değerli arkadaşlarım, vergi gelirlerinin, toplam kamu giderleri, bütçenin büyüklüğü içindeki payı, 1995 yılında yüzde 63 idi, 1997 yılında yüzde 57'ye düştü. Keza, faiz ödemelerinin vergi gelirlerine oranı, 80'li yılların başında sadece yüzde 5 idi; yüzde 5, değerli arkadaşlarım; 1998 yılında ise yüzde 66. Yani, karşımızda çok ciddi bir tablo var.

Diyeceksiniz ki, vergi yasa tasarısını görüşüyoruz, bırakalım bunları; bu, Hazinenin işi, ne diye bize faizden bahsediyorsunuz. Devletin, bir yerde, borçlarını ödemek için, sosyal devletin gördüğü hizmetlerin gereğini yerine getirebilmek için, sağlıkta, eğitimde, sosyal güvenlikte, altyapıda ve diğer alanlarda hizmetlerin gereğini yerine getirebilmek için, sağlıklı kaynaklara ihtiyacı var. O da neyle sağlanabilir; temelinde, vergiyle. Ama, yine, benden evvel söz alan değerli ANAP sözcüsünün ifade ettiği gibi, Türkiye'de vergi yükü, Avrupa ülkelerinin, OECD ülkelerinin rakamlarının ancak yüzde 60'ları düzeyinde. Türkiye'de, vergi verebilecek kesim mi yok?.. Türkiye'de, servet birikiminde belirli kesimlerde eksiklik mi var?.. Gelir dağılımına bakıyoruz; Türkiye'de, 13

milyon insanımız, millî gelirin yaklaşık yüzde 55'ini alıyor; yani, milyonlarca insanımız, ileri Avrupa ülkelerinin kişi başına sahip olduğu gelir düzeyinde gelire sahip. Siz, bu rakama, en zengin 6,5 milyon insan diliminde baksanız, rakamlar daha da vurucu. Demek ki, Anayasamızın 73 üncü maddesine göre "herkes, kazancı düzeyinde, geliri düzeyinde, ödeme gücü düzeyinde vergi verir" anlayışını yeterince uygulamaya koyarsak, Türkiye'de vergi gelirlerinde ciddi bir artış olur ve bütçenin yapay açık vermesinin önüne geçilir, sosyal devlet ayağa kaldırılır, eşitsizlikler aşılır ve Türkiye'nin altyapısı çağdaş boyutlara taşınabilir.

Türkiye'de vergi yapısının günümüzde hangi nitelikte olduğuna ilişkin birçok değerlendirme yapılmıştır; birçok platformda bunu tartışıyoruz; her yıl, bütçe görüşmelerinde dile getiriyoruz; ancak, biliyoruz ki, Türkiye'de verginin yapısı hem adil değil hem vergi gelirleri yetersiz hem verginin ekonomik ve sosyal gelişmeye katkıda bulunma boyutları sınırlı hem vergi mevzuatı karmaşık hem de vergi idaresi etkin değil, vergi süreci verimsiz. Bütün bunların bir arada bulunduğu bir ortamda, doğaldır ki, eğer, vergilerde bir iyileştirme yaparsak, bunun çerçevesini iyi belirlemek gerekir.

Gerçekten, Türkiye'nin, bir gider reformuna ihtiyacı var; gerçekten, Türkiye'nin, kamu harcamalarında, kamu faaliyetlerinde gerçek anlamda verimliliği artırması gerekiyor, etkinliği artırması gerekiyor; ama, aynı ölçüde, Türkiye'nin, bir vergi reformuna da ihtiyacı var.

Vergi reformları, gerçek anlamda, siyasî uzlaşma ortamlarında, gereğince, yeterli boyutta ele alınabilir. Biz biliyoruz ki -dışarıdan, bu vergi yasa tasarısının çıkması için olumlu oy verecek olmamıza rağmen- bu tasarının oluşumunda sol ve sağ iki partinin bir araya gelerek uzlaştığı bir zemin var. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bu vergi yasa tasarısının omurgasını belirlemedik. Biz, bu vergi yasa tasarısının tartışmalarına, doğal olarak, Plan ve Bütçe Komisyonunda katkıda bulunmaya çalıştık; ama, sosyal demokrat bir parti olarak, kendi vergi reform anlayışımızın temel taşlarını oluşturan anlayışı, bu vergi yasa tasarısının özüne taşıyabilme fırsatını ne bulduk, ne de o konuda fazla...

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Gaziantep) – Bulamadınızsa, reddedin; tekrar geldiğimizde yapalım.

ALGAN HACALOĞLU (Devamla) –...dayatmacı bir tavır içinde olduk; çünkü, biz, gerçek anlamda bir vergi reformunun; ancak, vergide adaleti savunan, kamuda etkinliği ve fiskal politikaları önemseyen bir siyaset zemininde mümkün olabileceğini biliyoruz. O zeminin de, ancak bir sosyal demokrat iktidarın var olmasıyla mümkün olabileceğinin bilinci içindeyiz (FP sıralarından gü-rültüler) Değerli arkadaşlarım, size de sıra gelecek.

Değerli arkadaşlarım, bu vergi yasa tasarısının bütününe oy verecek olmamıza rağmen, bu sınırlı boyutunun bilinci içinde olmamıza rağmen, tasarının olumlu ve olumsuz taraflarına kısaca değinmek istiyorum.

Vergi sistemi adil olmalı diyoruz; çünkü, biliyoruz ki, bordro mahkûmları, faal nüfusun yüzde 40'ını, mükelleflerin yüzde 70'ini oluşturdukları halde, Gelir Vergisinin yüzde 51'ini ödüyorlar. Vergi baskısı, ücretlerde gelir paylarının iki katını aşmakta iken, sermaye gelirlerinde 0,9 ile sınırlı. Yani, Türkiye'de vergi sistemi, vergi baskısı, kesinlikle ücretlileri, çalışanları, memurları eziyor. Sermaye, bu konuda koruma altındadır. (FP sıralarından alkışlar)

ANAP'ın, 1984 yılında, uygulamıyoruz varsayımıyla, bir taraftan servet beyanını kaldırırken, o 80'li yıllarda, Türkiye'nin içine girdiği kuralsızlığın, hukuksuzluğun, vurgunun, soygunun belirli yaygınlık kazandığı ve günümüze değin o alışkanlıkların aşılamadığı ortamda, yozlaşan değerler ortamında ortaya konan hayat standardı uygulaması, gelecek yıl doğal olarak kalkacakken,

şimdi, bu tasarıyla kaldırılıyor. Bu, vergide adaletin sağlanmasına yönelik, yani kazanılmamış olan gelirden peşin vergi ödenmesi gibi bir anlayışın kaldırılması nedeniyle olumlu bir adım. Bunu önemsiyoruz; ancak, bu tasarının, emekçilere, memurlara, çalışanlara yönelik güleç bir yüzü, onları memnun edecek mutlu bir haberi olmadığını söylemekten de üzgün olduğumu ifade ediyorum.

Bu tasarı, diğer alanlarda, birçok kesime birçok şey getiriyor; ama, Gelir Vergisinin basamaklarında, en alt kesimde iki yıl içinde yüzde 10'luk bir indirim öngörürken, gelir dağılımının çok bozuk olduğu ülkemizde, üst dilimlerde indirimi yüzde 15'le gerçekleştirmeyi öngörüyor.

Bu çerçevede, bu tasarı adaletsizdir; vergi adaletine, emeğiyle çalışanlara duysuz ve vergi yükünün adil dağılımına katkıda bulunma iddiası yoktur. Tasarının 28, 29, 45, 46, 50, 65, 82 ve 6 nolu maddeleri bu çerçeveye içerisinde düzenlenmiştir.

Bu tasarı, sosyal devlete duysuzdur. Bu tasarının, eğitim, kültür, sağlık, sosyal güvenliğin gelişmesine katkıda bulunma iddiası yoktur. Daha evvel belirttik, bir vergi yasasının en önemli alanlarından biri, yeterli gelir sağlamak ve enflasyonu aşmanın temel aracı olması gereken vergi reformuyla kamu gelirlerini artırma iddiasını ortaya koyabilmektir. Oysa, bu tasarı, enflasyonu kontrol edebilme anlayışı konusunda da duysuzdur.

Bakınız, bir ara, Sayın Başbakan ve Sayın Başbakan Yardımcısı Ecevit "eğer Cumhuriyet Halk Partisi asgarî ücretten vergi alınmamasında ısrar ederse, Hükümetten istifa ederiz; enflasyondan, Cumhuriyet Halk Partisini sorumlu tutarız" demişlerdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ne kadar ek süre istiyorsunuz Sayın Hacaloğlu?

ALGAN HACALOĞLU (Devamla) – Aynı zamanı rica ediyorum...

BAŞKAN – Peki...

Size 5 dakika ek süre veriyorum; rica ediyorum, bu süre içerisinde konuşmanızı tamamlayın.

ALGAN HACALOĞLU (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Oysa, Cumhuriyet Halk Partisi, asgarî ücretten vergi alınmamasına değil, ancak, en alt düzeydeki gelir sahiplerinden, emekten, emeğin üzerindeki adil olmayan vergi yükünün hafifletilmesine yönelik, vergi ve fon yükünün azaltılmasına yönelik öneride bulunmuştu.

Biz, bu çerçevede, şimdi de, 1 milyar liraya kadar olan gelirlerde Gelir Vergisi yükünün yüzde 3'le, 3 milyar liraya kadar olan gelirlerde ise yüzde 10'la sınırlanması; yani, bu çerçeve içinde, tüm memurların verecekleri verginin en çok yüzde 10 düzeyinde oluşması konusunda önergemizi getiriyoruz; ama, bu vergi tasarısını da destekliyoruz. Bu Parlamentonun, böyle bir önergeye destek vermesi halinde, bunun, Maliyeye yükünün 2-2,5 milyar dolar düzeyinde olacağını ifade etmek istiyorum. Bunun nereden karşılanabileceği konusunda ise, becerikli Hükümetimizin ve birikimine inandığım Maliye Bakanlığımızın, bu yasa tasarısı çerçevesinde dahi, birçok kaynağı harekete geçirebileceğine inanıyorum.

Bu tasarı, mevcut yapısı içinde, tabanın dar niteliğini genişletmek, kayıtdışı ekonomiyi belirli boyutlarda kayıt içine almak konusunda belirli açılımlar yapmakta; ancak, buna karşın, tasarının, ekonomik ve sosyal gelişmeyle uyumlu olması ve onu özendirme konusunda belirli eksiklikler içinde olduğunu belirtmek istiyorum.

Bu tasarı, ülkemizde, tekelleşme sürecinin kısıtlanması, engellenmesi konusunda duysuz. Tasarının 48 inci, 57 nci ve 30 uncu maddeleri, sermayenin tabana dağılmasına katkıda bulunması konusunda ve diğer boyutlarıyla küçük ve orta boy işletmeleri (KOBİ) büyük sermaye karşısında koruma konusunda yeterince duyarlılığı ortaya koymuyor.

Bu tasarı, 34 üncü, 40 ıncı, 42 nci ve 55 inci maddeleri çerçevesinde, rant ekonomisine dur-
me, reel ekonominin gelişmesine katkıda bulunma iddiasını ortaya koymuyor, sergilemiyor.

Bu tasarı, 30 uncu maddesiyle, planlı kalkınma anlayışına, Devlet Planlama Teşkilatının ya-
rım politikalarının teşviki konusunda katkıda bulunma anlayışına duyarsız kalıyor.

Bu tasarı, 46 ncı, 48 inci ve 54 üncü maddeleriyle örgütlü topluma duyarsız olduğunu ortaya
koyuyor. Sivil toplumun derinleşmesine katkıda bulunma iddiası olmadığını kanıtıyor.

Bu tasarı, 5 inci ve 26 ncı maddeleriyle, meslek odalarının kararlara katılmasına katkıda bu-
lunmama anlayışına ortaya koyarak, katılımcılığa duyarsız olduğunu ortaya koyuyor.

Buna karşın, tasarı, mevzuattaki karmaşıklıkları aşmak ve vergi idaresinde yapılanma, vergi
idaresini daha verimli bir yapıya taşıma konusunda yeni iddialar ortaya koyuyor.

Bunun dışında, bu tasarıya, kazanılmayan gelirden vergi alınması uygulamasını önlemeye yö-
nelik düzenlemeler, belirli istisna ve muafiyetlerin kaldırılması, sistemi basitleştirmeye yönelik dü-
zenlemeler, götürtü verginin kapsamını daraltma ve esnafımızı bu yükten kurtarma konusunda atı-
lan adımlar ve ekonomik suçta ekonomik ceza anlayışını geniş boyutta gündeme getirmesi neden-
leriyle olumlu baktığımızı ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALGAN HACALOĞLU (Devamla) – Bağlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ALGAN HACALOĞLU (Devamla) – Bu tasarı, iki maddesiyle, geçici 47 ve 48 inci madde-
leriyle, bir anlamda, örtülü bir servet beyanı uygulaması getirmektedir. Biz, bunu olumlu buluyo-
ruz; buradan, geriye dönük vergi tarhının esas alınmadığını düşünüyoruz.

Sayın Bakanın dediği gibi, bu tasarı, bir reform tasarısı değildir; bu tasarı, sadece bir madde-
siyle, yani, gelirin tanımını belirleyen, Gelir Vergisi Yasasının 1 inci maddesini bu anlayışla dü-
zenleyen 1 inci maddesi çerçevesi içinde, reforma yakın bir tasarıdır değerlendirmesine katılıyo-
ruz; 1 inci maddedeki düzenlemeyi yürekten destekliyoruz.

Bir vergi reformunun, er geç, bu çatı altındaki tüm sosyal demokratların dayanışmasıyla çıka-
cağına olan inancımınla, bu düzenlemeleri ileride yapabilmek umuduyla; ama, getirilen olumlu mad-
deleri desteklemek amacıyla tasarının arkasında olaçağımızı tekrar belirterek; bu duyularla, hep-
nize saygı ve sevgilerimi sunuyorum. (CHP, ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Hacaloğlu, teşekkür ediyorum.

Demokrat Türkiye Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek üzere, Sayın Müjdat Koç; buyu-
run.

DTP GRUBU ADINA MÜJDAT KOÇ (Ordu) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşül-
mekte olan Vergi Usul Kanunu Tasarısı üzerinde, Demokrat Türkiye Partisi Grubunun görüşlerini
açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; Üçü Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, vergilendirmede temel kural, herkesin ekonomik gücüne göre vergi
ödemesidir. Nitekim, Anayasa da “malî güce göre vergilendirme, vergi yükünün adaletli ve denge-
li dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır” ilke ve görüşüne yer vermektedir; ancak, Türki-
ye’de ücretler üzerindeki verginin ağırlığı, Anayasanın hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu gibi,
çalışanlar ve ülke aleyhine olumsuz ekonomik ve sosyal sonuçlar da doğurmaktadır. Ücretler üze-
rinde vergi yükünün ağır olması, emek talebini azaltmakta, istihdam üzerinde olumsuz etki yap-
makta, gelir dağılımını bozmakta, tamamen ya da kısmen fiyatlara yansiyarak fiyat artışlarına yol

açmakta, toplu sözleşme görüşmelerini çıkmaza sokmakta, kayıtdışılığı teşvik etmekte, taşeron kullanmayla, çoğu kez, sigortasız, vergisiz, düşük ücretli işçi çalıştırmaya yöneltmektedir.

Ülkemiz ekonomisi, çok uzun bir süreden beri, ağır bir enflasyonist baskı altında yaşarken, bir yandan da çok hızlı bir değişim sürecinin sancılarını yaşamaktadır. Değişim, toplumsal ve ekonomik yapımızın temel tanımlayıcı kavramıdır. Böylesine dinamik bir yapıda ekonomiyi kavramak durumunda olan malî mevzuatımız çok hızla tükenmekte ve yeni durumlara uygun olarak yenilenmesi gerekmektedir. Daha somut ifadelerle, vergi kanunlarımız, ekonomimizin realitelerinden kopmuş durumdadır.

Tasarının gerekçesinde de belirtildiği üzere, yasal vergi oranları aşırı derecede yüksektir. Kamu hizmetlerinin finansmanında elbette vergiler gereklidir; ancak, vergileme, hassas dengeler üzerine kurulması gereken bir sistemdir. Bir hukuk kuralının, gerçekten uygulanabilirliği yanında, doğuracağı ekonomik etkileri de dikkate alınmalıdır.

Öylesine bir vergi sistemiyle karşı karşıyayız ki, kazanan ile kazanmayan arasında fark gözetilmemektedir. Gelirin bölüşümünde, adaletin sağlanmasında bir araç olarak kullanılması gereken vergi sistemi, bizzat, adaletsizlik kaynağı haline gelmiştir. Türk vergi sistemi, özünde beyan esaslı gibi modern bir anlayış ve felsefe üzerine kurulmuşken, bugün geldiğimiz noktada, artık, beyan esasından bahsetmek zor olacaktır. Başlangıçta vergi güvenlik müesseseleri olarak uygulamaya giren hayat standardı, götürü vergi, geçici vergi gibi uygulamalar beyan esasının yerini almıştır. Bugün, Türk vergi sisteminin salma usulü olduğunu söylemek, abartma sayılmamalıdır.

Bir ekonomide verginin kaynağı nedir? Bu sorunun yanıtı verilmeden vergileme yapmaya kalkışmak, gerçekten, adaletsizlik yapmaktır. Bir ekonomide vergileme, ancak ve ancak vergilemeye konu edilebilecek artı değerın yaratılması halinde mümkündür. Vergi, ekonomideki değer yaratma faaliyetinin önünde bir engel olarak durmamalıdır. Öyle bir vergi sistemi düşünün ki, bir girişimcinin işe başladığı ilk gün, sene sonunda ne kadar vergi vereceği belli olsun... Vatandaşa, daha işe başladığı ilk gün diyorsunuz ki "önce, devlet olarak ben gelirim, önce ben hakkımı alırım."

Sayın milletvekilleri, vergi sistemimiz, geçen otuz yıl içinde geriye gitmiştir. Demokratik nitelikli ülkelerden esinlenerek kurduğumuz sistemi, adım adım, vatandaşın koparmış durumdayız. Dünya, günbegün küçülmektedir. Artık, dünyanın hangi köşesinde olursanız olun hiçbir önemi yok. Türk girişimcisi, Amerika'dan Japonya'ya, Rusya'dan Afrika'ya, ticaret ve kazanç yolunda koşmaktadır. Öylesine büyük bir potansiyelle karşı karşıyayız ki, tüm bu mevzuat açmazlarına rağmen, ihracatımız ve üretimimiz yıldan yıla artmaktadır. Dünyanın gelişmiş ekonomilerinin hepsinde, öncelik üretime verilmektedir. Devletler, vatandaşlarına nasıl daha iyi hizmet verebileceklerinin arayışı içerisinde.

Bu çerçevede, vergilerin, klasik zora dayalı alımı anlayışından vazgeçilmekte ve gönüllü uyum kavramı gündeme gelmektedir. Bu, çok önemli bir perspektif değişikliğidir. Memnun ettiğimiz vatandaş, vergi öder. Kendisine adil davranıldığına inanan vatandaş, gönüllü, yasalara uyar. Devlet ile vatandaşın karşı karşıya geldiği en önemli konu vergidir. Vatandaşlık bilincinin kaynağında vergi vardır. En kutsal şey, kişinin yarattığı değerdir, alın teridir, ekme parasıdır. Bu değerden pay istenirken, bugüne dek gerekli özen gösterilememiştir. Güven üzerine kurulduğu varsayılan bir sistem, vatandaşların tamamını vergi kaçakçısı olarak gören bir sisteme dönüşmüştür. Bu dönüşüm, kendi kendini besleyen bir süreçtir. Eğer, birisine vergi kaçakçısı muamelesi yapar ve tüm kanunlarımızı bu anlayış üzerine kurarsanız, herkesi vergi kaçakçısı yaparsınız. İşte, bugün geldiğimiz durum budur. Bugün, bu yüce çatının altında bulunanlar dahil, hiç kimse, vergisini tam olarak ödemediğinden emin olamaz. Vergi kanunlarımız, bizleri, vergi kaçırdığımız zannıyla öylesine karmaşık düzenlemelerle boğmuş durumdadır ki, bu ülkenin en dürüst ve mevzuatı ezber bilen mükellefi bile, inanın, en azından bir usulsüzlük cezasından kurtulamaz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde, şu ana kadar genel hatlarını arz etmeye çalıştığım vergi sisteminin sonuçları üzerinde durmak istiyorum.

Ülkemizde, kayıtdışı ekonominin, bir hesaplama şekline göre yüzde 40, bir hesaplama şekline göre de yüzde 50'nin üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Bunun anlamı şudur: Ekonomide yaratılan değerlerin hemen hemen yarısı vergidışıdır. Başka bir deyişle de, vatandaşlarımız ya gelirlerini beyandışı bırakmakta veya hiç mükellefiyet tesis ettirmemektedirler.

Vergi sistemimiz, sosyal adaletin tesisinde bir araç olması gerekirken, bizatihi kendisi, sosyal adaletsizliklerin nedeni durumuna gelmiştir.

Kamu harcamalarının finansmanında yeterli kaynak sağlama imkânından mahrumdur.

Müteşebbis gücünü caydırıcı niteliktedir.

Tüm bu problemlere karşın, görüşmekte olduğumuz tasarı, hemen hemen tüm vergi kanunlarında köklü değişiklikler içermekte ve vergi sistemimizde yeni bir anlayışı temsil etmektedir.

Gelir Vergisi Kanunumuzda öngörülen değişiklikler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, vergileme rejiminde, bazı düzeltmelerin ötesinde, bir anlayış değişikliğine gidildiği görülmektedir. Bu değişiklikte, ticarî, ziraî ve meslekî kazançlar ile ücretler, gayrimenkul ve menkul sermaye iratları olarak tanımlanarak, klasik gelir unsurları dışında kalan tüm unsurların "diğer kazanç ve iratlar" olarak adlandırılarak vergilemeye tabi tutulması esas alınmıştır. Gelirin tanımı değiştirilerek, tasarruf ve harcama konusu olan her türlü kazanç ve iratların safî tutarı olarak tanımlanmıştır. Kısaca belirtmek gerekirse, bir gerçek kişinin mal varlığında, tasarruf veya harcama olarak tezahür eden her türlü kazanç veya irat, kaynağına bakılmaksızın verginin konusu içerisine girmektedir.

Bu değişiklikten en fazla etkilenecek olan kazanç türü, ticarî kazanç unsurları içinde yer almaksızın menkul kıymet alım satımı suretiyle kazanç elde eden gerçek kişilerdir. Bu kişiler için, belli miktarın üzerinde elde edilen kazançlar için beyanname verme mükellefiyeti doğmuştur veya doğacaktır, bu yasa tasarısı kanunlaştıktan sonra. Buna karşılık, enflasyondan arındırmaya imkân veren mekanizmaların sistem içerisinde öngörülmüş olması, yerinde bir uygulamadır.

Tasarının getirdiği önemli bir diğer değişiklik ise, ticarî kazançlarda götürü usulün kaldırılarak, yerine basit usulün getirilmesidir. Bu değişikliğin amacının, belge düzenini yerleştirmek olduğu anlaşılmaktadır. Kazanç, alınan ve verilen belge tutarları arasındaki farka göre tespit edilecektir. Bu mükelleflere defter tutma yükümlülüğü getirilmemektedir. Bu değişikliklerle beraber, tarife, önemli ölçüde düşürülmektedir. İlk dilim için vergileme yüzde 15'e çekilmekte ve yıllardır şikâyetçi olduğumuz hayat standardı kaldırılmaktadır.

Mevcut sistemde oranların çok yüksek oluşu ve belge düzeninin yerleştirilememiş olmasının yanı sıra, vergi idaresinin yeterince etkin olmaması nedeniyle, Gelir Vergisi sistemi yüzde 80'lere varan oranda, hayat standardı ve götürülük esasına dayanmaktadır. Gelir Vergisi sistemimiz, çağdaş bir yaklaşımı temsilen beyan esasını öngörürken, uygulamada tamamen beyan esasının dışına çıkmıştır. Hayat standardı adı altında beyan edilmesi gereken vergi, belli göstergelerden yola çıkılarak, devlet tarafından tayin edilir hale gelmiştir; bu, vergi toplamanın en kolay yolu olarak bugüne kadar sürekli olarak geliştirilmiştir ve göstergeler, ekgöstergeler, ek maddeler ve sınıflar, Gelir Vergisi Kanununun belkemiğini oluşturmuştur.

Tasarı, ana hatlarıyla muafiyet, istisna, indirim ve hayat standardına ilişkin hükümlerin, kanunun temel felsefe ve yaklaşımından uzaklaşmaya neden olan faktörlerini bertaraf etmeyi hedeflemektedir. Bunu sağlamak için:

Vergi oranları düşürülmektedir. Düşen oranlara paralel olarak, mükelleflerden gerçek beyan beklenmekte ve hayat standardı kaldırılmaktadır.

Muafiyetler daraltılmakta veya kaldırılmaktadır.

Beyanın geçerli olmadığı durumlarda, stopaj gündeme gelmekte ve bu nedenle muafiyete gerek kalmamaktadır.

Bir kişiye atfedilebilen harcama veya tasarruf şeklinde ortaya çıkan tüm unsurlar vergilendirilmektedir.

Bu temel yaklaşımlarıyla, tasarı metin, bizce son derece olumlu bir adım atmaktadır. Gerçekten, Gelir Vergisi sistemimiz, beyan esasıyla kamu idaresini vergi kaçırmaktan caydırıcı cezaî müeyyideler yanında, gönüllü uyumu temin etme yönünde adımlar atmayı zorunlu kılmaktadır.

Vergi tarifesindeki düzenleme ve hayat standartlarının kaldırılması, bu yolda atılmış son derece olumlu adımlardır. Bu düzenleme, Vergi Usul Kanunundaki cezaî müeyyideleri artırıcı düzenlemelerle uyum halindedir. Çeşitli sebeplerle mükelleflerle olan temaslarımızda, sürekli olarak, oranların yüksekliği şikâyet konusuydu. Hayat standardının yarattığı adaletsizlikler çok uzun zamandan beri gündemdedir.

Götürülük, gerçekten, başlı başına vergi adaletsizliği kaynağına dönüşmüştür. Bir yandan, hiç vergi alınmaması ve negatif vergilenmeye konu olması gereken kesimler, bu uygulamayla vergisel yük altına sokulurken, gelir seviyesi çok yüksek olan bazı kesimler, çeşitli yasal düzenlemelerle, aynı skalaya sokulmuşlardır.

Tasarı, tüm bu şikâyet ve olumsuz durumların çözümü konusunda cesur bir adım atmaktadır. Tasarının hayatiyet kazanarak, gönüllü beyanı ve uyumu temin edebilmesi için etkin bir tanıtıma ve mükellef desteğine ihtiyaç vardır. Bunun sağlanabilmesi için, bu tasarıyla birlikte, idarî reform da mutlaka gündeme getirilmelidir. Bu kapsamda, vergi idaresi personel yapısı gözden geçirilmeli ve denetim elemanı ağırlıklı bir yapıya doğru ilerlemelidir. Vergi idaresi tam otomasyona geçmelidir. Malf müşavirlik müessesesi mutlaka desteklenmelidir.

Vergi Usul Kanunundaki değişiklikler, vergi cezası sisteminde bugüne değin yapılan en radikal değişiklikleri içermektedir. Bu düzenlemenin ilk göze çarpan özelliği sadeleştirme dir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu vergi yasa tasarısının hazırlanmasında şüphesiz en büyük pay sahibi Maliye Bakanı Sayın Zekeriya Temizel'dir. Ayrıca, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı Sayın Biltekin Özdemir başta olmak üzere, Komisyondaki tüm arkadaşlarımız, Maliye Bakanlığı bürokratları ile tasarıya son şeklini verebilmek için tüm parti grupları büyük çaba sarf etmişlerdir. Bugün Genel Kurulda görüşmelerine başladığımız vergi yasa tasarısının, iktidar ve muhalefet partilerinin de desteğiyle kısa zamanda kanunlaşacağını umuyorum. Şimdiden, olumlu katkılarından dolayı tüm gruplara ve milletvekillerine teşekkür ediyorum.

Yeni vergi yasasının, ülkemize, milletimize ve yurt ekonomisine hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum, Yüce Meclise saygılarımı sunuyorum. (DTP, ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Koç, teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, saat 20.15'te toplanmak üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 19.05

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 20.15

BAŞKAN : Başkanvekili Yasin HATİBOĞLU

KÂTİP ÜYELER : Ali GÜNAYDIN (Konya), Haluk YILDIZ (Kastamonu)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 103 üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın milletvekilleri, çalışmalarımıza kaldığımız yerden devam edeceğiz; ancak, tasarının müzakeresinden önce, önceki oturumda kabul edilen Danışma Kurulu önerisiyle görüşme günleri belirlenmiş olan Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergelerin ilişkin önergelerin üzerinde söz isteyen sayın milletvekillerini, kura çekmek suretiyle, tespit edeceğiz.

Sayın milletvekilleri, daha önce ifade ettiğimiz ve zabıtlara da geçtiği üzere, hangi parti grubumuzdan kaç kişi bildirilmişse, onların isimlerini okuyoruz zabıtlara geçmesi açısından, sonra da kura çekeceğiz.

V. – ÖNERİLER (Devam)

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ (Devam)

1. – (11/16) esas numaralı gensoru önergesi ile (9/22), (9/23) ve (9/24) esas numaralı Meclis soruşturması önergelerinin gündemdeki yeri, görüşme günleri ve Dilekçe ve TBMM Hesaplarını İnceleme Komisyonları ile (10/219) ve (10/23, 36, 103, 173, 183, 198) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonlarının üye sayılarına ilişkin Danışma Kurulu önerisi (Devam)

BAŞKAN – Orman Bakanı Sayın Ersin Taranoğlu'yla ilgili (9/22) esas numaralı Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önerge hakkında, Doğru Yol Partisinden söz talebinde bulunan milletvekillerinin isimlerini okutuyorum:

Ayvaz Gökdemir, Nevfel Şahin, İsmail Kalkandelen, Hasan Ekinci, Mehmet Gözlükaya, Turhan Güven, Saffet Arıkan Bedük, Köksal Toptan, Bayar Ökten, Nahit Menteşe, Hayri Kozakçıoğlu, Abdulkadir Akgöl, Mehmet Gölhan, Turhan Tayan, Abdülbaki Ataç, Ertuğrul Eryılmaz, İrfetin Akar, Mustafa Dedeoğlu, Meral Akşener, Ahmet İyimaya, İlyas Yılmazyıldız, Hacı Filiz.

BAŞKAN – Aynı önerge için, Anavatan Partisi Grubundan bildirilen isimleri okutuyorum:

Yusuf Namoğlu, Ali Er, Enis Sülün, Ahmet Alkan, Refik Aras, Mehmet Sağdıç, Mustafa Balçılar, Mustafa Balçılar, Sümer Oral, Ünal Yaşar, İrfan Demiralp, Evren Bulut, Veysel Atasoy, Miraç Akdoğan, Necati Güllülü, Ahmet Kabil, Avni Kabaoğlu, Nizamettin Sevgili, Erkan Kemaloğlu, Halit Dumankaya, Erkan Mumcu, Metin Öney, Uğur Aksöz, Ülkü Güney.

BAŞKAN – Fazilet Partisinden aynı önerge için gönderilen isimleri okutuyorum:

Musa Uzunkaya, Salih Katırcıoğlu, Abdullah Özbey, Aslan Polat, Abdullah Örnek, İsmail Coşar, Memduh Büyükkılıç, Ekrem Erdem, Yakup Budak, Latif Öztekin, Kahraman Emmioğlu, Osman Hazer, Kâzım Arslan, Turhan Alçelik, Feti Görür, Mustafa Yünlüoğlu.

BAŞKAN – Bu önergeyle ilgili olarak konuşacak milletvekillerini tespit etmek üzere kura çekiyoruz: Sayın İrfetin Akar, Sayın Mehmet Sağdıç, Sayın Ahmet Alkan.

Şimdi, Turizm Bakanı Sayın İbrahim Gürdal'la ilgili (9/23) esas numaralı Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önerge hakkında Doğru Yol Partisinden söz talebinde bulunan milletvekillerinin isimlerini okutacağım; ancak, bir önceki önergede söz isteyen 22 milletvekilinin isimleri bura-

da da aynen var; sadece, o listede isimleri olmayan milletvekillerinin isimlerini okutalım, boş yere külfet olmasın:

İsmet Atilla, Ahmet Uyanık, Fevzi Arıcı, Mustafa Kemal Aykurt, Kadir Bozkurt, Tahsin İrmak, Nurhan Tekinel, İsmail Karakuyu, Necmi Hoşver ve Necati Çetinkaya.

BAŞKAN – Anavatan Partisinin bildirdiği isimleri okutuyorum:

Yusuf Namoğlu, Ali Er, Enis Sülün, Ahmet Alkan, Mustafa Balçılar, Refik Aras, Mehmet Sağdıç, Sümer Oral, Ünal Yaşar, İrfan Demiralp, Evren Bulut, Veysel Atasoy, Miraç Akdoğan, Necati Güllülü, Ahmet Kabil, Avni Kabaoğlu, Nizamettin Sevgili, Erkan Kemaloğlu, Halit Dumankaya, Erkan Mumcu, Metin Öney, Uğur Aksöz, Ülkü Güney, İlker Tuncay, Mehmet Keçeciler, Bahri Kibar, Şükrü Yürür, Abbas İnceayan, Süleyman Hatinoğlu, Aslan Ali Hatipoğlu, Mete Bülgün.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu tarafından bildirilen isimleri okutuyorum, önce okunanlara ilaveten:

Mustafa Ünal, Fethi Acar, Hayrettin Dilekcan, Kemalettin Göktaş, Şeref Malkoç, Hüseyin Olgun Akın, Mustafa Hasan Öz, Cemalettin Lafçı.

BAŞKAN – Şimdi, isabet şansında adaletsizlik olmasın diye, bir önceki listede okunan isimler ile sonra ilaveten okunan isimlerin hepsini birlikte kuraya tabi tutuyoruz: Sayın Hüseyin Olgun Akın, Sayın Abbas İnceayan, Sayın Sümer Oral.

Şimdi, Başbakan Sayın Mesut Yılmaz'la ilgili (9/24) esas numaralı Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önerge hakkında Doğru Yol Partisinden söz talebinde bulunan milletvekillerinin isimlerini okutacağım; Doğru Yol Partisinin, bir ve ikinci sıradaki önergelerle ilgili listelerine ilaveten iki isim var; şimdi onları okutuyorum:

Halil Yıldız, Bekir Aksoy.

BAŞKAN – Sayın Anavatan Partisi, yeni bir liste verdiği için tamamını okutuyorum:

Yusuf Namoğlu, Ali Er, Enis Sülün, Ahmet Alkan, Mustafa Balçılar, Refik Aras, Mehmet Sağdıç, Sümer Oral, Ünal Yaşar, İrfan Demiralp, Evren Bulut, Veysel Atasoy, Miraç Akdoğan, Necati Güllülü, Ahmet Kabil, Avni Kabaoğlu, Nizamettin Sevgili, Erkan Kemaloğlu, Halit Dumankaya, Erkan Mumcu, Metin Öney, Uğur Aksöz, Ülkü Güney, İlker Tuncay, Mehmet Keçeciler, Bahri Kibar, Şükrü Yürür, Abbas İnceayan, Süleyman Hatinoğlu, Aslan Ali Hatipoğlu, Mete Bülgün, Ataullah Hamidi, Şerif Bedirhanoglu, Nejat Arseven, Adil Aşırım.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubunun verdiği yeni isimleri -daha önce okunanları da kuraya iştirak ettireceğiz- okutuyorum:

Bekir Sobacı, Lütfi Yalman.

BAŞKAN – Şimdi kura çekiyorum: Sayın Lütfi Yalman, Sayın Ekrem Erdem, Sayın Ahmet Kabil.

Böylece, üç önerge için de sözcülerimiz belirlenmiş oldu.

Şunu ifade edeyim: Söz talebinde bulunan arkadaşlar ile bu kurayla belirlenen arkadaşlar, her zaman kendi aralarında yer değiştirebilirler, söz devri yapabilirler; buna bir engel yok.

VII. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

6. – Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu, Em-lak Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Damga

Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, İstanbul Milletvekili Emin Kul'un, Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 30 Arkadaşının, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 30 Arkadaşının, Trabzon Milletvekili Kemalettin Göktaş ve 33 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 Arkadaşının, Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, Adana Milletvekili Arif Sezer'in, Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İstanbul Milletvekili Cefi Kamhi'nin, Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın, Bursa Milletvekili Turhan Tayan'ın, Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 6 Arkadaşının, Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, Demokrat Türkiye Partisi Grup Başkanı Van Milletvekili Mahmut Yılbaş, Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Metin Işık, Mardin Milletvekili Muzaffer Arıkan ve 6 Arkadaşının, Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/708, 2/72, 2/73, 2/75, 2/129, 2/154, 2/166, 2/182, 2/191, 2/194, 2/221, 2/270, 2/287, 2/293, 2/323, 2/369, 2/420, 2/459, 2/493, 2/884, 2/959, 2/960, 2/1015, 2/1019, 2/1070) (S. Sayısı : 626) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tasarının tümü üzerindeki müzakerelere devam ediyoruz.

Demokrat Türkiye Partisi görüşlerini ifade etti.

Grupları adına başka söz talebi yok mu efendim?

TURHAN GÜVEN (İçel) – Aykon Bey konuşacak efendim.

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek üzere, Sayın Aykon Doğan.

Sayın Doğan, buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA ABDULLAH AYKON DOĞAN (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimin başında, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Parlamentomuz, önemli bir yasa tasarısını görüşüyor. Tasarı, 12 ayrı vergi kanununda değişiklik yapan bir vergi kanunu tasarısıdır. Türkiye, bunu birkaç senedir görüşüyor; toplum, bir beklenti içerisinde. Burada, vergi kanunu tasarısının geneli üzerinde Grubumuz adına görüşlerimi açıklarken, dünyada vergicilik nereye gidiyor, dünya vergicilikte nereye gidiyor, bunlara değinmek istiyorum; çünkü, istiyorum ki, dünyadaki vergicilik gelişimi -özellikle son yirmi yıldır- hangi noktadadır, Türkiye ne yapıyor, Türkiye neyle uğraşıyor, bunu Yüce Parlamentomuz mukayese edebilsin.

Değerli arkadaşlarım, bugün, Anavatan Partisi sözcüsü "bu Parlamentodan harcama kanunları kolay çıkıyor" dedi; doğru; bugün değil, yirmi yıldır kolay çıkıyor. Onun içindir ki, kamu harcamaları, gayri saftı millî hâsılının yüzde 40'ına gitti; onun içindir ki, vergiler, kamu harcamalarının ancak yarısı mesabesinde kaldı, yüzde 22'lerde kaldı vergi yükü.

Bugün, yine, bütçenin dört aylık uygulamasına bakıyoruz; yirmi yıllık trentte, bu kadar gayretlere, bu kadar tartışmalara, bu kadar konuşmalara rağmen hiçbir değişiklik yok. Harcamalardaki dört aylık artış yüzde 150'nin üzerinde; gelirlerdeki, yüzde 40'larda seyrediyor. Demek oluyor ki, 1998 bütçe uygulamasında da kamunun sorunları devam ediyor.

Şimdi, burada, OECD ülkelerinde vergi yükü şudur deniliyor. Tabii, bu mukayeseyi yaparken, OECD ülkelerindeki geliri de vatandaşa tanımanız gerekir. Ancak, ben, vergi yükü üzerinde durmak istemiyorum. Eğer, vergiler, kamu harcamalarının yarısını veya bir miktar üstünü karşılıyorsa, siz, kamu harcamalarının önemli bir kısmını borçlanarak karşılıyorsanız, bu Parlamentoda tartışılması gereken olay kamu harcamalarıdır; çünkü, vergi, aslında, sıfır faizli bir borçlanmadır. Ka-

mu borçlanması da, nihayet, piyasa faizleriyle piyasadan aldığınız bir paradır. Önemli olan, kamu-ya ekonomiden yapılan transferdir ve bunun ölçüsü de, kamu harcamalarının nispetidir.

Burada, Türkiye'nin sorunu, vergileri artırmak değil; Türkiye'nin sorunu, kamu harcamalarını olması icap eden bir noktaya çekebilmektir. Türkiye, maalesef, yirmi yıldır, ters yönde bir gelişme göstermiştir ve bugün de aynı mantıkla gidiyoruz.

Şimdi, burada, gönlül isterdi ki, vergi reformu gibi önemli bir yasa tasarısından önce -burada iktidar sözcüsü arkadaşımız değindi- bir mahallî idareler reformu gelsin. Evet, bu, kamu harcamalarında rasyonalite ve verimliliğe götürecektir bizi. Bu gelsin ve devletin harcamaları yeni bir disipline bağlansın. İsteddiğiniz işte Devlet İhale Kanununu uygulayacaksınız, istediğiniz işte Devlet İhale Kanununu uygulamayacaksınız.. Dünyada böyle bir kamu harcama düzeni olan devlet yoktur değerli arkadaşlar. Önce, kamu harcamalarını disipline edeceksiniz ve kamu harcamalarını açıklayacaksınız. Bugün, Fransa'da, bir belediye başkanının yıl içinde gönderdiği çiçek bedeli her gün deklare ediliyor, her gün yayımlanıyor. Bir Fransız kamuoyu, kamu bütçesinden herhangi bir yere gönderilen bir demet çiçeğin hesabını sorabiliyor. Siz, bu Parlamentoda, hangi kamu harcamasının hesabını sorabiliyorsunuz; hangisini sorabiliyoruz?!

Değerli arkadaşlarım, o halde, yapılması icap eden şey, kamu harcamalarının şeffaflaştırılması ve kamu denetimine açılmasıdır. Bu önemlidir; işte, bu, yeni bir devlet anlayışıdır.

Bugün, Fransız sisteminde tek bir hazine vardır, o da nakit hazinesidir; belediyelerin gelirleri de o hazineye yatar, KİT'lerin gelirleri de o hazineye yatar. Bugün, Türkiye'de, bakıyorsunuz, her KİT kendi başına bir hazine, her belediye kendi başına bir hazine; kamu bütçesini disiplini altına almak da yetmiyor.

Değerli arkadaşlarım, bu hususu vurguladıktan sonra, dünyadaki vergi esprisi, vergi anlayışındaki değişmelere de kısaca değinmek istiyorum.

Birinci değişim, kamu harcamalarının kısılması yanında, verginin aslî fonksiyonuna çekilme anlayışıdır. Vergiye, özellikle İkinci Dünya Harbinden sonra, gelir dağılımını düzeltsin, sosyal adaleti sağlasın gibi aslî fonksiyonları dışında görevler verilmiştir; ama, bugün gelinen noktada görülmüştür ki, vergilerle, ne gelir adaleti sağlanabilmiş ne de gelir dağılımı düzeltilebilmiştir. Bu konuda kamu harcamaları daha etkindir. İşte, bakınız, bir yeşilkart yasası, bir sosyal yardımlaşma fonu, bir işsizlik sigortası...

Şimdi, burada, bütün gruplara, bütün arkadaşlarıma soruyorum: Hangi yasalarla gelir adaletini, gelir dağılımını daha etkin bir şekilde düzenleyebilirsiniz; harcama yasalarıyla. Onun içindir ki, dünya, vergiyi aslî fonksiyonuna çekme noktasındadır. Denilmektedir ki, evet, gelir dağılımı önemlidir, sosyal adalet önemlidir, eşitlik önemlidir; ama, bu konuda İkinci Dünya Harbinde vergi dünyasında yaşanan olaylar, vergiden beklenen fonksiyonları bulamamıştır.

Verginin aslî fonksiyonlarına çekilmesi esprisi, bütün dünyada, vergi oranlarının aşağıya çekilmesi görüşünü de getirmiştir.

Bugün burada tartışmamız gereken husus şudur: En adil vergi, en eşit vergi, en güzel vergi nedir; bugün, ekonomistler, sosyologlar ve maliyeciler, bugünkü dünyadaki gelişim çerçevesinde bunun tanımını yapmaktadırlar. En adil, en eşit, en kolay, en mükemmel vergi, istisnasız, genel, umumî, düşük oranlı vergidir. İstisnalar... Ne kadar objektif olursanız olun, onlarda bir subjektivite vardır. Herkesten yüzde 10 oranında vergi aldığımızı düşünelim. Bunun bir anlamı da, hiç vergi almamaya eşittir; yüzde 10 vergi almasanız da, yüzde 10 vergi alsanız da durum aynıdır. Bunun yerine, bugünkü Gelir Vergisinde olduğu gibi, yüzde 25'ten başlayan yüzde 55'te biten, geniş istisnalarla, geniş subjektiviteye uğramış bir gelir vergisiyle nasıl vergi adaletini sağlarız?.. Bugün soruyo-

rum, sosyal demokrat arkadaşlarıma soruyorum: Stopaj olarak ücretlerden ne vergi alıyorsunuz; yüzde 25... Faizlerden ne alıyorsunuz?.. Bu kürsüde, bunun cevabını, sosyal adalet yönünden, sizinle tartışmak isterim. Onun için, diyorum ki, gelin, herkesten yüzde 6 oranında vergi alalım; ücretlilere, memur ve işçi kesimine verilmesi gereken cevabı, ancak böyle verebilirsiniz. Dünya bunu görmüştür. Dünya demektedir ki, bütün OECD ülkelerinde bugün... Sayın Kesici "efendim, OECD ülkelerindeki vergi yükü şudur" diye ifade etti.

Bir de, bu Parlamentonun yirmi yıldır saplandığı bir olay vardır. Efendim, vasıtasız vergiler -yani, Gelir ve Kurumlar Vergisi- sosyal adalet ilkesine uygundur, vasıtalı vergiler sosyal adalet ilkesine uygun değildir; yani, tersine müterakkidir. Yirmi yıldır, biz, bunu tartışıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bugün, bütün OECD ülkeleri, Amerika Birleşik Devletleri, vergi literatüründe başka bir şeyi tartışıyor; "gelir üzerinden aldığınız Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi, tasarrufları vergiliyor, insanların girişim heyecanını frenliyor; mümkün olduğunca bunları aşağı çekiniz ki, pasta büyüsün, onu kolayca dağıtabilelim" diyor. Bugün, OECD ülkelerinde tartışılan da budur; ama, biz, bu Parlamentoda Anavatan sözcüsünden hâlâ... Ki, 10-15 yıldır sosyaldemokrat görüşlü arkadaşlarımız, devamlı olarak, vergi adaleti yönünden direkt vergileri savunmuşlardır. Bu, bir süredir de vergi literatüründe sıkça söylenmiş bir husustur; ama, bugün, bu da terk edilmektedir.

Amerika Birleşik Devletlerinin 1996 genel seçimlerinde gelir vergisinin kaldırılması tartışılmış ve "yüzde 17 oranlı bir muamele vergisi, Amerika Birleşik Devletlerinin kamu harcamalarını karşılamaya yeterlidir" denmiştir. Bugün, bütün dünyada, gerek Kurumlar Vergisi oranları gerekse Gelir Vergisi tarifesi, yüzde 50 oranında aşağı çekilmiştir.

BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANI YAŞAR TOPÇU (Sinop) –Siz, direkt vergi almıyor diye mi karşı çıkıyorsunuz?

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Amerika Birleşik Devletlerinde, yüzde 70'lerde olan azami oran Türkiye'de yüzde 55'tir -bugün yüzde 40'lara çekilmiştir- ilk dilim bizdekinden aşağıdadır, yüzde 15 civarındadır ve ilk dilimin yüzde 15 oranına karşın, geniş bir istisnaıyla, yaşam imkânı veren bir gelir de -gerek ücretliler olsun gerek serbest meslek erbabı olsun- vergidışıdır, 6 bin dolar civarındaki bir gelir vergidışıdır, 6 bin dolarlık vergidışı olan bir başlangıç geliri üzerinde de, Türkiye'nin neredeyse yarısı nispetinde vergi oranı uygulanmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, burada belirtmek istediğim husus, bugün dünyadaki vergi anlayışının İkinci Dünya Harbinin sonlarından çok da farklı olduğudur. Türkiye'de bir vergi kanunu yaparken, bugünkü globalleşme, bugünkü teknolojik gelişme çerçevesinde, sadece Türkiye için vergi kanunu yapmanız da yeterli değildir; çünkü, siyasî sınırlar devam ediyor, ama, ekonomik sınırlar aşağı yukarı kalkmıştır.

Bugün sermayeyi vergilendiriyorsunuz. Bundan on sene önce kıyı bankacılığı yoktu, off shore bankacılık yoktu. Dünyanın hiçbir yerinde sermaye hareketleri günümüzdeki kadar değildi, mal hareketi de böyle değildi, emek de bu kadar seyyal değildi. Dünyadaki globalleşme olayı, bütün ülkeler için yeni bir vergi anlayışını zarurî kılmıştır. Bugün, Türkiye'de, şu vergi kanununu tartışırken yabancı sermaye hareketlerini düşünmeye mecbursunuz, mecburuz. Gelir Vergisi oranlarını, Kurumlar Vergisi oranlarını, Katma Değer Vergisi oranlarını tartışırken, sermaye gelirleri üzerindeki stopajı tartışırken, dünyanın globalleşme olgusuna da dikkat etmek mecburiyetindeyiz.

Şimdi, bu genel değerlendirmeden sonra, bu tasarıyla, Hükümet, genelinde, ne getirilmektedir; kısaca buna da değinmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, vergi literatürü ve vergi teorisinde, hükümetler, göreve başladıklarının akabinde vergi kanunu getirirler; seçimler olur, ilk ele alınan konu bütçedir ve bütçe meyanında da vergi kanunlarıdır. Olay budur

Gönül isterdi ki, bu vergi kanunu da, hani, Hükümetin kurulduğu günlerde bahsedilip de güne kadar aslı görülmeyen üç yıllık bir istikrar programının bir parçası olarak, 1997'nin sonunda gelmiş ve çıkmış olsaydı; bu mümkün olmadı.

REFİK ARAS (İstanbul) – Getirildi de, çıkmadı.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Bir dakika... Ne zaman getirdiğinizin tarihini de vereceğim size.

REFİK ARAS (İstanbul) – Aralıkta geldi.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Bu tasarı, 24.1.1998 günü Başbakanlık tarafından Yüce Parlamente'ye verildi. Ne zaman; Hükümet kurulduktan 6 ay 24 gün sonra.

Gönül isterdi ki, 1997'de çıksın; gönül isterdi ki, sadece bu değil, bir sosyal güvenlik reformu da çıksın. Sosyal güvenlik reformu, bu tasarıdan önce Parlamente'ye geldi; ama, henüz görüşülüyor. Mahallî idareler reformu henüz gündemde değil, harcamalarını yeniden yapılandırılması reformu da gündemde değil.

Şimdi vergi tasarısını görüşüyoruz. Tasarı, 24.1.1998 günü, Parlamente'ye geldikten sonra, öncelik ve ivedilikle görüşülmek kaydıyla Plan ve Bütçe Komisyonunun gündemine alındı.

Değerli arkadaşlarım, burada, Yüce Parlamente'yi kimseye şikâyet ediyordum değilim. Hükümet tarafından Yüce Parlamente'de ve Meclis Başkanı tarafından da Plan ve Bütçe Komisyonunda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi istenilen bu tasarı, 24.1.1998 tarihinden bu yana neredeyse beş ay sonra Parlamente'nin gündemine gelebilmiştir. Bu, üzerinde düşünülecek bir husustur. Öncelik, ivedilik kararı olacak ve bu Parlamente, bu tasarıyı beş ay sonra görüşecek. Bu, üzerinde durulması gereken bir husustur.

Komisyonlarda, alt komisyonda iki aylık bir süre kullanılmıştır ve takriben üç aya yakın bir süredir de Yüce Meclisin gündeminde beklemektedir. Bunu, toplumun huzurunda biraz değerlendirmek istiyorum. Niçin bekledi; niçin üç aya yakın bir süredir gündemde bekledi? Öncelik, ivedilik görüşü vardı; niçin bekledi? Niçin bekledi; Sayın Baykal ile Sayın Yılmaz'ın görüşmesinin gerçekleşmesi için bekledi. Eğer, bu mutabakat olmasaydı, Sayın Baykal ve Sayın Yılmaz mutabakatı olmasaydı, bu tasarı görüşülebilir miydi?!

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Doğru diyorsun.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Yani, Hükümet bu tasarıyı gündeme getirebilir miydi; getiremezdi.

REFİK ARAS (İstanbul) – Bu olay tabii bir şey. Bu, azınlık hükümeti. Bu da iyi bir şey.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Tamam, ancak... Tabii, ben, onların avukatı değilim. Bu Hükümetin ortağı sadece ikisi değil ki! Bugün, diğer Hükümet ortaklarını dinlediğim zaman, diyorlar ki: "Böyle bir mutabakat var; ama, biz bu mutabakatın neresindeyiz..."

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Öyle demiyorlar efendim, siz yorum yapıyorsunuz.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Her neyse... Nasıl diyorlarsa, önümüzdeki günlerde ne dediklerini daha iyi anlayacağız.

Burada varmak istediğim husus şu: Hükümet ortakları arasındaki mutabakatın ancak üç ayda sağlanabildiği bir tasarıyı tartışıyoruz. Her ne kadar, bu tasarı, ekonomik ve sosyal konseyde görti-

şülmüş olsa dahi, içerisinde hakikaten içimize sindirebildiğimiz hükümleri de bulunmakla beraber, toplumda uyanan bütün endişeleri giderecek bir olgunluğa erişmiş değildir; hâlâ, tasarı üzerinde istifhamlar vardır. Burada, Parlamento olarak, Meclis olarak bizim görevimiz, bu istifhamları, sorularla ortaya konulan bu hususları olgunlaştırmaktır. Biz, muhalefet olarak, tasarının vergi sistemimize mükemmeliyet, yenilik, kolaylık ve açıklık getiren hususlarında elbette destek vereceğiz; ama, toplumun endişeli olduğu hususları da en açık bir şekilde eleştireceğiz, endişelerimizi belirteceğiz, yanlış bir şekilde yasalaşmaması konusunda ısrarlı olacağız.

Şimdi, tasarı, 88, geçici maddelerle 100 maddeye yaklaşıyor. Bu tasarıda, dünyadaki vergi anlayışına uygun bir espri bulamadığımı ifade etmek istiyorum; çok çeşitli yönlerden esen rüzgârlara göre şekillendirilmiş bir yasa hüviyetinde. Burada, toplumun beklentisi çok farklıydı. Türk kamuoyunda birkaç yıldır, vergilerin daha adil, vergilerin daha açık, vergilerin daha kolay olması yönünde bir reform beklentisi vardı. Gerçekten, bugün, Gelir Vergisi, Amerika Birleşik Devletlerinde olduğu gibi cesaretle, bir Reagan reformu gibi cesaretle alınabilirdi; daha radikal, toplumun beklentilerine uygun, kolay, adil, eşit, açık bir gelir vergisine gidilebilirdi. Bunu, Plan ve Bütçe Komisyonunda muhalef şerhi veren arkadaşlarımız dile getirmişlerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Doğan, diğer arkadaşlara 4'er, 5'er dakika ilave süre verdim; ihtiyacınız var mı efendim?

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Sayın Başkan, 5 dakikada toparlayacağım.

BAŞKAN – Peki. Lütfen...

Buyurun.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Gönül isterdi ki, bu tasarıda, toplumun beklentilerine cevap verecek gerçekçi bir reform olsun, cesur, kararlı ve açık bir reform olsun. Bunu bekliyorduk. Mesela, tarife konusunda daha cesur... Tarife konusunda dünyadaki gelişmeler ne... Bugünkü tarifemiz 6 kademe; dünyada 6 kademeli bir gelir vergisi tarifesi kalmamıştır. İki yıllık bir geçişle veya -yarısı geçti- bir yıllık bir geçişle vergi tarifesi değil, doğrudan doğruya 3 kademe- li mesela, yüzde 10, yüzde 20, yüzde 30 çok cesur bir kararlılıkla, daha radikal bir yola gidilebilirdi.

Tabii, bütün vergi kanunlarının, 12 adet vergi kanununun bu tasarı içinde yer almasını da biraz tefarruat olarak görüyoruz. Bunun yerine, Hükümet, sadece 4 yasayı -Gelir, Kurumlar, Katma Değer ve Vergi Usul Yasalarını- ele alıp, radikal bir reform niteliğinde bir tasarıyla gelebilirdi; bunu yapmadı. Ancak, bunu yadırgamıyoruz; çünkü, reform yasaları, istikrarlı, güçlü hükümetlerin işidir. Yani, çok radikal, toplumun beklentilerine uygun bir vergi reform yasasını, biliyoruz ki, bu Hükümetin getirmeye gücü yoktur.

Diğer bir husus: Sözlerimin başında, vergi tasarılarını, genelde, seçimlerin sonunda, önlerinde üç ay değil, üç sene, dört sene zamanı olan hükümetlerin Parlamento'ya getirmesi gerektiğini söylemiştim; ama, bakıyoruz ki, Hükümet, bir taraftan seçim kararı alıyor, diğer taraftan da vergi reformu tasarısını getiriyor. Bu, vergi pratiğinde, parlamento hayatında görülmüş bir olay değildir, istisnaî bir durumdur.

REFİK ARAS (İstanbul) – Sekiz aydır hazırlanıyordu.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Hayır.

Şimdi, vergi teorisi der ki: "Hükümet, getirdiği tasarımı üç yıl, beş yıl uygulamalıdır." Siz ne zaman uygulayacaksınız?!

Yine, vergi literatüründe, maliye ilminde denir ki: "Seçim arifesindeki vergi tasarıları tavizkâr olabilir." Böyle bir endişe vardır. Seçime giderken çıkarılacak vergi kanunlarında eğer popülist bir takım eğilimlere, tavizlere gidilirse, vergi üzerindeki sosyal mutabakat bozulur; bu da, toplumu derinden sarsar. Dileğim odur ki, bu tasarı görüşülürken, bu hususlara da dikkat edilsin.

Değerli arkadaşlarım, tasarının maddeleri geldikçe, her maddeyle ilgili görüşlerimizi burada açıklıkla dile getireceğiz. Tasarıda, vergi oranlarının indirilmesini müspet karşılıyoruz; ancak, vergi mevzuunun genişlemesi konusunda toplumda uyanan tereddütler hususuna da Parlatmentonun dikkatini çekmek istiyorum. Vergi olayı tereddüt kaldırmaz; vatandaş neyin vergiye tabi olduğunu bilmelidir. Vatandaşın, verginin nerede başlayıp nerede bittiğini bilmesi, en tabii hakkıdır. "Vergi-yi tabana yayıyorum" deyip, vergi sınırlarını sonsuza doğru çekmek, vergi uygulamasında tereddütler ve ihtilaflar yaratır.

Bir örnek vermek istiyorum; emlak vergisi... Bu vergide bir asgarî beyan var mı; var; mahal-le mahalle arsa metre-kare fiyatlarını bildiriyorsunuz, binaların sınıflarına göre maliyetlerini bildiriyorsunuz... Bu, vergide devletin getirdiği bir açıklıktır. Bunu kaldırırsanız, vatandaş size "emlakimin değerini neye göre belirleyeceğim" diye soracaktır. Bir zamanlar Türkiye bu sıkıntıyı yaşadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen...

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Bu sıkıntıyı yaşayan Türkiye 1982 yılındaki değişikliği yaparken, İstanbul'da, vergi takdir komisyonlarında 700 bin ihtilaf vardı.

Değerli arkadaşlarım, işte, vergideki bilinmezlik ve müphemlik... Onun için, diyorum ki, tasarının müspet yönü yanında, en çok endişe ettiğimiz yönü, vatandaşın, neyin ne şekilde vergilendirileceği konusundaki tereddütüdür. Bu konuyu Yüce Meclisin dikkatlerine sunuyorum.

Sözlerimi burada tamamlıyorum ve hepinize saygılarımı, teşekkürlerimi arz ediyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Doğan, teşekkür ediyorum.

Gruplar adına başka söz talebi var mı?

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Grubumuz adına Sayın Cevat Ayhan konuşacak.

BAŞKAN – Sayın Ayhan?..

AHMET NEİDİM (Sakarya) – Ne bekliyoruz?..Niye bekliyoruz?..

BAŞKAN - Sayın Ayhan?..

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Geliyor efendim, geliyor...

AHMET NEİDİM (Sakarya) – Basketbol maçı mı oynuyoruz; ara mı verdik?

BAŞKAN – Efendim, Grubun talebi var, konuşmacısını bildirdi; gerekirse ara veririm.

AHMET NEİDİM (Sakarya) – Yazık!..Yazık bu Meclise!

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) - Sayın Başkan da engelliyor!

AHMET NEİDİM (Sakarya) – Önerge imzalayacak kadar adam yok; niye bekliyoruz?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI BİLTEKİN ÖZDEMİR (Samsun) – Sayın Başkan, herhalde, Komisyonunda benim ne çektiğimi görüyorsunuz!

BAŞKAN – Sayın Ayhan?..

AHMET NEİDİM (Sakarya) – Bu ayıptır!..Bu ayıptır!..

OYA ARASLI (İçel) – Olacak iş değil!

BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANİ YAŞAR TOPÇU (Sinop) – Sizi de mi taraf yaptılar Sayın Başkan?!

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek üzere, Sayın Ayhan; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar; ANAP, DSP ve CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar! !)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI BİLTEKİN ÖZDEMİR (Samsun) – Sayın Ayhan, beni mahcup ettiniz!..

FP GRUBU ADINA CEVAT AYHAN (Sakarya) – Sırada bir grup sözcüsü daha vardı; ben, onun için 5 dakika dışarı çıkmıştım; o grup sözcüsü konuşmayınca son dakikada yetiştim özür dilerim.

Muhterem Başkan, muhterem üyeler; 12 vergi kanununda değişiklik yapan bir kanun tasarısının üzerinde konuşuyoruz. Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu tasarıda, sırasıyla, Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanunu olmak üzere, 12 kanunda değişiklik yapılmaktadır. Tasarının 88 maddesi var; tasarı, ek ve geçici maddelerle beraber 108 madde olmaktadır. Bu tasarı, reform tasarısı olarak takdim edilmesine rağmen, bir reform tasarısı değildir; binlerce maddelik 12 kanunda muhtelif değişiklikler yapan bir kanun tasarısıdır.

Kanun tasarısının hedefi, 4,5 katrilyon liralık ilave vergi tahsilatıdır; bu kanun tasarısının çıkarılmak istenmesinin sebebi budur. 4,5 katrilyon liralık ilave vergi tahsil edilecek; kimden alınacak, ne kadar alınacak; bunlar meçhul; ama, Maliye, bundan 4,5 katrilyon liralık bir vergi geliri beklemektedir.

Kanun tasarısıyla, yeni bir ölçü getiriliyor; bu ölçü şudur : 24 üncü maddede; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1 inci maddesi yeniden düzenlenmiştir; ifade aynen şudur: "Gerçek kişilerin gelirleri, Gelir Vergisine tabidir. Gelir, bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği tasarruf veya harcamasına kaynak teşkil eden her türlü kazanç ve iratların safi tutarlarıdır." Bunu tercüme ettiğiniz zaman, bunun adı servet vergisidir, servet beyanıdır. Anavatan Partisinin Özal zamanında kaldırdığı servet beyanı, 1998 yılında, Anavatan Partisi tarafından yeniden geri getirilmektedir. Bunu, bu şekilde bilmekte fayda var.

Bu uygulama ne getirir; tesirleri ne olur? Hele hele, böyle, örtülü bir ararejim döneminde -bu ararejimin de ne kadar devam edeceği bilinmiyor- dayatmaların olduğu bir dönemde; müteğebbislerin, işadamlarının sabaha karşı saat 4'te evlerinden alınıp hapse atıldığı, sorgulandığı, şehirlere taşındığı dönemlerde; adalet camiamızın çok değerli mensuplarına rağmen, bazıları üzerinde brifinglerle talimatlar verildiği bir dönemde bu uygulama nereye kadar gider, bilemiyoruz. Daha dün yapılan Yüksek Askerî Şûra toplantısında, daha önce Başbakanlık Takip Kurulunun raporlarında, Türkiye'de irticaî sermaye var, 2 bin şirket bunları besliyor, şu oluyor bu oluyor, diye, âdeta, iş hayatı üzerinde, belli ideolojinin dışındaki çalışan insanlar üzerinde ideolojik bir terör dalgasının estirilmek istenildiği bir zamanda, maliye mensuplarının çok iyi niyetle ve gayretle düzenlemeye çalıştıkları vergi düzenlemelerine güvenle bakamıyoruz; bunu da ifade etmek istiyorum.

Artık, seçimi ilan etmiş, seçime gün sayan bir hükümetin işi de, böyle 108 maddelik bir vergi tadilatını getirmek değildir; yapabilecekseniz, demokratik reformları süratle yapıp, Türkiye'yi salimen seçime ulaştırmak, dayatma platformundan demokrasi platformuna taşımaktır. Bu İktidarın sicili-

ne bu yazılırsa, kendileri için güzeldir; ama, maalesef, bugüne kadar bu yazılmadı; görülüyor ki, bundan sonra da yazılma şansı yok.

Bu tasarıya güvenle bakılmıyor dedim; zira, memlekette bugünkü uygulamalar, zaman zaman bu Mecliste yapılan tartışmalar, temel hak ve hürriyetlerin baskı altına alındığı, insan haklarının baskı altına alındığı bir dönem içinde, bu tasarının da yeni birtakım sıkıntılar getirmesinden endişe ediyoruz; demokratik mekanizmaların, denetim mekanizmalarının çalışmadığı bir dönemde, bu tasarıya güvenle bakamıyoruz.

Tasarının büyük eksikleri vardır. Bize, ticaret ve sanayi odalarından, çeşitli iş çevrelerinden, kuruluşlardan gelen taleplerde altı çizilerek ifade edilen husus, şudur : Memleket yirmi yıldır yüksek enflasyon ateşi altında yaşamaktadır; ama, maalesef, enflasyon muhasebesi yoktur. Yani, bugün vergisini gerçek manada ödeyen bir işadama, çok sürmez, üç beş yılda iflas eder, üç beş yıl dayanamaz bile; fiktif vergi ödeme durumundadır, fiktif kazançtan vergi ödeme durumundadır. Onun için, öncelikle bu tasarının getirmesi gereken husus, enflasyon muhasebesiydi.

Bu Hükümet, kurulduğu zaman "biz enflasyonu düşüreceğiz" dedi; ama yüzde 77'de devraldı, yüzde 102'ye çıkardı. Bugün, bütün boyalı basın ve özel gündemli methiye basınının, dalkavuk basının bütün manşetlerdeki neşriyatına rağmen, enflasyon bugün yüzde 92'dir; yüzde 77'de devraldığımız enflasyon yüzde 92'dedir.

İçborçlanmalarının vadesi, 400 günden 200 güne düşmüştür. İçborçlanmada faiz hadleri yüzde 100'ün üzerindedir.

Bütün bu olumsuz tablolara rağmen, birileri, bu Hükümete, size, eğer methiye düzüyorsa, bilin ki, birileri bir şeyi götürüyor; birileri bir şeyi götürüyor, birtakım şeyler yaptırıyorlar. Bu Hükümetin hangi senaryolarla kurulduğunu çok iyi biliyoruz, Türkiye çok iyi biliyor bunu. Şimdi, o senaryoların arkasında devam eden soygunun başka birtakım zeminlerini hazırlamak için de, giderayak size bazı şeyler yaptırmak istiyorlar. Bizim, size tavsiyemiz, bu kanun tasarısını geri çekmemizdir; bu kanun tasarısının, tekrar, seçimden sonra yeni hükümet tarafından salimen müzakere edilip olgunlaştırılmasıdır.

Hemen altını çizerek ifade edeyim; Plan ve Bütçe Komisyonunda da, gece saat 12'den sonra, 108 madde, 50 nci maddeden sonra, bir baskın halinde müzakere edilmiştir; sabah saat 10'da başlayan müzakereler, akşam saat 8'den, 9'dan sonra, sabaha kadar müzakere edilip bitirilmiştir; yani, bu bir zorlamadır. Nitekim, biz onu orada ifade ettik, muhalefet şerhimizde de yazdık; 50 nci maddeden sonraki müzakerelere muhalefet katılmamıştır; İktidar, muhalefetin katılmasını istememiştir ve olgunlaştırılmadan, o maddeler geçmiştir.

Bu kanun tasarısında, geçici verginin kaldırıldığı ifade edilmektedir; doğru bir beyan değildir bu. Meri mevzuatta geçici vergi vardır; ihtiyarî olarak, üç aylık bilanço üzerinden ödeme hakkı vardır. Şimdi, geçici vergiyi kaldırdık derken, üç aylık arabilanço hazırlama ve buna göre vergi ödeme mecburiyeti getirilmektedir. Önceki sistem çok daha iyiydi. Küçük işletmeler, üç aylık bilanço çıkarma mecburiyetinde kalacak, gelir gider hesabı yapma durumunda kalacaktır. Bu kanun tasarısı, bu tarafıyla da eksiklerle doludur.

Tabii, kanun tasarısının maddeleri konuşulurken, müzakerelerde, muhtelif görüşlerimizi arz edeceğiz, duyuracağız; ama, şunu söylemek istiyorum; tabii, vergisiz devlet olmaz, vergisiz toplum da olmaz, birtakım hizmetleri vergi gelirleriyle yapacaksınız.

Vergi niçin toplanır; devletin, kamunun giderlerini karşılamak için, birtakım yatırımlar yapmak için -eğitimde, sağlıkta, muhtelif sektörlerde- sosyal transferler yapmak için, bölgelerarası ve

zümrelerarası gelir dengesizliğini gidermek için ve iktisadi gelişme için, vergi, bir mekanizma olarak kullanılır.

Bugün, Türkiye'de, sosyal dengesizlik, gelir dengesizliği had safhaya varmıştır. Gelirin yüzde 55'ini, nüfusun yüzde 20'si almakta -ki, bunların geliri, ortalama, milli gelir olarak söylüyorum, 8 200 dolar mertebesinde- nüfusun geriye kalan yüzde 80'i de, gelirin yüzde 45'ini paylaşmaktadır; en düşük gelir grubu olan yüzde 20'lik nüfus ise, gelirin yüzde 5'ini almaktadır; onun da ortalama geliri, yılda 750 dolardır . Demek ki, gelir oranı, en düşük ve en yüksek dilimlerde 11 kattır. Bu dengesizliğin giderilmesi gerekir; ama, maalesef, biz, bütçenin de bu istikamette kullanıldığını görmüyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakın, tasarının gerekçesinde de anlatılmış "son on yılda vergi gelirleri, reel olarak, yüzde 50 artmıştır" deniliyor. Yani, vergi gelirleri son on yılda yüzde 50 artmış; ama, borçlar da buna paralel olarak artmış ve borç artış hızı daha da fazla olmuş. Millet vergi ödüyor, birileri bunu yutuyor. Kim yutuyor; rantiyeye yutuyor, faizlerle. Kim yutuyor; yandaş müteahhitler yutuyor, partizan işadamları yutuyor. Bunları burada tartışıyoruz; sağ olsun, İktidarın temel destekçisi CHP, bunları çok güzel dile getiriyor, bizden daha iyi dile getiriyor; Sayın Genel Başkanları ve parti sözcüleri, bir taraftan protokol imzalıyor, desteğe devam ediyor, bir taraftan da Hükümetin bu tip uygulamalarına her gün veryansın ediyor. Karadeniz'de bir kemeçe türküsü var: "Temel Reis, nesin; ha benden yana mısın, domuzdan yana mısın?" Yani, CHP'ye "arkadaş, sen bu soygundan yana mısın, haktan ve adaleten yana mısın" diye sormak lazım.

Değerli arkadaşlar, bakın, biz CHP'li kardeşlerimizle yüz yüze konuştuğumuz zaman anlaşıyoruz; ama, nedense, iş, temel politikalara gelince bir kara kedi geçiyor, bir türlü uzlaşmıyoruz. Bir Meclis düşüntün ki, o Mecliste en büyük parti cüzamlı ilan edilmiş "görüşülmez, işbirliği yapılmaz" denilmiş; ondan sonra bir büyük parti aynı şekilde ilan edilmiş ve işte bu meseleler de bu şekilde olmuştur.

Bakan, geçen hafta IMF temsilcisi buraya geldi; ilgili bakan "çok iyi not aldık, takdirname aldık" dedi; ne olduysa!.. Şimdi, rakamlara bakalım, rakamlar, hakikatleri daha iyi söylesin. 1998 yılı ocak-mayıs döneminde, gelir 4 katrilyon 268 trilyon lira; bunun içindeki vergi 3 katrilyon 608 trilyon. Bu dört aylık dönemde faiz gideri 2 katrilyon 686 trilyon; faiz giderinin gelirlere oranı yüzde 63, vergilere oranı ise yüzde 75. Yani, vatandaşın ödediği Katma Değer Vergisi, şu vergi bu vergi, Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, peşin vergi, hayat standardı vergisi; hepsini alt alta yazın; vatan- daş 100 lira vergi ödemiş, 75 lirası faizlere gitmiş. İşte, Türkiye'nin manzarai umumiyesi bu; yani, vatandaşın cebinden 100 lira alıyorsunuz, 75 lirayı rantiyeye veriyorsunuz. Tabii, bunlar, sizi met- hedecek; sizin için, bunlar -Rockefeller için çıkardıkları gibi- özel gazete de çıkarırlar; merak et- meyin, sırf sizin gönlünüzü hoş etsin diye bunu da yaparlar.

Yine, bakın, ocak-nisan döneminde -dört aylık dönemde- yatırım 113 trilyon, gelir 3 katrilyon 25 trilyon. Yatırımın gelir içindeki payı ne; yüzde 3,7 -yuvarlak olarak yüzde 4- yani, vatandaşın ödediği 100 liradan 4 lirası yatırıma gitmiş; gerisi nereye gitmiş; 1 katrilyon ücretlere -maaşlara- gitmiş; 1,3 katrilyon borç alınmış; aşağı yukarı 2-2,5 katrilyon da faize gitmiş; yani, manzara bu; devletin harcamalarında düzen yok.

Bugün, ekonomi basınında bir manşet vardı: "Hükümet bu tasarıyı çıkardıktan sonra, derhal, harcama reformu yapacak." Sen, önce harcama reformunu yap da, ondan sonra gel vergi iste. Ben, sana para veriyorum. 1998 vergi gelirleri tahmininiz, aşağı yukarı 10 katrilyon lira; bunun 6 katril- yonunu faize dağıtacaksınız. İşte, beş aylık bilançonuzda, beş aylık rakamlar ifade ediyor. Gelirin yüzde 63'ü faize, vergilerin yüzde 75'i faize gidiyor. Önce, harcama reformunu yapmanız lazım. Bir

şirkette yönetim müsrifse, iflas içindeyse, gırtlığına kadar borç içindeyse "ortaklar, gelin, biz borçlandık, sermayeyi artıralım" dediği zaman, ortaklar "haydi oradan" der ve o yönetimi atıp, yerine, akliselim sahibi bir yönetim getirir. Manzara bu.

Biz, Refahiyol Hükümeti zamanında bunu düzeltmeye çalıştık; kaynak paketlerini ortaya koyduk, birtakım tasarruflara gittik. O zaman, bunlarla alay ettiniz; ama, geldiniz, ne oldu; bakın, biz, enflasyonu yüzde 77'de bıraktık; siz, yüzde 102'ye çıkardınız, yüzde 92'ye düşürdünüz. Nasreddin Hoca'nın bir hikâyesi var; kaybedip de semersiz bulma hikayesi; burada anlatmak istemiyorum; ama, manzaranız, haliniz bu.

AGÂH OKTAY GÜNER (Ankara) –Yüzde 138'leri unuttunuz.

CEVAT AYHAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, işte sizin haliniz bu; yani, sizi süratle değiştirmek lazım. Aslında, Sayın Baykal size bir destek verecekse, kendisinin ve partisinin yapacağı en hayırlı iş, sizi derhal seçime götürmek; sizi de kurtarmak, milleti de kurtarmaktır; başka çıkış yolu yok. Siz, bu makamda kaldıkça, millete eza cefa vermekten başka hiçbir şey yapmayacaksınız.

Evet, enflasyonu önce yüzde 102'ye çıkardınız, şimdi yüzde 92'ye düşürdünüz. Nasıl; kamu mallarına, KİT ürünlerine hiç zam yapmadınız. Hadi, göreyim bakayım, şimdi, 1 Temmuzdan sonra petrole zam yapacaksınız, petrol fiyatlarını serbest bırakacaksınız; TÜPRAŞ'ın özelleştirilmesi sebebiyle, petrole yüzde 10-15 zam gelecek, diğer mallara zam gelecek; şişirdiniz şişirdiniz malları, ilk altı ayda hedefleri tutturalım diye -sunû bir tabloyla milletin önüne çıkmak için- şimdi, sonbahara doğru, yaz ortasında zamlar peş peşe patlayacak.

Değerli arkadaşlar, sizin haliniz bu. Türkiye'nin hali bu; aslında sizin Hükümetinizin değil, onu da ifade edeyim; size de haksızlık yapmamak lazım; yani, bu memleket, uzun bir dönemden beri bu şekilde yönetiliyor. Biz geldik, bunu düzeltelim diye, Refahiyol Hükümeti; bir yaygara koptu, bir cayırtı koptu, bir Kalkancı, bir Fadime, bilmem ne derken, birtakım toz duman, arkasında iktidar değişti... (DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar [!])... ama, bu iktidarın şimdi yaptıklarını görünce, millet bizi arıyor.

Bakın, bir şairin bir kıssası var, kısaca anlatayım -temsilde hata olmaz- vaktin birinde, merkepçiler, yük taşımaktan bıkmışlar, "yahu, bu semerci ölse de, semer yapamasa, biz de kurtulsak" demişler. Tabii, emrihak vaki olmuş, semerci ölmüş, yerine de kalfa geçmiş -acemi tabii- semerler iyi yapılmayınca, sırtlarını acıtınca "ah eski semerci, neredesin" demeye başlamışlar. Sizin de bugün millete söylettiğiniz budur.

AGÂH OKTAY GÜNER (Ankara) – Millete hakaret ediyorsun!..

CEVAT AYHAN (Devamla) – Ben, milleti de tenzih ederim, hepinizi tenzih ederim.

Siz, şark kültürünü iyi bilirsiniz...

AGÂH OKTAY GÜNER (Ankara) – Milleti eşek mi yaptınız? Yazıklar olsun!.. Yazıklar olsun!..

CEVAT AYHAN (Devamla) – Size yazıklar olsun; anlayışsızınız demek ki!.. (FP sıralarından alkışlar)

Şark kültürünü iyi bilirsiniz; bu anlattığım, Gülistan ve Bostan'dan bir hikâyedir size; isterse- nizi, açın okuyun. Şark kültüründe, meseleler, hep kıssayla anlatılır.

Bakın, haliniz bu.

Geçenlerde, Plan ve Bütçe Komisyonundan, kadrolarla ilgili kanun tasarısını geçirdiniz; 100 bin yeni kadro alacaksınız; milletin sırtına 200 - 300 trilyon lira borç getireceksiniz. Orada da söy-

ledik, Genel Kurulda da söyleyeceğiz; seçime gideceksiniz, kadroları taksim edeceksiniz; ama, zannediyor musunuz, siz bununla seçim kazanacaksınız?! Seçim kazanmanız mümkün değil.

Dün akşam, bir televizyon kanalında, gençler ile bir rektörün katıldığı program vardı; inşallah seyretmişsinizdir. Bakın, o rektörü nasıl yuhaladılar. İnşallah, bu, sizin başınıza gelmez seçimde!.. (FP sıralarından alkışlar)

YUSUF ÖZTOP (Antalya) – Yuhalayanları övmeyin; ayıp oluyor!..

CEVAT AYHAN (Devamla) – Millete manevî eza, cefa veriyorsunuz; milletin dinî eğitimini engelliyorsunuz.

YUSUF ÖZTOP (Antalya) – Yuhalayanları teşvik ediyorsunuz siz.

CEVAT AYHAN (Devamla) – Millete doğru söylemiyorsunuz; Çay TV'de söylediğiniz ile Hükümet olduğunuz zaman yaptığınız iş farklı.

Değerli arkadaşlar, birilerinden korkuyorsanız, onu söyleyin; biz, size, Meclis olarak yardım edelim. Bunu söyledik...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVAT AYHAN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

CEVAT AYHAN (Devamla) — Hükümetinin kurulduğu zaman da söyledik; ama, geçenlerde, Sayın Başbakan çıkmış "eğer bu kanunlar çıkmazsa, biri, başka bir elbise biçer" diyor. Yahu, arkadaş, açık söyle, nedir sıkıntı? Bir dayatma varsa söyle, Meclis olarak beraber olalım. Biz hükümet-ten söyledik "gelin, dayatmaya karşı çıkalım" diye, siz "ezilin" dediniz; ama, şimdi siz ezildiniz ve yerle bir oldunuz. Biz, buna üzülüyoruz. Meclisten güvenoyu almış bir hükümet meşru hükümettir; biz, onu, daima, meşruiyet platformunda destekleriz. Esas olan, demokrasidir; hükümetler gelir gider; esas olan, memlekette hukukun hâkimiyetidir, demokrasinin esas alınmasıdır. (FP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, tabii, bu tasarrının maddelerinde çok şey söyleyeceğiz. Komisyon çalışmalarında, bazı maddelerinde tekliflerimiz oldu, değişiklikler oldu. Tabii, tasarı, bütünüyle istediğimiz bir tasarı değildir. Maddeleri üzerinde, iyileştirme için burada da gayret sarf edeceğiz; ama, tasarrının mühim eksiklikleri var. Hükümetin, bu kanunu yürütmek için zamanı yok; Hükümetin, bu tasarrıyı çıkarmak için binbir pazarlıkla bulunduğu destekle de tasarrıyı çıkarmayı başaracağını zannetmiyorum.

Tasarrının milletimiz için hayırlı olmasını diler, hepinizi hürmetle selamlarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, teşekkür ediyorum.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, Sayın Metin Şahin; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kısa adı "vergi reformu yasa tasarrısı" olan bu tasarı üzerinde Demokratik Sol Partinin görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; hepinizi, Grubum ve şahsım adına, saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, ben, genellikle, yapmak istediğim konuşmalara metin üzerinde hazırlanıp, öyle geliyorum; ancak, daha önce konuşan arkadaşlarımızın açıklamaları ve ifadelerine kısa notlar halinde bir cevap vererek, kendi metnime, kendi düşüncelerime ondan sonra devam edeceğim.

Değerli arkadaşlar, bir arkadaşımız "Türkiye neyle uğraşıyor" diye bir ifadede bulundu. Türkiye, şu anda, gelinen olumsuzlukları gidermekle uğraşiyor. (Gürültüler)

Başkanım...

BAŞKAN – Ses yok mu efendim?

METİN ŞAHİN (Devamla) – Arkadaşların sesi çok...

BAŞKAN – Çok ses var, ondan şikâyetçisiniz; peki.

Sayın milletvekilleri... Sayın milletvekilleri...

REFİK ARAS (İstanbul) – Sizi dinlemiyorlar, görüyorsunuz.

BAŞKAN – Tabii...

Buyurun Sayın Şahin.

METİN ŞAHİN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Türkiye, zor bir dönemden, sıkıntılı bir dönemden geçti ve Parlamentomuz -demin bir arkadaşımızın da, en sonunda, bir stütu eleştiriden sonra ifade ettiği üzere- meşru bir zeminde, Parlatentonun özgür iradesiyle bir azınlık hükümeti oluşturdu ve bu azınlık hükümeti, tüm iyi niyetiyle ve Parlatentodaki bütün gruplara da olabildiğince açık, işbirliğine açık bir şekilde görev yapıyor; bunu dikkatlerinize sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, arkadaşlarımız ifade ediyorlar "bir zorlama vardır" gibi ifadelerde bulunuyorlar. Değerli arkadaşlar, bu tasarıda, kendilerinin ifade ettiği ya da gizli ifadelerle söylemeye çalıştığı gibi bir zorlama yoktur; bu tasarıda bir zorlama varsa, o da, halkın zorlamasıdır; halk, bu tasarının bir an evvel yasalaşmasını bekliyor. (DSP sıralarından alkışlar, FP sıralarından alkışlar [!]) Bir zorlama, halktan geliyor; onun için, her şeyi doğru yerine oturtmak lazım.

Bir başka ifade "işte, bu Hükümet, azınlık hükümeti; bu kadar önemli bir yasayı çıkarmaya nasıl gayret ediyor ve ömrü yetmeyecek, bunları uygulayamayacak" diye... Hiç merak etmeyin değerli arkadaşlar; Hükümet, seçim ne zaman yapılırsa yapılsın, bu tasarı, buradan, Parlatentonun özgür iradesinin desteğiyle yasalaştıktan sonra, en iyi şekilde, bu yasayı uygulayacak. Yine, hiçbiri-niz merak etmesin, seçimlerden sonra -ben kendi Partim adına söyleyeyim, ortaklarımız beni hoş görsün- Demokratik Sol Parti, halkından alacağı güçle, bu yasayı, yine, en iyi şekilde uygulayacaktır. (DSP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 20 nci Dönemi, gelecekte onurla anılacak bir önemli reformu yaşama geçirme aşamasındadır. Kısa adıyla "vergi reformu" olarak ifade edilen bu düzenleme, ülkemiz için, çağdaş bir dünyanın üyesi olma yolunda bir büyük adımdır. Tüm modern, çağdaş, kalkınmış ülkeler için, örneğin, nasıl eğitim düzeyi, enerji kullanma düzeyi, bir gelişmişlik ölçüsü olabiliyorsa, vergi düzenlemeleri de, o ölçüde önemli göstergelerdendir.

Türkiye, yıllardan beri, vergi alanında, toplumun adalet ve hakkaniyet duygularını yansıtmayan uygulamalarla bugüne gelmiştir. Bu adaletsiz vergi düzeni, ülkenin hem malî yapısını bozmuş hem de iyi niyetle gerçek vergisini ödeyenlerde "benim verdiğim vergiler boşa gidiyor, yararlı olmuyor, ranta, faize gidiyor" diye, umutsuzluk, güvensizlik yaratmıştır. Böyle düşünenleri haklı çıkaracak bir durum, ne yazık ki doğrudur. Örneğin, 1998 bütçesinin yüzde 40 kadarı olan 5,9 katrilyon lira, faiz ödemelerine gitmektedir. Bir başka olumsuz gösterge de, millî gelirin dağılımındaki adaletsizliktir. Herkes bilmektedir ki, millî gelir dağılımında en düşük gelir bölümündeki yüzde 20'lik bölüm, millî gelirin ancak yüzde 4,9 kadarını alırken, en yüksek gelir bölümünde yer alan yüzde 20'lik kesim ise, millî gelirin yaklaşık yüzde 55'ini almaktadır.

Özetle, adaletsiz vergi düzeni, ülkenin malî yapısını ve fertler arasındaki gelir dağılımını bozmanın yanında, halkımızın demokrasiye inancını ve devlete güvencini de yitirmesine yol açmaktadır.

Sayın milletvekilleri, mevcut vergi düzeninde özetle söyleyebileceğimiz aksaklıklar ve yanlışlıklar şunlardır:

Vergi oranları yüksektir; Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, Katma Değer Vergisi, tapu harçları, Emlak Vergisi oranları çok yüksektir. Bu durum, hem müteşebbisleri hem de ücretlileri olumsuz etkileyerek, vergiye karşı önemli bir direnç nedenini oluşturmaktadır.

Kazanılmayan gelirden vergi alınması gibi garip bir uygulama vardır. Hayat standardı, bir önceki yıl kazancına bağlı alınan geçici vergi ve götürü vergi uygulamaları giderek tam bir haksızlığa dönüşmüştür. Buna karşılık ise, kazanılan gelirden vergi alınmamaktadır; yani, bir anlamda, kazanç-vergi bağlantısı kopmuştur. Yüksek enflasyon karşısında sermayenin reel gücü korunamıyordu; rekabeti bozucu hale gelmişti. Vergi cezaları caydırıcı değildi.

55 inci Hükümet, kararlılıkla ve çok titiz bir hazırlıkla, bu sorunları ortadan kaldıran, vergide reform olan bir düzenlemeyle Parlatmentonun huzuruna gelmiştir. Demokratik Sol Parti, ulusumuzun yararına gördüğü bu vergi reform tasarısının bir an önce yasalaşip uygulamaya konulmasını sarsızlıkla beklemekte ve inançla desteklemektedir.

Değerli arkadaşlarım, bu reform tasarısı, 14 vergi kanununda değişiklikler içermektedir. Bu reform, vergi tabanının genişletilmesi, kayıtdışı ekonominin kayda alınması, vergilemede basitlik ve açıklık, vergi yükü artırılmadan vergi gelirlerinde artış gözeten ilkelere sahiptir.

Öte yandan, bu vergi reformunun en temel ve belirgin özelliği, yaklaşımı, gelirin tanımı ve gelirin unsurlarında getirdiği değişikliklerdir. Mevcut yasada gelir "bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği her türlü kazanç ve iratların safi tutarıdır" şeklinde tarif edilmiştir. Gördüğümüz düzenlemede ise, mevcut tarifin içine "tasarruf ve harcamasına kaynak teşkil eden kazanç ve iratlar" ifadesi yerleştirilmiştir. Böylece gerçek ve tüzel kişilerin her türlü kazanç ve iratları, vergiye esas alınır hale getirilmiştir. Bu tanıma paralel olarak, gelire giren kazanç ve iratlar arasında sayılan unsurlardan ticarî kazançlar, ziraat kazançlar, ücretler, serbest meslek kazançları, gayrimenkul sermaye iratları, menkul sermaye iratları bölümler olarak aynen korunurken, 7 nci sıradaki "sair kazanç ve iratlar" diye tanımlanan gelir unsuru, bu tasarıyla, "kaynağı ne olursa olsun diğer her türlü kazanç ve iratlar" şeklinde yeniden düzenlenmiştir. Mevcut şekil, vergi tabanını daraltmakta ve mükelleflere vergiden kaçınma olanağı vermektedir. Yeni düzenleme ise, tüm sınırlamaları ortadan kaldırmakta ve vergilendirilmemiş hiçbir kazanç ve irat bırakmamaktadır. İşte, gelirin tarifi ve gelirin unsurlarındaki bu yeni düzenleme, bu tasarıya başlıbaşına bir reform özelliği kazandırmaktadır.

Sayın milletvekilleri, bu vergi reformuyla yapılan düzenlemeleri, tasarının maddeleri üzerindeki görüşmelerde ayrıntılarıyla ele alacağız. Ben, burada, temel düzenlemelere değinmek istiyorum.

Bu vergi reformu, işçi ve memurun ağır olan vergi yükünü hafifletmektedir. Bunu bir kez daha tekrarlamak istiyorum; bu vergi reformu, işçi ve memurun ağır olan vergi yükünü hafifletmektedir. Bilindiği gibi, gelir vergisi gelirlerinin yüzde 60 kadarını çalışanlar ödemektedir; yani, haksız bir durum söz konusudur. Memur ve ücretlilerin vergi yükünü azaltmak adaletli bir yaklaşımdır. Bu nedenle, bu düzenlemeyle, işçi ve memurun yüzde 25 olan ilk dilim vergi oranı, 1998'de yüzde 20'ye, 1999'da da yüzde 15'e indirilmektedir. Aynı şekilde, yüzde 55 olan üst dilim vergi oranı, ilk yıl yüzde 45'e, daha sonra da yüzde 40'a indirilmektedir. Böylece, işçi ve memurlarımız önemli ölçüde daha az vergi ödeyeceklerdir. Bir başka anlatımla, toplam vergi gelirleri içinde çalışanların yükü, payı azaltılmış olmaktadır. Çalışanlarımızı gözetken bu düzenleme nedeniyle Hükümetimizi içtenlikle kutluyoruz.

Bu vergi reformu, esnaf ve sanatkârlarımız ve tüccarlarımız için de önemli yenilik, kolaylık ve muafiyetler getirmektedir. Örneğin, hayat standardı uygulaması kaldırılmaktadır. Bilindiği gibi, hayat standardı uygulamasıyla, esnaf ve tüccarlarımız gelir elde etmemiş olsa dahi asgarî bir kazanç üzerinden vergilendiriliyordu. Artık, bu saçmalığa son verilmektedir. Aynı şekilde, yüzde 50 olan geçici vergi, yüzde 15'e indirilmekte ve bu vergilendirmede geçmiş yılın kazancı değil, cari yılın, yani içinde bulunulan yılın üçer aylık dönemleri esas alınmaktadır.

Küçük esnafın da, çalışanlar gibi, vergi oranları düşürülmektedir. Aynı şekilde, ilk dilimde yüzde 25 olan vergi, 20'ye ve 15'e indirilmektedir.

Öte yandan, esnaf kesimimizi, haklı şikâyetlere yol açan bürokratik işlemlerin çokluğundan ve karmaşıklığından kurtarmak için, kambiyo senetleri defteri, günlük kasa ve günlük perakende satış ve hâsılat defteri kaldırılmaktadır.

Yine, küçük esnaf ve sanatkâr ve de tüccarımıza, fiilen mevcut olduğu halde kayıtlarında olmayan emtia, makine, tesisat ve demirbaşları için stoklarına alma olanağı getirilmektedir.

Serbest meslek sahiplerinden, hayat standardı esasına göre asgarî beyan kaldırılmaktadır. Ayrıca, götürtü vergi de kaldırılmakta ve "basit usul" diye ifade edilen, mükelleflerin gelirlerini ve giderlerini bir dosyada toplamayı ve bunların gelir-gider farkını beyan etmeyi esas alan düzenleme yapılmaktadır. Böylece, mevcut vergi rejiminin zorlukları nedeniyle vergisel yükümlülüklerini yeterince yerine getiremeyen mükelleflerin, içinde yaşanılabilir bir sisteme girebilmeleri sağlanmaktadır.

Bu vergi düzenlemesinden esnafımızın memnun olduğunu biliyoruz. Özellikle vergi reformunun hazırlık aşamasında Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonunun gösterdiği yakın ilgi ve tasarımın şekillenmesindeki oldukça yakın desteklerine, burada, teşekkür etmeyi görev biliyorum.

Değerli arkadaşlar, ülkemizde en bozuk vergileme düzeni ile kayıtdışılığı besleyen alan tarımdır. Bugüne kadar tarımda vergilendirme hâsılatı göreydi ve hemen herkes mezar taşlarına makbuz kesiyordu. Bu gerçeği gören 55 inci Hükümet, çiftçilerimizin de arzu ettiği bir şekilde tarımda vergilendirmede stopaj esasını benimsemiştir. Bundan böyle, üreticiden, stopaj dışında bir kesinti yapılmayacaktır. Öte yandan, muafiyet sınırları da oldukça yukarılara çekilmiştir. Örneğin, hububatta taban arazide 600 dönüm, kıraç arazide 1 200 dönüm; ayçiçeğinde 600, pamukta 300, pancarda 200 dönüm, tütünde 200 dönüm; fındıkta 250, kayısıda 1 000, zeytinliklerde 2 500, antepfıstığında 1 500 ağaçtan alınan ürünler muafiyet kapsamına girmiştir. Bu değerler, aile tipi işletmeler için oldukça olumlu, kendilerine çok kolaylıklar getiren bir düzenlemedir. Görüldüğü gibi, amaç, çiftçiden, üreticiden vergi almak değildir; amaç, müstahsil makbuzu alımını zorunlu kılarak, tarımsal ürünlerin ekonomiye girişinden itibaren kayıt içerisinde kalabilmesini sağlamaktır.

Değerli arkadaşlar, saydığım bu hususlar, çalışanlarımız, esnafımız, üreticimiz, tüm dargelirlilerimiz için, özetle, bu kesimlerin vergi yükünü azaltmada önemli düzenlemelerdir. Demokratik Sol Parti olarak, Hükümetimizi, bu konudaki yaklaşımları için kutluyoruz.

Bu vergi tasarısıyla, kira gelirleri, gayrimenkul alım satımı, hisse senedi satışları, faiz ve repo gelirleri ve şahıs yatırım fonu kazançlarında da yeni düzenlemeler yapılmaktadır. Bu anlamda, konut kiralarında 41 milyon lira olan vergi muafılığı, 1998 için 6 kat dolayında artırılarak 240 milyon liraya yükseltilmekte ve özellikle dargelirli yurttaşlarımıza bir rahatlık sağlanmaktadır. Bugüne kadar, genellikle, gerçek değerleriyle satışı yapılmayan ve hem alıcı hem de satıcı için 4,8 gibi yüksek olan gayri menkul alım satım harçları, alıcı ve satıcılar için yüzde 1'e indirilmektedir. Böylece, mülk sahiplerinin, gerçek değer üzerinden beyan vermelerinin mümkün olacağını umuyoruz.

Sayın milletvekilleri, dikkat çeken bir diğer düzenleme, zorunlu aile reisi bayanının kaldırılmasıdır. Mevcut uygulamada, aile bütünlüğüne dahil eş ve çocukların gelirleri bir bayannamede toplanmaktadır. Bu durum, artan oranda vergi tarifesi nedeniyle aileyi cezalandırıcı bir hal almaktaydı; bundan böyle, ailenin bayan eşleri de müstakilen beyanname verebilecekler ve ailenin vergi yükü adaletli bir duruma getirilmiş olacaktır.

Sayın milletvekilleri, bu vergi düzenlemeleriyle, büyümenin motoru olan yatırım ve istihdama da önemli ölçüde vergi istisnası getirilmektedir. Örneğin, organize sanayi bölgelerinde yapılacak yatırımlar ile tedarik edilecek arsa ve işyerleri teslimlerinde KDV istisnası getirilmiştir. Buna paralel olarak, yatırım indirimi endekslemesinde 3 yıl olan süre, sürekli hale getirilmiştir. Kalkınmada öncelikli olan yörelerde yatırım indirimi yüzde 100 uygulanırken, 250 milyon doları aşan, gerçekten büyük olan sınıf yatırımlara yüzde 200'lük yatırım indirimi öngörülmektedir. Ayrıca, genel yatırım indirimi oranı da daha yükseltilmekte ve yüzde 30'dan yüzde 40'a çıkarılmaktadır.

Sayın milletvekilleri, bu vergi yasa tasarısında, ekonomiye uyum sağlama anlayışı da gözetilmiştir. Yap-işlet-devret modelinde yeniden değerlendirme olanağı, dövizli alacak ve borçlarda reeskont olanağı, yabancı sermaye kur farklarını vergi dışı bırakma olanağı ve sabit getirili menkul kıymetlerde dönemsellik ilkesi getirilmiştir.

Öte yandan, bu reformun başarısı için üretim, ticaret, hizmet gelirleri ve sermayenin de geçmişle ilişkisinin mutlaka kesilmesi gerektiği görülmüş ve bu amaçla, belgesiz ticarî malın KDV'sinin ödenerek kayda alınmasına olanak tanınmıştır. Aynı şekilde, belgesiz sabit kıymetlere de, düşük oranda vergiyle envantere alınma olanağı tanınmıştır.

Yabancı sermayenin teşviki ve güvenliği açısından, yabancı şirketlerin getirdikleri dövizlerin faizlerine, reel değerleriyle korunması olanağı sağlanmıştır. Amortisman ve yeniden değerlendirmeye, yap-işlet-devret ve BOT kapsamındaki şirketler de yararlanabilir hale getirilmiştir. Ülkemizde yapılacak yabancı yatırımların önündeki en büyük engel de böylece kaldırılmış olmaktadır.

Günün koşullarına ayarlama sayılabilecek bir başka önemli düzenlemeyle, kurumların kamu yararına çalışan derneklere yapacağı bağışların -kurum kazancının yüzde 5'i kadarını geçmemek üzere- tümü indirime tabi olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şahin, ne kadar süre istersiniz efendim?

METİN ŞAHİN (Devamla) – Başkanım, herhalde, 3-4 dakikada bitiririm.

Değerli arkadaşlarım, öte yandan, özel sigorta anlayışının yerleşmesi ve teşviki için özel sigorta şirketlerinden alınan aylık veya ikramiyenin vergi muafiyet tutarı en yüksek devlet memuruna yapılan ödeme düzeyine çıkarılmıştır ki, çok yararlı ve isabetli bir çalışma olmuştur.

Değerli arkadaşlar, tasarıda yer alan bazı diğer düzenlemeleri özetlemek gerekirse:

Emlak Vergisi oranları yüzde 50 oranında düşürülmüştür; binada yüzde 2, arazi ve meskende yüzde 1, arsada yüzde 3 olarak saptanmıştır.

Vatandaşa eziyetten başka bir işe yaramayan, saklanması, denetimi yapılamayan taşıt pulu uygulaması kaldırılmaktadır.

Veraset ve İntikal Vergisi tarifesi yeniden düzenlenmekte; tarife dilimleri günün koşullarına uygun hale getirilirken, miras yoluyla intikallerde, verginin oranı önemli ölçüde indirilmektedir.

Değerli arkadaşlar, Türk vergi sisteminin başarısızlığı ve etkili olamamasının önemli bir sebebi, vergi kaçak ve zıya karşısında uygulanan cezaların yetersiz ve etkisiz kalmasıdır. İşte, bu tasarıda bu hususlar da dikkate alınmış ve cezalarda yeni bir anlayışla, ekonomik suça ekonomik ceza

ve sahtecilik, gizleme, hile, naylon fatura gibi eylemlere hürriyeti bağlayıcı ceza, yani, paraya çevrilemeyen hapis cezası getirilmiştir. Cezalara getirilen bu düzenleme, vergi reformunun önemli bir ayağıdır ve inaniyorum, çok yararlı olacaktır.

Değerli arkadaşlar, bu tasarının hazırlığı aşamasında, Hükümetin değişik kesimlerle, yani, çalışanların, esnafın, çiftçinin, sanayi ve ticaretin temsilcileriyle görüşmesini, farklı alanların ve farklı kesimlerin temsilcilerinin beklentilerini ve bu konudaki uyumu gözetmesini çok isabetli ve olumlu buluyoruz.

Elli yıldır yürürlükte olan vergi yasalarının bu kadar kapsamlı ve günün şartlarına göre yeniden düzenlenmesinde, siyasi partilerimizin farklı görüşler getirmesi olağandır. Bu anlamdaki farklı görüşlere saygıyla yaklaşmakla beraber, katılmadığımız yanlarını, izninizle, birkaç satırla ifade etmek istiyorum. Örneğin, asgarî ücretin tamamen vergidışı bırakılmasında bu alanda kayıtdışılığı teşvik edeceğini ve naylon işçi istihdamına yol açacağını, belki de sendikalaşma hareketlerine zararlı sonuçlar verebileceğini gözardı etmemeliyiz diye düşünüyorum.

Ayrıca, asgarî ücretin vergidışı bırakılmasında, belki, temel bir yanlışlığa düşmüş olacağız. Vergi verme bir vatandaşlık görevi, bir sorumluluktur; belirli bir kesimi vergi verme mükellefiyetinin dışına taşıdığımız zaman, bu sorumluluğun da dışına almış olabiliriz. Aslında, bu tip düzenlemeleri, çalışanların reel ücretlerinin yükseltilmesine yönelik başka araçları devreye sokarak yapmanın daha yararlı olduğunu düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, öte yandan, itiraz edilen ya da farklı yaklaşılan bir başka konu olan sağlık ve eğitim giderlerinin bir bölümünden ve özel sigorta primlerinden verginin düşülmesi istemi, görünürde devletin sosyal niteliğinin bir ölçüsü olarak görülebilir. Bu yaklaşım, sanıldığı gibi, bugün için, düşük gelirli grupların lehine bir düzenleme olamaz; tam aksine, varlıklı kesimlerin olabildiğince yararlandığı bir hak olur ki, bazılarının söylediği gibi sosyal adalet de uymaz; çünkü, Türkiye'de, gelir farklılıklarının 11-12 kat olduğunu unutmamamız gerektiğini düşünüyorum.

Tartışılan bir başka konu, enflasyon muhasebesiyle ilgilidir. Bir kere, herkes şuna inanmalıdır: Enflasyon üç yıllık bir program içerisinde düşürülecektir ve sorun olmaktan çıkacaktır. Buna, bazı kesimler, bazı siyasi partilerdeki arkadaşlarımız ne kadar itiraz ederlerse etsinler -onların itirazlarını saygıyla karşılıyorum; lütfen, siz de, yapılanları saygıyla karşılayın- gelişmeler olumludur. O nedenle, enflasyon muhasebesi doğru değildir. Böyle bir düzenleme, enflasyonu yasal hale getirir ki, bu büyük bir yanlış olur.

Değerli arkadaşlar, sözlerimi tamamlarken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

METİN ŞAHİN (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım. Tam "tamamlarken" dedim... Affınızı diliyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

METİN ŞAHİN (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ülkemiz, bu yeni vergi yasasıyla, geleceğe güvenle ve umutla bakacağı bir adım atmaktadır. Bu reform daha yasalasmadan, halkımızda ve piyasalarda güven hâkim olmuştur. Tasarının yasalasmasıyla halkımızın demokrasiye inancı, devlete güveni artacaktır. Vergisini veren mükelleflerimiz, vermeyenler karşısında haksız rekabetten kurtulacaktır. Kayıtdışılık hemen hemen sona erecektir. Vergide adalet ve hakkaniyet egemen olacaktır. Cezalardaki düzenlemeler, vergi kaçırma caydırıcılık etkisi yapacaktır.

Değerli arkadaşlar, ülkede kamu açıklarının kapatılmasında borçlanma değil, vergi gelirleri et-

kili olacak ve bütçe açıkları giderek azalacaktır. Bütçe açıklarının kapanmasıyla ranta, faize yönelmiş kaynaklar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

METİN ŞAHİN (Devamla) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum, sözlerimi bitiriyorum.

BAŞKAN – Ekstreyi verdim zaten...

METİN ŞAHİN (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Demokratik Sol Parti, kendi programında yer verdiği, seçim beyannameleriyle ulusumuza vaat ettiği tüm reform hareketlerinin, 55 inci Hükümetin ortaklarıyla tam bir uyum içinde hayata geçmesinden büyük mutluluk duymaktadır. Hükümetimizi, Maliye Bakanımızı, bürokratlarımızı, Plan ve Bütçe Komisyonunun Değerli Başkan ve üyelerini, böyle güzel bir tasarının oluşmasındaki katkıları için kutluyoruz.

Bu vergi reformu, halkımıza mal olmuş, tüm kesimlerin açık desteğini almış, esnafımıza, çiftçimize, çalışanlarımıza, işadamlarımıza, sanayicilerimize, bütün ulusumuza hayırlı olsun diyor, Demokratik Sol Parti olarak, Yüce Parlamentomuza saygılar sunuyorum. (DSP, CHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şahin teşekkür ediyorum.

Sayın Komisyon ve Sayın Hükümetin söz talebi olacak mı efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI BİLTEKİN ÖZDEMİR (Samsun) – Müsaade ederseniz konuşacağız efendim.

BAŞKAN – Bir düzenleme yapıyorum, onun için sordum.

Kişisel söz talebinde bulunan iki arkadaşım var, onlara da söz vereceğim.

Sayın Bakan, zatiâlinizin de söz talebi olacak...

MALİYE BAKANI ZEKERİYA TEMİZEL (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Saat 22.00'de toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 21.52

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 22.00

BAŞKAN : Başkanvekili Yasin HATİBOĞLU

KÂTİP ÜYELER : Ünal YAŞAR(Gaziantep), Haluk YILDIZ(Kastamonu)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 103 üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Müzakereye konu tasarı üzerindeki görüşmelerimize devam ediyoruz.

VII . – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

6. – Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu, Em-lak Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkın-da Kanun Tasarısı ile Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, İstanbul Milletvekili Emin Kul'un, Kah-ramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 30 arkadaşının, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 30 arkadaşının, Trabzon Milletvekili Kemalettin Göktaş ve 33 arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 40 arkadaşının, Konya Milletvekili Necmet-tin Erbakan ve 30 arkadaşının, Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Balıkesir Milletvekili İs-mail Özgün ve 40 arkadaşının, Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Balıkesir Milletvekili İ. Ön-der Kırılı'nın, Adana Milletvekili Arif Sezer'in, Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Bayburt Millet-vekili Suat Pamukçu'nun, İstanbul Milletvekili Cefi Kamhi'nin, Samsun Milletvekili Murat Kara-yalçın'ın, Bursa Milletvekili Turhan Tayan'ın, Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, İstanbul Mil-letvekili Ercan Karakaş ve 6 arkadaşının, Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, Demokrat Türkiye Partisi Grup Başkanı Van Milletvekili Mahmut Yılbaş, Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Metin Işık, Mardin Milletvekili Muzaffer Arıkan ve 6 arkadaşının, benzer mahiyetteki kanun teklif-leri ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporu (1/708, 2/72, 2/73, 2/75, 2/129, 2/154, 2/166, 2/182, 2/191, 2/194, 2/221, 2/270, 2/287, 2/293, 2/323, 2/369, 2/420, 2/459, 2/493, 2/884, 2/959, 2/960, 2/1015, 2/1019, 2/1070) (S. Sayısı : 626) (Devam)

BAŞKAN – Sayın Komisyon ve Sayın Hükümet yerlerini aldılar.

Tasarının tümüyle ilgili olarak kişisel görüşlerini ifade etmek üzere, Erzurum Milletvekili Sa-yın Aslan Polat; buyurun efendim.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlarım.

Görüşülmekte olan Vergi Usul Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapan kanun tasarı-sının tümü üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum.

Bu vergi tasarısının gerekçesinde en iddialı yönleri, vergi tabanını genişletmek, vergi oranla-rını azaltmak, götürü vergiyi kaldırıp basit usulde vergiye geçmek, ziraat geliri vergi kapsamına al-mak, muafiyet alanlarını daraltmak ve vergi cezalarını belirgin şekilde artırmak şeklinde özetlene-bilir.

Maliye Bakanı, bu tasarıyla, kaynağı ne olursa olsun tüm kazançların vergi kapsamına alındı-ğını, hiçbir vergi yükümlüsünün vergi kapsamına alındığını, hiçbir vergi yükümlüsünün vergi yü-künü artırmadan hâsılatı artıracığını, dolayısıyla rant bütçesi diye adlandırılan bu bütçenin rant ni-teliğinin en az 1/3 oranında azalarak, ortalama 4 katrilyon gelir geleceğini, yani 4 katrilyon Türk Liralık ek vergi alınacağını belirtmektedir. Uzmanlar bu konuda endişeli olup, getirilen değişiklik-

lerin vergi tabanını genişletmek değil, bu görüntü altında servet beyanına gelir unsuru kılığını dikmek olduğunu belirtmektedirler.

Gelir Vergisi Kanununun 1 ve 2 nci maddeleri bu amaçla değiştirilmiş, 1 inci maddede gelirin tanımlanması "tasarruf veya harcama konusu olan her türlü kazanç ve iratların safi tutarıdır" denilmekte ve 2 nci maddeye yedinci bent olarak "kaynağı ne olursa olsun diğer her türlü kazanç ve iratlar" ibaresi ilave edilmiştir.

Vergiye tabi gelir unsurlarının vergi yasalarında düzenlenmesiyle ilgili yaklaşımlar konusunda iki yöntem bulunmaktadır. Birinci yöntem sınırlayıcı, ikinci yöntem örnekleyicidir. Sınırlayıcı birinci yöntemde, gelir unsurları tek tek sayılır, tanımlanır. Bu sayımlama sınırlıdır, benzetme yoluyla genişletilemez.

Gelişmiş tüm ülkelerde ve Gelir Vergisi Yasamızı aldığımız Alman Vergi Yasası da böyledir.

Bu yaklaşımın en önemli yanı, yasaların yorumunda kıyas yöntemi kullanılamaz, yasada verginin konusu açık ve seçik belirtilmiştir.

İkincisi, Amerikan Gelir Vergisi Kanununun esasını teşkil eden her türlü gelirin vergiye tabi olduğu ve gelir unsurları sınırlamalı olmayan sistemdir.

Bu model 1913 yılından beri Amerika'da uygulanmakta olup, bilhassa bugünkü konjoktüre, bize göre aşağıda çok önemli endişelerimizden dolayı hiç uygun değildir.

1. Bu vergi tasarısı, bu maddeyi işletebilmek için malî milat diyeceğimiz bir tarihte bir devlet bankasına şahısların tüm nakitlerini bir müddet için yatırması istenmektedir. Bir kere tüm halkımız gerekli şekilde bilgilenebileceği için kesinlikle tam netice alınamayacağı gibi, defter affı da gelmediği için, şahısların beyan edecekleri bu gelirlerin ileride bir servet vergisine dönüşeceği endişesi kuvvetli bir ihtimaldir.

2. Danıştaya götürdüğü davaların büyük bölümünü kaybeden -yüzde 90'ları geçen bu kayıpları- hazinencilik vergicilik olarak algılayan, sorun üreten, sorun çözmeyen bir vergi yönetimine bu kadar yetki vermek ileride çok büyük problemler açacaktır.

3. Günümüzde sermayenin yeşil, sarı diye renklere büründürüldüğü bir ortamda, vergilenecek unsurlar tek tek sayılmadan yoruma müsaade edilirse, bu madde, 28 Şubat hukukunun en geçerli uygulama olduğu ülkemizde Vergi Kanununun 312 inci maddesi haline geleceğinden büyük endişemiz vardır.

4. Kumar, rüşvet, bağış, piyango, kaçakçılık esas endişe ise, bu konular cari Vergi Usul Kanununun ilgili maddelerinde gerekli düzenlemelerle çok rahat çalıştırılabilir. Netice olarak, bu madde, bu kanunun en çok eleştirilecek maddesidir. Mutlaka muallaklıktan çıkıp açık, seçik yazılmalıdır.

2. Enflasyon ve enflasyon muhasebesi konusundaki eleştirilerimizi şöyle sıralayabiliriz:

Bu Hükümet, en önemli hedefinin enflasyonu düşürmek olduğunu söylemektedir; fakat, rakamla ifadesi de şöyledir: 55 inci Hükümet, Haziran 1997'de yüzde 78 olarak aldığı enflasyonu, 1998 Ocak ayında yüzde 101,6'ya çıkarmış, Haziran 1998 itibariyle yüzde 91,6'ya getirmiştir. Yani, düştüğü söylenen enflasyon kendi rekoruna göre azalmış, devraldığı enflasyonun hâlâ 13 puan üzerindedir.

Peki, Hükümet enflasyonu düşürmek için ne yapmaktadır?

a) Memura, emekliye haziran ayında yüzde 20 zam yaparak, fiilen, şu an yüzde 91 enflasyonun hüküm sürdüğü ülkemizde, bu yıl için yüzde 56 zam vermek istemektedir.

Peki, memur ve emeklinin ekonomik durumu nedir? Hacettepe Üniversitesi Gıda Teknolojisi Bölümünün verilerine göre ve gıda sepetinin 3 500 kalori alındığı bir araştırmaya göre üç kişilik bir ailenin tüketim harcamalarının 132 milyon Türk Lirası olduğu belirtilmektedir.

b) Yine, Hükümet, enflasyonun yüzde 92 olduğu günümüzde buğdaya yüzde 60, çaya yüzde 64 zam vererek çiftçiyi -enflasyonun 30 puan altında verdiği tabanfiyatla- bankalara, tefecilere borçlandırmakta ve köyden kente göçü teşvik etmektedir.

Peki, Hükümet, herkesten aynı fedakârlığı beklemekte midir? Bankalar Birliği raporlarına göre vadeli mevduatta 4,5 katrilyon, repoda 2,6 katrilyon Türk Lirası hesabın olduğu ülkemizde, bankalarda 36 milyon adet banka hesabı var ve bu meblağın yaklaşık yüzde 60'ı 70 bin kişinin ve bu 70 bin kişiden de ana meblağ sahipleri 3 500 ila 4 000 kişidir ve bu şahıslara bono alımıyla verilen faiz oranları, bu Hükümet zamanında yüzde 142'lerden, şimdi yüzde 100'lere düştü; yani, enflasyonun 10 ilâ 50 puan üzerinde seyretti.

En son 12.6.1998 tarihli ileriye endeksli tüfe-x ihalelerinde risk primi yüzde 25'e çıkarıldı ve 17 Mart 1998 tarihli 92 günlük yüzde 130 faizle borçlandığı 512 trilyon Türk Lirasının, 17 Haziran 1998 tarihli ödeme gününde, bu özel müşterilerine 51 trilyon Türk Lirası karşılıksız olarak ödeme yapacaktır. Ne ile; enflasyonun 30 puan altında ürünü aldığını çiftçi ile 40 puan altında ticaret ödediği memurlardan esirgediği ücretle. Bu oranda enflasyon ile yatırımın ters orantılı olması da, işsizliğin yüzde 10'ların üzerinde seyrettiği ülkemiz için büyük handikaptır.

Devletin, aldığı ek vergiyi iç ve dış borç ödemesinde değil de yatırımda kullanmasının, enflasyonu artıracığı ve Sayın Temizel'in Plan ve Bütçe Komisyonundaki beyanlarıyla, 100 trilyon liralık yatırımın, enflasyonu 5 puan artıracığı gerçeğiyle, Hükümet, bir taraftan yatırımları kısıyor; Maliye Bakanlığı, 1998 Yılı Yatırım Programında keşfin yüzde 10 altında ödeneği olan yatırımlara vize vermeyeceğini beyan ederken, Hükümet, bir taraftan da ödeneği dahi olmayan bazı flaş yatırımlardan bahsederek, bu konuda da halkı yanıltmaktadır.

Yine, bu yılın ilk dört ayında, ihracat, geçen yıla oranla yüzde 11,8 oranında düşerken, dış-ticaret açığının 6 milyar 523 milyon dolara yükselmesi, sanayi üretiminde 1997'nin ilk üç ayında yüzde 11,4 olan endeksin yüzde 9,7'ye inmesi, sanayide kapasite kullanımının yüzde 80,6'ya inmesi, enflasyonla mücadele ederken, işsizliğin tehlikeli boyutlara varacağını göstermektedir.

Yine, para basılmasının, enflasyonu artıracığı gerçeğine rağmen, geçen yılın iki katı para basılması, protestolu senet ve karşılıksız çeklerin artması, tehlike sinyallerini hızlandırmaktadır.

Yine, Merkez Bankasının, halkın dolara olan aşırı talebini önlemek için 26 milyar dolar rezerv bulundurması da enflasyonun artmasına sebep olmaktadır.

Aslında, akaryakıt fiyatları 1988 Ekim ayından bu yana en düşük düzeye, 12,59 dolara düşmesiyle, 1997 yılının ilk üç ayında hampetrole 917 milyon dolar ödenirken, bu yılın ilk üç ayında 584,4 milyon dolar ödenerek, petrol ithalatının faturası yüzde 36 oranında azalarak 332.6 milyon dolar azalmıştır. Bu çok önemli imkâna rağmen, hâlâ, enflasyonun, Hükümetin aldığı rakamın 13 puan üzerinde seyretmesinin esas sebebini, Hükümetin, ciddi ekonomik tedbirler alacağına, komisyonları, irtica kanunları, şapka, sakal kanunlarıyla meşgul etmesi, ekonominin can damarları olan dürüst işadamlarını yeşil sermaye sahibi diye saat 04.00'te evlerinden terör suçlusu gibi tutuklayarak götürüp, toplumsal huzuru bozmasında aramalıyız.

Enflasyonla bu derece içli dışı olmamız ve 1975'lerden itibaren yüksek enflasyonla yaşamamıza rağmen, tasarıda enflasyon muhasebesine yer verilmemesi, bizce, çok yanlış bir tercihtir. Uluslararası muhasebe standartları, üç yıl üst üste kümülatif enflasyon toplamının yüzde 100'ü geçmesi halinde enflasyon muhasebesinin uygulanacağı hükmünü amirdir. Ülkemizde, şu an, enflasyon yüzde 91 olduğu halde, birer ütopyayla enflasyonun üç yıllık toplamının yüzde 100'e ulaşmayacağını iddia etmek, sadece, iddia sahibini avutur ve enflasyonla iç içe olan serbest meslek sahiplerini, vergi kaçırma veya işyerini kapatma tercihiyle baş başa bırakır.

Bu tasarıyla vergi konan kesimlerden -bu kanun tasarısı belli olduğundan beri, sanki, en çok zarar gören çevre, faizci çevreymiş gibi, aylardır gazetelerde bunlarla ilgili yazılar çıkmakta, yok, forward ve swap'ların türev enstrümanlar olduğu, bunlardan vergi alınmamasının Maliyenin daha çok kazancına olacağı gibi- genellikle, rantiyeci kesimin sesi basında çıkmaktadır. Aslında, rantiyeci kesim, çok özel ekonomist ve yol göstericileri vasıtasıyla, 1997 yılında, daha kanun çıkmadan gerekli tedbirleri almış, Hazine Müsteşarlığı Banka Yeminli Murakıplar Kurulu Başkanlığınca bankaların 1997 bilançoları üzerinden hesaplanan bankacılık, 1997 raporuna göre...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Orada bile süre bitmiştir Sayın Polat.

Zatâlinize, adalete ölçü olarak 2 dakika ek süre veriyorum; buyurun.

ASLAN POLAT (Devamla) – ... "sentetik repo" diye adlandırılan swap ve forward işlemlerinde 4.4 katrilyon Türk Lirası işlem yapıldığı ve bu işlemler sonucu sağlanan 4 katrilyon liraya yakın gelirin vergidışı kaldığı anlaşılmış oldu.

Neticede, asgarî ücret, bu kanun tasarısıyla vergi dışı kalmazken, rant kesimi, işini baştan sağlam tutup, 4 katrilyonluk gelirini vergi dışı tutmanın yolunu bulmuş oldu. Buna mukabil, tam bir ekonomik mağduriyete uğrayan işçi, memur, emekli, çiftçi ve esnafla ilgili ve onların halini ele alan yazılar yok denecek kadar az olmaktadır.

Bu vergi tasarısının eleştirilerinde basında genellikle olumlu yazıların çıkmasında en büyük husus, kanımızca, tasarının genel içeriği değil, tasarının 59 uncu maddesiyle KDV Kanununun 29 uncu maddesinin değiştirilmesiyle kartel medyasına trilyonların akacağı yönündeki tahminlerimizdir.

Maliye Bakanlığı, 25.12.1995 tarihli, 50 sıra numaralı KDV Tebliğiyle, kanuna aykırı olarak, gazetelerin promosyon adı altında sattıkları buzdolabı, televizyon, çanak çömlek gibi malların alımında ödedikleri KDV'lerden indiremediklerini gider yazabileceklerini kabul etmiştir. 59 uncu maddeyle, bu belirtilen trilyonlarca liralık KDV, devlet tarafından büyük medya gruplarına geri ödenebilecektir. Ayrıca, tasarının geçici 16 ncı maddesiyle, hükümün geriye yürütülme imkânı doğmuştur. Böylece, bugüne kadar promosyon olarak verilen bütün malların alış fiyatlarının, bazılarında yüzde 14'ü, bazılarında yüzde 23'ü nakden iade edilebilecektir; böylece, trilyonlarca lira, haktan alınıp, bu medya holdinglerine verilebilecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Polat; lütfen, son sözlerinizi ifade edin.

ASLAN POLAT (Devamla) – Ayrıca, tasarının, hem 59 ve hem de geçici 16 ncı maddelerinde "indirilemeyen ve tutarı Maliye Bakanlığınca tespit edilecek sınırı aşan vergi iade olunur" denilerek, küçük gazeteler de bu kapsamın dışında bırakılmışlardır. -

Netice olarak, 1998 yılı ilk dört ayı verilerine göre Gelir Vergisinde 1997'ye göre yüzde 206; fakat, Kurumlar Vergisinde ancak yüzde 30 artış sağlayan bu vergi kontrol mekanizmasıyla vergi kapsamını genişleteceğim diye yoruma ve net olmayan kapsama sebebiyet veren, asgarî ücreti vergi kapsamı dışında bırakmayan; fakat, 250 milyon dolar veya daha fazla yatırım yapacak yabancı yatırımcıya yüzde 200 teşvik getiren, kartel medyasına geniş imkânlar tanıyacak olan bu tasarının Yüce Meclisten bu haliyle geçmesi, telafisi imkânsız neticeler doğurabilecektir.

Bu vesileyle, geniş halk yığınlarının, işçi, memur, esnaf, çiftçi ve emeklilerin gelir düzeyini düzeltmeye vesile olacak, verdiğimiz ve makul olan önergelerimiz doğrultusunda kanun tasarısının düzeltileceğini umuyor, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Polat, teşekkür ediyorum efendim.

Önce Sayın Komisyon mu, yoksa Sayın Hükümet mi görüş ifade etmek ister?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI BİLTEKİN ÖZDEMİR (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımız Sayın Biltekin Özdemir, komisyon adına görüşlerini ifade buyuracak.

Buyurun efendim.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI BİLTEKİN ÖZDEMİR (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Büyük Millet Meclisinin 20 nci Dönemde görüşmekte olduğu kanun tasarıları içerisinde ülkemizin mevcut sorunlarına ve geleceğine belki de en başta olumlu etki yaratacak bir çalışmanın başlangıcında olmanın mutluluğunu taşıdığımı ifade ederek ve hepinize saygılar sunarak sözlerime başlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu düzenlemeyle ve bu düzenlemeyi tamamlayacak -yakında çok büyük bir olasılıkla huzurunuzda getirilecek- yerel idareler reformu, sosyal güvenlik reformu, Sermaye Piyasası Kanunu üzerindeki düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde, ülkemizin yaşamakta olduğu ve olumlu istikamette gelişmesi için altyapısının gerçekleştirildiği ekonomideki iyileşmelerin sürekli ve kalıcı olması imkânı sağlanacak ve bu suretle, bu dönem, bu kanunların çıkarılması kaydıyla, Meclisimiz, halkının huzuruna hakikaten yararlı hizmetler yapmış olmanın mutluluğuyla çıkabilecektir. Bu itibarla, bu ve bunu tamamlayacak tasarıların mutlak suretle Büyük Millet Meclisinde kanunlaştırılması ihtiyacı vardır.

Değerli milletvekilleri, tasarıların özellikleri konusunda, gruplara mensup değerli arkadaşlarımız gerekli açıklamalarda bulundular. Ülkemizde, geçen dönemde, devlet bütçesinin kaynak harcama dengesinin, harcamalar yönünden, sosyal güvenlik sistemindeki ağır tahribatla, gelirler yönünden de, vergi kanunlarında yapılan afları içeren yanlış düzenlemelerle büyük bir tahribata maruz bırakıldığı bilinmektedir. Esasen, ülkemizin çekmekte olduğu sıkıntuların kökeninde de, bu iki yönlü büyük yanlışların ve isabetsiz düzenlemelerin tesiri vardır. Şimdi, Hükümetimiz, tüm düzenlemeleriyle, gayretleriyle, bu yanlışları ve eksikleri giderme çabasıdadır.

Bu düzenleme, esas itibarıyla, 1950 vergi reformu ve 1985 katma değer reformundan sonra cumhuriyet tarihinin en büyük gelir reformudur; bunu tespit etmek zorundayız. Bu düzenlemeyle, bir taraftan, kaynakların, ekonominin emrinde, ekonominin gereklerine uygun biçimde dağılımını iyileştirmek, diğer taraftan, gelişen ve büyüyen ekonomi karşısında, devletin ağır borç yükünü hafifletecek yönde malî kaynak temini amaçlanmaktadır.

Bu düzenlemelerden toplumun her kesimi memnundur. Kim memnun değildir; bugüne kadar vergiden kaçınan, kaçınabilme imkânı bulan ya da vergiyi kaçırانlar memnun değildir. Onun dışında, bu düzenlemeden, esnafımız, çiftçimiz, işçimiz, çalışanımız, yatırımcımız; özetle, bugüne kadar vergisini, düzenli ve dürüst bir biçimde veren, vergi vermenin ülkede en büyük onur olduğunu hissetmiş kesimlerin tümü memnundur. Bu itibarla, bu düzenlemelerin üzerindeki bir an önce çıkarılma gereği ve baskısı, bu nedenden kaynaklanmaktadır.

Değerli arkadaşlarımız, tasarıların özelliklerine girerek vaktinizi uzun uzun almak istemiyorum. Yalnız, Plan ve Bütçe Komisyonu olarak, bu tasarı üzerinde 105 saatlik bir çalışma yaptığımızı işaret etmek isterim. Bu çalışmaların yarısı, Plan ve Bütçe Komisyonunda teşkil edilen alt komisyon da sürmüş, diğer yarısı ise, Komisyonumuz çalışmalarında geçirilmiştir. Bu çalışmalar sırasında, gerek Cumhuriyet Halk Partisinden gerek Doğru Yol Partisinden gerekse Fazilet Partisinden arka-

daşlarımız, tasarıya, bilhassa Komisyon çalışmaları sırasında katılarak değerli katkılarda bulunmuşlardır. Alt komisyon aşamasında, o zamanki Refah Partisi üzerindeki işlemler dolayısıyla arkadaşlarımızın yeterince katılmadığı bilinmektedir; fakat, Fazilet Partisine mensup arkadaşlarımızın, Komisyon çalışmalarımız sırasında kendilerine yeterince katkıda bulunma fırsatı verilmediği biçimindeki eleştiriler, kesinlikle gerçeği yansıtmamaktadır; bunu, kamuoyunun huzurunda ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlarım, 102 saat sürdürülmüş bir komisyon çalışması sırasında, herhangi bir partimizin çıkıp da "bu çalışmalarda bize yeterince vakit ayrılmadı" diye bir iddiayı ileriye sürebilmesi kabil midir; değildir. Bakınız, Komisyon çalışmalarının en önemli kısmı tamamlandığı bir aşamada, yani, Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu üzerindeki çalışmalar tamamlandıktan sonra, Fazilet Partisine mensup arkadaşlarımız "toplantıları olduğunu" ertesi gün ifade etmeleri üzerine, kendilerine "onu izleyen, o mümkün değilse ondan sonraki gün, o da kabil değilse daha sonraki gün çalışabileceğimizi" ifade ettik; fakat, arkadaşlarımız, bu üç günün hiçbirisinde çalışma imkânlarının olmadığını söylediler; onun üzerine, Komisyonumuz, çalışmalarını o gece aralıksız sürdürmüş ve bütün gece devam eden çalışmalar sonunda tasarının son maddelerini tamamlamış ve Genel Kurulumuza sunma imkânı bulmuştur.

Sonuçta, şunu ifade etmek istiyorum: Bu tasarı, ülkemizin, ekonomimizin, yatırımımızın, çalışanlarımızın ve uluslararası ilişkilerimizin gerektirdiği bütün modern, çağdaş, ileri hükümleri içeren bir tasarıdır ve çalışmalarda, toplumun tüm kesimleri çalışmaya katkıda bulunmuşlardır; kendilerine bu imkân verilmiştir; ülkemiz için hayırlı hizmetlerin üretilmesine vesile olacaktır.

Büyük Millet Meclisinden, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı sıfatıyla ve onların görevlendirdiği bir Komisyonun Başkanı sıfatıyla, bu tasarıya, her türlü desteği vermelerinin ülkemiz yararına olacağına işaret etmek istiyorum ve bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Hükümet adına, Sayın Maliye Bakanı; buyurun efendim. (DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

MALİYE BAKANİ ZEKERİYA TEMİZEL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemiz ve Türkiye Büyük Millet Meclisi, yaklaşık bir yıldan beri vergi reformunu tartışıyor; tartışıyor, çünkü ülkemizin bir vergi düzenlemesine ivedi gereksinimi olduğunu, toplumun tüm kesimleri kabul ediyor. Bu gereksinimin olmadığını hiç kimse iddia etmiyor. Herkes "Türkiye, mutlaka bir vergi düzenlemesi yapmalıdır" diyor. Çünkü, yıllardır, ülkemizin büyük ekonomik gücünün, yapısal bozukluklar, istikrarsızlık, düşük yatırım ve işsizlik gibi sorunlar yüzünden, potansiyelini gereği gibi kullanamadığını herkes görüyor ve bundan da çok büyük ölçüde rahatsızlık duyuyor.

Değerli arkadaşlar, Türkiye, yıllardır, enflasyonla işsizlik arasında tercih yapmaya zorlanıyor; vergi sistemimiz de, ekonomik sistemimiz de, buna gereken katkıyı, maalesef, sağlıyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, enflasyon ve işsizlik arasında tercihte bulunma zorlamasından mutlaka kurtarılmak zorundadır. Türkiye'nin tercihi, kesinlikle, ya enflasyon ya da işsizlik olamaz ve olmamalıdır. Bizim ihtiyacımız olan, sağlam parasal ve malî kurallara dayanan güçlü bir ekonomidir. Dolayısıyla, ekonominin sağlam malî kurallara dayandırılması, Türkiye'nin ivedi bir gereksinimidir ve biz, bunu mutlaka sağlamak zorundayız.

55 inci Cumhuriyet Hükümeti, ülkemizin ihtiyacı olan malî kuralları sağlayacak vergi reform paketini ve düzenlemelerini, toplumun tüm katmanlarının katkılarıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisine; yani, sizlerin huzuruna getirdi. Daha önce de arkadaşlarımız çok açık şekilde belirttiler; Tür-

kiye'nin neden bu düzenlemelere ihtiyacı olduğunu, konuyu değişik yönlerinden irdelemek suretiyle ortaya koydular. Ben de, daha önceden, Plan ve Bütçe Komisyonu sırasındaki takdimimde belirttim; çok net olarak "Türkiye'de vergi sisteminden memnun olan Allah'ın bir tek kulu yoktur; çünkü, bundan, devlet de memnun değildir, yurttaşlar da memnun değildir" dedik.

"Devlet memnun değildir; çünkü, vergi gelirleri yetersizdir, yetersiz vergi gelirleri nedeniyle de devlet aşırı faizlerle borçlanmaktadır.

Vergi mükellefleri memnun değildir; çünkü, vergi sistemimiz, içerisinde yaşanılır bir sistem değildir ve mükellefler, özellikle yüksek vergi oranlarından, kazanılmayan gelirlerden vergi alınmasından, karmaşık vergi sisteminden artık tedirgin olmuşlardır, artık katlanılmaz bulmaya başlamışlardır" dedik.

Değerli arkadaşlar "Türk vergi sisteminin bu özelliklerinden memnun olmayan çoktur veya memnun olan kimse yoktur" dedik. Ancak, hazırlanan tasarıyla ilgili olarak getirilen eleştirilerde, açık söylemek gerekir ki, birazcık da haksız bir şekilde bütün bu gerçeklerin üzeri örtülmeye çalışılmaktadır.

Sayın Ayhan, özellikle, hayat standardı esasının uygulanması ve peşin vergi uygulamasının, getirilen sistemden daha iyi olduğunu söylediler ve üstelik de, bunu, Türk Halkına, belki de örnek olarak asla verilmeyecek bir örnekle süslemeye çalıştılar. Halbuki, Türk Halkı, hayat standardı uygulamasıyla kazanılmayan gelirlerin vergisini ödemekten artık bıktı; kazanılmayan gelirlerin, müteakip yılda, yüzde 50'sini, her ay tıkır tıkır, hatta siftoh bile etmeden, dükkânını bile açmadan ödemekten bıktı. Böyle bir sistemi daha düzgün ve daha iyi göstermeye imkân var mı?!

Burada yapılan düzenleme, çok net bir şekilde "eğer kazanç varsa vergi vardır, kazanç yoksa vergi yoktur" esasına dayanmaktadır. Böyle bir sistemi getirirken, elbette ki, bazı yükümlülükler gelir; zaten, vergi sistemleri yükümlülük getirir. Ancak, hiç hak etmeyen insanlara yükümlülük yüklemek yerine, gerçekten yükümlülük üstlenmesi gerekene yükümlülük yüklemek, bu Parlamento'nun görevidir, çağdaş devletin görevidir. Aksi takdirde, salmalar salarak, insanlardan, kazanmadıkları kazançların vergisini alarak, çağdaş devleti de kuramazsınız, çağdaşıktan da, kesin olarak, bahsedemezsiniz.

Değerli milletvekilleri, bu tasarının neler getirdiğini arkadaşlarımız, ayrıntısıyla ortaya koydular; özellikle, vergi vermeyen kesimlerin kamu vicdanında yarattığı rahatsızlığı dile getirdiler. Bizler, kamu vicdanında oluşan bu rahatsızlığı ortadan kaldırmak zorundayız. Bugün, belirli kesimlerden, Türkiye, vergi almamaktadır. Sürekli konuştuğumuz, vergi dışında bırakılması için olağanüstü çaba sarfettiğimiz asgari ücretliden vergi alınırken, Türkiye, trilyonlarca liralık kazançlardan vergi almamaktadır. Trilyonlarca liralık kazançlardan vergi alınmadığı konusu, 54 üncü Hükümetin Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk ettiği tek vergi yasasında çok somut olarak ortaya konulmaktadır. Asgari ücretliden vergi alınırken, menkul sermaye iratlarından, yani, sizlerin deyimiyle, rant gelirlerinden, sadece kaynaktan kesinti suretiyle, alınacak olan verginin yeterli olduğu konusunda düzenleme yapan da 54 üncü Hükümet ve sizlersiniz. Bu düzenleme sizlerin içine sınıyor muydu? Öyle bir düzenleme çıkmış olsaydı, kaynaktan kesinti suretiyle vergilendirilmeyen off shore bankalardan elde edilen gelirlerden, repoculardan bir kuruş vergi alacak mıydınız?!

AHMET DOĞAN (Adıyaman) – Siz alacak mısınız?..

MALİYE BAKANİ ZEKERİYA TEMİZEL (Devamla) – Aldık; biz beyannamelerini aldık ve 200 trilyon lira vergi aldık onlardan!.. (DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Dolayısıyla, bazı konularda konuşurken, gerçekten, insafli olmak gerek.

Biz, bu vergi tasarısını asla siyasî polemik konusu haline getirmedik. Plan ve Bütçe Komisyonundaki bütün tartışmalar sırasında da, daha sonraki tartışmalarda da Türkiye'nin ihtiyacı nedir onu ortaya koyalım, en düzgün düzenleme nasıl olur onu ortaya koyalım ve Türkiye için en uygun olanını yapalım diye çırpındık, çabaladık. Dolayısıyla, burada belirli kesimlere çıkar sağlayan, belirli kesimlere çok büyük avantajlar getiren bir vergi tasarısı hazırlamadığımızı herkes vicdanında da biliyor, gerçeğinde de biliyor. Bunu bu kadar net bir şekilde ortaya koyma olanağı varken, üstelik de, bu yasaların hepsinin uygulanmasına hep beraber tanık olacağız. Eğer, Türkiye, belirli kesimlere ayrıcalık sağlamadan, herkesin millî gelirden aldığı pay oranında vergilendirileceği bu sistemi koymazsa, bunu da çok sumut olarak dile getirdik ki, en azından, Türkiye'nin çok önemli toplumsal patlamalara gebe olacağını da gözler önüne serelim dedik.

Değerli arkadaşlar, Türkiye, onlarca yıldır, böyle bir vergi düzenlemesi yapamadı. Türkiye Büyük Millet Meclisinde herkes hükümet sorumluluklarına ortak oldu. Dolayısıyla "şunun sorumluluğu zamanında şu oldu, bunun sorumluluğu zamanında bu oldu" suçlamaları yerine, oturup, Türkiye'nin ihtiyacı olan vergi düzenlemesini yapma gereğini hep beraber kabul edelim artık. Yapılması gereken bu, yapılması gereken de çok büyük ölçüde bu.

Biz diyoruz ki, hiçbir kesime ölçüsüzce, oransız şekilde vergi avantajı sağlanmamalıdır. Tasarımızın temel ilkelerinden bir tanesi bu. Bunun yerine, tüm kesimlerin, gayri safî millî hâsıladan aldıkları pay oranında vergi vermeleri sağlanmalıdır. Bu tasarıyla getirmeye çalıştığımız o.

Biraz önce arkadaşlarımız ifade ettiler; ücretlilerin gayri safî millî hâsıladan, yani, millî gelirden aldıkları pay yüzde 27, ancak, Gelir Vergisi içerisindeki payları da yüzde 50'dir. İşte, adaletsizlik budur, adaletsiz olan budur; ancak, eğer, vergi ödemeyen kesimlerin, vergi vermeleri sağlanmadan bu kesimlerin yükü azaltılırsa, yani, öyle bir yõteme gidilirse, şu anda Türkiye bütçesinin ve Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı en büyük ekonomik sorunu büyütmeden başka herhangi bir şey yapmayız. Vergi gelirlerini toplamadığımız zaman veya adil vergi almadığımız zaman ne yapıyorunuz; borçlanıyorsunuz. Bu borçlanmayı da bir yıllık dönem içerisinde tek bir hükümet de yapmadı; herkes birbirine büyük bir borç yükü devrede devrede gidiyor.

1998 yılı bütçesine 6 katrilyon lira faiz ödemesi koyduk. Hangimizin vicdanı buna razı idi, hangimiz sevinerek bu faizini koyduk? Hangisi 1997 yılından geldi, hangisi 1996 yılından geldi, hesabını yaptık mı? Ama, Türkiye Cumhuriyeti, devamlı bir devlettir; bu yükümlülükleri ortadan kaldırmak zorundayız. Ya başkalarının verdiği reçeteler çerçevesinde bazı şeyleri keskin bir şekilde ortadan kaldırıp toplumsal dengeleri olduğu gibi altüst edeceksiniz ya da belirli bir zaman dilimi içerisinde, ekonomiyi ve sosyal gereksinimleri de göz önünde bulundurarak çözüm bulacaksınız. Bizim yapmaya çalıştığımız olay bu; vergi tasarısıyla getirmeye çalıştığımız olay da bu. Eğer, oturup da kamu kesiminin borçlanma gereğini bu tasarıyla ne kadar azaltırsak, devlet o kadar az borç almak zorunda kalacak; aldığı az borç oranında da faiz ödemesinden kurtulmuş olacak.

Sayın Kesici, daha önceki konuşmasında da örnekleriyle dile getirdi; 6 katrilyon lirayla neler yapılır... Değerli arkadaşlar, 6 katrilyon lirayla, Türkiye Cumhuriyeti, gerçek anlamda ekonomik özgürlüğünü, gerçek anlamda demokrasisini sağlar. Yapılan vergi düzenlemeleri, işte, bu amaca yöneliktir, bunu getirmeye çalışmaktadır. Şu vergi tasarısının içerisinde, vergi ödeyicisi olup da, bundan daha fazla vergi ödeyecek bir tek Allah'ın kulu yoktur. Bugün, özellikle kazanılmayan gelirler nedeniyle, belirli mükelleflerin ödedikleri vergiler artık katlanılmaz boyutlara gelmiştir.

Sayın Ayhan'ın "eski sistem daha iyi" dediği sistemde, hayat standardı esasında, bugün, birinci sınıf tüccarlar 1 647 800 000 lira gelir beyan etmek zorundalar; bunun 464 000 000 lirası vergi olarak ortaya çıkmakta. Dönün arkanıza bir bakın bakayım; bu kadar vergiyi ödeyecek, belki de sifatah etmeden dükkânını kapatacak kaç tane esnafımız var ortalıkta. Bu sistemin iyi olduğunu söyleyebilir miyiz?! İşte, değiştirmeye çalıştığımız olay bu.

Biz diyoruz ki, eğer, kazancı varsa vergi ödesin; hele, bunun üzerinden bir de peşin vergi ödesin. Bunu sağlıyoruz diye suçlanabileceğimiz, özellikle, Türkiye Büyük Millet Meclisinde gerçekten düşünülebilecek bir olay değildi; ancak, buna da tanık olduğum için -çok açık söyleyeyim- üzüntülerimi burada ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Aykon Doğan "Hükümet bir taraftan seçim kararı alıyor, bir taraftan da vergi tasarısı hazırlıyor: Halbuki seçime giden hükümetler radikal karar alamazlar; dolayısıyla tavizkâr olurlar" dedi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir taraftan tasarımın hükümlerini özellikle ağır bulup, "bunların altından kalkmak mümkün değildir, vergi oranları çok yüksektir, vergi oranlarını 3'ten başlatmak gerekir, 6'dan başlatmak gerekir" diye konuşacaksınız, sonra dönüp diyeceksiniz ki, "tavizkâr davranıyorsunuz..." Yani, Allahaşkına, yüzde 15'lik vergi oranı mı tavizkârdır, yüzde 6'yı önermek mi tavizkârdır?! Eğer böyle bir konuşma yapıyorsak, bunu da, üstelik tüm halkımızın önünde yapıyorsak, biraz tutarlı olmak zorundayız. Biz, çok somut olarak, elbette ki, vergi sistemiyle ilgili düzenlemeler yaparken, vergi adaletinin de sağlanmasını ön planda tutuyoruz, temel amacımız da o; ancak, devletin gelir ihtiyacını da göz önünde bulunduruyoruz.

Değerli arkadaşlar, hepiniz çok iyi biliyorsunuz ki, bu tür vergi düzenlemeleri yaparken, vergi düzenlemesi yapanların belirli sınırlamaları vardır. Bu sınırlamaların başında da, ülkenin içerisinde bulunduğu ekonomik durum gelir. Ülkenin içerisinde bulunduğu ekonomik durum, bir istikrar programı uygulamayı gerektiriyorsa, bu takdirde düzenlemeler yaparken, karşımızdaki en büyük sınırlama da budur, bizi sınırlandıran da budur. Biz, özellikle, vergi tarifelerini yüzde 25'ten yüzde 15'e çekerken bunu düşünüyoruz; ancak, tarifenin içerisinde Bakanlar Kuruluna, 5 puan daha indirme yetkisi bulunmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bununla kastedilen olay şudur; Türkiye, bu indirmeyi yapacak ekonomik duruma kavuştuğu anda, işte, bu ekonominin gereğini de yerine getirecek demektir. Bu Hükümet de, bu ekonominin gereğini yerine getiriyor. Şimdiye kadar Akaryakıt Tüketim Vergisi, bizim vergilerimizin en temel unsurlarından birisini oluşturdu; ancak, petrol fiyatları dünyada artmadı. Nitekim, bundan iki hafta önce yaptığımız düzenlemede, sanayinin en temel girdisi olan fuel-oilde yüzde 22 oranında fiyat indirimine gidildi, Türkiye tarihinde böyle bir olay görülmüş müdür? Demek ki, böyle bir olay karşısında, vergi sistemlerini mutlaka gelir amaçlı kullanacağız diye bir olayımız yoktur. Bu kadar fazla gelire ihtiyacımızın olduğu anda bile, ekonominin ihtiyaçlarına uygun davranılabilmektedir. 55 inci Hükümet, en son yaptığı düzenlemelerde, motorine sıfır zam, fuel-oilde de yüzde 22'lik indirim yapmıştır değerli arkadaşlar. Demek ki, buradaki amaç, sadece Akaryakıt Tüketim Vergisinden daha fazla vergi almak, dolayısıyla, buradan daha fazla gelir elde etmek değildir.

Değerli milletvekilleri, bizler, biraz önce belirttiğim gibi, bu vergi düzenlemesiyle, vergi ödeyen kesimlerin vergi yükünü kesinlikle çoğaltmadan; ancak, vergiyi tabana yaymak suretiyle, vergi hasılatını artıracak düzenlemelere gidiyoruz. Kamu vicdanını rahatsız eden gelirleri, vergilendirilmeyen gelirleri, yine bu tür faaliyetleri ortadan kaldırmadan, kaldırmayacak şekilde düzenlemeye çalışıyoruz.

Sayın Polat, özellikle medyanın dağıttığı promosyon ürünlerinin Katma Değer Vergilerinin, normal, piyasada satılanlar yerine yüzde 1 olarak uygulanması düzenlemesini kim getirdi?

ASLAN POLAT (Erzurum) – Kim getirdi?!

MALİYE BAKANI ZEKERİYA TEMİZEL (Devamla) – Bunların yanıtlarını vermeniz gerekir. Hiçbir zaman, bu tür düzenlemeleri, biz, devletin devamlılığı kavramından koparak söylemiyoruz.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Hangi hükümet getirdi, söyleyin?

MALİYE BAKANİ ZEKERİYA TEMİZEL (Devamla) – Dediğim gibi, devletin devamlılığında koparak söylemiyoruz.

Bazı uygulamalar vardır, yanlıştır, belirli noktalara gelmiştir. O nedenle, Türkiye'deki bu yanlış vergi uygulamalarının tamamının ortadan kaldırılmasının zamanı gelmiştir.

Değerli arkadaşlar, Sayın Ayhan "bu vergi tasarısıyla gizli servet vergilemesi veya servet esası getiriliyor" dedi. Biz, bu tasarıyla, ne bir servet üzerinden alınan vergi ne de servet kıyaslaması suretiyle vergi düzenlemesi getirmediğimiz ve getirmiyoruz. Bu konuda, 55 inci Hükümete, böyle bir düzenleme yapmanın Türkiye'nin geleceği açısından uygun olacağı konusunda telkinler geldi; ancak, net olarak alınan karar, 55 inci Hükümet ne servet beyanı üzerinden ne de servet kıyaslaması suretiyle bir vergi almayacak denildi. Bunun alınmayacağı sizler biliyorsunuz.

Biraz önce, Sayın Polat, teorik olarak vergi türlerini ve vergi kıyaslama yöntemlerini belirtti, kaynak teorisi ve net aktif teorisinden bahsetti, bunları daha sonraki konularda konuşacağız. Bunlar, teoridir, bunlar, dünyada uygulanan yöntemlerdir ve değerli arkadaşlarım, bunlar, doğru yöntemlerdir, Türkiye'yi açıklığa kavuşturacak olan yöntemlerdir.

Bir vergi düzenlemesinin mükemmel olmasını kimse beklememeli. Dediğim gibi, bizi sınırlandıran olaylar var; ancak, biz, Türkiye'nin ihtiyacına olan, Türkiye için iyi olan bir vergi düzenlemesini yaptık. Getirdiğimiz vergi düzenlemesi iyi bir düzenlemedir. Mükemmel olamaz mı; olur. Bunun mükemmel olur değerli arkadaşlar; ancak, daha önce de, her fırsat bulduğumda ifade ettiğim gibi, mükemmel, iyyinin düşmanıdır.

Biz, bu iyiyi getirerek, iyi yaptığımızı inanarak, 55 inci Hükümet olarak, bu tasarının sorumluluğunu üstleniyoruz. Bu tasarının Türk ulusuna, Türkiye'ye getireceği çok olumlu katkılar vardır ve bu, bu çalışmanın onurudur ve bu çalışmanın onurunu bu çalışmaya katılan Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyelerine bırakıyoruz ve doğru olduğuna inandığımız bu tasarının ülkemize hayırlı olacağını biliyor, hayırlı olmasını bir defa daha diliyor, hepinize saygılar sunuyorum. (DSP, ANAP, CHP, DTP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, kişisel görüşünü ifade etmek üzere, Sayın Kul'u davet ediyorum.

Buyurun Sayın Kul. (ANAP sıralarından alkışlar)

EMİN KUL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; vergi yükümlülükleri ve işlemleriyle ilgili 12 vergi yasası üzerindeki 626 sıra sayılı kanun tasarısının tümü hakkında görüşlerimi arz etmeden önce, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Anayasamızda "Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır" denilmesine rağmen, kamu harcamalarının karşılanması için yurttaşlarımızın ödediği vergiler, toplumdaki farklı kesimler arasında adaletli bir dağılım ve usule göre toplanmamaktadır. Toplum kesimlerinin millî gelirden aldığı pay ile vergiye katkı yükü arasında adaletli bir oran da bulunmadığı gibi, derin ve onarılmaya muhtaç farklılıklar vardır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, vergi mükelleflerinin büyük bir çoğunluğunu ücretliler teşkil etmektedir. Bu gerçeğin yanında, faktör gelir gruplarından, tarımdışı, maaş ve ücretlilerin toplam gelirden aldıkları pay yüzde 24'ler civarında iken, bunların gelirden alınan vergilere katkısı yüzde 52 mertebesindedir. Tasarrufu Teşvik, Konut Edindirme gibi fonlar ve sair fon kesintileri eklendi-

ğinde bu oran yüzde 60'lara kadar yükselmektedir. Ücretliler, serbest meslek erbabı veya tüccarlar-
dan 2 kat, götürü vergi mükelleflerinden 10 kat daha fazla vergi ödemektedirler. Bu gerçekler, ver-
gi yükünün, daha çok, dargelirli insanlarımızın sırtında olduğunu tartışmasız biçimde göstermektedir.

Öte yandan, millî gelir dağılımında da, çok derin ve endişe kaynağı olması gereken bir adalet-
sizlik söz konusudur. Faiz, kâr, rant gelir grupları, millî gelirin yaklaşık yüzde 60'ını alırken, maaş
ve ücretlilerin aldıkları pay yüzde 25 civarında kalmaktadır. Yüzde 20'lik beş dilim içinde hane hal-
kı gelirlerine baktığımızda, ilk yüzde 20'lik dilim içinde bulunan hane halkının toplam gelirin yüz-
de 3,5'ini, buna karşın, son beşinci yüzde 20'lik dilimde bulunanların ise yüzde 56,5'ini aldığını
araştırmalardan görüyoruz. Ülkemiz ve halkımız, bu adaletsiz gelir bölüşümü içinde korkunç bir sı-
kıntı yaşamaktadır.

Sayın milletvekilleri, görüldü ki, geniş emekçi kitleleri, bir taraftan bu ağır bölüşüm tablo-
su, diğer taraftan taşınamaz bir vergi yükü altında ezilmektedir. 1991 yılından sonra vergi yasaları
üzerinde yapılan değişiklikler de bu tabloyu ağırlaştırmaktan öte hiçbir fayda sağlamamıştır. Ku-
rumlar Vergisi 9 kez değişikliğe uğramış, oran düşürülmüş, istisna sayısı 3'ten 18'e çıkarılmıştır.

1994'te Ekonomik Denge Vergisi, Net Aktif Vergisi, Ek Gayrimenkul Vergisi, Ek Motorlu Ta-
şıt Vergisi gibi, bir defaya mahsus getirilen vergiler hem sadece kayıtlı kesime yöneltilmiş ve hem
de ekonomiyi yönetmedeki beceriksizliklere çare olamamıştır.

Kayıtdışı ekonomi kayıt altına alınamamıştır, vergi tabanı genişletilememiş; bir teşvikler, ist-
isnalar ve muafiyetler mevzuatı haline dönüşen vergi mevzuatı, düzeltilmek yerine, vergi kaçırana-
lara, vergisini ödemeyenlere aflar çıkarılmıştır.

Harcamalara yönelik vergiler artırılmış, aylık vergi iadesine son verilmiş, bunun yerine yıllık
iade usulü getirilmesiyle, ücretli kesimin reel gelirlerinde düşme doğurulmuştur.

Yıllık özel indirim tutarları da, hiçbir zaman enflasyon oranında artırılmamış, örneğin, 1994
yılında yüzde 125 olan enflasyona rağmen, özel indirimde artış yüzde 50 civarında kalmıştır. İn-
sanca yaşanabilecek yeterlikteki bir gelir, maalesef, vergidışı bırakılmamıştır.

Vergiye esas kazanç dilimi azaltılmış gibi düzenleme yapılmışsa da, diğer taraftan, enflasyon-
la aşınan ücretlere reel artışlar sağlanmaması dolayısıyla, sıfır zamlar önerilmesi dolayısıyla, fazla
sayıda ücretlinin, tarifelerin üst basamaklarına kaymasına neden olunmuş, daha fazla vergi ödeme-
lerine sebebiyet verilmiştir.

En düşük vergi oranıyla en yüksek vergi oranı arasındaki fark, maalesef, ülkemizde çok kü-
çüktür. Avrupa Birliği ülkelerinde asgarî 7 kattan az değilken, ülkemizde en düşük vergi oranıyla
en yüksek vergi oranı arasındaki fark 2,2 kat seviyesinde bulunmaktadır ve bu, 1994'te yapılan ver-
gi değişiklikleriyle de değiştirilememiştir. Yüksek geliri olanların korunmasına devam edilmiş; ya-
ni, yüksek geliri olanların, az geliri olanlar kadar vergi vermesi, bu değişikliklerle sürdürülmüştür.

Usul ve cezayla ilgili, insanlarımızı bezdiren mevzuata el atılmamıştır.

Sayın milletvekilleri, vergiyle ilgili bütün taraflar, biraz önce Sayın Bakanın arz ettiği gibi,
mevcut yapısı ve uygulamasından dolayı herkesin şikayeti içindedir. Mevcut vergi gelirlerinin yüz-
de 60'tan fazlası da, maalesef, bütçeyle faiz ödemelerine gitmektedir. Yani, faiz ödemelerine git-
mektedir; yani, fakir halkımızın bunca fedakârlığına rağmen sorunlara çare üretilmemektedir.

Bu durumda Devlet ve Yüce Meclis seyirci olamaz ve bu duruma seyirci kalamaz. Üretim aş-
amasında, toplumsal ve ekonomik ilişkilere göre adaletsiz bölüşülen gelirlerin, kaynakların, devle-
tin müdahalesiyle yeniden bölüşürülmesi kaçınılmazdır. Üretim aşamasında oluşan dengesiz ve
adaletsiz bir yapının olduğu tabloda, devlet, vergiyi, ıslah edici bir araç olarak devreye sokmak
zorunluluğundadır. Bunun dışındaki görüşler, ideolojik saplantılardan ibarettir. İşte, bu tasarı, im-
kânlar oranında da olsa, bu zorunluluğun da bir eseri olarak karşımızdadır.

Sayın milletvekilleri, bu tasarıyla, vergi tabanındaki darlığın, gelirin yeniden tanımlanmasıyla her türlü kazancı vergiye tabi tutmakla giderilmesi; yaygın kayıtdışı işlemlerin, vergiye tabi ekonomik ve sosyal olaylar izlenerek vergiyle ilişkisinin kurulması ve idarenin buna uygun olarak yapılmasıyla çarelendirilmesi; gerçek matrahlar üzerinden vergi ödenmemesinin, vergi oranlarını taşınabilir bir seviyeye getirerek, sistemi basitleştirerek, ekonomik suça ekonomik ceza öngörülerek çözümlenmesi; kazanılmayan gelirlerden vergi alınmasına götürü mükellefiyet ve hayat standardı gibi uygulamaların kaldırılmasıyla son verilmesi amaçlanmış ve uzun yıllardan sonra, ilk defa, reform sayılabilecek nitelikte düzenlenmiş bir tasarı Yüce Meclisin huzuruna getirilmiştir.

Bu tasarıyla, şüphesiz, sosyal, ekonomik ve siyasî gelişmeler dinamiğinde, ülkemiz ve halkımız için çok önemli bir araç olan vergi sorunları tümünden bitecek, sona erecek veya statik kalacak değildir. Ancak, uzun yıllardan sonra, siyasî ve ekonomik şartların imkân sınırları zorlanarak, ilk defa, ciddî bir vergi tasarısıyla karşı karşıya olduğumuz tartışmasızdır.

Kamu maliyesinin harcamalarını, gerçek ihtiyaçlar ve öncelikleri, isabetle, ülke çıkarları ve geniş halk kesimlerinin beklentileri doğrultusunda, verimlilik ilkesiyle uygulamak, gelirler siyaseti kadar mutlak önemli bir husustur. Burada, gerek gelirler ve gerekse giderler konusunda söylenen popülist nutuklar ve akıl satmalar, bu aşamada, siyaset değil, sadece boş sözlerdir. Aksi halde, bilye de yapmayanların, teoriği pratiğe indirmeyenlerin burada söyledikleri, timsah gözyaşları olmaksızın öteye gidemez.

Bu nedenlerle, imkânları oranında tasarımı hazırlayan Hükümete, Hükümetin mümtaz Maliye Bakanı Sayın Temizel'e, Plan ve Bütçe Komisyonunda tasarının olgunlaşması için yoğun emek sarf eden bütün sayın komisyon üyelerine ve Değerli Başkanına, şahsen, şükranlarımı arz ediyor, kendilerini kutluyorum.

Tasarının aziz milletimize ve vatanımıza, ekonomimize hayırlar, verimler getirmesini yürekten diliyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kul, teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümü üzerindeki müzakere tamamlanmıştır.

Şimdi, tasarının maddelerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Sayın milletvekilleri, tasarının maddelerine geçilmesi hususu kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

VERGİ USUL KANUNU, AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN, GELİR VERGİSİ KANUNU, KURUMLAR VERGİSİ KANUNU, KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU, GİDER VERGİLERİ KANUNU, EMLAK VERGİSİ KANUNU, VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU, MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ KANUNU, DAMGA VERGİSİ KANUNU, HARÇLAR KANUNU, 3505 SAYILI KANUN, KATMA DEĞER VERGİSİ MÜKELLEFLERİNİN ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZLARI KULLANMALARI MECBURİYETİ HAKKINDA KANUN, BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU İLE 178 SAYILI MALİYE BAKANLIĞININ TEŞKİLÂT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME VE 190 SAYILI GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

VERGİ USUL KANUNU

İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 1. – 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesine 2365 sayılı Kanunla değişen üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve 3239 sayılı Kanunla eklenen altıncı fıkra ile bu fıkrayı takip eden fıkralar yürürlükten kaldırılmıştır.

"Mükelleflerin vergi tarhına esas olan beyanları, kesinleşen vergi ve cezaları ile vadesi geçtiği halde ödenmemiş bulunan vergi ve ceza miktarları Maliye Bakanlığınca açıklanabilir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini mahalline devredebilir. Ayrıca, kamu görevlilerince yapılan adli ve idari soruşturmalarda ilgili olarak talep edilen bilgi ve belgeler verilebilir. Sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıkları vergi inceleme raporuyla tespit olunanların, kanunla kurulmuş meslekî kuruluşlarına ve 3568 sayılı Kanunla kurulan birlik ve meslek odalarına bildirilmesi vergi mahremiyetini ihlal sayılmaz. Bu takdirde kendilerine bilgi verilen kişi ve kurumlar da bu maddede yazılı yasaklara uymak zorundadırlar. Maliye Bakanlığı bilgilerin açıklanmasıyla ilgili usulleri belirlemeye yetkilidir."

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 1 inci madde üzerinde, gruplar adına, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Matkap; kişisel söz talebinde bulunanlar, Sayın Polat, Sayın Kul, Sayın Tekin, Sayın Tümen, Sayın Özgün, Sayın Ayhan, Sayın Uzunkaya.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Sayın Matkap; buyurun efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NİHAT MATKAP (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, 12 vergi kanunumuzda değişiklik yapılmasını öngören 626 sıra sayılı vergi yasa tasarısının 1 inci maddesi üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüş ve düşüncelerini açıklamak üzere söz almış bulunmaktayım; ancak, sözlerime geçmeden önce, bir tespitimi sunmak istiyorum.

Tasarının tümü üzerinde, grupları adına görüş ve açıklamada bulunan Fazilet Partisi ile Doğru Yol Partisinin değerli sözcüleri, nedense, tasarımı eleştirmekten çok, geliştirdiği politikalarla, yapıcı, akılcı, sorumlu tavırlarıyla, Türk siyasal yaşamını belirsizlikten kurtaran Cumhuriyet Halk Partisiyle meşgul oldular. Bu arkadaşlarımızın bu yaklaşımını anlamakta, gerçekten güçlük çektiğimi ifade etmek isterim.

Değerli milletvekilleri, yazılı ve görsel basınımızda, aylardır yapılan yorum ve değerlendirmelerde, görüşmekte olduğumuz tasarının, bu alanda doğan büyük boşluğu dolduracağı yazılmakta ve ifade edilmektedir. Herşeyden önce, bu yorum ve değerlendirmelerin çok abartılı olduğunu belirtmek isterim.

Tasarı dikkatle incelendiğinde, bu alanda ihtiyaç duyulan cesur ve radikal (köklü) önerilerin, ne yazık ki, bu tasarıda yer almadığı çok açık bir biçimde görülmektedir. Ayrıca, bu tasarının hazırlık aşamasından itibaren, komisyonlardaki görüşmeleri sırasında da, Sayın Hükümetin ürkek ve çekingen bir yaklaşım sergilediği gözden kaçmamıştır; ancak, her şeye karşın, tasarıda, beklenen birtakım kısmî iyileştirmeler de görülmektedir. Bu yararlı önerileri geliştirmek amacıyla, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak birtakım öneriler hazırladık, tasarımı elimizden geldiğince destekleyeceğiz.

Değerli milletvekilleri, her madde üzerinde söz almayacağız; çünkü, tasarının tümü 110 maddede. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak, tasarımı daha yararlı hale getirme hususları üzerinde durmaya çalışacağız; çünkü, her şeye karşın, bu tasarının yasalaşmasında yarar gördüğümüzü biraz önce ifade ettim, bu nedenle elimizden geldiğince de yapıcı bir tutum sergileyeceğiz.

Değerli milletvekilleri, 1 inci madde, vergi kültürümüzün gelişmiş olmamasının bir sonucu olarak, önceden getirilmiş bir düzenlemenin daha da ayrıntılı hale gelmesini öngörüyor. Maddede öngörülen husus, "Mükelleflerin vergi tarhına esas olan beyanları, kesinleşen vergi ve cezaları ile vadesi geçtiği halde ödenmemiş bulunan vergi ve ceza miktarları Maliye Bakanlığınca açıklanabilir" diye ifade edilmektedir. Belki de "açıklanabilir" sözcüğü biraz lüks olabilir "açıklanır" sözcüğünü yazmış olsaydık, daha doğru olurdu diye düşünüyoruz. Bu konuyla ilgili, arkadaşlarımızın

vermiş bulunduğu bir önerge vardır; o önergenin görüşülmesi sırasında bu konudaki görüşlerimizi açıklayacağız.

Değerli arkadaşlarım, yine, 1 inci maddede, vergi mahremiyeti sınırları daraltılıyor. Tabii ki, bu mahremiyet sınırlarının daraltılması hoş değil; belki de onur kırıcı bir yaklaşım; ancak, Türkiye'nin bu düzenlemeye de ihtiyacı var. Keşke, bu hususlara hiç ihtiyaç olmasaydı. Ancak, OECD ülkeleriyle Türkiye'yi karşılaştırdığımızda, gerçekten, bu düzenlemelere daha uzun süre ihtiyacımız olduğu açıkça görülecektir. OECD ülkelerinde, toplanan vergilerin gayri safi millî hâsılaya oranı yüzde 30 iken, ne yazık ki, Türkiye'de bu oran, yüzde 20'ler düzeyindedir ve yapılan hesaplamalara göre, bu, 5 katrilyonluk bir vergi kayıp ve kaçığına eşdeğerdir. 5,5 katrilyon içborç faizi ödeyen ülkemizde, bu 5 katrilyonun ne kadar önemli olduğunu, sanıyorum, anlatmaya gerek yoktur.

Bu durumlara nasıl geldik? Değerli milletvekilleri, ne yazık ki, 1984 yılından itibaren uygulanan neoliberal politikaların bir ürünü olan "vergi alma, borç al; gerektiğinde zam yap" politikaları Türkiye'yi bu noktaya taşıdı. O dönemlerde uygulanan vergi politikalarıyla, kayıtdışı alanlar bilinçli bir biçimde genişletildi. Ancak, karşı karşıya olduğumuz durum da hepimizin malumdur. Türkiye'de 8 milyon işsiz var, bütçemizin yüzde 60'ı iç ve dışborç faizlerine gidiyor, 4 milyon insanımız kayıtdışında, enflasyon yüzde 100 düzeylerinde... Herşeye karşın, geçmişte bu uygulanan politikalarından dönüş emarelerinin görülmesi de, çok sevindirici bir gelişme.

Değerli arkadaşlarım, biraz önce söylediğim anlayışımız nedeniyle, tasarının bir an önce yapılması amacıyla olduğumuz için, elimizden geldiğince bu süreyi az kullanmaya çalışacağız.

Vergi ödemenin temel bir yurttaşlık görevi olduğu, kamu finansmanının en çağdaş yönteminin vergi olduğu; verginin, aynı zamanda, ekonomik ve sosyal dengelerin kurulmasının da en etkin aracı olduğu bilincinin ülkemizde yaygınlaşmasıyla beraber, bu tür düzenlemelere ihtiyacın sona ermesi umutlarımızla, maddeye olumlu oy vereceğimizi ifade ediyor; hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Matkap, teşekkür ediyorum.

Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek üzere, 1 inci maddeyle ilgili olarak, Adana Milletvekili Sayın Yakup Budak; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA YAKUP BUDAK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Vergi Usul Yasasındaki değişikliklerle ilgili olarak, 1 inci madde üzerinde söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlarken, Grubum ve şahsım adına, hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Elbette, Hükümet, vergi yasalarında birtakım değişiklikleri getirmiştir. Hükümetin iddiasına göre bir reformdur ve bu reformun gerçekleştirilmesiyle de, vergi hayatımız düzene girecektir; vergi mükellefleri daha rahat vergi ödeyeceklerdir; dolayısıyla, Hükümetimiz de, daha rahat vergi toplayacaktır.

Elbette, vergi yasaları çıkarılırken, verginin mahremiyeti de çok önemli bir yer tutmaktadır. Bu maddeyle, şimdiye kadar mahremiyet noktasında uygulanan usullerde birtakım değişiklikler getirilmektedir; Maliye Bakanımın ifadesiyle, bir esneme meydana getirilmektedir. Daha önce de, yargı olarak, vergi mükelleflerinin bilgilerine ulaşılabilirdi. Bu tasarıyla, daha önce tespit edilmiş olan -3568 sayılı Yasada belirtilen- kişilere ve kurumlara da bu bilgilerin ulaştırılması sağlanmakta, Maliye Bakanlığının, birtakım görevlerini, yapması lazım gelen birtakım işleri, birtakım kurumlara, kendi alt birimlerine devredebilmesi öngörülmektedir.

Önemli olan, verginin nasıl toplanacağı değildir; vergiyi kimden ve nasıl toplayacağımızdır. Bu maddeyle getirilen hususlardan birisi de teşhirdir. Bütün ülkelerde, teşhir konusu, elbette çok önemli yer tutmuştur. Niye; çünkü, özellikle bütçelerinin büyük bir bölümünü vergi mükellefleri-

nin vergileriyle temin eden ülkeler, finansman kaynağını, büyük ölçüde mükelleflerden temin eden ülkeler, verginin mahremiyeti noktasında, teşhiri noktasında konunun üzerinde önemle durmuşlardır. Şimdiye kadar da, Türkiye'de, teşhir işlemiştir. Kamuoyunda "vergi yüzüstüleri" diye tabir edilenler ortaya çıkmıştır; fakat, vergi yüzüstüleri de, kamuoyunda, ciddî olarak yankı uyandırmamıştır. Şimdiye kadar, Maliye Bakanlığı, değişik usullerle ve araçlarla, vergi yüzüstülerini ilan etmiştir. Gerçi, vergi yüzüstüleri dediğimiz insanlar, büyük ölçüde, beyannamesini vermiş, fakat, vergisini zamanında ödememiş, devleti ve Maliyeyi, bu noktada zarara sokmuş insanlardır. Bir de, vergisini hiç vermeyen, Maliyenin kapısından geçmeyen, ama, çok güzel kazanan insanlar var. Bu yasa tasarısı, sözde, bu insanları teşhir etmeyi de amaçlamaktadır. Yasa tasarısının tamamına baktığımız zaman, vergi mahremiyetine birtakım esneklikler getirilirken, vergi toplama, esas hedef olarak alınırken, maalesef, gerçek anlamda vergisini ödeyen insanların cezalandırılması yoluna gidildiğini görüyoruz.

Önemli olan, vergi bilincinin toplumda oluşturulmasıdır, vergi vermenin teşvik edilmesidir. Getirilen bu yasa tasarısı, âdeta, tehditle, teşhirlenme vergi toplamayı amaçlamaktadır. Netice itibarıyla, bir bababın, sen şunu yapmazsan seni şöyle döverim, böyle söverim diye evladını terbiye etmesi gibi bir şey. Şimdiye kadar görülmüştür ki, kavgayla, dövüşle, tehditle, teşhirlenme, hiçbir baba da evladını belirli bir noktaya getirememiştir. Önemli olan, vergi mükelleflerinin teşhir edilmesi kadar, ikna edilmesidir, devlete vergi vermelerini sağlayacak tedbirlerin hukukî çerçevede içerisinde alınması, insanların da gönül rahatlığıyla vergi verebilecekleri bir ortamın meydana getirilmesidir. Bunun meydana getirilebilmesi için de, ilk önce, vergi denetiminin daha güzel bir şekilde takip edilebilir bir duruma getirilmesi lazım gelir. Maalesef, Türkiye'de, devlet, vergi mükelleflerinin yılda ancak yüzde 2'sini denetleyebilmektedir; bunların da nasıl denetlendiğini arkadaşlarımız çok iyi bilmektedirler.

Şimdi, devlet ve Maliye, âdeta, tuttuğuna ceza yazan, yakaladığından vergi alan bir görüntü içerisinde. Bu görüntü de vergi vermeyi teşvik etmiyor; aksine, önlüyor, vergi veren insanımızı düşündürüyor, üzüyor ve Maliyeye güveni sarsıyor. Bu maddeleri, bu tasarısı hazırlayanlar, her ne kadar "bir reform yapıyoruz" diyorlarsa da, aslında, akıllarının dibinde olan, daha çok "vergiyi nasıl toplayabiliriz, adaletli bir vergi sistemini nasıl getirebiliriz, mükelleflere vergiyi nasıl yaygınlaştırabiliriz" düşüncesinin değil; âdeta "vergiyi nasıl daha çok toplayabiliriz, mükellefi nasıl sıkıştırabiliriz, teşhis edebilir, teşhir edebilir, tehdit edebilir, vergiyi nasıl alabilirsiniz" yolu araştırılmıştır.

Bundan dolayı da, zaten, Hükümetin bu zamana kadar getirdiği bütün yasalarda hep vergi vardır. Sekiz yıllık eğitimle ilgili yasayı düşündüğümüzde, devlet, vergi demiyordu; ama, katkı diyordu, yine, trilyonları toplamayı hedefliyordu. Şimdi, bu vergi yasa tasarısıyla da, devlet, yine, 4 trilyon toplamayı hedefliyor. Haller Yasası için "enflasyonu yüzde 20 düşürecek bir yasa geçirdik" dediler; aslında, çiftçimizin aleyhine olan, üreticimizin aleyhine olan; ama, maalesef, ifade etmek ve itiraf etmek mecburiyetindeyiz ki, hallerde mafyalanmış olan insanlara gelir getirici bir uygulamadan başka bir netice vermeyecek bir yasa çıkarılmıştır.

Madem, vergi toplamayı düşünüyoruz, daha çok toplamayı düşünüyoruz; o halde, yatırımı da teşvik etmemiz lazım, ihracatı da teşvik etmemiz lazım, üretimi de teşvik etmemiz lazım; üretim olmadan, yatırım olmadan, ihracat olmadan kimden vergi alabileceğiz?.. Bu İktidarın, belki, en büyük talihsizliği, vergi toplayacağım derken, vergi mükelleflerini ürkütecek, onları yatırımdan uzaklaştıracak birtakım yaklaşımların da içerisine girmiş olmasıdır. Özellikle sermayeye birtakım ideolojik renkler vermek suretiyle, insanların, yatırım, üretim, ihracat aşklarını ve şevklerini de kırmışlardır. Bu kafayla mı, bu zihniyetle mi biz vergi toplayacağız, ülkeyi kalkındıracağız, hazineyi daha güçlendireceğiz?!

Bunun yanında, elbette, mükelleflerin, ödediği verginin nereye gittiğini bilmesi lazım gelir; kendisine hizmet olarak döndüğünü görmesi, bilmesi, en önemli olan da, vergi toplayan müesseselerimizce, verginin, vatandaştan alınan verginin kendisine nasıl döndüğüne inanması, inandırılması gerekir; bu da uygulamayla olur. Bugünkü malî yapımız ve genel uygulamalar, maalesef, vergi kaçırmayı, vergiden kaçınmayı teşvik etmektedir. Bizim vergi mevzuatımızın, bu işin taraflarına geldiğimiz zaman, bu anlayıştan uzak olduğunu görüyoruz. Mükellef, vergiden, çeşitli sebeplerle kaçmaya çalışırken, devlet de, cezaî müeyyidelerle onu yakalamaya çalışmaktadır. Cezacı bir anlayışla mükellefi tedirgin ediyoruz, onu yakalamaya çalışıyoruz. İkna edecek bir metodu bulmamız lazım; vatandaşımızın, gönül rahatlığıyla vergisini ödeyecek duruma gelmesi lazım.

Ben, vergi vermeyenleri teşhir etmeyelim demiyorum; vergi vermeyenleri teşhir edelim, vergi yüzüstülerini teşhir edelim, Maliyenin kapısını bilmeyenleri de teşhir edelim; ama, topladığımız vergilerin, vatandaşa, nasıl bir hizmet olarak döndüğünü, hizmet şekliyle, Maliye de Hükümet de devlet de teşhir etmek mecburiyetindedir.

Maalesef, bu Hükümet, topluyor topluyor; ama, hizmet olarak vatandaşa teşhir ettiği hiçbir şey yok, sadece teşhir ettiği, yüzde 20 zam vererek sokaklara döktüğü memuru coplatmak, insan hak ve özgürlüklerinin en kâmil manada yaşanması lazım gelen Türkiye'de, fakülte son sınıfa gelmiş öğrencilerin, son haftada, okullardan atılmasını sağlamak gibi çok akim bir uygulamanın içerisinde. Sizlere soruyorum: Bir çocuğu, bir kızı üniversitede, fakültede okuyan bir babanın, fakülte son sınıfta, son haftada; eğer, çocuğu okuldan atılacak olursa, bu vatandaşa bu vergiyi nasıl anlatacağız?

Maliye dairelerinin ve defterdarlıkların kapılarına, duvarlarına "vergilendirilmiş kazanç kut-saldır" diye yazıyoruz; Ondan sonra da, ülkede yaşayan insanlarımızın kutsallarını yok edebilmek için, toplumsal değerlerini yok edebilmek için, âdeta, bir mücadele başlatıyoruz, bu kutsallarla savaşa açarcasına "İrtica yasaları" adı altında birtakım kanunlar çıkarmaya çalışıyoruz, vergi toplama-ya gelince de, kutsallara sarılıyoruz. Biz, bu "kutsal" kelimesini bu vatandaşa nasıl anlatacağız, bu "kutsal" kelimesiyle, bu ülkenin insanını, bu zamana kadar aldattığımız gibi, bundan sonra daha ne kadar aldatacağız? (FP sıralarından alkışlar)

Muhterem arkadaşlar, tabii ki, üzerinde durulması lazım gelen bir şey daha var: Her ne hikmetse, laiklikten bahsedenler, kurban derisi toplamaya geldikleri zaman, laikliklerini unutuyorlar; devlete kazanç toplamak lazım geldiği zaman, kutsallardan bahsediyorlar. Laiklikle kutsalın ne anlamı var Allahaşkına?! Ne anlamı var?!. (FP sıralarından alkışlar) Niye yazıyoruz o kelimeleri?

Vatandaş bilmiyor mu ödediği vergilerin nerelere gittiğini, teşvik olarak, kredi olarak kimlere çıkar sağlandığını bilmiyor mu? Bu Hükümet geldiğinden bu zamana kadar, toplanan vergilerin, 8 yıllık eğitimi destekleyeceğiz diye ihalesiz şekilde kimlere dağıldığını bilmiyor mu vatandaş? O halde, gelin, vatandaşa doğruyu gösterelim, bu ülkenin kalkınması için elele verelim, devlete inancı sarsılmış mükellefe, duvardaki yazılar ne kadar etki eder onun üzerinde düşünelim. Kutsalları yok edilmiş insanları teşhir etmek ne kadar caydırıcı olur; toplumsal değerleri yok edilmiş insanlar bu teşhirden ne anlar, onun da üzerinde düşünmek gerekir diye ifade ediyorum.

Muhterem arkadaşlar, vergi yüzüstüünü teşhir ettiğimiz gibi, vergiyi alınca nereye harcadığımızı da vatandaşa teşhir etmek zorundayız; ama, maalesef, bu noktada da Hükümet sınıfta kalmıştır. Niye sınıfta kalmıştır; atanmış Hükümet, kendine verilen talimatları yerine getiriyor. (FP sıralarından alkışlar)

Bu tasarımı hazırlayanlara şunu ifade etmek istiyorum: Vatandaştan bu kadar vergi -katrilyonları, trilyonları- toplamayı amaçlıyorsunuz; acaba, bu tasarımı hazırlayanlar, Kızılay Meydanında bir tuhafiye dükkânı açmış olsalardı, vergiye bu gözle mi bakarlardı, bu gözle mi vergiyi değerlendirirdi diye düşünüyorum.

Hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Budak, teşekkür ediyorum.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, 1 inci maddeyle alakalı olarak görüş ifade etmek üzere, Sayın Aykon Doğan; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA ABDULLAH AYKON DOĞAN (Isparta) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; 1 inci madde, 1983 reformuyla Türk vergi sistemine girmiştir. Burada, sadece bir cezalandırma yoktur; mükelleflerin beyanları, vergi şampiyonları da bu madde çerçevesinde kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır. Esas itibariyle, maddenin düzenleniş şekli, verginin beyan edilmesine teşviiktir.

İkinci husus; Maddede, yine, beyan edilen verginin zamanında ödenmesi konusunda da teşvik vardır. Meseleyi bu açıdan aldığınız zaman, vergiye kamu hizmetleriyle, vergi yoluyla katılmanın kamuoyuna duyurulması, vergi şampiyonlarının, belli bir ilde en çok vergi ödeyenlerin ödüllendirilmesi, bu madde sayesinde Türk vergi sistemine girmiştir ve belki de gecikerek girmiştir.

Bu maddede getirilen değişiklik, vergi sistemimizde mevcut bir müessesenin biraz daha detaylandırılmasıdır. Ancak, geneli üzerinde konuşurken, Hükümetin vergi konusunda bazı tereddütleri olduğunu ifade ettim. Burada da, yine "açıklanabilir" şeklinde bir ifadeyi Cumhuriyet Halk Partisi sözcüsü de gündeme getirdi; "açıklanır" demek lazım; yani, bu yetki, sanki Maliye Bakanlığına verilmiş gibi bir ifade var; değil... Parlamento demelidir ki, ödüllendirmedir bu madde. En çok vergi ödeyenler, zamanında vergisini ödeyenler açıklanmalıdır ve toplum tarafından onurlandırılmalıdır. Meseleyi bu şekilde gündeme getirmek lazım.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, bu yasa tasarıyla, vergi ödeyenlerin vergilerini kamuoyuna duyuruyoruz. Bir de, bu vergilerin nereye gittiğini kamuoyuna duyurmak lazımdır.

Şimdi, burada, şu tartışma gündeme gelir: Demokratik Sol Partinin Sayın Genel Başkanı Renaulta binmektedir; ama, o Sayın Genel Başkan, Başbakan Yardımcısı olarak 38 kişilik bir Hükümetin üyesidir. Asıl tartışılması gereken konu, Renaulta binmek değil, Türkiye'de 38 bakana ihtiyaç olup olmadığıdır; olay budur. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

Şimdi, şuradan, açıklıkla iddia ediyorum ki, bu Parlamento önemli bir görev yapıyor. Parlamenter rejim sadece Türkiye'de değildir. Bu Parlamentosunun harcamalarını da açıklamak lazımdır. Bir bakanlığın ihdas edilmesinin maliyetini de açıklamak lazımdır. Bugün, Türkiye'de anayasa hükümlerinin ittifak ettiği husus, 20 bakanlığın yeterli olmasıdır. Demek oluyor ki, 18 bakanlığın gerekliliği tartışmalıdır.

Bu Parlamento eğer, vatandaşa, vergilerini ödemesini bir görev olarak ihdas ediyorsa, yine bu Parlamentosunun vergilerin açıklanmasından önce, ihdas etmesi gereken görevi, harcamaların verimliliğidir. Bu verimlilik, en ufak kamu harcamasına kadar gitmelidir. Bugün, en gelişmiş bir Batı ülkesine gidiyorsunuz, makam arabalarının, kendi millî sanayiinden olmasına özen gösterdiğini görüyorsunuz. Fransız Devlet Başkanı De Gaulle, Citroen'e binmekle övünüyor; yani, kamuya alınan bir taşıtta dahi böyle bir hassasiyeti gösteriyor. Bunu, bizzat yaşayarak gördüm. Fransa'ya, misafir bakan, başbakan olarak gidiyorsunuz, orada, size, devlet arabalarını tahsis etmiyorlar, makam arabalarını tahsis etmiyorlar; o, çoktan terk edilmiş.

BÜLENT ATASAYAN (Kocaeli) – Siz niye terk etmediniz?..

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Biz, bunları, zamanında uyguladık; uygulamaya da çalıştık. Hatta, burada, ifade edeyim ki, Parlamentodaki, Yüce Meclisteki, Yüce Meclisin Sayın Başkanı dahil, bütün bakanlara, 15 litre benzinin yeterli olduğuna dair karar çıkardık ve bunu da uyguladık.

BAYINDIRLIK VE İSKÂN BAKANI YAŞAR TOPÇU (Sinop) – 10 tane Mercedes 500 getirdiniz.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Bir konuyu açıyorum. Harcamalar konusundan siz de şikâyetçisiniz.

Bakınız, kamu harcamasını yapmak kolaydır; ama, onun, topluma bir maliyeti vardır. Burada, demek istediğimiz husus, mükelleflere yüklediğimiz bu görevler yanında, parlamenter olarak, kamu harcamalarında da aynı hassasiyeti göstermemiz lazımdır.

Burada, tümü üzerinde yaptığım konuşma sırasında değindiğim bir konuya da açıklık getirmek istiyorum. Maliye literatüründe ve Maliye Bakanlığında, 1983 yılına kadar, emek gelirleri üzerinden alınan vergi, ölçü olmuştur; yani, ücret kazançları, 1983 yılına kadar, en fazla himayeye mazhar kazanç olarak kabul edilmiştir. 1984 yılında, sermaye gelirlerinden; yani, rant gelirlerinden, faizden alınan stopaj oranı, ücretlinin ödediği asgarî verginin altında değildi; yani, Maliye Bakanlığında 1950'den 1984'e kadar uygulanan ilke, en himayeye mazhar gelir olan emek gelirleriydi. Onun içindir ki, kira gelirlerinden olsun, faiz gelirlerinden olsun, alınacak stopaj oranı, Gelir Vergisi tarifesinin altına indirilmemişti; bu, verginin temel bir ilkesidir; ama 1983'te, bu, bozuldu. 1984'ten itibaren dedik ki, ücretliler yüzde 25... Çünkü, tarifenin alt dilimi odur. Hatta gün geldi, rant gelirleri yüzde 10 ve daha altı....

Geçen dönem, bu Hükümet kurulmadan önce, faiz gelirlerinden yüzde 10 stopaj alınıyordu ve bu yıldan itibaren de bunların beyanını, bundan önceki hükümetler, 1994 yılındaki vergi değişiklikleriyle yasalastırmıştı. Şimdi, bu Hükümetin, faiz gelirlerindeki stopajı, yüzde 10'dan yüzde 6'ya indirmesi sosyal demokrat arkadaşlarımızın içine sindirebileceği bir husus mudur? İşte, bu bir tavizdir. Bizim aradığımız, şu kesim bu kesim değildir, vergide eşitlik ve adalettir; taşıyabileceğimiz kadar yükün yüklenilmesidir. Bugünkü vergi tarifesiyle, şu stopaj rejimini kimse savunamaz bu Parlamentoda. Bizim aradığımız bu. Ben en adil vergiyi tarif ettim ve bugün dünyada son literatürde tartışılan ve birleşilen konu, en adil vergi, en düşük oranlı vergidir. Hangi vergi olursa olsun, bir kere, toplumsal tepkileri önlüyorsunuz. Verimliliğin esası da bu; yani, çok oranlı vergi, çok verimli vergi değil.

Şimdi, benim aradığım şu; bir seçim kararı alıyorsunuz; seçim kararı alırken, Sayın Baykal'la Sayın Yılmaz görüşürken, Sayın Cindoruk orada mı, Sayın Ecevit orada mı?! Ne görüşüldü şimdi; Sayın Maliye Bakanı, vergi konusunda ne görüşüldüğünü biliyor mu; bilmiyoruz. (ANAP ve DSP sıralarından gürültüler)... Biz, istiyoruz ki, bilinsin; hatta, muhalefet de bilsin. Eğer, bu seçim kararı alınırken, bu vergi tasarısının gündeme gelmesi orada görüşülmüşse, bu burada açıklansın; çünkü, bizim aradığımız, vergiyle ilgili tasarıda mutabakat; iktidarla muhalefet arasındaki mutabakat. Bundan, büyük faydalar umuyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ABDULLAH AYKON DOĞAN (Devamla) – Evet, bunları ben bilmiyorsam ve Hükümetin ortakları da bilmiyorsa, bu konuda endişelerimiz vardır. Seçim kararı alırken, böyle, bir de vergi konusunun gündeme gelmesi, vergi pratiği açısından olduğu kadar, vergi teorisine ve vergi politikasına da çok uyan bir husus değil. Yoksa, burada, tarife, stopaj aynı oranda olmalıdır, acaba, ne olmuştur? Burada, bu Parlamentoda, maddeler önümüze geldiği zaman, biz, bunları da göreceğiz.

Bu maddenin milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Doğan teşekkür ediyorum.

Demokrat Türkiye Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek üzere Sayın Yılbaş; buyurun efendim. (DTP sıralarından alkışlar)

DTP GRUBU ADINA MAHMUT YILBAŞ (Van) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Grubum adına Yüce Meclise saygılarımı sunuyorum.

Vergiyle alakalı birçok yasada değişiklik getiren bu tasarının 1 inci maddesi üzerinde, Demokrat Türkiye Partisinin görüşlerini arz edeceğim.

Değerli arkadaşlarım, Demokrat Türkiye Partisinin bu kürsüden açıklama yapması öyle bir hale geldi ki, daha kürsüye gelmeden, arkadaşlarımız tarafından sözlü tacize maruz kalmaya başladık. Diyoruz ki, sizlerin kullandığı hakkın bizler tarafından kullanılması acaba fazla mı; tereddütümüz o.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Estağfurullah, zevkle dinliyoruz sizi.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, vergi konusu, her yerde, her parlamentoda ne zaman gündeme getirilse, getirenler tarafından, sanki, bir kâse içerisinde bal sunulur gibi sunulmuş; ama, şairin dediği gibi, zehir hiçbir zaman toprak kap içerisinde sunulmamış. Diğer taraftan, eleştirilenler de, ta Magna Carta'dan bu tarafa kadar, sürekli olarak, verginin sevimsizliğini, getirilen hükümlerin yersizliğini ifade ederler. Ne o doğru ne bu doğru; Nasrettin Hocanın dediği gibi "hanım sen de haklısın..."

Baktım neler olmuş geçen bu bir yıl zaman içerisinde; gerçekten, bir yıl, vergi tasarısının hazırlanması bakımından fevkalade verimli mi geçmiş. Hiç olmazsa, burada yazılı olanlar dikkate alındığında görüyoruz ki, havânda su dövmüşüz biz. Gerçek öyle; baktım, 3 tane muhalefet şerhi var. Muhalefet şerhleri içerisinde incir çekirdeğini dolduracak hiçbir şey yok. Bakınız, önünüzde, lütfen okuyunuz; ama, buraya geliniyor, öyle şeyler söyleniyor ki, hiç sormayın.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sormanın sırası geldi.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Tabii, sırası geldi.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Bize de sıra gelecek.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Bir gün siz; sırası gelince de biz!.. Buraya hal yasa tasarısı getirildiğinde, konuşurken, hem bu taraftan hem o taraftan hem öbür taraftan "komisyonda üyeleriniz yok muydu, bakanlarınız yok muydu" diye satışmalar vardı.

ASLAN POLAT (Erzurum) – 5 bakanınız var...

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Şimdi, müsaade edin de, bu işin zevkini bir de biz çıkaralım. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar [!])

Diyeğim ki, Plan ve Bütçe Komisyonunda birden fazla üyeniz var, o zaman ne yapmışlar; alt komisyona da gitmiş... Hele, 1 inci maddeye bakıyorum, başlığı dışında hiçbir değişiklik yok.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, alt komisyona gitti; ama, Refah Partisi kapatılmıştı, kimse yoktu orada.

MAHMUT YILBAŞ (Devamla) – Ondan oldu değil mi?!

Değerli arkadaşlarım, vaktinizi almak istemiyorum; ama, gerçekten de, bu maddeyle ilgili ciddi bir sorun var; bunu, bazı sözcü arkadaşlarımız burada dile getirdiler. Şahsen, ben, iki cümlemin bu tasarıyla niçin getirilmek istenildiğini anlayamadım. Eğer, ihtiyarî bir hüküm getiriliyorsa, getirilen hükmün uygulanması sayın maliye bakanlarının arzusuna bırakılıyorsa, niye getiriliyor, getirilmesin; ama, Parlamento, emredici bir düşünce, irade beyan edecekse, o iradesini de açık olarak

ortaya koymalıdır. Diğer arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi "açıklanabilir", "verilebilir" kelimeleriyle ifade bulan bu maddenin ilk cümlesinin "açıklanır", "verilir" şeklinde emredici hale getirilmesi konusunda, Demokrat Türkiye Partisi olarak önergemiz olacaktır; katılırsanız -öyle zannediyorum- ciddi bir değişiklik söz konusu olacak ve böylece de, "reform" olarak nitelediğimiz bu tasarrının başlangıcı da reform niteliği taşıyacaktır.

Hepinize saygılarımı sunuyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yılbaş, teşekkür ediyorum.

Gruplar adına başka söz talebi yoksa, kürsüye, Komisyonu veya Hükümeti davet edeceğim arzu ederlerse; sonra, kişisel... (ANAP sıralarından "Yok" sesleri)

Ne yok efendim; nedir olmayan efendim?!

NABİ POYRAZ (Ordu) – Söz talebi yok.

BAŞKAN – Gruplar adına, başka söz talebi var mı? Yok.

Sayın Hükümetin söz talebi var mı efendim?

MALİYE BAKANI ZEKERİYA TEMİZEL (İstanbul) – Var efendim. Kısa bir açıklamada bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – Hükümet adına, Maliye Bakanı Sayın Temizel; buyurun efendim.

MALİYE BAKANI ZEKERİYA TEMİZEL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada, 88 maddelik bir vergi yasa tasarısını görüşüyoruz. Bu vergi tasarısının, topluma bir dayatma yasası olmayacağını, her halükârda, insanların içine sine sine, benimsemeseler bile ne getirdiğimizi bile bu Parlamentodan çıkması veya toplumun bu konuda aydınlatılması, bu yasa tasarısının başarı şansını ortaya çıkarmaktadır. Burada, gizlediğimiz hiçbir şey yok.

Tasarının Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında bir yöntem izledik. Önce, getirip, şu anda yürürlükte olan maddeyi koyduk. Bunun doğurduğu sorunlar nelerdir, onu yan tarafına yazdık. Sonra, "bu sorunları ortadan kaldırmak için şu düzenlemeyi getiriyoruz, bu düzenlemeden sonra olay böyle olacak" dedik. Şu önünüzde bulunan ve önümüzdeki günlerde görüşeceğimiz her madde, bu yöntem içerisinde tartışıldı ve konuşuldu.

ABDULLAH ÖRNEK (Yozgat) – 50 nci maddeden sonra?..

MALİYE BAKANI ZEKERİYA TEMİZEL (İstanbul) – O, beni ilgilendirmez, çıkıp giden komisyon üyeleri varsa, onların sorumluluğu veya sorumsuzluğu kendilerine ait bir olaydır. O maddeler de, teker teker, aynı şekilde değerlendirildi. Hiçbir şekilde...

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Bakan...

MALİYE BAKANI ZEKERİYA TEMİZEL (İstanbul) – Sayın Polat, 50 nci maddeden sonra diye, beni suçlamaya hakkınız yok burada.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sizi değil, Komisyon Başkanını... 4 gün gelmedi de...

MALİYE BAKANI ZEKERİYA TEMİZEL (İstanbul) – O beni ilgilendirmez, onu söylemeye çalışıyorum; orada bir sorumluluk varsa... Dolayısıyla, hiçbir madde, toplumdaki gizlenmemektedir, hiçbir madde gizlenmemiştir.

Değerli arkadaşlar, burada, çok somut bir olayımız var. Şimdiye kadar, herhangi bir şekilde vergi dairesine beyannamesini verip de, borcunu zor duruma düşmesi nedeniyle ödeyemeyen insanların vergi yüzüstü olarak ilan ettik. Aslında, gerçek vergi yüzüstülerinin kimler olduğunu bütün toplum da biliyor bizler de biliyoruz. Bu, bir hataydı.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Bir daha söyleyin.

MALİYE BAKANI ZEKERİYA TEMİZEL (İstanbul) – Vergisini, beyannamesini vergi da-iresine götürüp gönüllü olarak veren; ancak, ödeme güçlüğüne düşmesi nedeniyle borcunu ödeme-yenleri vergi yüzüstü olarak ortaya koyduk.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Bir daha söyleyiniz.

MALİYE BAKANI ZEKERİYA TEMİZEL (Devamla) – Halbuki devletin görevi, o vergiyi almaktır; çünkü, vergi zor alınır. Dolayısıyla, burada bir hata vardı. İşte bu tasarı, temelde çok bü-yük değişiklik yaratmamakla beraber bu eksikliği ortadan kaldırıyor. Vergi kaçakçısı olan ve üste-lik mahkeme kararından sonra bunun açıklanması ilkesini getiriyor. Üstelik bu konudaki aşarı mer-keziyetçiliği ortadan kaldırıyor, illere bu konuda yetki veriyor.

Bu konudaki bilgilerin, daha önceden soruşturma yapan insanlara verilmesi bile yasaktı. Eğer birisi, adli soruşturmadan görevliyse onlara da verilmesini sağlıyor.

Ayrıca, sahte belge kullananlarla ilgili olarak verilen listelere ilişkin bir düzenlemesi var. Ko-nu, çok teknik bir düzenleme. Uygulandığı takdirde, şimdiye kadarki imaj ortadan kalkacak, çok somut bir düzenleme gelecek.

"İlanlar yapılır ya da yapılabilir" ifadesi, aslında, bu konuda idarenin, mükellef haklarını da her zaman koruması gerekliliğini göz önünde bulundurularak getirilen bir olaydır değerli arkadaşlar.

Malî idare, her zaman, devletin hakkını olduğu gibi vergi mükellefinin hakkını da korumak zorundadır; bu ikisini dengelemek zorundadır. Bu konudaki emredici hükümler, bazen -arkadaşla-rımızın sık sık kullandığı deyimle- telâfisi bazı güç sonuçlar yaratabilir. Bu "verilir" veya "verile-bilir" olayı, bir mahkeme kararı ve istenildiği takdirde, bunun verilmemesi diye bir şey asla söz ko-nusu olmaz zaten; elbette verilecektir. Ancak, bazı öyle olaylar vardır ki; yani, şu anda bütün bun-ların hepsinin detayını burada ortaya koymak mümkün değil. O nedenle, idareye, mükellef hakla-rını korumak için böyle inisiyatif tanımak için -çok uzun süre tartışıldı komisyonda- bu, getirilmiş-tir. Getirilen düzenleme tekniktir, doğru bir düzenlemedir. O nedenle bu açıklamayı yapma gereğini duydum.

Teşekkür eder, saygılar sunarım. (DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakan teşekkür ediyorum.

Sayın Komisyonun söz talebi var mı efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ METİN ŞAHİN (Antalya) – Hayır efendim.

BAŞKAN – Kişisel söz talebinde bulunan arkadaşlarım var.

1 inci maddeyle alakalı olarak kişisel görüşlerinizi ifade etmek üzere, Balıkesir Milletvekili Sayın İsmail Özgün, buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

İSMAİL ÖZGÜN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 626 sıra sayılı çeşitli vergi kanunlarında değişikliği öngören kanun tasarısının 1 inci maddesi üzerinde kişisel görüşlerimi açıklamak üzere söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi say-gıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu madde, Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesinde yer alan mahremi-yetlerle ilgili bir maddedir. Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesinde yer alan bu mahremiyetler, mevcut duruma göz atacak olursak, vergilendirme işlemleri ve vergi incelemeleriyle ilgili memur-lar, görevleri gereği elde ettikleri veya öğrendikleri bilgileri, mükelleflerin lehlerine, aleylerine ya da başka devlet kurumlarını bilgilendirmede kullanamamaktadırlar. Ayrıca, madde çok özel du-rumlarda mükellefiyete ait bilgilerin açıklanmasına da imkân verebilmektedir.

Yapılan yeni düzenlemeyle, mükellefiyete ve vergilendirmeye ilişkin bilgiler adli ve idari soruşturmalarda kullanılabilir, Maliye Bakanlığı, gerekli gördüğü takdirde mükelleflerin beyanlarını, cezalarını, vadesinde ödemedikleri bilgileri açıklayabilecek, sahte belge düzenleyen ve kullanan mükellefler meslek odalarına bildirilebilecek, gerekli tedbirlerin alınmasında bu odaların katkısı sağlanmış olacak. Maddenin getirdiği hususlar bunlardır. Tabii, insanları rencide edici, mükellefleri rencide edici bu tür hususların vergi sistemimiz içerisinde yer almamasını gönlümüz arzu ediyor; keşke, vergi sistemimizde mahremiyetle ilgili bu tür maddeler olmasa... Bir Batılı vergici, vergiyi şöyle tarif ediyor; burada, genel görüşmeler esnasında birçok tarifler yapıldı; ben de, o, Batılı vergicinin tarifini size arz etmek istiyorum: Diyor ki "vergi, sevgiliye sunulan bir buket çiçek gibidir" buradan ne anlıyoruz; vergi, severek, güvenerek, içinden gelerek, devletin finansmanına katkıda bulunmak için gelirin bir bölümünden verilen paydır.

Şimdi, Türkiye'de, bu, böyle mi uygulanmaktadır, bizim vergi sistemimizde, bu, böyle midir dersiniz; elbette böyle değildir. Ne mükellef seve seve vergisini vermektedir ne de devlet topladığı vergileri yerli yerince harcamaktadır. Esasında, mesele de buradadır. Eğer, biz, daha çok vergi toplamak istiyorsak, harcamalarımızı borçlanarak ödemek istemiyorsak, nereye harcadığımızı, nasıl harcadığımızı, devletin harcamalarındaki israfın boyutlarının ne olduğunu açıkça orta yere koymamız ve vatandaşımızı da buna ikna etmemiz lazım gelir; yoksa, birtakım zorlayıcı tedbirlerle, birtakım dayatmacı tedbirlerle; bu maddede olduğu gibi "eğer, vergini zamanında ödemezsen seni teşhir ederim" gibi birtakım korkutucu tedbirlerle meseleyi çözmemiz mümkün değildir. Çağdaş ülkelerde, ileri ülkelerde, Batılı ülkelerde vergicilik nasıl yapılıyorsa, anlayış neyse, bizde de o şekilde olması gerekir.

Değerli arkadaşlar, bugün, bütçelerin, özellikle, bizim son yıllarda yaptığımız bütçelerin, 1998 yılı bütçesinin gelir ve gider kalemlerine baktığımız zaman, gider kalemlerinin gelir kalemlerinden daha önemli hale geldiğini görmekteyiz. 1980'li yılların başında faiz ödemelerine vergi gelirlerinin yüzde 5'i ayrılırken, 1998 yılı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL ÖZGÜN (Devamla) – ...1998 Programında bu yüzde 66 olarak hedeflenmişse, ekonomide, artık, büyük bir tıkanmanın içine girdiğimiz ve âdeta bıçağın kemiğe dayanmış olduğunu görmemiz lazım gelir; onun için de, bütçenin hep gelir tarafını artırmayı düşünmek yerine, biraz da gider kısmında, giderlerimizi nasıl disiplin altına alabiliriz, harcamalarımızı nasıl kısabiliriz, israfı ve yolsuzluğu nasıl önleyebiliriz diye oturup düşünmemiz ve harcama reformunu da bir an evvel geçirmemiz, buradan çıkarmamız lazım gelir diye düşünüyor, hepimize saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özgün, teşekkür ediyorum.

1 inci maddeyle ilgili olarak, kişisel görüşlerini ifade etmek üzere, Sayın Kul; buyurun efendim.

EMİN KUL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 626 sıra sayılı kanun tasarısının 1 inci maddesiyle, Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının değiştirilmesi konusundaki hususları müzakere ediyoruz. Görüşlerimi arz etmeden, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bu maddedeki açıklamalar mutlak bir teşhir amacıyla değil, caydırıcılık amacıyla maddede yer almış ve maddede yer verilmiştir; yoksa, mutlak teşhir amacı yoktur. Kaldı ki, kim nasıl teşhir ediyor, ne açıklanıyor? Kesinleşmiş ve geciktiği halde ödenmemiş vergiler varsa, bunların sahipleri açıklanıyor. Yine, caydırıcı amaçla ne açıklanıyor? Bir inceleme sonucu rapora bağlanmış, sahte-

liği ve yanıtıcı olduğu belirlenmiş belgeleri düzenleyenler ve kullananlar açıklanabiliyor. Dolayısıyla, burada, bir caydırıcılık söz konusu; mutlak bir teşhir söz konusu değil. Kaldı ki, bu konuda eleştiri yönetenler, ayrıca şuna da işaret ediyorlar: "Harcamaların nereye yapılması gerektiğine dair, nasıl yapıldığına, nereye yapıldığına dair bir reform getirilmeli; yoksa, bu kanunun bir şey ifade etmez." Şimdi, 1 inci maddeyle bunun hiçbir ilgisi yok. Söylenen birçok hususun da 1 inci maddeyle ilgisi yok; ama, söylenmişken ben sorayım; bütçeler, niçin getiriliyor Meclisin huzuruna, niçin müzakere ediliyor ve niçin onaylanıyor? Bunlar, giderlerin, harcamaların nereye yapıldığını göstermek için yapılıyor değil mi? Peki, buna ilaveten, yine bütçeyle ilgili kesinhesaplar, niçin getiriliyor Yüce Meclise, niçin oylanıyor ve ibrası isteniliyor? Burada, harcamaların nereye yapıldığı belli değil mi? Eğer, bütçeyle tespit edilen harcamalar üzerinde bir aksaklık varsa, Meclisin denetim mekanizmaları konulmuş; bu denetim mekanizmaları yok mu ki, harcamaları siz gördüğünüz halde denetleyemiyorsunuz? Kaldı ki, bunları ileri sürenler, 1993-1994'lerde, Tasarrufu Teşvik Fonununun 100 trilyon lirasını, fakir fukarının parasını buharlaştırdılar; ama, Meclise hesabını veremediler henüz. 100 trilyon lirayı nereye harcadınız? Tasarrufu Teşvik Fonunda, bugün, sıfır kuruş var, sıfır kuruş devrettiniz!.. Fakir fukarının 100 trilyon liralık parasını nereye harcadınız; evvela, bunun hesabını burada verin bakalım, evvela bunu söyleyin, ondan sonra siz hesap sorun. (ANAP sıralarından alkışlar)

Teşhir konusuna gelince... Vergi yüzüstüleri açıklansın diye çuvalla imza göttürdük Maliye Bakanının odasına; açıklamadı aylarca. Ne zaman ki, Çalışma Bakanı Sayın Moğultay, sigorta prim borçlarını açıkladı, vergi yüzüstülerini açıklamaya mecbur kaldılar. Şimdi, bundan daha ileri hangi teşhiri, hangi açıklamayı istiyorlar? Yani, burada politika yaparken, 1 inci maddenin çerçevesinin dışına çıkıp, olmadık şeyleri söylemeye gerek yok. Bu madde, yerinde bir maddedir.

Saygılar arz ediyorum.

Teşekkür ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kul, teşekkür ederim.

Sayın Cevat Ayhan, biraz önce, "teşbihte hata olmaz" tenzihiyle başlayarak bir konuşma yaptınız; oradaki niyetiniz gayet açıktır, ben de izledim. Esasen "teşbihte hata olmaz" tenzihiyle girmeseydiniz, sizi uyarmak benim görevimdi. Şimdi, öyle bir niyetinizin olmadığını biliyorum; ama, istismarı önlemek açısından bir ifadenize ihtiyaç var; beyanda bulunur musunuz?

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Teşekkür ederim.

O semerci hikâyesi merhum Mehmet Âkif'in Safahat'ında vardır; Âkif'i tanıyanlar, eserini okuyanlar bilirler. Abdülhamit'in düşüşü, ittihatçıların gelişiyile halkta meydana gelen sukûtu hayalin ifadesi meyanında ifade ettim; tabii, Meclisi de, milletimi de tenzih ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, maddé üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Verilmiş 8 tane önerge vardır; dolayısıyla, önergelere girmem mümkün değildir.

Kanun tasarısı ve tekliflerini görüşmek için, alınan karar gereğince 18 Haziran 1998 Perşembe günü saat 14'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati: 23.55

VIII . - SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. - İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, bankaların tasarrufa güvence uygulamasına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Güneş Taner'in yazılı cevabı (7/5088)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Güneş Taner tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Bülent Akarcalı
İstanbul

1994'de, 5 Nisan krizini aşmak için Bankalarda tasarrufa % 100 güvence uygulaması getirilmiştir. Geçen süre içerisinde uygulama amacını aşmış ve Bankacılık sektöründe dengeleri bozup rekabeti azaltmıştır.

1. Bu uygulamaya devam edilecek midir?
2. Bu uygulama, dünyanın başka hangi ülkelerinde vardır?
3. Bu uygulama, bilançosu zayıf bankanın yüksek faiz ile mevduat toplayıp faizin ve enflasyonun yükselmesine yol açmıyor mu?
4. Bu uygulama ile kötü yönetimle zarar eden banka, ödüllendirilmiş mi oluyor?

T.C.

Başbakanlık

10.6.1998

Hazine Müsteşarlığı

Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.1.HM.0.BAK.01.02.52135-1/148-35114

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 20.5.1998 gün, A.01.0.GNS.0.10.00.02.-12981 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda yer alan, İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Akarcalı'nın 7/5088-12838 sayılı soru önergesi aşağıdaki şekilde cevaplandırılmıştır.

Bilindiği üzere, 1994 yılında yaşanan ekonomik sıkıntılar güven ve itibar esasına dayalı olarak çalışan bankacılık sektörünü diğer sektörlerden daha olumsuz şekilde etkilemiş ve bu dönemde üç bankanın sistem dışına çıkmasına neden olmuştur. Malî sektörde yaşanan bu krizin giderilmesi ve olabilecek büyük montanlı mevduat çekilişlerinin önlenmesi amacıyla 6.3.1992 tarih ve 21163 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 94/5565 sayılı Kararla değişik 92/2707 sayılı "Sigortaya Tâbi Tasarruf Mevduatı ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca Tahsil Olunacak Primler Hakkında Karar" ile tasarruf mevduatının tamamı sigorta kapsamına alınmıştır. Nitekim, bu tedbirlerin diğer ülkelerde de kriz dönemlerinde geçici olarak uygulandığı görülmektedir.

Bankalardaki tasarruf mevduatının tamamının sigorta kapsamına alınması yönündeki bir uygulamanın hem sistemdeki rekabeti olumsuz yönde etkilediği hem de mevduat faizlerinin ve enflasyonun yükselmesine neden olduğu açıktır. Ancak, malî sektörde istikrar sağlanmadan ve güven tesis edilmeden tam rekabet koşullarının oluşturulması mümkün değildir. Kamudan fon toplama esasına dayalı olarak faaliyet gösteren kurumlardan oluşan malî sektörde yaşanan krizlerden sonra sektöre duyulan güven ve itibarın iç ve dış piyasalarda yeniden tesis edilmesinin zaman aldığı da bir gerçektir.

Geçen süreç içerisinde yüzde yüz güvenceye dayalı mevduat sigorta sistemi etkin bir şekilde uygulanmış ve amacına ulaşmıştır. Bu itibarla, mevcut uygulamanın kaldırılarak mevduat sigorta sisteminin yeni esaslara bağlanmasına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Güneş Taner
Devlet Bakanı

2. – *Erzurum Milletvekili Aslan Polat'ın, sekiz yıllık zorunlu eğitim kapsamında yapılacak okul inşaatlarının ihale esas ve usullerine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın yazılı cevabı (7/5092)*

11.5.1998

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın, Millî Eğitim Bakanı Sayın Hikmet Uluğbay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Aslan Polat
Erzurum

6.5.1998 günü Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda 8 yıllık zorunlu eğitim kapsamında yapılacak okul inşaatlarının yapım ve ihale şartlarını düzenleyen 4306 sayılı Kanun kapsamında yapılacak harcamalarda uygulanacak ihale esas ve usulleri hakkında yaptığımız gündem dışı konuşmaya cevap veren Millî Eğitim Bakanı Sayın Hikmet Uluğbay "İhtisas kuruluşlarıyla temasım var, meslek kuruluşları bu ilân edilenleri okudular, değerlendirdiler ve varsa görüşlerini bildirdiler" şeklinde devam eder görüşlerini belirttiler.

Bu Kanun ile hem ihale mevzuatı değişmiş hem de Bayındırlık Bakanlığı kontrol teşkilâtı devreden çıkarılarak özel mühendislik müşavirlik firmaları devreye girdiğinden dolayı inşaat mühendislerinin en büyük kuruluşu olan İnşaat Mühendisleri Odası ve kısa adı TİM-SE olan T. İnşaat Müteahhitleri İşveren Sendikasında sizinle görüşüp görüşmediklerinden ve görüşlerinin ne ölçüde değerlendirildiğini sorduğumuzda;

İnşaat Mühendisleri Odası Genel Sekreteri Fikri Kaya imzası ile "Millî Eğitim Bakanı bu konuda odamızdan görüş istemediği gibi, bu yasaya ilişkin görüşlerimizi Sayın Bakana iletmek için ısrarlı randevu taleplerimize de yanıt alınmamıştır. Hatta müşavirlik ve kontrollük hizmetleriyle ilgili firma seçimlerinden bilgi almak için daire başkanları telefonlarımıza çıkmamış ve yanıtız bırakmışlardır." demişlerdir.

TİM-SE ise tamamen Bakanın aleyhinde görüş belirtmiştir. Bu durumda Sayın Bakana sorum şudur;

1. Bu derece önemli ve malî yönü büyük olan bir kanun tasarısı hakkında size bilgi vermek isteyen Türkiye'nin en büyük inşaat mühendisleri teşkilâtının randevu taleplerine niçin cevap vermediniz?

2. Müşavirlik ve kontrollük hizmetleriyle ilgili firma seçiminden bilgi almak isteyen İnşaat Mühendisleri Odası yetkililerinin telefonlarına daire başkanlarınızın çıkmayıp nasıl izah ediyorsunuz?

Acaba bazı bilgi ve isimler en büyük meslek gruplarından gizlenmek mi istenmiştir, yoksa bizim bilmediğimiz makul bir sebebi var mıdır?

3. TİM-SE gibi en büyük müteahhit işveren sendikası dahi bu kanun için "Bu kriterlerin haldingler dışında kalan orta seviyedeki müteahhitler tarafından sağlanması mümkün değildir." şek-

linde görüş belirtiyorlar ise sizler hangi meslek ve ihtisas gruplarından görüş aldınız, onların görüşleri ile sizin 4306 sayılı Kanun Tasarısını madde bazında değerlendirip, uyan ve uymayan kı-sımlarını tarafımıza bildirebilir misiniz?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

16.6.1998

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.01.00-030/1851

Konu : 4306 sayılı Kanun kapsamında yapılacak ilköğretim yatırımları

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 25 Mayıs 1998 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5092-12865/30954 sayılı yazısı.

Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat'ın "Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitim kapsamında yapılacak okul inşaatlarının ihale esas ve usullerine ilişkin" yazılı soru önergesinde yer alan soruların cevabı aşağıda belirtilmiştir.

Resmi Gazetenin 18.8.1997 tarihli nüshasında yayımlanarak yürürlüğe konulan 4306 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin (G) fıkrasıyla;

"Bu maddeye göre tahsil edilecek gelirlerden yapılacak harcamalarda; 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanununun 30-37 nci maddelerinde yer alan vize ve tescil hükümleri ile 180 sayılı Bayındırlık ve İskân Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 32 nci maddesi uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar ile eğitime katkı paylarının ödeme süreleri ve yerleri Maliye Bakanlığınca; harcamalara ilişkin usul ve esaslar Millî Eğitim Bakanlığı ile Maliye Bakanlığınca müştereken tespit edilir."

hükmü getirilmiştir.

Anılan Kanunun bu hükmüne göre;

1. 4306 sayılı Kanun Uyarınca Sekiz Yıllık Kesintisiz İlköğretim Uygulaması ile İlgili Yapılacak Bağış ve Yardımlar Hakkında Tebliğ (97/1)
2. Eğitime Katkı Payı Genel Tebliği (Seri No : 1)
3. 4306 sayılı Kanun Uyarınca Sekiz Yıllık Kesintisiz İlköğretime İlişkin Özel Ödenek Uygulaması ve Bunların Harcanmasına İlişkin Esas ve Usuller
4. 4306 sayılı Kanun Kapsamında Yapılacak Harcamalarda Uygulanacak İhale Esas ve Usulleri

Maliye Bakanlığı ile Bakanlığımızca hazırlanmış, Resmi Gazetede yayımlanarak uygulamaya konulmuştur.

İlköğretim okulları bina ve tesisleri yapımının gerçekleştirilmesinde keşif hazırlama, ihale, planlanan ödeneklerin sağlanması, fiyat farkları ve keşif artışı, kabul işlemleri ve tesisin hizmete açılmasında bugüne kadar karşılaşılan güçlükler ve şikayetler dikkate alınarak konuyla ilgili mevzuatın 4306 sayılı Kanunun getirdiği kolaylıklarla yeniden düzenlenmesi ve uygulamanın buna göre gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda "4306 sayılı Kanun Uyarınca Sekiz Yıllık Kesintisiz İlköğretime İlişkin Özel Ödenek Uygulaması ve Bunların Harcanmasına İlişkin Esas ve Usuller" ile Devlet İhale Kanununun çatısı ve sistematigi esas alınmak ve yapılması öngörülen deği-

şikliklerle iş ve işlemler buna eklenmek veya değiştirilmek suretiyle "4306 sayılı Kanun Kapsamında Yapılacak Harcamalarda Uygulanacak İhale Esas ve Usulleri" Maliye Bakanlığı ile Bakanlığımız tarafından Bayındırlık ve İskân Bakanlığı başta olmak üzere İnşaat ve Tesizat Mütcaahhitleri İşveren Sendikası, Türkiye İnşaat Mütcaahhitleri Sendikası, Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği gibi diğer ilgili kuruluşların da katkılarıyla hazırlanmıştır.

Maliye Bakanlığı ve Bakanlığımızca müştereken yürütölen hazırlık çalışmaları sırasında konu Maliye Bakanlığının 13.9.1997 tarih ve B.07.BMK.0.04/113-7/18389 sayılı yazısıyla Türkiye Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliğine de iletilmiş, esas ve usullerle ilişkin görüşleri istenilmiştir. Bu yazı, İnşaat Mühendisleri Odasının evrakında 15.9.1997 günü 7/197 sayılı dosya numarasıyla kayda alınmış, ancak yazılı cevap verilmemiştir. Bu konuda Türkiye İnşaat Mütcaahhitleri İşveren Sendikası ile muhtelif zamanlarda toplantı yapılmış, ayrıca taslak çalışma kendilerine de iletilerek 7.10.1997 tarihinde yazılı görüşleri alınmıştır.

Yürürlüğe konulan ihale esas ve usullerine göre eşzamanlı olarak ihale edilmesi uygun görölen yapım işlerinden azami on adedi, Bakan onayı ile bir ihale kapsamında yaptırılabilir. Bu paketler iki-üç okul inşaatını kapsayabileceği gibi duruma göre daha fazla okulu da kapsayabilir. 1998 yılında illerde bir önceki yıla göre beş katı kadar iş yapma imkânı getirilirken, altı katı kadar iş de merkezden ihale edilmek suretiyle yapılacaktır. Türk İnşaat sektörü bütünüyle Türk ekonomisine hizmet etmektedir. Eğitim yapılarının gerçekleştirilmesinde küçük veya büyük tüm inşaat şirketlerinin katkısına ihtiyaç duyulmaktadır. Önemli olan halkımızın alın teri, göz nurunun sonucu olarak ödenen vergileri yerinde kullanmaktır.

Türkiye genelinde yapılacak bu yatırım hizmetlerinin merkezden ihale edilecek yeni okul inşaatları ile ilgili projelerin incelenmesi, varsa eksikliklerinin tamamlanması, altyapı, vaziyet planlarının düzenlenmesi, mütcaahhitleri tarafından yapılan imalatların şartnameler, yönetmelikler, standartlara göre denetlenmesi, uygulama sırasında gerekebilecek değişikliklerle ilgili olarak tadilat projelerinin yaptırılması, işin imalat ve kalite kontrollüğü ile hakedişlerin düzenlenmesi ve kabulün onaya sunulması hizmetleri için ihaleye çıkmıştır. Dört grup olarak planlanan müşavirlik, mühendislik ve kontrollük hizmetleri işinde yaklaşık 2 220 000 metrekairelik inşaatı denetleyecek firmalar seçilmiştir. Bu firmalar kesin kabulden sonra beş yıl boyunca, yapıların eksik, kusur ve gizli ayıplarından mütcaahhitler ile birlikte müteselsilen ve müştereken sorumlu olacaklardır.

Kamu yatırımlarında kontrollük hizmetlerinin özel denetim şirketlerine yaptırılması Türkiye'de bu boyutta ilk kez uygulanan bir yöntemdir. Bu uygulama Türkiye'de öntümüzdeki dönemler kamu yatırımlarında uygulanacak ihale yöntemlerini kamu kaynaklarının en ekonomik şekilde kullanılması suretiyle, en nitelikli yapıların gerçekleştirilmesinin de yolunu açacaktır.

4306 sayılı Kanun kapsamında yaptırılacak ilköğretim okulu inşaatları ihalelerine katılacak olan mütcaahhitlerde aranacak kriterler ve mütcaahhit firma önseçimi şartnamesi ile ilgili 3.12.1997 tarihinde yapılan toplantıya Maliye Bakanlığı ve Bakanlığımız yetkililerinin yanısıra Bayındırlık ve İskân Bakanlığı yetkilileri, Mimarlar Odası, İNTES (İnşaat ve Tesizat Mütcaahhitleri İşveren Sendikası) temsilcileri ile TİMSE (Türkiye İnşaat Mütcaahhitleri İşveren Sendikası) Başkanı katılmışlardır. Daha sonra Türkiye Müşavir Mühendis ve Mimarlar Birliğinin de görüşleri alınmak suretiyle Müşavir Firma Ön Seçim Şartnamesine son şekil verilmiştir.

Yapılacak ihalelere katılabilecek mütcaahhitlerin belirlenmesi için ön seçim ilânı yapılmış, Resmi Gazetenin 23 Mayıs 1998 tarihli sayısında yayımlanmıştır. Mütcaahhit firma değerlendirmesi üç grup halinde yapılacaktır. 1 inci grup, toplam inşaat alanı 15 000 metrekaireye kadar olan paket işler veya müstakil iş, 2 nci grup, toplam inşaat alanı en az 15 000 metrekare, en fazla 45 000

metrakare olan paket işler, 3 üncü grup, toplam inşaat alanı 45 000 metrekareden fazla olan işler olarak adlandırılmıştır. Önseçimde uygulanacak yöntem, kriterler ve öngörülen puanlar önseçim şartnamesinde ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Önseçim için başvuru dosyalarının 1.6.1998 tarihi, saat 17.30'a kadar Bakanlığımıza teslim edilmesi öngörülmüştür. Önseçim için belirlenen zamana kadar 277 firma müracaat etmiştir. Yapım işlerine başvuracak isteklilerin malî ve teknik yeterliklerinin belirlenmesinde iş deneyimi (70 puan), malî durum (20 puan) ve organizasyon (10 puan) kriterlerine göre yapılarak değerlendirilecek 75 ve daha fazla puan alanlar yeterlik almış sayılacaklardır. Halen değerlendirilmesi devam eden müracaatlardan yeterlik alan isteklilerin isim ve unvanları karar tarihinden itibaren on gün içinde Resmi Gazetede yayımlanacak, ayrıca başvuru sahiplerine yazılı olarak bildirilecektir.

İhalelerde "Belli İstekliler Arasında Kapalı Teklif Usulü" uygulanmayacaktır. Bu esaslara göre "Kapalı Teklif Usulü" ile yapılacak yapım işleri ihalelerine yeterlik almış müteahhitler katılabilir ve teklif verebileceklerdir. Önseçim için başvuruda bulunan ve yeterlik alan istekliler 4306 sayılı Kanun gelirleri karşılık gösterilmek suretiyle 1998 yılında merkezden yapılacak ilköğretim okulları inşaatlarının Resmi Gazetede ilân edilecek olan ihalelerine teklif verebileceklerdir. 2 nci grup için yeterlik alan istekliler 1 inci grup, 3 üncü grup için yeterlik alan istekliler 1 inci ve 2 nci grup ihalelerine de katılabilirlerdir. Böylece ihalelerde açıklık ve rekabet sağlanacaktır.

Bilgilerinize arz ederim.

Hikmet Uluğbay
Millî Eğitim Bakanı

3. – *Denizli Milletvekili Hilmi Develi'nin, Denizli Cezaevinde tutuklu bulunan bir itirafçıya ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Mahmut Oltan Sungurlu'nun yazılı cevabı (7/5108)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Sayın Mahmut Oltan Sungurlu tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Hilmi Develi
Denizli

Konu : Denizli DEHA Televizyonunu kurşunlama olayından dolayı Denizli Cezaevinde tutuklu bulunan itirafçı Murat İpek hakkında.

1. Denizli Cezaevinde bayram öncesi yapılan genel aramada tutuklu bulunan itirafçı Murat İpek'in eşyaları arasında bir cep telefonu ele geçtiği doğru mudur? Bu konuda kayda geçmiş resmî bir belge var mıdır?

2. Telefon bulunmuş ise; itirafçı Murat İpek'in kullandığı cep telefonu kimler tarafından sağlanmış, kimin üzerine kayıtlı bulunmakta, cezaevine nasıl sokulmuş ve hangi tarihten beri bu kişi tarafından kullanılmaktadır?

3. İtirafçı Murat İpek bu telefonla kimlerle görüşme yapmıştır? Bu görüşmelerin tespiti yapılmış mıdır?

4. Cezaevinde telefon bulundurmak suç mudur? Suç ise, bu kişiye herhangi bir disiplin cezası verilmiş midir?

T.C.

Adalet Bakanlığı

Bakan : 1071

16.6.1998

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 25.5.1998 tarihli ve Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, A.01.0.GNS.0.10.-00.02-7/5108-12900/30987 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan, Denizli Milletvekili Hilmi Develi tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/5108-12900 Esas No'lu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Oltan Sungurlu
Adalet Bakanı

Sayın Hilmi Develi
Denizli Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/5108-12900 Esas No'lu soru önergesinin cevabı aşağıda belirtilmiştir.

Bilindiği üzere, 3419 sayılı Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanunun 2 nci maddesine göre, bu Kanun hükümleri uygulananlar bakımından ilgilinin isteği halinde gerekli görülen koruma tedbirlerinin Devlet tarafından alınması ve bu tedbirlerin uygulanmasında ilgili kurum ve kuruluşların gerekli her türlü gizlilik kurallarına uyması zorunluluğu bulunmaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ncı maddesinde, sorunun; kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürülmeksizin; kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önergeyle Hükümet adına sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Başbakan veya bir bakandan açık ve belli konular hakkında bilgi istemek olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla, gizlilik kurallarına uyulması bakımından soru önergesine konu olan hususların cevaplandırılması mümkün görülememiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Oltan Sungurlu
Adalet Bakanı

4. - İzmir Milletvekili Sabri Ergül'ün, İpsala Gümrük Müdürü hakkında basında çıkan haberlere ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Rifat Serdaroğlu'nun yazılı cevabı (7/5119)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakan tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini saygıyla dilerim.

Sabri Ergül
İzmir

1. Türkiye'nin en güvenilir ve büyük gazetesinin 11 Mayıs 1998 Pazartesi günlü nüshasında "işte işini bilen gümrükçü" manşetiyle verilen haberde İpsala Gümrük Müdürü Hasan Yılmaz'ın kızına 6 milyar 250 milyonluk süper lüks nişan yaptığı yer almıştır.

Orta düzeyde bir devlet memurunun bu tür bir nişan ve bu kadar masraf yapması normal midir?

2. Dürüst ve hukuka saygılı milyonlarca kamu görevlisi memur, ay sonunu zor getirir iken, Hasan Yılmaz'ın namuslu memurlar için "servet" sayılacak 6-7 milyar lirayı sadece bir nişan yemeği için harcayabilmesi, bu müdürün memuriyete girdiği günden bugüne kadar verdiği, vermesi gerekli mal bildirimlerinin incelenmesini, 6-7 milyarlık nişan giderinin kaynağının araştırılması gerektirmez mi?

3. "İşini bilir gümrükçü" Hasan Yılmaz'ın durumu 3628 sayılı Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele ve Mal Bildirimi Yasası gereğince ve titizlikle incelenecek ve yasal gereği yapılacak mıdır?

4. İşini bilen Hasan Bey talep ettiği gibi "bereketli" İzmir'e mi tayin edilecektir?

T.C.

Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı
Personel Dairesi Başkanlığı
Sayı : B.02.1.GÜM.0.71.00.10/12779

16.6.1998

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İzmir Milletvekili Sayın Sabri Ergül'ün TBMM Başkanlığına, Başbakan Sayın Mesut Yılmaz tarafından yazılı yanıtlanması istemiyle verdiği 14.5.1998 günlü 1002 sayılı soru önergesine ilişkin yanıtlar aşağıya çıkarılmıştır.

1. Hürriyet Gazetesi 11.5.1998 günlü baskısında "İşte işini bilen gümrükçü" başlığıyla çıkan habere ilişkin olarak; 11.5.1998 günlü Müsteşarlık Makamı Onayıyla, söz konusu nişanın giderleri de dahil, anılan haber içeriği konusunda inceleme ve soruşturma başlatılmıştır.

2. Haber konusu nişan için yapıldığı belirtilen 6 milyar 250 milyon liralık giderin kaynağı da anılan soruşturma kapsamında araştırılmaktadır.

3. 3628 sayılı Yasa uyarınca yapılmakta olan soruşturma sonucu, elde olunacak hususlara ilişkin yasal işlem, titizlikle yerine getirilecektir.

4. Atama işlemi, Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre yapılacağından, il tefriki söz konusu değildir.

Bilgilerine arz ederim.

Rifat Serdaroğlu
Devlet Bakanı

5. - Ordu Milletvekili Mustafa Hasan Öz'ün, vakıfların denetimine ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'nun yazılı cevabı (7/5128)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Murat Başesgioğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

17.5.1998

Sorular :

1. Valiliklerin vakıfları denetleme yetkileri var mıdır? Varsa hangi şartlarda bu uygulanır?

2. Denetleme yapan görevlilerin vakıf yetkililerine kötü davranması, mescitlere ayakbaşı girmesi, yöneticileri tehdit edip alay etmesi, vazifelerinin gereği midir? Yoksa konjonktürel bir yaklaşım mıdır?

3. Bu tür aksaklıklarla vatandaşlarımızın huzurunun kaçınılmasına mani olacak tedbirleri almayı düşünüyor musunuz?

T.C.

İçişleri Bakanlığı

15.6.1998

Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.0.12.01.01-135440

Konu : Yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 28.5.1998 gün ve A.01.GNS.0.10.00.02-7/5128-12969/31157 sayılı yazısı.

Ordu Milletvekili M. Hasan Öz tarafından TBMM Başkanlığına sunulan ve tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen soru önergesinin cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

İl Valileri ve İlçe Kaymakamları Devlet ve Hükümetin temsilcileri olarak 5442 sayılı İl İdare si Kanununun kendilerine verdiği yetki ve Başbakanlığın konuyla ilgili genelgesi doğrultusunda vakıfları denetleyebilirler.

Denetim görevlilerinin görevlerini yerine getirirken, vatandaşlarımıza kötü muamelede bulunması söz konusu değildir.

Bilgilerinize arz ederim.

Murat Başesgioğlu

İçişleri Bakanı

6. – *Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, çarşı ve mahalle bekçilerine demirbaş tabanca verilip verilmeyeceğine ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'nun yazılı cevabı (7/5145)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 96 ncı maddesi uyarınca aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Naci Terzi

Erzincan

Sorular :

1. Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilâtında istihdam edilen "Çarşı ve Mahalle Bekçileri"ne zati demirbaş tabancaları bugüne değin neden verilmemiştir? Demirbaş tabancaları ne zaman verilecektir?

2. Bekçiler fiyat artışlarından etkilenecek midir?

3. Bu süre içinde emekli olan bekçiler de zati demirbaş tabanca alabilecek midir?

4. Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilâtlarında istihdam edilen beğçi sayısı nedir?

T.C.

İçişleri Bakanlığı

15.6.1998

Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.0.12.01.01-135445

Konu : Yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 28.5.1998 gün ve A.01.GNS.0.10.00.02-7/5145-13002/31221 sayılı yazısı.

Erzincan Milletvekili Naci Terzi tarafından TBMM Başkanlığına sunulan ve tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen soru önergesinin cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilâtında toplam (12 968) çarşı ve mahalle bekçisi bulunmakta olup, zati demirbaş tabancaları peyder pey verilmektedir.

4.9.1996 tarihinden sonra emekli olan çarşı ve mahalle bekçilerinin tamamına zati demirbaş tabanca verilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Murat Başesgioğlu
İçişleri Bakanı

7. – Aydın Milletvekili Muhammet Polat'ın, Karayolları eski genel müdürü hakkında verilen para ve hapis cezasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Mahmut Oltan Sungurlu'nun yazılı cevabı (7/5186)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

TBMM İctüzüğü'nün 96 ncı maddesi uyarınca aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Muhammet Polat
Aydın

Sorular :

1. T.C. Karayolları eski Genel Müdürü Atalay Coşkunoglu'nun mahkum olduğu 3 yıl hapis cezası tam olarak infaz edilmiş midir? Basında yer alan 7 aylık infaz sonucu tahliye edildiği iddiaları doğru mudur? 7 aylık infazın yasal dayanağı nedir?

2. Adı geçen kişi, hükümlülük süresinin ne kadarını cezaevinde, ne kadarını hastahane de geçirmiştir? Hangi hastahane de, hangi doktorların raporlarına dayanarak yatmıştır?

3. Atalay Coşkunoglu'nun 14 milyar TL.'lik ağır para cezası tahsil edilmiş midir? Para cezasının tahsilinde herhangi bir ihmal veya gecikme söz konusu mudur?

4. Atalay Coşkunoglu'na gerek hapis cezasının infazında, gerekse para cezasının tahsilinde ayrıcalıklı muamele yapılmış mıdır? Bunda ANAP'lı bir bürokrat ve ANAP milletvekili aday olmasının payı var mıdır?

5. Hapis ve para cezasının infazında ihmali görülenler hakkında açılmış bir tahkikat var mıdır? Varsa hangi suçtan, kimler hakkında soruşturma açılmıştır?

T.C.

Adalet Bakanlığı
Bakan : 1068

16.6.1998

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 29.5.1998 tarihli ve Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, A.01.0.GNS.0-10.00.02-7/5186-13052/31286 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan, Aydın Milletvekili Muhammet Polat tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/5186-13052 esas no'lu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Oltan Sungurlu
Adalet Bakanı

Sayın Muhammet Polat
Aydın Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/5186-13052 esas no'lu soru önergesinin cevabı aşağıda belirtilmiştir.

Soru önergesinde adı geçen kişi, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun 13 üncü maddesine göre almış olduğu 3 yıl ağır hapis cezasının 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa göre 1/5'i olan ve 7 ay 9 gününü cezaevinde geçirerek şartla tahliye edilmiştir.

Hükmün infazı sırasında bu kişi hakkında Ankara Numune Hastanesinden verilen sağlık kurulu raporlarının Adli Tıp Kurumu 3 üncü İhtisas Kurulunca incelenmesi sonucu, verilen rapor ile cezasını, hastanesi bulunan bir kurumda infaz etmesi bildirildiğinden, 13.10.1997 tarihinde kalmakta olduğu Ankara Kapalı Cezaevinden İstanbul Koşuyolu Kalp ve Damar Cerrahisi Hastanesine sevk edilerek kroner yetmezliği tedavisi görmüş, 14.1.1998 tarihinde tedavisi sona ermekle Ankara Kapalı Cezaevine iade edilmiştir.

Söz konusu kişinin 3 yıl ağır hapis cezasının yanında verilen 14 406 326 000 TL. hazine zararı ile 19 025 841 TL. yasal faizi toplam 33 432 165 000 TL., 19.3.1998 tarih ve 103836 sayılı mahsup alındısı ile vergi dairesine intikal ettirilmiştir.

Konu ile ilgili olarak herhangi bir ihmal ve gecikme söz konusu değildir.

Bilgilerinize arz olunur.

M. Oltan Sungurlu
Adalet Bakanı

8. – *Karaman Milletvekili Abdullah Özbey'in, Karaman-Ermenek-Gökçekent Köyünün branş öğretmenini ihtiyacına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın yazılı cevabı (7/5205)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Millî Eğitim Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

21.5.1998

Abdullah Özbey
Karaman

Karaman-Ermenek-Gökçekent Köyümüzde bulunan ilköğretim okulunda hiçbir branş öğretmeni bulunmamakta, tüm branş derslerine sınıf öğretmenleri girmektedir. Gökçekent Köyü ile ilköğretim okuluna branş öğretmenlerinin atamaları ne zaman yapılacaktır?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

16.6.1998

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.01.00-022/1844

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığınının 29.5.1998 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02-13280-7/5205-13078 sayılı yazısı.

Karaman Milletvekili Sayın Abdullah Özbey'in Ermenek-Gökçekent İlköğretim Okulunun öğretmen ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesinde yer alan sorunun cevabı aşağıda belirtilmiştir.

Karaman İli Ermenek İlçesi Gökçekent İlköğretim Okulunda 7 sınıf öğretmeni ve 1 branş öğretmeni görev yapmaktadır. Okulun sınıf öğretmeni ihtiyacı bulunmamaktadır. Okulun 6 ncı sınıfında 1 şubede 33 öğrenci öğrenim görmektedir. Branş öğretmeni ihtiyacı aynı okulda sınıf öğretmeni olarak görev yapan ancak, mezuniyeti itibariyle branş öğretmeni olanlarla ilçedeki diğer okullarda görevli branş öğretmenleri tarafından karşılanmaktadır.

Arz ederim.

Hikmet Uluğbay
Millî Eğitim Bakanı

9. – Karaman Milletvekili Abdullah Özbey'in, Karaman-Başyayla-Büyükkarapınar Köyünün ilköğretim okulu ihtiyacına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın yazılı cevabı (7/5220)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Millî Eğitim Bakanı Sayın Hikmet Uluğbay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

22.5.1998

Abdullah Özbey
Karaman

Karaman-Başyayla-Büyükkarapınar Köyümüzde ilköğretim okulu bulunmamaktadır. Bu köyümüzde ilköğretim okulu yapmayı düşünüyor musunuz? Yapmayı düşünüyorsanız ne zaman programa alınıp yapılacaktır?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

16.6.1998

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.01.00-022/1847

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 29.5.1998 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13280-5220-13118/31282 sayılı yazısı.

Karaman Milletvekili Sayın Abdullah Özbey'in "Karaman-Başyayla-Büyükkarapınar ilköğretim okulu ihtiyacına ilişkin" yazılı soru önergesinde yer alan sorunun cevabı aşağıda belirtilmiştir.

Karaman-Başyayla-Büyükkarapınar ilköğretim okulu 74 öğrenci ile 2 derslikte eğitim öğretimi sürdürmektedir. Okulun 5 inci sınıf öğrencileri ise taşınmaz ilköğretim uygulaması kapsamında Ermenek Tepebaşı İlköğretim Okuluna taşınarak eğitim öğretimlerine devam etmektedir. Öğrenci potansiyeline göre bu yerleşim yerinde okul yapılması düşünülmemektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Hikmet Uluğbay
Millî Eğitim Bakanı

10. – Karaman Milletvekili Abdullah Özbey'in, Karaman-Sariveliler-Adiller Köyünün ilköğretim okulu ihtiyacına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın yazılı cevabı (7/5221)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Millî Eğitim Bakanı Sayın Hikmet Uluğbay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

22.5.1998

Abdullah Özbey
Karaman

Karaman-Sarıveliler-Adiller Köyümüzde İlköğretim Okulu bulunmamaktadır. Bu köyümüzde ilköğretim okulu yapmayı düşünüyor musunuz? Yapmayı düşünüyorsanız ne zaman programa alınıp yapılacaktır?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

16.6.1998

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.01.00-022/1848

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 29.5.1998 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13280-7/5221-13119 sayılı yazısı.

Karaman Milletvekili Sayın Abdullah Özbey'in "Karaman Sarıveliler-Adiller Köyünün ilköğretim okulu ihtiyacına ilişkin" yazılı soru önergesinde yer alan sorunun cevabı aşağıda belirtilmiştir.

Karaman İli Sarıveliler İlçesi Adiller Köyünde Şehit Öğretmen Ali Yıldız İlköğretimi Okulu bulunmaktadır. Bu okulda, 5 derslikte 154 öğrenci öğretim görmektedir. 1999 yılında okulun derslik sayısının 8'e çıkarılması düşünülmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Hikmet Uluğbay
Millî Eğitim Bakanı

11. – Ankara Milletvekili Saffet Arkan Bedük'ün, Millî Eğitim Müfettişlerine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ın yazılı cevabı (7/5225)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda gereğini arz ederim.

Saffet Arkan Bedük
Ankara

1. Halen Millî Eğitim Bakanlığında kaç kişi Millî Eğitim Müfettişi ve yardımcısı olarak görev yapmaktadır?

2. Bunların kaç tanesi fakülte mezunu ve lisans eğitimine sahiptir?

3. Millî Eğitim Müfettişlerinden kaç tanesi müfettişlik formasyon eğitimi almıştır. Eğitimde geçen 6 aylık süre ne şekilde değerlendirilmektedir?

4. Daha önce ilköğretim müfettiş yardımcılığı süresi 1 yıl iken, 4359 sayılı Kanununun Geçici 4 üncü maddesi ile bu süre 3 yıla çıkarılmıştır. Bu durum kazanılmış haklar ilkesine aykırı değil midir?

5. Anayasanın 40 ncı maddesine aykırı olan 4359 sayılı Kanununun Geçici 4 üncü maddesinin Anayasaya uygun hale getirilmesi yönünde Bakanlık olarak herhangi bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

16.6.1998

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.01.00-022/1849

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 29.5.1998 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13280-7/5225-13125/31398 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük'ün "Millî Eğitim Müfettişlerine ilişkin" yazılı soru önergesinde yer alan soruların cevapları aşağıda belirtilmiştir.

1. Bakanlığımız kadrolarında 2827 ilköğretim müfettişi, 97 ilköğretim müfettiş yardımcısı görev yapmaktadır.

2. İlköğretim müfettiş ve yardımcılardan 2038'i fakülte mezunu ve lisans eğitimine sahiptir.

3. İlköğretim müfettiş ve yardımcılarının tamamı müfettişlik formasyon eğitimini almıştır. Bunlardan mezun oldukları yükseköğretim kurumu ve bölümü bakımından öğrenimleri sırasında formasyon eğitimini almış olanların dışında kalan ilköğretim müfettişi ve yardımcıları 6 aylık formasyon eğitimine alınmışlardır. Formasyon eğitimine alınanlara ilköğretim müfettişliği için gerekli olan dersler haftada 24 saat olmak üzere 2 yarıyılı verilmektedir.

4. 4359 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 4.4.1998 tarihine kadar ilköğretim müfettiş ve yardımcıları, kendi unvanlarıyla sağlanan kadrolarda değil 222 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi gereğince öğretmen kadrolarında görev yapmaktaydılar. İlköğretim müfettiş yardımcılarının 4359 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Kurulu Yönetmeliği hükümleri bağlamında bir yıl olarak belirlenen adaylıkta yetiştirme dönemi 4359 sayılı Kanunla üç yıla çıkarılmıştır. Hukuk kurallarına göre alt idari düzenlemelerin üst hukuk kurallarına uygun olması gerektiği açıktır. İlköğretim müfettiş yardımcılarının yetiştirme dönemi 4359 sayılı Kanun kapsamında üç yıla çıkarılarak, diğer kamu hizmet sınıfları denetim elemanlarının yetiştirme dönemi ile de paralellik sağlanmıştır. 4359 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinde geçen "Bu Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihte ilköğretim müfettişi olarak görev yapmakta olanlar için yeterlilik sınavı aranmaz. Yardımcı olarak görev yapmakta olanlar bu görevde geçirdikleri süreleri dikkate alınarak hesaplanacak, üç yılın sonunda yeterlilik sınavına tabi tutulur." hükmü ile ilköğretim müfettiş yardımcılarının 4359 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce adaylıkta geçen sürelerine de yetiştirme dönemi olarak belirlenen üç yıl içinde yer verilerek bu anlamdaki kazanılmış hakları korunmuştur.

5. 4359 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi Anayasaya aykırı olmadığı için Bakanlığımızca bu konuda çalışma yapılmasına gerek yoktur.

Arz ederim.

Hikmet Uluğbay
Millî Eğitim Bakanı

12. - *Afyon Milletvekili Sait Açıba'nın, Ankara Kafkas Derneğinin düzenlediği piknikte bir kişinin konuşmasına izin verilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'nun yazılı cevabı (7/5260)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. Saygılarımla.

Doç. Dr. Sait Açıba
Afyon

1. 24 Mayıs 1998 Pazar günü Ankara Kafkas Derneğinin düzenlediği piknik için izin maksadıyla sunulan programda Abhazya'dan gelen bir misafirin konuşmacı olması nedeniyle izin isteğinin reddedildiği ve bu misafirin programdan çıkarılması ile izin verildiği doğru mudur? Gereğesi nedir?

2. Düzenlenen piknikte bir misafirin konuşmasının engellenmesi demokratik ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmakta mıdır? Türkiye'de yaşayan Kafkas kökenli vatandaşlarımızın devletin bölünmez bütünlüğü konusunda hangi aykırı fiilleri görmüştür ki böyle bir yola başvurulmaktadır?

26.5.1998

T.C.

İçişleri Bakanlığı

15.6.1998

Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.0.12.01.01-135439

Konu : Yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 2.6.1998 gün ve A.01.GNS.0.10.00.02-7/5260-13184/31501 sayılı yazısı.

Afyon Milletvekili Sait Açba tarafından TBMM Başkanlığına sunulan ve tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen soru önergesinin cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

Birleşik Kafkasya Konseyi Derneğinin 24.5.1998 tarihinde Ankara'da düzenlemek istediği "Kafkas Şöleni"nde Abhazya Cumhuriyeti temsilcisinin konuşmasının da yer aldığı, ancak Ülkemizde böyle bir temsilciliğin bulunmadığı gibi, bu sıfat altında herhangi birinin söz konusu toplantıda söz almasının da uygun olmayacağından, 2908 sayılı Dernekler Kanununun 37 nci ve 43 üncü maddeleri gereğince izin verilmemiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Murat Başesgioğlu
İçişleri Bakanı

13. - Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dı'nın, THK'nca toplanan kurban derilerine ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'nun yazılı cevabı (7/5267)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını delaletlerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Mustafa Ünal'dı
Konya

Sorular :

Medyada yer alan haberler doğru ise baskılar ve zulümler ile bir Kurban Bayramı millete zehir edildi. Vatandaş bundan dolayı biz milletvekillerini sorgulamaktadır. Vatandaşa doğru cevap verebilmemiz için aşağıdaki sorularımın cevaplandırılmasına ihtiyaç vardır:

1. Türk Hava Kurumu adına 1990 yılından başlayarak 9 sene içerisinde sene sene ne kadar deri toplanmıştır?

2. Toplanan bu deriler THK'na mı aittir?

3. Değilse ortakları hangi kurumlardır ve bu kurumların payları verilmiş midir?

4. Verilmişse ne kadar verilmiştir?
 5. THK kendine ayırdığı payları nerede ve ne kadar harcamıştır?
 6. Bu 9 yıl içerisinde THK'nun yaptığı hizmetler nelerdir?

T.C.

İçişleri Bakanlığı

15.6.1998

Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.0.12.01.01-135443

Konu : Yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 2.6.1998 gün ve A.01.GNS.0.10.00.02-7/5267-13192/31509 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dı tarafından TBMM Başkanlığına sunulan ve tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen soru önergesinin cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

1987-1991 yılları arasında kurban derilerini Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları toplamış olup, Türk Hava Kurumu 1992-1998 yılları arasında toplam (6 213 235) adet kurban derisi toplamıştır.

Toplanan derilerin gelirlerinden toplama masrafı düşüldükten sonra gelirin 31.1.1985 tarih ve 18652 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yardım Toplama Kanununun Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelik gereği; SHÇEK % 15, Türkiye Kızılay Derneğine % 15, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına % 5 ve Türk Hava Kurumuna % 40 dağıtılması gerekmektedir. Hak sahibi kurumlara bugüne kadar 336 milyar TL. ödeme yapılmıştır.

Dernekler Özel Denetleme Grubuna yaptırılan denetim sonucu, 27.2.1998 tarihi itibarıyla Türk Hava Kurumunun paydaş kuruluşlara 1992 ve müteakip yıllara ait olan borçlarının toplam (1 305 739 518 690) TL. olduğu, Yardım Toplama Kanununun Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelik gereğince Türk Hava Kurumu tarafından toplanan kurban derisi ve fitre gelirlerinden ilgili kuruluşlara ait olan paylarının zamanında ödenmeyerek bu gelirlerden kendi carî harcamalarında kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu nedenle 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 29 uncu maddesinin son fıkrası gereğince işlem yapılması için ilgililere talimat verilmiştir.

Türk Hava Kurumu payına düşen gelir ile; (30179) paraşütçü, (137) yelken kanatçı, (27061) model uçakçı, (241) yamaç paraşütçü, (1353) pilot ve (3474) planör pilotu yetiştirmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Murat Başesgioğlu
 İçişleri Bakanı

14. – Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dı'nın, kurban derilerinin toplanmasına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'nun yazılı cevabı (7/5268)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını delaletlerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Mustafa Ünal'dı
 Konya

Sorular :

Medyada yer alan haberler doğru ise baskılar ve zulümler ile bir Kurban Bayramı millete zehir edildi. Vatandaş bundan dolayı biz milletvekillerini sorgulamaktadır. Vatandaşa doğru cevap verebilmemiz için aşağıdaki sorularımın cevaplandırılmasına ihtiyaç vardır:

1. Kurban derilerini yalnız THK'na toplattığınız doğru mudur?
2. Bu doğru ise bunun hukukî mesnetleri nelerdir?
3. THK'nun kurban derilerini müsadere ettiği ve bunu devlet gücüyle yaptığı iddiaları vardır. Bu iddialar Bakanlığınıza da intikâl etti mi?
4. Etti ise nasıl değerlendirdiniz; ne işlem yaptınız?

T.C.

İçişleri Bakanlığı

15.6.1998

Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.1.EGM.0.12.01.01-135441

Konu : Yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 2.6.1998 gün ve A.01.GNS.0.10.00.02-7/5268-13193/31510 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dı tarafından TBMM Başkanlığına sunulan ve tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen soru önergesinin cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

31.1.1985 tarih ve 18652 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yardım Toplama Kanununun Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelik gereği, kurban derisi ve bağırsak toplama ile fitre zekat zarfı dağıtmak suretiyle yardım toplama yetkisi Türk Hava Kurumuna aittir.

29.4.1998 tarih ve 23327 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren yönetmelik değişikliği ile bu yetki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına verilmiştir.

Kurban derilerinin Türk Hava Kurumunca müsadere edilmesi ve zor kullanılarak toplanması söz konusu değildir.

Bilgilerinize arz ederim.

Murat Başesgioğlu

İçişleri Bakanı

15. – Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dı'nın, İstanbul ve İzmir gümrüklerinde bulunan müfettiş sayısına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Rifat Serdaroğlu'nun yazılı cevabı (7/5274)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Mesut Yılmaz tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını delaletlerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Mustafa Ünal'dı

Konya

Sorular :

1. İstanbul ve İzmir gümrüklerinden müfettişlerin uzaklaştırılması veya azaltılması gibi bir uygulama olmuş mudur?

2. İstanbul ve İzmir gümrüklerinde bulunan müfettiş sayısı sıra ile 31.12.1995, 31.5.1996, 31.5.1997, 31.12.1997 ve bugün 27.5.1998 günlerinde ne kadardır?

3. Müfettişlerin azalması söz konusu ise bu azalmaya bağlı olarak kaçakçılık olaylarının artacağı muhakkak olduğu düşünülürse, bu konudaki tedbirleriniz neler olmuştur?

4. Tedbirleriniz olmamışsa kaçakçılığın artış oranı nedir?

5. Türkiye'nin bundan uğradığı zarar ne kadardır?

6. Türkiye'nin uğradığı bir zarar varsa bunun sorumluluğu kime aittir?

T.C.

Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı

Teftiş Kurulu Başkanlığı

16.6.1998

Sayı : B.02.1.GÜM.0.60.00.00/3720

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Konya Milletvekili Sayın Prof. Dr. Mustafa Ünalı'nın TBMM Başkanlığına, Başbakan Sayın Mesut Yılmaz tarafından yazılı yanıtlanması istemiyle verdiği 27.5.1998 günlü 580 sayılı soru önergesine ilişkin yanıtlar aşağıya çıkarılmıştır.

1. Devlet Bakanlığı Makamının 20.4.1998 günlü 1998/18 sayılı Onayı uyarınca İstanbul ve İzmir gruplarındaki müfettişlerin görev merkezleri Ankara olarak belirlenmiştir.

Diğer yandan; Devlet Bakanlığı Makamının 11.5.1998 günlü 2940 sayılı Onayı uyarınca İstanbul ve İzmir gruplarındaki müfettişlere 1998 yılı teftiş programı gönderilerek, teftiş edecekleri gümrük ve gümrük muhafaza kuruluşları için 20.5.1998 günü teftişe başlamaları istenilmiştir.

İstanbul ve İzmir grubundan 19 müfettiş 18, 20, 21.5.1998 günlü hastalık raporu göndererek 20.5.1998 günü teftişe başlamamışlar; daha sonra 3 müfettiş hastalık raporunun bitmesi, 4 müfettiş ise rapor süreleri bitmeden hastalıklarında iyileşme görmeleri nedeniyle, toplam 7 müfettiş teftişe başlamıştır.

2. Sorulan günler itibariyle İstanbul ve İzmir gruplarındaki müfettiş sayısı ile ayrılan müfettişlere ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir:

Dönem	İstanbul :	Değişme nedeni
31.12.1995	27	1. Başmüfettiş Z. Gül 1.3.1996'da kendi isteğiyle emekliye ayrılmıştır. 2. Müfettiş E. Karaömeroğlu 4.4.1996'da kendi isteğiyle çalışma merkezini Ankara'ya aldırılmıştır. 3. Müfettiş M. Yaşar 4.4.1996'da kendi isteğiyle çalışma merkezini İzmir'e aldırılmıştır.
31.5.1996	24	1. Başmüfettiş Y. Z. Şahin 1.8.1996'da kendi isteğiyle emekliye ayrılmıştır.
31.5.1997	23	1. Başmüfettiş A. H. Toker 10.10.1997'de kendi isteğiyle İstanbul Gmr. Başmd. Yrd.na atanmıştır.
31.12.1997	22	1. Müfettiş O. Uysal 5.1.1998'de kendi isteğiyle vekâleten Gümrükler Gn. Md. Daire Başkanlığına atanmış ve çalışma merkezi de isteği doğrultusunda Ankara'ya alınmıştır.

<u>Dönem</u> :	<u>İstanbul</u> :	<u>Değişme nedeni</u> :
		2. Başmüfettiş B. Eryılmaz 19.1.1998'de kendi isteğiyle İstanbul Gmr. Başmd. Yrd.na atanmıştır.
		3. Başmüfettiş N. Odabaşoğlu 17.2.1998'de kendi isteğiyle emekliye ayrılmıştır.
		4. Başmüfettiş M. İ. Bebek, Başbakanlık Teftiş Kurulunca düzenlenmiş 12.9.1997 günlü 18/97-9 sayılı soruşturma raporuna ilişkin, Başbakanlık Makamının 20.11.1997 günlü Teftiş. M : 160 sayılı Onayı uyarınca 25.3.1998 günlü 23297 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 26.2.1998 günlü 98/48721 sayılı Karar ile görevinden alınmıştır.

27.5.1998 18

Dönem : İzmir : Değişme nedeni :

31.12.1995 9 1. Müfettiş M. Yaşar 4.4.1996'da kendi isteğiyle çalışma merkezini İstanbul'dan İzmir'e almıştır.

31.5.1996 10

31.5.1997 10

31.12.1997 9 1. Başmüfettiş O. N. Ulubeyligil kendi isteğiyle 25.12.1997'de Personel Daire Başkanlığına atanmıştır.

27.5.1998 9

3-6-485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında KHK'nin; 11 inci maddesinde; Teftiş Kurulu Başkanlığı, Müsteşarlığın merkez kuruluşundaki danışma ve denetim birimleri arasında sayılmış; 12 nci maddesinde ise teftiş kurulunun, müsteşarın emri veya onayı üzerine, müsteşar adına görev yapacağı öngörülmüştür.

Açıklanan nedenle gümrük müfettişleri; müsteşarlık makamından alınan teftiş, inceleme ve soruşturma emri ya da onayı üzerine yurdun her yerinde görev yapmaktadırlar.

Bu doğrultuda; 31.12.1995-27.5.1998 döneminde teftiş, inceleme ve soruşturma amaçlı;

- İstanbul grubundaki gümrük müfettişleri; İzmir, Ankara, İzmit, Trabzon, Sarp, Erzurum, Ağrı, Gürbulak, Dilucu, Kars, Mersin, Bursa, Bodrum, Edirne, İskenderun, Cilvegözü, Çerkezköy, Kapıkule, Marmaris, Ünye, Samsun, Taşucu, Eskişehir, Mudanya, Kdz. Ereğli, İnebolu, Afyon, Antalya, Bolu, Bandırma, Çeşme, Malatya, Sinop, Fatsa, Ordu, Gaziantep, İpsala, Rize, Tekirdağ, Sakarya, Çanakkale, Gaziemir, Aliğa, Alanya, Kaş, Adana, Habur, Foça, Karabük, Nusaybin, Güllük, Pazarkule, Konya, Karkamış, Akçakale, Dereköy, Gemlik, Şanlıurfa, Gebze, Derince, Konya Ereğlisi, Mardin, Hatay, Zonguldak'ta;

- İzmir grubundaki gümrük müfettişleri; İstanbul, Ankara, Bursa, Antalya, Alanya, Edirne, Kapıkule, Antakya, Gaziantep, Gemlik, İzmit, Aliğa, Denizli, Kaş, Manisa, Marmaris, Dalaman, Yayladağı, Dereköy, Trabzon, Sarp, Hopa, Dikili, Fethiye, Isparta, Afyon, Çerkezköy, Sarp, Kuşadası, Datça, Denizli, Uşak, Erzurum, Gürbulak, Rize, Karkamış, Nusaybin, Kahramanmaraş, İskenderun, Diyarbakır, Giresun, Habur, Elazığ, Balıkesir, Cilvegözü, Silopi'de;

– Ankara grubundaki gümrük müfettişleri; İstanbul, İzmir, Mersin, Taşucu, Kapıkule, Edirne, Kırıkkale, Trabzon, Antalya, Mersin, İskenderun, Eskişehir, Kayseri, Gemlik, Bartın, Bursa, İzmit, Fatsa, Samsun, Dilucu, Malatya, Gürbulak, Şanlıurfa, Düzce, Karabük, Sinop, Cilvegözü, Adana, Habur, Sarp, Artvin, Ağrı, Diyarbakır, Hatay, İslahiye, Marmaris, Denizli, Çanakkale, Taşucu, Nusaybin, Gaziantep, Van, Amasya, Dereköy, Finike, Kars, Çarşamba, Esendere, Akçakale, Öncüpinar, Karkamış, İncirlik, Kapıköy, Gebze, Eskişehir, Dalaman, Manisa, Isparta, Burdur, İpsala, Tekirdağ, Bolu, Aliğa, Çeşme, Konya, Uşak, Mardin, Ürgüp, Erzurum, Batman, Kahramanmaraş'da görev yapmışlardır.

Maliye ve Gümrük Bakanlığı döneminde gerçekleştirilen sınavla 5 gümrük müfettiş yardımcısının göreve başlatıldığı 24.6.1993 gününden 24.7.1997 gününe kadar geçen 4 yıl 1 aylık sürede müfettiş yardımcılığı sınavı açılmadığı anlaşılmış; 24.7.1997 günlü Onayla başlatılan müfettiş yardımcılığı sınavı sürecinde ise 25.12.1997 günü 13 müfettiş yardımcısı göreve başlatılmıştır.

Diğer yandan; 190 sayılı "Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 25.4.1984 gün ve 84/8029 sayılı "Kadro İhdası, Serbest Bırakma ve Kadro Değişikliği ile Kadroların Kullanım Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" uyarınca 1998 yılı için 40 kadro verilip karşılığında 40 müfettiş yardımcısı kadrosu alınması işlemi sürmektedir.

Bilgilerine arz ederim.

Rifat Serdaroğlu
Devlet Bakanı

16. – *Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, organize suç örgütlerinin Türkiye'deki durumu konusunda hazırladığı ileri sürülen bir rapora ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'nun yazılı cevabı (5276)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 96 ncı maddesi uyarınca aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Naci Terzi
Erzincan

Sorular :

1. Jandarma Genel Komutanlığı İstihbarat Daire Başkanlığında görevli Kurmay Yarbay Hürşit İmren tarafından "Organize suç örgütlerinin Türkiye'deki durumu"na ilişkin hazırlanan rapor size sunulmuş mudur?
2. Raporda, "mafyanın adamlarını milletvekili seçtiği, siyasete sızdığı"na dair bilgiler bulunmakta mıdır?
3. Söz konusu raporda "mafyanın adamı milletvekilleri"nin adı yer almakta mıdır? Bunlar kimlerdir?
4. Rapordan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı haberdar edilmiş midir? Raporun gereği için tarafınızdan ne yapılmaktadır?

T.C.

İçişleri Bakanlığı

15.6.1998

Jandarma Genel Komutanlığı

GN.PL.P. : 0111-34-98/PL.KOOR.Ş.(151164)

Konu : Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığı Genel Sekreterliğinin KAN.KAR.MD. : A.01.0.GNS.0.10.00.02-13393(024310) sayılı yazısı.

1. İlgı yazı ile alınan, Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, yazılı olarak cevaplandırılması talebi ile TBMM Başkanlığına tevcih ettiği yazılı soru önergesinin cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

2. Emniyet Genel Müdürlüğünce, Polis Akademisinde düzenlenecek olan "Ceza Adalet Sistemi ve Polis" konulu sempozyumda bildiri sunmak üzere J. Gn. K.lığından personel davet edilmiştir.

3. Anılan davet uygun görülerek, sempozyuma katılacak personelin isim listesi ve sunulacak bildirimler Emniyet Genel Müdürlüğüne yazı ile gönderilmiş, İçişleri Bakanlığına konu hakkında herhangi bir rapor sunulmamıştır.

4. Sempozyum, 6-8 Mayıs 1998 tarihlerinde Polis Akademisinde icra edilmiş; Kur.Yb. Hürşit İmren tarafından daha önceden hazırlanan "Terör ve Organize Suçlarla Mücadele" konusundaki bildiri, anılan subay görevli olduğundan, başka bir subay tarafından sunulmuştur.

5. Sempozyumda sunulan bildiri de, soru önergesinde belirtilen "Mafyanın siyasete sızdığı, adamlarını milletvekili seçtiği" gibi ifadeler yer almamaktadır.

Arz ederim.

Murat Başesgioğlu
İçişleri Bakanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

103 ÜNCÜ BİRLEŞİM

17 . 6 . 1998 ÇARŞAMBA

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

S E Ç İ M

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

SÖZLÜ SORULAR

1. — Isparta Milletvekili Mustafa Köylü'nün, TRT'ye ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/890) (1)

2. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, bazı medya kuruluşlarına verilen teşvik kredilerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/891) (1)

3. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, bazı basın kuruluşlarına verilen teşvik kredilerine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/892) (1)

4. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa - Akçakale - Suruç yoluna ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/893) (1)

5. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Ceylanpınar - Mürşitpınar Sınır Kapısının ticarete açılıp açılmayacağına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/894) (1)

6. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dının, Batı Çalışma Grubu'na ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/897)

7. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katircioğlu'nun, teknik elemanların özlük haklarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/898)

8. — Ankara Milletvekili İrfan Köksalan'ın, Cumhuriyetin 75. kuruluş yıldönümü kutlamalarının Tarih Vakfı'na ihale edileceği iddiasına ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/899)

9. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın Geliştirme ve Destekleme Fonu'nda değişiklik yapılmasına dair karara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/900)

10. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa - Havaalanı, Şanlıurfa - Akçakale ve Gaziantep - Şanlıurfa karayollarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/901)

11. — Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, Ankara - Cebeci'de bulunan Adli Tıp Kurumu'na ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/902)

12. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, İçel İli Çamlıyayla İlçesinde Ziraat Bankası Şubesi açılıp açılmayacağına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/903)

13. — Yozgat Milletvekili Abdullah Örnek'in, Ankara Millî Eğitim Müdürünün bir beyanına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/904)

14. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, Dünya Kadınlar Gününde meydana gelen olaylar sırasında Atatürk Anıtına saldırıda bulunduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/905)

(1) Bir birleşimde cevaplandırılmamıştır.

(2) İki birleşimde cevaplandırılmamıştır.

SÖZLÜ SORULAR

15. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, Dünya Kadınlar Günü kutlamaları sırasında meydana gelen olaylara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/906)

16. — Trabzon Milletvekili İsmail İlhan Sungur'un, bazı belediyelerin izinli hizmet aracı talebine cevap verilmemesinin nedenine ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/907)

17. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül'ün, Turban'a alınan personele ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/908)

18. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül'ün, SEKA'ya ait bir arazinin özel bir firmaya satılacağı iddialarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/909)

19. — Hatay Milletvekili Abdulkadir Akgöl'ün, Iskenderun LNG terminalinin 1998 yatırım programından çıkarılmasının nedenine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/910)

20. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Konut Edindirme Fonuna ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/911)

21. — Sivas Milletvekili Tahsin İrmak'ın, Savarona Yatına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/912)

22. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, Habur sınır kapısından Irak'a giriş yapan kamyon ve tırlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/913)

23. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül'ün, İzmir Aliğa LNG terminali Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/914)

24. — Ankara Milletvekili Ömer Faruk Ekinci'nin, Hükümetin icraatlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/915)

25. — Konya Milletvekili Abdullah Gencer'in, Eskişehir TÜLOMSAŞ'ta işten çıkarılan mevsimlik işçilere ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/916)

26. — Konya Milletvekili Abdullah Gencer'in, irtica ile mücadele konusundaki bir beyanına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/917)

27. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül'ün, Denizcilik Müsteşarlığına alınan personele ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/918)

28. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, irtica nedeniyle hakkında soruşturma açılan vali ve kaymakamlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/919)

29. — Kütahya Milletvekili Metin Perli'nin, Kütahya - Kureyşler Barajı ihalesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/920)

SÖZLÜ SORULAR

30. — Kırşehir Milletvekili Cafer Güneş'in, Batı Çalışma Grubuna ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/921)

31. -- Antalya Milletvekili Osman Berberoğlu'nun, kumarhanelerin kapatılması sonucu işsiz kalan kişilere ilişkin Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/922)

32. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa - Merkez ve Akçakale İlçelerine bağlı bazı köylerin dalgıç ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/923)

33. — Antalya Milletvekili Osman Berberoğlu'nun, atari salonlarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/924)

34. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa - Birecik İlçesine bağlı bazı köylerin dalgıç ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/925)

35. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun, Niğde - Bor - Ecemiş sulama projesine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/926)

36. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül'ün, Botaş Vakfı'na ait şirkete alınan personele ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/927)

37. — Konya Milletvekili Abdullah Gencer'in bazı belediye başkanlarının görevden uzaklaştırılmalarının nedenine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/928)

38. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa - Harran - Küçük Yıldız ve Yasta köylerinin dalgıç ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/929)

39. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa - Hilvan İlçesine bağlı bazı köylerin dalgıç ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/930)

40. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa - Bozova İlçesine bağlı bazı köylerin dalgıç ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/931)

41. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa - Viranşehir İlçesine bağlı bazı köylerin dalgıç ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/932)

42. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa - Suruç İlçesine bağlı bazı köylerin dalgıç ve içme suyu ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/933)

43. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa - Halfeti - Sütveren ve Kantarma köylerinin dalgıç ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/934)

SÖZLÜ SORULAR

44. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa - Siverek İlçesine bağlı bazı köylerin dalgıç ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/935)

45. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa - Ceylanpınar İlçesine bağlı bazı köylerin dalgıç ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/936)

46. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül'ün, şeker pancarı üreticilerinin sorunlarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/937)

47. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, İstanbul - Küçükçekmece'de Millî Emlak Genel Müdürlüğü'ne ait bir arsanın Galatasaray Spor Kulübüne verilip verilmediğine ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/938)

48. — Zonguldak Milletvekili Necmettin Aydın'ın, Çaycuma ve Bartın SSK Hastanesi Projesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/939)

49. — Ankara Milletvekili Ömer Faruk Ekinci'nin, kütüphanelerde okunmak üzere satın alınan gazetelere ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/940)

50. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, Bakanlar Kurulu'nun sanal olarak ilk kez ne zaman toplanacağına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/941)

51. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu'nun, tarihi alanlardaki konutların korunmasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/942)

52. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu'nun, T.T.K.'ya alınan işçilere ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/943)

53. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu'nun, bazı şahsî ve ticarî mahiyette eşyanın bedelsiz ithaline ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/944)

54. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa'da Merkez Bankası şubesi açılıp açılmayacağına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/945)

55. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa'da turizm potansiyelinin değerlendirilmesi yönünde bir çalışma yapıp yapılmayacağına ilişkin Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/946)

56. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Uğur Mumcu suikastine adı karışan bir şahsa ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/947)

57. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Uğur Mumcu Cinayetini Araştırma Komisyonunda ifade veren iki itirafçıya ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/948)

58. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Çankaya Belediyesi'nin Kurban Bayramında Türk Hava Kurumuna araç ve personel tahsis ettiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/949)

SÖZLÜ SORULAR

59. — Antalya Milletvekili Arif Ahmet Denizolgun'un, Antalya Havalimanı Dış Hatlar Terminalinde meydana gelen bir kazaya ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/950)

60. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dı'nın, THK tarafından 1981 - 1998 yılları arasında toplanan kurban derilerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/951)

61. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dı'nın, kurban derilerinin THK tarafından toplanmasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/952)

62. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, irticayla mücadeleyle ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/953)

63. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, Türk Hava Kurumunca toplanan kurban derilerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/954)

64. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, TASIŞ Genel Müdürü hakkında ileri sürülen bazı iddialara ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/955)

65. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, Başbakanlık personeline ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/956)

66. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, makam arabası ve şoför tahsis edilen eski bakanlara ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/957)

67. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, makam arabası ve şoför tahsis edilen eski bakanlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/958)

68. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, makam arabası ve şoför tahsis edilen eski bakanlara ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/959)

69. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, makam arabası ve şoför tahsis edilen eski bakanlara ilişkin Millî Savunma Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/960)

70. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, nakil suretiyle yapılan öğretmen atamalarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/961)

71. — Batman Milletvekili Faris Özdemir'in, Batman Tekel Başmüdürlüğünün depo ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/962)

72. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Samsun'da bulunan İtalyan Katolik Kilisesinin faaliyetleri hakkında ileri sürülen iddialara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/964)

73. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, Mersin ilindeki sağlık ocağı ve sağlık evlerinin doktor ve ebe ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/965)

74. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, Mersin - Aydıncık İlçesi Yenikaş Köyündeki su kaynağının KKTC ile paylaşılmasına yönelik projeye ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/966)

75. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, THK tarafından toplanan kurban derilerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/967)

SÖZLÜ SORULAR

76. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, THK Başkanı hakkında ileri sürülen bazı iddialara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/968)

77. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, THK'na ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/969)

78. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, Dünya Hava Olimpiyatlarının düzenlenmesiyle ilgili olarak bir anlaşma yapıp yapılmadığına ve uçak alımlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/970)

79. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Şemdin Sakık'ın emniyetteki sorgulamasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/971)

80. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Şemdin Sakık'ın sorgulamasına ilişkin Millî Savunma Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/972)

81. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu'nun, Bartın'da yapılacak olan afet konutlarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/973)

82. — Konya Milletvekili Abdullah Gencer'in, şeker fabrikalarının pancar üreticisine olan borçlarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/974)

83. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, geçici işçilere ilişkin Tarım ve Köy İşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/975)

84. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu'nun, Türkiye Taş Kömürü Kurumuna devredilen kömür ocaklarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/976)

85. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül'ün, Mavi Akım Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/977)

86. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, bir korgeneralin THK'da yolsuzluk yapıldığı yönündeki iddialarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/978)

87. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, THK'nun uçak üretimi için mülflis bir İngiliz firmasıyla anlaştığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/979)

88. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, THK'nun 1. Dünya Hava Olimpiyatları organizasyonuna talip olduğu iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/980)

89. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, THK'nun satın aldığı iki adet uçağa ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/981)

90. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, Türk Hava Kurumu yönetimi hakkındaki bazı iddialara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/982)

91. — Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, memurlara ek zam verilip verilmeyeceğine ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/983)

92. — Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, Şemdin Sakık'ın ifadelerinin basında yer almasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/984)

93. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, İstanbul - Beyoğlu'nda yapılan bir klip çalışmasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/987)

SÖZLÜ SORULAR

94. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, İtalya'dan ithal edilen makarna-da domuz eti bulunduğu iddiasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/988)

95. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Bakanlıkça öğretmen yetiştiren okullardaki öğrencilere verilen burslara ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/989)

96. — İçel Milletvekili Oya Araslı'nın, İçel Emniyet Müdürünün görevden alınmasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/990)

97. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Beykoz Deri İşletme Fabrikasının Erzurum'a nakline ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/991)

98. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Erzurum II. Organize Sanayi Bölgesinin ne zaman ihale edileceğine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/992)

99. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Tarım Kredi Kooperatiflerine ait fabrikalarda üretilen gübre miktarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/993)

100. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, yurt-dışı temsilciliklerde görevli personelin vatandaşlarımıza karşı tutumlarına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/994)

101. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı'da toplu konut yapımı için bir çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/995)

102. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, İhracatı Geliştirme Fonu'ndan Doğu Anadolu Bölgesine yapılan yardımlara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/996)

103. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı ilinin kadastro çalışmalarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/997)

104. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Doğu Anadolu'daki doğal kaynakların rantabl kullanımına yönelik çalışmalara ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/998)

105. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, yatırımları teşvik mevzuatına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/999)

106. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Doğu Anadolu Bölgesinin kalkındırılmasını sağlamak üzere alınacak önlemlere ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/1000)

107. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı ve ilçelerinde maden tetkik araştırmaları yapılıp yapılmadığına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1001)

SÖZLÜ SORULAR

108. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı ve ilçelerinde petrol arama çalışmaları yapılıp yapılmadığına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/1002)

109. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Ağrı'nın yeraltı su kaynakları ile ilgili harita çalışması yapılıp yapılmadığına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/1003)

110. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, 1996-1998 yılları arasında Şanlıurfa İline götürülen sağlık hizmetlerine ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/1004)

111. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, 1996-1998 yılları arasında Şanlıurfa İline enerji alanında yapılan yatırımlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/1005)

112. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, 1996-1998 yılları arasında Şanlıurfa İline götürülen telefon ve posta hizmetlerine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/1006)

113. — Amasya Milletvekili Cemalettin Lafçı'nın, Amasya İlindeki kamu yatırımlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1008)

114. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Horasan - Ağrı - Doğubeyazıt - Gürbulak - İran arası demiryolu ağı için bir çalışma olup olmadığına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/1010)

115. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Atatürk Kız Yetiştirme Yurdu'nun düzenlediği geceye ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1011)

116. — Batman Milletvekili Faris Özdemir'in, tütün başfiyatının düşük belirlendiği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1012)

117. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Balıkesir'de sel felaketinden zarar gören köprü ve konutların onarımına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1013)

118. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, GSM lisans hakkının devrinde devletin zarara uğratıldığı iddiasına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/1014)

119. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa'da 1996-1998 yılları arasında yapılan köy yollarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1015)

120. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa'da 1996-1998 yılları arasında yapılan içme suyu amaçlı yatırımlara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1016)

121. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Ulucanlar cezaevinde öldürülen bir kişiye ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1017)

122. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, TRT'de yayınlanan diyanet saati programına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1018)

SÖZLÜ SORULAR

123. — Erzurum Milletvekili Ömer Özyılmaz'ın, ÖSYM'nin getirdiği «önden başı ve boynu açık» resim mecburiyetine ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1019)

124. — Erzurum Milletvekili Ömer Özyılmaz'ın, özel öğretim kurumlarında bulunmayacak alan ve odalar hakkındaki genelgeye ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1020)

125. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, TASIŞ tarafından mükelleflerden personelin fazla mesaipleri için alınan ücrete ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/1021)

126. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, İ.Ü. Diş Hekimliği Fakültesinde tedavi ve muayenelerin iptal edildiği iddiasına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/1022)

127. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, SSK'da çalışan bazı kişilerin güvenlik soruşturmalarının yapıp yapılmadığına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/1023)

128. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, SSK'da çalışan bazı personelin güvenlik soruşturmalarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1024)

129. — Gaziantep Milletvekili Kahraman Emmioğlu'nun, Gaziantep - Araban'a bağlı bazı köylerin elektrik sorununa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/1025)

130. — Gaziantep Milletvekili Kahraman Emmioğlu'nun, Gaziantep İlinin sağlık sorunlarına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/1026)

131. — Gaziantep Milletvekili Kahraman Emmioğlu'nun, Gaziantep - Araban'a bağlı bazı köylerin telefon sorununa ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/1027)

132. — Gaziantep Milletvekili Kahraman Emmioğlu'nun, Gaziantep - Araban'a bağlı bazı köylerin eğitim sorununa ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1028)

133. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, Batı Avrupa Birliği'nin Savunma ve Dışişleri Bakanlarının Rodos toplantısına ilişkin Millî Savunma Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/1029)

134. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, Hava Kuvvetleri Komutanının irtica konusundaki bir beyanına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/1030)

135. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, hükümet programında yer alan bazı vaatlerine ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/1031)

136. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, İlahiyat Fakültesi mezunlarının öğretmenliğe alınmamasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1032)

SÖZLÜ SORULAR

137. — Hatay Milletvekili Süleyman Metin Kalkan'ın, genel nüfus sayımı sonuçlarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1033)

138. — Isparta Milletvekili Mustafa Köylü'nün, 1 inci Denizcilik Şûrasının organizasyonu için açılan ihaleye ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1034)

139. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, İpsala Gümrük Müdürü hakkındaki bazı iddialara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1035)

140. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Gümrük Müsteşarlığının İzmir ve İstanbul Teftiş Kurullarının kaldırılmasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1036)

141. — Isparta Milletvekili Mustafa Köylü'nün, İskoçya'da yapılan bir toplantıya katılıp katılmadığına ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1037)

142. — Hatay Milletvekili Süleyman Metin Kalkan'ın, Hatay - Hassa İlçesinde dolu afetinden zarar görenlere yapılacak yardımlara ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1038)

143. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, TRT'nin 19 Mayıs'ta Samsun'dan yayın yapmamasının nedenine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1039)

144. — Batman Milletvekili Alaattin Sever Aydın'ın, TÜPRAŞ Batman Rafinerisi'nin özelleştirilme kapsamına alınıp alınmayacağına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1040)

145. — Batman Milletvekili Alaattin Sever Aydın'ın, Batman SSK Hastanesinin personel ihtiyacına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/1041)

146. — Batman Milletvekili Alaattin Sever Aydın'ın, Batman Devlet Hastanesi inşaatına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/1042)

147. — Batman Milletvekili Alaattin Sever Aydın'ın, okullardaki öğretmen açığına ve Batman'a üniversite kurulması hakkında verilen kanun teklifine ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1043)

148. — Batman Milletvekili Alaattin Sever Aydın'ın, Batman'daki petrol aramalarına ve TPAO'da işine son verilen geçici işçilere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/1044)

149. — Elazığ Milletvekili Ömer Naimi Barım'ın, Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1045)

150. — Elazığ Milletvekili Ömer Naimi Barım'ın, THY İkrâm Başkanlığına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1046)

151. — Yozgat Milletvekili Abdullah Örnek'in, okul müdürlerinin atanmasıyla ilgili genelgeye ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1047)

SÖZLÜ SORULAR

152. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, başörtülü öğrencilere yapılan uygulamalara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1048)

153. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, bakım, onarım ve inşaat amacıyla camilere yapılan yardımlara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1049)

154. — İçel Milletvekili Saffet Benli'nin, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu gelirlerine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1050)

155. — Niğde Milletvekili Mehmet Salih Katırcıoğlu'nun elma üreticilerinin sorunlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1051)

156. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül'ün, Denizcilik Müsteşarlığı binasının onarımını yapan firmaya ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1052)

157. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül'ün, DPT tarafından Milliyet Gazetesi yöneticilerine brifing verildiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1053)

158. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, hububat alım fiyatlarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1054)

159. — Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, okul müdürlüklerine atama yapılmamasının nedenine ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1055)

160. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Havza'nın afet bölgesi kapsamına alınıp alınmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/1056)

161. — Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, başörtülü öğrencilere yapılan uygulamalara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1057)

162. — Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, Hatay'ın bazı ilçe ve köylerinde meydana gelen sel felaketinde mağdur olan vatandaşlara ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1058)

163. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, yasadışı faaliyetlerin ve yolsuzlukların önlenmesine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1059)

164. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, özel öğretim kurumları hakkında bir genelgenin yayımlanıp yayımlanmadığına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1060)

165. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, DSP Isparta İl Başkanının Eğri-Dir Endüstri Meslek Lisesini denetlediği iddiasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1061)

166. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül'ün, Etibank'la ilgili basında yer alan haberlere ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/1062)

167. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül'ün, fonlarda toplanan paralara ve bunların harcamalarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1063)

SÖZLÜ SORULAR

168. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, 1991 tarihinden sonra memurluğa başlayanlara bir derece verilmesi için çalışma olup olmadığına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1064)

169. — Şanlıurfa Milletvekili Abdulkadir Öncel'in, Şanlıurfa'nın nüfusuna ilişkin Devlet Bakanından (Mehmet Batallı) sözlü soru önergesi (6/1065)

170. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dının, Washington Büyükelçisinin görevi başlamamasının nedenine ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1066)

171. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, GAP'a ilişkin Devlet Bakanından (Mehmet Salih Yıldırım) sözlü soru önergesi (6/1067)

172. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dının, başörtülü öğrencilere yapılan uygulamalara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1068)

173. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dının, bazı din görevlilerinin işine haksız olarak son verildiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1069)

174. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dının, askerî makamlarca gözaltına alınan veya tutuklanan bazı kişilere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/1070)

175. — Çorum Milletvekili Mehmet Aykaç'ın, rakı üretim ve tüketimine ilişkin Devlet Bakanından (Eyüp Aşık) sözlü soru önergesi (6/1071)

176. — Elazığ Milletvekili Ömer Naimi Barım'ın hayali sigara ihracatı yapıldığı iddialarına ilişkin Devlet Bakanından (Eyüp Aşık) sözlü soru önergesi (6/1072)

177. — Elazığ Milletvekili Ömer Naimi Barım'ın, Denizcilik Müsteşar Yardımcılığına usulsüz atama yapıldığı iddiasına ilişkin Devlet Bakanından (Burhan Kara) sözlü soru önergesi (6/1073)

178. — Hatay Milletvekili Süleyman Metin Kalkan'ın, başörtülü öğrencilere yapılan uygulamalara ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1074)

179. — Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Sinop Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı işletmelerde çalışan geçici işçilere ilişkin Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/1075)

180. — Batman Milletvekili Alaattin Sever Aydın'ın, Batman'a bağlı köy ve mezralara götürülecek hizmetler için ayrılan ödeneye ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) sözlü soru önergesi (6/1076)

181. — Konya Milletvekili Mustafa Ünal'dının, Konya - Ilgın'da bir hemşireye verilen disiplin cezalarına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/1077)

182. — Mardin Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, ders kitabı basımının özel sektöre ihale edileceği iddialarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1078)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

1. — Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/217) (S. Sayısı : 132) (Dağıtma tarihi : 14.11.1996)

2. — Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile 292 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/676) (S. Sayısı : 232) (Dağıtma tarihi : 26.2.1997)

(1. görüşme 20.11.1997 Perşembe günü tamamlanmıştır.)

3. — Bayburt Milletvekili Ülkü Güney ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 1076 Sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu ile 1111 Sayılı Askerlik Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/669) (S. Sayısı : 338) (Dağıtma tarihi : 17.6.1997)

4. — Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Tasarısı ile Antalya Milletvekili Deniz Baykal ve 39 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Gürcan Dağdaş ve 6 Arkadaşının, Trabzon Milletvekili Yusuf Bahadır ve 9 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 7 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 2 Arkadaşının İşçi ve Memur Emeklileri ile Bunların Dul ve Yetimlerinin Sendikalaşmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/702, 2/224, 2/929, 2/1000, 2/1023, 2/1024) (S. Sayısı : 553) (Dağıtma tarihi : 17.2.1998)

5. — Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/689) (S. Sayısı : 631) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

× 6. — Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, İstanbul Milletvekili Emin Kul'un, Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 30 Arkadaşının, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 30 Arkadaşının, Trabzon Milletvekili Kemalettin Göktaş ve 33 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 Arkadaşının, Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 40 Arkadaşının,

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, Adana Milletvekili Arif Sezer'in, Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın, Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İstanbul Milletvekili Cefi Kamhi'nin, Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın, Bursa Milletvekili Turhan Tayan'ın, Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 6 Arkadaşının, Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, Demokrat Türkiye Partisi Grup Başkanı Van Milletvekili Mahmut Yılbaş, Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Metin Işık, Mardin Milletvekili Muzaffer Arıkan ve 6 Arkadaşının, Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/708, 2/72, 2/73, 2/75, 2/129, 2/154, 2/166, 2/182, 2/191, 2/194, 2/221, 2/270, 2/287, 2/293, 2/323, 2/369, 2/420, 2/459, 2/493, 2/884, 2/959, 2/960, 2/1015, 2/1019, 2/1070) (S. Sayısı : 626) (Dağıtma tarihi : 24.3.1998)

7. — Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/668) (S. Sayısı : 556) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

8. — Türk Ceza Kanununun Bazı Maddeleri ile Terörle Mücadele Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/738) (S. Sayısı : 634) (Dağıtma tarihi : 2.4.1998)

9. — Tuz Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/696) (S. Sayısı : 492) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

× 10. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/549) (S. Sayısı : 291) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

11. — 211 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 68 inci, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 209 uncu ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Geçici 139 uncu Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/628) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 15.8.1997)

12. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve Kanuna Bir Ek Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Aynı Kanunun Ek 17 nci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Kırklareli Milletvekili A. Sezal Özbek'in, Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay ve 7 Arkadaşının ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/662, 1/666, 2/621, 2/434, 2/481) (S. Sayısı : 467) (Dağıtma tarihi : 21.1.1998)

13. — Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/638) (S. Sayısı : 383) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYILE
KOMISYONLARDAN GELEN DİGER İŞLER**

14. — İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/437) (S. Sayısı : 302) (Dağıtma tarihi : 14.5.1997)

15. — Bursa Milletvekili Ali Rahmi Beyreli, Hayati Korkmaz ve Denizli Milletvekili Haluk Müftüler'in, Türkiye Akreditasyon Konseyi Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (2/1037) (S. Sayısı : 585) (Dağıtma tarihi : 4.3.1998)

16. — Adana Milletvekili İ. Cevher Cevheri ve Uç Arkadaşının, Uç İlçe ve Bir İl Kurulması ile 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adana Milletvekili Mehmet Büyükyılmaz ve Uç Arkadaşının, Kadırlı ve Sumbas İlçelerinin Adana İline Bağlanmasına İlişkin Yasa Önerisi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/546, 2/569) (S. Sayısı : 385) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

× 17. — Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/589) (S. Sayısı : 361) (Dağıtma tarihi : 28.7.1997)

× 18. — Batı Avrupa Birliği, Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Görevlilerin Statüsü Hakkında Anlaşmanın, Türkiye Tarafından Batı Avrupa Silahlanma Örgütü Faaliyetleri ile İlgili Olarak Uygulanması ve Buna İlişkin Mektupların Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/591) (S. Sayısı : 365) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

× 19. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/613) (S. Sayısı : 366) (Dağıtma tarihi : 30.7.1997)

× 20. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/330) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

× 21. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/368) (S. Sayısı : 155) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 22. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/375) (S. Sayısı : 159) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 23. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/389) (S. Sayısı : 162) (Dağıtma tarihi : 16.12.1996)

× 24. — Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 189) (Dağıtma tarihi : 9.1.1997)

× 25. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim, Bilim, Kültür ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 188) (Dağıtma tarihi : 17.1.1997)

× 26. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/535) (S. Sayısı : 201) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 27. — Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/382) (S. Sayısı : 198) (Dağıtma tarihi : 31.1.1997)

× 28. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/536) (S. Sayısı : 219) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

× 29. — Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurulu Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/352) (S. Sayısı : 223) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

× 30. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/334) (S. Sayısı : 235) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

× 31. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/546) (S. Sayısı : 236) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 32. — Dünya Sağlık Teşkilâtı Anayasasının 24 ve 25 inci Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/373) (S. Sayısı : 262) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 33. — Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/532) (S. Sayısı : 266) (Dağıtma tarihi : 2.4.1997)

× 34. — Ekonomik İşbirliği Teşkilâtı (EİT), Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Personelin Yasal Statüsüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/587) (S. Sayısı : 275) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

× 35. — İzmir Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/586) (S. Sayısı : 276) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

× 36. — Inmarsat Gemi Yer İstasyonlarının Karasularında ve Limanlarda Kullanılması Uluslararası Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/554) (S. Sayısı : 293) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

× 37. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı Anlaşması ve Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/450) (S. Sayısı : 296) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

× 38. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilâtı İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/517) (S. Sayısı : 294) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

× 39. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Avrupa Teşkilâtı Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/488) (S. Sayısı : 295) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

× 40. — Uydular Aracılığı ile Deniz Haberleşmesi Uluslararası Teşkilâtı Sözleşmesi ve İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 297) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

× 41. — Uydular Aracılığı ile Telekomünikasyon Uluslararası Örgütüne (Intelsat) İlişkin Anlaşmada Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/363) (S. Sayısı : 298) (Dağıtma tarihi : 29.4.1997)

× 42. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/327) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 43. — Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/321) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 44. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/358) (S. Sayısı : 322) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 45. — Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Başlıklıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/446) (S. Sayısı : 323) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 46. — Ekonomik İşbirliği Teşkilâtı (ECO) Transit Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/559) (S. Sayısı : 324) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

× 47. — Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/584) (S. Sayısı : 357) (Dağıtma tarihi : 25.7.1997)

× 48. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Göç Örgütü Arasında Örgütün Türkiye'deki Hukuksal Durumu, Ayrıcalıkları ve Dokunulmazlıkları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/448) (S. Sayısı : 362) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

× 49. — Dünya Posta Birliği Kuruluş Yasası Beşinci Ek Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/374) (S. Sayısı : 363) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

× 50. — Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Yapan Taşıtlarda Çalışan Taşıt Personelinin Çalışmalarına İlişkin Avrupa Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/610) (S. Sayısı : 367) (Dağıtma tarihi : 1.8.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 51. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/617) (S. Sayısı : 472) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

× 52. — Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hong Kong Başkonsolosluğunun Yeni Hukuki Statüsünün Belirlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/624) (S. Sayısı : 473) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

× 53. — Sakatların Meslekî Rehabilitasyonu ve İstihdamı Hakkında 159 Sayılı Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/626) (S. Sayısı : 507) (Dağıtma tarihi : 3.2.1998)

× 54. — Çocuk Haklarına Dair Sözleşmede Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/676) (S. Sayısı : 533) (Dağıtma tarihi : 4.2.1998)

× 55. — Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olayı ve Uyuşmazlıkların Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye - Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/648) (S. Sayısı : 534) (Dağıtma tarihi : 11.2.1998)

× 56. — Ekonomik İşbirliği Örgütü Ticaret ve Kalkınma Bankası Kuruluş Anlaşması ile Ekonomik İşbirliği Örgütü Ticaret ve Kalkınma Bankası Kuruluş Anlaşmasını Tadil Metninin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/632) (S. Sayısı : 536) (Dağıtma tarihi : 11.2.1998)

× 57. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/331) (S. Sayısı : 261) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

× 58. — Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (Gözden Geçirilmiş)'nin Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/306) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 9.1.1997)

× 59. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/631) (S. Sayısı : 548) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

× 60. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/641) (S. Sayısı : 549) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

× 61. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/640) (S. Sayısı : 550) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

× 62. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Hususî Hukuk, Ticaret ve Ceza Hukuku Konularında Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/642) (S. Sayısı : 551) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

× 63. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/679) (S. Sayısı : 552) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

64. — Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in 3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Teklifi ile İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 11 Arkadaşının ve İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve 19 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/817, 2/351, 2/771) (S. Sayısı : 491) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

65. — D-8 Uluslararası İcra Direktörlüğünün Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışlıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/675) (S. Sayısı : 412) (Dağıtma tarihi : 18.12.1997)

66. — Denizcilik Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ile Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/602, 1/220) (S. Sayısı : 468) (Dağıtma tarihi : 19.1.1998)

67. — Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile Yalova Milletvekili Yaşar Okuyan ve 11 Arkadaşının, 25.3.1988 Tarih ve 3419 Sayılı Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/480, 2/705) (S. Sayısı : 274) (Dağıtma tarihi : 2.4.1997)

68. — İdarî Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/531) (S. Sayısı : 145) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

69. — Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/538) (S. Sayısı : 244) (Dağıtma tarihi : 10.3.1997)

70. — Hâkim ve Savcı Adayları Eğitim Merkezi Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun İki Maddesinin Yeniden Düzenlenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/544) (S. Sayısı : 176) (Dağıtma tarihi : 19.12.1996)

71. — İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/555) (S. Sayısı : 228) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

72. — Yargıtay Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Ekli Cetvelde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/420, 1/284) (S. Sayısı : 251) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

73. — Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/530) (S. Sayısı : 146) (Dağıtma tarihi : 25.11.1996)

74. — Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Aydın Milletvekili Yüksel Yalova'nın, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/653, 2/430) (S. Sayısı : 420) (Dağıtma tarihi : 6.1.1998)

75. — Tanıtma Fonu Teşkili ile 11.7.1939 Tarihli ve 3670 Sayılı Millî Piyango Teşkiline Dair Kanunun 4 üncü Maddesine Bir Bent Eklenmesi Hakkında 3230 Sayılı Kanuna Bir Ek ve Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 30 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/575, 2/941) (S. Sayısı : 414) (Dağıtma tarihi : 6.1.1998)

76. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/552) (S. Sayısı : 229) (Dağıtma tarihi : 21.2.1997)

× 77. — Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve Adalet ve Çevre komisyonları raporları (1/436) (S. Sayısı : 332) (Dağıtma tarihi : 6.6.1997)

78. — Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 14 arkadaşının; Tarihi Türk Ocağı Binasının Kamu Yararına Çalışan Türk Ocakları Umumî Merkezine Devrine Dair Kanun Teklifi ile Çanakkale Milletvekili Cümhur Ersümer ve 37 arkadaşının ve Ankara Milletvekili Şaban Karataş ve 15 arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklif-

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYILE
KOMISYONLARDAN GELEN DİGER İŞLER**

leri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/679, 2/53, 2/470) (S. Sayısı : 347) (Dağıtma tarihi : 7.7.1997)

× 79. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Arsa Ofisi Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (2/581) (S. Sayısı : 181) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

80. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 8 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/334) (S. Sayısı : 147) (Dağıtma tarihi : 29.11.1996)

81. — Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 4.7.1934 Tarih ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/64) (S. Sayısı : 15) (Dağıtma tarihi : 14.5.1996)

82. — Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarıları ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/439, 1/428, 1/430) (S. Sayısı : 34) (Dağıtma tarihi : 1.7.1996)

83. — Eski Yugoslavya'da İşlenen Bazı Suçların Kovuşturulması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/467) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 9.7.1996)

84. — Türk Ticaret Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Adalet komisyonları raporları (1/297) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

85. — 3167 Sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/461) (S. Sayısı : 56) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

86. — Kimlik Bildirme Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/292) (S. Sayısı : 60) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

87. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarıları ile Kahramanmaraş Milletvekili Esat Bütün ve 19 Arkadaşının; 6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Hakkında Kanunun Ek 8 inci Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine ve Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 11 Arkadaşının Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/443, 1/464, 2/348, 2/352) (S. Sayısı : 61) (Dağıtma tarihi : 15.7.1996)

88. — Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/460) (S. Sayısı : 62) (Dağıtma tarihi : 24.7.1996)

89. — Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/463) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

90. — Siirt Milletvekili Mehmet Emin Aydın'ın, Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/342) (S. Sayısı : 65) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

91. — Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/456) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

92. — Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Büyüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve İçişleri komisyonları raporları (1/462) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

93. — Belediye Kanununun 127 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/468) (S. Sayısı : 70) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

94. — Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/406) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

95. — Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/479) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

96. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/485) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

97. — Belediye Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/454) (S. Sayısı : 76) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

98. — Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/394) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 28.8.1996)

99. — Muhtaç Çiftçilere Ödünç Tohumluk Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Raporu (1/475) (S. Sayısı : 105) (Dağıtma tarihi : 22.10.1996)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

100. — Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/507) (S. Sayısı : 114) (Dağıtma tarihi : 7.11.1996)

101. — Sakarya Milletvekili Ersin Taranoğlu'nun; Sapanca Gölü ve Civarındaki Su Kaynaklarının Korunması ve Kullanılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/20) (S. Sayısı : 125) (Dağıtma tarihi : 8.11.1996)

102. — Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan ve 56 Arkadaşının, Elbistan İlçesinin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 148) (Dağıtma tarihi : 29.11.1996)

103. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, 1580 Sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hallerinin Sureti İdaresi Hakkında 80 Sayılı Kanunun 1 inci ve 552 Sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/580) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

104. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Maliye Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/583) (S. Sayısı : 184) (Dağıtma tarihi : 23.12.1996)

105. — Yozgat Milletvekilleri İsmail Durak Ünlü, Yusuf Bacanlı ve Lütfullah Kayalar'ın, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında 2809 Sayılı Kanunda ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergeleri (2/250) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 25.12.1996)

106. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 25.12.1996)

× 107. — Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun 17 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Kırklareli Milletvekili

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Necdet Tekin'in; Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/522, 2/468) (S. Sayısı : 197) (Dağıtma tarihi : 29.1.1997)

× 108. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşması ile Bu Andlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 203) (Dağıtma tarihi : 31.1.1997)

× 109. — Maden Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/388) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

110. — Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 221) (Dağıtma tarihi : 4.2.1997)

111. — İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın, Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/584) (S. Sayısı : 227) (Dağıtma tarihi : 17.2.1997)

112. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/568) (S. Sayısı : 241) (Dağıtma tarihi : 7.3.1997)

113. — Tokat Milletvekili Ahmet Fevzi İnceöz ve 20 Arkadaşının; 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun 574 ve 575 inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/54) (S. Sayısı : 243) (Dağıtma tarihi : 10.3.1997)

114. — Amasya Milletvekili Aslan Ali Hatipoğlu ve 9 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergisi (2/190) (S. Sayısı : 230) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

115. — Maden Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı : 245) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

116. — Tekirdağ Milletvekili Enis Sülün ve 11 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/536) (S. Sayısı : 246) (Dağıtma tarihi : 11.3.1997)

117. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 30 uncu Maddesinin Dördüncü Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/318) (S. Sayısı : 252) (Dağıtma tarihi : 14.3.1997)

118. — Adıyaman Milletvekili Celal Topkan ve 8 Arkadaşı ile Hatay Milletvekili Mehmet Sılay ve 15 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (2/427, 2/431) (S. Sayısı : 253) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

119. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci ve 9 Arkadaşının, 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/2) (S. Sayısı : 255) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

120. — Bayburt Milletvekili Ülkü Güney'in, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/12) (S. Sayısı : 256) (Dağıtma tarihi : 19.3.1997)

121. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/124) (S. Sayısı : 259) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

122. — Nevşehir Milletvekili Abdülkadir Baş ve 5 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/281) (S. Sayısı : 260) (Dağıtma tarihi : 28.3.1997)

× 123. — Motorlu Taşıtlar Zorunlu Malî Sorumluluk Sigortasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/367) (S. Sayısı : 265) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

124. — İstanbul Milletvekili Algan Hacaloğlu ve 9 Arkadaşının, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/173) (S. Sayısı : 269) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

125. — Vakıflar Umum Müdürlüğü Vazife ve Teşkilâtı Hakkında Kanuna Üç Ek Madde Eklennesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/457) (S. Sayısı : 270) (Dağıtma tarihi : 31.3.1997)

126. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Güvenlik Şeref Madalyası ve Güvenlik Üstün Hizmet Madalyası Kanunu Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/593) (S. Sayısı : 279) (Dağıtma tarihi : 4.4.1997)

127. — Sosyal Sigortalar Kanununun 9 uncu Maddesine Bir Fıkra Eklennesine Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/581) (S. Sayısı : 283) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

128. — Hatay Milletvekilleri Ali Uyar ve Hüseyin Yayla'nın, Üç İlçe ve Bir İl Kurulması ile İlgili Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/585) (S. Sayısı : 284) (Dağıtma tarihi : 9.4.1997)

129. — 17.7.1964 Tarih ve 506 Sayılı Kanun, 24.5.1983 Tarih ve 2829 Sayılı Kanun ile 17.10.1983 Tarih ve 2925 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile İstanbul Milletvekili Emin Kul'un ve İstanbul Milletvekili Cevdet Selvi ve 6 Arkadaşının Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonları raporları (1/572, 2/378, 2/387) (S. Sayısı : 286) (Dağıtma tarihi : 11.4.1997)

130. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/421) (S. Sayısı : 289) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

131. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/548) (S. Sayısı : 290) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

132. — Askerî Havaalanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/405) (S. Sayısı : 292) (Dağıtma tarihi : 28.4.1997)

133. — Adıyaman Milletvekili Ahmet Çelik ve 10 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/467) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 2.5.1997)

134. — İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 16 Arkadaşının 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklennesi

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/149) (S. Sayısı : 305) (Dağıtma tarihi : 12.5.1997)

135. — Yurtdışında Bulunanların Sosyal Güvenlikleri Hakkında 20.3.1997 Tarih ve 4230 Sayılı Borçlanma Kanunu ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/592) (S. Sayısı : 313) (Dağıtma tarihi : 13.5.1997)

136. — Aksaray Milletvekili Sadi Somuncuoğlu ve 6 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/462) (S. Sayısı : 307) (Dağıtma tarihi : 14.5.1997)

137. — 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/590) (S. Sayısı : 309) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

138. — Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse ve Zeki Ertugay ile Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/157) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

139. — Bitlis Milletvekilleri Zeki Ergezen ve Abdulhaluk Mutlu'nun; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/566) (S. Sayısı : 311) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

140. — İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş'ın; Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/338) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 15.5.1997)

141. — Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun, 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 9 uncu Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/62) (S. Sayısı : 315) (Dağıtma tarihi : 21.5.1997)

142. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın; İmrenler, İsmil ve Yeniceoba Adıyala Üç Yeni İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/288) (S. Sayısı : 317) (Dağıtma tarihi : 22.5.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

143. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/416, 1/431, 1/432, 1/481, 1/556, 1/577) (S. Sayısı : 319) (Dağıtma tarihi : 3.6.1997)

144. — Sivas Milletvekili Mahmut Işık'ın; Suşehri Adıyla Bir İl Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

145. — Bolu Milletvekili Avni Akyol'un; Bir İlçe ve Düzce İlinin Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma önergesi (2/504) (S. Sayısı : 328) (Dağıtma tarihi : 5.6.1997)

146. — Erzincan Milletvekili Mustafa Kul ve Hatay Milletvekili Nihat Matkap'ın, 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/225) (S. Sayısı : 333) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

147. — Niğde Milletvekili Akın Gönen'in, Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınması Önergesi (2/460) (S. Sayısı : 334) (Dağıtma tarihi : 10.6.1997)

148. — Refah Partisi Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ile Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya, Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün ve İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin'in Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/826) (S. Sayısı : 336) (Dağıtma tarihi : 11.6.1997)

149. — Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt ve 2 Arkadaşının, Kızılca-bölük Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/437) (S. Sayısı : 339) (Dağıtma tarihi : 23.6.1997)

150. — Konya Milletvekili Necati Çetinkaya'nın, Pasaport Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/708) (S. Sayısı : 277 ve 277'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihleri : 4.4.1997; 24.6.1997)

151. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/713) (S. Sayısı : 342) (Dağıtma tarihi : 24.6.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

152. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 25 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Konusunda Kanun Teklifi ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/567, 2/398) (S. Sayısı : 340) (Dağıtma tarihi : 25.6.1997)

153. — Giresun Milletvekilleri Yavuz Köymen ve Rasim Zaimoğlu'nun, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İktüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/642) (S. Sayısı : 343) (Dağıtma tarihi : 25.6.1997)

154. — Refah Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ve Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 5680 Sayılı Basın Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/839) (S. Sayısı : 346) (Dağıtma tarihi : 30.6.1997)

155. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 564 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/302, 1/278) (S. Sayısı : 341) (Dağıtma tarihi : 4.7.1997)

156. — Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan ve 41 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İktüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/92) (S. Sayısı : 350) (Dağıtma tarihi : 7.7.1997)

157. — Kırşehir Milletvekili Cafer Güneş ve 5 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İktüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/698) (S. Sayısı : 349) (Dağıtma tarihi : 8.7.1997)

158. — Siirt Milletvekili Nizamettin Sevgili'nin, 2809 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Hakkındaki Kanunun 1 inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İktüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/763) (S. Sayısı : 354) (Dağıtma tarihi : 17.7.1997)

159. — Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu ve 6 Arkadaşının, Şebinkarahisar Adı ile Yeni Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İktüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/689) (S. Sayısı : 355) (Dağıtma tarihi : 17.7.1997)

160. — Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 3 Arkadaşının, Bir. İl Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İktüzüğün

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/266) (S. Sayısı : 356) (Dağıtma tarihi : 21.7.1997)

161. — İstanbul Milletvekili Sedat Aloğlu ve 7 Arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu (2/812) (S. Sayısı : 358) (Dağıtma tarihi : 25.7.1997)

162. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan ve 11 Arkadaşının; Yüksek Öğretim Personel Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/684) (S. Sayısı : 369) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

163. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 3 Arkadaşının; Şereflikoçhisar Adı ile Bir İl Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/267) (S. Sayısı : 370) (Dağıtma tarihi : 31.7.1997)

164. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 3 Arkadaşının, Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/265) (S. Sayısı : 373) (Dağıtma tarihi : 1.8.1997)

165. — Bursa Milletvekili Mehmet Altan Karapaşaoğlu'nun, Dört İlçe ve Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/691) (S. Sayısı : 372) (Dağıtma tarihi : 5.8.1997)

166. — İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 4 Arkadaşının, Gaziler Günü Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/389) (S. Sayısı : 377) (Dağıtma tarihi : 11.8.1997)

167. — Van Milletvekili Fethullah Erbaş ve 47 Arkadaşının, Erciş İlçesinin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/121) (S. Sayısı : 378) (Dağıtma tarihi : 11.8.1997)

168. — Kırkkale Milletvekili Hacı Filiz'in, Kırkkale İline Bağlı Çerikli Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/3) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 15.8.1997)

169. — Giresun Milletvekili Turhan Alçelik ve 12 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/699) (S. Sayısı : 380) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

170. — Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin Aydın ve Muş Milletvekili Necmettin Dede'nin, Siirt İline Bağlı Aydınlar İlçesinin Adının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/822) (S. Sayısı : 384) (Dağıtma tarihi : 1.10.1997)

171. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/657) (S. Sayısı : 386) (Dağıtma tarihi : 24.10.1997)

172. — Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin, Burdur İlinin Kalkınmada Öncelikli Yörelere Arasına Alınmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/557) (S. Sayısı : 394) (Dağıtma tarihi : 14.11.1997)

173. — Adana Milletvekili M. Halit Dağlı ve 12 Arkadaşının, Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/646) (S. Sayısı : 395) (Dağıtma tarihi : 17.11.1997)

174. — Konya Milletvekili Ahmet Alkan ve 11 Arkadaşının, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/683) (S. Sayısı : 399) (Dağıtma tarihi : 1.12.1997)

175. — Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 235 inci Maddesine Bir Bent Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/488) (S. Sayısı : 400) (Dağıtma tarihi : 1.12.1997)

176. — Antalya Milletvekili Yusuf Öztop ve 8 Arkadaşının, Antalya İli Kale İlçesi Adının «Demre» Olarak Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/610) (S. Sayısı : 405) (Dağıtma tarihi : 16.12.1997)

177. — Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 188 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 175 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/963) (S. Sayısı : 406) (Dağıtma tarihi : 17.12.1997)

178. — Kırklareli Milletvekili İrfan Gürpınar'ın, Kırklareli'nde Kırklareli Üniversitesi Adıyla Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/722) (S. Sayısı : 407) (Dağıtma tarihi : 18.12.1997)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

179. — Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/583) (S. Sayısı : 433) (Dağıtma tarihi : 6.1.1998)

180. — Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/487) (S. Sayısı : 434) (Dağıtma tarihi : 6.1.1998)

181. — Denizli Milletvekili Haluk Müftüler ile Çanakkale Milletvekili Nevfel Şahin'in, 3143 Sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (2/724) (S. Sayısı : 490) (Dağıtma tarihi : 26.1.1998)

182. — İçel Milletvekili Halil Cin'in, Anamur İlçesinin İl Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/762) (S. Sayısı : 470) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

183. — Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu ve 73 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/269) (S. Sayısı : 471) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

184. — Yardım Toplama Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/636) (S. Sayısı : 493) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

185. — Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri komisyonları raporları (1/698) (S. Sayısı : 494) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

186. — Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezalarının Affı Hakkında Kanun Tasarısı ile Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Yozgat Milletvekili Yusuf Bacanlı ve 14 Arkadaşının, Antalya Milletvekili Yusuf Öztıp ve 16 Arkadaşının ve Rize Milletvekili Avni Kabaoğlu'nun Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu (1/655, 2/302, 2/570, 2/690, 2/901) (S. Sayısı : 496) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

187. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/693) (S. Sayısı : 497) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

188. — Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/646) (S. Sayısı : 498) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

189. — Toplu Konut Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/682) (S. Sayısı : 499) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

190. — İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 15 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/297) (S. Sayısı : 500) (Dağıtma tarihi : 27.1.1998)

191. — Konya Milletvekili Hüseyin Arı ve 14 Arkadaşının, Konya Ereğli'nin İl Olması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/181) (S. Sayısı : 495) (Dağıtma tarihi : 3.2.1998)

192. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/1144) (S. Sayısı : 426'ya 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 6.2.1998)

193. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/855) (S. Sayısı : 427'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 6.2.1998)

194. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/890) (S. Sayısı : 448'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 11.2.1998)

195. — Uzlaştırma Kurullarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili M. Seyfi Oktay'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/644, 2/145) (S. Sayısı : 537) (Dağıtma tarihi : 11.2.1998)

196. — Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/656) (S. Sayısı : 538) (Dağıtma tarihi : 11.2.1998)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

197. — Türk Bayrağı Kanununun 3 üncü Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Türk Bayrağı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/663, 1/520) (S. Sayısı : 539) (Dağıtma tarihi : 11.2.1998)

198. — Isparta Milletvekili Ömer Bilgin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/1081) (S. Sayısı : 540) (Dağıtma tarihi : 13.2.1998)

199. — Isparta Milletvekili Ömer Bilgin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/853) (S. Sayısı : 541) (Dağıtma tarihi : 13.2.1998)

200. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/923) (S. Sayısı : 544) (Dağıtma tarihi : 13.2.1998)

201. — Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/838) (S. Sayısı : 545) (Dağıtma tarihi : 13.2.1998)

202. — Gaziantep Milletvekili Kahraman Emmioğlu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/910) (S. Sayısı : 546) (Dağıtma tarihi : 13.2.1998)

203. — Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/828) (S. Sayısı : 547) (Dağıtma tarihi : 13.2.1998)

204. — Niğde Milletvekili M. Salih Katırcıoğlu ve 14 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Ek 22 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/673) (S. Sayısı : 554) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

205. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 17 Arkadaşının, Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/193) (S. Sayısı : 555) (Dağıtma tarihi : 20.2.1998)

206. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üye-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

lerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/271) (S. Sayısı : 482'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 2.3.1998)

207, — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/880) (S. Sayısı : 483'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 2.3.1998)

208, — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/834) (S. Sayısı : 484'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 2.3.1998)

209, — Isparta Milletvekili Ömer Bilgin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/981) (S. Sayısı : 568) (Dağıtma tarihi : 2.3.1998)

210, — Isparta Milletvekili Ömer Bilgin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/973) (S. Sayısı : 569) (Dağıtma tarihi : 2.3.1998)

211, — Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/399) (S. Sayısı : 576) (Dağıtma tarihi : 2.3.1998)

212, — Gülhane Askerî Tıp Akademisi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Gülhane Askerî Tıp Akademisi Kanununun 19 uncu Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/400, 1/711) (S. Sayısı : 578) (Dağıtma tarihi : 2.3.1998)

213, — Ordu Milletvekili Şükrü Yürür'ün, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek ve Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/692) (S. Sayısı : 583) (Dağıtma tarihi : 4.3.1998)

214, — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 11 Arkadaşı'nın Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı K.H.K.'nin Değiştirilerek Kabulüne Dair

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/366) (S. Sayısı : 584) (Dağıtma tarihi : 4.3.1998)

× 215. — Uluslararası Çalışma Teşkilâtı Anayasasında Yapılan Değişiklik Hakkındaki Belgenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/709) (S. Sayısı : 573) (Dağıtma tarihi : 5.3.1998)

216. — Van Milletvekili M. Ejder Arvas ve 48 Arkadaşının, Erçiş Adıyla Bir İl ve Çelebibağ Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/807) (S. Sayısı : 574) (Dağıtma tarihi : 5.3.1998)

217. — Muğla Milletvekili Mustafa Dedeoğlu ve 30 Arkadaşının, Bir İl ve Dört İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/820) (S. Sayısı : 575) (Dağıtma tarihi : 5.3.1998)

218. — Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/403) (S. Sayısı : 577) (Dağıtma tarihi : 5.3.1998)

219. — Türkiye Emekli Subaylar, Emekli Astsubaylar, Harp Malulü Gaziler, Şehit Dul ve Yetimleri ile Muharip Gaziler Dernekleri Hakkında Kanuna Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/703) (S. Sayısı : 579) (Dağıtma tarihi : 5.3.1998)

220. — Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/715) (S. Sayısı : 588) (Dağıtma tarihi : 6.3.1998)

221. — Adliye Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Seyfi Oktay'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/699, 2/1043) (S. Sayısı : 587) (Dağıtma tarihi : 9.3.1998)

222. — Şanlıurfa Milletvekili Zülfikar İzol ve 59 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/120) (S. Sayısı : 590) (Dağıtma tarihi : 10.3.1998)

223. — İzmir Milletvekili Ali Rıza Bodur'un, Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/787) (S. Sayısı : 591) (Dağıtma tarihi : 10.3.1998)

224. — 3056 Sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameyi Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/707) (S. Sayısı : 592) (Dağıtma tarihi : 16.3.1998)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

225. — Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/719) (S. Sayısı 593) (Dağıtma tarihi : 16.3.1998)

226. — Ankara Milletvekili Ersönmez Yarbay'ın, Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/755) (S. Sayısı : 599) (Dağıtma tarihi : 17.3.1998)

227. — Niğde Milletvekili Akın Gönen ve 10 Arkadaşının, İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/1095) (S. Sayısı : 601) (Dağıtma tarihi : 17.3.1998)

228. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sıfatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/313) (S. Sayısı : 518'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 20.3.1998)

229. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sıfatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/940) (S. Sayısı : 527'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 20.3.1998)

230. — Sinop Milletvekili Metin Bostancıoğlu'nun, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/830) (S. Sayısı : 600) (Dağıtma tarihi : 20.3.1998)

231. — Niğde Milletvekili Akın Gönen'in Karayolları Trafik Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya'nın, Kütahya Milletvekili Mustafa Kalemli'nin, İzmir Milletvekili İsmail Yılmaz'ın ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/1071, 2/614, 2/617, 2/634, 2/1028) (S. Sayısı : 602) (Dağıtma tarihi : 20.3.1998)

× 232. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/687) (S. Sayısı : 603) (Dağıtma tarihi : 24.3.1998)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

×233. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/635) (S. Sayısı : 604) (Dağıtma tarihi : 24.3.1998)

234. — Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 10 Arkadaşının, 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/286) (S. Sayısı : 625) (Dağıtma tarihi : 24.3.1998)

× 235. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Taşımacılığı Anlaşmasına Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/629) (S. Sayısı : 605) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

236. — Mardin Milletvekili Fehim Adak ve 94 Arkadaşının, Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/184) (S. Sayısı : 624) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

237. — Isparta Milletvekili Ömer Bilgin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/1053) (S. Sayısı : 610) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

238. — Isparta Milletvekili Ömer Bilgin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/1165) (S. Sayısı : 613) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

239. — Isparta Milletvekili Ömer Bilgin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/974) (S. Sayısı : 616) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

240. — Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/982) (S. Sayısı : 618) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

241. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/888) (S. Sayısı : 619) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

242, — Isparta Milletvekili Ömer Bilgin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/978) (S. Sayısı : 623) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

× 243. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşması ile İlgili Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/720) (S. Sayısı : 630) (Dağıtma tarihi : 27.3.1998)

× 244. — Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/726) (S. Sayısı : 628) (Dağıtma tarihi : 31.3.1998)

× 245. — Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Grubu Kurulmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/725) (S. Sayısı : 629) (Dağıtma tarihi : 31.3.1998)

246. — Anavatan Partisi Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Metin Öney, Adana Milletvekili Uğur Aksöz, Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük, Demokrat Türkiye Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Metin Işık ve 14 Arkadaşının Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (2/1068) (S. Sayısı : 633) (Dağıtma tarihi : 2.4.1998)

247, — Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/605) (S. Sayısı : 636) (Dağıtma tarihi : 3.4.1998)

248, — Aydın Milletvekili Sema Pişkinsüt'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Aydın Milletvekili Sema Pişkinsüt'ün İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/309) (S. Sayısı : 559'a 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 3.4.1998)

249. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Ka-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

rayalçın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/841) (S. Sayısı : 594'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 3.4.1998)

250. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/925) (S. Sayısı : 597'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 3.4.1998)

251. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/983) (S. Sayısı : 609'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 15.4.1998)

252. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/975) (S. Sayısı : 612'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 15.4.1998)

253. — Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/988) (S. Sayısı : 614'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 15.4.1998)

254. — Gaziantep Milletvekili Mehmet Bedri İncetahtacı'nın, İstiklâl Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatanî Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/885) (S. Sayısı : 639) (Dağıtma tarihi : 17.4.1998)

255. — Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu'nun, 5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/893) (S. Sayısı : 640) (Dağıtma tarihi : 17.4.1998)

256. — Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/684) (S. Sayısı : 641) (Dağıtma tarihi : 17.4.1998)

× 257. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Yatırımlarda Devlet Yardımları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/722) (S. Sayısı : 643) (Dağıtma tarihi : 17.4.1998)

× 258. — Türkiye Cumhuriyeti ile Slovak Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/717) (S. Sayısı : 642) (Dağıtma tarihi : 20.4.1998)

× 259. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/731) (S. Sayısı : 645) (Dağıtma tarihi : 20.4.1998)

× 260. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/724) (S. Sayısı : 644) (Dağıtma tarihi : 22.4.1998)

261. — Balıkesir Milletvekili Mustafa Güven Karahan'ın, Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname ile İş Kanununun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın, Aydın Milletvekili M. Fatih Atay'ın, Trabzon Milletvekili Ali Kemal Başaran'ın, Kocaeli Milletvekili Bülent Atasayan'ın, Adıyaman Milletvekili Ahmet Çelik'in, Kocaeli Milletvekili Bekir Yurdagül'ün, Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu'nun Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (2/1104, 2/133, 2/284, 2/608, 2/837, 2/969, 2/1014, 2/1073) (S. Sayısı : 646) (Dağıtma tarihi : 22.4.1998)

× 262. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/658) (S. Sayısı : 647) (Dağıtma tarihi : 28.4.1998)

× 263. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/630) (S. Sayısı : 648) (Dağıtma tarihi : 28.4.1998)

× 264. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/732) (S. Sayısı : 649) (Dağıtma tarihi : 28.4.1998)

265, — 3194 Sayılı İmar Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (1/746) (S. Sayısı : 651) (Dağıtma tarihi : 5.5.1998)

266, — Sivas Milletvekili Mahmut Işık'ın, Sızır Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İctüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/397) (S. Sayısı 652) (Dağıtma tarihi : 5.5.1998)

× 267. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/739) (S. Sayısı : 653) (Dağıtma tarihi : 12.5.1998)

× 268. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Karadeniz'deki Deniz Alanlarından Sorumlu Yetkili Makamların İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/757) (S. Sayısı : 654) (Dağıtma tarihi : 12.5.1998)

× 269. — Çocukların Velayetine İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi ile Çocukların Velayetinin Yeniden Tesisine İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/758) (S. Sayısı : 655) (Dağıtma tarihi : 12.5.1998)

270. — Türk Kanunu Medenisinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/745) (S. Sayısı : 656) (Dağıtma tarihi : 12.5.1998)

271. — Denizli Milletvekili Hasan Korkmazcan ile Siyasî Parti Gruplarını Temsilen On Milletvekilinin, Siyasî Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/932) (S. Sayısı : 657) (Dağıtma tarihi : 12.5.1998)

272. — Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/756) (S. Sayısı : 660) (Dağıtma tarihi : 15.5.1998)

273. — İzmir Milleivekili Metin Öney ve 7 Arkadaşının, 18 Mart Günü'nün Şehitler Günü İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/1122) (S. Sayısı : 661) (Dağıtma tarihi : 20.5.1998)

274. — İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya'nın, 26.5.1927 Tarih ve 1050 Numaralı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 77 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İctüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/541) (S. Sayısı : 662) (Dağıtma tarihi : 20.5.1998)

× 275. — Giresun Milletvekili Ergun Özdemir'in, Giresun Milletvekili Turhan Alçelik ve 5 Arkadaşının, Erzincan Milletvekilleri Tevhit Karakaya ile Naci Terzi'nin,

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Aksaray Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, Elazığ Milletvekili M. Cihan Paçacı'nın, Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Bayburt Milletvekili Ülkü Güney, Demokratik Sol Parti Grup Başkanvekili Gaziantep Milletvekili Ali İnksoy, Mardin Milletvekili Muzaffer Arıkan ve Şırnak Milletvekili M. Salih Yıldırım'ın, Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt ile Giresun Milletvekili Ergun Özdemir'in, Bolu Milletvekili Necmi Hoşver'in, Kastamonu Milletvekilleri Nurban Tekinel ile Haluk Yıldız'ın, Trabzon Milletvekili Yusuf Bahadır'ın, Artvin Milletvekili Hasan Ekinci ve 4 Arkadaşının, Artvin Milletvekili Hasan Ekinci ve 4 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Ali Topuz ve 7 Arkadaşının, Aksaray Milletvekili Nevzat Köse'nin, Elazığ Milletvekilleri Ahmet Cemil Tunç, Ömer Naimi Barın ve Hasan Belhan'ın, Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, Kastamonu Milletvekilleri Hadi Dilekçi ile Fethi Acar'ın, Zonguldak Milletvekili Ömer Barutçu'nun, Tokat Milletvekili Ali Şevki Ercek ve 3 Arkadaşının, Sakarya Milletvekili Ertuğrul Eryılmaz'ın, Malatya Milletvekili Miraç Akdoğan'ın, Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, Samsun Milletvekili Nafiz Kurt ile Giresun Milletvekili Ergun Özdemir'in, Niğde Milletvekili Akın Gönen'in, Niğde Milletvekili Doğan Baran'ın, Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz ve 4 Arkadaşının, Samsun Milletvekili Latif Öztekin ve 2 Arkadaşının, Kütahya Milletvekili İsmail Karakuyu'nun, Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu'nun, Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 17 Arkadaşının, Kilis Milletvekili Mustafa Kemal Ateş ve 13 Arkadaşının, Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün ve Çankırı Milletvekili İsmail Coşar'ın; Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/1038, 2/1044, 2/1046, 2/1054, 2/1056, 2/1077, 2/1081, 2/1082, 2/1083, 2/1084, 2/1085, 2/1086, 2/1087, 2/1091, 2/1092, 2/1093, 2/1094, 2/1097, 2/1099, 2/1100, 2/1101, 2/1102, 2/1103, 2/1105, 2/1106, 2/1108, 2/1109, 2/1117, 2/1127, 2/1130, 2/1146, 2/1147, 2/1165, 2/1168) (S. Sayısı : 663) (Dağıtma tarihi : 20.5.1998)

× 276. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çift Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları raporları (1/764) (S. Sayısı : 682) (Dağıtma tarihi : 2.6.1998)

× 277. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Karadeniz'deki Deniz Alanlarından Sorumlu Yetkili Makamların İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/766) (S. Sayısı : 683) (Dağıtma tarihi : 2.6.1998)

278. — İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

---

ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/775) (S. Sayısı : 685) (Dağıtma tarihi : 2.6.1998)

× 279. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/759) (S. Sayısı : 686) (Dağıtma tarihi : 2.6.1998)

280. — Radyo ve Televizyon Verici Tesislerinin Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne Devredilmesi ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/691) (S. Sayısı : 688) (Dağıtma tarihi : 2.6.1998)

281. — İskân Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm komisyonları raporları (1/770) (S. Sayısı : 687) (Dağıtma tarihi : 3.6.1998)

282. — Şanlıurfa İlinde Büyük Şehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/773) (S. Sayısı : 689) (Dağıtma tarihi : 9.6.1998)

(×) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 626)

Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın, İstanbul Milletvekili Emin Kul'un, Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 30 Arkadaşının, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 30 Arkadaşının, Trabzon Milletvekili Kemalettin Gökteş ve 33 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 Arkadaşının, Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın, Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 40 Arkadaşının, Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın, Adana Milletvekili Arif Sezer'in, Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İstanbul Milletvekili Cefi Kamhi'nin, Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın, Bursa Milletvekili Turhan Tayan'ın, Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 6 Arkadaşının, Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin, Demokrat Türkiye Partisi Grup Başkanı Van Milletvekili Mahmut Yılbaş, Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Metin Işık, Mardin Milletvekili Muzaffer Arıkan ve 6 Arkadaşının Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/708, 2/72, 2/73, 2/75, 2/129, 2/154, 2/166, 2/182, 2/191, 2/194, 2/221, 2/270, 2/287, 2/293, 2/323, 2/369, 2/420, 2/459, 2/493, 2/884, 2/959, 2/960, 2/1015, 2/1019, 2/1070)

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı : B.02.0.KKG/101-1314/335

24.1.1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 22.1.1998 tarihinde kararlaştırılan "Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Genel Olarak

Vergiler tarih boyunca kamu harcamalarının finansmanında kullanılan en önemli ve sağlam gelir kaynağı olma özelliğini günümüzde de korumaktadırlar. Kamu hizmetlerinin gerçekleştirilebilmesi için gerekli finansmanı sağlamak vergi sisteminin temel fonksiyonu olmakla birlikte, tasarrufların ve sermaye birikiminin artırılması yoluyla ekonomik büyümenin teşviki de vergi sisteminin üstlendiği diğer bir fonksiyondur. Ayrıca vergi sistemi gelir dağılımını daha adil hale getirmeli, kişiler ve gelir unsurları bakımından tarafsız olmalı, Devletin ihtiyacı olan geliri düzenli olarak sağlamalı, gelir dağılımının düzelmesine katkı yapmalı, kişiler ve gelir unsurları bakımından tarafsız olmalı, ekonomide yol açtığı verimsizlik asgaride kalmalı, toplam tasarrufları ve dolayısıyla ekonomik büyümeyi teşvik etmeli, yönetilebilir ve basit olmalı, ödeme gücü ilkesini dikkate almalı ve toplama maliyetini asgariye indirmelidir.

1 Ocak 1985 yılında yürürlüğe giren, KDV'nin son derece başarılı olarak uygulanması sonucunda Türkiye'de son 10 yılda vergi gelirleri reel olarak yaklaşık %50 artmıştır. Ancak, vergi tabanının darlığı ve kayıt dışı işlemlerin yaygınlığı nedeniyle gerçek matrahlar üzerinden vergilerini ödeyen mükellefler hep sınırlı sayıda kalmış ve sistem vergi ödeyenlerin üzerine çok ağır yükler getirirken, vergi ödemeyenler için bir vergi cenneti haline gelmiştir.

Gerek kamudaki finansman darboğazı nedeniyle daha fazla vergi gelinine ihtiyaç duyulması, gerekse mevcut vergi sisteminin derin adaletsizliklerle dolu hale gelmesi nedeniyle 1998 yılı başına gelindiğinde ülkenin içinde bulunduğu durumdan çıkılması köklü bir vergi reformunu gerekli kılmıştır.

Böyle bir reformun temel ilkeleri vergi tabanının genişletilmesi, kayıt dışı ekonominin kayda alınması, sistemin basit ve açık hale getirilmesi ve halen vergisini düzenli olarak ödeyen bireylerin vergi yükünü artırmadan vergi gelirlerinin artırılması olarak belirlenmiştir.

Vergi Sistemi Neden İşlemiyor?

Reform çalışmaları öncesinde ülkemizde mükelleflerin vergisel karar süreçlerini menfi yönde etkileyen unsurlar üzerinde bilimsel ve analitik bir çalışma yürütülmüş ve bunun sonucunda mükelleflerin vergisel kararlarını belirleyen faktörler vergi sisteminin içinde yaşanabilirliği, kaçırma halinde yakalanma olasılığı ve yakalanma halinde de cezaların caydırıcılığı olarak tespit edilmiştir. Sistemin bu açılardan incelenmesi sonucunda mükellef karar süreçlerini belirleyen bu üç kritik alanla ilgili olarak bazı tespitler yapılmıştır.

Buna göre Türk vergi sistemi aşağıdaki sebeplerden dolayı içinde yaşanabilir değildir;

1. Yasal vergi oranları aşırı derecede yüksektir ve gerçek matrahların beyanı halinde, mükellefler aşırı bir vergi yüküne maruz kalmaktadır. Gelir vergisinde yüksek marjinal oranlar hem düşük, hem de yüksek gelirli grupları sistemden uzaklaştırmakta veya mükellefleri gerçek değerleri gizlemeye itmektedir.
2. Sistemde kazanılmayan gelirler hayat standardı, geçici vergi, götürevi vergi gibi tahmini yöntemlerle vergilenmekte, buna mukabil kazanılan gelirlerin bir kısmı kanunlardaki gelir tanımının yetersiz kalması nedeniyle vergilenememektedir.
3. Gelir ve kurumlar vergisi sistemlerinde ülkede yaşanan yüksek enflasyon nedeniyle ortaya çıkan aşınmaları giderecek düzeltme yeterli mekanizmalarının yokluğu sermayenin vergilendirilmesine neden olmaktadır.
4. Son yıllarda hızla gelişen malî sistemden elde edilen gelirler ve devlet iç borçlanma senetlerinden elde edilen faizler önemli ölçüde gelir vergisi kapsamı dışında kalmıştır. Özetle, sistemde kazanç vergi bağlantısı kopmuş bulunmaktadır.
5. Vergi sistemimiz iktisadî faaliyetler karşısında tarafsızlığını yitirmiştir. İktisadî tercihler karşısında tarafsız olmaması nedeniyle vergi sistemi tam rekabeti engeller hale gelmiş, buna bağlı olarak da ülkemizin zaten sınırlı olan kaynaklarının yanlış ve verimsiz alanlara tahsisi gibi vahim sonuçlar ortaya çıkarmaya başlamıştır. Rekabet üzerindeki bu olumsuz etki menkul sermaye iratlarını vergilerken stopaj, beyan ve enflasyon düzeltmesi sistemlerindeki kargaşa nedeniyle, küçük esnafı vergilerken aynı alanda faaliyet gösteren mükelleflerin bazılarını götürüv bazılarını da gerçek usule sokarak, orta ve büyük ölçekli işletmeleri vergilerken de hedefi ve amacı belli olmayan vergi teşvikleriyle, ortaya çıkar hale gelmiştir.
6. Ekonomik gelişmeler ve globalleşme sonucunda ortaya çıkan ve ülke ekonomisine büyük katkı yapması beklenen yeni işletme yapılanmalarının karşılaştığı vergisel sorunlar vergi sistemi tarafından ya hiç tanınmamış ya da bu güne kadar çözüme kavuşturulamamıştır.
7. Vergi sistemi yapılan bölük pörçük düzenlemelerle gittikçe karmaşıklaşmış, uzmanlar bile sistemi anlamakta zorlanır hale gelmiş, buna bağlı olarak da mükelleflerin uyum maliyetleri aşırı derecede artmaya başlamıştır.

Yukarıda özetlenen nedenlerden ötürü, Türk vergi sistemi içinde yaşanamaz hale gelmiş, diğer bir ifadeyle mükelleflerin iktisadî faaliyetlerini sürdürebilmeleri için vergi kaçırılmalarını haklı gösterecek gerekçeler ortaya çıkmaya başlamıştır.

Sistem içinde yaşanılması imkansız hale gelirken, vergi sisteminde ödenmesi gereken vergilerin tahsilini güvence altına alacak mekanizmalar kurulamamış ve vergi kaçırmanın yakalanma olasılığı gittikçe azalmıştır. Bozuk belge düzeni, yaygın hamiline işlemler, ekonomik ve sosyal olaylara ulaşmada anahtar bilgi eksikliği, düşük ve yetersiz nitelikte vergi incelemeleri, kaçırılan vergilerin yakalanma olasılığının büyük ölçüde azalmasına neden olmuştur.

Öte yandan da vergi kaçırırken yakalananlar için etkili ve caydırıcı bir ceza sistemi kurulamamış ve neredeyse kaçırılmayı kârlı çıkaracak bir ceza yapısına doğru gidilmiştir. Bu doğrultuda ya-

salarda yer alan hapis cezaları uygulanmamış, teşhir cezası vergi kaçırana değil vergisini beyan edip ödeme zorluğuna düşenlere uygulanarak tutarsız bir ceza sistemi kurulmuş, yanlış kurulan gecikme zammı ve faizi sistemi nedeniyle zamanında ödenmeyen vergilerin değeri korunamaz hale gelmiş, daha da ötesi uzlaşma sistemi ile cezaların büyük kısmı kaldırılarak ceza sisteminin etkinliği ortadan kaldırılmıştır. Mevcut yapısıyla vergi sisteminde vergi kaçırma cezalandırılmamakta, hatta kaçırana daha kârlı çıkmaktadır. Bütün bunlara ilaveten ortalama iki yılda bir çıkarılan vergi aflarıyla vergi kaçırma âdeta teşvik edilmektedir.

Yukarıdaki sınıflamalara girmemekle beraber vergiyi doğuran olayın meydana geldiği an ile mükellefin bu olaya ilişkin vergi ödemesini yaptığı an arasında geçen sürelerin uzunluğu da devletin topladığı verginin efektif değerinin düşmesine neden olmuştur. Mevcut yaklaşımda ya devletin alacağı zaman değeri hiç dikkate alınmamakta, ya da geçici vergi gibi kaba ve adaletsiz yöntemlerle sorun kısmen çözülmeye çalışılmaktadır.

Ortaya Çıkan Vergi Yapısı

Yukarıda açıklanan hususlar nedeniyle ortaya çıkan vergi yapısı ise şöyle olmuştur.

1. Adaletsiz ve regresif nitelikli dolaylı vergilere aşırı derecede yüklenilmeye başlanmıştır.
2. Gelir ve kurumlar vergilerinin GSMH içerisindeki payı gelişmiş diğer ülkelere nazaran çok düşük kalmıştır.
3. 1 milyon civarındaki küçük tüccarın götürü vergilenmesiyle ve tarım kesiminde belge sistemi oluşumuna izin vermeyecek düzenlemelerle toplam tüketim ve gelirleriyle ekonomide büyük role sahip olan gruplar kayıt ve belge düzeninin dışına çıkarılmıştır.
4. Yüksek marjinal oranlar nedeniyle üst dilimlerden vergi toplanamaz hale gelmiş ve sistem artan oranlılığını kaybetmiş, asgari vergi nihai vergi haline gelmiştir.
5. Gerçek gelir yerine tahmini gelirler vergilenmeye başlanmıştır.
6. Kayıtlı işçi istihdamının yükü katlanılmaz hale gelmiştir.
7. Büyük ve orta ölçekli işletmeler artan ölçüde istisna ve muafiyetlere sığınma zorunluluğu ile karşı karşıya kalmışlardır.
8. Kişi başına gelir seviyesi düşük olan ancak hammadde kaynağı olması nedeniyle ekonomideki işlemlerin tanımlanmasında hayati öneme sahip olan tarım sektörü kayıt dışılığı besleyen bir unsur haline gelmiştir.
9. Hizmetler sektörünün ülke gelişmesine paralel olarak Millî Gelirdeki payı artarken vergi gelirleri içerisindeki payı düşmüştür,
10. KDV sayesinde son 10 yılda % 50'den fazla artan vergi yükü artış ivmesini yitirmiştir.
11. İncelemelerde bulunan ortalama matrah farkları ve yapılan bilimsel model çalışmaları ülkedeki kayıt dışı iktisadî faaliyetlerin Millî Gelirin % 40'ına ulaştığını göstermektedir.
12. Özetle, bu vergi yapısıyla ücretliler ve kayıtlı iş yapan sanayici ve tüccar üzerine katlanılamaz bir vergi yükü bindirilmiş, buna mukabil faiz, kira gibi diğer faktör gelirlerinin ödedikleri vergiler Millî Gelirden aldıkları paya oranla çok düşük kalmıştır.
13. Öte yandan toplanan vergiler dar gelirli kesimlere eğitim, sağlık, altyapı harcamaları olarak aktarılacağı yerde kamu finansman darboğazı nedeniyle gittikçe artan ölçülerde faiz ödemelerine ayrılır hale gelmiştir.
14. Bütçenin kaynakları yeniden dağıtma fonksiyonunun böylesine ters yönde işlemesi sonucunda ülkede gelir dağılımı gittikçe bozulmuştur.
15. Gelinen noktada mevcut kamu finansman politikalarının sürdürülebilirliği kalmamış ve köklü bir vergi reformu kaçınılmaz hale gelmiştir.

Reformun Getirdikleri

Tüm vergi kanunlarında yer alan maddelerin yirmide birini değiştiren bu Kanun, vergi sistemimizde ortaya çıktığı yukarıda açıklanan çarpıklıkları gidermek üzere hazırlanmıştır.

Bu yasada vergi tabanının genişletilmesinde ilk adım olarak Gelir Vergisi Kanunundaki gelir tanımını genişletilmekte ve yasaların kavramadığı gelir bırakılmamaktadır. Bundan böyle vatandaşların bir yıl içerisindeki harcamaları ile tasarruflarının tamamı Gelir Vergisi Kanununda sayılan 6, gelir unsuruyla ilişkilendirilemiyorsa, kanunlarda istisna edilmemişse, veraset ve intikal vergisinin kapsamına girmiyorsa ve belli tutarı aşarsa kaynağına ve konusuna bakılmaksızın vergiye tabi diğer kazanç ve irat olarak vergilendirilecektir.

İçinde yaşanabilir bir vergi sistemi hedefi doğrultusunda gelir, kurumlar, veraset ve emlak vergisi oranlarıyla, tapu harçlarında köklü indirime gidilmektedir. Bütçe hedefleri ve ekonomik istikrar programı doğrultusunda da gelirlerde beklenmeyen bir azalma ortaya çıkmaması için gelir vergisindeki köklü oran indirimleri 1998 ve 1999 yıllarında iki aşamada yürürlüğe konulmaktadır. Gelir vergisinde alt dilim oranları toplam 10 puan indirilerek alt gelir grubundaki bireylerin vergi yükü hafifletilmekte, ayrıca en üst marjinal oranlarda da toplam 15 puanlık indirim yapılarak girişimcilik ruhunu köstekleyen vergi yapısından, girişimciliği teşvik eden düşük oranlı yapıya geçilmektedir. Bu ülkenin sağladığı kaynakları kullanarak gelir ve servet edenlerin topluma karşı yükümlülüklerine karşılık adil bir pay ödemeleri anlayışı hayata geçirilmektedir. Bu düzenlemeye artık mükelleflerin kazançlarının katlanılabilecek bir kısmı vergilenmekte, iyiniyetli kişilerin vergiye tabi faaliyetlerini kayıt dışında bırakmalarını haklı kılabilecek gerekçe kalmamaktadır.

Kurumların dağıtılmayan kazançları üzerindeki gelir vergisi stopajı kaldırılarak kurumlar vergisi tek isim altında basitleştirilmekte, böylelikle kurumlar vergisindeki çift başlılık giderilmekte, vergi sonrası kazançlar ise sadece dağıtım halinde stopaja tabi tutularak gelirin vergilemesinde gerçek kısmi entegrasyon sistemine geçilmekte ve üniter yapının sağlıklı çalışması sağlanmaktadır.

Gelir vergisinde kazanılmamış gelirin vergilenmesine son verilmiştir. Bunlardan hayat standardı esası tamamen yürürlükten kaldırmakta ve mükelleflerin gerçek gelirlerinin vergilenmesi uygulamasına geçilmektedir. Ayrıca gelir ve kurumlar vergilerinde geçmiş yıl vergisi üzerinden geçici vergi alınması uygulamasına son verilerek büyük bir adaletsizlik ortadan kaldırılmakta, buna mukabil işletmelere üçer aylık mali tabloları üzerinden kazandıkça vergi ödeme yükümlülüğü getirilerek kamunun vergi alacağına değeri yok olmadan hazineye intikali sağlanmaktadır. Böylelikle vergi planlaması da daha kolay hale gelmektedir.

Bu Kanunla rekabeti bozan vergi müesseseleri düzeltilmektedir. Bu doğrultuda vergilenmeyen gelir kalmamakta, sermaye piyasası yatırım araçlarının vergilenmesinde mümkün olduğunca tarafsızlık ilkesi tesisi edilmekte, herkes belge düzeninin içine alınmaktadır.

Ekonomik ve sosyal açıdan kalmasında yarar bulunanlar ile vergi tekniği açısından gerekli olan muafiyet ve istisnalar uygulanmaya devam ederken, rekabet eşitsizliği yaratan, belge düzenini olumsuz yönde etkileyen ve vergi tabanını eriten istisna ve muafiyetler daraltılmaktadır. Bu doğrultuda fizikî yatırımlar üzerinde hiç bir olumlu katkısı kalmamış olan yatırım indirimi müessesesi yeniden düzenlenerek stratejik iktisadî hedefler doğrultusunda yapılacak yatırımlar için büyük bir finans kaldıracı haline getirilmektedir.

Ayrıca yap işlet yatırımlarına yeniden değerlendirme hakkı tanınarak, yabancı sermayenin getirdiği döviz cinsinden sermayede ortaya çıkan kur farklarının vergilenmemesi sağlanmakta ve ülkenin şiddetle ihtiyaç duyduğu fizikî yabancı sermayenin önünü tıkayan engeller ortadan kaldırılmaktadır. Tavan getirilmek suretiyle de damga vergisinin özellikle yabancı sermayeli yatırımları engelleyici boyutlara ulaşması engellenmektedir.

Bu Kanunla, mükellef haklarını koruma yönünde atılan adımlardan birisi de mükelleflerin haklı sebebe dayanmadan bekletilen vergi iadesi alacaklarına devletin faiz ödemesi uygulamasının getirilmesidir. Böylelikle mükellef alacağının zamanında ödenmemesi nedeniyle Devlet de bir külfete katlanacaktır.

Etkinliği kalmayan motorlu taşıtlar vergisinin taşıt pulu vasıtasıyla toplanması uygulaması sona erdirilerek, sistemdeki bürokrasi azaltılmaktadır.

Bu tasarının temel hedeflerinden birisi ülkenin tüm bireylerinin kayıt dışı işlemlerin takibine ve vergi sisteminin işleyişine katkı yapmasını sağlamaktır. Bu doğrultuda ödeme gücü olanlar üzerindeki vergi yükü daha adil ve ödenebilir hale getirilirken, ödeme gücü olmayan veya çok düşük olan küçük esnaf, tüccar, çiftçi belge düzeninin içine alınarak belge zincirindeki kopuk halkalar tamamlanmakta, vergi sisteminin bütünlüğü kurulmaktadır. Bu yasanın amacı bu gruplardan daha az vergi almak, ancak bunların belge sisteminin yerleşmesine katkı yapmalarını sağlamaktır. Bu doğrultuda götürü usul kaldırılarak basit usule geçilmekte, zirai kazançta temel vergileme usulü stopaj olarak belirlenmekte, vergiden muaf esnafın muafılığı devam ettirilmekte fakat bu grupların bu ayrıcalıktan yararlanabilmeleri belge toplamaları şartına bağlanmaktadır. Belge toplamamakta ısrar edenlerin ise boyutları ne olursa olsun vergisel ayrıcalıklarına son verilmektedir.

Kayıt dışı ekonomik faaliyetlerin kavranmasında en önemli sorun olarak ortaya çıkan anahtar bilgi eksikliğini gidermek için Maliye Bakanlığına vergi kimlik numarası kullanımı zorunluluğu getirme konusunda yetki verilmektedir. Ayrıca kuruluşlara faaliyetlerini bu numara bazında mantıktık ortamda vergi idaresine verme konusunda da yükümlülük getirilerek vergi denetimlerinde gerek planlama gerekse istihbarat toplama aşamalarında bilgi teknolojisinden azami ölçüde yararlanma imkanı sağlanmaktadır.

Son olarak bu yasayla ceza sistemine caydırıcılık ve basitlik kazandırılmaktadır. Bu yasa ile ceza sisteminde ekonomik suça ekonomik ceza ilkesi hayata geçirilmektedir. Bundan böyle vergi ziyanına sebebiyet verenlere kaçırılan verginin 1 katı tutarında ceza kesilecek, kaçırılan verginin ve kesilen cezanın zaman içerisinde değerinin aşınması engellenecek, vergi ziyanına sebebiyet verenler Maliye Bakanlığınca basın ve yayın organları kanalıyla teşhir edilebilecek, sahte evrak düzenlenmesi halinde bunu düzenleyerek ülkedeki belge sistemini tahrip edenler özgürlüğü bağlayıcı cezalara maruz kalacaklardır. Bu bağlamda uzlaşma müessesesi de etkinleştirilerek kısmi uzlaşmaya imkan sağlanmaktadır. Sadece uzlaşılan vergiye ilişkin cezaya uzlaşma hakkı tanınmakta, uzlaşılmayan vergide ise ceza uzlaşması imkanı da kalmamaktadır. Bu güne kadar uzlaşmazlıkları azaltarak idareyi gereksiz iş yükünden kurtarma amacına hizmet edeceği yerde, vergi kaçırın mükellefleri cezalardan kurtarıcı niteliğe bürünen ve cezaların caydırıcılığını daha da azaltan uzlaşma müessesesi etkin ve amaca hizmet eder hale getirilmektedir.

Bu Kanunla büyük çoğunluğu dürüst ve vatansver olan ve ülkesinin büyümesini, kalkınmasını isteyen mükelleflerimiz artık çağdaş bir vergi sistemine kavuşmaktadır. Öte yandan vergiye tabi işlemleri takip için kurulan mekanizmalar ve vergi ziyanına sebebiyet verme halinde getirilen ceza sistemi halen çok ucuz olan vergi kaçırma maliyetini çok pahalı hale getirmektedir. Diğer bir ifadeyle Kanunun yürürlüğe girmesiyle tutarlı ve işlerli olan bir vergi sistemi kurulmuştur.

Tüm bu köklü değişikliklerle vergi sisteminde yeni bir dönem başlamaktadır. Bu nedenle de Kanunun yürürlüğe girişi bir kilometre taşı olarak kabul edilmekte ve mevcut mükelleflerimizin her ne suretle olursa olsun kayıt dışı kalmış bulunan aktif değerlerinin katma değer vergisine karşılık gelecek belirli bir asgari vergi ödemeleri karşılığında kayıtlı sisteme alınmaları imkanı getirilmektedir.

Bu tasarıyla gerek 1998 bütçesinde gelir kaybına katlanılmasının mümkün olmaması gerekse enflasyonu üç yıl içerisinde köklü bir biçimde düşürme hedefi nedeniyle tam enflasyon muhasebesine geçilmesine ilişkin düzenlemelere gidilmemektedir.

Sonuç

Gereğinin başında belirlenen ilkeler doğrultusunda hazırlanan bu vergi reform tasarısı, vergi sisteminin ve kamu finansmanının içinde bulunduğu darboğazdan çıkılmasına önemli ölçüde katkı yapacaktır. Ancak bu yasanın başarıya ulaşması içsel tutarlılığının bozulmamasına, kamuoyunun inanç ve desteğine, vergi idaresinin süratle yeniden yapılandırılması ile güçlendirilecek kararlı uygulamaya, yargının vergi yasalarını tam anlamıyla uygulamasına, kamu harcamalarında da etkinlik sağlanmasına bağlı olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Bu madde ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesine bir fıkra eklenmekte ve eklenen bu fıkra nedeniyle uygulama alanı kalmayan son üç fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Eklenen bu fıkroda yer alan ilk hüküm, Maliye Bakanlığı'na mükelleflerin beyanları, kesinleşen vergi ve cezaları ile vadesi geçtiği halde ödenmemiş borçlarını açıklama yetkisini ve bu yetkiyi Bakanlık yurtdışı ve taşra teşkilatına ve vergilendirme yetkisi bulunan belediye gibi diğer ilgili kamu idarelerine devretme olanağını sağlamaktadır. Vergi mahremiyetinin istisnası olarak getirilen bu düzenleme ile hem kamuoyunun vergi konusunda bilgilendirilmesi hem de kamuoyu denetimi yoluyla mükelleflerin ödevlerini tam ve zamanında yapmalarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Bu fıkroda yer alan ikinci hüküm, kamu görevlilerince yapılan adli ve/veya idari soruşturmalara ilgili olarak talep edilen ve vergi mahremiyeti kapsamına giren bilgi ve belgelerin verilebilmesine olanak tanımaktadır. Vergi mahremiyetinin bir istisnası olarak yapılan bu düzenleme ile soruşturma yapanların görevlerini daha etkin olarak yapabilmeleri, kamu görevlileri için öngörülen disiplin ve adli cezaların işlerliğinin ve caydırıcılığının artırılması, daha şeffaf bir kamu yönetimi anlayışı içinde yolsuzlukların önlenmesi ve hukuk devletinin daha da yiceltilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, kendilerine bilgi verilen kişi ve kurumlar da vergi mahremiyeti kapsamına alınarak, bu yetkilerini kötüye kullanılmalarının önlenmesi hedeflenmektedir.

Bu fıkroda yer alan üçüncü hüküm, sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıkları vergi inceleme raporu ile saptananların kanunla kurulmuş (örneğin, Baro, Tabipler Odası, Ticaret Odası ve/veya bunların bağlı oldukları birlikler gibi) kendi meslekî kuruluşlarına ve Serbest Muhasebeci malî Müşavirler Odası, Yeminli malî Müşavirler Odası ve bu odaların bağlı olduğu Türkiye Serbest Muhasebeci malî Müşavirler ve Yeminli malî Müşavirler Odaları Birliği'ne bildirilmesi, vergi mahremiyetinin bir başka istisnasını ifade etmektedir. Bu düzenleme ile serbest muhasebeci, serbest muhasebeci malî müşavir ve yeminli malî müşavirlerin müşterileriyle sözleşme imzalanması, muhasebe kayıtların tutulması, rapor ve malî tabloların düzenlenmesi, denetim, karşıt inceleme ve tasdik gibi işlemleri sırasında mükellefler hakkında bilgi sahibi olabilmeleri, müteselsil sorumluluğu bulunan mesleklerini daha sağlıklı olarak yürütebilmeleri ve ayrıca vergi denetim ve güvenliğine daha fazla katkıda bulunabilmeleri amaçlanmaktadır. Ancak, kendilerine bilgi verilen tüm meslek mensupları, odaları ve birlikleri de vergi mahremiyeti kapsamına alınmakta ve elde ettikleri bilgileri kötüye kullanılmalarının önlenmesi hedeflenmektedir.

Bu fıkroda yer alan son hüküm, Maliye Bakanlığı'na bilgilerin açıklanmasına dair usulleri belirleme yetkisini vermektedir. Bu yetki ile Maliye Bakanlığı, kamuoyunu bilgilendirmek, vergi bi-

lincini oluşturmak ve kamuoyunun denetiminden yararlanarak mükelleflerin ödevlerini tam ve zamanında yapmalarını sağlamak amacıyla her türlü basın, yayın ve iletişim araç ve teknolojilerini kullanabilecektir.

Getirilen bu fıkra karşısında uygulama alanı kalmayan fıkralar kaldırılmakta ve kaldırılan son fıkrada yer alan basın ve TRT yoluyla yapılacak açıklamalara ilişkin giderlerin ilgili mükelleflerden tahsil edilmesine son verilerek vergi yönetiminde kırtasiyeciliğin azaltılması amaçlanmaktadır.

Madde 2. — Bu madde ile fazla ve yersiz tahsil edilen veya kanun gereği iadesi gereken vergilerin mükellefe red ve iadesinde mükellef hukukunun gözetilmesi, enflasyonist etkilerin mükellef alacağında yaratacağı aşınmanın giderilmesi ve idarenin haklı ve yasal iade işlemlerinde gereksiz zaman kaybının önlenmesi amacıyla düzenlemeler yapılmaktadır.

Buna göre, mükellefin, ilgili mevzuat uyarınca kendisinden istenilecek bilgi ve belgeleri iadeyi yapacak idareye tesliminden itibaren üç aylık normal bir iade süreci başlayacaktır. Bu süre içinde iadenin yapılamaması durumunda, üç ayı aşan süreler için, aynı dönemde uygulanmakta olan ve 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizi esas alınmak suretiyle bir faiz hesaplanacak ve bu faiz, iadesi gereken miktarlarla birlikte mükellefe ödenecektir. Bu faiz, üç aylık sürenin sonundan itibaren düzeltme fişinin mükellefe tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için hesaplanacaktır.

Üç aylık normal iade sürecinin, mükellefin eksik bilgi ve belgeleri tamamladığı tarihten itibaren başlayacağı kuşkusuzdur. Red ve iadenin mükellefe bildirilmesi üzerine 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 120 nci maddesinde sözü edilen bir yıllık hak düşürücü süre işlemeye başlayacaktır.

Madde 3. — Bilindiği gibi mükellefiyetin sona ermesi, mükelleflerin kendi isteği ile işi terk, tasfiye, iflas ve kanunen ticaret, sanat ve meslek icrasından mahrumiyet gibi sebeplerle mümkün olmakta, ancak mükellef bildirmedığında işini terk etse bile malî idarenin mükellefiyeti sona erdirmeye yetkisi bulunmamaktadır.

Gelir ve kurumlar vergisi yönünden mükellefiyeti bulunan bazı mükellefler, vergiye tabi olmayı gerektiren işlemlerine son verdikleri ve işyerini kapattıkları halde bu durumunu vergi dairesine bildirmemektedirler. Bazı mükelleflerin ise mükellefiyet tesisini bütünüyle sahte belge ticaretine yönelik olarak yaptırdığı bilinmektedir.

Aylık ve yıllık beyannamelerini vermeyen bu mükellefler için çok sayıda dönemin takdiri yoluna gidilmekte, takdir kararına istinaden tarh olunan vergi ve kesilen cezalar konusunda, adres tespiti mümkün olmadığı için ilanen tebliğ usulü uygulanmaktadır.

Takdire sevk, takibat ve tebligat işlemleri vergi dairelerinin iş yükünü önemli ölçüde artırmakta, karşılığında genellikle bir tahsilat yapılamamaktadır.

Yapılan düzenleme, vergi dairelerinin belirtilen durumlar için mükellefiyet kaydını askıya alabileceğine yöneliktir. Belirli hallerde mükellef işi bırakmış sayılacaktır. Bunun için öncelikle gerekli tespitlerin, araştırma veya yoklamaların yapılması ve mükellefiyetin bir başka adreste devam etmediğinin açıkça tespit edilmesi gerekmektedir.

Maddenin özelliklerinden biri de, işi bırakmış sayılacak mükelleflerin önceki dönemlere ilişkin yükümlülüklerinin devam edeceği ve zaman aşımı süresi içerisinde geriye dönük tarhiyat yapılabileceğidir.

İşin bırakılmış sayılması mükellefin bu tarihten önceki ve sonraki dönemlerle ilgili yükümlülüklerini ortadan kaldırmamaktadır.

Mükellefin işi bıraktığı, ancak bildirim görevini yerine getirmediği hallerde vergi dairesi için bırakıldığına re'sen karar verecek ancak işin fiilen bırakıldığı tarihten önceki dönemler için yükümlülükler ortadan kalkmayacaktır. İşin fiilen bırakıldığı vergi dairesince tesbit edilmesi durumunda, işin fiilen bırakılma tarihi ile mükellefin işi bıraktığının varsayıldığı tarih arasındaki dönem için yükümlülük söz konusu olmayacaktır.

İşin bırakılmış sayılmasında bir diğer husus ise mükellefin yapılan araştırma ve yoklamalar sonucunda bilinen adreslerinde bulunamaması ve başka bir adreste faaliyetine devam ettiğine dair bilgi edinilememesi durumudur. Bu durumda mükellefin işi bırakmış sayıldığı tarih, gerçek işi bırakma tarihi sayılacak ve bu tarihe kadar olan dönemler için yükümlülükler ortadan kalkmayacaktır.

İşin bırakılmış sayılmasına ilişkin uygulama esasları, araştırma, yoklama veya inceleme yöntemleri ile tespitin niteliği Maliye Bakanlığı'na belirlenecektir.

Madde 4. —Teknolojik gelişmelere bağlı olarak defter ve belgelerin tutulması, izlenmesi ve muhafazasında izlenen yöntemler de değişmektedir. Değişen ekonomik olayların kavranması ve vergilendirilebilmesi teknolojik değişimin yakından izlenmesine ve buna uygun yasal değişikliklerin yapılmasına bağlıdır.

Dünyada ve ülkemizde özellikle bilgisayar alanında meydana gelen teknolojik değişime ve bu değişimin geniş kitlelerce benimsenmesine paralel olarak, geçen maddelerde yazılı gerçek ve tüzel kişiler ile mükerrer 257 nci madde ile getirilecek zorunluluklara tabi olanlara, bu kısım gereğince muhafaza ettikleri her türlü defter vesika ve karneler ile ilgili bilgilere ilişkin olarak mikro fiş, mikro film, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri muhafaza süresi içerisinde yetkili makam ve memurların talebi üzerine ibraz ve inceleme için arz etme mecburiyeti getirilmiştir. Bu değişiklik ile örneğin defterlerini bilgisayar ortamında izleyen mükellefler, kayıtlarını yalnızca kayıt ortamında değil manyetik ortamdaki haliyle de vergi inceleme elemanlarına ibraz edeceklerdir. Manyetik ortamda sunulan bilgilerin istenilen formatta ve okunabilir halde şifresi ile birlikte sunulması da zorunludur.

Öte yandan yeminli malî müşavirlere, katma değer vergisi iadesi, vakıflar ve bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşların vergiden muaf tutulmaları için aranan şartların yerine getirildiği ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınanların bu şartlarının devam edip etmediği, yatırım indirimi uygulamaları, yeniden değerlendirme, yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannameleri ile bunlara ekli malî tablolar ve bildirimlerin tasdiki gibi konularda tasdik yetkisi verilmiştir, 3568 sayılı Kanununun 12 nci maddesine göre, yeminli malî müşavirler yaptıkları tasdikin doğruluğundan sorumludurlar. Yaptıkları tasdikin doğru olmaması halinde, tasdikin kapsamı ile sınırlı olmak üzere ziyaa uğratılan vergilerden ve kesilecek cezalardan mükellefle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmaktadırlar.

Yeminli malî müşavirlere tanınan tasdik yetkisinin gereği gibi yerine getirilmesi, tasdike konu işlemlerin doğruluğunu araştırması, işleme doğrudan ya da silsile yoluyla taraf olanların kayıtlarının tetkikine bağlıdır.

Bu nedenle, geçen maddelerde yazılı gerçek ve tüzel kişiler ile 257 nci madde ile getirilecek zorunluluklara tabi olanlardan tasdik sözleşmesi yaptıkları mükelleflerin hesap ve işlemlerinin doğruluğunu tespit etmek amacıyla bu hesap ve işlemlere doğrudan ya da silsile yolu ile taraf olanlara, defter ve belgelerinin tetkiki için yeminli malî müşavirler tarafından yapılan defter ve belge ibrazına ilişkin taleplere uyma zorunluluğu getirilmiştir. Yeminli malî müşavirlere tanınan bu yetki, tasdike konu hesap ve işlemlerin doğrulanması için gerekli kayıt ve belgelerle sınırlıdır.

Madde 5. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesi Maliye Bakanlığı'nın vergilendirme, bilgi toplama ve belge düzenini sağlama konularında mevcut düzenlemelere ek olarak günün ekonomik, malî ve teknolojik gelişmelerine paralel olarak yapılabileceği düzenlemeler konusunda genel anlamda yetkili kılındığı bir maddedir.

Mükerrer 257 nci maddedeki değişiklik ile Maliye Bakanlığı'na, mevcut yetkilerine ek olarak ticaret konusunda daha düzenleme yapabileceği yetkisi getirilmektedir.

Buna göre; Maliye Bakanlığı mükelleflerin tahsilat ve ödemelerini banka veya diğer finans kurumları aracılığıyla yapmaları ve tahsilat ya da ödemeleri bu kurumların düzenledikleri belgelerle tevsik etmeleri konusunda mecburiyet getirmeye yetkili kılınmıştır. Bakanlık bu yetkisini kullanarak mecburiyet kapsamını da belirleyebileceğinden, zorunluluğun belirli bir mükellef grubu için getirilebilme olanağı da söz konusudur. Bu düzenleme çok yüksek nakit hareketlerinin taraflarının izlenebilmesine imkan sağlayacak dolayısıyla kayıt dışı ekonominin kavranabilmesi mümkün olabilecektir.

Maddenin Maliye Bakanlığı'na tanıdığı ikinci yetki konusu; gerek Vergi Usul Kanunu uyarınca esasen tutulan, gerekse bu maddedeki yetkiye istinaden tutulması zorunluluğu getirilen defter, kayıt ve belgelerin mikro fiş, mikro film ve elektronik kayıt ortamlarında tutulması veya bu ortamlarda saklanması için izin veya mecburiyet getirilmesine ilişkindir. Günümüz şartlarında kağıt ortamında izlenen kayıt ve belgelerin gerek saklanması, gerek ibrazı külfetli bir hal almıştır. Burada düzenlenen yetki ile saklama ve ibrazda teknolojinin imkanlarından yararlanılabilecektir.

Maddedeki düzenleme ile Maliye Bakanlığı'na tanınan bir başka yetki alanı ise büyük çapta bilgi vermeyi gerektiren hallerde, bu bilgileri yazı ve kağıt ortamı yerine manyetik ortamlarda verme mecburiyeti getirebilmesine ilişkindir.

Bu yetkiye bağlı olarak Maliye Bakanlığı vergilendirmeye veya vergiyi doğurabilecek olaylarla ilişkin geniş hacimli bilgileri, kendi altyapısına uygun biçimde, kolay değerlendirilebilecek, hızlı ve detaylı sonuç alınabilecek bir şekilde alabilecektir.

Günümüzde çok küçük manyetik kayıt ortamlarında çok büyük çapta bilginin depolanması, taşınabilmesi ve işlenmesi olanağı bulunmaktadır. Ayrıca, internet ve intranet gibi manyetik ortamlarda bilgi sunma olanaklarından da yararlanılarak enformasyonu kaynağından sağlama veya elektronik dosya transferi yoluyla çok kısa süre içerisinde bilgi elde edebilme olanağı da bulunmaktadır.

Diğer taraftan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda yapılan düzenlemelere paralel olarak mükerrer 257 nci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan "götürü usulde" ibaresi "basit usulde" şeklinde değiştirilerek kanunlar arasında tutarlılık sağlanmaktadır.

Madde 6. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesinde yapılan değişiklik hisse senetleri ve yatırım fonu katılma belgeleri dışındaki menkul kıymetlerin değerlendirilmesinde gerçek değerinin tespit edilerek malî tablolara intikal ettirilmesine yöneliktir. Ayrıca ticarî kazancın tespitinde dönemsellik ve tahakkuk ilkelerine de uyulmuş olmaktadır.

Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesinin mevcut halinde Türk ve yabancı kaynaklı menkul kıymetler alış bedeli ile değerlendirilmektedir. Bu durum, bu menkul kıymetlerin değerlendirilmesinde gerçek kıymetini göstermemektedir.

Yapılan düzenleme ile, hisse senetleri ve yatırım fonları katılma belgeleri ile rayiç bedeli bilinmeyen ya da getirisi önceden bilinemediği için değerlendirilmesinde nema tutarı hesaplanamayan menkul kıymetler yine alış bedeli ile değerlendirilmeye tabi tutulacaktır.

Bu sayılanlar dışında kalan menkul kıymetler borsa rayıcı ile değerlendirilecektir. Ancak, borsada rayıcın olmadığı veya muvazaa ile rayıç oluşturulduğu hallerde menkul kıymetin vadesinde sağlanacağı gelirin, iktisap ve değerlendirme günleri arasındaki süreye ait kısmı alış bedeline eklenerek değerlemeye esas bedelin hesaplanması yoluna gidilecektir. Böylece, yıl sonlarında dönemsellik ve ticarî kazançlarda tahakkuk esasının da sonucu olarak borsa rayıcı olan veya kolayca tespit edilebilen menkul kıymetlerde o yılı ilgilendiren faiz kısımları gelirlere dahil edilebilecektir.

Öte yandan hisse senetleri dışındaki menkul kıymetlerin maliyet bedeline finansman giderlerinden pay verilmesi de zorunlu hale gelmektedir. Böylelikle borçla edinilen menkul kıymetler için ödenen finansman giderleri (kur farkları dahil) aktifleştirilerek menkul kıymetin gerçek geliri vergilendirilirken mükelleflerin vergi erteleme haline dönmüş finansman giderlerinin defaten gider yazılması da önlenmektedir.

Madde 7. – Bu madde ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 280 inci maddesinin üçüncü fıkrası yeniden düzenlenmekte ve yeni bir fıkra eklenmektedir.

Yapılan düzenlemeyle, vadesi gelmemiş olan yabancı para cinsinden senede bağlı alacak ve borçların, değerlendirilmesine ilişkin olarak uygulamada ortaya çıkan sorunların çözümü amaçlanmaktadır. Mevcut düzenlemede, yabancı para ile olan borç ve alacakların, değerlendirme günü kurları ile değerlendirileceği açıklanmakla birlikte, bunlardan senede bağlı alacak ve borçlar için reeskont yapıp yapılmayacağı hususunda açıklık bulunmadığından birbirinden farklı ve genellikle de vergi ziyanına yol açan uygulamalarla karşılaşmaktadır. Yapılan düzenleme ile, yabancı para ile olan senede bağlı borç ve alacakların da değerlendirme gününde belli bir iskonto haddi uygulanmak suretiyle reeskonta tabi tutulmasına imkan tanınmaktadır. Buna göre değerlemeye tabi tutulacak senet üzerinde faiz oranı bulunması halinde bu faiz oranı, herhangi bir faiz oranının belirtilmemiş olması halinde Londra bankalar arası faiz oranı (LIBOR) reeskonta esas alınacaktır.

Yapılan değişiklikle, yap-işlet-devret modeli çerçevesinde getirilen yabancı sermaye dolayısıyla ortaya çıkan kur farklarını dönem kazancına dahil etmeksizin karşılık hesaplarında izlenmesi yöntemi getirilmiştir. Bu uygulamayla, yabancı sermayeli işletmelerin yatırım amacıyla getirdikleri sermayelerini muhafaza edebilmeleri olanağı yaratılmaktadır. Böylece, döviz olarak getirilen sermaye harcama konusu oluncaya kadar ortaya çıkan kur farkları da vergilendirilmeyerek yabancı sermayeli yatırımlar teşvik edilmektedir.

Sisteme göre, müspet kur farkları pasifte özel bir karşılık hesabında izlenerek vergileme kapsamı dışında tutulacaktır. Buna karşılık olumsuz kur farkları da aktifte bir karşılık hesabına aktararak zarar kaydı önlenmektedir. Bu olumsuz farklar, diğer yıllardaki olumlu farklarla kapatılacaktır. Ancak, işin bırakılması halinde, bu tarihe kadar itfa edilememiş olumsuz farklar zarar olarak hesaplara intikal ettirilebilecektir.

Enflasyona paralel artan döviz kurları, yabancı sermaye açısından gerçekleşmemiş bir kârın vergilenmesi anlamına geldiğinden yapılan bu değişiklikle hem yabancı sermayenin gelişimin önündeki engel kaldırılırken hem de gerçekleşmemiş bir kârın vergilendirilmesi önlenmektedir.

Madde 8. – 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 313 üncü maddesine eklenen bir fıkra ile yap-işlet-devret modeli çerçevesinde faaliyette bulunan mükelleflerin amortisman uygulamaları açıklığa kavuşturulmaktadır.

Mevcut düzenlemede bu tür işletmelere sermaye amortismanı olanağı tanınırken işletme süreci içinde yenilenmeleri gereken iktisadî kıymetler için amortisman ayrılması tereddütlü bulunmaktaydı. Yapılan değişiklikle bu tereddütler giderilmiş olmaktadır.

Madde 9. — Tasarının 9 uncu maddesi ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ceza sisteminde yapılan değişikliklere paralel olarak tekrerrüt ile ilgili 339 uncu maddesi yeniden düzenlenmektedir. Ceza uygulamasında basitlik sağlamak amacıyla, tekrerrüt halinde kesilen vergi cezalarının artırımında herhangi bir farklılığa gidilmemiştir.

Madde 10. — Tasarının 10' uncu maddesiyle 213 sayılı Vergi Usul Kanununun suçlarda birleşmeye ilişkin 340 nci maddesi yeniden düzenlenmektedir. Değişiklik öncesinde “vergi cezaları ile Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlarda yazılı cezalar” ibaresi uygulamada tereddütlere yol açmaktaydı. Yapılan düzenlemelere paralel olarak sözü edilen ifade “vergi cezaları ile bu Kanunun 359 uncu maddesinde yazılı cezalar ve diğer kanunlarda yazılı cezalar” şeklinde değiştirilmiştir. Böylece hapis cezası gerektiren suçlarla ilgili cezaların Vergi Usul Kanununa taşınması nedeniyle esasen daha önceden yapılması gereken bir değişiklik gerçekleştirilmektedir.

Madde 11. — Vergi ziyana neden olan mükelleflere veya sorumlulara uygulanan cezaların sadeleştirilmesi ve etkinleştirilmesi amacıyla, Vergi Usul Kanunda yer alan ceza uygulamaları yeni baştan düzenlenmiştir.

Maddede yapılan değişikliğin en belirgin özelliği vergi ziyana yol açılması durumunda uygulanan kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezaları, “vergi ziyai cezası” başlığı altında birleştirilmiş, vergi kaybına yol açan fakat vasıflı olmayan fiiller için de kullanılan “kaçakçılık” veya “ağır kusur” gibi, ifade tarzı itibarıyla de rencide edici terimler yerine “vergi ziyai cezası” ibaresiyle ceza kesilmesi yöntemi getirilmiştir.

Kusur cezası adı altında daha önce uygulanmakta olan ve kayba uğratılan vergi miktarının yarısına tekabül eden ceza tutarı, yapılan yeni düzenlemede kayba uğratılan verginin bir katı olarak tanımlanmıştır.

Bilindiği gibi 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinde belirtilen ve kaçakçılık cezasını gerektiren fiiller vasıflı fiiller olup bu fiiller için bir yandan kayba uğratılan verginin üç katı tutarında ceza kesilmekte, diğer yandan, olay, tarih zamanı da dikkate alınarak, adli yargıya intikal ettirilmekte idi.

Aynı kanunun mükerrer 347 nci maddesinde ise vergi kaybına yol açan ancak kaçakçılık cezası gerektiren fiiller kadar ağır ve vasıflı olmayan durumlarda kayba uğratılan vergilerin iki katı tutarında ceza kesilmekteydi.

Yapılan düzenleme ile kaçakçılık cezası gerektiren fiiller, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde “kaçakçılık suçları ve cezaları” başlığı altında düzenlenmiştir. Bu tür fiiller için vergi kaybı nedeniyle uygulanacak vergi cezası tutarı “üç kat” olarak tatbik olunacak, fiiller ağırlıklı olarak adli yargıya intikal ettirilecektir.

Yapılan düzenleme ile özellikli fiiller dışında vergi kaybına yol açılması durumunda kayba uğrayan verginin bir katı tutarında ceza kesilebilecek olması, mükerrer 347 nci maddede belirtilen fiillerin de düzenleme kapsamına alınmasını sağlamaktadır. Böylece mükerrer 347 nci madde boşlukta kalmış ve kaldırılma gereği duyulmuştur.

Uzlaşma hükümlerinde yapılan düzenlemeler sonucunda, cezalar uzlaşma kapsamı dışında bırakılmış, ancak uzlaşılan vergilerde cezanın uzlaşılan vergi tutarına göre düzeltilmesi konusunda bir düzenleme yapılmıştır.

Madde 12. — Bu maddede yapılan değişiklikle, daha önce kaçakçılığa teşebbüs suçunun tanımına giren, belge basımı ile ilgili bildirim görevini yerine getirmeyen matbaa işletmecileriyle Maliye Bakanlığı'nın özel işaretli görevlisinin uyarısına rağmen aracını durdurmeyen stürtücüler adına

kesilecek cezalar 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesinin 8 numaralı bendi olarak yeniden düzenlenmiştir. Zira, kaçakçılığa teşebbüsü düzenleyen 358 inci madde uygulamadan kaldırılmış ve bu fiillerin yeni bir maddede tanımlanması ihtiyacı doğmuştur.

Aynı şekilde, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesine eklenen 9 numaralı bentle, yeminli malî müşavirlerce düzenlenmiş tasdik raporu ibrazı şartına bağlanan konularda tasdik raporunun ibraz edilmemesi durumunda mükellefler adına özel usulsüzlük cezası kesilmesi esası getirilmiştir.

Madde 13. – Bu maddede yapılan değişiklik, bilgi vermez orunluluğuna ve defter ve belge ibrazına ilişkin hususlara uymayanlara uygulanacak cezaların güncelleştirilmesine yöneliktir.

Malî idarenin vergilendirme konusundaki başarısı, vergiyi doğuran olayın önceden, zamanında veya en azından tarh zamanasımından önce belirlenebilmesine bağlıdır. Bu ise, malî istihbaratın gücüne, bilgi kaynaklarının çeşitliliğine, toplanan bilgilerin doğru ve değerlendirilebilir olmasına bağlı olacaktır. Bu gerçekten hareketle, Gelirler Genel Müdürlüğü Vergi İstihbarat Arşivi, teknolojik olanaklardan da yararlanarak statik durumdan kurtarılmış ve dinamik bir istihbarat merkezi haline getirilmiştir. İstihbarat Merkezinin sadece bilgi toplayan ve arşivleyen bir birim değil, bilgiyi arayan, bulan, erişen ve manyetik ortamlarda transfer edebilen ve harici kaynaklarda tutulacak bilgilerin formatını belirlemeye yetkili hale getirilmesine yönelik düzenlemeler mükerrer 257 nci maddede getirilmiştir.

Öte yandan, yeminli malî müşavirlerce yapılan defter ve belge ibrazına ilişkin taleplerin yerine getirilmemesi konusunda bir yaptırıma gidilememekte, bu konuda bir hukukî boşluk bulunmaktadır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 355 inci maddesinde yapılan düzenleme ile bilgi verme zorunluluğuna uymayanlar ile aynı kanunun 256 ve 257 nci maddelerinde yazılı zorunlulukları yerine getirmeyenler ve mükerrer 257 nci maddenin verdiği yetkiye dayanılarak Maliye Bakanlığınca getirilen zorunluluklara aykırı davrananlar için özel usulsüzlük cezası kesilmesi yoluna gidilecektir.

Maddenin önemli bir özelliği de, kamu idare ve müesseselerinin yöneticilerini ceza uygulamaları kapsamına almasıdır. Buna göre, kamu idare ve müesseselerinin bilgi vermekten kaçınan yöneticileri için de 25 milyon lira özel usulsüzlük cezası kesilecektir. Yönetici tabirinden ise bilgi yazısına imza atması gerekenler ile bilgi verme konusunda yetkili kılınmış olanlar anlaşılacaktır.

Bu madde gereğince özel usulsüzlük cezasının uygulanabilmesi için, bilgi verecek veya defter belge ibraz edecek olanlara bu zorunluluğa uyulmaması halinde cezaya muhatap olacaklarının ihbar edilecektir.

Defter ve belge ibraz etmeme, istenilen bilgileri vermektan kaçınma fiillerinin tekrerründe özel usulsüzlük cezası, maddede yazılı bulunan ve tekrerr tarihinde geçerli olan tutarın bir kat artırılması suretiyle uygulanacaktır.

Madde 14. – Bu maddede, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun “hürriyeti bağlayıcı ceza ile cezalandırılacak suçlar ve cezaları” başlıklı bölümünde sayılan fiillerin vergi kaybına yol açıp açmadığına ve tarh dönemi içerisinde oluşup oluşmadığına bakılmaksızın, kesilecek vergi ziyayı cezası yanında, kolayca adli yargıya intikalini ve cezalandırılmalarını sağlamaya yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Bilindiği gibi genel olarak hukukta cezayı gerektiren fiillerde aranan temel öge bu fiillerin kasıt unsuru taşıyıp taşımadığıdır. Kasıt unsuru, fiili cürüm haline çevirir. Kasıtın söz konusu olmadığı hallerde kabahatten ve kusurdan (taksirden) söz edilebilir.

Vergi hukukunda vergi cezası uygulanabilmesi için gereken temel öge ise verginin kayba uğratılmış olmasıdır. Bu vergi kaybı, ister hatadan, ihmalden veya bir usulsüzlükten doğmuş olsun, isterse nitelikli ve kasıtlı olsun vergi cezası kesilmesi konusunda farklılık arz etmezler. Bu konuda aranan diğer bir özellik ise vergilendirmede tarh döneminin geçmiş olmasıdır.

Ne var ki, bazı fiiller doğrudan malî sistemin, belge düzeninin ve malî otoritenin zayıflatılmasına hatta çökertilmesine yönelik, bireysel veya örgütlü suç niteliğinde olabilir.

Muhasebe hileleri, defter ve belgelerin gizlenmesi yada yok edilmesi, denetim ve kontrolden kaçmak amaçlı davranışlar ve sahte veya içerik açısından yanıltıcı belge düzenleyip kullanmak gibi fiiller bu kategoride sayılabilir. Bu nevi fiillerin ortak özelliği niyet, amaç ve plan unsurlarını taşımalarıdır. Bu üç unsur fiilde kastın varlığını ortaya koyar.

Yapılan bu düzenlemeyle kasıt unsuru taşıyan ve aynı zamanda nitelikli olan fiiller ile kaba-hat veya kusur sayılabilecek fiillerin ceza sistematiği değiştirilmekte, fiillere karşılık tertip olunan cezaların mahiyeti de farklılaştırılmaktadır.

Madde düzenlemesinde Türk Ceza Kanununun tedvin tarzı da dikkate alınarak, cezaların hükmü ve infaz safhalarında, amaçlanan sonucun elde olunabilmesine çalışılmıştır.

Defter ve kayıtlarda hile yapan, gerçek dışı veya konuyla ilgisi olmayanlar adına hesap açanlar, vergi matrahını azaltmaya dönük olarak başka defter ve kayıt ortamlarında hesapları ve işlemleri izleyenler ile defter ve belgeler ile ibrazı zorunlu diğer kayıt ortamlarını gizleyenler hakkında da adli mahkemelerce altı aydan üç yıla kadar hapis cezası hükmolunabilecektir.

Burada önemli olan bir husus, sözü edilen bu fiiller sonucunda vergi kaybı olup olmadığıdır. Fiillerin vergi kaybına da yol açması halinde kesilecek üç kat vergi ziyai cezasından başka, hapis cezası söz konusu olacaktır. Bu fiiller için hükmolunan hapis cezası para cezasına çevrilebilecek, para cezasının hesabında ise hapis cezasının her bir günü için, sanayi sektöründe çalışan 16 yaşından büyük işçiler için hüküm tarihinde geçerli asgari ücretin bir aylık brüt tutarının yarısı esas alınacaktır.

Aynı maddede yapılan bir başka düzenleme ile defter, kayıt ve belgeleri tahrif eden veya belgelerin aslının ya da örneğinin sahtesini düzenleyenler, temin edenler ile sahte ve içerik itibarıyla yanıltıcı belgeyi düzenleyen, temin eden veya kullananlar hakkında on sekiz aydan üç yıla kadar ağır hapis cezasına hükmolunabilmesi olanağı getirilmiştir.

Maddenin yeni düzenlemesinde, sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tanımları yapılarak fiillerin tanımlarının yasada yer almamasından kaynaklanan bir boşluk giderilmiştir.

Pişmanlık hükümlerinden yararlanılması halinde ilgili mükellef hakkında hürriyeti bağlayıcı ceza uygulanmayacağı da maddede açıkça belirtilmiştir.

Madde 15. – 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ceza sistematiğinde kaçakçılık veya kaçakçılığa teşebbüs fiilleri ile ilgili iştirak, teşvik ve yardım halleri ayrı maddeler halinde düzenlenmişti. Bu düzenleme şekline göre kaçakçılık hali sayılan fiiller için iştirak, teşvik ve yardım müesseseleri söz konusu olabilirken, kaçakçılığa teşebbüs sayılan fiiller için yalnızca iştirak durumundan bahsedilebilmekteydi.

Ceza tertibi açısından da iştirak ve teşvik aynı nitelikte görülmüş, asli fail için tertip olunan cezanın iştirakçi ve teşvik eden için de uygulanacağı, yardım fiilinde ise cezanın yarısına hükmolunacağı belirtilmekteydi.

Vergi Usul Kanununun ceza sistematiğinde yapılan değişiklikle daha önce “kaçakçılık” ve “kaçakçılığa teşebbüs” hali sayılan fiiller birleştirilmiş ve 359 uncu madde olarak tertip olunmuştur.

Bu arada kaçakçılık, kaçakçılığa teşebbüs ifadeleri de yasa metninden çıkarılmıştır.

Yukarıda belirtildiği gibi iştirak, teşvik ve yardım fiilleri kaçakçılık durumuna ilişkin olduğundan, yapılan düzenleme nedeniyle bu maddelerin revizyonu gerekmektedir.

Bu amaçla, üç ayrı madde halinde yasada yer alan iştirak, teşvik ve yardım maddeleri tek bir madde halinde düzenlenmiştir. Önceki uygulamada kaçakçılık ve kaçakçılığa teşebbüs fiillerinin her ikisi için de söz konusu olabilen iştirak hali, yeni düzenlenen 360 nci maddenin de başlığını oluşturmaktadır.

Ancak, 360 nci madde sadece iştirak halini değil, teşvik ve yardım unsurlarını da kapsayacak biçimde düzenlenmiştir. Buna göre, Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde sayılan fiillere iştirak edenler ile faili bu fiilleri işlemeye azmettirenlere, asli fail için öngörülen cezalar aynen hükümlenilecektir. Yardım halinde ise fiile mahsus cezanın dörtte biri yardım eden için uygulanabilecektir.

Madde 16. – 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 368 inci maddesinin sonuna eklenen bir fıkra ile vergi ziyat cezasının da vergi aslı gibi gecikme faizine tabi tutulması esası getirilmiştir. Yapılan düzenlemeye göre, tarihyatın ilgili bulunduğu döneme ait normal vade tarihinden cezanın tahakkuk tarihine kadar geçen süre için aynı kanunun 112 nci maddesindeki usuller çerçevesinde gecikme faizi hesaplanacak ve bu gecikme faizi cezanın ödeme süresi içinde ödenecektir. Bu şekilde paranın zaman değeri dikkate alınarak cezaların caydırıcılığı ve etkinliği sağlanmış olacaktır.

Madde 17. – Bu maddede yapılan düzenleme ile, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun yeni ceza sistematigi çerçevesinde, vergi ziyat cezası aynı kanunun 376 nci maddesindeki indirim kapsamından çıkarılmaktadır. Bu düzenleme ile bir taraftan cezaların caydırıcılığını artırmak, diğer taraftan vergi uzlaşmasına etkinlik kazandırmak amaçlanmaktadır.

Madde 18. – Mükelleflerle vergi idaresi arasında meydana gelen uyuşmazlıkların giderilmesinde genel ilke, demokrasinin üç erkenden biri olarak tanımlanan yargı organının sorunu çözmesidir. Ancak, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 205 sayılı Kanunla eklenen Ek Madde ile mükelleflerle vergi idaresi arasında uyuşmazlıkların önce uzlaşma yoluyla giderilmesi amaçlanarak, vergi idaresi ile mükellef arasındaki sorunlardan, mükellefin kasdı olmadan meydana gelenlerin ya da mükellefin veya idarenin açık hatalarından kaynaklananlarının yargı prosedürüne gidilmeden her iki tarafın rızasıyla çözülebilmesi için uzlaşma müessesesi oluşturulmuştur. Bu müesseseye, zaman içerisinde günün değişen koşullarına göre gözden geçirilmiş ve değiştirilmiştir.

Uzlaşma müessesesinin son zamanlardaki uygulamasında, genellikle uzlaşma komisyonlarının vergi miktarının uzlaşma konusunu yapılmayarak vergi miktarlarında indirim yapılmadığı, buna karşılık cezaların önemli miktarda indirildiği hatta hiç alınmadığı gözlenmektedir.

Bu ise, müessesenin kuruluş amacına ters düşen bir durumun ortaya çıkmasına, vergi cezalarının etkinliğini kaybetmesine ve vergisini ödeyen ile ödemeyen mükellef arasında ayırımın ortadan kalkması sonucunun doğmasına neden olmaktadır. Ayrıca, birden fazla nedenle vergi ve cezaya muhatap kalan mükellefin, nedenlerden birisine karşı çıkması diğerlerini kabul etmesi durumunda, dönem matrahının ya da matrah farkının bir bütün olarak uzlaşma konusu yapılması dolayısıyla uzlaşma müessesesinin işlevini görmesinde sorunlar yaşanmaktadır. Bu nedenle uzlaşma ile ilgili hükümlerde değişiklik yapmak zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Maddede yapılan değişiklikle 213 sayılı Kanunun Ek: 1, 2, 3 ve 4 üncü maddelerinde yer alan hükümler birleştirilerek tek bir maddede düzenlenmiş ve aynı kanunun 344 üncü maddesine, “Uzlaşılan vergilerde ceza uzlaşılan vergi tutarına göre düzeltilir.” hükmü getirilerek uzlaşılan tutarla-

ra göre ceza uygulamasıyla vergisini ödeyen ile ödemeyen mükellefler arasında bir ayırım olması ilkesi korunmuştur.

Uzlaşmanın konusu da, önceki düzenlemeye paralel olarak, ikmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergilerin tahakkuk edecek miktarları konusunda; mükellef tarafından 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 116, 117 ve 118 inci maddelerinde yazılı vergi hataları ile bunun dışında her türlü madde hata bulunduğu iddia edilmesi veya vergi ziyana sebebiyet verilmesinin kanun hükümlerine yeterince nüfuz edememekten ya da 369 uncu maddede yazılı yanılmadan kaynaklandığının veya yargı kararları ile idarenin ihtilaf konusu olayda görtüş farklılığının olduğunun ileri sürülmesi halleri olarak belirtilmiştir.

Birden fazla nedenle vergi ve cezaya muhatap kalan mükellefin, nedenlerden birisine karşı çıkması diğerlerini kabul etmesi durumuna çözüm getirilerek, uzlaşma konusu verginin matrah farkları itibariyle bölünebildiği durumlarda uzlaşmanın sadece toplam matrah farkının bir bölümüne isabet eden vergi kısmı için de yapılabileceği düzenlemesi getirilmiştir. Buna göre örneğin, bir vergi inceleme raporunda, hem ikmalen hem de re'sen takdiri gerektiren tarhiyatların olması durumunda mükellef, matrah ya da matrah farkının sadece ikmalen tarhiyat konusu bölümü için uzlaşma talep edebilecek ya da her iki bölüm için uzlaşma talebinde bulunup sadece ikmalen tarhiyat bölümü için uzlaşabilecektir. Bir başka ifadeyle kısmi uzlaşma imkanı getirilmektedir.

Yeni düzenleme ile, mükellef, bağlı olduğu meslek odası temsilcisi ve/veya Türkiye Serbest Muhasebeci malî Müşavir ve Yeminli malî Müşavir Odaları Birliğine bağlı meslek odasından birer üyeyi uzlaşma görüşmelerinde gözlemci olarak bulundurabilecektir. Böylece idare ve mükellef arasındaki sorunun giderilmesinde üçüncü bir taraf, gözlemci olarak uzlaşma salonunda bulunurken hem malî ve teknik destek sağlanması hem de uzlaşma görüşmelerine şeffaflık kazandırılması mümkün olacaktır.

Sürekli, geçici ve merkezi uzlaşma komisyonlarının teşkili, uzlaşmaya müracaat etmeye yetkili olanların belirlenmesi, uzlaşmanın şekli, uzlaşmaya konu edilebilecek vergi, resim ve harçların belirlenmesi, uzlaşma komisyonlarının yetkileri, uzlaşmanın yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenecektir.

Daha önce Ek 2 nci maddede yer alan il özel idareleri ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlarda bu yönetmeliğin İçişleri Bakanlığınca hazırlanacağı hükmü de aynen korunarak bu maddede belirtilmiştir.

Ek madde 11 de, ek madde 1 de cezaların uzlaşma kapsamından çıkarılmasına paralel olarak yeniden düzenlenmekte bir başka ifade ile cezalar tarhiyat öncesi uzlaşmanın kapsamından da çıkarılmaktadır.

Ayrıca, uzlaşmanın vaki olmadığına dair tutanağa idarenin nihai teklifi yazılarak mükellefin dava açma süresi içinde vergi dairesine yazılı olarak başvurmak kaydıyla bu teklifi kabul etmesi ve uzlaşma olanağından yararlanması olanağı getirilmiştir.

Madde 19. — Bu madde ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 414 üncü maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Değişiklikten önceki madde hükmünde Vergi Usul Kanununda yer alan maktu hadler ve miktarları on katına, nispi hadleri ise iki katına kadar artırmaya ve bunları kanuni seviyesine indirme hususunda Bakanlar Kurulu yetkili kılınmış ve bu yetkinin kullanılmadığı yıllarda da had ve miktarların yeniden değerlendirilerek artırılarak uygulanması öngörülmüş idi. Bugüne kadar bu yetkinin tamamı kullanıldığından bu konuda yeni bir düzenlemeye gerek duyulmuştur.

Yapılan düzenleme ile Vergi Usul Kanununda yer alan ve 1.1.1998 tarihi itibarıyla uygulanan maktu had ve miktarlar kanuni miktar olarak belirlenmekte ve bu miktarların her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak açıklanan yeniden değerlendirme oranında artış yapılmak suretiyle tespit edilmesi öngörülmektedir. Bu suretle hesaplanan had ve miktarların yarısından fazla olmamak üzere artırılması veya indirilmesi ile nispi hadlerin iki katına kadar artırılması veya kanuni seviyesine indirilmesi hususlarında Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Ayrıca Bakanlar Kurulu artırma yetkisini kullanmasa da yeniden değerlemeye bağlı olarak bir üst limit olmaksızın maktu had ve tutarlar artırılabilir.

Ayrıca, mevcut madde de yer alan tahakkuk fişi ile vergi ve ceza ihbarnamelerinin şekil ve ihtiva edeceği bilgilerde değişiklik yapılabilmesine bunları vergi dairesi adına tanzim edecek olanları belirlenmesi hususunda Maliye Bakanlığına yetki veren hüküm aynen korunmaktadır.

Madde 20. – Bu madde ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununa üç geçici madde eklenmekte ve yapılan değişikliklerin geçiş dönemindeki düzenlemelerini içermektedir. Buna göre, işletme hesabı esasında defter tutan mükellefler diledikleri takdirde 213 sayılı Vergi Usul Kanununun tacirlerde sınıf değiştirmeye ilişkin 180 inci maddesindeki şartlar dikkate alınmaksızın 31 Aralık 2000 tarihine kadar işletme defteri tutmaya devam edebileceklerdir.

Ayrıca, diğer kanunlarda kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezalarıyla ilgili olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununa yapılan atıfların vergi ziyai cezasına yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 21. – 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 35 inci maddesinde, amme alacağını koruma hükmü olarak limited şirketin ödenmeyen amme borçlarından ortakların koydukları veya koymayı taahhüt ettikleri sermaye miktarında sorumlu tutulacakları düzenlenmiştir.

Limited şirketler Türk Ticaret Kanununa göre en az 2 en fazla 50 ortakla ve 500 milyon lira gibi küçük sayılabilecek bir sermaye ile kurulabilmektedir. Limited şirketin mal varlığından tahsil edilemeyen amme alacağı için şirketin ortaklarından tahsile gidildiğinde, ortaklar koydukları sermaye miktarı kadarından sorumlu tutulabildiğinden, şirket sermayesinin üzerinde olan amme alacağının tahsili yapılamamakta dolayısıyla mevcut hüküm koruma işlevini görmemektedir.

Limited şirketin kanuni temsilcileri de mal varlığı olmayan kişilerden seçilebilmekte ve bu durum da kanuni temsilcilerin sorumluluğundan hareketle yapılan takiplerin sonuçsuz kalmasına neden olmaktadır.

Mevcut düzenlemeyi bir örnekle açıklarsak:

500 milyon lira sermaye ve 10 ortakla kurulmuş olan bir limited şirketin 20 milyar lira borcunun tahsili için takibata geçildiğinde, öncelikle alacaklı amme idaresi tarafından şirket varlıklarının satışı yapılacak, daha sonra da ortaklar şirkete koydukları sermaye miktarı kadar sorumlu tutulacaklardır.

Bu limited şirketin varlıklarının satışından 1 milyar lira, ortaklarından da koydukları sermaye ile sınırlı olarak 500 milyon lira tahsilat yapıldığında, 20 milyar lira olan amme alacağının 1,5 milyar lirası tahsil edilecek, alacağın 18,5 milyar lirası tahsil edilemeyecektir.

Yapılan bu düzenleme ile şirketten tahsil edilemeyen amme alacağı için ortaklara şirkete koydukları sermayeleri oranında sorumluluk getirilmekte ve amme alacağının tamamı güvence altına alınmış olmaktadır. Örneğe dönersek; mevcut düzenlemeye göre tahsil edilemeyen 18,5 milyar liranın da ortaklardan sermayeleri oranında tahsili imkanı doğacaktır.

Diğer taraftan bu tür şirketler, kuruluşundaki kolaylık nedeniyle vergi sisteminde yer alan bazı müesseselerden haksız kazanç temin etmek için sahte veya özü itibarıyla yanıltıcı belge düzenlemek gibi amaçlarla da kurulabilmektedir. Yapılan düzenleme bu tip malî sistemin tahribatına yönelik olumsuzlukların giderilmesine de yardımcı olacaktır. Böylece, vergi sisteminde haksız yarırlanma amacına karşı caydırıcı bir hüküm de getirilmiş olmaktadır.

Madde 22. — 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 47 nci maddesinde amme alacağına karşılık rızaen yapılan ödemeler ile cebren yapılan tahsilatların mahsup sırası düzenlenmiştir.

Yürürlükte olan madde hükmü tahsil edilen paranın önce borçlunun aslı nitelikli borçlarına, arda kalanının da gecikme zammı gibi fer'i borçlarına mahsup edilmesini gerektirmektedir.

Vadelerinden sonra ödenen vergi, resim, harç ve ceza mahiyetinde olmayan diğer asli amme alacaklarına gecikme zammı uygulanması ve asıl alacakla birlikte tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan tahsilatlar ise her zaman borcun tamamını karşılamamaktadır.

Mevcut hüküm kısmen yapılan ödemelerde alacağın aslına mahsubunu öngördüğünden, gecikme zammı gibi fer'i alacaklara, yapılan tahsilattan pay ayrılamamaktadır.

Tahsil edilememiş gecikme zammına geç ödeme sebebiyle ayrıca gecikme zammı da uygulanamaması borçluların bu borçlarını daha da geç ödemelerini özendirilmektedir.

Yapılan düzenleme ile rızaen yapılan ödemelerde, öncelikle tahsilatın ödeme süresi geçmiş borçlara mahsubu öngörülmek suretiyle borçlunun bu borçlarına gecikme zammı uygulanması önlenmektedir.

Ödeme süresi geçmiş borçlara karşılık yapılan ödemelerde ise alacaklı amme idaresinin ekonomik kaybının önlenmesi amacıyla, vadesi önce gelen ve teminatsız olan alacakların asıl ve fer'ilerine, ödemenin alacak aslı ve fer'ilerini tamamen karşılamaması halinde alacağın aslı ve fer'ilerine orantılı olarak mahsup edilecektir.

Bu şekilde bir uygulama ile bir yandan gecikme zammı uygulanmayan amme alacaklarının da biran önce tahsili sağlanmış olacak, diğer yandan da tahsil dairelerinin takipli dosya sayıları azalmış olacaktır.

Bu sayede, tahsil edilen asıl alacaklarla birlikte gecikme zammı gibi fer'i alacaklar da birikmeden tahsil edilmiş olacaktır. Diğer taraftan borçlunun borcunu zamanında ödemesi teşvik edilerek ileride ödeyemeyeceği bir borç yükü ile karşı karşıya kalmaması sağlanacaktır.

Ancak, amme alacağının zaman aşımına uğramasının söz konusu olduğu durumlarda bu sıraya bakılmaksızın zaman aşımına uğrayacak alacağa mahsup yapılabilecek ve hazine kaybı da önlenecektir.

Amme alacağına karşılık cebren tahsil edilen paralar ise önce parayı tahsil eden dairenin, ar-tarsa aynı amme idaresinin takibe iştirak etmiş olan diğer alacaklı tahsil dairelerinin takip konusu alacak aslı ve fer'ilerine orantılı olarak mahsup edilecektir.

Madde 23. — 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 85 inci maddesi hükümlerine göre amme alacağını tahsil etmek amacıyla haczedilen menkul malların satışı, menkul malın nev'i ve evsafına göre farklılık yapılmadan açık artırma ile satışını öngörmektedir.

Oysa, sebze ve meyve gibi bozulabilecek malların satışı artırma yöntemine başvurulmadan pazarlıkla yapılabilmelidir. Aynı şekilde kıymetli madenler, hisse senedi, tahvil gibi borsada satışı yapılabilen menkul malların borsalarında satılması da mümkündür. Menkul mal satışlarında bu usul-

lere yer verilmesi halinde satış daha kolay olabileceği gibi satışta daha yüksek bedele ulaşılabilecektir.

Bu amaçla, 6183 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrası değiştirilerek haczedilen menkul malların bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle değer düşüklüğüne uğraması gibi durumlarda artırma yöntemine başvurulmadan pazarlıkla, borsası bulunan malların borsada ve borsa usulüne göre satılabilmesi imkanı getirilmektedir.

Ayrıca, haczedilen menkul malın tahsil dairesinin uygun gördüğü mahallerde satışına imkan verilmekte, ilk artırmada satılamayan menkul malların ikinci artırımının bir başka il veya ilçede de yapılabilmesi sağlanmaktadır. Bu şekilde, küçük yerleşim yerlerinde alıcı çıkmaması sebebiyle satışı yapılamayan malların alıcısı bulunabilecek, bir başka yerde satışı sağlanmış olacaktır.

Böylece, amme alacağının daha kısa sürede tahsili sağlanacak, borçlunun menfaatleri de daha iyi korunmuş olacaktır.

Madde 24. – Vergilendirmede adaleti sağlamak açısından herkesten ödeme gücüne göre vergi alınması bütün dünyada benimsenen bir ilkedir. Ödeme gücünün en iyi göstergesinin de gelir olduğu kabul edilmektedir. Dolayısıyla, vergilendirmeye esas alınacak gelirin tanımlanması kritik öneme sahip olup, bu konu gerek vergi teorisinde gerekse uygulamada tartışmalara yol açmaktadır.

Genel olarak geliri tanımlayan ve kapsamını belirleyen iki teori vardır. Bunlar “kaynak teorisi” ve “net artış teorisi” dir.

Kaynak teorisine göre gelir; kişilerin, sahip oldukları üretim faktörlerini (emek, sermaye) üretim sürecine sokmaları karşılığında elde ettikleri değerler akımı olarak tanımlanmaktadır. Bu teoriye göre, gelir sayılabilmek için iki önemli unsurun bir arada bulunması gerekmektedir. Bunlar, belirli bir kaynağa (üretim faktörüne) bağlılık ve devamlılık unsurlarıdır. Üretim faktörlerinden devamlı bir şekilde elde edilmeyen değerler, gelir olarak kabul edilmemektedir. Dolayısıyla hangi kaynaktan sağlanırsa sağlansın, arızı olarak elde edilen gelirler ile üretim faktörlerinin kullanımı sonucunda oluşmayan transfer niteliğindeki değer akımları (miras, piyango ikramiyeleri, bağışlar vb.) gelir olarak nitelendirilmemektedir. Ayrıca, bu teoriye göre, çeşitli nedenlerle servet unsurlarında meydana gelen değer artışları, realize edilmiş olsalar dahi, vergiye tabi gelir kapsamına girmemektedir.

Geliri daha geniş tanımlayan net artış teorisine göre ise vergiye tabi gelir kavramının belirlenmesinde “kaynak” ve “devamlılık” ölçütlerinin kullanılmasına ihtiyaç yoktur. Bir kişinin geliri, belirli bir dönemde yaptığı tüketim ile yine aynı dönemde net varlığında gerçekleşen değişimin (artış veya azalış) toplamından ibarettir. Burada gelir, gelirin ancak tüketim veya tasarrufa veya her ikisine birden konu olabileceği gerçeğinden hareketle kavranmaktadır. Dolayısıyla kaynak teorisinin aksine, üretim faktörlerinin kullanımı sonucu ortaya çıkmayan transferler (piyango ikramiyeleri, miras hisseleri vb.), arızı gelirler ve çeşitli nedenlerle servet unsurlarında ortaya çıkan değer artışları da net artış teorisine göre gelir kavramına girmektedir.

Bugüne kadar her iki teoriye de çeşitli noktalardan eleştiriler getirilmiştir. Esas olarak eleştiriler, kaynak teorisinde gelirin dar, net artış teorisinde ise geniş olarak tanımlanmasına yönelmektedir.

Kaynak teorisinde, gelirin tanımlanmasında kullanılan belli bir kaynağa bağlılık ve devamlılık unsurları açık değildir. Bunun sonucu olarak bazı gelir unsurları vergilenecek gelir kapsamına alınamamaktadır. Ülke ekonomilerinin entegrasyon, teknolojik gelişme ve hızlı iletişim süreci içinde olmaları ve üretim faktörlerinin mobil hale gelmesi, gelirin kaynağının ve sürekli olup olmadı-

ğının tespitini gittikçe zorlaştırmaktadır. Ayrıca, bu teoriye göre, transfer ödemeleri ve arızî kazançlar kişilerin malî güçlerinde bir artışa neden olmasına rağmen vergiye tabi gelir kapsamına dahil edilmemektedir. Bu nedenlerle vergilendirilecek gelirin kavranmasında kaynak teorisinin kullanılması vergilendirmede adalet ilkesine uymayan sonuçlar ortaya çıkarmaktadır.

Net artış teorisi, geliri geniş anlamıyla kavrayıp kişinin ödeme gücüne göre vergilendirilmesini sağlama açısından vergi adaletine daha uygun bir yaklaşım olmakla birlikte, vergi tekniği açısından uygulamada zorluklar yaratması nedeniyle çeşitli eleştirilere hedef olmuştur. Temel eleştiri, servet unsurlarında değer artışlarından kaynaklanan realize olmamış gelirlerin de vergiye tabi gelir kapsamına alınmasıdır. Buna göre, bir gayrimenkulün değeri çeşitli nedenlerle arttığı zaman, bu gayrimenkul elden çıkarılmasa bile, değer artışı vergilenecek gelir kapsamına girmektedir. Bir başka eleştiri; gelirin geniş tanımlanması nedeniyle, ölçülmesi çok güç olan ve sosyal açıdan da vergilendirilmesi anlamlı olmayan öztüketimin vergilendirilecek gelir kapsamına alınmasıdır. Bu teoriyi savunanlar öztüketimin ve realize edilmemiş gelirlerin uygulamada, vergilendirilebilecek gelir kapsamı dışında tutularak sözkonusu sakıncaların giderilebileceğini belirtmektedirler.

Hiç bir ülkede saf anlamıyla kaynak teorisi veya net artış teorisindeki gelir tanımından yola çıkarak vergilendirme yapılmamaktadır. Bazı ülke uygulamalarında kaynak teorisine daha yakın bir anlayışa yer verilirken, diğer bazı ülkelerde net artış teorisine ağırlık veren düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir. Ancak, özellikle gelişmiş ülkelerin uygulamalarında dikkatî çeken nokta, vergilendirmenin, mümkün olduğunca net artış teorisinde tanımlanan geliri kavrayacak düzenlemelere göre yapılmasıdır. Bu amaçla, bazı ülkeler gelir unsurlarını kaynağına göre sayarken mümkün olabildiğince fazla sayıda gelir sedülü belirlemişler veya sedül sayısını az tutmakla birlikte sedülere giren gelir unsurlarının kapsamını geniş tutmuşlardır. Böylece, görünüşte kaynak teorisine uygun düzenlemeler yapmakla birlikte, gerçekte net artış teorisindeki gelir tanımlamasına yaklaşmışlardır. Diğer bazı ülkeler ise geliri herhangi bir kaynağına bağlı olarak tanımlamamış, kaynağı ne olursa olsun her türlü geliri, vergilendirilecek gelir kapsamına almışlar, ancak, bazı gelirleri istisna ederek vergilendirilecek gelir tanımlamasını sınırlandırmışlardır.

Geliri en geniş anlamıyla kavrayan ülkelere örnek olarak Amerika Birleşik Devletleri verilebilir. Amerikan Gelir Vergisi Kanununda gelir kavramı tanımlanmamış olup sadece, aksi kanunda belirtilmedikçe, hangi kaynaktan elde edilirse edilsin bütün gelirlerin brüt gelir (gross income) kapsamına girdiği belirtilmiştir. Kanunda gelir tanımına yer verilmemesi dolayısıyla yasama, gelir tanımına açıklık getirme işlevini yargı ve yönetim birimlerine bırakmıştır. Uygulamada, yargı verdiği kararlarda, bütün kaynaklardan elde edilen gelirlerin yasama tarafından spesifik olarak istisna edilmedikçe verginin konusuna girdiğini kabul etmektedir.

Gelir gruplarının sayısını az tutmakla birlikte bu gruplara giren gelir unsurlarının kapsamını geniş tutarak net artış teorisindeki gelir tanımına yaklaşan ülkelere örnek olarak İsveç verilebilir. İsveç'te vergiye tabi gelir tanımlanmamıştır. İstisna edilmediği sürece, her ne şekilde olursa olsun elde edilen gelir vergiye tabidir. Verginin matrahı ücret, ticarî kazanç, sermaye geliri olarak üç ayrı gelir grubu içinde farklı şekilde hesaplanmaktadır. ticarî gelirler ile sermayeden elde edilen gelirlerin dışındaki tüm gelirler ücret geliri olarak kabul edilmektedir.

İngiltere'de ise sınırlayıcı bir nitelikte sedüller sistem kabul edilmiş ve sedüller gelirin kaynağına göre belirlenmiştir. İngiltere'de vergiye tabi gelir bir gerçek kişinin bir yılda elde ettiği toplam gelirden indirim ve istisnalar düşüldükten sonra kalan kısımıdır. Toplam gelir yabancı ülkeler dahil tüm kaynaklardan elde edilen ve ilgili bulunduğu sedüller ile vergilendirilebilen gelirlerdir.

Genel olarak gelişmiş batı ülkelerinden Amerika, Fransa, Almanya ve İsviçre’de uygulama net artış teorisine, İngiltere’deki uygulama kaynak teorisine yakındır.

MEVCUT UYGULAMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Gelir Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde gelir, bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarı olarak tanımlanmıştır. G.V.K’nun ikinci maddesinde ise gelire giren kazanç ve iratlar; ticarî kazançlar, zirai kazançlar, ücretler, serbest meslek kazançları, gayrimenkul sermaye iratları, menkul sermaye iratları ve sair kazanç ve iratlar olarak yedi grup halinde sayılmıştır.

Mevcut düzenlemeye göre bir gelir unsurunun vergiye tabi tutulabilmesi için, niteliği itibariyle ikinci maddede belirtilen gelir unsurlarından herhangi birisine dahil edilebilmesi gerekmektedir. Aslında 2 nci maddede sayılan gelir gruplarından “sair kazanç ve iratlar” ilk bakışta önceki altı grup içerisine dahil edilemeyen gelir unsurlarının bu grup içinde vergilendirileceği izlenimini veriyorsa da, Kanunda sair kazanç ve iratların ayrı ayrı sayılmış olması, gelir kavramına asıl sınırlandırmayı getiren düzenleme olmuştur. Diğer bir deyişle, ilk altı gruba girmeyen bir gelir unsurunun vergilendirilebilmesi ancak, söz konusu unsurun sair kazanç ve iratları düzenleyen madde içinde belirtilmiş olmasına bağlıdır. Bu durum geniş anlamda gelir kavramına dahil olan bir kısım gelir unsurunun vergilendirilememesi sonucunu doğurmuştur. Buna göre, gelirin yalnızca el değiştirmesinden ibaret olan transfer niteliğindeki intikaller (miras, bağış, kumar, bahşiş, piyango ikramiyeleri vb.) vergiye tabi gelir kavramına girmemektedir.

Görüldüğü üzere gelir vergisi sistemimizde daha önce belirtilen her iki yaklaşımın da etkileri görülmektedir. Belirli bir kaynağa bağlı olarak elde edilen gelir unsurlarının yanı sıra belirli bir kaynağa atfedilemeyen veya devamlılık unsuru taşımayan bazı gelir unsurları ayrıca belirtilmek suretiyle sair kazanç ve iratlar olarak vergiye tabi tutulmuştur.

Yukarıda belirtildiği üzere, Gelir Vergisi Kanununun sair kazanç ve iratları düzenleyen maddelerinde hangi gelir unsurlarının sair kazanç ve irat olarak vergilendirileceği belirlenmiştir. Dolayısıyla bugünkü gelir vergisi sistemimizde belirli bir kaynağa atfedilemeyen ve devamlılık unsuru taşımayan gelir unsurlarının vergilendirilebilmesi için bu unsurların vergiye tabi olduğuna ilişkin özel bir hükmün kanunda yer alması gerekmektedir.

Oysa gelişen ekonomik hayata bağlı olarak elde edilebilecek, devamlılık niteliği bulunmayan gelir unsurları çeşitlenmekte ve bu gelir unsurlarına ilişkin açık bir hüküm bulunmaması durumunda kanunla bir değişiklik yapılmaya kadar, söz konusu unsurlar vergilendirme dışı kalmaktadır. Dolayısıyla, bu gelir unsurları açıkça bireyin satın alma gücünü artırdığı halde vergilenebilmektedir. Bu tür gelirleri vergilendirmek için yapılacak düzenlemeler her zaman mümkün olamamakta, en azından yapılacak değişikliğin zaman alması, vergilendirmede adalet ilkesinin uygulanmasını geciktirmektedir. Diğer yandan yapılan değişiklikler, Kanunun gittikçe karmaşıklaşmasına ve sistematığının bozulmasına yol açmakta ve vergilendirmede belirlilik ilkesini zedelemektedir. Ayrıca, vergiye tabi gelirin kapsamı konusunda idare ile mükellef arasında uyumsuzluklara neden olmaktadır.

Kişilerin üretim sürecine katkıları dolayısıyla elde ettikleri gelirler vergilendirilirken, üretime katkı sonucunda elde edilmeyen, gelirin yeniden paylaşımı olarak nitelendirilebilecek bir kısım gelir unsurunun vergilendirilmemesi vergilendirmenin genellik ve eşitlik ilkesini zedelemekte, toplumda vergi ödemeye karşı bir direnç oluşmasına yol açmaktadır.

Mevcut düzenlemenin yarattığı diğer bir sorun, vergiye tabi olması gerektiği halde, beyan dışı bırakılan kazanç ve iratların, vergiye tabi olmadığı ileri sürülen gelirlerden kaynaklandığı yolun-

daki gerekçelerle mükelleflerin Vergi Usul Kanunundaki 30/7 nci maddeye göre yapılacak tarhiyatlardan kaçınabilmeleridir. Kaldı ki, vergiden kaçınma kastı olmasa dahi varlığı tespit edilen gelirin hangi vergilendirme rejimi çerçevesinde vergilendirileceğinin tespiti mevcut sistem içerisinde mümkün olmayabilmektedir.

Uygulamadaki bu sıkıntılar ülkemizde geniş boyutlara ulaşan kayıt dışı ekonominin daha da yaygınlaşmasına katkıda bulunmaktadır. Kayıt dışında faaliyet gösteren potansiyel yükümlüler, bu şekilde elde ettikleri gelirin tespit edilmesi durumunda dahi etkin bir şekilde vergilenemeyeceği düşüncesinden hareketle söz konusu faaliyetlerini güven içinde sürdürebilmektedirler.

GETİRİLEN DÜZENLEMELERİN AÇIKLANMASI

Mevcut sistemin yarattığı sakıncaları gidermek için gelirin tanımı yeniden yapılmaktadır. Yeniden düzenlenen 1 inci maddede gerçek kişilerin bir takvim yılı içinde elde ettikleri gelirlerin gelir vergisine tabi olduğu belirtildikten sonra gelir, tasarruf veya harcama konusu olan her türlü kazanç ve iradın safi tutarı olarak tanımlanmıştır.

Buna paralel olarak, Kanunun 2 nci maddesinin 7 numaralı bendi, kaynağına bakılmaksızın diğer her türlü kazanç ve iratlar olarak değiştirilmek suretiyle geniş anlamdaki gelir tanımı pekiştirilmiştir. Maddedeki kaynağına bakılmaksızın diğer her türlü kazanç ve irat ifadesi kişinin satın alma gücünü artıran her türlü değer akımlarının vergiye tabi gelire dahil olduğunu vurgulamaktadır.

Yapılan bu yeni tanımlama ile eski anlayış - yani bir gelir unsurunun vergilendirilebilmesi için kanunda açıkça belirtilmiş olması gerekliliği- terkedilmekte olup, artık bir gelir unsurunun vergilendirilmemesi için kanunda açıkça vergiden istisna edildiğine ilişkin bir hüküm bulunması gerektiği anlayışına geçilmektedir.

Ayrıca bu tanımlama ile ekonomik gelişmelere bağlı olarak yeni gelir unsurlarının ortaya çıkması halinde bunlar kendiliğinden verginin konusuna alınmaktadır. Diğer bir deyişle, Gelir Vergisi Kanununun ekonomik gelişmelere intibakı hızlandırılmış olmaktadır. Bunun yanı sıra, belirli gelir unsurlarının vergiden istisna edilmeleri yapılacak değişikliklerle her zaman için mümkün olabilecektir.

Gelir vergisi matrahının hesabında gelirin safi tutarının, başka bir ifadeyle gelirin elde edilmesi için yapılan giderler indirildikten sonraki tutarın esas alınması ilkesi korunmaktadır.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 2 nci maddesinin 7 nci bendinde belirtilen diğer kazanç ve iratların vergilendirme rejimini düzenleyen maddelerde yapılan değişikliklerde, gerçek gelirin vergilendirilmesi ilkesinden hareket edilmiş ve gelirin geniş anlamıyla tanımlanmasının yaratacağı sakıncalar ortadan kaldırılmıştır.

Bütün bu düzenlemelerle, ödeme gücüne göre vergilendirme ilkesinden hareketle, satın alma gücü yaratan her türlü değer akımının vergilendirilmesi sonucunda, vergi adaleti sağlanmaktadır. Herhangi bir gelirin vergiye tabi olup olmadığı konusunda vergi idaresi ile mükellefler ve yargı arasında uyumsuzluğa düşme-riski de asgariye indirilmektedir. Vergi tabanı genişletilmekte, geniş anlamda gelir tanımından hareketle, uygulamada zorluk yaratacak olanların haricindeki bütün gelir unsurları vergi kapsamına alınmaktadır.

Madde 25. - Gelir Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde yapılan değişiklikle gelir elde edecek her türlü kazanç ve iradı kapsayacak şekilde en geniş anlamıyla tanımlanmıştır. Bu tanım değişikliğinin nedeni ve sonuçları 1 inci maddenin gerekçesinde ana hatlarıyla açıklanmıştır.

İkinci maddede gelire giren kazanç ve iratlar bentler halinde sayılmaya devam edilmiş olup sadece 7 inci bent değiştirilmiştir. Buna göre gelire giren kazanç ve iratlar aşağıdaki gibidir;

ticarî kazançlar

Zirai kazançlar

Ücretler

Serbest meslek kazançları

Gayrimenkul sermaye iratları

Menkul sermaye iratları

Kaynağına bakılmaksızın diğer her türlü kazanç ve iratlar

Eski uygulamada gelire giren kazanç ve iratlar 6 bentte ayrı ayrı sayıldıktan sonra 7 nci bente sair kazanç ve iratlar olarak sona ermekteydi. Dolayısıyla ilk 6 bende girmeyen gelirlerin 7 nci bende girmesi sözkonusuydu. Ancak sair kazanç ve iratlar 80 inci maddede değer artış kazançları ve arızî kazançlar olarak iki ayrı gruba ayrılıp, mükerrer 80, ve 82 nci maddelerde bu kazanç ve iratlar ayrı ayrı sayılarak belirlenmiştir. Bu durumda 2 nci maddedeki ilk 6 bente girmeyip, mükerrer 80 ve 82 nci maddelerde ayrı ayrı belirlenen kazanç ve iratlara da girmeyen gelirler, vergilenebilecek gelir sayılmayarak vergi tabanı daraltılmakta ve mükelleflere vergiden kaçınma imkanı doğmaktadır.

Gelirin tanımına ilişkin 1 inci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak 2 nci maddenin 7 inci bendi "**kaynağına bakılmaksızın diğer her türlü kazanç ve iratlar**" olarak değiştirilmiştir. Bununla birlikte eski 80 inci madde de değiştirilerek 2 nci maddede ilk altı bende girmeyen her türlü kazanç ve iradın kaynağına bakılmaksızın diğer kazanç ve irat olarak vergilenmesi sağlanmıştır.

2 nci maddede gelire giren kazanç ve iratların 7 bent halinde sayılması gelire giren kazanç ve iratları sınırlandırıcı bir nitelik taşımamakta, sadece bu gelirlerin vergilendirme rejimini belirlemeye yönelik olmaktadır.

Madde 26. – Gerek sosyal ve ekonomik nedenlerle gerekse vergi kapsamına alınmalarındaki güçlükler dolayısıyla Gelir Vergisi Kanunumuzda belli bazı şartları taşıyan küçük esnaf, gelir vergisinden muaf tutulmuştur. Küçük esnafa vergi muafiyeti tanınmasının vergi sistemimizde yarattığı en önemli sorun sistem içerisinde kayıtsız ve belgesiz bir alan yaratmış olmasıdır. Yürürlükteki hükümlere göre vergiden muaf esnafın faaliyetlerine ilişkin olarak aldıkları belgeleri saklama zorunluluğu bulunmakla beraber, saklamama durumunda uygulanacak ciddi yaptırımların bulunmaması belge düzeninde önemli kopmalara neden olmaktadır. Diğer bir sorun ise kimlerin vergi muafiyetinden yararlanabileceğinin tespiti ile ilgilidir. Halen vergiden muaf esnaf hiçbir yetkili kuruma başvurmaksızın faaliyetlerini sürdürmektedir. Dolayısıyla bu muafiyetten yararlanan esnaf sayısı hakkında hiçbir bilgi olmadığı gibi, bu kişilerin gerçekten esnaf muafılığı şartlarını taşıyıp taşımadıkları da hiçbir şekilde takip edilememektedir.

Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinde yapılan değişiklikle yukarıda belirtilen sakıncaların belli ölçüde giderilmesi hedeflenmiştir.

Esnaf muafılığından yararlananların faaliyetlerinin kontrol altına alınması amacına yönelik olarak yapılan düzenleme, esnaf muafılığından yararlanabilmek için "Esnaf Muafılığı Belgesi" alma zorunluluğu getirilmesidir. Şekil ve muhtevası Maliye Bakanlığı'na belirlenecek esnaf muafılığı belgesi, faaliyette bulunulan yerdeki belediyeden alınabilecektir. Esnaf muafılığı belgesi almak için ilgili esnaf odasına kayıt olmak ve bu durumun esnaf muafılığı belgesi almak için yapılacak başvuru-

rüda tevsik edilmesi gerekmektedir. Bu düzenleme ile kişinin esnaf muafılığı şartlarını topluca taşıyıp taşımadığına ayrıca faaliyette bulunduğu yerdeki belediyenin de karar vermesine imkan verilerek, muafliktan yararlanacak herkesin eşit koşullarda bir değerlendirmeden geçmesi sağlanmakta ve koşullara haiz olmayanların haksız bir şekilde muafliktan yararlanmaları önlenmektedir.

Esnaf muafılığı müessesinin kayıt dışı ekonomiyi beslemesinin engellenmesi ve belge düzeninin yerleştirilmesi amacıyla yönelik olarak getirilen değişiklik, esnaf muafılığından faydalananların faaliyetleri ile ilgili olarak satın aldıkları mal ve giderlere ilişkin aldıkları belgeleri saklama ve ibraz zorunluluğu getirilmesi ve bu zorunluluğu yerine getirmeyenlerin esnaf muafılığından yararlanamayacaklarının belirtilmesidir. Böylece ekonomide malın üretiminden tüketiciye kadar uzanan zincirde gerçek ve basit usulde vergilendirilen mükellefler yanında, vergiden muaf esnaf da belge alma ve saklamaya zorlanmakta ve böylece oto kontrol ile belge düzeninin yerleştirilmesi sağlanmaktadır.

Yapılan düzenlemeye göre, vergiden muaf esnafın esnaf muafılığı belgesini ve alış ve giderlerine ilişkin belgeleri yanlarında bulundurup bulundurmadıkları, yoklamaya yetkili olanlar ve belediye zabıtaları tarafından kontrol edilecektir. Vergiden muaf esnafın bir takvim yılı içinde bir defa mal alış ve giderlerine ilişkin belgeleri, yanında bulundurmadığının veya bulundurduğu belgelerin satışını yaptığı mal ve hizmetle ilişkisi olmadığının tespit edilmesi halinde esnaf muafılığı belgesi iptal edilecektir. Belediyeler tarafından verilecek olan belgelerle ilgili denetim yapma konusunda belediye zabıtalarna da yetki verilmek suretiyle, esnaf muafılığı şartlarına uyulup uyulmadığı konusunda denetim yapma olanakları genişletilmiştir. Bu yaptırımlarla muafliktan yararlananların belge alma ve saklama zorunluluğuna işlerlik kazandırılmak istenmektedir.

Ayrıca maddede yapılan değişiklikle, esnaf muafılığından yararlanabilmek için 48 inci maddede atf yapılmak suretiyle getirilmiş olan alış ve satış tutarlarına ilişkin sınırlamalar kaldırılmıştır.

Ayrıca maddede yapılan değişiklikle 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye satanlar maddede yer alan şartlarla sınırlı olmaksızın gelir vergisinden muaf tutulmuşlardır. Kanununun 94 üncü maddesinde yapılan değişiklikle bu kişilere yapılan komisyon prim ve benzeri ödemelerden stopaj yapılması esası getirilmiştir. Dolayısıyla stopaj suretiyle ödenen vergiler bu kişilerin faaliyetlerine ilişkin olarak ödedikleri nihai vergi olacaktır.

Maddede belirtilen muafiyetten, 4077 sayılı Kanun kapsamında satış yapan gerçek ve tüzel kişiler adına kapı kapı dolaşarak satış yapan kişiler yararlanabilecektir. 4077 sayılı Kanun kapsamında satış yapılsa dahi, kapı kapı dolaşarak tüketici ile temas kuran kişiler ile satışı yapan gerçek ve tüzel kişi arasında bir iş akdi varsa ödenen komisyon, prim ve benzeri ödemeler ücret olarak vergiye tabi tutulacaktır.

Madde 27. – Mevcut düzenlemede, binaların mesken olarak kiraya verilmesinden elde edilen hasılatın belirli bir kısmı gelir vergisinden istisna edilmiştir. Bu istisnadan, gelirini zamanında ve tam olarak beyan edenlerle birlikte, binalarını kiraya verip istisna haddi üzerinde hasılat elde ettiği halde elde ettikleri gayrimenkul sermaye iradını zamanında ve tam olarak beyan etmeyenler de yararlanmaktadırlar.

Maddede yapılan değişiklik, gayrimenkullerin mesken olarak kiraya verilmesinden elde edilen gelirlerin tam olarak ve zamanında beyan edilmelerini teşvik etmek amacıyla yöneliktir. Bu amaçla, istisna tutarı üstünde hasılat elde edenlerin gelirlerini beyan etmemeleri veya eksik beyan etmeleri durumunda bu mükelleflerin istisnadan yararlanmaları engellenmektedir. Böylece binaların mesken olarak kiraya verilmesinden elde edilen gelirlerin zamanında ve tam olarak beyan edil-

memesinin maliyeti artırılmaktadır. Diğer bir anlatımla bir binanın mesken olarak kiraya verilmesinden elde edilen hasılatın o yıl için uygulanabilecek istisna tutarını aşması ve bu kiralama işleminden elde edilen gelirin zamanında beyan edilmediğinin tespiti halinde, vergiye tabi gelirin hesabında istisna tutarı dikkate alınmayacaktır.

Maddede yapılan bir diğer bir değişiklik ile istisna tutarı günün ekonomik koşullarına uygun hale getirilerek 120 milyon liraya çıkarılmıştır.

Madde 28. — Yürürlükteki hükümlere göre, kanunla kurulan veya tüzel kişiliğe haiz bulunan emekli sandıkları tarafından ödenen emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları gelir vergisinden istisna edilmişlerdir. Bununla beraber şahısların prim ödemek suretiyle özel sigorta şirketlerinden veya yardım sandıklarından almaya hak kazandıkları aynı nitelikteki gelirler gelir vergisine tabi bulunmaktadır.

Elde edilen gelirin niteliği tamamen aynı olmasına karşın, kanunla kurulan veya tüzel kişiliğe haiz bulunan emekli sandıkları tarafından yapılan ödemelerin gelir vergisinden istisna edilmesi, özel sigorta şirketleri tarafından yapılan ödemelerin ise vergiye tabi olması çelişkili bir durumu ifade etmekte ve bu durum vergilendirmede adalet ilkesine aykırılık taşımaktadır.

Yapılan değişiklikle, Türkiye’de kain ve merkezi Türkiye’de bulunan sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından ödenen emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları gelir vergisinden istisna edilmişlerdir. İstisnanın uygulanabilmesi için en az 10 yıl süreyle prim veya aidat ödenmiş olması gerekmekte olup, istisna uygulanacak tutar kanunla kurulan emekli sandıkları tarafından hizmet süresi ve aylık seviyesi aynı olan devlet memurlarına ödenen tutar ile sınırlandırılmıştır. Bu tutarı aşan kısım ise ücret olarak vergiye tabi olacaktır. Kanunla kurulan veya tüzel kişiliğe haiz bulunan emekli sandıklarından aylık alanların, özel sigorta şirketleri veya yardım sandıklarından da aylık almaları halinde, bu aylıklar da istisnadan yararlanacaktır.

Ayrıca bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin 2 nci bent hükmü, küçük çiftçi muaflığının ve zirai kazancın götürü gider usulüne göre tespit yönteminin kaldırılmasına paralel olarak “ gelir vergisinden muaf esnafın ve gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin yanında çalışan işçilerin ücretleri” olarak değiştirilmiştir.

Madde 29. — Yürürlükteki hükümlere göre kanunla kurulan veya tüzel kişiliğe haiz bulunan emekli sandıkları tarafından kendilerine zat aylığı bağlananlara aylıkları dışında kanunları veya statüleri gereğince verilen emekli, dul, yetim ve evlenme ikramiyeleri veya iade olunan mevduatı ve sürelerini doldurmamış bulunanlarla dul ve yetimlerine ödenen tazminatlar gelir vergisinden istisna edilmişlerdir. Bununla beraber, şahısların prim ödemek suretiyle özel sigorta şirketlerinden veya yardım sandıklarından almaya hak kazandıkları aynı nitelikteki ödemeler gelir vergisine tabi bulunmaktadır.

Elde edilen gelirin niteliği tamamen aynı olmasına karşın, kanunla kurulan veya tüzel kişiliğe haiz bulunan emekli sandıkları tarafından yapılan ödemelerin gelir vergisinden istisna edilmesi, özel sigorta şirketleri tarafından yapılan ödemelerin ise vergiye tabi olması çelişkili bir durumu ifade etmekte ve bu durum vergilendirmede adalet ilkesine aykırılık taşımaktadır.

Yapılan düzenleme ile Gelir Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin 3 numaralı bendine eklenen hüküm ile Türkiye’de kain ve merkezi Türkiye’de bulunan sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından ödenen ikramiyelerin, iade olunan mevduat veya toptan yapılan ödemelerin, kanunla kurulan emekli sandıkları tarafından hizmet süresi ve aylık seviyesi aynı olan devlet memurlarına ödenen tutarı aşmayan kısmı gelir vergisinden istisna edilmiştir. Bu tutarı aşan kısım ise ücret olarak vergiye tabi olacaktır. Ayrıca, kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz bulunan emekli

sandıklarının yanı sıra, özel sigorta şirketlerinden veya yardım sandıklarından bu tür gelir elde edilmesi durumunda, özel sigorta şirketinden elde edilen gelirler de istisna kapsamı içinde değerlendirilecektir.

Madde 30. — Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununda yatırım indirimi müessesesini düzenleyen ek maddelerde değişiklikler yapılmaktadır.

Bilindiği üzere yatırım indirimi uygulamasının amacı, genel kalkınma planları ile yıllık programlarda belirlenen alanlarda yapılacak yatırımlarla ilgili harcamaların belirli bir tutarının vergiye tabi matrahın hesabında indirim konusu yapılması suretiyle, yatırımların teşvik edilmesi ve bu yolla kalkınmanın hızlandırılmasıdır. Ancak enflasyonun oldukça yüksek seyretmesi, yatırım indirimi uygulamasının teşvik özelliğini yitirmesine neden olmaktadır. Bu sonucu doğuran nedenlerden biri indirimin yatırım harcamalarının yapıldığı yıl kazançlarına uygulanmasıdır. Yüksek oranlı enflasyon ortamında, ilgili yıl kazancının izleyen yılda beyan edildiği dikkate alınır, doğal olarak yararlanılacak yatırım indirimi tutarının reel değeri düşmektedir.

Diğer bir neden ise ilgili yıl kazancından indirilemeyen yatırım indirimi tutarının izleyen dönem kazançlarından indirilmesinde endeksleme imkanının üç yıllık bir süre ile sınırlandırılmış olmasıdır. Böylece üç yıllık sürenin sonrasına sarkacak yatırım indirimi tutarı reel anlamda azalmaktadır.

Yapılan değişikliğin temel amacı yukarıda belirtilen sorunların giderilmesine yöneliktir. Genel olarak belirtmek gerekirse yapılan değişikliklerle,

- bir sonraki yapılacak harcama tutarı yatırım indirimi oranında cari yıl kazancından indirilmekte,
- endeksleme uygulaması sürekli hale getirilmektedir.

Ek 1 inci maddede yapılan değişiklik ile mükelleflerin yapmayı öngördükleri bir sonraki yıl yatırım harcama tutarı esas alınarak hesaplanacak yatırım indirimi tutarının, cari yıl kazancından indirilmesi mümkün kılınmıştır. Yatırıma başlanılan yıl içerisinde ise gerek cari yılın yatırım harcamaları gerekse bir sonraki yılın öngörülen yatırım harcamaları üzerinden hesaplanacak olan yatırım indirimi tutarları indirim konusu yapılabilecektir. Yapılan bu düzenlemeden sadece teşvik belgeli yatırımlar yararlanacak olup, yatırım teşvik belgesi aranmaksızın yapılan yatırımlarda bir sonraki yıl harcamaları üzerinden hesaplanacak tutarın indirimine imkan verilmemektedir. Bunlar için, eskiden olduğu gibi sadece cari yıldaki harcamalar üzerinden yatırım indirimi hesaplanması mümkün olmaktadır.

Kurumlar Vergisi Kanununda yapılan değişiklikle, yapılacak yatırımların finansmanını desteklemek üzere kurumlar vergisi mükelleflerinin yararlanabileceği finansman fonu uygulaması, çok dar bir mükellef grubu tarafından kullanılması ve uygulamada işlerliliğinin olmaması nedeniyle kaldırılmıştır. Yatırım indirimine esas tutarın tespitinde bir sonraki yıl harcamalarının da dikkate alınması yöntemi ile yatırımcılara bir finansman imkanı getirilmektedir. Bu düzenleme ile finansman fonu uygulamasının aksine, sadece belirli bir grup mükellefin değil teşvik belgeli yatırımları yapan tüm mükelleflerin finansman imkanından yararlanması sağlanmıştır.

Ek 4 üncü maddede yapılan değişiklikle yatırım indirimi uygulamasına ne zaman başlanacağı ve bu uygulamanın ne zaman bitirileceği açıklığa kavuşturulmuştur.

Buna göre yatırım indirimi uygulamasına, yatırım teşvik belgesinin alındığı tarihte beyanname verme süresi geçmemiş ilk hesap döneminden itibaren başlanacak ve indirimden yararlanılacak miktara ulaşıncaya kadar devam olunacaktır. Bu durumda, teşvik belgesinin beyanname verme

stüresi geçtikten sonra alınması halinde, yatırım indirimi uygulamasına belgenin alındığı hesap döneminde başlanacaktır. Örneğin, 1999 yılı Ocak ayı içinde yatırım teşvik belgesi için başvuruda bulunan bir kurumun, teşvik belgesini 1999 yılının Nisan ayı sonuna kadar alması durumunda, sadece 1999 yılı ile ilgili olarak öngördüğü yatırım harcama tutarı üzerinden hesaplayacağı yatırım indirim tutarını 1998 yılı ile ilgili olarak vereceği beyannameye indirim konusu yapabilecektir. Görüldüğü üzere 2000 yılı ile ilgili olarak öngörülen yatırım harcamaları üzerinden hesaplanacak indirim tutarının 1998 yılı kazancından indirimi sözkonusu değildir. Teşvik belgesinin 1999 yılında 30 Nisan'dan sonraki bir tarihte örneğin Temmuz ayı içinde alınması durumunda 1998 yılı kazancından herhangi bir indirim yapılmayacak, 1999 yılı ile ilgili olarak yapılan yatırım harcaması ile 2000 yılı ile ilgili olarak öngörülen yatırım harcama tutarları üzerinden hesaplanan yatırım indirim tutarı, 1999 yılı kazancından indirilecektir.

Yapılan yatırım harcamalarının ilgili yıl kazancından indirilemeyen kısmı ise izleyen yıllarda yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınacaktır. Ancak, teşvik belgesiz yatırımlar bu olanaktan yararlanmayacaktır.

Ayrıca, Ek 4'üncü maddenin son fıkrasında, birden fazla yatırım teşvik belgesi olan veya safi kazancın yetersizliği nedeniyle önceki dönemlerden gelen yatırım indirimi bulunan mükelleflerin, indirim tutarını hangi sırayla indirecekleri tespit edilmiştir. Buna göre,

ilk olarak önceki yıllarda tamamen uygulanamamış olan eski yatırımlarla ilgili devreden indirimler,

sonra yeni yatırımlara ilişkin indirimler,

daha sonra ise bir yıl sonra yapılacak yatırım harcamaları ile ilgili indirimler,

vergiye tabi matrahın tespitinde indirim konusu yapılacaktır.

Bir sonraki yıl için öngörülen yatırım harcamaları üzerinden hesaplanan yatırım indiriminin cari yılda indirim konusu yapılması yatırım harcamalarının zamanında yapılmasını önemli hale getirmiştir. Bu nedenle, yapılan bir başka düzenleme ile teşvik belgeli yatırımlarda her yıl itibariyle gerçekleştirilmesi öngörülen ve yatırım indirimi uygulamasından yararlanan yatırım harcamasının tamamının gerçekleşmemesi halinde eksik yapılan harcama dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergilerin gecikme faizleri ile birlikte tahsil edilmesi öngörülmüştür.

Getirilen yeni sistemin uygulaması aşağıdaki örnekte açıklanmıştır.

Örnek : (A) Anonim şirketinin kalkınmada öncelikli yörede yatırım yapmak üzere birinci yılda almış olduğu yatırım teşvik belgesine göre yatırım indiriminden yararlanacak yatırım tutarı 410 milyar liradır. Yıllar itibariyle öngörülen ve gerçekleşen yatırım harcama tutarları ile elde edilen kazançlar ve bu yıllar için yeniden değerlendirme oranları aşağıda yer almaktadır.

<u>Yıl</u>	<u>Öngörülen</u>	<u>Gerçekleşen</u>	<u>Kazanç (Milyar)</u>	<u>Y.D.Oranı</u>
1 inci yıl	-	80	50	%80
2 nci yıl	100	120	90	%70
3 üncü yıl	100	100	400	%50
4 üncü yıl	100	90	800	%20

Buna göre kurumun yıllar itibariyle yatırım indirimi uygulaması aşağıdaki gibi olacaktır.

1 inci yıl

Kurum Kazancı	50	milyar
Yatırım indirimi (1 inci yıl gerçekleşen)	80	milyar
Yatırım indirimi (2 nci yıl öngörülen)	100	milyar
Safi Kurum Kazancı	0	
Devreden yatırım indirimi	30	milyar

Görüldüğü üzere, birinci yılda 50 milyarlık kurum kazancından bu yılda gerçekleşen 80 milyar lira indirilmiş, indirilemeyen 30 milyar liralık kısmı ise devreden yatırım indirimi tutarı olarak gelecek yıla aktarılmıştır. Öngörülen 100 milyar liranın kurum kazancı yetersiz olduğu için ayrıca indirimine gerek kalmamıştır.

2 nci yıl

Kurum Kazancı	90	milyar	
Yatırım indirimi (1 inci yıldan devir)	54	milyar	(30 milyar x 1.8)
Yatırım indirimi (2 nci yıl gerçekleşen)	120	milyar	
Yatırım indirimi (3 üncü yıl öngörülen)	100	milyar	
Yararlanılabilecek toplam yatırım indirimi	274	milyar	
Safi kurum kazancı	0		
Devreden yatırım indirimi	84	milyar	

İkinci yılda elde edilen kurum kazancı 90 milyar lira olup bundan, birinci yıldan devreden 30 milyarın %80 oranında endekslenmesi sonucu oluşan 54 milyar lira, ikinci yılda gerçekleşen 120 milyar lira indirilmiş, indirilemeyen 84 milyar lira gelecek yıllara devretmiştir. Kurum kazancı yetersiz olduğundan, üçüncü yıl için öngörülen 100 milyar liranın ayrıca indirimine gerek kalmamıştır.

3 üncü yıl

Kurum Kazancı	400	milyar	
Yatırım indirimi (2 nci yıldan devir)	142.8	milyar	(84 milyar x 1.7)
Yatırım indirim (3 üncü yıl gerçekleşen)	100	milyar	
Yatırım indirimi (4 üncü yıl öngörülen)	100	milyar	
Yararlanılabilecek toplam yatırım indirimi	342.8	milyar	
Safi kurum kazancı	57.2	milyar	

Üçüncü yılda elde edilen kurum kazancı 400 milyar lira olup bundan, ikinci yıldan devreden 84 milyarın %70 oranında endekslenmesi sonucu oluşan 142.8 milyar lira, üçüncü yılda gerçekleşen 100 milyar lira ve dördüncü yıl için öngörülen 100 milyar lira sırasıyla indirilmiştir. Bu şekilde dördüncü yıla devreden yatırım indirimi tutarı oluşmamıştır.

4 üncü yıl

Kurum Kazancı	800	milyar	
Safi kurum kazancı	800	milyar	

Dördüncü yılda öngörülen yatırım indiriminin tamamının üçüncü yılda indirilmesi nedeniyle dördüncü yılda indirilecek bir yatırım indirimi kalmamıştır. Ancak üçüncü yılda öngörülen 100 milyar liralık harcama dördüncü yılda 90 milyar lira olarak gerçekleştiğinden 10 milyar liralık fark nedeniyle zamanında (3'üncü yılda) tahakkuk ettirilemeyen vergiler gecikme faizi ile birlikte ödenecektir.

Örnekte görüldüğü üzere devreden yatırım indiriminin hesabında kurum kazancından indirilecek yatırım indirim tutarları ait olduğu yıl sırasına göre yapılacaktır.

Yatırım indirimi oranı ile ilgili son fıkra da tamamen yeniden düzenlenmiştir. Buna göre yatırım indirimi oranı yatırım miktarının; kalkınmada öncelikli yörelerde, organize sanayi bölgelerinde ve tutarı 100 milyon ABD Dolarını aşan yatırımlarda %100 ü, özel önem taşıyan sektör yatırımlarında %50 si, diğer yörelerde yapılan yatırımlarda ise %30 u dur.

Madde 31. — Yürürlükte bulunan hükümlere göre, ticarî faaliyetlerden elde edilen kazançlar gerçek veya götürü usule göre tespit edilmektedir. Götürü usulde, mükelleflerin ticarî ve smai işlemlerinden sağladıkları kazançları Maliye Bakanlığınca tanzim edilen cetvellerde belirtilen iş nevelerine göre götürü olarak tespit olunmaktadır.

Bazı mükelleflerin kazançlarının götürü olarak tespit edilmesi, vergi sistemimizde belge düzeninin yerleştirilmesinde önemli sorunlar yaratmaktadır. Mevcut düzenlemede, götürü usulde vergilendirilen mükellefler, yaptıkları satış ve hizmetler karşılığında belge vermemektedirler. Diğer yandan, gerçek kazançları üzerinden vergiye tabi olmadıklarından, götürü usulde vergilendirilen mükellefler zorunlu tutulmalarına karşın aldıkları mal ve hizmetler karşılığında belge almak için herhangi bir gayret göstermemektedirler. Kaldı ki götürü mükellefler, belirli bir alış tutarını geçmele ri halinde gerçek usulde vergiye tabi olacakları için belge almamayı tercih etmekte veya aldıkları belgeleri saklamamaktadırlar.

Bu özellikleri dolayısıyla, ticarî kazancın götürü usulde tespiti yöntemi kayıt dışı ekonomiyi besler hale gelmiştir. Götürü mükelleflerin belge almamaları veya aldıkları belgeleri saklamamaları belge düzeninde kopmalar ortaya çıkarmakta, bunun sonucunda gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerin faaliyetlerinin izlenmesi ve kazançlarının gerçek tutarları ile tespiti konusunda sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Diğer yandan, götürü usulde vergilendirme gerçek gelirin vergilendirilmesi prensibinden önemli bir sapmayı ifade etmektedir. Bu durum toplumun pek çok kesiminin haklı itirazlarına neden olmaktadır.

Kayıt dışı ekonominin kontrol altına alınması, belge düzeninin yerleştirilmesi ve vergilendirmede gerçek kazancın esas alınmasının sağlanması amaçlarıyla yapılan düzenleme sonucu, götürü usulde ticarî kazanç tespit yöntemi tamamen kaldırılmakta ve yerine belirli şartları taşıyan mükelleflerin ticarî kazançlarının basit usulde tespit edilmesi yöntemi getirilmektedir.

Kazançlarını basit usulde tespit edebilecek mükellefler Gelir Vergisi Kanununun 47 ve 48 inci maddelerinde yer alan şartlar dikkate alınarak belirlenecektir. Aynı işte ortak olarak çalışanlar hakkında 47 nci maddede yazılı yıllık kira bedeli ve 48 inci maddede yazılı iş hacmi ölçütleri toplu olarak, diğer şartlar ortakların her biri için ayrı ayrı aranacaktır. Adi ortaklık halinde çalışanlardan aynı zamanda diğer şahsi bir işle de iştigal edenlerin gerçek veya basit usulden hangisine göre vergilendirileceği, 47 nci maddenin 2 numaralı bendi ile 48 inci maddede yer alan ölçütlerden şahsi işine ait olanlara ortaklıklardan hissesine düşen miktarların eklenmesi suretiyle tespit olunacak olup, şahsi işin mevcut olmaması halinde, muhtelif ortaklıklardaki hisselerin toplanması ile yetinilecektir. Ortaklarından birisinin ticarî kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilen ortaklıklarda, diğer ortakların ticarî kazancı da bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilecektir.

Yapılan düzenlemeyle kazançları basit usulde tespit olunacak mükellefler, defter tutma hariç, ikinci sınıf tüccarlara ilişkin Vergi Usul Kanununda belirtilen bildirimler, vesikalar, muhafaza ve

ibraz hükümlerine tabi tutulmuşlardır. Dolayısıyla bu mükellefler yaptıkları satış ve hizmetler dolayısıyla belge düzenlemek ve faaliyetleri ile ilgili olarak yaptıkları mal ve hizmet alışları ve giderleri için belge almak zorundadırlar.

Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin, faaliyetlerine ilişkin mal alış ve giderleri ile hasılatlarını gösteren belgeleri, bir düzen sağlamak ve kontrolü kolaylaştırmak amacıyla ayrı dosyalarda saklamaları zorunluluğu getirilmiştir. Bu belgelere ilişkin kayıtlar ise mükelleflerin bu kayıtları tutamayacakları gözönünde bulundurulurak bağlı buldukları meslek odalarının oluşturdukları bürolarda tutulması imkanı getirilmiştir. Kayıtların sağlıklı bir şekilde tutulmasını sağlamak amacıyla, bu bürolarda 1.6.1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış yeterli sayıda meslek mensubunun çalıştırılması zorunlu tutulmuştur. Bu büroların kayıt, tasdik ve vergi dairesine karşı yükümlülükleri ile diğer usuller Maliye Bakanlığınca belirlenecektir.

Basit usulde mükelleflerin gerçek kazançları üzerinden vergiye tabi olması esası benimsenmiştir. Basit usulde ticarî kazanç bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile giderler arasındaki müspet fark olacaktır. Bu fark yapılan faaliyetle ilgili olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre alınması ve verilmesi mecburi olan alış ve giderler ile hasılatlara ilişkin belgelerde yazılı tutarlara göre hesaplanacaktır. Kazancın bu şekilde tespiti sırasında herhangi bir şekilde envanter işlemi yapılmayacak ve kullandıkları sabit kıymetler üzerinden amortisman hesaplanmayacaktır.

Basit usul mükelleflere kolaylık sağlamak açısından getirilmiş bir yöntem olduğu için, sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığı tespit edilenlerin bu usulden yararlanmaları engellenmiştir. Bu amaçla basit usule tabi ticaret erbabından, sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığı tespit edilenler, bu hususun kendilerine tebliğ edildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren işletme hesabı esasına göre vergilendirileceklerdir.

Yapılan düzenlemeye göre, basit usule tabi olmanın şartlarını kaybeden mükellefler ertesi yıl başından itibaren kazançlarını bilanço veya işletme hesabı esasına göre belirlemeye başlayacaklardır. ticarî kazançlarını bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit eden mükellefler, basit usule tabi olmanın şartlarını taşıyalar dahi basit usule geri dönemeyeceklerdir. Bu kişilerin aynı türden iş yapan eş ve çocukları da bu faaliyetleri nedeniyle basit usulden yararlanamayacaklardır.

Basit usulün şartlarına haiz olanlardan, bu usulden yararlanmak istemediklerini yazı ile bildirirler, bu talepleri doğrultusunda takip eden ay başından veya izleyen takvim yılı başından, yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren kazançlarını bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edebileceklerdir.

Basit usulde ticarî kazancı tespit edilen bir mükellefin, yıl içinde kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilen bir başka mükellefle ortaklık kurması halinde, ortaklığın kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilirken, mükellefin diğer işinden elde ettiği kazanç o takvim yılı sonuna kadar basit usulde tespit olunmaya devam edilebilecektir. Bu durumda mükellef beyannamesini Maliye Bakanlığınca belirlenecek ayda verecek olup, bu beyannamede basit usule göre tespit edilen kazanç ile defter tutmak suretiyle belirlenen kazanç birlikte beyan edilecektir. Diğer bir anlatımla basit usulde tespit edilen kazanç için ayrı bir beyanname verme süresi belirtilmişse o dönem için ayrı bir beyanname verilmesine gerek bulunmamaktadır.

Madde 32. – Basit usule tabi olmanın genel şartları bu maddede düzenlenmektedir. Bu maddede yapılan değişiklik ile götürü usulün kaldırılmasına paralel olarak 47 nci maddede yer alan götürü usule tabi olmanın genel şartları basit usule tabi olmanın genel şartları olarak değiştirilmiş, ayrıca maddenin 2 numaralı bendinde yapılan değişiklik ile işyerinin mülkiyetinin iş sahibine ait ol-

ması halinde emsal kira bedelinin, kiralanmış olması halinde ödenen kira bedelinin 120 milyon lirayı aşmaması basit usule tabi olmanın genel şartı olarak belirtilmiştir. Bendin eski halinde işyerlerinin emlak vergisi tarhına esas olan vergi değerleri toplamı vergi değeri bilinmeyen hallerde yıllık kira bedeli toplamı ölçüsü esas alınmaktaydı. Yapılan değişikliğin amacı basit usule tabi olma daha gerçekçi ve objektif bir ölçünün getirilmesidir.

Diğer yandan, adi ortaklık halinde çalışanların aynı zamanda diğer şahsi bir işle de iştigal etmeleri durumunda, kira tutarına ilişkin haddin aşılıp aşılmadığına, şahsi işi ile ilgili kira bedeline ortaklıklarla ilgili kira bedelinden hissesine düşen tutarın eklenmesi suretiyle tespit olunan tutar dikkate alınmak suretiyle karar verilecektir. Şahsi işin mevcut olmaması halinde ise muhtelif ortaklıklardaki kira bedellerinden hissesine düşen tutarların toplanması suretiyle bulunacak tutar haddin aşılıp aşılmadığının tespitinde dikkate alınacaktır.

Madde 33. — Bu maddede basit usule tabi olmanın özel şartları düzenlenmektedir. Bu şartlar sadece alış, satış ve hâsılat tutarları esas alınarak belirlenmiş olup, basit usulden, faaliyet hacimleri belirli bir düzeyi aşmayan mükelleflerin yararlandırılması hedeflenmiştir. Yapılan düzenlemeye göre;

Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı 4 milyar lirayı veya yıllık satışları tutarı 5 milyar lirayı aşanlar,

Yukarıda belirtilenlerin dışındaki işlerle uğraşanlardan bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hâsılatı 2 milyar lirayı aşanlar,

Yukarıda belirtilen her iki işin birlikte yapılması halinde yıllık satış tutarı ile iş hâsılatı toplamı 4 milyar lirayı aşanlar,

basit usulden yararlanamayacaktır.

Bu düzenleme ile basit usulden, faaliyet hacmi küçük olan mükelleflerin yararlandırılması hedeflenmiştir.

Adi ortaklık halinde çalışanlardan aynı zamanda diğer şahsi bir işle de iştigal edenlerin gerçek veya basit usulden hangisine göre vergilendirileceği, yukarıda yer alan ölçülerden şahsi işine ait olanlara ortaklıklardan hissesine düşen miktarların eklenmesi suretiyle tespit olunacaktır. Şahsi işin mevcut olmaması halinde ise, muhtelif ortaklıklardaki hisselerin toplanması ile yetinilecektir.

Gayri safi kârlılık oranları düşük olan emtialar için, maddede belirtilen alış satış hadleri yerine ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığınca belirlenecek alım satım hadleri uygulanacaktır.

Madde 34. — Mevcut düzenlemede Gelir Vergisi Kanununun 12'nci ve 13'üncü maddelerinde yazılı işletme büyüklüğü ve yıllık satış tutarı şartlarına haiz olan çiftçiler gelir vergisinden muaf tutulmuşlardır. Vergiye tabi olacak çiftçilerden yıllık hâsılat tutarları 53'üncü maddede yazılı haddi aşmayanların kazançları götürü gider esasına, aşanların kazançları ise gerçek kazanç usulüne göre tespit olunmaktadır. Çiftçilerin vergiye tabi olup olmayacaklarının, vergiye tabi olacaklarsa kazanç tespit yönteminin satış tutarları esas alınarak belirlenmesi, çiftçileri yaptıkları satışlar için belge talep etmemeye ve bu yolla hâsılatlarını gizlemeye sevk etmiştir. Bu şekilde belgesiz olarak ticarî ve sınıai hayata intikal eden tarım ürünleri kayıt dışı ekonominin diğer önemli bir kaynağını oluşturmaktadır.

Bu sakıncaların ortadan kaldırılması amacıyla, küçük çiftçi muafılığı ve zirai kazancın götürü gider usulüne göre tespiti yöntemi kaldırılmaktadır. Yapılan değişiklikle, zirai kazançlar ya sadece stopaj yoluyla ya da gerçek usulde vergilendirilecektir. Zirai kazançların ne şekilde vergilendi-

rileceği ile ilgili ölçüler 54'ncü maddede yer alan ölçüler olup, bu ölçüler arasında satış tutarı bir ölçü olarak sayılmamıştır. Dolayısıyla zirai faaliyetlerden elde edilen hâsılataya dayanarak vergilendirme rejimini belirleme durumu sona erdirilmiştir. Böylece çiftçilerin satışları ile ilgili olarak belge almaktan imtina etmeleri için bir neden kalmamıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 54'üncü maddesinde yazılı ölçüleri aşmayan çiftçilerin kazançları 94. maddeye göre tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilecek olup bu çiftçilerin tevkifat yoluyla ödedikleri vergiler nihai vergi olacaktır. Bu ölçüleri aşan çiftçilerin kazançları ise gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasında) vergilenecektir.

54'üncü maddede yazılı ziraat gruplarının birkaç tanesinin içine giren zirai faaliyetlerin bir arada yapılması halinde, en fazla iki gruba ait işletme büyüklükleri bu gruplar için tespit olunan hadlerin yarısını aşanlar gerçek usulde vergilendirilecektir.

Bu madde hükümlerinin tatbikinde, aile reisi ile birlikte yaşayan eş ve velayet altındaki çocuklara ait işletmeler ile ortaklık halindeki işletmelerde, 54 üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü toplu olarak nazara alınacaktır. Ortaklıklarda, ortaklığın birden fazla işletmeye taalluk etmesi veya işletmelerin ayrı ayrı mahallerde bulunması durumu değiştirmeyecek, 52 nci maddede yazılı tek işletmelerde işletme birden fazla ortaklıklara ait olsa bile bu ortaklıklara ait işletme büyüklüğü toplanmak suretiyle nazara alınacaktır. Ayrıca, birden fazla zirai işletmede ayrı ayrı şahıslarla ortaklığı bulunanların işletme büyüklüğü ölçülerinin tespitinde ortaklık payları toplamı esas alınacaktır..

Maddede yapılan değişiklikle; sadece tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilen çiftçilerin müstahsil makbuzu alıp almadıkları ve aldıkları makbuzları saklayıp saklamadıkları, gerçek usulde vergiye tabi olanların ise fatura düzenleyip düzenlemedikleri ve bu faturaları saklayıp saklamadıkları dikkate alınarak kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen avans, kredi, sübvansiyon, prim gibi aynı ve nakdi destekleme unsurlarından yararlandırılacakları belirtilmek suretiyle, bu belgeleri düzenlemeleri, almaları ve saklamaları teşvik edilmiştir. Bu sistemin işleyişine ilişkin usuller, ilgili kuruluşların görüşleri de alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenecektir.

Madde 35. – Zirai kazancın ne şekilde vergilendirileceğini tespit etmek amacıyla daha önce 12'inci maddede yer alan işletme büyüklüğü ölçüleri bu madde ile yeniden düzenlenmektedir.

Bu madde ile, zirai kazanç ölçüleri arazi üzerinde yapılan zirai faaliyetler ile arazi üzerinde yapılmayan zirai faaliyetler ve kara ve su avcılığı olarak iki grup halinde düzenlenmiştir. Arazi üzerinde yapılan zirai faaliyetlerde, arazi yüzölçümü, ağaç sayısı, hayvan sayısı gibi fiziki ölçüler kullanılmıştır.

Arazi üzerinde yapılmayan zirai faaliyetler ile kara ve su avcılığı ile ilgili olarak; deniz ve iç su balıkları yetiştiriciliğinde, denizlerde yapılan balık avcılığında, arıcılık ve ipek böcekçiliğinde işletme büyüklüğü ölçüleri;

Denizlerde sınırları belirlenebilen üretim alanlarında yapılan balık yetiştiriciliğinde (Ağ kafes vb.) 500 metrekare,

İç su balıkları yetiştiriciliğinde iç bölgelerde sınırları belirlenebilen üretim alanlarında, havuzlar (beton, toprak vb.) gibi sabit tesislerde ve göl, gölet ve baraj göllerinde 600 metrekare,

Denizlerde yapılan balık avcılığında : 20 metre tekne boyu,

Arıcılık ziraatinde 500 adet kovan sayısı,

İpek böcekçiliği ziraatinde 250 adet kutu sayısı,

olarak belirlenmiştir.

Arazi üzerinde yapılmayan zirai faaliyetler ile kara ve su avcılığına ilişkin olarak bu maddede belirtilmeyen işletme büyüklüğü ölçüleri, Tarım, Orman ve Maliye Bakanlıklarınca müştereken belirlenecektir.

Bakanlar Kurulunun, Zirai Kazançlar Merkez Komisyonunun teklifi üzerine, yukarıda belirtilen ölçüleri gerekli gördüğü bölgeler için bir yıl uygulanmış olmak kaydıyla arazi ve ürün türlerine göre on katını aşmamak üzere artırmak veya azaltmak suretiyle yeniden tespit yetkisi maddenin yeni düzenlenmiş halinde de devam etmektedir. Bu şekilde tespit olunan ölçüler, Resmi Gazetede yayımlandığı tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren yürürlüğe girecektir.

Madde 36. – Serbest meslek kazancının tespitinde hâsılattan indirilecek giderleri düzenleyen 68'inci maddenin 10 uncu bendinde yapılan değişiklikle, günümüzde serbest meslek mensuplarının yaygın bir şekilde işlerinde otomobil kullanmaları gözönünde bulundurularak, envantere dahil edilen binek otomobillerinin giderleri ile bunlar üzerinden ayrılan amortismanlar indirilecek giderler arasına alınmış ve maddede yer alan götürü gider yazma olanağı güncelliğini kaybetmesi nedeniyle kaldırılmıştır.

Madde 37. – Sözkonusu 69'uncu maddenin üçüncü fıkrası basit usulün düzenlenmesi ile ilgili hükümlere paralel olarak değiştirilmiştir.

Mevcut düzenlemede kazancı götürü usulde belirlenen serbest meslek erbabının safi kazançlarının tespit edilmesinde ticarî kazançların götürü usulde belirlenmesine atuf yapılmıştır. Ancak ticarî kazancın tespitinde götürü usulün kaldırılmış olması dolayısıyla kazançları götürü olarak belirlenecek serbest meslek erbabının safi kazanç tutarları eklenen yeni fıkra hükmü ile belirlenmiştir.

Buna göre kazançları götürü usulde belirlenecek serbest meslek erbabının mevcut düzenlemede yer alan durumları aynen muhafaza edilmiş olup, mükelleflerin hangi dereceye gireceği vergi dairesince tespit edilecektir. Vergi dairesi bu tespiti yaparken ilgili meslek kuruluşunun görüşünü isteyebilecektir. 47 ve 48'nci maddelere yapılan atıflarla ticarî, zirai veya mesleki kazançları dolayısıyla gerçek usulde gelir vergisine tabi olan veya hâsılatı 2 milyar lirayı aşanlar ile 51 inci maddenin 12'nci bendi uyarınca Maliye Bakanlığınca gerçek usulde vergilendirilmesi gerekli görülenler, götürü usulden yararlanamayacaklardır. Götürü matrahlar, birinci dereceye giren mükellefler için 1 milyar, ikinci dereceye giren mükellefler için 500 milyon, üçüncü dereceye giren mükellefler için 250 milyon lira olarak belirlenmiştir. Bu tutarlar; büyükşehir belediye sınırları içinde faaliyette bulunan mükellefler için %25 oranında artırılarak, kalkınmada öncelikli yörelerde faaliyette bulunan mükellefler için %50, belediye teşkilatı bulunmayan köylerde %70 oranında indirilerek dikkate alınacaktır.

Madde 38. – Gayrimenkul sermaye iratlarında safi iradın bulunmasında gayri safi hâsılattan indirilebilecek giderleri sayan bu maddenin 1'inci fıkrasının 4 numaralı bendinde yapılan değişiklik ile konut olarak kiraya verilen gayrimenkullerin iktisap bedelinin her yıl %5 i beş yıl süreyle gayri safi hâsılattan indirilebilecektir. Yapılan düzenlemenin amacı gayrimenkul edinip bunu konut olarak kiraya verenlerin, vergi yüklerinin azaltılmasıdır. Burada 5 yıllık süre iktisap yılından itibaren başlamaktadır. Buna göre 1998 Ekim ayında iktisap edilip kiraya verilen bir gayrimenkulun iktisap bedelinin %5'i tutarındaki indirim 1998 yılı kazancına uygulanmak üzere başlanacak ve 2002 yılının kazancına uygulanmakla bitirilecektir.

Eğer gayrimenkul 1996 Ekim ayında iktisap edilmiş ancak 1998 yılı Şubat ayında konut olarak kiraya verilmiş ise indirim hakkı kiraya verildiği 1998 yılı iradına uygulanarak başlayacak ve iktisap tarihinden itibaren 5'inci yıl olan 2000 yılının iradına uygulanarak sona erecektir. Böylece

kanunun yürürlük tarihinden önce iktisap edilmiş olan gayrimenkullere de 5 yıllık süre henüz bitmemiş ise kalan süre için indirimden yararlanma hakkı tanınmıştır.

Söz konusu gider indirimi uygulaması ile ilgili olarak sınırlama getirilmiş olup buna göre, kiraya verilen birden fazla konutta bir konut ile ilgili gider indirimi tutarı diğer konutla ilgili irattan indirilemeyecektir. Ayrıca iradın yetersiz olması nedeniyle indirilemeyen götürü gider tutarı zarar mahsubu ile ilgili 88'inci maddenin 3'üncü fıkrasının uygulanmasında gider fazlalığı olarak kabul edilmeyecektir. Dolayısıyla indirilemeyen bu giderin diğer bir gelir unsurundan indirimine izin verilmemiştir.

Madde 39. — Mevcut sistem içerisinde kurumların elde ettikleri kazançlar kurumlar vergisine tabi tutulduktan sonra kalan dağıtılabilir kârın kurum bünyesinde gelir vergisi tevkifatına tabi tutulması esası benimsenmiştir. Söz konusu tevkifatın yapılması işlemi kârın dağıtılması ya da dağıtılmaması kararı ile ilişkilendirilmemiştir. Gelir vergisi tevkifat matrahının tespitine ilişkin düzenleme ise Gelir Vergisi Kanununun 75'inci maddesinin 4 numaralı bendinde yapılmıştır. Buna göre Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yıllık veya özel beyanname veren kurumların indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancından, hesaplanan kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan kısmı menkul sermaye iradı olarak nitelendirilmiştir. Bu bent hükmüne göre belirlenen tutar, Gelir Vergisi Kanununun 94'üncü maddesi uyarınca gelir vergisi tevkifatına tabi tutulmaktadır.

Getirilen yeni sistem ile tam mükellef kurumların dağıtılabilir kazançları üzerinden yapılacak gelir vergisi tevkifatı uygulaması esas olarak kârın dağıtılması işlemine bağlanmaktadır. Diğer bir anlatımla gelir vergisi tevkifatı, kârın ortaklara dağıtıldığı aşamaya kadar ertelenmektedir. Ancak, vergiden istisna kazançlar ile dar mükellef kurumların kazançları açısından eski uygulamaya devam edilmektedir. Dolayısıyla dar mükellef kurumlar bünyesinde oluşan dağıtılabilir kârlar, dağıtılınsın dağıtılmasının, gelir vergisi tevkifatına tabi tutulacaktır.

Dar mükellef kurumların menkul sermaye iradı olarak gelir vergisi tevkifatına tabi tutulacak kazançlarının belirlenmesine ilişkin düzenleme Gelir Vergisi Kanununun 75'inci maddesinin 4 numaralı bendinde yapılmaktadır. Buna göre, Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yıllık veya özel beyanname veren dar mükellef kurumların, indirim ve istisnalar (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 1 numaralı bendinde yazılı istisna kazançlar hariç) düşülmeden önceki kurum kazancından, hesaplanan kurumlar vergisi ve fon payı düşüldükten sonra kalan kısım menkul sermaye iradı olarak tanımlanmaktadır. Bu tutar üzerinden dağıtılınsın dağıtılmasının Gelir Vergisi Kanununun 94'üncü maddesi uyarınca gelir vergisi tevkifatı yapılacaktır.

Tam mükellefiyete tabi kurumların sermayesine iştirak edilmesi sonucu elde edecekleri kazançlar, dar mükellef kurumlara dağıtıldığında vergi tevkifatına tabi tutulduğundan, üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılacak tutarın tespitinde dikkate alınmayacaktır. Bu nedenle Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 1 numaralı bendinde yazılı kazançlar menkul sermaye iradı tanımının dışında bırakılmıştır.

Ayrıca bu madde ile 75 inci maddenin 5 numaralı bendinde yer alan parantez içi hüküm de değiştirilmektedir. Halen yürürlükte bulunan hüküm, her nevi tahvil ve hazine bonosu, Toplu Konut İdaresi ve Kamu Ortaklığı İdaresi ile Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerle ilgili olarak yapılan ödemelerde, ödemenin bu menkul kıymetlerin gelirleriyle birlikte menkul kıymetlerin itfa edilen kısmını da kapsamı halinde itfa bedelinin irat sayılmayacağını, diğer yandan döviz cinsinden yahut dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetlerin itfası sırasında oluşan değer artışlarının irat sayılacağını belirtmektedir.

Yeniden düzenlenen parantez içi hükümle dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetlerle birlikte döviz cinsinden menkul kıymetlerin itfası sırasında oluşan değer artışları

nın irat sayılmayacağı belirtilmektedir. Gelir Vergisi Kanununun 76'nci maddesine eklenen fıkraya ile Türk Lirası bazındaki menkul kıymetlerden elde edilen iratların, enflasyon oranında bir endeksleme yapılarak vergiye tabi tutulması sağlanmıştır. Buna paralel olarak, döviz cinsinden veya dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetlerde enflasyon sonucu ortaya çıkan değer artışları yapılan bu değişiklik sonucu vergilendirilecek irat olmaktan çıkarılmaktadır. Bu şekilde her iki tür menkul kıymetlerde de vergilendirme reel irat üzerinden yapılmak suretiyle eşitlenmektedir.

Madde 40. – Enflasyonist ortamın vergilendirme bakımından yarattığı en önemli sakınca reel gelir tutarının, bu ortam içinde rahatlıkla tespit edilememesidir. Nominal gelir tutarları üzerinden yapılan vergilendirme ise haksız ve adaletsiz bir uygulamaya yol açmaktadır. Nominal gelirler üzerinden vergilendirmenin yarattığı haksızlık kendisini faiz geliri gibi sermaye iratlarında daha da belirgin bir şekilde göstermektedir. Bilindiği üzere faiz oranı enflasyon artı reel faiz oranından (risk primi) oluşmaktadır. Vergilendirmede esas olan gelirin gerçek tutarı ile tespit edilmesidir. Bu maddede yapılan değişikliğin amacı tasarruf sahiplerini enflasyonun yarattığı haksız vergilendirmeye karşı korumaktır.

Yapılan düzenleme ile 75'inci maddedeki faiz niteliğindeki menkul sermaye iratlarının reel değerlerinin tespit edilmesi ve vergilendirmede bu reel değerlerin baz alınması mümkün kılınmıştır.

Buna göre ;

Her nevi tahvil faizleri ve hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler,

Her nevi alacak faizleri,

Mevduat faizleri,

Repo gelirleri,

Faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kâr payları ile kâr ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kâr payları ve özel finans kurumlarınca kâr ve zarara katılma karşılığında ödenen kâr payları

reel değerleri üzerinden vergilendirileceklerdir. Ayrıca, menkul kıymetler yatırım fonları ve ortaklıkları, risk sermayesi yatırım fonları ve ortaklıkları ve gayrimenkul yatırım fonları ve ortaklıklarından elde edilen kâr paylarının da reel değerleri üzerinden vergilendirilmesi sağlanmıştır. Diğer yandan döviz cinsinden açılan hesaplara ödenen faiz ve kâr payları ile dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetler ve döviz cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilen gelirler, zaten reel tutarlar olduğu için, bunlarda yeniden bir reel tutar tespitine gerek bulunmamaktadır. Bu nedenle bu iratlar madde kapsamı dışında tutulmuştur.

Yukarıda belirtilen menkul kıymet gelirleri ile ilgili olarak yapılacak vergilendirmede, Maliye Bakanlığınca belirlenecek indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısım menkul sermaye iradı sayılmayacaktır. Uygulanacak indirim oranı, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının aynı dönemde Devlet tahvili ve Hazine bonusu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranına bölünmesi suretiyle tespit olunacaktır.

Gelir Vergisi Kanununun 94'üncü maddesi uyarınca yapılacak tevkiyatlar yukarıda belirtilen menkul kıymet gelirlerinin tamamı üzerinden yapılacaktır. Yapılan tevkiyat tutarları bu gelirlerin beyan edilmesi durumunda beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilebilecektir.

Diğer yandan ticarî işletme bünyesinde elde edilen bu tür gelirler için böyle bir indirim öngörülmüştür. Bunun nedeni, işletme bünyesinde elde edilen gelirler ve yapılan giderlerle ilgili tam

bir enflasyon endekslemesinin yapılmamış olmasıdır. Tam bir endekslemenin olmadığı durumda ticarî işletme bünyesinde elde edilen gelirlerden sadece bir kısmı için endeksleme yoluyla indirim imkanı sağlanması vergi matrahının dengeli bir şekilde tespit edilmesini engellemektedir. Zira giderler nominal değeriyle yazılırken gelirlerin enflasyondan arındırılması doğru bir uygulama olmayacaktır.

Madde 41. – Gelir Vergisi Kanununun 1 ve 2 nci maddelerinde yapılan değişikliğe paralel olarak gelire giren diğer kazanç ve iratların sayılarak belirtilmesi uygulamasından vazgeçilmiş, Kanunun önceki bölümlerinin kapsamı dışında kalan her türlü kazanç ve iratlar, kaynağına bakılmaksızın diğer kazanç ve iratlar olarak vergilendirme kapsamına alınmıştır. Ancak maddede yapılan düzenleme bununla ilgili bir istisna getirmiştir.

Diğer kazanç ve iratların bu şekilde düzenlenmesi sonucunda, arızî olarak elde edilen ticarî kazançlar, piyango ikramiyeleri, kumardan elde edilen kazançlar, bahşişler ve bunlara benzer diğer kazanç ve iratlar, özel bir istisna olmadığı sürece diğer kazanç ve iratlar olarak vergiye tabi tutulacaklardır. Bu maddede kazanç ve iratların kaynağına bakılmayacağı bir kez daha vurgulanmak suretiyle kanunda istisna edilmediği sürece bir kişinin refahında artış sağlayacak her türlü getirinin vergiye tabi olduğuna açıklık getirilmektedir.

Bu Kanunun 2 nci maddesinin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı gelir unsurları ile ilişkilendirilemeyen gelirler bu bölümde yer alan hükümlere göre vergilendirilecektir. Harcama veya servette bir artış olarak ortaya çıkan gelirin yukarıda sözü edilen 1-6 numaralı bentlerde belirtilen gelir unsurlarından herhangi biriyle ilişkilendirilmesi durumunda ilişkilendirildiği gelir unsurunun tabi olduğu vergilendirme rejimine göre vergilendirilmesi, eğer bu ilişkilendirilme yapılamıyorsa diğer kazanç ve irat olarak vergiye tabi tutulması gerekmektedir.

Ayrıca, bu madde hükmüne göre vergilendirme yapabilmek için bir takvim yılı içinde elde edilecek kazanç ve iradın, asgari ücretin yıllık brüt tutarının üç katını aşması gerekmektedir. Diğer kazanç ve irat olarak sayılan ve yapılan düzenlemeler sonucunda vergilendirme kapsamına alınan bu gelir unsurlarının devamlılık niteliğinin olmaması ve vergilendirmek amacıyla kavranmasının güç olması nedeniyle belirli bir tutarın altında kalan bu nitelikli gelirler vergilendirilebilecek diğer kazanç ve irat olarak kabul edilmemiştir.

Yukarıda belirtildiği üzere vergiden muaf esnafın ve gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin, elde ettikleri ticarî ve zirai kazançların, bu fıkrada belirtilen sınırları aşan kısmı diğer kazanç ve irat olarak kabul edilecek ve buna göre vergilendirilecektir. Bu düzenlemenin amacı fıkrada belirtilen mükelleflerin harcama ve tasarruflarında tespit edilen artışların vergiden muaf gelir olarak izah edilmesi konusunda bir sınırlama getirmektir. Bu amaçla söz konusu mükelleflerin faaliyetleri ile uyumlu olabilecek kıstaslar getirilmiştir. Buna göre vergiden muaf esnafın faaliyetleri ile ilgili alış ve gider belgelerinde yer alan tutarın bir katı ile stopaj yoluyla vergilenen çiftçilerin aldıkları müstahsil makbuzlarında yer alan satış tutarını aşan kısmı diğer kazanç ve irat olarak kabul edilecektir. Getirilen kısıtlamalar aynı zamanda bu mükelleflerin belge toplamasını da teşvik edici niteliktedir. Çünkü bu mükellefler alış ve giderleri ile satışlarına ilişkin müstahsil makbuzlarını toplayarak harcama ve tasarruflarındaki artışları açıklayabilecektir. Bu fıkra hükmünün nasıl uygulanacağı aşağıda bir örnek ile açıklanmıştır.

Örnek: Vergiden muaf bir esnafın 1998 yılı alış ve gider belgelerinde yer alan tutar 500 milyon liradır. Mükellefin bu yıl içinde harcama ve tasarruflarında meydana gelen artış 4 milyar liradır. Bu artışın 500 milyonluk kısmının kaynağı menkul sermaye iradı, 1.5 milyarlık kısmının ticarî kazanç ve kalan 2 milyarlık kısmın kaynağının gayrimenkul satış geliri olduğu tespit edilmiştir. Bu yıl için tespit edilen asgari ücretin gayri safi tutarı 500 milyon liradır.

Bu durumda mükellefin harcama ve tasarrufunda meydana gelen artışın 500 milyonluk kısmının menkul sermaye iradı olarak vergilendirilmesi gerekmektedir. Kaynağı ticarî kazanç olarak tespit edilen 1.5 milyarın mükellefin alış ve gider belgelerinde yer alan 500 milyonluk tutarın iki katı olan 1 milyarı aşan 500 milyonluk kısmı ile gayrimenkul satış geliri olan 2 milyarın toplamı olan 2.5 milyar asgari ücretin üç katı olan 1.5 milyarlık tutarı aştığından tamamı diğer kazanç ve irat olarak vergilendirilecektir.

Diğer yandan gelirlerin vergiden istisna edilen tutarları, götürü gider indirim tutarları vb. nitelikli unsurlar da harcama ve tasarruflarda meydana gelen artışın açıklanmasında kullanılabilirlerdir.

Maddenin üç numaralı fıkrasında gelirin elde edildiği yılda vergilendirileceği esas belirtilmiştir. Gelirin elde edildiği yılın bilinmediği, tespit edilemediği veya mükellef tarafından ispat edilemediği hallerde ise, harcamanın ve tasarrufun mevcudiyetinin tespit edildiği yıldan bir önceki yılın geliri kabul edilecektir.

Örneğin ticarî kazancı gerçek usulde tespit edilen bir mükellef hakkında 2002 yılında yapılan bir vergi incelemesi sırasında mükellefin 1999 yılında 10 milyar değerinde bir ev aldığı, 2000 yılında bir otomobil aldığı ve 2000 yılının Ocak ayında bankada 10 milyar liralık bir mevduat hesabı açtığı saptanmıştır.

İnceleme elemanı mükellefe 1999 ve 2000 yıllarında servetinde meydana gelen artışların bu yıllarda beyan ettiği gelirlerden daha fazla olduğunu belirterek arasındaki farkın nedenini sormuş, mükellef bu konuda hiç bir açıklama getirememiştir. Mükellef servette meydana gelen artışların kaynağı olan gelirlerin hangi yılda elde edildiğini ispatlayamamıştır. İnceleme elemanı da bu gelirin kaynağını ve elde edildiği yılı kesin olarak tespit edememiştir.

Bu durumda 1999 yılında servette meydana gelen artış tutarı olan 10 milyar liranın 1998 yılı diğer kazanç ve iradı olarak vergilendirilmesi gerekmektedir. 2000 yılında alınan otomobil ve bankada açılan mevduat nedeniyle servette meydana gelen artış da 1999 yılının diğer kazanç ve iradı olarak vergilendirilecektir.

Madde 42. – Gelir vergisi Kanununun 81'inci maddesi yeniden düzenlenmiş, gelirin yeniden tanımlanmasına paralel olarak, diğer kazanç ve iratlar kapsamında verginin konusuna giren bazı kazanç ve iratlar çeşitli ekonomik ve sosyal gerekçelerle vergiden istisna edilmiştir.

Maddede yer alan ilk üç bent ile eskiden olduğu gibi bir ferdi işletmenin ölüm nedeniyle el değiştirmesi, bir sermaye şirketi tarafından devralınması ile kolektif ve adi komandit şirketlerin nevi değiştirilerek sermaye şirketine dönüşmeleri halinde ortaya çıkan kazançlar belirli şartlarla vergiden istisna edilmişlerdir.

Gelirin yeniden tanımlanması sonucu gelir olarak değerlendirilen ve veraset suretiyle veya herhangi bir şekilde ivazsız olarak elde edilen gelirler verginin kapsamına alınmıştır. Aynı gelirler Veraset ve İhtikal vergisinin konusuna da girdiğinden bu gelirler üzerinden iki ayrı vergi alınmaması için bu tür kazanç ve iratlar 4'üncü bent hükmü ile gelir vergisinden istisna edilmişlerdir.

Diğer yandan bir yıldan fazla elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar da istisna kapsamına alınmıştır. Maddede yapılan bu düzenleme ile uzun vadeli yatırımlardan elde edilecek gelirlerin vergilendirilmemesi sağlanarak spekülatif yatırımlardan ziyade uzun vadeli yatırımların yapılması teşvik edilmiş, bu yolla sermaye piyasasının daha istikrarlı bir yapıya kavuşturulması hedeflenmiştir.

Madde 43. – Diğer kazanç ve irat olarak vergilendirilecek unsurlar oldukça geniş bir yelpaze oluşturmaktadır. Bu nedenle gelir getiren tüm işlemler de vergilendirilecek kazanç ve irat tutarını belirleyecek genel nitelikli yöntemlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu amaçla vergilendirilecek diğer kazanç ve iratların tutarı belirlenirken mal ve hakların elden çıkarılmasından elde edilen kazançlar ile madde kapsamındaki diğer kazanç ve iratların ve harca- ma veya servette bir artış olarak ortaya çıkan diğer kazanç ve iratların matrahının belirlenmesi ay- rı usullere bağlanmıştır.

Mal ve hakların elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar bir çok ülkede vergilendirmeye ta- bi tutulmakta olup, bazı ülkeler bu kazançların vergilendirilmesini ayrı bir vergi kanununda düzen- lemekte, bazı ülkeler ise gelir vergisi ile ilgili kanunda ayrı maddelerde bu düzenlemeyi yapmak- tadırlar. Mal ve hakların vergilendirilmesi ile ilgili olarak OECD ülkelerindeki vergilendirme re- jimleri konusunda aşağıdaki tespitler yapılmıştır.

Mal ve hakların elden çıkarılmasından sağlanan kazançların vergilendirilmesinde hemen he- men tüm ülkelerde ticarî işletme bünyesinde oluşan kazançlar ve özel varlıkların elden çıkarılma- sından sağlanan kazançlar ayırımına yer verilmekte, çoğu ülkede işletme bünyesinde oluşan bu ka- zancağların ticarî kazanç olarak vergileneceği, özel şahısların bu kazançlarının ise sermaye kazancı olarak vergileneceği belirtilmektedir.

Bu kazançların vergilendirilmesinde bazı ülkelerde uzun dönem kısa dönem ayırımı yapılmak- ta ve varlığın elde bulundurulma süresine göre belirlenen uzun ve kısa dönem kazancın vergilendi- rilmesinde ayrı rejimler öngörülmektedir. (uzun dönem kazançları için öngörülen süre çoğu ülke- ler için iki yıldır.)

Kazancın belirlenmesinde esas alınan alış bedelinin tespitinde alışla ilgili giderlerin ve yenile- me ve idame giderlerinin alış bedeline eklenmesi öngörülmekte ayrıca, çoğu ülkede bu alış bedel- leri için enflasyona göre endeksleme yapılmaktadır. Örneğin İngiltere’de değer artış kazancının tes- pitinde aşağıdaki indirimler kabul edilmektedir.

Elden çıkarma ile ilgili olarak yapılan giderler

Varlığın orijinal maliyeti

Varlığın değerini artıran veya varlığa eklemeler yapılması ile ilgili olarak yapılan harcamalar

Endeksleme indirimi; hazine tarafından tüketici fiyat hareketleri esas alınarak belirlenen en- deksin uygulanması sonucu bulunan tutar

Bir çok ülkede elden çıkarma bedelinin tespitinde ise gerçek satış bedeli esas alınmaktadır.

İvazsız olarak elden çıkarmalardan elde edilen kazançlar çoğu zaman vergiden istisna tutul- maktadır.

Bazı ülkelerde yaşlılıkla ilgili istisnaya yer verilmekte, belirli yaşın üstündekilerin elde ettik- leri bu türden kazançlar istisna edilmektedir.

Çoğu ülkede, bu şekilde elde edilen kazancın belirli bir kısmı istisna edilmektedir.

Bazı ülkelerde yeni bir varlık alımında kullanılan bu türden değer artış kazançlarının vergilen- dirilmesi, yeni varlığın elden çıkarılmasına kadar ertelenmektedir.

Değer artış kazançları ile ilgili olarak, ülkeler itibariyle diğer bazı farklı istisnalar sözkonusu olabilmektedir. (motorlu taşıtların elden çıkarılması, devlet menkul kıymetlerinin elden çıkarılma- sı vb.)

Eşler arası elden çıkarmalar bazı ülkelerde istisna edilmektedir.

Gelir Vergisi Kanununda bu Kanunla yapılan değişiklikler sonucu mal ve hakların elden çık- arılması durumunda vergilendirmenin nasıl yapılacağı aşağıda açıklanmaktadır.

Yeni düzenlemeye göre, mal ve hakların elden çıkarılması durumunda matrah, elden çıkarma bedeli ile mal ve hakkın maliyet bedeli arasındaki farktır. Elden çıkarma bedeli olarak alınan ayın ve menfaatler rayiç bedelleri ile değerlendirilecektir.

Maddede ayrıca elden çıkarmanın tanımı yapılmış ve mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulması ve mal ve haklar üzerindeki tasarruf edebilme hakkının herhangi bir şekilde devredilmesi olarak tanımlanmıştır. Bu durumda bir mal ve hakkın ivazsız olarak bir başkasına verilmesi durumu elden çıkarma olarak kabul edilmemekte dolayısıyla bu mal ve hak üzerinde oluşan değer artışı vergiye tabi tutulmamaktadır. Bunun gerekçesi veraset ve intikal vergisi konusuna giren bir devir olayı nedeniyle ikinci bir vergilendirmeden kaçınmaktır. Örneğin bir kişinin 1996 yılında 1 milyar liraya aldığı bir gayrimenkulu 1998 yılının Haziran ayında oğluna bağışladığı ve bağışladığı tarihteki değerinin 3 milyar lira olduğunu varsayalım. Bu durumda kişinin bağış yoluyla devrettiği bu gayrimenkul üzerinde oluşmuş bulunan 2 milyar lira değer artışı vergiye tabi olmayacaktır.

Maddenin 2'nci fıkrasında maliyet bedelinin tespit edilememesi halinde bu bedelin takdir komisyonlarınca takdir edileceği, ancak ivazsız olarak elde edilen mal ve hakların maliyet bedelinin tespitinde bunların rayiç bedellerinin esas alınacağı belirtilmiştir. Görüldüğü üzere ivazsız olarak elde edilen mal ve hakların maliyet bedeli sıfır olarak kabul edilmemiş, sadece ivazsız olarak elde edilenin uhdesinde ortaya çıkan değer artışlarının gelir olarak vergilendirilmesi sağlanmıştır. Yukarıdaki örneği oğul açısından geliştirerek oğulun bu gayrimenkulu 1999 yılının Şubat ayında 5 milyar liraya satması durumunda vergilendirilecek diğer kazanç ve iradın tespitinde uygulanacak olan alış bedeli 1998 yılında bu gayrimenkulun rayiç bedeli olan 3 milyar lira olacaktır.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasında iktisap bedelinin tevsik edilememesi halinde de maliyet bedeli olarak iktisap tarihindeki rayiç bedel alınacaktır. Aynı yıl içinde birden fazla menkul kıymet alınıp satılması halinde, bunların kazancı birlikte hesaplanacak olup alım satımın birinden doğan zarar, diğerinin kârından mahsup edilebilecektir.

Diğer yandan mal ve hakların elden çıkarılmasında oluşan gelirin reel tutarının belirlenmesi amacıyla uygulanmakta olan endeksleme yöntemi, yıl yerine ay bazına oturtulmuş ve endekslemeye Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyatları endeksindeki artış oranı esas alınmıştır. Yukarıdaki örneğimizle ilgili olmak üzere 1998 yılı Haziran ayından itibaren Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından belirlenen toptan eşya fiyatları endeksinin aylık tutarları aşağıdaki gibi olduğunu varsayalım.

<u>Ay</u>	<u>Endeks</u>
Mayıs 1998	105
Haziran 1998	110
Temmuz 1998	118
Ağustos 1998	122
Eylül 1998	125
Ekim 1998	129
Kasım 1998	133
Aralık 1998	138
Ocak 1999	143
Şubat 1999	147

Bu durumda endekslemede kullanılacak oran Haziran 1998 dahil. Şubat 1999 endeks rakamları hariç olmak üzere bulunacak olan endeksteeki artış oranıdır. Bu oran $(143-105)/105 = 0,36$ dir. Dolayısıyla vergilendirilecek değer artış kazancının hesabında dikkate alınacak olan endekslenmiş alış bedeli $[(1+0,36) \times 3 \text{ milyar}] = 4.080.000.000.-$ TL dir. Bu durumda kazanç tutarı $(5.000.000.000 - 4.080.000.000) = 920.000.000$ TL olmaktadır.

Ayrıca, menkul kıymetlerin elden çıkarılması halinde kazanç, elde edilen hâsılatın, bu Kanunun 76 ncı maddesinde belirtilen indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısmın düşülmesi suretiyle de hesaplanabilecektir. Görüldüğü üzere yapılan düzenleme ile menkul kıymetlerin elden çıkarılması durumunda endekslemeye alternatif olarak indirim oranının uygulanabilmesine izin verilmiştir. Bu alternatifin uygulanması durumunda iktisap bedelinin endekslenmesi mümkün olamayacaktır.

Dar mükelleflerin maddede belirtilen şekilde getirdikleri sermaye karşılığında iktisap ettikleri menkul kıymetlerin ve iştirak hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançların hesaplanması ile ilgili düzenleme, kaldırılan mükerrer 81'inci maddedeki şekliyle aynen korunmuştur. Buna göre bu şekilde doğan kazançların hesabında kur farkından doğan kazançlar dikkate alınmamaktadır. Kur farkından doğan kazançların hesabında, menkul kıymet ve iştirak hisselerinin iktisabına tahsis edilen yabancı sermayenin bu kıymet ve hisselerin iktisap tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı ile bu kıymet ve hisselerin elden çıkarılması tarihindeki aynı miktar yabancı sermayenin T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı arasındaki fark esas alınır.

Mal ve hakların elden çıkarılması sonucunda elde edilen kazançların dışında kalan diğer kazanç ve iratların safi tutarının tespitinde ise elde edilen hâsılat veya satış bedelinden yapılan maliyet ve gider unsurlarının indirilmesi yöntemi kabul edilmiştir. Kazanç veya iradın tespitinde indirilecek gider ve maliyet unsurlarının tevsik edilmesi şarttır. Bu şekilde tespit edilecek kazançlara kumar transferler ve arızî nitelikli bir takım kazançlar örnek olarak gösterilebilir.

Harcama veya tasarrufa konu olan bir gelir olarak ortaya çıkan ancak bu Kanununun 2 nci maddesinin 1-6 bentleri veya yukarıda bu madde ile ilgili olarak belirtilen gelirlerle ilişkilendirilemeyen tutarlar safi irat olarak kabul edilir ve diğer kazanç ve irat olarak vergilendirilir. Tasarrufun varlığının bir mal veya hak iktisabı olarak tespiti halinde, bu mal veya hakkın maliyet bedeli (maliyet bedeli bilinmiyorsa iktisap günündeki rayiç bedeli), mal veya hakkın iktisap tarihi bilinmiyorsa bir önceki yılın son günündeki rayiç bedeli vergiye tabi matrah kabul edilir.

Madde 44. – Özürlü vatandaşları topluma kazandırmak ve özürlüler ile özürlü olmayan mesleki kazanç sahipleri arasındaki rekabet eşitsizliğini gidermek amacıyla, serbest meslek faaliyetinde bulunan özürlülerin beyan edecekleri gelir vergisi matrahından Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesinin 2 numaralı bendinde yer alan esaslara göre hesaplanan sakatlık indiriminin yıllık tutarında indirim yapılmasına imkan tanınmaktadır. Ayrıca bu indirimin aynı esaslar çerçevesinde götürü usulde vergilendirilen serbest meslek erbabının götürü safi kazançlarına da uygulanacağı hükmü getirilmektedir. Öte yandan, bakmakla yükümlü olduğu özürlü bulunan hizmet erbabı ile serbest meslek erbabının da sakatlık indiriminden faydalanması imkanı getirilmektedir. Bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişi bulunan hizmet erbabının bu indirimden faydalanması için beyanname vermesi zorunluluğu bulunmamaktadır. İndirim ücret gelirinun tevkif suretiyle vergilendirilmesi sırasında uygulanacaktır. İndirim, bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişi bulunan götürü usule tabi serbest meslek erbabının götürü safi kazançlarına uygulanacaktır.

Madde 45. – Beyanların belirli bir döneme yoğunlaşması nedeniyle mükelleflerin karşılaştığı sorunları gidermek ve hazineye düzenli bir nakit akışı sağlamak amacıyla farklı gelir unsurları için farklı beyanname verme zamanlarını getirme konusunda Maliye Bakanlığı'na yetki verilmektedir

Madde 46. – Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendinin (b) alt bendi yeniden düzenlenmiş, bende ayrıca (c) alt bendi eklenmiştir.

Yeniden düzenlenen (b) alt bendinde kurumlar tarafından temettü vergilemesi ile ilgili olarak yapılacak stopaj üç alt başlık halinde düzenlenmiştir. Buna göre, tam ve dar mükellef kurumlar indirim ve istisna kazançları üzerinden dağıtılacak gelir vergisi stopajı yapacaklardır. Örneğin yatırım indiriminden yararlanan bir kurum, yararlandığı yatırım indirimi tutarı üzerinden belirlenen oranda stopaj yapacaktır. Bu stopaj için kazancın dağıtımı beklenmeyecektir.

Dar mükellef kurumlar yukarıda belirtilen indirim ve istisna kazançları dışında kalan kazanç ve iratlarından kurumlar vergisi ve fon payı düşüldükten sonra kalan kısım üzerinden yine belirlenen oranda stopaj yapacaklardır. Bu stopaj da kâr dağıtımına bağlı olmayacaktır.

Tam mükellef kurumlar ise indirim ve istisnalara isabet eden kısım hariç, Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 1, 2 ve 3 numaralı bentlerinde belirtilen kâr paylarından stopaj yapacaklardır. Bu yükümlülük kâr dağıtımına bağlı olup, kâr dağıtımı yapılmadıkça stopaj yapılmayacaktır.

Bende eklenen bir hüküm ile vergi alacağının beyan edilen gelir üzerinden hesaplanan vergiden mahsubunun söz konusu olduğu durumlarda, Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 1, 2 ve 3 numaralı bentlerinde yer alan ödemelerden ve istisna kazançlardan yapılan stopajın ayrıca indirilmeyeceği belirtilmiş, böylece mükerrer vergi mahsubu önlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasının 6 numaralı bendine (c) alt bendi olarak eklenen hüküm ile vakıflar ve derneklerin stopaja tabi tutulmamış gelirleri üzerinden kendilerince stopaj yapma zorunluluğu getirilmiş olup, yaptıkları stopajlar bir muhtasar beyanname ile beyan edilip ödenecektir. Ancak, Türkiye Kızılay Derneği gibi kanunla kurulan dernek ve vakıfların, sendikaların, meslek odaları ve bunların üst kuruluşlarının, borsalar ve siyasi partilerinin elde ettikleri gelirler stopaja tabi tutulmayacaktır. Burada, "kanunla kurulan dernek ve vakıf" ifadesi kendi kuruluş kanunları bulunan dernek ve vakıfları kapsamaktadır.

Stopaja tabi tutulacak olan gelir vakıf ve dernek tarafından elde edilen her türlü gelirin gayri safi tutarıdır. Ancak, dernek ve vakıflara kuruluşları sırasında tahsis edilen sermaye, üyelerine emeklilik aylığı ve ikramiyesi vermek üzere çalışan vakıfların aidat gelirleri stopaja tabi değildir. Bunun yanı sıra sıfır oranlı tevkifata tabi tutulmuş gelirler ile bağış ve yardımlar stopaja tabidir.

Gerçekte modern vergi sistemlerinde dernek ve vakıfların tüzel kişilikleri itibarıyla vergi mükellefi olmaları gerekmektedir. Ancak, ülkemizin dernek ve vakıf geleneği, ekonomik ve sosyal koşulları, büyük küçük binlerce dernek ve vakfın üstlenmiş oldukları fonksiyonlar dikkate alınarak bunların vergi mükellefi olmamaları durumu korunmuş, buna karşılık defter ve belge düzeninin sağlıklı olarak işlemesi, mali disiplinin sağlanması açısından yararlı olacağı düşünülmüş, dernek ve vakıfların gelirleri üzerinden stopaj yapmaları zorunluluğu getirilmiştir. Bu yükümlülük, Bakanlar Kurulunca vergiden muaf tutulan vakıfları ve kamuya yararlı sayılan dernekleri de kapsamaktadır.

Diğer yandan 10 numaralı bende (b) alt bendi eklenmiş ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemeler stopaj kapsamına alınmıştır.

Ayrıca, maddenin 7, 8, 9 ve 14 numaralı bentlerinde yer alan parantez içi hükümler değiştirilmek suretiyle kurumlar vergisi mükellefi olmayanlar ile muaf olanlara yapılan, bentlerde belirtilen ödemeler tevkifat kapsamına alınmaktadır. Dolayısıyla kurumlar vergisi mükellefi olmayan dernek ve vakıflara ve kurumlar vergisinin konusuna girmekle beraber muafiyet tanınmış kuruluşlara ödenecek 75 inci maddenin 5 numaralı bendinde belirtilen menkul sermaye iratları, mevduat faizleri, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 12 numaralı bendinde belirtilen menkul sermaye iratları ile repo gelirleri üzerinden stopaj yapılacaktır. Diğer bir anlatımla, yukarıda belirtilen ödemeleri yapanlar, yaptıkları ödemeler üzerinden alıcı kim olursa olsun stopaj yapacaklardır

Madde 47. — Maddenin 1 inci fıkrası, Gelir Vergisi Kanununun 80, 81, 82 nci maddelerinde yapılan değişiklikler ile mükerrer 80 inci maddenin kaldırılmasına paralel olarak yeniden düzenlenmektedir.

Buna göre;

Gayrimenkullerin elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlar gayrimenkulun bulunduğu,

Menkul malların ve hakların elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlar Türkiye'de elden çıkarıldığı,

ticarî veya zirai bir işletmenin faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi karşılığında elde edilen kazançlar işletmenin bulunduğu,

Arızî olarak ticarî işlemlerin yapılmasından veya bu nitelikteki işlemlere tavassuttan elde edilen kazançlarla, arızî olarak serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla elde edilen kazançlar ve dar mükellefiyete tabi olanların 45'inci maddede yazılı işleri arızî olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar faaliyetin yapıldığı veya yolcu veya yükün taşıta alındığı,

Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin terk ettikleri işleriyle ilgili olarak sonradan elde ettikleri kazançlarla (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dahil) ticarî, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç girişilmemesi veya ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde ettikleri kazançlarına, vergisi tevkif suretiyle alınmamış menkul sermaye iratlarına ve diğer her türlü kazanç ve irada ilişkin ödemenin Türkiye'de yapıldığı,

Diğer hallerde Maliye Bakanlığınca belirlenen ycrin vergi dairesine münferit beyanname ile bildirilmesi gerekmektedir.

Madde 48. — Genel olarak vergi yükünün azaltılması amacıyla gelir vergisinin hesaplanmasında esas alınacak vergi tarifesi yeniden belirlenmektedir. Yapılan düzenleme ile vergiye tabi gelire uygulanacak en düşük oran % 25 ten % 15 e, en yüksek oran % 55 ten % 40'a ve vergi dilimi sayısı 7 den 6 ya indirilmiştir. Ayrıca, vergi dilimleri 1999 yılı gelirlerine uygulanmak üzere yeniden belirlenmiştir. Vergi oranlarında yapılan bu indirimin temel amacı verginin tabana yayılması ve vergi sistemine gönüllü uyumun sağlanmasıdır. Vergi oranlarındaki indirim ve dilimlerdeki artış ile mükelleflere gelirlerini gerçek tutarları ile beyan etme imkanı sağlanmıştır. Düzenleme ile yapılmak istenen, devletin daha az vergi alması değil verginin gelir elde eden herkesten ödeme gücüne göre alınmasını sağlamaktır.

Madde 49. — Ödemelerin belirli bir döneme yoğunlaşması nedeniyle mükelleflerin karşılaştığı sorunları gidermek ve hazineye düzenli bir nakit akışı sağlamak amacıyla, beyanname verme zamanlarına ilişkin olarak Gelir Vergisi Kanunu'nun 92'inci maddesinde yapılan değişikliğe paralel bir düzenleme yapılmaktadır.

Yeni düzenlemeye göre, gelir vergisi, biri beyannamenin verildiği ayda, diğerleri bu ayı takip eden üçüncü ve altıncı ayda, götürü usulde tespit edilen serbest meslek kazançları için ise Nisan, Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenecektir.

Madde 50. – Mevcut düzenlemede, gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere geçici vergi ödemektedirler. İşletme hesabı esasına göre ticarî kazançlarını tespit eden II. Sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı tarafından ödenen geçici vergi, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin ticarî ve mesleki kazançta isabet eden kısmının belirli bir oranı olarak hesaplanmaktadır. ticarî kazançlarını bilanço usulünde tespit eden mükelleflerin ödeyecekleri geçici vergi yukarıda belirtilen yöntemle göre hesaplanabileceği gibi, bu mükellefler isterlerse ödenecek geçici vergi tutarını ilgili hesap döneminde üçer aylık bilanço ve gelir tablosuna göre hesaplanan kazançlarının belirli bir yüzdesini esas almak suretiyle hesaplayabilmektedirler.

Geçici verginin hesaplanmasında bir önceki takvim yılına ilişkin olarak hesaplanan gelir vergisi tutarının esas alındığı durumda ödenecek geçici vergi tutarı ile mükellefin cari yıldaki faaliyeti arasındaki ilişki kopmaktadır. Örneğin mükellef cari yıl faaliyeti zararlı sonuçlanmasına karşın - geçici verginin hesabında bir önceki yıl faaliyetleri esas alındığından- geçici vergi ödemek zorunda kalmaktadır.

Bu sakıncanın giderilmesi amacıyla, geçici verginin geçmiş yılın kazancı esas alınarak hesaplanması yöntemi kaldırılmaktadır. Diğer bir deyişle, yapılan değişiklikle herhangi bir ayırım yapılmaksızın kazançları gerçek usulde tespit edilen ticarî kazanç sahipleri (kazançları basit usulde tespit edilenler hariç) ile serbest meslek erbabı için geçici verginin cari dönemde üçer aylık dönemler itibarıyla oluşan kazançları üzerinden hesaplanarak ödenmesi yöntemi zorunlu hale getirilmiştir. Böylece, olmayan kazançtan vergi alınması sonucunu doğuran bir uygulama kaldırılmış gerçek gelirin vergilendirilmesi sağlanmıştır.

Eskiden olduğu gibi, Gelir Vergisi Kanununun 42'nci madde kapsamına giren yıllara sari inşaat ve onarma işleri ile noterlik görevini ifa edenlerin bu işlerden sağladıkları kazançlar üzerinden geçici vergi hesaplanmayacaktır. Ayrıca, yukarıda da belirtildiği üzere kazançları basit usulde tespit edilen mükellefler geçici vergi kapsamı dışında bırakılmışlardır.

Yapılan bu düzenleme ile, geçici vergi ödemek zorunda olan mükellefler, 3, 6, 9 ve 12 aylık periyodlarla kazançlarını tespit etmek zorundadırlar. Dolayısıyla, üçer aylık kazançların tespitinde her bir üç aylık dönem bağımsız olarak dikkate alınmayacaktır. Diğer bir anlatımla 6 ncı ayda belirlenecek kazanç ilk üç aylık dönemdeki faaliyetleri de kapsayacak şekilde belirlenecektir.

Geçici verginin beyan ve ödeme zamanı üç aylık dönemi izleyen ayın 25'inci günü olarak belirlenmiştir. 25 günlük süre içerisinde kazancın belirlenmesi gerektiğinden. Geçici vergi matrahının hesaplanmasında, mükellefler dilerlerse dönem sonu mal mevcutlarını kayıtlar üzerinden tespit edebileceklerdir. Dolayısıyla, her üç ayda bir mükelleflerin fiili stok sayımı yapmalarına gerek bulunmamaktadır. Eğer fiili stok sayımı yapılmış ise, istenirse kazancın tespitinde bu sayım sonucu bulunan stok değerlerini esas alabileceklerdir. Bilindiği üzere mükellefler Vergi Usul Kanunu uyarınca yıl sonu stoklarını fiilen tespit etmek durumundadırlar. Ancak geçici vergi matrahının tespitinde fiili sayım sonucuna göre bulunan tutarın esas alınması da ihtiyaridir.

Geçici vergi matrahının tespitinde, geçmiş yıl faaliyetleri ile ilgili olarak oluşmuş ve geçici verginin ilgili olduğu yıl kazancından mahsup edilebilecek zararlar da dikkate alınacaktır. Örneğin 1999 takvim yılı faaliyeti zararlı sonuçlanmışsa, bu zarar 2000 yılı faaliyetleri sonucu elde edilecek gelirden mahsup edilebileceği için sözkonusu zarar tutarı 2000 yılının ilk üç aylık geçici vergi matrahının tespitinde de dikkate alınacaktır. Mahsup edilemeyen bir zarar tutarı varsa bu tutar ikinci üç aylık geçici vergi matrahının tespitinde dikkate alınacaktır.

Maddenin yeniden düzenlenmesinde, geçici vergi matrahının cari yıl faaliyetlerine bağımlı olarak tespit edilmesine paralel olarak geçici vergi oranı da 103'üncü maddede yer alan vergi tarifesinin ilk gelir dilimine uygulanan oran olarak belirlenmiştir.

Geçici vergi hesaplanan dönemler içerisinde tevkif edilmiş bulunan gelir vergisi, hesaplanan geçici vergiden mahsup edilecektir. Ancak 42'inci maddede yazılan kazançlardan yapılan tevkifat, bu kazançların geçici vergi kapsamı dışında tutulmaları nedeniyle mahsup edilemeyecektir.

Tahakkuk ettirilerek tahsil edilen geçici vergi yıllık gelir vergisinden mahsup edilecektir. Mahsup edilemeyen tutar mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilecek, bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı o yılın sonuna kadar yazılı olarak talep edilmesi halinde mükellefe red ve iade edilecektir.

Ayrıca yapılan incelemeler sonucunda geçmiş dönemlere ait geçici verginin eksik beyan edildiğinin tespiti halinde, eksik beyan edilen kısım için res'en veya ikmalen geçici vergi tarh edilecektir. Mahsup süresi geçtikten sonra kesinleşen geçici vergiler terkin edilecek ancak, bu geçici vergiler için gecikme faizi ve ceza uygulanacaktır.

Maddede yapılan diğer bir düzenleme ile işin bırakılması halinde bırakılan dönemi izleyen dönemler için geçici vergi ödenmeyeceği belirtilmiştir. Düzenlemeden anlaşılacağı üzere işin bırakıldığı dönem için geçici vergi ödenecektir.

Madde 51. – Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 123'üncü maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrası ile Gelir Vergisi Kanununun 23/8, Ek:2, 86, 87, Mükerrer 111'inci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarlar, 1.1.1998 tarihi itibarıyla geçerli olan had ve tutarlara yükseltilmektedir.

Halen bu maddenin ikinci fıkrası hükmü ile Gelir Vergisi Kanununun fıkrada belirtilen maddelerinde yer alan maktu had ve tutarların her birini ayrı ayrı veya topluca 10 katına kadar artırma konusunda Bakanlar Kurulu yetkilidir. 3'üncü fıkraya hükmü ile Bakanlar Kurulunun 2'nci fıkrada belirtilen yetkilerini kullanmadığı takdirde, her bir takvim yılında uygulanacak maktu had ve tutarların önceki yılda uygulanan maktu had ve tutarlara bu yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artış yapılmak suretiyle tespit edileceği belirtilmiştir.

Yeniden düzenlenen ikinci fıkraya hükmü ile Gelir Vergisi Kanununun 21, 23/8, Ek:2, 47, 48, Mükerrer 52/B, 69, 86 ve 87'nci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarların, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanması esası getirilmiştir. Ayrıca Bakanlar Kuruluna bu şekilde belirlenen hadleri yarısına kadar artırma veya indirme konusunda yetki tanınmıştır. Böylece Kanunda yer alan maktu hadlerin herhangi bir işleme bağlı olmaksızın günün ekonomik koşullarına uygun hale getirilmesi sağlanmıştır.

Ayrıca maddenin üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile, ikinci fıkrada yer alan düzenlemenin 103'üncü maddede yer verilen vergi tarifesinin ilk gelir dilim tutarı hakkında da uygulanması sağlanmıştır. Vergi tarifesinin diğer gelir dilimlerinin tutarı ise ilk gelir diliminin katları şeklinde belirlenecektir. Diğer yandan vergi tarifesinin gelir dilimlerine karşılık gelen vergi oranlarını, her bir dilim için ayrı ayrı veya topluca 10 puana kadar artırma veya indirme konusunda Bakanlar Kuruluna verilmiş olan yetki devam etmektedir.

Madde 52. – Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununa geçici 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51 ve 52 nci maddeler eklenmektedir.

Geçici Madde 44. – Bu madde ile, götürülüşün kaldırılması ve basit usulün getirilmesine paralel olarak ortaya çıkabilecek problemlerin giderilmesi amacıyla geçiş dönemine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik 47 ve 48'inci maddelerinde sayılan basit usule tabi olmanın genel ve özel şartlarını, 31.12.1997 tarihi itibarıyla taşıyanlar 1.7.1998 tarihinden itibaren basit usule tabi olacaklardır. Böylece götürülükten basit usule geçen mükelleflere yeni düzenlemeye intibak edebilmeleri ve gerekli hazırlıkları yapabilmeleri için bir süre tanınmış olmaktadır.

Basit usule tabi mükelleflerin 2000 yılı sonuna kadar, ilgili vergilendirme dönemleri için be-
yanecekleri safi kazanç tutarlarının Gelir Vergisi Kanununun değişmeden önceki 46 ncı maddesine göre, intibak ettirildikleri derecelere ilişkin buldukları yöreler itibarıyla belirlenen ve 1998 yılında uygulanacak olan götürü safi kazanç tutarlarını (1999 ve 2000 yıllarında yeniden değerlendirilme oranında artırılan tutarları) aşması halinde beyan edilen tutarlar yerine bu tutarlar vergilendirmeye esas alınacaktır. Bunun sonucunda, belirlenen bu hadlerin altında elde edilen kazançlar gerçek tutarları üzerinden, bu hadlerin üzerinde elde edilen kazançlar ise bu hadlerden vergilendirilecektir. Basit usul uygulaması 1/7/1998 tarihinde başlayacağından mükelleflerin 1/7-31/12/1998 dönemine ilişkin kazançlar 1998 yılına ilişkin 6 aylık götürü safi kazanç tutarları ile kıyaslanacaktır. Takvim yılı içinde işe başlayan veya işi bırakan mükelleflerin kıyaslamada esas alınacak götürü safi kazancı olarak, işe başlanılan ay hariç tutulmak ve işin bırakıldığı ay tam sayılmak suretiyle hesaplanacaktır. Bu şekilde, geçiş döneminde mükelleflerin belge düzenine uyum sağlamaları sonucu ortaya çıkabilecek yüksek tutarlı matrahların vergilendirilmemesi sağlanarak, bu mükelleflerin belge düzeninin sağlanmasına katkıları artırılmak istenmektedir.

Bu geçici süre içinde 48'inci maddede yer alan basit usule tabi olmanın özel şartları aranmayacaktır. 31.12.2000 tarihinde basit usule tabi olmanın şartlarını topluca taşıyanların kazançları, basit usulde vergilendirilmeye devam olunacak, taşımayanlar ise durumlarına göre kazançlarını işletme hesabı veya bilanço esasında tespit edeceklerdir.

Bu dönem içinde mükelleflerin belge düzenine uymalarını sağlamak amacıyla, bir takvim yılı içinde iki defa belge almadığı veya vermediği tespit edilen mükellefler, intibak ettirildikleri derecenin bir üstünden, birinci dereceden vergilendirilenler ise safi kazançları % 50 oranında artırılmak suretiyle bulunan tutar üzerinden vergilendirileceklerdir.

Geçici Madde 45 – Bu maddede gerçek ve götürü gider usulüne tabi zirai kazanç sahibi mükellefler için geçiş dönemine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre götürü gider esasına göre vergilendirilen çiftçilerin 1997 takvim yılına ilişkin zirai kazançları bu Kanunla değiştirilmeden önceki madde hükümlerine göre vergilendirileceklerdir.

Zirai kazançları götürü gider veya gerçek kazanç usulüne göre vergilendirilen çiftçiler, 31.12.1997 tarihi itibarıyla Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen 53'üncü maddesine göre kazançlarını defter tutmak suretiyle tespit etmek zorunda değilse 1.1.1998 tarihinden itibaren zirai mahsulleri ve hizmetlerinin satış bedeli üzerinden yapılan tevkifat suretiyle vergilendirileceklerdir.

Geçici Madde 46. – Bu maddede yapılan düzenleme ile bu Kanunun yayımı tarihinden önce iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılması halinde, iktisap tarihi ile bu Kanunun yayımı tarihi arasında ortaya çıkan değer artış kazançlarının vergilendirilmemesi amaçlanmaktadır.

Bu amaçla, bu Kanunun yayımı tarihinden önce iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılması halinde bunların maliyet bedeli olarak, 1998 yılı genel beyan döneminde beyan edilecek emlak vergisi değeri esas alınacaktır.

Diğer yandan, menkul kıymet alım satımına yetkili olan bankalar ve aracı kurumlar vasıtasıyla elden çıkarılan menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar 31.12.1998 tarihine kadar gelir vergisinden istisna edilmiştir. 1.1.1999 tarihinden önce iktisap edilen ve menkul kıymetler borsasında işlem gören hisse senetlerinin 1.1.1999 tarihinden itibaren elden çıkarılması halinde bunların maliyet bedeli olarak 1998 yılının son işlem gününde borsada oluşan ortalama fiyat alınabilecektir. Bu düzenleme ile iktisap tarihi ile vergilendirmenin başladığı tarih arasında oluşan değer artış kazançlarının vergilendirilmemesi amaçlanmaktadır. Gerçek maliyet bedelinin 1998 yılının son gününde borsada oluşan ortalama fiyattan yüksek olması durumunda kazancın tespitinde tevsik edilmek şartıyla gerçek maliyet bedeli esas alınacaktır.

Bu maddeye göre, maliyet bedeli olarak kabul edilen tutarlar, endekslenmiş maliyet bedeli kabul edilecektir. Dolayısıyla, iktisap tarihinden; gayrimenkullerde emlak vergisi beyanname verme süresi sonuna, hisse senetlerinde 1998 yılı sonuna kadar olan süre için yeniden endeksleme yapılmayacaktır.

Geçici Madde 47. – Kayıt dışı faaliyetlerin kayıt altına alınabilmesi için, işletmelerde mevcut olmasına rağmen kayıtlara yansıtılmamış emtia, makina, teçhizat ve demirbaşların kayıtlara intikal ettirilebilmesini sağlayacak düzenleme yapılmaktadır.

Buna göre, gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kolektif ve adi komandit şirketler dahil) işletmelerinde mevcut olduğu halde kayıtlarında yer almayan emtia, makina, teçhizat ve demirbaşların kendilerince veya bağlı oldukları meslek kuruluşunca tespit edilecek rayiç bedel ile, 1.07.1998 tarihine kadar vergi dairelerine bir envanter listesi ile bildirmek suretiyle defterlerine kaydedebileceklerdir.

Bu suretle gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin yasal kayıtlarının gerçek durumu yansıtır bir hale getirilmesi hedeflenmektedir.

Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler aktiflerine kaydettikleri emtia, makina, teçhizat ve demirbaşlar için iki ayrı karşılık hesabı açacaklardır.

Emtia için ayrılan karşılık ortaklara dağıtılması veya işletmenin tasfiyesi halinde sermayenin bir unsuru olarak sayılmakta ve dolayısıyla vergilendirilmemektedir. Makina, teçhizat ve demirbaşlar için ayrılan karşılıklar ise birikmiş amortisman olarak kabul edilmiştir. Envantere dahil edilen bu kıymetler üzerinden ayrıca amortisman ayrılamıyacaktır.

İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ise, emtianın rayiç bedelini defterlerinin gider kısmına satın alınan mal olarak, makina, teçhizat ve demirbaşların rayiç bedelini ise envantere kaydedeceklerdir.

Geçici Madde 48. – Gelir Vergisi Kanunundaki gelirin tanımlanmasının değiştirilmesi sonucu gelir geniş anlamı ile kavranmaya ve servetteki artışlar da gelirin kavranmasında bir alet olarak kullanılmaya başlanılmaktadır. Kişilerin servetlerinde meydana gelen artışın tespiti yoluyla vergilendirilebilir gelirin kavranabilmesi için, mükelleflerin geçmişten gelen servetleri (vergilendirilip vergilendirilmediğine bakılmaksızın) ile bu artışı açıklayabilme imkanının sağlanması ve böylece geçmişle bağlantının kesilmesi gerekmektedir.

Bu amaçla düzenlenen bu madde ile, bu Kanunun yayımı tarihinden önce sahip olunan ve mevcudiyeti Devlet tarafından veya Devlet güvencesinde tutulan kayıt ve siciller ve diğer kanaat getirici vesikalarla ispat edilen kıymetlerden karşılanan mal edinimleri ve harcamalar nedeniyle Gelir Vergisi Kanununun 82'nci maddesinin 2 numaralı fıkrasına göre tarhiyat yapılamıyacağına açıklık getirilmektedir.

Ayrıca maddede kanaat getirici vesika tabiri; banka, banker, özel finans kurumu, aracı kurumlar ve benzeri malî kurumlar, posta idaresi, noterler ile tapu, trafik gibi kamu kurum ve kuruluşlarının kayıt ve belgeleri ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ikinci kitap üçüncü kısmında yer alan belgeler olarak tanımlanmaktadır.

Mükellefler yukarıda belirtilen şekilde ispatlayamadıkları nakit para, mevduat sertifikası, döviz ve benzeri kıymetlerinin mevcudiyetini 28 Şubat 1998 tarihinde bankalarda bloke ettirmek suretiyle tevsik edebileceklerdir. Dolayısıyla, bu kıymetlerden karşılanan mal edinimi ve harcamaları nedeniyle de Gelir Vergisi Kanununun 82'nci maddesinin 2 numaralı fıkrasına göre tarhiyat yapılamıyacaktır.

Yukarıda belirtilen haller dışında bu Kanunun yayımı tarihinden sonra ortaya çıkan mal edinimleri ve harcamaların bu Kanunun yayımı tarihinden önceki servet edinimleri ile açıklamaları mümkün olmayacaktır.

Maddede yapılan diğer bir düzenleme ile Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkili kılınmıştır.

Geçici Madde 49. – Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin kayıtlarının daha sağlıklı hale getirilebilmesi için kayıtlarında yer aldığı halde gerçekte mevcut olmayan mallarını fatura düzenlemek ve her türlü vergisel yükümlülüklerini yerine getirmek suretiyle kayıt ve beyanlarına intikal ettirebilmelerine imkan sağlanmaktadır. Diğer bir anlatımla, faturalı olarak alınıp kayıtlara geçen ancak belge düzenlenmeksizin satılan malların halen stokta gözükmesi nedeniyle oluşan gerçek dışılık, bir defaya mahsus olmak üzere fatura düzenlenerek kayıt ve beyanlara hâsılat olarak intikal ettirilmesi sağlanmak suretiyle düzeltilmektedir.

Faturalama işlemi kayıtlarda yer alan maliyete, bu maliyete aynı neviden mallara ilişkin cari yıl kayıtlarına göre tespit edilen gayri safi kâr oranının uygulanması suretiyle bulunan tutarın eklenmesi suretiyle yapılacaktır. Gayri safi kâr oranının cari yıl kayıtlarına göre tespit edilemediği hallerde mükellefin bağlı olduğu meslek odasının belirleyeceği oran esas alınacaktır.

Bu madde hükmünden yararlanmak isteyen mükelleflerin bu Kanunun yayımlandığı ayı takip eden ay sonuna kadar faturalama işlemini yapmaları ve bu faturaları yasal kayıtlarına intikal ettirmeleri gerekmektedir.

Bu madde hükmünün uygulanmasına ilişkin olarak geçmişe yönelik ceza ve faiz uygulanmayacaktır. Yasal kayıtlara intikal ettirilen tutarlar cari yıl gelir vergisi veya kurumlar vergisi matrahının hesabında dikkate alınacaktır. Ayrıca bu tutarlar ilgili dönem katma değer vergisi beyannamesinde beyan edilecektir.

Geçici Madde 50. – Bu Kanunla Gelir Vergisi Kanununun yatırım indirimini düzenleyen hükümlerinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Değiştirilen bu hükümler 1/1/1999 tarihinden sonra Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış olan yatırımlar için uygulanabileceklerdir.

1/1/1999 tarihinden önce Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış olan yatırımlar için ise, bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümler uygulanmaya devam olunacaktır. Kurumlar vergisi mükellefleri bu tarihten önce Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış olan yatırımlar ile ilgili olarak finansman fonu uygulamasına da devam edebileceklerdir.

Geçici Madde 51. – Bu geçici madde bu Kanun 1998 yılı içinde yürürlüğe gireceği tarihe kadar ki dönemde, geçici vergi açısından yapılacak uygulamayı düzenlemek amacıyla getirilmiştir. Madde ile 1998 yılının ilk üç aylık dönemi için geçici vergi beyannamesi verilmeyeceği, bu dönemle ilişkin geçici verginin ikinci üç aylık dönemin geçici vergisi ile birlikte beyan edilip ödeneceği

ği açıklığa kavuşturulmuştur. Ayrıca bu şekilde tahakkuk eden geçici vergi; gelir vergisi mükelleflerince biri beyanname verme süresi içinde, diğeri izleyen ayda, kurumlar vergisi mükelleflerince beyanname verme süresini izleyen birinci ve ikinci aylarda olmak üzere iki eşit taksitte ödenecektir. Üçüncü üç aylık dönem için verilen geçici vergi beyanamesi ile tahakkuk ettirilen geçici vergi kurumlar vergisi mükelleflerince beyanname verme süresini izleyen ayda ödenecektir. Ödeme dönemlerinin bu şekilde farklılaştırılmasının nedeni mükelleflerin ödeme güçlüğü ile karşılaşmalarının engellenmesidir.

Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilmiş gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri 1998 yılı içinde sona erecek özel hesap döneminin sonuna kadar bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlere göre geçici vergi ödemeye devam edeceklerdir.

Geçici Madde 52. – Bu madde ile 1998 yılı gelirlerine uygulanacak gelir vergisi tarifesi belirlenmiştir.

Madde 53. – Bu madde ile Kurumlar Vergisi Kanununun safi kurum kazancının tespitinde dikkate alınabilecek bağış ve yardımları düzenleyen 14'üncü maddesinin 6 numaralı bendi yeniden düzenlenmektedir.

Halen Kurumlar Vergisi Kanununun 14'üncü maddesinin 6'ncı bendinde, bentte sayılan kurum ve kuruluşlara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımların kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınabileceği hükme bağlanmıştır. Ancak, indirim konusu yapılabilecek toplam bağış ve yardım tutarı ilgili yıl kurum kazancının % 2'si ve her halde yirmi bin lira olarak sınırlandırılmıştır. (Ancak, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara yirmi bin liralık hadde bakılmaksızın o yıla ait kurum kazancının % 5'ine kadar bağış ve yardım yapılabilmektedir.) Bu genel belirleme dışında genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere veya köylere bağışlanan okul, kreş ve spor tesisleri ile kültürel ve sanatsal etkinliklerin sergilendiği tesisler ile yurt ve sağlık tesislerinin inşası dolayısıyla yapılan harcama veya bağış ve yardımlar ile bu tür tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü bağış ve yardımların yukarıda belirtilen sınırlamaya tabi olmaksızın indirilebilmesine de olanak tanınmıştır.

Vergilendirmede gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılacak bağış ve yardımların vergilendirilmiş kazançlar üzerinden yapılması, diğer bir anlatımla bağış ve yardımların vergi matrahının tespit edilmesinde indirim konusu yapılmaması genel esas olarak kabul edilmektedir. Bununla birlikte pek çok ülkede, gerçek ve tüzel kişiler tarafından belirli kuruluşlara yapılan sosyal amaçlı bağış ve yardımların, kamu harcamalarını azaltıcı etkisi de dikkate alınarak, vergi matrahından indirilmesine olanak sağlanmaktadır. Ancak, tanınacak sınırsız bir indirim imkanının vergi tabanını aşındırıcı etkisi nedeniyle, indirim imkanına gerek yapılan her bir bağış ve yardım gerekse bir yıl içinde yapılacak toplam yardım ve bağış anlamında sınırlamalar getirilmektedir. Genel anlamda getirilen sınırlama ya bir dönem içinde elde edilen hâsılâtın bir yüzdesi (Fransa % 0.2) yada kurum kazancının bir yüzdesi (A.B.D % 10) esas alınarak belirlenmektedir.

Maddede yapılan değişiklikte kurumların; genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idareleri ve belediyeler ile köylere, kamu menfaatlerine yararlı derneklere ve Türk Kanunu Medenisine göre kurulan vakıflara makbuz karşılığında yapacakları bağış ve yardımların toplamının o yıla ait kurum kazancının % 5'ine kadar olan kısmı kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir. Diğer bir deyişle bir takvim yılı içinde indirim konusu yapılabilecek tutarın sınırı o yıla ait kurum kazancının % 2'sinden % 5'ine çıkartılmakta olup, belirli bir tutar ile de sınırlandırılmamaktadır.

Diğer yandan bendin yeni şeklinde vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ile genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idareleri ve belediyeler ile köylere yapılacak belirli nitelikteki bağış ve yardımlara ilişkin özel düzenlemelere yer verilmemiştir. Dolayısıyla Kanunda belirtilen kurum ve kuruluşlara yapılacak bağışın niteliği (amacı) ne olursa olsun bir takvim yılı içinde indirim konusu yapılabilecek tutar o yıla ilişkin kurum kazancının % 5 ini aşamayacaktır.

Bu durumda genel anlamda getirilmiş sınırlama önemli ölçüde genişletilirken, belirli nitelikteki bağış ve yardımların sınırsız bir şekilde indirim konusu yapılması uygulamasına da son verilmiş olmaktadır.

Temelde yapılan değişikliğin amacı, tanınan indirim imkanının vergi tabanını aşındırıcı etkisine bir sınırlama getirmektir. Diğer yandan vergi uygulamalarının ekonomik birimlerin verecekleri kararlara etki yapmaması da hedeflenmektedir.

Eskiden olduğu gibi % 5 oranındaki sınırlamanın hesaplanmasında esas alınacak kurum kazancı, kurumun yapılan bağış ve yardım tutarının indirilmesinden önceki malî kazancıdır. Geçmiş yıllardan devren gelen zarar bulunması halinde malî kazancın zarar mahsubundan sonraki tutarının indirim konusu yapılabilecek toplam bağış ve yardım tutarının hesaplanmasında esas alınması gerekmektedir.

Örneğin bağış ve yardımlar dikkate alınmadan önceki kurum kazancı 5.880.000.000,-TL olan bir kurumun ilgili yılda, bentte belirtilen kurum ve kuruluşlara makbuz karşılığı olarak yaptığı bağış ve yardımlar toplamı 300 milyon TL ise, kurum kazancının tespitinde dikkate alınabilecek azami tutar $[(5.880.000.000/1,05)=5.600.000.000,- TL, (5.880.000.000-5.600.000.000)=280.000.000,- TL]$ 280.000.000,- TL olmaktadır. Dolayısıyla 300 Milyonluk bağış ve yardımın 280 Milyon liralık kısmı kurumlar vergisi matrahının tespitinde dikkate alınacaktır. Kurumlar vergisi matrahı $(5.880.000.000-280.000.000)= 5.600.000.000,-TL$ olacaktır.

Ayrıca bendin yeniden düzenlenmesinde, araştırma ve geliştirme harcamaları ile ilgili olarak, kurumlar vergisinin belli bir oranının kanuni süresinde tahsilinden vazgeçilerek üç yıl süreyle ertelenmesine ilişkin uygulama kaldırılmaktadır.

Madde 54. – Bu madde ile yapılan değişiklik Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişikliklere (80 ve 82'inci maddelerin yeniden düzenlenmesi ve mükerrer 80'inci madde hükmünün kaldırılması) bağlı olarak Kurumlar Vergisi Kanununun özel beyan zamanına ilişkin hükümleri içeren 22'nci maddesi hükmü yeniden düzenlenmektedir.

Yapılan düzenlemeye göre dar mükellefiyete giren yabancı kurumları vergiye tabi kazancının Gelir Vergisi Kanununun 80'inci maddesinde yazılı diğer kazanç ve iratlardan (Telif, imtiyaz, ih-tira, işletme, ticaret unvanı, alameti farika ve benzeri gayri maddi hakların satışı, devir ve temlikî karşılığında alınan bedeller hariç) ibaret bulunması halinde, yabancı kurum veya Türkiye'de namına hareket eden kimse bu gibi kazançları iktisap tarihinden itibaren 15 gün içinde Gelir Vergisi Kanununun 101'inci maddesinde belirtilen vergi dairelerine beyanname ile bildirmek zorundadırlar.

Madde 55. – Mevcut düzenlemede, kurumlar vergisinin oranı % 25 olarak belirlenmiştir. Ancak bu oranın kullanılması suretiyle hesaplanan kurumlar vergisi indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancının % 20'sinden de az olamayacaktır. Bu durumda kurumların indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancından hesaplanan kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan kısım üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94'üncü maddesi uyarınca yapılan % 20 oranındaki stopaj da dikkate alındığında kurum kazançları üzerindeki vergi yükü kurum bünyesinde % 40 olarak gerçekleşmektedir.

Yapılan değişiklikle kurumlar vergisi oranı % 30'a çıkarılmaktadır. Diğer yandan Kanunda yer alan istisnaların pek çoğunun kaldırılmasına paralel olarak asgari kurumlar vergisi uygulaması anlamını yitirdiğinden kaldırılmaktadır. Yapılan bu değişiklikle ilk bakışta kurum kazançları üzerindeki vergi yükü artırılmış gözükmekteyse de Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklikler dikkate alındığında kurum kazançları üzerindeki yük, özellikle kazancın ortaklara dağıtılmaması durumunda, önemli ölçüde azaltılmaktadır.

Yukarıda da belirtildiği üzere mevcut düzenlemede kurum kazançları üzerinden dağıtılsın dağıtılmasın gelir vergisi tevkifatı yapılması zorunludur. Yapılan değişiklikle Gelir Vergisi Kanununa göre yapılacak tevkifat tam mükellef kurumlar için kurum kazancının ortaklara dağıtıldığı zamana ertelenmektedir. Bu durumda fon payları da dahil olmak üzere kurum kazançları üzerindeki vergi yükü, sözkonusu kazançların dağıtılmaması halinde % 33 düzeyine çekilmektedir.

Diğer yandan maddenin ikinci fıkrasının yeniden düzenlenmesi suretiyle, kurumların geçici vergi ödeme esaslarına ilişkin hükümlere, geçici verginin kurumlar vergisine mahsuben alınması dolayısıyla bu madde içinde yer verilmiştir.

Yapılan düzenlemeye göre, kurumlar vergisi mükellefleri cari vergilendirme döneminin kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 120'nci maddesinde belirtilen esaslara göre üçer aylık kazançları üzerinden geçici vergi ödeyeceklerdir. Üçer aylık kazançlar üzerinden ödenecek geçici verginin oranı ilgili dönemde uygulanacak kurumlar vergisi olacaktır.

Halen yürürlükte bulunan hükümlere göre, kurumlar vergisi mükellefleri ya geçmiş hesap dönemine ilişkin olarak verdikleri kurumlar vergisi beyannamelerine göre hesapladıkları kurumlar vergisinin % 70'i oranında ya da ilgili hesap dönemlerinde üçer aylık bilanço ve gelir tablolarına göre hesaplayacakları kazançları üzerinden % 25 oranında geçici vergi ödemek zorundadırlar.

Yapılan değişiklikle geçici verginin bir önceki yıl kurum kazancı üzerinden hesaplanması uygulaması kaldırılmakta olup, bütün kurumlar için geçici verginin üçer aylık kazançlar üzerinden hesaplanması zorunlu hale getirilmektedir. Değişikliğin temel amacı ödenecek geçici vergi tutarının kurumların cari yıla ilişkin performansları ile ilişkilendirmektir. Böylece geçici vergi uygulamasındaki götürülük kaldırılmaktadır. Eskiden olduğu gibi cari yılda zarar eden bir kurumun geçici vergi ödemesi de sözkonusu olmayacaktır. Bu suretle yıllık beyanname ile bildirilen kurum kazancı üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisi ile ödenecek geçici vergi tutarları birbirinden çok farklı olmayacaktır.

Madde 56. — Kurumlar Vergisi Kanununun mükerrer 6'nci maddesinde yapılan değişiklik ile iş ortaklığı olarak faaliyette bulunmak ihtiyari hale getirilmektedir. Dolayısıyla iş ortaklığı tanımına girenlerden isteyenler iş ortaklığı olarak, isteyenler ise adi ortaklık olarak mükellefiyet tesis ettirebilecektir. Bu maddede yapılan düzenleme ile bu Kanunun yayımı tarihinden önce mükellefiyetini iş ortaklığı olarak tesis ettirmiş olan kurumlar, bu tarihten itibaren bir ay içinde vergi dairesine başvurarak yukarıda belirtilen ihtiyarilik hakkından yararlanabilecektir. Bu şekilde iş ortaklığı olarak mükellefiyeti tesis edilmişken, mükellefiyeti terkin edilen kurumların devam eden işi ile ilgili kazanç tespiti ve vergilemesi bu aşamada yapılmayacak, işin bitimi tarihinde ortaklar tarafından elde edilmiş ticarî kazanç olarak beyan edilecektir.

Madde 57. — Kanunun İkinci Kısım İkinci Bölüm başlığı ile 13 üncü madde başlığı, yapılan yeni düzenlemeye uygun olarak değiştirilmekte ve maddeye bir bent eklenmektedir. Eklenen bu bent ile yatırım teşvik belgesi sahibi mükelleflerin bu kapsamdaki sadece makine ve teçhizat alımları vergiden istisna edilmektedir.

Her ne kadar mükelleflerin bu kapsamdaki alışları için yüklendikleri vergileri indirim konusu yapmaları mümkün ise de, özellikle yeni yatırımlarda katma değer yaratılabilmesi uzun süre aldığından ve bu süre zarfında yüklenen vergilerin, fiilen indirimi mümkün olmadığından, bu durum finansman sıkıntısı yaratmaktadır. Teşvik belgeli yatırımlarda önemli bir girdi olan makine ve teçhizatların bu mükelleflere tesliminin vergiden istisna edilmesi, yatırımcıların finansman sıkıntılarını hafifletecek ve yatırımların teşviki için etken olacaktır.

Ancak yatırım teşvik belgesi eki yerli global listede yer almakla birlikte hali hazırdaki uygulamaya göre ithalde katma değer vergisi ertelemesi uygulamasından yararlanamayan taşıt araçlarının bu madde ile getirilen istisnadan da yararlanması söz konusu değildir.

Madde metnindeki makine-teçhizat ifadesi, vergiye tabi mal veya hizmetin üretiminde kullanılan ve sarf malzemesi niteliğinde olmayan sabit kıymetleri ifade etmektedir.

Madde hükmü ile ayrıca, teşvik belgesi kapsamında başlayan yatırımların gerçekleştirilmemesi halinde uygulanacak müeyyide belirlenmektedir. Buna göre teslimin yapıldığı dönemde istisna şartlarını taşımakla birlikte bu şartların daha sonra teşvik belgesi sahibi tarafından ihlal edilmesi halinde, vergi ve cezanın alıcılardan alınması öngörülmektedir. Bu müeyyidenin uygulanmasında, genel zamanaşımından ayrılmıştır. Bu durumlarda zamanaşımının, teşvik şartlarının ihlal edildiği yılı izleyen takvim yılının başından itibaren başlayacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 58. – Külçe gümüş ithali ve dahilde alım satım işlemlerinin gerçekleştirilmesini temin amacıyla İstanbul Altın Borsası bünyesinde oluşturulması düşünülen gümüş borsasında katma değer vergisi uygulamasının, borsa tekniği açısından ortaya çıkardığı teknik sıkıntılarının öntüne geçilmesi amacıyla külçe gümüş teslimleri vergiden istisna edilmektedir.

Gümüşün uluslararası işleyişe sahip bir borsada fiyatının belirlenmesi, sağlıklı fiyat oluşumu yaratacağından, yıllık 60 tona ulaştığı tahmin edilen gayri resmi gümüş girişini ve aynı şekilde kayıtsız hurda gümüş dönüşümünün kayıt altına alınmasını sağlayacaktır.

Madde hükmü ile ayrıca, beş yıllık kalkınma planları ve yıllık icra programları çerçevesinde oluşturulan organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerinde hazırlanan arsalar ve inşa edilen işyerlerinin, kamu kurumları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce oluşturulan iktisadî işletmelerce tesliminin katma değer vergisinden istisna olması sağlanmaktadır. Düzenleme, sanayi yatırımlarının özendirilmesi, düzenli, dengeli bir kentleşmenin ve dengeli bir yöresel kalkınmanın sağlanması gayesiyle oluşturulan bu bölgelerin müteşebbisler için cazip hale getirilmesi amacını taşımaktadır.

Küçük sanayicilerin mesleklerini daha iyi mekanlarda, daha teknik koşullarda sürdürebilmeleri amacıyla oluşturulan küçük sanayi sitelerinde yaptırılan işyerlerinin maddede sayılanlar tarafından tesliminin katma değer vergisinden istisna edilmesi de aynı amaca yönelik bulunmaktadır.

Maddede yer alan kurum ve meslek kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişilerin, gerek her birinin ayrı ayrı, gerekse birlikte oluşturdukları iktisadî işletmelerce arsa ve işyeri teslimleri vergiden istisna olacaktır.

Madde 59. – İndirimli oranda vergilendirilen malların teslimi ve hizmetlerin ifası ile uğraşan mükelleflerin, bu teslim ve hizmetler nedeniyle yaptıkları mal ve hizmet alımlarının (amortisman tabi iktisadî kıymet, genel gider, nakliye, basım vs.) genel oranda vergiye tabi olması, bu mükellefler açısından indirilemeyen vergi sorununa yol açmakta ve bu tutar artarak devam etmektedir.

Yapılan düzenleme ile, indirimli oranda vergiye tabi malların teslimi ve bu hizmetlerin ifası için yüklenen katma değer vergisinin 1 yıl içinde indirilememesi halinde, indirilemeyen KDV' den yıl içindeki bu teslim ve hizmetlerin bünyesine giren kısmın iadesine imkan sağlanmaktadır.

İade için asli şart, indirimli orandaki mal ve hizmet satışlarının yapılmış ve bu işlemler için yüklenilen vergilerin yıl içinde indirilememiş olmasıdır. İade edilebilecek tutarın, mükellefin indirimli orana tabi teslim ve hizmet bedellerinin genel oranda katma değer vergisine isabet eden kısmından fazla olamayacağı tabiidir.

Madde 60. – Madde hükmü ile Kanuna Geçici 13, 14 ve 15 inci maddeler eklenmektedir.

Geçici Madde 13. – Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici maddeye paralel olarak mükelleflerin ellerinde bulunan belgesiz malların kayıt altına alınması, kayıt dışı ekonominin daraltılması ve bundan böyle yaratılacak katma değer vergisinin kavranması amacıyla, bildirim konusu mallar için katma değer vergisi hesaplatılmakta ve bu verginin vergi sorumluları tarafından verilen beyanname ile beyanı sağlanmaktadır.

Bu madde çerçevesinde beyan edilerek ödenecek olan verginin mükellefin vergiye tabi faaliyetleri üzerinden hesaplanan vergiden indirilmesi mümkündür. Ancak makine, teçhizat ve demirbaşlar üzerinden ödenen bu vergi hesaplanan katma değer vergisinden indirilemeyecektir. Öte yandan söz konusu mallar ile makine, teçhizat ve demirbaşların satışı sırasında ayrıca katma değer vergisi hesaplanarak beyan edilmesi gerektiği tabiidir.

Geçici Madde 14. – Yatırım teşvik belgelerinde kayıtlı makine ve teçhizatın Kanunun yayımı tarihinden itibaren yurt içi teslimi ve ithali vergiden istisna olacaktır. Ancak makine ve teçhizat niteliği taşımamakla birlikte yürürlükteki Kanunun 49/2'nci maddesi uyarınca ithalde katma değer vergisi ertelemesinden yararlanabilecek mallar açısından, mükelleflere kolaylık sağlanmakta ve bu Kanunun yayımı tarihinden önce alınmış bulunan yatırım teşvik belgeleri kapsamındaki yatırımlarda kullanılacak malların ithalinde katma değer vergisi ertelemesinin bir müddet daha devamı için bir geçiş dönemi tayin edilmektedir.

Geçici Madde 15. – Kanunun Geçici 8 ve 9 uncu maddelerinde yer alan istisna hükmünün uygulanma süresi 31.12.1997 tarihinde sona ermiş bulunmaktadır. Bu durumda, 1.1.1998 tarihinden sonra konut yapı kooperatifleri ve 150 m²'yi geçmeyen konutlarla ilgili olarak belediyeler ile sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan inşaat taahhüt işleri katma değer vergisine tabi olacaktır.

Ancak, istisna hükmünün yürürlükte olduğu tarihlerde ve istisna hükümleri çerçevesinde yapılan hesaplamalarla başlamış inşaatlar yönünden istisnanın belli bir tarihte kesilmesi müteahhitler ve işi yaptırınlar arasında hukukî ihtilaflara neden olabilecek niteliktedir.

Kanuna eklenen geçici madde ile bir geçiş sağlanmakta ve istisna hükmü çerçevesinde başlamış inşaat taahhüt işleri bakımından istisnanın devamı sağlanmaktadır. İnşaata başlanmış olması 1.1.1998 tarihinden önce bina ruhsatı alınmış olmasını ifade etmektedir.

Getirilen düzenleme ile 1.1.1998 tarihinden önce ruhsatı alınmış istisna hükmü çerçevesinde başlanmış inşaatların devamı süresince konut yapı kooperatiflerine ve sadece 150 m²'yi geçmeyen konutlarla ilgili olarak belediyeler ve sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan inşaat taahhüt işlerinde istisnanın devamı sağlanmaktadır.

Geçici Madde 16. – Bu Kanunun 57 nci maddesi ile 3065 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin 2 numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle, indirimli oranda vergilendirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olup yılı içerisinde indirilemeyen vergilerin iadesine imkan sağlanmıştır.

İndirimli oranda vergilendirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olarak bu Kanunun yayımını izleyen ayın sonuna kadar indirilemeyen katma değer vergisinin, bu yılın sonu beklenmeksizin malîye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre, bir defaya mahsus olmak üzere mükelleflere iade si amacıyla bu geçici madde düzenlenmiştir.

Madde 61. — Bu madde ile 33 üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan ve Bakanlar Kurulu'nun banka ve sigorta muameleleri vergisi oranını belirleme yetkisini öngören hüküm yeniden düzenlenmektedir.

Söz konusu fıkra hükmüne göre Bakanlar Kurulu'nun, banka ve sigorta muameleleri vergisi nispetini, bankalar arası mevduat muameleleri ve diğer banka ve sigorta muameleleri vergisi için ayrı ayrı veya birlikte yüzde bire kadar indirme yetkisi bulunmaktadır.

Fıkra hükmünde yapılan değişiklikle, bankalar ile 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan aracı kurumlar arasındaki Borsa Para Piyasasındaki muamelelerinden doğan vergi oranını da yüzde bire kadar indirme hususunda Bakanlar Kurulu'na yetki verilmektedir.

Bu suretle, Borsa Para Piyasasına katılımcı olan bankalar ile aracı kurumların, İ.M.K.B. Takas ve Saklama Bankasından para almaları ve para vermeleri işlemleri nedeniyle uygulanacak banka ve sigorta muameleleri vergisi oranı; Bakanlar Kurulu'na bankalar arası mevduat muamelelerinde olduğu gibi % 1 olarak belirlenebilecektir.

Madde 62. — Yapılan değişiklikle, binanın mükelleflerce gerçek değerleri ile beyan etmelerini sağlamak amacıyla bina vergisi oranı binde 2 olarak belirlenmekte ve bu oranın meskenlerde binde 1 olarak uygulanması öngörülmektedir.

Öte yandan, emlak (bina) vergisi oranlarını yarisına kadar indirme veya iki katına kadar artırma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Diğer taraftan, daha önce mükerrer 8 nci maddede düzenlenen tek meskeni olan emeklilerin bina vergilerinin indirilmesi hususunda Bakanlar Kuruluna yetki veren hüküm, bu maddede düzenlenmektedir. Ayrıca, bu kapsama sosyal güvenlik kurumlarından aylık almayan ve herhangi bir geliri de bulunmayan eşler de dahil edilmiştir.

Buna göre, sosyal güvenlik kurumlarından emekli maaşı alan bir kişinin bizzat oturduğu meskenin kendi üzerine kayıtlı olmayıp, sosyal güvenlik kurumundan emekli maaşı almayan ve başka bir geliri de bulunmayan eşinin üzerine kayıtlı olması ayrıca, eşinin başka mesken olarak kullandığı bir konutunun da bulunmaması halinde, eşe ait olup mesken olarak kullanılan binaya ait vergi de Bakanlar Kurulu Kararı ile indirimli olarak hesaplanacak ve ödenecektir.

Madde 63. — Bu madde ile Emlak Vergisi Kanunu'nun 11'inci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmektedir.

Tasarının 64'üncü maddesi ile değişik Emlak Vergisi Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında, genel beyan dönemini izleyen yıllarda veya vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda, emlak vergisi matrahının her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle tespit edileceği öngörülmüştür.

Bu madde ile de 29 uncu maddede yapılan düzenlemeye paralel olarak, her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılan bina vergisi matrahı üzerinden hesaplanan verginin, o yılın Ocak ayı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılması hükme bağlanmaktadır.

Böylece Emlak Vergisi Kanununun 11 ve 29 uncu maddelerinde yapılan düzenlemelerle genel beyan dönemini izleyen yıllarda ve vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda bina vergisinin, endekslenmiş matrah üzerinden tarh ve tahakkuk ettirilmesi öngörülmektedir.

Söz konusu tarh ve tahakkuk işlemi idarece yapılacak bir işlem olup, bu tarh ve tahakkuk işleminin mükellefe ayrıca bildirilmesi söz konusu olmayacaktır.

Madde 64. – Bu düzenleme ile, arazi ve arsanın mükelleflerce gerçek değerleri ile beyan edilmesini sağlamak amacıyla arazi vergisinin oranı binde 1 olarak belirlenmekte, bu oranın arsalarda binde 3 olarak uygulanması öngörülmektedir.

Ayrıca, emlak (arazi, arsa) vergisi oranlarını yarısına kadar indirme veya iki katına kadar artırma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir. Böylece, Bakanlar Kurulu gelişen ekonomik ve sosyal şartlara göre arazi ve arsa vergisi oranlarını belirleyebilecektir.

Madde 65. – Bu madde ile Emlak Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmektedir.

Tasarının 64 üncü maddesi ile değişik Emlak Vergisi Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında, genel beyan dönemini izleyen yıllarda veya vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda emlak vergisi matrahının her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılmak suretiyle tespit edileceği öngörülmüştür.

Bu madde ile de 29 uncu maddede yapılan düzenlemeye paralel olarak, her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılan arazi vergisi matrahı üzerinden hesaplanan verginin, o yılın Ocak ayı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılması hükme bağlanmaktadır.

Böylece, Emlak Vergisi Kanununun 11 ve 29 uncu maddelerinde yapılan düzenlemelerle genel beyan dönemini izleyen yıllarda, vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda, arazi vergisi matrahının her yıl endekslenmesi ve endekslenmiş matrah üzerinden verginin tarh ve tahakkuk ettirilmesi öngörülmektedir.

Söz konusu tarh ve tahakkuk işlemi idarece yapılacak bir işlem olup, bu tarh ve tahakkuk işleminin mükellefe ayrıca bildirilmesi söz konusu olmayacaktır.

Madde 66. – Bu madde ile Emlak Vergisi Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrası değiştirilmekte ve maddenin dördüncü fıkrası, asgari beyan esasının kaldırılmasına paralel olarak değiştirilmektedir.

Yapılan düzenleme ile:

1) Emlak Vergisi Genel Beyan Dönemini izleyen yıllarda veya vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda vergi matrahı, her yıl yeniden değerlendirilme oranı ile artırılabilecektir. Emlak vergisi artırılmış bu matrah üzerinden tarh ve tahakkuk ettirilecektir.

Örnek: 1998 yılı genel beyan döneminde 4 milyar lira olarak beyan edilen bir emlakın değeri, 4 yıllık bu genel beyan dönemi içinde şöyle olacaktır; 1998 yılı emlak vergisi 4 milyar üzerinden hesaplanacaktır. 1998 yılında yeniden değerlendirilme oranının % 50 olması halinde, 1999 yılı emlak vergisi matrahı $(4+(4 \times \%50))=6$ milyar lira olacaktır. 2000 yılında ise, 1999 yılının yeniden değerlendirilme oranının % 40 olarak varsayılması halinde, bu yıla ilişkin emlak vergisi değeri $(6+(6 \times \%40))=8.4$ milyar lira olacaktır. Bu işlemin 2001 yılı içinde yapılacağı tabiidir.

2) Yeni mükellefiyet veya vergi değerini tadil eden diğer sebepler dolayısıyla verilecek olan emlak vergisi beyanlarında, mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda, yukarıda olduğu gibi yeniden değerlendirilme oranında artırılarak dikkate alınacaktır.

3) Ek süreye rağmen beyanname verilmemesi nedeniyle belediyelerce re'sen yapılacak tarhiyatlara hakkında da 1 ve 2'de belirtilen esaslara göre işlem yapılacaktır.

4) Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme konusunda maliye Bakanlığınca yetki verilmektedir.

Madde 67. — Bu madde ile Emlak Vergisi Kanununun 32 nci maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Ek süreye rağmen beyanname verilmez ise vergi idarece tarh edilecektir. Tarha esas olacak matrah ise Vergi Usul Kanununun 72 nci maddesinde yer alan takdir komisyonları marifeti ile takdir edilecek rayiç bedel olacaktır.

Bu suretle, mükelleflerin ek süreye rağmen beyanname vermemeleri halinde, bina, arsa ve arazilerin rayiç bedelleri, oluşturulacak takdir komisyonlarınca takdir edilecek ve suretiyle bu bedeller üzerinden belediyeler re'sen tarhiyat yapabileceklerdir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, İçişleri Bakanlığı'nın görüşü de alınmak suretiyle maliye Bakanlığı'nca çıkarılacak bir yönetmelikle tespit edilecektir.

Diğer taraftan, Vergi Usul Kanununda ağır kusur cezası kaldırıldığından, ek süreye rağmen beyannamesini vermeyen mükellefler adına vergi ziyai cezası kesilmesi gerekmektedir.

Madde 68. — Tasarının 69 uncu maddesi ile yarışma ve çekilişlerde ikramiye kazananlara yapılan ödemelerden, nihai vergilemeye esas olmak üzere tevkifat yapılması esası getirilmiştir. Bu düzenlemeye paralel olarak, spor toto ve loto olarak adlandırılan futbol müsabakalarına ait müşterek bahislerde ikramiye kazananlarda olduğu gibi, gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerden aynı ve nakdi olarak ikramiye kazananlardan beyanname alma işlemine son verilmektedir. Böylece vergi dairesi beyannamelerin getirdiği iş yükünden, mükellefler de beyanname verme külfetinden kurtarılmış olmaktadır.

Madde 69. — Bu madde ile gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişler sonucu hak sahiplerine ödenen ikramiyelerden kesilen vergilere ilişkin beyannamenin yarışma ve çekilişin yapıldığı tarihi izleyen ayın 20 nci günü akşamına kadar verilmesi öngörülmektedir.

Madde 70. — Bu madde ile 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 16 ncı madde hükmü yeniden düzenlenmektedir.

Yapılan düzenleme ile vergi tarifesinin ilk dilimi 10 milyar dolarla başlatılmaktadır. Ayrıca, veraset yoluyla intikaller üzerinden cüz'i bir vergi alınmasını sağlamak amacıyla veraset yoluyla intikallerde uygulanacak vergi oranları yüzde 1 ile yüzde 10 arasında değişen oranlar olarak belirlenmektedir.

Diğer taraftan, gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerde nakdi ve aynı ikramiye kazananların bu ikramiyeleri üzerinden, ikramiye ödeyenlerce yüzde yirmi oranında vergi kesintisi yapma sorumluluğu getirilmektedir.

İkramiyenin aynı olarak ödenmesi halinde ise mal veya hizmetin bedelinden ayrı olarak ikramiyeyi ödeyenlerce karşılanan vergiler ile masraflar dahil fatura tutarı üzerinden kesinti yapılması öngörülmektedir.

Ayrıca, matrah dilim tutarlarının yeniden değerlendirilmesinde artırılmasına imkan sağlanmaktadır.

Madde 71. — Kanunun 16 ncı maddesinde yapılan düzenlemeye paralel olarak Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 17 nci maddesinde yer alan oranlar değiştirilmektedir. Buna göre, tasikname ibraz etmeyen hak sahiplerinin istihkaklarından, veraset yoluyla intikallerden yüzde 5, ivazsız intikallerde ise yüzde 15 oranında vergi karşılığı olarak tevkifat yapılması öngörülmektedir. Diğer taraftan, yapılan değişiklikle tevkif edilen paranın yatırılmasına ilişkin yedi günlük süre üç güne indirilmekte ve bu süre içinde yatırmayanlardan tevkif etmeye ve yatırmaya mecbur oldukları

paraların 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre yüzde 10 fazlasıyla ve gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilmesi sağlanmaktadır.

Madde 72. — Vergi tarifesindeki matrah dilimleri günün koşullarına uygun olarak yeniden belirlenmesi ile istisna tutarlarının da her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılması sonucu mükellefler üzerindeki vergi yükü oldukça azalmıştır. Bu nedenle, veraset ve intikal vergisinin ödeme süresi 5 yılda 10 eşit taksitten bir yılda iki eşit taksit indirilmekte ve gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerden kesilen vergilerin ise beyanname verme süresi içinde ödenmesi öngörülmektedir.

Madde 73. — Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu uygulamasında (I) ve (II) sayılı tarifede kayıtlı taşıtlar için taşıt pulu alınması suretiyle, (III) ve (IV) sayılı tarifedeki taşıtlarda ise kayıtlı buldukları yerin vergi dairesine ödenmek suretiyle motorlu taşıtlar vergisi tahsil edilmektedir. Taşıt pulu satışları T.C. Ziraat Bankası aracılığıyla satılmakta, bankanın tahsil ettiği vergilere ilişkin dekontlar ve makbuzlar vergi dairesine kağıt olarak intikal etmekte, bu tahsilatın mükellef hesabına işlenmesi uzun zaman almaktadır. Bu nedenle, özellikle devir işlemlerinde mükellefin vergisini ödemediğine dair kayıt ve tevsik sorunları yaşanmaktadır. Bankanın bazı şubelerinin bilgisayara geçmemiş olması nedeniyle bu bilgilerin manyetik ortamda taşınması da söz konusu olamamıştır.

Bu nedenle motorlu taşıt vergilerinin taşıtların kayıt ve tescil edildikleri vergi dairelerince tahsil edilmesi olanağı getirilmiş, böylece tahsilatın mükellef hesabına işlenmesi konusunda gelir idaresinin kendi otomasyon imkanlarını kullanması ve ilişik kesme işlemlerinde ihtilafların azaltılmasına olanak sağlanmıştır.

Taşıt pulu uygulamasının kaldırılmasına bağlı olarak bu konuya ilişkin maddelerde de düzeltmeler yapılmış, uygulama olanağı kalmayan maddeler yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 74. — 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 sayılı Tablosunda yer alan ve nispi vergiye tabi tutulan kağıtlar bazı hallerde çok yüksek meblağlar içermekte veya uzun bir döneme ilişkin olabilmektedir. Bu durum kağıtların vergisinin o kağıdı tanzim ve imza edenlerin sermayelerinden daha fazla olabilmesine yol açmaktadır.

Yapılan düzenleme ile 1 sayılı tablodaki her bir kağıt için hesaplanacak damga vergisi tutarına bir üst sınır getirilmektedir. Ancak, tabloda bazı kağıtlar için özel olarak belirlenmiş üst sınırlar bulunduğu için bu limitlerin yeni düzenleme ile getirilen genel sınır içindeki yerlerini koruması da sağlanmış olmaktadır.

Ancak, belirlenen bu azami tutarın yıllar itibarıyla ifade edeceği değerin azalmasını engellemek amacıyla, Kanunun Mükerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında olduğu gibi, bir yıl için uygulanan bu azami tutarın her yıl, o yıl için tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirilmesinde artırılmasını sağlayan bir ifade fıkraya eklenmiştir. Yeniden değerlendirilmesinde artırılan bu azami tutarlar her bir takvim yılının başından geçerli olmak üzere uygulanacaktır.

Madde 75. — Emlak Vergisi Kanununda yapılan değişikliklere paralel olarak 492 sayılı Harçlar Kanununun “tapu ve kadastro işlemlerinden alınacak harçlar” başlıklı 4 sayılı tarifede harç oranları indirilmiş, böylece harç uygulamasının vergi değerlerini etkilemesini önlemek amaçlanmıştır.

Madde 76. — Bu madde ile Belediye Gelirleri Kanununa mükerrer bir madde eklenmektedir.

Tasarının 26 ncı maddesi ile esnaf muaflığından yararlanacak küçük esnaf ve sanat erbabının faaliyette bulunduğu yer belediyelerinden “Esnaf Muaflığı Belgesi” almaları ve belge alan esnafın belediyelerce takibi öngörülmüştür.

Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinde yapılan bu düzenlemeye paralel olarak, Belediye Gelirleri Kanununa eklenen bu madde ile esnaf muafliğından yararlanan küçük esnaf ve sanat erbabına belediyelerce verilecek "Esnaf Muafliği Belgesi"nin harç alınmak suretiyle verilmesi esası getirilmektedir.

Yapılan bu düzenlemeye göre, Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinde yazılı şartları taşıyan küçük esnaf ve sanat erbabları, faaliyette buldukları yer belediyesine başvurmak suretiyle esnaf muafliği belgesi alacaklardır. Bu belge belediyelerce harç karşılığında verilecektir. Bu harç, küçük esnaf ve sanatkârın faaliyete başlamadan önce alacakları belgenin verilmesinde veya yapılan denetimlerde bunların faaliyetleri ile ilgili alış ve giderlerine ait belgeleri bulundurmamaları veya bulduklarları belgelerin faaliyetleri ile ilgili olmaması nedeniyle belgeleri iptal edilenlerin yeni belge almaları sırasında da tahsil edilecektir.

Bu harç ayrıca, belgelerin her yıl yenilenmeleri nedeniyle de alınacaktır.

Madde 77. — Bu madde ile Belediye Gelirleri Kanununa eklenen mükerrer 83 üncü maddeye paralel olarak çeşitli harçlara ait tarifeye ilişkin 84 üncü maddeye bir bent eklenmektedir.

Eklenen bent hükmü ile esnaf muafliğından yararlanan küçük esnaf ve sanatkârlara "Esnaf Muafliği Belgesi"nin verilmesinde en az 6 milyon, en çok ise 12 milyon lira harç alınması öngörülmektedir.

Bu harcın miktarı, belirtilen alt ve üst sınırı aşmamak şartıyla mahallin sosyal ve ekonomik şartları göz önünde tutularak belediye meclislerince tespit edilecektir.

Madde 78. — Bu madde vergi kanunlarında yapılan değişiklikler nedeniyle yapılması gereken ibare değişikliklerine ilişkindir.

Madde 79. — Bu maddede çeşitli vergi kanunlarının kaldırılan hükümlerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Geçici Madde 1. — Ceza sisteminde yapılan değişiklikler ile vergi kanunları ve diğer kanunlardaki eski ceza sistemine ait ibarelerin değişiklikleri 1/1/1998 tarihinden geçerli olmak üzere Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girecektir.

Ceza uygulamasında, fiilin işlendiği dönemde yürürlükte bulunan cezalar uygulanır. Buna göre, 1/1/1998 tarihinden sonra da bu tarihten önceki dönemler için kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezaları uygulanabilecektir.

Bu uygulamanın 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanundaki yansıması olarak;

1/1/1998 tarihinden sonra eski dönemlere ilişkin olarak teminat istenilmesini gerektiren hallerde, yapılan değişikliklerle fiillerin adı değişse bile teminat istenilebilmeli,

1/1/1998 tarihinden önce kesinleşen ve bu tarihe kadar ödenmeyenler ile eski dönemler için 1/1/1998 tarihinden sonra kesilecek olan kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezalarına vade tarihlerinden ödeme tarihlerine kadar gecikme zammı uygulanabilmelidir.

Bu geçici madde ile eşitlik ilkesi gereği, geçmiş dönemler için 1/1/1998 tarihinden sonra teminat müessesesi ve gecikme zammı uygulamasında, ilgili maddelerde yapılan değişikliklerden önceki hükümlerin aynen uygulanabilmesi sağlanmaktadır.

Geçici Madde 2. — 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu ile 492 sayılı Harçlar Kanununda yapılan değişikliklerin esasını vergi ve harç oranlarındaki indirimler teşkil etmektedir. Bu durum, em-

lak beyan sisteminin asgari değerlere bağlı olmaktan çıkartılmasının da etkisiyle belediye gelirlerinde bir azalmaya yol açabilecektir. Ayrıca yeni vergi oranları üzerinden yapılacak hesaplamalar, daha önce aynı nitelikte iş ve işlem yapmış olanlar açısından bir adaletsizlik yaratacaktır. Halbuki Emlak Vergisi Kanunundaki oran indirmeleri mükelleflerin emlak niteliğindeki servetlerini diledikleri kadar yüksek değerleyebilmelerine, tutarının bu değer in yükselmesini engellemeyecek biçimde düzenlenmesine yöneliktir.

Bu gerekçeyle, geçiş döneminde, Emlak Vergisi Kanunu uyarınca ortaya çıkacak yeni değerler üzerinden alınacak emlak vergisi tutarlarının önceki dönemlere nispetle azalmasını önlemeye yönelik düzenlemeler getirilmiştir. Bu uygulama sadece 1998 yılı için yapılacaktır. Genel beyan dönemini takip eden yıllarda mükellefin beyan ettiği rayiç değer baz alınarak değişik 29 uncu maddede göre uygulama yapılacaktır.

Geçici Madde 3. – 2982 sayılı Kanun uygulamasının 31.12.1997 tarihinde sona ermesi nedeniyle, bu Kanun hükümlerinden yararlandığı halde Kanunun 8 inci maddesinde yazılı şartlara uymayan ve anılan tarihe kadar inşaatlarını tamamlayamamış kişi ve kurumlardan alınması gereken vergi, resim ve harçların alınmayacağı, bunlar adına ceza kesilmeyeceği yolunda bir düzenleme yapılmıştır.

Madde 80. – Bu madde yürürlük maddesidir.

Madde 81. – Bu madde yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Doç. Dr. Ahmet Alkan
Konya

GEREKÇE

Gerek beş yıllık kalkınma planlarında, gerekse yıllık icra programlarında da belirtildiği üzere; Organize Sanayi Bölgeleri, Sanayi yatırımlarını özendirerek, düzenli bir kentleşmeyi ve dengeli bir yöresel kalkınmayı sağlamak, altyapı ve ulaşım sorunlarını çözümlenmek, çevre ve tarım alanlarının korunmasını sağlamak amacı ile faaliyet göstermektedirler.

Bu amaçla oluşturulan sanayi alanlarının sanayicilere tahsisinde Katma Değer Vergisi alınmaması, hizmetin gereği olarak uygun görülmüştür.

KONYA MİLLETVEKİLİ AHMET ALKAN'IN TEKLİFİ

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun Altıncı Bölüm başlığı "Sosyal, Askerî ve Sanayi Teşvik Amaçlı İstisnalarla ve Diğer İstisnalar" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2. – Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki (c) bendi eklenmiştir.

“Kültür, Eğitim ve Sanayi Teşvik Amacı Taşıyan İstisnalar”

c) Sanayi Teşvik Amacıyla Organize Sanayi Bölgelerinde Yapılan Arsa Teslimleri,

MADDE 3. – Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. – Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kurumların Vergisi Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Doç. Dr. Ahmet Alkan

Konya

GEREKÇE

Gerek 5 yıllık kalkınma planlarında, gerekse yıllık icra programlarında da belirtildiği üzere; Organize Sanayi Bölgeleri sanayi yatırımlarını özendirmek, düzenli bir kentleşme ve dengeli bir bölgesel kalkınmayı sağlamak, altyapı ve ulaşım sorunlarını çözümlenmek, bunlarla çevre ve tarım alanlarının korunması amacıyla faaliyet göstermektedirler.

Bu doğrultuda sanayi kuruluşlara sağlanan elektrik, su, gaz, buhar gibi hizmetler için altyapı yatırımlarının yapılması, kurulan tesisat ve teçhizatların bakım, onarımı ile idamesi ve hizmetin sürekliliği açısından ticarî amaçlı bir organizasyon olmayıp, işin gereği yapılmaktadır. Bu faaliyetler sonucunda ortaya çıkabilecek fon da yalnızca hizmetin sürdürülmesinde kullanılmaktadır.

Bu kapsamda kurumlar vergisi muafiyeti organize sanayi bölgelerinde hizmetin iyileştirilmesi ve sürekliliği sağlanmasına imkân verecektir.

KONYA MİLLETVEKİLİ AHMET ALKAN'IN TEKLİFİ

KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNUN BİR MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin (3) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. Kamu idare ve müesseseleri ve kamu kurumu niteliğindeki meslek teşekkülleri ile Organize Sanayi Bölgesi Müteşebbis Teşekkülleri tarafından ilim, fen ve güzel sanatlar ile sanayi, tarım ve hayvancılığı öğretmek, yaymak ıslah ve teşvik etmek maksadı ile işletilen müesseseler (okullar, okul atölyeleri, konservatuarlar, genel kütüphaneler, tiyatrolar, müzeler, sergiler, organize sanayi bölgeleri, numune fidanlıkları, tohum ve hayvan ıslah ve üretme istasyonları, yarış yerleri, kitap gazete ve mecmua yayınevleri ve emsali müesseseler)

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 4.12.1985 tarih ve 3239 sayılı kanunla değişik 31 inci maddesinin 1 inci bendinin 1 inci fıkrasının değiştirilmesi ve 2 nci fıkrasının metinden çıkartılmasıyla ilgili kanun teklifinin genel gerekçesi ve madde gerekçeleriyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğine emirlerinizi arz ederim.

Emin Kul
İstanbul

GENEL GEREKÇE

Anayasanın “herkesi malî gücüne göre vergi ödemekle yükümlü” olduğuna işaret eden hükümüne rağmen ülkemizde vergi yükünün adaletli ve dengeli olarak dağılmadığı sürekli tartışılan açık bir gerçektir.

Özellikle ücretliler ağır bir vergi yükümlülüğü altında bulunmaktadırlar.

Faktör gelirlerinin toplam gelirden aldıkları paylar ile bunların gelirden alınan vergilere katkısının karşılaştırılmalarını yansıtan DPT araştırmalarının bulgularından vergiye büyük katkının “tarım dışı maaş ve ücretliler” den sağlandığı görülmektedir.

Keza faktör gelirlerinden yapılan kesinti oranları karşılaştırıldığında diğer gelir gruplarına kıyasen en yüksek kesinti oranında yine “maaş ve ücretliler” için sözkonusudur.

Gelir Vergisi âdeta bir “Ücretliler Vergisi” haline gelmiştir.

1994 verilerine göre beyanname veren ticaret ve serbest meslek erbabı ortalama yıllık 16 milyon lira, götürü vergiye tabi mükellefler maaş ve ücretlilerin ödediği vergi miktarı 23 milyon lira olarak gözükmektedir.

Vergiye gelirin yeniden bölüşümünde etkili bir husus olarak gözetmek suretiyle üretim aşamasında ekonomik ve toplumsal ilişkilere göre bölüşülen gelirlerden doğacak dengesizlik devletin müdahalesiyle asgarî düzeyde de olsa yeniden bölüşürülerek önenebilmelidir.

Devletin bu amaçla maaş ve ücretliler için yaptığı etkin bir müdahale sistemimizde sözkonusu değildir.

Millî gelirin faktör gruplarına göre dağılımında son dört yılda maaş ve ücretliler gelir grubu aleyhine sürekli bir gelişmenin varlığı görülmektedir. 1991 yılında maaş ve ücretlilerin millî gelirden aldıkları pay % 34,6 iken 1994 yılında % 25,1'e düşmüştür. Kâr, faiz, rat gibi gelir grubunun 1991 yılında aldığı pay % 47,6 iken 1994 yılında % 57,6'ya yükselmiştir.

Maaş ve ücretliler aleyhine cereyan eden böylesine bir gerilemeye rağmen “vergi” aracı devlet tarafından devreye sokulmamaktadır.

Sermaye gelirlerinde ilke olarak gelirin elde edilmesi için yapılan tüm harcamalar matrahtan düşülürken, emek gelirlerinde bu tür bir indirim imkânı bir ölçüde gelirin niteliği bakımından tanınmamış, bu indirim ihtiyacını kısmen karşılamak amacıyla “özel indirim” sisteme dahil edilmiştir.

Sisteme dahil edilen özel indirim miktarını ise yıllardır süren yüksek oranlı enflasyonist gelişme şiddetle aşındırmıştır.

Siyasal iktidarlar bu gerçeğe rağmen maaş ve ücretliler için sözkonusu olan özel indirim miktarlarını arttırmada hiç bir ekonomik göstergeye dayanmayan buyurgan bir tespitle geçiştirmişler, sermaye gelirlerine karşı emek gelirlerinin vergilendirilmesinde açık bir adaletsizliğe yol ve yer vermişlerdir.

Örneğin; 1981 yılında 72 000 TL.'sı olan yıllık özel indirim tutarının enflasyon düzeyinde artırılması halinde 1994 yılı itibariyle bu indirim tutarı 25 612 000 TL.'sı olması gerekirken 1995 yılı için 10 800 000 TL.'sı olarak uygulanmaktadır.

Bu gelişme içinde en büyük kayba ise asgarî ücret alanlar uğramaktadırlar.

Kaldı ki asgarî ücretin tespitinde tüketim harcamaları net olarak hesap ve tespit edilmektedir.

Bir işçinin, bir insanın sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi, insan onuruna uygun asgarî bir hayat sürdürebilmesi içi yapmak zorunda kaldığı asgarî harcamalar, veriler net olarak ele alınıp net olarak tespit edilerek bulunan asgarî ücretin vergiye tabi tutulması ve diğer kesintilerle birlikte % 35'e varan bir kesintiye uğratılması tartışmasız olarak çok açık bir haksızlık ve adaletsizliktir.

Özetle arz edilen bu nedenlerledir ki hem asgarî ücretin vergiden muaf tutulması ve hemde sermaye gelirlerinin elde edilmesi için yapılan harcamaların matrahtan düşülmesine karşı bir işlev yerine getirmesi yönüyle sisteme dahil edilen "özel indirim" miktarının maaş ve ücretliler için asgarî ücret seviyesinde tespit edilerek takdiri buyurgan insaf ölçülerine terk edilmemesi amacıyla iş bu kanun teklifim düzenlenerek takdire sunulmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Genel gerekçede arz edilen sebeplerle 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31 inci Maddesinin 1 inci bendinin 1 inci fıkrası değiştirilerek özel indirim miktarının asgarî ücret seviyesinde olmak üzere tespitini sağlayan düzenlemeyi içermektedir.

Madde 2. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31'inci Maddesinin 13 üncü bendinin 2 nci fıkrasına iş bu teklifin kanunlaşması halinde gerek kalmayacağından 2 nci fıkranın çıkartılması amacını içermektedir.

Madde 3. — Yürürlükle ilgilidir.

Madde 4. — Yürütmeye ilgilidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ EMİN KUL'UN TEKLİFİ

193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNUNUN 4.12.1985 TARİH VE 3239 SAYILI KANUNLA DEĞİŞTİRİLEN 31 İNCİ MADDESİNİN 1 İNCİ BENDİNİN 1 İNCİ FIKRASININ DEĞİŞTİRİLMESİNE VE 2 NCİ FIKRASININ MADDE METNİNDEN ÇIKARTILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 4.12.1985 tarih ve 3239 sayılı kanunla değiştirilen 31 inci Maddesinin 1 inci bendinin 1 inci fıkrası aşağıda yer verilen şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 31. — Gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde aşağıdaki indirimler uygulanır.

1. Özel indirim : Asgarî ücret tespit komisyonu tarafından tespit edilen ve vergilendirme döneminde yürürlükte bulunan asgarî ücret."

MADDE 2. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31 inci Maddesinin 1 inci bendinin 2 nci fıkrası madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Amme Alacaklarını Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Bir Geçici Madde Eklennesine Dair Kanun Teklifimiz gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Saygı ile arz ederiz.

Hasan Dikici
Kahramanmaraş
Avni Doğan
Kahramanmaraş
Hasan Hüseyin Öz
Konya
Şaban Şevli
Van
Yakup Budak
Adana
Şinasi Yavuz
Erzurum
Sait Açba
Afyon
Mikail Korkmaz
Kırıkkale
A. Ahmet Denizolgun
Antalya
Feti Görür
Bolu
Alaattin Sever Aydın
Batman
Murtaza Özkanlı
Aksaray
Osman Hazer
Afyon
Ferit Bora
Diyarbakır
Aslan Polat
Erzurum

Zülfikar İzol
Şanlıurfa
Fethullah Erbaş
Van
Ahmet Dökülmez
Kahramanmaraş
Ahmet Cemil Tunç
Elazığ
İsmail Özgün
Balıkesir
Mehmet Sılay
Hatay
Abdullah Arslan
Tokat
Şeref Malkoç
Trabzon
Abdülkadir Öncel
Şanlıurfa
Hanifi Demirkol
Eskişehir
Musa Okçu
Batman
Mustafa Yünlüoğlu
Bolu
Hüseyin Olgun Akın
Ordu
Sıtkı Cengil
Adana
Metin Perli
Kütahya

Mehmet Fuat Fırat
İstanbul

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere ülkemiz özellikle 1980'li yıllardan itibaren yüksek enflasyonla birlikte ekonomik durgunluğa da sahne olmaktadır. Yükselen fiyatlar alım gücünü düşürmekte, bu durum özellikle kırsal kesim başta olmak üzere küçük yerleşim birimlerinde siftah etmeden dükkânını kapatan küçük esnaf ve sanatkârın piyasadan çekilmesine neden olmaktadır.

Kendi geçimini güçlüğüle sürdüren küçük esnaf ve sanatkârlar, peşin vergi, hayat standardı esaslı ve benzeri düzenlemelerle, ya hiç beyanda bulunamamışlar, ya da beyanda buldukları halde, vadesi gelen vergilerini ödeyememişlerdir. Bu durum vergi mükelleflerini vergilerinin 3 katını bulan vergi cezaları ile aylık % 15 oranındaki gecikme faizi ve gecikme zamları ile karşı karşıya getirmiş, mükellef-devlet ilişkisi ve sosyal barış yeralmıştır.

Teklif ile bir taraftan, tahsili adeta imkânsız hale gelmiş vergileri tahsili kabil hale getirmek, bi taraftan da bozulan mükellef-devlet ilişkisini yeniden kurarak sosyal barışa katkı sağlanmak amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇESİ

Gerek 213 sayılı Vergi Usul Kanununun vergi cezaları ve gecikme faizi ile ilgili hükümleri, gerekse 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun gecikme zammı ile ilgili hükümleri nedeniyle, maruz kaldıkları, ceza, faiz ve zamları ödeyemeyen mükelleflerin vergi asıllarını % 20 fazlasıyla belli bir tarihe kadar ödemelerini sağlayarak vergi tahsilatının hızlandırılması amaçlanmıştır.

KAHRAMANMARAŞ MİLLETVEKİLİ HASAN DİKİCİ VE 30 ARKADAŞININ TEKLİFİ VERGİ TAHSİLATININ HIZLANDIRILMASI HAKKINDA KANUN

MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar (bu tarih dahil) adlarına vergi ve ceza tarh edilen mükelleflerin vergi borcu aslı, her bir vergi türü, vergilendirme dönemi ve vergi dairesi itibariyle 25 000 000 (dahil) lirayı aşmayanlar vergi borcu aslını % 20 fazlası ile 30.6.1996 tarihine kadar ödedikleri takdirde haklarında kesilen cezalar terkin edilir ve gecikme zammı ile gecikme faizi hesaplanmaz.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte vergi borcu aslı, her bir vergi türü, vergilendirme dönemi ve vergi dairesi itibariyle 25 000 000 (dahil) lirayı aşmayan mükelleflerden bu vergi borcu ile buna bağlı cezaları ihtilaf konusu yapanlar ihtilaflarından vazgeçerek 30.6.1996 tarihine kadar vergi aslını % 20 fazlası ile ödemeleri halinde, bunlar hakkında kesilen cezalar terkin olunur ve gecikme zammı ile gecikme faizi hesaplanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelir Vergisi Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

İsmail Özgün
Balıkesir

GEREKÇE

Gerçek ustüde gelir vergisine tabi ticarî, ziraf ve meslekî kazanç sahiplerinin vergilendirilmesinde esas olan "hayat standardı" güntümüz koşullarında son derece yüksek tutulmakta ayrıca Bakanlar Kuruluna verilen artırma yetkisi nedeniyle çalışanlar her yıl daha ağır vergi yükü altına girmektedirler.

Bu nedenle bu mükerrer maddenin kaldırılması gerekli görülmüştür.

BALIKESİR MİLLETVEKİLİ İSMAIL ÖZGÜN'ÜN TEKLİFİ
**GELİR VERGİSİ KANUNUNUN BİR MADDESİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. — 31.12.1960 tarihli ve 193 numaralı Gelir Vergisi Kanununun "hayat standardı esası" başlıklı Mükerrer 116 ncı Maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Asgarî ücretten vergi alınmamasına dair kanun teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

<i>Mustafa Baş</i> İstanbul	<i>Zeki Ergezen</i> Bitlis
<i>Göksal Küçükali</i> İstanbul	<i>Ahmet Bilge</i> Ankara
<i>Hüseyin Yıldız</i> Mardin	<i>Celal Esin</i> Ağrı
<i>Fikret Karabekmez</i> Malatya	<i>Ersönmez Yarbay</i> Ankara
<i>Nurettin Aktaş</i> Gaziantep	<i>Bülent Arıç</i> Manisa
<i>Cafer Güneş</i> Kırşehir	<i>Kemal Albayrak</i> Kırıkkale
<i>Tevhit Karakaya</i> Erzincan	<i>Salih Kapusuz</i> Kayseri
<i>Aslan Polat</i> Erzurum	<i>Lütfi Yalman</i> Konya
<i>Mehmet Ali Şahin</i> İstanbul	<i>Prof. Dr. İlhan Sungur</i> Trabzon
<i>Şevki Yılmaz</i> Rize	<i>Prof. Dr. Mustafa Ünalı</i> Konya
<i>Dr. Mehmet Aykaç</i> Çorum	<i>Prof. Dr. Latif Öztekin</i> Samsun

Lütfü Esengün
Erzurum

Memduh Büyükkılıç
Kayseri

Hüsametten Korkutata
Bingöl

Prof. Dr. Mustafa Kamalak
Kahramanmaraş

Hasan Dikici
Kahramanmaraş

Mehmet Bedri İncetahtacı
Gaziantep

Nezir Aydın
Sakarya

Mustafa Köylü
Isparta

Naci Terzi
Erzincan

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 73 üncü maddesi “vergi ödevi” başlığını taşıyır ve “herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür.” “Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.” esasını getirmiştir.

Bu anayasa hükmüne göre, Türkiye’de yürürlükte bulunan vergi sisteminin, kamu giderlerinin finansmanında, malî yükümlülüklerin paylaşımında malî gücü esas alması zorunluluğu vardır. Bu anayasal bir zorunluluktur. Aynı anayasal zorunluluk gereği vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı da vazgeçilemez bir şarttır.

Anayasanın bu açık hükmüne rağmen, bugün Türkiye’de vergi yükünün mükellefler arasında dağılımı adil değildir. Bu konuda açık bir anayasa ihlali sözkonusudur. Türkiye’de vergilerin büyük bölümü, ödeme gücü yüksek olan üst gelir gruplarından değil, ödeme gücü zayıf olan düşük gelir gruplarından tahsil edilmektedir. Özellikle de ücretli kesim, Türkiye’de önemli ölçüde vergi baskısı altındadır.

1991 yılında tahsil edilen vergi gelirlerinin dağılımı gerçeği ortaya bir kez daha çıkarmıştır. Anılan yıla ait 78 trilyon TL’lık vergi gelirleri tahsilatının 28 trilyon TL’sı gelir vergisi kesintileridir ki, bu tutar hemen büyük çoğunluğu itibariyle ücretlilerin ödediği vergi miktarını göstermektedir. Diğer taraftan 1991 yılında tahsil edilen 25 trilyon TL’lık harcamalar üzerinden alınan dolaylı vergilerin önemli bir bölümünü de yine ücretliler ödemiştir.

Açıkça Türkiye’de vergi sistemi anayasal ilkelere aykırı bir işleyiş biçimine sahiptir. Düzeltmesi hukukî bir zorunluluktur.

Ekonomik ve sosyal boyutları itibariyle olay değerlendirildiğinde, dar ve sabit gelirlili vatandaşların hayat pahalılığı altında büyük bir sıkıntı içerisinde buldukları bilinen bir gerçektir. Enflasyonun % 70’lere ulaştığı bir ortamda, fiyat artışlarının sıkıntısını en fazla hisseden kesim dar gelirliler, bu arada ücretlilerdir. Bu kesim üzerindeki vergilerin azaltılması ekonomik ve sosyal bir zorunluluktur.

Asgari ücret, bir kimsenin kendisinin ve ailesinin ve zorunlu ihtiyaçlarına ancak yetebilecek olan ücret miktarını ifade etmektedir. Kişilerin ancak varlıklarını devam ettirebilecekleri bir gelir düzeyini vergilendirilmeye kalkışılması, hem bir haksızlıktır, hem de anayasaya aykırıdır.

Vergi kaçaklarının yaygın ve büyük boyutlara ulaştığı Türkiye’de vergi kaçırılmayan tek kesim ücretlilerdir. Bu açıdan reel vergi oranları dikkate alınmırsa, ücretlilere uygulanan reel vergi oranları diğer gelir unsurlarına uygulanan vergi oranlarından çok yüksektir. Vergilemede eşitlik ilkesi açısından da asgari ücretin vergi matrahından düşülmesi gerekir.

Ayrıca ülkemizde işsizlik, en önemli ekonomik sorundur. Hergün milyonlarla ifade edilen işsizler ordusuna yenileri katılmaktadır. Ücretler üzerindeki vergi yükünün fazla olması, bir yandan reel ücretleri düşürürken, diğer yandan iş gücü istihdamının maliyetini artırmaktadır. Bu yüzden ülke ihtiyaçlarına uymayan bu durum, emek-yoğun sektörlerin gelişiminde bir engel oluşturmaktadır.

Bilimsel çevrelerde asgarî ücretin vergi dışı tutulması gerektiğinden söz edilmektedir. Kamuyunda da bu konuda beklenti vardır.

Herkese üzerinde fikir birliğine ulaştığı bir konunun önündeki tek engel ise yasal düzenlemelerin henüz yapılmamasıdır. Bu kanun bu eksikliği giderecektir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MUSTAFA BAŞ VE 30 ARKADAŞININ TEKLİFİ ASGARİ ÜCRETTEN VERGİ ALINMAMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 3239 sayılı Kanunla değişik 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Özel indirim; Asgarî Ücret Tespit Komisyonu tarafından tespit edilen ve vergilendirme döneminde yürürlükte bulunan asgarî ücret.

2. Sakatlık indirimi; çalışma gücünün asgarî % 60 ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derecede sakat, asgarî % 40 ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ise üçüncü derecede sakat sayılır ve aşağıda belirtilen sakatlık indiriminden faydalanırlar.

- Sakatlık indirimi özel indirim tutarının;
- Birinci derecede sakatlar için bir katı,
- İkinci derecede sakatlar için yarısı,
- Üçüncü derecede sakatlar için dörtte biri kadardır.

Sakatlık derecelerine göre tespit edilecek indirimler, özel indirimle eklenecek hizmet erbabının ücretinden indirilir.

Sakatlık derecelerinin tespit şekli ile uygulamaya ilişkin esas ve usuller Maliye ve Gümrük, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarınca bu konuda müştereken hazırlanacak bir yönetmelik ile tespit edilir.

Aile reisinin gerçek usulde tespit edilen ücret gelirine bu maddede yer alan özel indirim ve sakatlık indirimi uygulanır.

MADDE 2. — Bu kanun Resmî Gazetede yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunla yürürlüğe giren indirim tutarları, 1996 yılı için yarısı itibarıyla uygulanır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Kemalettin Gökteş

Trabzon

Necati Çelik

Kocaeli

Mustafa Köylü

Isparta

Zülfikar Gazi

Çorum

Hüseyin Olgun Akın

Ordu

Ali Oğuz

İstanbul

Mehmet Ali Şahin

İstanbul

Nurettin Aktaş

Gaziantep

Veysel Candan

Konya

Hayrettin Dilekcan

Karabük

Cevat Ayhan

Sakarya

M. Hasan Öz

Ordu

Lütfi Doğan

Gümüşhane

İsmail İlhan Sungur

Trabzon

Ahmet Demircan

Samsun

Mehmet Bedri İncetahtacı

Gaziantep

Musa Demirci

Sivas

İsmail Kahraman

İstanbul

Recai Kutan

Antalya

Şevki Yılmaz

Rize

Kemal Albayrak

Kırkkale

Rıza Ulucak

Ankara

Süleyman Arif Emre

İstanbul

Prof. Dr. Latif Öztekin

Samsun

Hüseyin Kansu

İstanbul

İsmail Yılmaz

İzmir

Nezir Aydın

Sakarya

Metin Perli

Kütahya

Ömer Özyılmaz

Erzurum

Şeref Malkoç

Trabzon

Musa Uzunkaya

Samsun

Sait Açıba

Afyon

Azmi Ateş

İstanbul

Göksal Küçükali

İstanbul

GEREKÇE

Yaşamın idamesi için hastalıklarla mücadelede ilaçlar ve diğer sağlık hizmetleri önemli bir yer tutmaktadır. Vatandaşların zorunlu olarak almak mecburiyetinde kaldıkları ilaçlarla diğer sağlık hizmetleri için ödedikleri bedel son derece yüksektir.

İlaçtan ve diğer sağlık hizmetlerinden KDV almak, sağlıktan vergi almaktır. Sağlığına kavuşmak için mücadele eden insandan vergi almak kişiyi cezalandırmaktır ve birçok batı ülkesinde ilaç ve diğer sağlık hizmetlerinden KDV alınmamaktadır.

Günümüzün ağır ekonomik koşullarında hiç olmazsa ilaçlar ve diğer sağlık hizmetleri ile ilgili konularda KDV uygulamasının kaldırılması vatandaşlarımızın yükünü bir nebze olsun hafifletecek ve bu hizmetlere ulaşabilmelerini kolaylaştıracaktır.

TRABZON MİLLETVEKİLİ KEMALETİN GÖKTAŞ VE 33 ARKADAŞININ TEKLİFİ
KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. — 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasına aşağıdaki (k) bendi eklenmiştir.

k) İnsan ve hayvan sağlığı için kullanılan ilaçlar (aşı ve biyolojik serumlar dahil) ve kan testimleri ile doktor, diş hekimi, veteriner hekim, sağlık memuru, ebe, hemşire gibi kişiler veya bu kişilerin çalıştığı kuruluşlar tarafından yapılan sağlık hizmetleri ile röntgen, tahlil ve benzeri sağlıkla ilgili diğer hizmetler.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Geçici Verginin Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Teklifimizin Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündeminde yer alması ve kanunlaşması için gerekli işlemin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Konya

Kemalettin Göktaş

Trabzon

Ahmet Tekdal

Ankara

Mustafa Köylü

Isparta

M. Salih Katurcıoğlu

Niğde

Kâzım Arslan

Yozgat

Prof. Dr. Latif Öztekin

Samsun

Cemal Külâhli

Bursa

Mehmet Elkatmış

Nevşehir

Nezir Aydın

Sakarya

Zeki Karabayır

Kars

Abdulilah Fırat

Erzurum

Hanifi Demirkol

Eskişehir

Doç. Dr. Kahraman Emmioğlu

Gaziantep

Şevket Kazan

Kocaeli

Prof. Dr. İsmail İlhan Sungur

Trabzon

Şeref Malkoç

Trabzon

Abdullah Arslan

Tokat

Abdullah Örnekin

Yozgat

M. Ziyattin Tokar

Ağrı

Ahmet Bilge

Ankara

Şevki Yılmaz

Rize

Dr. Azmi Ateş

İstanbul

Mehmet Bedri İncetahtacı

Gaziantep

Musa Demirci

Sivas

M. Emin Aydın

Siirt

Abdulhaluk Mutlu

Bitlis

Lütfi Yalman

Konya

Prof. Dr. Remzi Çetin
Konya
Tevhîr Karakaya
Erzincan
Şinasi Yavuz
Erzurum
Abdullah Özbey
Karaman
Zülfikar İzol
Şanlıurfa
Ahmet Derin
Kütahya

Liütfi Doğan
Gümüşhane
Aslan Polat
Erzurum
Memduh Büyükkılıç
Kayseri
Nedim İlci
Muş
M. Fuat Fırat
İstanbul
Osman Hazer
Afyon

Metin Perli
Kütahya

GENEL GEREKÇE

Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 120 nci maddesinde düzenlenmiş bulunan "Geçici Vergi" uygulaması, kamuoyunda peşin vergi olarak anılmaktadır. Gerçek usulde gelir vergisine tabi olan ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabından tahsil edilmektedir.

İlke olarak Türkiye'de gelir vergisine tabi mükelleflerden bir takvim yılına ait gelirlerini erte- si takvim yılı Mart ayında beyan edip, Mart, Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere üç eşit tak- sitle ödemektedirler. Çünkü vergi safî gelirden alındığı için, bir takvim yılına ait matrahın kesin olarak hesaplanabilmesi için o takvim yılının kapanmasını beklemek teknik bir zarurettir. Mükel- lefler belli aylarda gelir elde edip, belli aylarda zarar edebilirler. Yıllık kâr ancak o yıl kapandıktan sonra tespit edilebilir.

Ancak verginin gecikmeyle ödenmesinin ortaya çıkaracağı hazine kayıpları dikkate alınarak bazı gelirlerde gelir vergisi kesintisi uygulaması getirilmiştir. Gelir Vergisi Kanununda ve Kurum- lar Vergisi Kanununda yeralan bu stopaj uygulamasıyla vergilerin cari dönem içerisinde tahsiline imkân sağlanmıştır.

Geçici Vergi uygulaması hariç, vergi kesintilerinde bir başka şahıs, bazı ödemeler sebebiyle ödemede bulunduğu kişinin vergisine mahsuben kesinti yapmaktadır.

Hemen tüm gelir unsurlarında bu kesintiler sözkonusudur. Geçici Vergi uygulamasıyla ticarî kazançlar ve serbest meslek kazançlarında dahili tevkifat denebilecek, kendi kendine vergi kesin- tisini ifade eden bir uygulama getirilmiştir. Bu tüm sistem içerisinde farklı bir uygulamayı ve be- raberinde de sakıncaları getirmektedir.

Aslında ticarî kazançlarda ve serbest meslek kazançlarında da bu gelir sahiplerine başkalarının yapılan ödemelerde kesintiler vardır. Örneğin 94 üncü maddenin 3 üncü bendi serbest meslek erba- bıyla, 94 üncü maddenin 4 üncü bendi ise ticarî kazanç sahipleriyle ilgili kesintiler hakkındadır.

Mükelleflerin kendi kendisine yaptıkları vergi kesintisi anlamına gelen bu geçici vergilerin sakıncaları vardır. Herşeyden önce geçici vergi olarak ödenecek miktarlar, ilgililerin içinde bulun- dukları yılda verdikleri yıllık beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisinin belli bir miktarı olarak tespit edilmiştir. Böyle bir uygulamayla karşılaşan mükelleflerde vergi kaçırma eğilimleri düşük beyan etme temayülleri ortaya çıkmaktadır. Beyan ettiği geliriyle orantılı olarak aynı zama- nda da peşin vergi ödeyecek olan mükellefler beyanı düşük tutmaktadırlar.

Bu durum vergi ahlâkının zedelenmesine, dürüst mükelleflerin zor durumda kalmalarına se- bep olmaktadır. Zaten daha önceleri de çeşitli adlarla yürürlüğe konulup tekrar kaldırılan bu peşin

vergi uygulaması hiçbir zaman tatmin edici bir sonuç sağlamamıştır. Yalnızca ilk uygulandığı yılda, beyan edilen gelire ek olarak yeni bir vergi kaynağı gibi görüldüğünden, malî sıkıntıda bulunan iktidarlar açısından ek bir finansman kaynağı telakki edilmiştir. Daha sonraki yıllar açısından ise hiçbir malî avantajı bulunmadığı gibi, sakıncaları varlığını korumuştur.

Vergi ahlâkını olumsuz yönde etkileyen, fiili olarak bir fayda sağlamayan bu uygulamanın kaldırılması gerekir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Genel Gerekçe'de sayılan sebepler dolayısıyla, gelir vergisi mükelleflerinin geçici vergi uygulamasıyla ortaya çıkan sakıncalardan kurtulması için böyle bir düzenlemeye ihtiyaç vardır.

Madde 2. — Gelir Vergisi mükellefleri açısından sözkonusu edilen gerekçeye ilave olarak, ül-
kede kurumlaşmanın teşviki için de Kurumlar Vergisi uygulamasından da bu müessesenin kaldırılması gerekir.

Madde 3./4. — Yürtlük maddeleridir.

KONYA MİLLETVEKİLİ NECMETTİN ERBAKAN VE 40 ARKADAŞININ TEKLİFİ GEÇİCİ VERGİNİN KALDIRILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 3505 Sayılı Kanunla değişik mükerrer 120 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 3505 Sayılı Kanunla değişik mükerrer 40 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu Kanun Resmî Gazete'de yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Asgarî Ücretten Vergi Alınmamasına dair kanun teklifimiz, gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Teklifimizin, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde yer alması ve kanunlaşması için gerekli işlemin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Konya

M. Salih Kaurcıoğlu

Niğde

Şeref Malkoç

Trabzon

Abdullah Arslan

Tokat

Kâzım Arslan

Yozgat

Cemal Külahlı

Bursa

Şevki Yılmaz

Rize

Şevket Kazan

Kocaeli

Kemalettin Gökteş

Trabzon

Ahmet Tekdal

Ankara

Abdullah Örneç

Yozgat

M. Ziyattin Tokar

Ağrı

Mehmet Elkatmış

Nevşehir

Dr. Azmi Ateş

İstanbul

Turhan Alçelik
Giresun
Musa Demirci
Sivas
Mikâil Korkmaz
Kırıkkale
Haniî Demirkol
Eskişehir
Abdulhaluk Mutlu
Bitlis
Lütfi Doğan
Gümüşhane
Abdullah Özbey
Karaman
Osman Hazer
Afyon

Zeki Karabayır
Kars
Abdulilah Fırat
Erzurum
Ömer Naimi Barın
Elazığ
Kahraman Emmioğlu
Gaziantep
Hasan Hüseyin Öz
Konya
Şinasi Yavuz
Erzurum
Nedim İlci
Muş
Ahmet Derin
Kütahya

Metin Perli
Kütahya

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 73 üncü Maddesi “Vergi Ödevi” başlığını taşır ve “Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür.” “Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır” esasını getirmiştir.

Bu anayasa hükmüne göre, Türkiye’de yürürlükte bulunan vergi sisteminin, kamu giderlerinin finansmanında, malî yükümlülüklerin paylaşımında malî gücü esas alması zorunluluğu vardır. Bu anayasal bir zorunluluktur. Aynı anayasal zorunluluk gereği vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı da vazgeçilemez bir şarttır.

Anayasanın bu açık hükmüne rağmen, bugün Türkiye’de vergi yükünün mükellefler arasında dağılımı adil değildir. Bu konuda açık bir anayasa ihlali söz konusudur. Türkiye’de vergilerin büyük bölümü, ödeme gücü yüksek olan üst gelir gruplarından değil, ödeme gücü zayıf olan düşük gelir gruplarından tahsil edilmektedir. Özellikle de ücretli kesim, Türkiye’de önemli ölçüde vergi yükü altındadır.

1995 yılında tahsil edilen vergi gelirlerinin dağılımı gerçeği bir kez daha ortaya çıkarmıştır. Anılan yıla ait 1085 Katrilyon TL.’lik vergi gelirleri tahsilatının 329 690 Trilyon TL.’si gelir vergisi kesintileridir ki, bu tutar hemen büyük çoğunluğu itibariyle ücretlilerin ödediği vergi miktarını göstermektedir. Diğer taraftan 1995 yılında tahsil edilen 570 Trilyon 406 Milyar TL.’lik harcamalar üzerinden alınan dolaylı vergilerin önemli bir bölümünü de yine ücretliler ödemiştir.

Açıkça Türkiye’de vergi sistemi anayasal ilkelere aykırı bir işleyiş biçimine sahiptir. Düzeltilmesi hukukî bir zorunluluktur.

Ekonomik ve sosyal boyutları itibariyle olay değerlendirildiğinde, dar ve sabit gelirli vatandaşların hayat pahalılığı altında büyük bir sıkıntı içerisinde buldukları bilinen bir gerçektir. Enflasyonun % 100’lere ulaştığı bir ortamda, fiyat artışlarının sıkıntısını en fazla hisseden kesim dar gelirli, bu arada ücretlilerdir. Bu kesim üzerindeki vergilerin azaltılması ekonomik ve sosyal bir zorunluluktur.

Asgarî ücret, bir kimsenin kendisinin ve ailesinin ve zorunlu ihtiyaçlarına ancak yetebilecek olan ücret miktarını ifade etmektedir. Kişilerin ancak varlıklarını devam ettirebilecekleri bir gelir düzeyinin vergilendirmeye kalkışılması, hem bir haksızlıktır, hem de Anayasaya aykırıdır.

Vergi kaçakçılarının yaygın ve büyük boyutlara ulaştığı Türkiye’de vergi kaçırmayan tek kesim ücretlilerdir. Bu açıdan reel vergi oranları dikkate alınırca, ücretlilere uygulanan reel vergi oranları diğer gelir unsurlarına uygulanan vergi oranlarından çok yüksektir. Vergilemede eşitlik ilkesi açısından da asgarî ücretin vergi matrahından düşülmesi gerekir.

Ayrıca ülkemizde işsizlik, en önemli sorundur. Hergün milyonlarla ifade edilen işsizler ordusuna yenileri katılmaktadır. Ücretler üzerindeki vergi yükünün fazla olması, bir yandan reel ücretleri düşürürken, diğer yandan iş gücü istihdamının maliyetini artırmaktadır. Bu yüzden ülke ihtiyaçlarına uymayan bu durum, emek-yoğun sektörlerin gelişiminde bir engel oluşturmaktadır.

1996 yılı DİE birim fiyatlarına göre dört kişilik bir ailenin mutfak giderleri :

Ocak ayı için : 13 277 400 TL.

Şubat ayı için : 14 140 410 TL.

Mart ayı için : 15 476 778 TL. olarak tespit edilmiştir.

Asgarî ücretle çalışan bir işçinin ücreti 8 Milyon 460 bin lira olup, ele geçen 5 Milyon 514 bin liradır. Dört kişilik bir ailenin yukarıda verilen giderleri karşılaması mümkün değildir. Bu ücreti alan dört kişilik bir aileye sahip bir işçinin bir ay süre ile sadece simitle geçinmeleri gerekmektedir. Bu para ile, kira, yol, elektrik, su gibi en zaruri ihtiyaçları bile karşılaması mümkün değildir.

Ortalama dört kişilik bir ailenin aylık mutfak harcamalarının 15 476 778 TL. tuttuğu bir dönemde, asgarî ücretten % 34.4 oranında vergi kesilmesi bu kesimin devlete karşı olan güvenini de sarsmaktadır. Asgarî ücretle geçinen 3 milyon kişinin 1996 yılında ödeyeceği tahmini vergi miktarı 13.3 Trilyon TL. olarak hesap edilmektedir. Bu ise 1996 yılında devletin ödeyeceği 2 Katrilyon faizin yanında çok cüzi bir rakamdır.

Olayın bir başka yönü ise asgarî ücretteki artış oranı, enflasyondaki yıllık enflasyon oranının bile altında kalmaktadır. Asgarî ücretteki artış oranları 1993’te % 72.4, 1994 yılında % 67.1 iken, 1994’te enflasyon oranı % 120.7’dir. 1995’te ise % 93.6’dır. Bu bile asgarî ücretin vergi dışı bırakılması için yeterli bir gerekçedir.

Asgarî ücretin vergi dışı bırakılması büyük bir vergi kaybına sebep olmamaktadır. Ama en azından bu kesim rahat bir nefes almış olacaktır. Böylece hem sosyal patlamanın önüne geçilmiş hem de iç barışın tesisi için önemli bir adım atılmış olacaktır.

1992 yılında grubumuz tarafından asgarî ücretin vergi dışı bırakılmasına dair teklifimizin buguna kadar yasallaşması mümkün olmamıştır. Kaldı ki tüm partilerin parti programlarında, seçim beyannamelerinde, koalisyon protokol ve hükümet programlarında asgarî ücretin vergi dışı bırakılacağına dair yoruma yer bırakılmaksızın açıkça taahhüt edilmiştir. 53 üncü Hükümet Programında da asgarî ücretin vergi dışı bırakılacağı taahhüt edilmiştir.

Bu sebeple asgarî ücretin vergi dışı bırakılmasına dair hazırlanan teklifimizin acele ve öncelikle ele alınarak görüşülmesini arz ederim.

KONYA MİLLETVEKİLİ NECMETTİN ERBAKAN VE 30 ARKADAŞININ TEKLİFİ
ASGARİ ÜCRETEN VERGİ ALINMAMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 3239 Sayılı Kanunla değişik 31 inci Madesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 31. — Gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde aşağıdaki indirimler uygulanır :

1. Özel İndirim : Asgarî Ücret Tespit Komisyonu tarafından tespit edilen ve vergilendirme döneminde yürürlükte bulunan asgarî ücret tutarı,

2. Sakatlık İndirimi : Çalışma gücünün asgarî % 80'ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabı birinci derecede sakat, asgarî % 60'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derecede sakat, asgarî % 40'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ise üçüncü derecede sakat sayılır ve aşağıda belirtilen sakatlık indiriminden faydalanırlar.

- Sakatlık indirimi özel indirim tutarının;
- Birinci derecede sakatlar için bir katı,
- İkinci derecede sakatlar için yarısı,
- Üçüncü derecede sakatlar için dörtte biri kadardır.

Sakatlık derecelerine göre tespit edilecek indirimler, özel indirime eklenerek hizmet erbabının ücretinden indirilir.

Sakatlık derecelerinin tespit şekli ile uygulamaya ilişkin esas ve usuller Maliye ve Gümrük, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarınca bu konuda müştereken hazırlanacak bir yönetmelik ile tespit edilir.

Aile reisinin gerçek usulde tespit edilen ücret gelirin'e bu maddede yeralan özel indirim ve sakatlık indirimi uygulanır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunla yürürlüğe giren indirim tutarları, 1992 yılı için yarısı itibariyle uygulanır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelir Vergisi Kanununun "Hayat Standardı Esası" başlıklı mükerrer 116'ncı maddesinin Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifimiz Gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygıyla arz ederiz.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Konya

Abdüllatif Şener

Sivas

Fethullah Erbaş

Van

Kâzım Arslan

Yozgat

Mustafa Köylü

Isparta

Ömer Özyılmaz

Erzurum

Hanifi Demirkol

Eskişehir

Şevket Kazan

Kocaeli

Metin Işık
İstanbul
İlyas Arslan
Yozgat
Bekir Sobacı
Tokat
Zülfikâr Gazi
Çorum
H. Hüseyin Ceylan
Ankara
Necmettin Aydın
Zonguldak
Ahmet Derin
Kütahya
Cemal Külahlı
Bursa
M. Hasan Öz
Ordu
Ali Oğuz
İstanbul
A. Haluk Mutlu
Bitlis

Abdullah Örnek
Yozgat
T. Rıza Güneri
Konya
Lütfi Yalman
Konya
M. Salih Katurcioğlu
Niğde
Hayrettin Dilekcan
Karabük
Zeki Karabayır
Kars
Osman Hazer
Afyon
Mikail Korkmaz
Kırıkkale
Hüseyin Kansu
İstanbul
Cafer Güneş
Kırşehir
Suat Pamukçu
Bayburt

Salih Kapusuz
Kayseri

GENEL GEREKÇE

Gelir Vergisi Kanununun 1 inci maddesine göre, "Bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarı" gelir vergisine tabidir.

Kanun maddesinden de anlaşıldığı gibi, gelir vergisinin konusu gerçek kişilerin yıllık gelirleridir. Verginin de bu yıllık gelir üzerinden alınması gerekmektedir.

Ancak yine aynı kanunun mükerrer 116 ncı maddesiyle Hayat Standardı Esası adı altında düzenlenen müessese, gelir vergisinin ruhuna ve özüne aykırıdır. Buna göre gerçek usulde ticarî ve meslekî kazanç sahipleri o yıl zarar etmiş olsalar veya o düzeyde vergilendirilmelerini gerektirecek bir gelir elde etmemiş olsalar bile, asgarî bir vergiyi ödeme yükümlülüğüne tabi tutulmuşlardır. Hayat Standardı Esasına göre belirlenen bu asgarî vergi, asgarî ücretin yıllık brüt tutarının birinci sınıf tacirler için 3.1 katı, ikinci sınıf tacirler için 1.8 katı, serbest meslek erbabı için 2.8 katıdır. Ayrıca diğer bazı hayat standardı göstergelerine göre bu asgarî vergi miktarı artmaktadır.

Bu niteliğiyle tahsil edilen vergi, gelir vergisi olmaktan çıkmaktadır. Çünkü daha az vergi ödeyecek düzeyde gelir elde edenler ve hatta zarar edenler bile gerçekte tarhedilecek matrahları bulunmadığı halde gelir vergisi ödemek zorunda bırakılmaktadırlar.

Bu uygulamadan özellikle gelir düzeyleri düşük olan esnaf ve serbest meslek erbabı zarar görmektedir. Hatta pekçoğu işyerlerini kapamak zorunda kalmaktadırlar. Diğer yandan hayat standardı göstergelerinin çok üzerinde gelir elde eden mükelleflerde de, hayat standardı düzeyinde beyan alışkanlığı ortaya çıkmış, bu sebeple Hazine gerçekte önemli ölçüde gelir kaybına uğramaktadır.

Öyle ki bugün ilgili mükelleflerin % 80'e yakın bir bölümü bu düzeyden gelir vergisi öder olmuştur. Bu haliyle gelir vergisi, gelir vergisi olmaktan çıkmış, Anayasanın 73 üncü maddesinde öngörülen ödeme gücünü de kavramaktan uzaklaşmıştır.

Bu bakımdan Anayasanın ve Gelir Vergisi Kanununun özüne ve ruhuna uygun bir gelir vergisi uygulamasına geçilebilmesi için, hayat standardı altında gelir elde eden esnaflarımız tarafından büyük şikayet konusu olan, zaman zaman bir zulme dönüşen, ama aynı zamanda yüksek gelirli-lerin daha düşük miktarlarda vergilendirilmelerini sağlayan bir araç haline dönmüş bulunan bu haksız Hayat Standardı Esasının kaldırılması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî ve meslekî kazanç sahiplerinin vergilendirilmesinde esas olan "Hayat Standardı" günümüz koşullarında daha düşük gelirli pekçok mükellefimiz açısından ağır bir vergileme biçimine dönüşmekte ve gelir vergisinin özüne aykırı sonuçlar ortaya çıkarmaktadır.

Bu nedenle bu mükerrer maddenin kaldırılması gerekli görülmüştür.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

KONYA MİLLETVEKİLİ NECMETTİN ERBAKAN VE 30 ARKADAŞININ TEKLİFİ GELİR VERGİSİ KANUNUNUN BİR MADDESİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. — 31.12.1960 tarihli ve 193 numaralı Gelir Vergisi Kanununun "Hayat Standardı Esası" başlıklı Mükerrer 116 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa Geçici Madde eklenmesi hakkında kanun teklifim, gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur. 24.4.1996

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Korkmaz
Kütahya

GEREKÇE

Dolmuş minibüsçülerinin vergi ile ilgili ciddi sıkıntıları vardır. Aynı İl'de bulunan ayrı ayrı vergi dairelerinde, aynı işi yapan dolmuş minibüsçülerinin bir bölümü gerçek usulde, bir bölümü de götürü usulde vergi mükellefi bulunduğundan, aynı işi yapan ve aynı durak ve hat güzergâhlarında eşit şartlarda çalışan vasıta sahipleri arasında vergi bakımından büyük ölçüde haksızlıklar olmaktadır.

Aynı işi, aynı şartlar altında yapan bu mükelleflerin mağduriyetlerinin giderilmesiyle, götürü usulde vergi mükellefiyeti şartlarını taşıyanların, bir sefere mahsus gerçek usulden, Götürü Usul Vergi Mükellefiyetine geçmeleri amaçlanmaktadır.

KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ MEHMET KORKMAZ'IN TEKLİFİ
193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNUNA GEÇİCİ MADDE EKLENMESİ
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki Geçici Madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE : Yapısı itibariyle stürüctistünden başka ondört ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus kara taşıtları ile yolcu taşıyan mükelleflerden, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mükellefiyetleri gerçek usulde tesis edilener, 31.12.1995 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın şartlarını taşıdıkları ve ..... tarihine kadar bağlı buldukları vergi da-iresine yazılı olarak başvurdıkları takdirde, 1.1.1996 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendi-rilirler.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Emlak Vergisi Kanunu ile Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Ka-nun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

İsmail Özgün
Balıkesir

İsmail Coşar
Çankırı

Mustafa Yünlüoğlu
Bolu

Prof. Dr. Sabri Tekir
İzmir

Muhammet Polat
Aydın

Temel Karamollaoğlu
Sivas

Doç. Dr. Kahraman Emmioğlu
Gaziantep

Hanifi Demirkol
Eskişehir

Mehmet Fuat Fırat
İstanbul

Şevket Kazan
Kocaeli

Necmettin Aydın
Zonguldak

Osman Hazer
Afyon

Bahri Zengin
İstanbul

Abdullatif Şener
Sivas

Musa Demirci
Sivas

Nurettin Aktaş
Gaziantep

Mustafa Köyllü
Isparta

Saffet Benli
İçel

<i>Mehmet Emin Aydınbaş</i> İçel	<i>Yaşar Canbay</i> Malatya
<i>Cemal Külahlı</i> Bursa	<i>A. Arif Denizolgun</i> Antalya
<i>Mehmet Altan Karapaşaoğlu</i> Bursa	<i>İsmail Yılmaz</i> İzmir
<i>Dr. Azmi Ateş</i> İstanbul	<i>Ömer Vehbi Hatipoğlu</i> Diyarbakır
<i>Zeki Karabayır</i> Kars	<i>Fikret Karabekmez</i> Malatya
<i>Zeki Ünal</i> Karaman	<i>Hayrettin Dilekcan</i> Karabük
<i>Abdülkadir Öncel</i> Şanlıurfa	<i>Memduh Büyükkılıç</i> Kayseri
<i>Nurettin Kaldırımıcı</i> Kayseri	<i>Nezir Aydın</i> Sakarya
<i>Ekrem Erdem</i> İstanbul	<i>Ahmet Derin</i> Kütahya
<i>Yakup Budak</i> Adana	<i>İsmail İlhan Sungur</i> Trabzon
<i>Lütfi Doğan</i> Gümüşhane	<i>Turhan Alçelik</i> Giresun

GEREKÇE

Bilindiği üzere 2022 sayılı kanun gereğince devlet tarafından 65 yaşını doldurmuş, kendisine kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan, sosyal güvenlik kuruluşlarının birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlanmayan, nafaka bağlanmamış veya bağlanması mümkün olmayan, mahkeme kararıyla veya doğrudan doğruya kanunla bağlanmış herhangi bir devamlı gelire sahip bulunmayan ve muhtaçlığını il veya ilçe idare heyetlerinden alacakları belgelerle kanıtlayan Türk vatandaşlarına hayatta buldukları sürece çok cüzi bir aylık bağlanarak yardım yapılmaktadır. 65 yaşını doldurmadığı halde başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde malûl olduklarına tam teşekküllü hastanelerden alacakları sağlık kurulu raporu ile kanıtlayanlarla durumlarına uygun bir işe yerleştirilemeyen sakatlardan yukardaki şartları taşıyan Türk vatandaşlarına da aynı ölçüde yardım yapılmaktadır. Böylece 2022 sayılı kanunda fakirlere yardım etmek amaçlanırken emlak vergisi ve belediye gelirleri kanunu ile vergi ödeme gücü olmayan bu insanlardan vergi istenmektedir. Emlak vergisi ve belediye gelirleri kanununda yer alan çevre temizlik vergisi ile ilgili olarak “belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin katı atık toplama ile kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde (boş olanlar dahil) kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir” denmektedir. Oldukça güç şartlar altında yaşam sürdüren ve devletten çok az yardım alan 2022 sayılı kanundan yararlanan insanlarımızın emlak ve çevre temizlik vergilerinden muaf olmalarının sağlanması hem 2022 sayılı kanunun amacına uygun düşecek, hem de bu kişilere ek bir yardım neticesi kamu vicdanını rahatlatacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – 29.7.1970 tarihli ve 1319 numaralı Emlak Vergisi Kanununun 4 üncü maddesine (ü) bendi eklenerek, 2022 sayılı kanun kapsamına giren 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz Türk vatandaşlarına aylık bağlanması hakkında kanun kapsamına giren kişilere ait binalar muafiyet kapsamına alınarak mağduriyetleri giderilmiş bulunmaktadır.

Madde 2. – 26.5.1981 tarihli ve 2464 numaralı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılarak, 2022 sayılı kanun kapsamına giren 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz Türk vatandaşlarına aylık bağlanması hakkında kanun kapsamına giren kişilere ait binalar Çevre Temizlik Vergisi dışına çıkarılarak mağduriyetleri giderilmiş bulunmaktadır.

Madde 3. – Yürürlük maddesidir.

Madde 4. – Yürütme maddesidir.

BALIKESİR MİLLETVEKİLİ İSMAİL ÖZGÜN VE 40 ARKADAŞININ TEKLİFİ EMLAK VERGİSİ KANUNU İLE BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 29.7.1970 tarihli ve 1319 numaralı Emlak Vergisi Kanununun 4 üncü maddesine aşağıdaki (ü) bendi eklenmiştir.

ü) 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamına giren kişilere ait binalar.

MADDE 2. – 26.5.1981 tarihli ve 2464 numaralı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 44 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere, köy tüzel kişiliğine ve bunların kuracakları birliklere, kanunla kurulan üniversitelere ait ve münhasıran bunların hizmetlerinde kullanılan binalar ile dini hizmetlere ait umuma açık ibadethaneler, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamına giren kişilere ait binalar, Kızılay Genel Merkezi, şubeleri ve kampları, karşılıklı olmak şartıyla yabancı devletlere ait olup elçilik ve konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikâmetine mahsus olan binalar, merkezi Türkiye’de bulunan milletlerarası kuruluşlara, milletlerarası kuruluşların Türkiye’deki temsilciliklerine ait binalar ve bunların müstemilatı bu verginin kapsamına dahil değildir.

MADDE 3. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Organize ve Küçük Sanayi Siterine Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muafıkları Tanınması Hakkında Kanun Teklifim ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Veysel Candan

Konya

GENEL GEREKÇE

Bir ülkede refahın ilk ve temel şartı, o ülkede işsizlik sorununun çözümüne bağlıdır.

Biz teknik eğitimde, istihdamda ve kalkınmada “Önce Sanayi” nin savunucusuyuz.

a) Niçin Teknik Eğitimde

Ülkemizde verilen eğitim genellikle pratikten uzak teorik bilgi ağırlıklı yapılmakta olup, eksikliği şiddetle hissedilen ara insan gücünün yetiştirilmesi için açılan teknik liseler ve 3308 sayılı kanuna göre faaliyette bulunan Çıraklık Eğitim Merkezlerinde eğitim gören öğrencilerin tatbikat yapabileceği küçük ve orta ölçekli işletmelerinin sayısının sağlıklı bir şekilde çoğaltılması önem arz etmektedir.

b) Niçin İstihdamda

Devletin bir kişiyi istihdam etmek için kamu kurum ve kuruluşlarında 500 000 000 TL. (Beşyüzmilyon) sarf etmesi gerekmektedir. Oysa, küçük ve orta işletmelerde bu parayla asgari 5 kişi istihdam edilmektedir.

İstihdam yönünden tarım ele alındığında Türkiye ortalamasında genellikle 4 ay, turizm ele alındığında ise yılda azami 6 ay istihdam bahis konusudur.

Buna mukabil sanayi sektörü ele alındığında istihdam açısından 1 yılı 3 yıl olarak değerlendirmek imkânı mevcuttur.

Şöyleki :

3 vardiya çalışacak bir sanayi işletmesinde bir günde üç günlük çalışma imkânı meydana getirileceğinden bir yılda otuzaltı aylık istihdam sağlanabilecektir.

Ayrıca, yurt sathında yaygın bir şekilde ağır sanayi ve harp sanayi geliştirilmesine çalışılmaktadır. Bu gayretlerde muvaffak olunması teknolojide gelişen Dünya ülkelerine ayak uydurulması ve rekabet gücünün artırılması için teknik bilgi, teknoloji, iş idaresi, imalat metodları ve taahhütlerine sadakat bakımından sağlıklı yan sanayi oluşturulması gerekmektedir.

c) Niçin Kalkınmada

Bir ülke (Ülkemiz) Çukurova’da ürettiği tüm pamuğu 3-5 adet Fantom Uçağı ile Karadenizde ürettiği tüm fındığı 3 Leopar Tankıyla ve Konya ovasının tüm tahılını iki çuval mikro elektronik parçayla değiştirmeye mecbur bırakılırsa sanayileşmenin günümüzde kalkınmanın en iyi itici gücü olduğu malûmdur.

1.3.1984 tarih ve 18328 sayılı Resmî Gazetede yayınlanarak 24.2.1984 tarihinde kabul edilen, 2982 sayılı Yasa ile Toplu Konut yapımında her türlü vergi muafiyeti tanınmış, ancak süre 5 yıl olarak belirlenmiş bu yasadaki vergi muafiyetleri 1988 yılı sonuna kadar uygulanır denilmekle beraber; Yurt sathına yayılmış ve yapımı devam eden konut inşaatlarının yarım kalmasını önlemek, teşvikin devamını sağlamak bakımından adı geçen muafiyet yasası 5 yıl daha uzatılarak 1993 yılı sonuna kadar geçerlilik kazandırılmıştır.

1993 yılından sonra devam eden konut inşaatları ihtiyaçlar gözününe alınarak 2982 sayılı Yasa kaçınılmaz bir ihtiyaç sonucu; ya devamlı uzatılarak yürürlükte kalacak ya da bu kanunda tadilat yapılarak muafiyete süreklilik kazandırılacaktır.

Bunun böyle olacağı ihtiyaç sahiplerinin ve hükümetlerin birleştiği kesin bir noktadır.

2982 sayılı Yasa ve konut inşaatları fertlerin kullanımına sunuluncaya kadar vergiden muaf tutulması iyi bir uygulama olduğu konusunda fikir birliği içerisinde bulunmakla beraber,

2982 sayılı Yasanın getirdiği muafiyetlerin dikkatle incelenmesinden sonra, 3365 sayılı Yasa ile toplu işyeri yapımında muaf tutulan vergiler gözönüne alındığında insanın kendi kendisine, ister istemez şu suali sormak aklımdan geçiyor.

Toplu işyeri yapımı konut yapımından daha az mı önemlidir ki bu yapılar toplu konuttan daha az teşvik ve muafiyet uygulamasından yararlandırılıyor dememek elden gelmiyor. İş yerinden konut doğar ama, konuttan işyeri doğmaz.

Hal böyle olunca :

Yurt çapında halen yaygın bir şekilde inşaatları yürütülmekte olan Organize Sanayi Bölgeleri, Sanayi Siteleri ve Sanat Siteleri Kooperatiflerinin kuruluşlarını müteakip ağır yükümlülükleri bulunmasından dolayı inşaatlar en erken 15 yılda tamamlanabilmekte ve kooperatif üyesi sanayicilere geç ve yaşlandıktan sonra teslim edilmektedir.

Sanayide hamle yaparak ileri düzeye ulaşan ülkelerin ilerleme grafiği incelendiğinde küçük sanayiye işyeri edinilmesi, takım tezgâhi sağlanması, kalifiye eleman yetiştirilmesi ve ucuz işletme kredisi sağlanmasında Devletin önemli katkıları bulunduğu görülmektedir.

Japonya, Güney Kore, İngiltere, Almanya, Taiwan daha sayabileceğimiz birçok ülkede küçük ve orta işletmeler faaliyetlerini sürdürmeye başladıkları anda karşılıksız birçok yardım yapılmakta.

Almanya'da ustalık belgesine sahip olan bir sanatkârın, yanında iki yıl bir işçiyi istihdam edeceğini devletine taahhüt etmesi karşılığında 5 000 - 10 000 Mark önsermaye devletçe geri ödemesiz hibe yoluyla verilmektedir.

Güney Kore'de bir işyerine sahip sanatkâra hibe yoluyla takım tezgâhi verilmektedir.

Yukarıda saydığımız ülkelerin bir kısmında faaliyete geçen işyerlerinden bir yıl hiç vergi almamaktadır.

Bu destekleri sağlayan ülkelerde imalatın % 90, istihdamın % 75'e varan nisbetlerde küçük ve orta işletmelerde gerçekleştirildiği bilinmektedir.

Ülkemizde ise, küçük sanayici daha işyeri edinme safhasında belediyelere ve maliye'ye 26 çeyit vergi ödemekle yükümlü bulunmaktadır. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin faaliyet göstereceği bahse konu sanayi sitelerinin inşaatlarının bitirilip kullanma izni alınıncaya kadar her türlü vergi, resim ve harçlarından muaf tutulmaları ile ortalama 15 yıl süren inşaat sürelerinin 5 yıla indirilmesi mümkün olacak ve erken faaliyete geçecek her bir işletme vergi mükellefi olarak devletimizin bütçesine daha fazla katkıda bulunabilecektir.

Yukarıdan beri saymakta olduğumuz gerçekler ışığı altında 3365 sayılı Yasaya devamlılık sağlanarak aşağıdaki şekilde değiştirilerek yürürlüğe konulmasında sayısız ülke menfaatleri vardır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Teklifin birinci ve ikinci maddesi amaç ve kapsam maddesi olup, sanayi siteleri inşaatlarında uygulanacak istisna ve muafiyetlere yer vermektedir.

Madde 2. – Teklifin üçüncü ve dördüncü maddeleri ile Sanayi Siteleri için yapılacak yatırımlar dolayısıyla iktisap edilecek arsa ve araziler dolayısıyla ortaya çıkan vergi ve harçların alınmaması öngörülmektedir. Ayrıca bu inşaatlar için alınan banka kredileri için de banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefiyeti kaldırılmaktadır.

Madde 3. – Teklifin beşinci ve altıncı maddeleri de kalkımda öncelikli yörelerde yapılacak toplu işyeri ve inşaatlarda muafiyet ve istisna getirilmekte bu inşaatların iskânı alınıncaya kadar emlak vergisinden muaf alacakları hususu düzenlenmektedir.

Madde 4. – Teklifin yedinci maddesi teşviklerinin sınırını, sekizinci madde ise bu kanun hükümleri çerçevesinde hareket edenlerin bu kanunun tanıdığı muafiyet ve istisnalardan yararlanabilme şartını ve bu şartlara uyulmaması halinde cezalandırılabilecekleri hususu düzenlenmiştir.

Madde 5. – Dokuzuncu madde ile muafiyet ve istisnaların süresi düzenlenmiştir.

Madde 6. – Teklifin onbirinci ve onikinci maddeleri yürürlük ve yürütme maddeleridir.

KONYA MİLLETVEKİLİ VEYSEL CANDAN'IN TEKLİFİ

ORGANİZE VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİNE VERGİ, RESİM VE HARÇ İSTİSNA VE MUAFLIKLARI TANINMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı Sanayi Siteleri ve Organize Sanayi Bölgeleri ile Küçük Sanat Sitelerinde yapılacak inşaatların vergi, resim ve harçlardan istisna ve muafılları yoluyla teşvikidir.

Kapsam

MADDE 2. – Bu Kanun hükümlerine göre uygulanacak istisna ve muafıllar Veraset ve İntikal Vergisi, Damga Vergisi, Banka ve Sigorta Muameleleri, Emlak Vergisi, Harçlar ve Resimler ile Belediye Gelirleri Kanunu gereğince alınan vergi, resim ve harçları (Hizmet harçları dahil) kapsar.

Arazi ve arsa tedariki

MADDE 3. – Sanayi Siteleri ve Organize Sanayi Bölgeleri ve Küçük Sanat Sitelerinde yapılacak yatırımlar için arazi ve arsa tedariki ile ilgili olarak ivazlı veya ivazsız devir, temlik, kamulaştırma, alım-satım, kira, gelir alma, geri verme, ifraz, tevhit, tescil, cins değişikliği, rehin, tesis ve terkini, islah, değişiklik işlemleri ve bu işlemler dolayısıyla düzenlenen kâğıtlar ikinci maddede yazılı vergi, resim ve harçlardan müstesnadır.

Toplu işyeri inşaatı

MADDE 4. – a) Arazi ve arsa üzerine inşa veya binaya ilave suretiyle işyeri olarak kullanılacak binalar, bağımsız bölümler veya katların (eklentiler veya ortak yer payları dahil) meydana getirilmesi ve bunların ticarî maksatla inşa edilenlerin devir ve iktisapları ile ilgili işlemler ve bu işlemler dolayısıyla düzenlenen kâğıtlar.

b) İşyeri edinmek isteyenlere kredi verilmesi hakkındaki işlemler ile bu konuda düzenlenen kâğıtlar ve bu kredi muameleleri dolayısıyla, her nam ile olursa olsun nakden veya hesaba alınan paralar, ikinci maddede yazılı vergi, resim ve harçlardan müstesnadır.

MADDE 5. – Sermaye şirketlerinin, kooperatiflerin ve bunların birlikleri ile vakıfların kalkınmada öncelikli yörelerde yapacakları toplu işyerleri ve hizmet binaları Devletçe teşviki öngörülen yatırımlar dolayısıyla her ne suretle olursa olsun bina iktisapları, arsa ve arazi üzerine inşa veya binaya ilave suretiyle binalar, bağımsız bölümler veya katlar meydana getirmeleri ve bunların devirleri, ilgili işlemler ve bu işlemler dolayısıyla düzenlenen kâğıtlar ikinci maddede yazılı vergi, resim ve harçlardan müstesnadır.

Emlak Vergisi muafiyeti

MADDE 6. – İşyeri inşaatına veya kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımlara tahsis edilen arazi ve arsalarla bu arazi ve arazi ve arsalar üzerine inşa edilen binalar işyerlerinin iskânı alınıncaya kadar emlak vergisinden muafur.

Teşviklerin sınırı

MADDE 7. – Bu Kanunla tespit edilen vergi, resim ve harç, muafiyet ve istisnalardan faydalanılmış olması diğer kanunlarla öngörülen teşvik hükümlerinden faydalanılmasına mani değildir.

Cezalar

MADDE 8. – Bu Kanunda yer alan muafiyet ve istisnalardan işyeri inşaatı yapmak için yararlananların işyeri dışında başka bir amaçla kullanmaları halinde daha önce alınmayan vergi, resim ve harçlar Vergi Usul Kanununa göre cezalı olarak tahsil edilir.

Süre

MADDE 9. – Toplu işyeri yapımında muafiyet ve istisnalar işyerinin kullanıma başlaması ile sona erer.

MADDE 10. – Dinî hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan ibadethaneler, okullar, kütüphaneler, spor tesisleri ve bunların müstemilatı bu kanunun uygulanması bakımından işyeri sayılır.

MADDE 11. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12. – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Emlâk Vergisi ile Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

I. Önder Kırılı
Balıkesir

GEREKÇE

2022 sayılı Yasa ile 65 yaşını doldurmuş, muhtaç, güçsüz ve kimsesiz Türk Vatandaşlarına aylık bağlanması sağlanmıştır.

Devletin, ülkeye hizmet etmiş, ancak şimdi muhtaç duruma düşmüş, güçsüz ve kimsesiz vatandaşlarına el uzatması sosyal devletin bir gereği olan bir insanlık borcudur. Verilebilen bu aylıkların yeterli ölçüde olmadığı da herkesçe biliniyor.

Böyle bir gereksinmeyi kabul ettiğimize göre, muhtaç olduklarını kabul ettiğimiz kişilere ve rebildiğimiz yetersiz hatta bir ölçüde göstermelik meblağın bir takım vergi ve harçlarla geriye alınmasını önlemek de sosyal devlet anlayışının bir gereğidir.

Oysa, 2022 sayılı Yasa'dan yararlananların 65 yaşını doldurmuş hiçbir sosyal güvenlik kuruluşuyla ilgili olmayan, geliri bulunmayan, muhtaç, güçsüz ve kimsesiz kişiler olmasına rağmen 2464 sayılı Belediye Gelirleri Yasasına 3914 sayılı yasayla getirilen Mükerrer 44 üncü Madde ile Çevre Temizlik Vergisi ve 1319 Sayılı Emlak Vergisi karşısında durumları dikkate alınmamış ve bu insanlar bir yandan Emlak Vergisi, öte yandan Çevre Temizlik Vergisi mükellefi haline getirilmiştir.

2022 sayılı Yasadan yararlanabilenlerin konakları, apartmanları ve gayrimenkulleri olmadığı kuşkusuzdur. Çoğu kiracı olarak veya hayırsever insanların verdiği bir göz odaya sığındığı gibi bir kısmı da belki babadan kalma aynı nitelikte yerlerde yaşamlarının son dönemini sürdürmektedir.

Devletin bir yandan "sen 65 yaşını doldurmuş çalışma gücünü yitirmiş, hiçbir geliri, sosyal güvencesi olmayan, muhtaç, güçsüz ve kimsesizsin" diyerek bütçesinden çok mütevazı bir aylık bağladığı insanlarını, Emlak Vergisi ve Çevre Temizlik Vergisi Mükellefi olarak görmesi çok açık bir çelişkidir. Devlet bu uygulamayla âdeta bir eliyle verdiğini öteki eliyle almakta, bağlanan ayılığın büyük ölçüde değeri kalmamaktadır.

Bu nedenle 2022 sayılı Yasa'dan yararlanan 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz, her türlü sosyal güvenceden yoksun vatandaşlarımızın 1319 sayılı Emlak Yasasının 4 üncü 2464 sayılı Belediye Gelirleri Yasasının Mükerrer 44 üncü Maddesinde yer alan istisnalar içinde yer almasını sağlamak üzere bu yasa teklifi hazırlanmıştır.

BALIKESİR MİLLETVEKİLİ İ. ÖNDER KIRLI'NIN TEKLİFİ

1319 SAYILI EMLAK VERGİSİ İLE 2464 SAYILI BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 4 üncü maddesine aşağıdaki (ü) bendi eklenmiştir.

ii) 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamına giren kişilerin ikâmet ettiği binalar.

MADDE 2. – 26.5.1981 tarihli 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere, köy tüzel kişiliğine ve bunların kuracakları birliklere, kanunla kurulan üniversitelere ait ve münhasıran bunların hizmetlerinde kullanılan binalar ile dinî hizmetlere ait umuma açık ibadethaneler, 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamına giren kişilerin ikâmet ettiği binalar, Kızılay Genel Merkezi, şubeleri ve kampları, karşılıklı olmak şartıyla yabancı devletlere ait olup elçilik ve konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikâmetine mahsus olan binalar, merkezi Türkiye'de bulunan milletlerarası kuruluşlara, milletlerarası kuruluşların Türkiye'deki temsilciliklerine ait binalar ve bunların müstemilatı bu verginin kapsamına dahil değildir.

MADDE 3. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelir Vergisi Kanununun bir maddesinin yürürlükten kaldırılması hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Arif Sezer
Adana

GEREKÇE

Gerçek kişilerin gelirleri Gelir Vergisine tabidir. Gelir, bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır. Gelir Vergisi Kanununa göre vergiye tabi gelirlerin nitelikleri,

- a) Gelirin, bir gerçek kişiye ait olması,
  - b) Gelirin, bir takvim yılı içinde hasıl olması,
  - c) Gelirin elde edilmesi,
  - d) Gelirin, kazanç ve iratların safi tutarı olması;
- şeklindedir.

Bu niteliklerden anlaşılacağı üzere gelir vergisinde vergiyi doğuran olay, kanunun belirlediği gelirlerin elde edilmesidir. Ancak Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 120 nci maddesi "Gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının, cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere geçici vergi ödemelerini" düzenlemektedir. Zaten geçen bir yıl içinde kazanmış olduğu gelirin vergisini ödemekte olan mükellef birde önümüzdeki yılın vergisinin bir kısmını ödemekle yükümlü tutulmakta, mükellef çok zor durumlara düşmektedir.

Kazanç elde edilmeden vergi ödemek verginin temel prensiplerine aykırıdır. Bu nedenle teklifimizle Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 120 nci maddesinin kaldırılarak mükellefin kazanmadan vergi ödemesi önlenmiş olacaktır.

ADANA MİLLETVEKİLİ ARIF SEZER'İN TEKLİFİ GELİR VERGİSİ KANUNUNUN BİR MADDESİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 120 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin Kalkınmada Öncelikli Yörelerindeki Organize ve Küçük Sanayi Sitelere vergi, resim ve harç, istisna ve muafiyetler tanınması hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

M. Sıddık Altay

Ağrı

GENEL GEREKÇE

Bir ülkede refahın ilk ve temel şartı, o ülkede işsizlik meselesinin çözümüne bağlıdır. Bu meselenin çözüm yollarından biri de yeni istihdam alanları oluşturmaktır. İşte organize ve küçük sanayi siteleri bu istihdamı gerçekleştirecek merkezlerdir.

Ülkemizde 1.3.1984 tarih ve 18328 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan 2982 sayılı Yasa ile toplu konut yapımında her türlü vergi muafiyeti tanınmıştır. Belli bir süre için getirilen bu muafiyet öngörülen toplumsal faydanın gerçekleşmesi durumunda tekrar tekrar uzatılmıştır. Yani ulaşılmak istenen sonuca ulaşılmıştır.

Sanayide hamle yaparak ileri düzeye ulaşan ülkelerin ilerleme grafiği incelendiğinde küçük sanayiye işyeri edinilmesi, takım tezgâhı sağlanması, kalifiye eleman yetiştirilmesi ve ucuz işletme kredisi sağlanmasında Devletin önemli katkıları bulunduğu görülmektedir.

Almanya'da ustalık belgesine sahip olan bir sanatkârın, yanında iki yıl bir işçiyi istihdam edeceğini devletine taahhüt etmesi karşılığında 5 000 - 10 000 Mark önsermaye devletçe geri ödemesiz hibe yoluyla verilmektedir.

Ülkemizde ise, küçük sanayici daha işyeri edinme safhasında belediyelere ve Maliye'ye 26 çeşit vergi ödemekle yükümlü bulunmaktadır. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin faaliyet göstereceği bahse konu sanayi sitelerinin inşaatlarının bitirilip kullanma izni alınmaya kadar her türlü vergi, resim ve harçlarından muaf tutulmaları ile ortalama 15 yıl süren inşaat sürelerinin 5 yıla indirilmesi mümkün olacak ve erken faaliyete geçecek her bir işletme vergi mükellefi olarak Devletimizin bütçesine daha fazla katkıda bulunabilecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Teklifin birinci ve ikinci maddesi amaç ve kapsam maddesi olup, sanayi siteleri inşaatlarında uygulanacak istisna ve muafiyetlere yer vermektedir.

Madde 2. — Teklifin üçüncü ve dördüncü maddeleri ile sanayi siteleri için yapılacak yatırımlar dolayısıyla iktisap edilecek arsa ve araziler dolayısıyla ortaya çıkan vergi ve harçların alınmaması öngörülmektedir. Ayrıca bu inşaatlar için alınan banka kredileri için de banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefiyeti kaldırılmaktadır.

Madde 3. — Teklifin beşinci ve altıncı maddeleri de kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak toplu işyeri ve inşaatlarda muafiyet ve istisna getirilmekte bu inşaatların iskânı alınmaya kadar emlak vergisinden muaf olacakları hususu düzenlenmektedir.

Madde 4. — Teklifin yedinci maddesi teşviklerinin sınırını, sekizinci madde ise bu kanun hükümleri çerçevesinde hareket edenlerin bu kanunun tanıdığı muafiyet ve istisnalardan yararlanabilme şartını ve bu şartlara uyulmaması halinde cezalandırılacakları hususu düzenlenmiştir.

Madde 5. — Dokuzuncu madde ile muafiyet ve istisnaların süresi düzenlenmiştir.

Madde 6. — Teklifin onbirinci ve onikinci maddeleri yürürlük ve yürütme maddeleridir.

AĞRI MİLLETVEKİLİ M. SİDDİK ALTAY'IN TEKLİFİ

ORGANİZE VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİNE VERGİ, RESİM VE HARÇ İSTİSNA VE MUAFİYETLER TANINMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı Sanayi Siteleri ve Organize Sanayi Bölgeleri ile Küçük Sanayi Sitelerinde yapılacak inşaatların vergi, resim ve harçlardan istisna ve muafıkları yoluyla teşvikidir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun hükümlerine göre uygulanacak istisna ve muafıklar Veraset ve İntikal Vergisi, Damga Vergisi, Banka ve Sigorta muameleleri, Emlak Vergisi, harçlar ve resimler ile Belediye Gelirleri Kanunu gereğince alınan vergi, resim ve harçları (Hizmet harçları dahil) kapsar.

Arazi ve arsa tedariki

MADDE 3. – Sanayi Siteleri ve Organize Sanayi Bölgeleri ve Küçük Sanat Sitelerinde yapılacak yatırımlar için arazi ve arsa tedariki ile ilgili olarak ivazlı veya ivazsız devir, temlik, kamulaştırma, alım-satım, kira, gelir alma, geri verme, ifraz, tevhit, tescil, cins değişikliği, rehin, tesis ve tekini, ıslah, değişiklik işlemleri ve bu işlemler dolayısıyla düzenlenen kâğıtlar ikinci maddede yazılı vergi, resim ve harçlardan müstesnadır.

Toplu işyeri inşaatı

MADDE 4. – a) Arazi ve arsa üzerine inşa veya binaya ilave suretiyle işyeri olarak kullanılacak binalar, bağımsız bölümler veya katların (eklentiler veya ortak yer payları dahil) meydana getirilmesi ve bunların ticarî maksatla inşa edilenlerin devir ve itkisapları ile ilgili işlemler ve bu işlemler dolayısıyla düzenlenen kâğıtlar.

b) İşyeri edinmek isteyenlere kredi verilmesi hakkındaki işlemler ile bu konuda düzenlenen kâğıtlar ve bu kredi muameleleri dolayısıyla, her nam ile olursa olsun nakden veya hesaben alınan paralar, ikinci maddede yazılı vergi, resim ve harçlardan müstesnadır.

MADDE 5. – Sermaye şirketlerinin, kooperatiflerin ve bunların birlikleri ile vakıfların kalkınmada öncelikli yörelerde yapacakları toplu işyerleri ve hizmet binaları Devletçe teşviki öngörülen yatırımlar dolayısıyla her ne suretle olursa olsun bina iktisapları, arsa ve arazi üzerine inşa veya binaya ilave suretiyle binalar, bağımsız bölümler veya katlar meydana getirmeleri ve bunların devirleri, ilgili işlemler ve bu işlemler dolayısıyla düzenlenen kâğıtlar ikinci maddede yazılı vergi, resim ve harçlardan müstesnadır.

Emlak Vergisi muafiyeti

MADDE 6. – İşyeri inşaatına veya kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımlara tahsis edilen arazi ve arsalarından bu arazi ve arazi ve arsalar üzerine inşa edilen binalar işyerlerinin iskânı alınıncaya kadar emlak vergisinden muafır.

Teşviklerin sınırı

MADDE 7. – Bu Kanunla tespit edilen vergi, resim ve harç, muafiyet ve istisnalardan faydalanılmış olması diğer kanunlarla öngörülen teşvik hükümlerinden faydalanılmasına mani değildir.

Cezalar

MADDE 8. – Bu Kanunda yer alan muafiyet ve istisnalardan işyeri inşaatı yapmak için yararlanmaların işyeri dışında başka bir amaçla kullanmaları halinde daha önce alınmayan vergi, resim ve harçlar Vergi Usul Kanununa göre cezalı olarak tahsil edilir.

Süre

MADDE 9. – Toplu işyeri yapımında muafiyet ve istisnalar işyerinin kullanıma başlaması ile sona erer.

MADDE 10. – Dinî hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan ibadethaneler, okullar, kütüphaneler, spor tesisleri ve bunların müstemilatı bu kanunun uygulanması bakımından işyeri sayılır.

MADDE 11. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12. – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesinde değişiklik yapılmasına dair Kanun Teklifim ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Suat Pamukçu
Bayburt

BAYBURT MİLLETVEKİLİ SUAT PAMUKÇU'NUN TEKLİFİ
KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNUN 15 İNCİ MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesinin 11 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

“ 11. Kamu kurum ve kuruluşların mamül ve hizmet reklâmı içermeyen ilanları hariç her türlü mamül ve hizmetlere ait ilan ve reklâm giderleri”

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GEREKÇE

Bilindiği üzere serbest piyasa ekonomisini benimsemiş olan ülkemizde bazı firmalar reklâm yolu ile haksız rekabet ortamı oluşturmakta ve bunu yaparken Devlete ödemesi gereken vergilerden yararlanmaktadır. Reklâm verecek malî gücü olmayan kuruluşlar aleyhine olan bu durumun düzeltilmesi kamu vicdanını da rahatlatacaktır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Cefi Kamhi
İstanbul

GEREKÇE

Bilindiği üzere 4108 sayılı Kanunla, genel bütçeye dahil dairelere, il özel idarelerine, belediyelere, vakıflara veya köylere bağışlanan camilerin inşası nedeniyle yapılacak harcamalar veya hertürlü bağış ve yardımlar ile mevcutların idamesi için yapılan her türlü maddî ve aynî bağış ve yardımların gider yazılmak suretiyle kurum kazancından indirme imkânı getirilmiştir.

Bu muafiyetin camilere yapılan bağışların yanı sıra tüm ibadethanelere yapılacak bağışlara da tanınması Anayasa'da yer alan eşitlik ve laiklik ilkelerine uygun düşecektir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ CEFİ KAMHI'NİN TEKLİFİ
KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ

MADDE 1. – 3.6.1949 tarih ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa 4108 sayılı Kanunla eklenen geçici 25 inci maddesinde geçen “cami” ibareleri “ibadethane” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun Bazı Maddeleri ile 2982 Sayılı Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muafırları Tanınması Hakkında Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Murat Karayalçın
Samsun

GEREKÇE

24.2.1984 Tarihli ve 2982 Sayılı, 25.10.1984 Tarihli ve 3065 Sayılı Kanunlarla, dar ve orta gelirliilerin vergi yükünü bir ölçüde hafifletmek amacıyla konut edinmelerine katkıda bulunulması ve kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımların teşvik edilmesi amacıyla bazı vergilerde muafiyetler getirilmiştir. Bu süreler 31.12.1997 tarihinde sona ermektedir.

Teklifle, geçmiş yıllardaki uygulamalarla paralel olarak, muafiyet sürelerinin 31.12.1999 tarihine kadar uzatılması amaçlanmaktadır.

Bu şekilde dar ve orta gelirliilerin vergi yükü bir ölçüde hafifletilerek konut edinmeleri imkânına katkı sağlanmakta, kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımlar teşvik edilmektedir.

SAMSUN MİLLETVEKİLİ MURAT KARAYALÇIN'IN TEKLİFİ

3065 SAYILI KANUNUN BAZI MADDELERİ İLE 2982 SAYILI KANUNUN BİR MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. — 25.10.1984 Tarihli ve 3065 Sayılı Kanunun geçici 8 ve 9 uncu maddeleri ile 24.2.1984 Tarihli ve 2982 Sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde yer alan süreler, 31.12.1999 tarihine kadar uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu Kanun hükümleri 1.1.1998 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

3065 Sayılı Kanunun Bazı Maddeleri ile 18.11.1995 tarih ve 4134 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Turhan Tayan
Bursa

GEREKÇE

Konut sahibi olmak isteyen dar gelirli vatandaşlarımıza ucuz konut temin etmek üzere kurulan Konut Yapı Kooperatiflerine çeşitli vergi ve harç muafiyeti getiren yasa 31.12.1997 tarihinde yürürlükten kalkacaktır. Bu muafiyetlerin kalkması konut yapı kooperatifçiliğinin gelişmesini balatalayacak, bütün umudunu, kooperatiften elde edeceği bir konut için çeşitli zorluklarla ödemeye çalıştığı aیدatlarının bir bölümü inşaat imalatı yerine vergi ve harçlara gidecektir.

Bu nedenlerle vergi ve harç muafiyetlerinin devamını uygun görmekteyiz.

BURSA MİLLETVEKİLİ TURHAN TAYAN'IN TEKLİFİ
3065 SAYILI KANUNUN BAZI MADDELERİ İLE 18.11.1995 TARİH VE 4134 SAYILI
KANUNUN BİR MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN
TEKLİFİ

MADDE 1. — 25.10.1994 Tarih ve 3065 Sayılı Kanunun Geçici 8 ve 9 uncu maddeleri ile 18.11.1995 Tarihli ve 4134 Sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“25.10.1994 Tarihli ve 3065 Sayılı Kanunun Geçici 8 ve 9 uncu maddeleri ile 18.11.1995 Tarihli ve 4134 Sayılı Kanunun 1 inci maddesinde yer alan süreler, 31.12.2002 yılına kadar uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun Hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muafıkları Tanınması Hakkında Kanunda ve Katma Değer Vergisi Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim.

25.11.1997

İsmail Köse

Erzurum

GENEL GEREKÇE

Ülkemizin nüfus artış hızı, geçmiş yıllara göre azalma gösterse de, dünya üzerindeki birçok ülkeden, özellikle de gelişmiş ülkelerden daha yüksektir. 65 milyonu bulduğu ifade edilen nüfusunun yaş gruplaması, oldukça genç bir nüfusa sahip olduğumuzu göstermektedir. Ne yazık ki, bu nüfusu oluşturan insanların millî geliri kişi başına 3000 Doları bile bulmamaktadır. Üstelik millî gelirin sosyal kesimler arasında dengesiz bir biçimde dağıldığı da bir başka üzücü gerçektir. Nüfusumuza ilişkin bir diğer saptama ise hızlı bir kentleşme süreci yaşamakta olduğumuzdur. Kırsal nüfus, köylerden ve küçük beldelerden şehirlere ve özellikle metropollere akmaktadır. Bu durum Türkiye’de ciddi bir konut sıkıntısı ortaya çıkarmaktadır. Artan ve yer değiştiren nüfusun konut ihtiyacının karşılanmasında altyapı, ulaşım, maliyet, çevre değerleri gibi sektörün tüm yönlerini içeren planlı bir politika belirlenmediği ve belirlenen kısımlarına da uyulmadığı için sağlıklı, çarpık bir kentleşme yaşanmıştır. Yalnızca büyük şehirlerde değil, orta büyüklükte, hatta küçük kent ve ilçelerde bile insanların başını sokacak bir ev sahibi olabilmek için çok yüksek bedeller ödemek zorunda kaldığı gibi, oturdukları yerlerde mutluluk ve huzur duyacak şartlara sahip olamamışlardır.

Konut sorununu çözmek, vatandaşlarımıza hem maddî yönden uygun şartlarda ev sağlamak hem de düzenli bir yaşam alanı sunmak amacıyla çeşitli uygulamalar da gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Toplu konut uygulamaları, yapı kooperatifçiliğinin geliştirilmesi, belediyelerin altyapı ve üstyapıya yönelik girişimleri olumlu gelişmeler olarak değerlendirilebilir.

Bu gelişmelere mevzuatta yapılan düzenlemelerle hız ve yön verilmek istenmiştir. Konut sektörüne destek vermek amacıyla Katma Değer Vergisi Kanununda ve Konut İnşaatında ve Kalkın-

mada Öncelikli Yörelerde Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muafıllıkları Tanınması Hakkında Kanunda öngörülen teşvik niteliğinde düzenlemelerin katkıları konut sektörüne nefes aldırılmış, yüksek girdi ve maliyetlerle birlikte uzun vadede kâr ile çalışan sektör, sosyal amaçları gerçekleştirmeye yönlendirilmiştir. Bu nedenle anılan kanunlarla sağlanan hakların belli bir süre daha geçerli kılınması faydalı olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — 24.2.1984 tarihli ve 2982 sayılı Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muafıllıkları Tanınması Hakkında Kanundaki ve 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 8 ve 9 uncu maddelerindeki hükümler ile, dar ve orta gelirli konut edinimlerine katkıda bulunulması ve kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımların teşvik edilmesi amacıyla bazı vergilerde muafiyetler getirilmiştir. 31.12.1995 tarihinde sona erecek olan; konut teslimleri ve konut yapı kooperatifleri ile kanunla kurulmuş sosyal güvenlik kuruluşları ve belediyelere yapılan konut inşaatlarına ilişkin taahhüt işlerine, konut inşaatları ve kalkınmada öncelikli yörelerdeki yatırımlara tanınan istisna ve muafiyetlerin geçerlilik süresi, 18.11.1995 tarihinde çıkarılan 4134 sayılı Kanun ile 31.12.1997 tarihine kadar uzatılmıştır. Teklif ile konut sektörüne ilişkin genel gerekçede belirtilen durumların sürmesi nedeniyle istisna ve muafiyetlerin hiç değilse 2000 yılına kadar uzatılması öngörülmektedir.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir. Teklifin kanunlaşma süreci ve istisnalar ile muafiyetlerin sona ereceği tarih göz önüne alınarak yürürlük tarihi belirlenmiştir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

ERZURUM MİLLETVEKİLİ İSMAİL KÖSE'NİN TEKLİFİ

KONUT İNŞAATINDA VE KALKINMADA ÖNCELİKLİ YÖRELERDE YAPILACAK YATIRIMLARDA VERGİ, RESİM VE HARÇ İSTİSNA VE MUAFLIKLARI TANINMASI HAKKINDA KANUNDA VE KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. — 24.2.1984 Tarihli ve 2982 Sayılı Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muafıllıkları Tanınması Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinde ve 25.10.1984 Tarihli ve 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 8 ve 9 uncu maddelerinde yer alan süreler 31.12.1999 tarihine kadar uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu Kanun hükümleri 1.1.1998 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

31.12.1960 Tarihli ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı Madde, 9 uncu Bendine Fıkralar Eklenmesine Dair Kanun Teklifimiz ve Gerekçesi İlişikte Sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Gencay Gürün

İzmir

Ercan Karakaş

İstanbul

Bülent Tanla

İstanbul

Fikret Ünlü

Karaman

Yılmaz Karakoyunlu

İstanbul

Ali Dinçer

Ankara

Bülent Akarcalı

İstanbul

GEREKÇE

Ülkemizde bütçeden kültüre ayrılan pay her yıl giderek biraz daha azalmaktadır. 1998 Kültür Bakanlığı bütçesi henüz kesinleşmemekle birlikte genel bütçeden aldığı pay bir önceki yıla göre yüzde 23 oranında azaldı. Bütçenin binde 33'ü Kültür Bakanlığına ayrıldı. Bu oran 5 yıl önce binde 7 civarındaydı. Bu payın UNESCO'nun da öngördüğü şekilde en az yüzde 1'e çıkartılması yerine, her yıl giderek azaltılması kültür yaşamımızı ve ülkemizi fakirleştirmektedir. Kültür Bakanlığının bu bütçe ile kültürel varlıkları koruması, arkeolojik kazılarla kültür mozayigimizi gün ışığına çıkarması ve sanatsal faaliyetleri yaygınlaştırması kolay değildir.

Diğer yandan Türkiye'de kültürel varlıkların korunması, araştırılması, geliştirilmesi ve tanıtılması için özel kişi ve kuruluşlara yapılan katkıları özendirerek önlemler tam değildir.

Sanayi alanında bazı sektör ve yöreler için yüzde yüz oranına varan yatırım indirimleri ve çeşitli bağışlıklar ya da olanaklar tanınmakta, sermaye piyasasının geliştirilmesi amacıyla, bu piyasada oluşan kazançlardan ve değer artışlarından vergi alınmamakta, turizm sektörüne geniş vergi özendirmeleri sağlanmaktadır.

Çeşitli alanlarda vergi indirimleri ve bağışlıklar bu denli geniş tutulmuşken kültürel amaçlı yatırım ve harcamaların desteklenen etkinlikler arasında yer almaması hem büyük bir eksiklik, hem de eşitsizliktir. Geçtiğimiz yıllarda bu alanda yapılan öneriler genellikle Maliye Bakanlığının olumsuz tutumu dolayısıyla sonuçlandırılmamıştır.

Bilindiği gibi kültürel varlıkların geliştirilmesi ve tanıtılması, sanatın desteklenmesi, eğitim sürecinin de ayrılmaz bir parçasıdır. Günümüzde, ekonomik kalkınmanın kültür, eğitim ve sanat boyutu da öne çıkarılmadan, yalnızca sermaye, makine ve donanım gibi fiziksel yatırımların özendirilmesiyle sağlanamayacağı çok açıktır.

O nedenle vergi yasalarında değişimin söz konusu olduğu bir dönemde, kültür ve sanat için yapılacak yatırım ve harcamaların da desteklenmesine yönelik düzenlemelerin yapılması yerinde bir hareket olacaktır.

Kültür ve sanat alanındaki temel yatırımların yanı sıra, çeşitli sanat ya da kültür dallarında kurulacak özel araştırma, eğitim ve uygulama merkezlerinin, müze, kütüphane, arşiv ve benzeri nitelikteki kurum ya da tesislerin gerçekleştirilmesi ve işletilmesiyle ilgili harcamaların vergi bağışlığından yararlandırılması kültürel gelişmeye önemli bir ivme kazandıracaktır.

Ayrıca maddî getirisi yeterli olmayan kültürel ve sanatsal etkinliklerin sponsorluğunu üstlenebilecek özel ve tüzel kişilerin bu işler için yapacakları harcamaları gelir vergilerinden düşürmeleri kültürel ve sanatsal etkinlikte bulunmak isteyen kişilerin ve kurumların parasal ihtiyaçlarını karşılayabilmelerine imkân sağlayacaktır.

Bu teklif kültürel varlıkların geliştirilmesi ve sanata verilen desteğin artırılması amacıyla hazırlanmıştır.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ ERCAN KARAKAŞ VE 6 ARKADAŞININ TEKLİFİ
3.12.1960 TARİHLİ VE 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNUNUN 40 INCI MADDESİNİN 9 UNCU BENDİNE FIKRALAR EKLENMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. — 31.12.1960 Tarihli ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesine aşağıdaki bent ve fıkralar eklenmiştir.

a) Genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli dairelere, il özel idarelerine veya köylere bağışlanan kütüphane, müze, sanat galerisi, kültür merkezi ve sinema, tiyatro, opera, bale ve sanatsal etkinliklerin sağlandığı tesisler veya bu tesislerin inşası için ilgili kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar,

b) Mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımlar,

c) Kültür Bakanlığınca da desteklenen veya desteklenmesi uygun görülen uluslararası sanatsal organizasyonlara özel ve tüzelkişilerce sponsor olarak yapılan yardımlar,

d) Sinema, tiyatro, opera, bale, klasik müzik, klasik Türk müziği, resim ve plastik sanatlar alanındaki üretim ve etkinlikler ile bu alanlarda kurulacak özel araştırma, eğitim ve uygulama merkezlerine özel ve tüzelkişiler tarafından yapılacak harcamalar,

e) Türkiye genelinde arkeolojik kazılara özel ve tüzelkişilerce sponsor olarak yapılan harcamalar.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muafıkları Tanınması Hakkındaki Kanunda ve Katma Değer Vergisi Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Naci Terzi
Erzincan Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Ülkemizin nüfus artış hızı ve şehirlere yönelik hızlı göç hareketi, her yıl ortalama 450 bin yeni konut inşasını gerektirmektedir. Oysa ülkemizdeki yıllık konut üretimi ancak 250 bin dolayındadır. Konut yapımı değişik yollarla teşvik edilmediği takdirde bu açık, giderek artan oranda büyümeye devam edecek ve altından kalkılmaz bir hal alacaktır.

İnsanlarımızın başlarını sokacak bir yuvaya, ekme kadar, su kadar ihtiyaç duydukları, bu nedenle de dışlerinden tırnaklarından artırdıkları ile ev sahibi olmak için büyük fedakârlıklar gösterdikleri unutulmamalıdır.

İhtiyaç kadar konut üretimi gerçekleştirilemediği için özellikle büyükşehirlerde konut fiyatları ve kira bedelleri astronomik miktarlara ulaşmakta, bu da zaten geçim zorluğu çeken dargelirli insanlarımızın hayatlarını daha da zorlaştırmaktadır. Sırf bu nedenle toplumsal huzur bozulmakta, ev sahipleri ile kiracılar arasında istenmeyen olaylar ve davalar görülmektedir.

24.12.1984 tarih ve 2982 sayılı Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muaflıkları Tanınması Hakkında da bir kanun çıkartılmıştır.

Ayrıca konut yapımını teşvik etmek amacı ile, 25.10.1984 tarih ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 8 ve 9'uncu maddeleri ile bazı vergilerde muafiyetler getirilmiştir.

Bu kanunların sona eren istisna süreleri, en son 31.12.1995 tarihinde yapılan değişiklikle 31.12.1997 tarihine kadar uzatılmıştır.

Ülke olarak konut yapımını kolaylaştırmak ve hızlandırmak zorunda olduğumuza göre, konut inşasını teşvik etmek durumunda olduğumuz açıktır. Bu nedenle gerek bu kanunların 31.12.1997 tarihinde dolacak olan istisna süreleri bu tarihten itibaren yeniden uzatılmalı, gerekse yeni yeni teşvikler getirilmelidir. Bu konudaki konut yapım kooperatiflerinin haklı taleplerine Yüce Meclis olarak cevap verilmelidir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – 24.2.1984 tarihli ve 2982 sayılı Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muaflıkları Tanınması Hakkındaki Kanundaki ve 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 8 ve 9 uncu maddelerindeki hükümler ile, dar ve orta gelirliilerin konut edinmelerine katkıda bulunulması ve kalkınmada öncelikli yörelere yapılacak yatırımların teşvik edilmesi amacıyla bazı vergilerde muafiyetler getirilmiştir. Söz konusu kanunlarla getirilmiş bulunan muafiyetlerin süresi 31.12.1995 tarihinde dolmuş, ancak 18.11.1995 tarihinde çıkartılan 4134 sayılı Kanun ile 31.12.1997 tarihine kadar uzatılmıştır. 31.12.1997 tarihinde bu kanunların dolan süresinin, Kooperatiflere nefes aldirmek adına 2000 yılına kadar uzatılması öngörülmektedir.

2. – Yürütme maddesidir. Teklifin kanunlaşması süreci ve istisnalar ile muafiyetlerin sona ereceği tarih gözönünde bulundurularak yürürlük tarihi belirlenmiştir.

3. – Yürütme maddesidir.

ERZİNCAN MİLLETVEKİLİ NACİ TERZİ'NİN TEKLİFİ

KONUT İNŞAATINDA VE KALKINMADA ÖNCELİKLİ YÖRELERDE YAPILACAK YATIRIMLARDA VERGİ, RESİM VE HARÇ İSTİSNA MUAFLIKLARI TANINMASI HAKKINDA KANUNDA VE KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Madde 1. – 24.2.1984 tarihli ve 2982 sayılı Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muaflıkları Tanınması Hakkında Kanununun 9 uncu maddesinde ve 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 8 ve 9 uncu maddelerinde yer alan süreler 31.1.1999 tarihine kadar uzatılmıştır.

Madde 2. – Bu kanun hükümleri 1.1.1998 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3. – Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

25.10.1984 tarih ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 28 inci maddesinin değiştirilmesi ile ilgili Kanun Teklifimiz gerekçeleri ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Gereğini arz ve teklif ederiz.

13.2.1998

Saygılarımızla,

Mahmut Yılbaş
Van
Hamdi Üçpınarlar
Çanakkale
Mehmet Batallı
Gaziantep

Metin Işık
İstanbul
Ayseli Göksoy
Manisa
Refaiddin Şahin
Ordu

Muzaffer Arıkan
Mardin
Ferit Bora
Diyarbakır
Mehmet Korkmaz
Kütahya

GENEL GEREKÇE

Orta ve alt gelir gruplarının en önemli harcama kalemlerini temel gıda maddeleri oluşturmaktadır. Temel gıda maddelerinin KDV oranlarının belirlenmesindeki yetki Bakanlar Kurulunun inisiyatifinden çıkarılarak kanunla kesinleştirilmesi bir zaruret haline gelmiştir. Bu Kanun değişikliği ile Bakanlar Kuruluna en fazla % 5 oranında olabilecek temel gıda maddelerinin KDV oranlarını uygun gördükleri takdirde % 1'e kadar indirebilmede hareket serbestisi yetkisi de tanınmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Günümüz ekonomik güçlükleri altında en büyük zorluğu orta ve alt gelir grupları çekmektedir. Bu gelir gruplarının en önemli harcama kalemleri olan temel gıda maddelerinin KDV oranlarında yapılacak bu tür bir değişiklikte bir nebze olsun geçinme güçlüğünün önünde geçilebilecektir.

Madde 2. – Yürürlük maddesidir.

Madde 3. – Yürütme maddesidir.

DEMOKRAT TÜRKİYE PARTİSİ GRUP BAŞKANI VAN MİLLETVEKİLİ MAHMUT YILBAŞ, GRUP BAŞKANVEKİLLERİ İSTANBUL MİLLETVEKİLİ METİN IŞIK, MARDİN MİLLETVEKİLİ MUZAFFER ARIKAN VE 6 ARKADAŞININ TEKLİFİ
**KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNUNUN 28 İNCİ MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. – 25.10.1984 tarih ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Katma Değer Vergisi oranı temel gıda maddeleri için % 5'i geçemez, Diğer her bir işlem için % 10'dur. Bakanlar Kurulu bu oranları % 1'e kadar indirmeye, temel gıda maddeleri hariç diğer kalemlerde dört katna kadar artırmaya, bu oranlar dahilinde muhtelif mal ve hizmetler ile bazı malların perakende safhası için farklı vergi oranları tespit etmeye yetkilidir.”

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu Yürütür.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

22.3.1998

*Esas No. : 1/708, 2/72, 2/73, 2/75, 2/129,
2/154, 2/166, 2/182, 2/191, 2/194, 2/221,
2/270, 2/287, 2/293, 2/323, 2/369, 2/420,
2/459, 2/493, 2/884, 2/959, 2/960,
2/1015, 2/1019, 2/1070*

Karar No. : 46

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan, Bakanlar Kurulunca 24.1.1998 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, Komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi talebi ile sunulan, Başkanlığımızca da 27.1.1998 tarihinde Komisyumuza havale edilen, “Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılmaşı Hakkında Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 10.2.1998 tarihinde yaptığı 36 ncı birleşiminde, Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Zekeriya Temizel’in başkanlığında, Komisyonumuzda bulunan muhtelif vergi kanunlarına ilişkin tekliflerin sahipleri, Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile ilgili meslek kuruluşlarının temsilcilerinin de katılımıyla Tasarının geneli üzerindeki görüşmelere başlanılmıştır.

Bilindiği gibi, kamu harcamalarının finansmanında kullanılan en önemli ve sağlam gelir kaynağı olan vergiler, kamu hizmetlerinin gerçekleştirilmesi için gerekli finansmanı sağlamanın yanında, ekonomik büyümeyi teşvik edici bir mahiyet de taşımaktadır.

Çağdaş bir vergi sistemi; Devletin ihtiyacı olan geliri, düzenli olarak sağlayan, gelir dağılımında adaleti gözönünde tutan ve kişiler ile gelir unsurları arasında tarafsızlık ilkesinden hareket ederek gelir dağılımının iyileştirilmesine katkıda bulunan, ekonomik büyümeyi teşvik edici, basit, ödeme gücü ilkesine dayalı ve vergi toplama maliyetini asgarî seviyeye indiren bir sistem olmalıdır.

Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal ortamda, mevcut vergi sistemindeki adaletsizliklerin giderilmesi amacıyla köklü bir vergi reformuna ihtiyaç duyulmaktadır.

İhtiyaç duyulan reformun temel ilkeleri ise; vergi tabanının genişletilmesi, vergi kayıp ve kaçakların önlenmesi, kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması, sistemin basit ve açık hale getirilmesi, vergisini düzenli olarak ödeyen bireylerin vergi yükünü artırmadan, vergi gelirlerinin artırılması olarak özetlenebilir.

Ülkemizde mükelleflerin vergisel kararlarını etkileyen faktörler; vergi sisteminin içinde yaşanabilirliği, vergi ziyalı halinde yakalanma olasılığı, yakalanma halinde de cezaların caydırıcılığı olarak belirlenir.

• Türk vergi sisteminde bu üç kritik alanla ilgili aşağıdaki tespitlerde bulunulmuştur.

– Türk vergi sistemi, içinde yaşanamaz hale gelmiş, diğer bir ifadeyle mükelleflerin iktisadi faaliyetlerini sürdürebilmeleri için vergi kaçırmalarını ya da vergi ödemekten kaçınmalarını haklı gösterecek gerekçeler ortaya çıkmaya başlamıştır.

– Vergi sisteminde, ödenmesi gereken vergilerin tahsilini güvence altına alacak mekanizmalar kurulamamış ve vergi kaçırmanın yakalanma olasılığı gittikçe azalmıştır.

– Vergi kaçırırken yakalananlar için, etkili ve caydırıcı bir ceza sistemi kurulamamış ve neredeyse kaçırılmayı kârlı çıkaracak bir ceza yapısına doğru gidilmiştir.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

– Vergi sistemi ve kamu finansmanının içinde bulunduğu darboğazdan kurtulması amacıyla, Türk vergi kanunlarında yer alan maddelerin yaklaşık yirmide birinde değişiklik öngören, aşağıda maddeler halinde sunulan konularda yeni düzenlemeler getirilmiştir.

– Vergi tabanının genişletilmesinde ilk adım olarak 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunundaki gelir tanımı genişletilmekte, vergileme terminolojisi ile ifade edilirse, kavranamayan gelir bırakılmaktadır.

– İçinde yaşanabilir bir vergi sistemi hedefi doğrultusunda, gelir, kurumlar, veraset ve emlak vergisi oranlarıyla, tapu harçlarında köklü indirimle gidilmektedir. Gelir vergisindeki oran indirimlerinin, bütçe hedefleri ve ekonomik istikrar programı doğrultusunda bütçe gelirlerinde beklenmeyen bir azalmaya sebep olmaması amacıyla 1998 ve 1999 yıllarında, iki aşamada uygulanması öngörülmektedir.

– Kurumların dağıtılmayan kazançları üzerindeki gelir vergisi stopajı kaldırılarak, kurumlar vergisi tek isim altında basitleştirilmekte, bu suretle kurumlar vergisinde çift başlılık giderilmekte, vergi sonrası kazançlar ise sadece dağıtım halinde stopaja tabi tutularak, gelirin vergilemesinde gerçek kısmı entegrasyon sistemine geçilmekte ve üniter yapının sağlıklı çalışması sağlanmaktadır.

– Gelir vergisinde kazanılmamış gelirin vergilenmesine son verilmekte, hayat standardı esası tamamen yürürlükten kaldırılarak, yerine gerçek gelirlerin vergilenmesi uygulamasına geçilmektedir. Gelir ve kurumlar vergilerinde geçmiş yıl vergisi üzerinden geçici vergi alınması uygulamasına son verilerek, işletmelere aylık malî tabloları üzerinden, kazandıkça vergi ödeme yükümlülüğü getirilmektedir.

– Ekonomik ve sosyal açıdan kalmasında yarar bulunanlar ile vergi tekniği açısından gerekli olan muafiyet ve istisnalar uygulanmaya devam edilirken, rekabet eşitsizliği yaratan, belge düzenini ve vergi tabanını olumsuz yönde etkileyen istisna ve muafiyetler daraltılmaktadır.

– Yap-ışlet yatırımlarına yeniden değerlendirme hakkı tanınarak, yabancı sermayenin getirdiği döviz cinsinden sermayede ortaya çıkan kur farklarının vergilendirilmemesi sağlanmakta ve ülkenin şiddetle ihtiyaç duyduğu fizikî yabancı sermayeyi engelleyici faktörler ortadan kaldırılmaktadır.

– Mükellefin haklı sebebe dayanmadan bekletilen vergi iadesi alacaklarına devletin faiz ödemesi uygulaması getirilmektedir.

– Etkinliği kalmayan motorlu taşıtlar vergisinin taşıt pulu vasıtasıyla toplanması yerine, taşıtların tescil ve kayıt işlemlerinin yapıldığı yer vergi dairesine ödenmesi usulü getirilmektedir.

– Tasarının temel hedeflerinden birisi de, ülkenin tüm bireylerinin kayıt dışı işlemlerin takibi ve vergi sisteminin işleyişine katkıda bulunmasını sağlamaktır. Bu doğrultuda götürü usul kaldırılarak basit usule geçilmekte, zıraî kazançta temel vergileme usulü stopaj olarak belirlenmekte, vergiden muaf ésnafın muafiyeti devam ettirilmekte, ancak sözkonusu ayrıcalıktan yararlanabilmeleri için belge toplama şartı getirilmektedir.

– Ceza sistemine caydırıcılık ve basitlik kazandırılarak vergi cezalarında ekonomik suça ekonomik ceza ilkesi hayata geçirilmektedir. Vergi ziyana sebebiyet verenlere, kaçırılan verginin bir

katı tutarında ceza getirilerek, kaçırılan verginin ve uygulanan cezanın zaman içerisinde değerinin aşınması engellenmekte, vergi ziyana sebebiyet verenler Maliye Bakanlığınca basın ve yayın organları kanalıyla teşhir edilmekte, sahte evrak düzenlenmesi halinde bu yola başvuranlara özgürlüğü kısıtlayıcı ceza uygulamaları getirilmektedir.

Komisyonumuz tasarının geneli üzerindeki görtişmelere 10.2.1998 tarihinde yapmış olduğu 36 ncı birleşimde başlamıştır. Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı Biltekin Özdemir'in açış konuşmasında;

– Parlamentoların en önemli fonksiyonlarından birisinin de kamu gelirlerinin toplanmasına yönelik düzenlemeleri gerçekleştirmek olduğu,

– Ülkemizde ilki 1950 yılında ve vasıtasız vergiler alanında, ikincisi de 1985 yılında vasıtalı vergiler alanında, Katma Değer Vergisinin vergi sistemimize dahil edilmesi olmak üzere, iki önemli vergi reformunun gerçekleştirildiği, tasarı ile getirilen düzenlemenin de üçüncü köklü reform sayılması gerektiği,

– Tasarı ile, vergi tabanının genişletilmesi, gelir tanımına her türlü geliri içine alacak bir içerik kazandırılması, muafiyet ve istisnaların önemli ölçüde azaltılması suretiyle yatay eşitliğin; belge düzenine işlerlik kazandırılması, vergi kimlik numarası getirilmesi, vergi dilimlerinin genişletilmesi suretiyle de dikey eşitliğin sağlandığı,

– Kayıtlı ekonominin bir katı büyüklükte olduğu tahmin edilen kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasını sağlayacak düzenlemelerin getirildiği,

– Getirilen düzenlemelerin serbest piyasa ekonomisini benimsemiş olan bir ülkede, ekonominin aslı unsurlarından birisini teşkil ettiği, böylelikle kaynakların hem ulusal, hem de uluslararası düzeyde optimal dağılımının gerçekleştirilmesi suretiyle verimliliğin artırılabilceği,

gibi hususları ifade etmiştir. İlgili meslek kuruluşları adına yapılan açıklamalarda;

– Hayat standardı esasının ve götürü verginin kaldırılması, vergi oranlarının düşürülmesi, vergi kimlik numarası getirilmesi gibi ileri düzenlemeleri içeren tasarının esas itibarıyla olumlu karşılandığı,

– Tasarının en önemli teknik eksikliğinin, enflasyon muhasebesine yer verilmemesi olduğu, enflasyonun etkisinin giderilmesine ilişkin düzenlemelerin, tasarının çeşitli maddelerine dağıldığı, ayrıca; çeşitli vergi kanunlarında da benzer düzenlemelere yer verildiği, bu nedenle vergi sisteminizin karmaşık içinden çıkılmaz bir hal aldığı, enflasyon muhasebesine mutlaka yer verilmesi gerektiği,

– Tasarıda, ücretli kesimi rahatlatan bir düzenlemeye yer verilmediği, ücretliler için ayrı bir gelir vergisi uygulamasına gidilmesi gerektiği,

– Türkiye'de faal nüfusun %40'ını oluşturan ücretlilerin gelir vergisi mükelleflerinin %70'ini oluşturduğu, vergi yükünün esas itibarıyla küçük esnaf ve ücretlilerin üzerinde olduğu, buna karşılık ticarî ve serbest meslek kazancı elde edenlerin yarısından çoğunun vergi mükellefi olmadığı, dolayısıyla Türk vergi sisteminin yatay ve dikey eşitlik ilkesinden uzaklaşmış olduğu,

– Ülkemizde toplam vergi hâsılatının yeterince yüksek olmadığı, vergi oranlarının indirilmesinin en azından ilk iki yıl için gelir kaybına yol açabileceği, bunun da bütçe açıklarını artırabilceği,

– Halen uygulanmakta olan KDV oranlarının yüksek olması nedeniyle vergi kaçakçılığı eğiliminin arttığı, bu nedenle oranların düşürülmesi gerektiği,

– Kooperatiflere tanınan muafiyetin tasarıda getirilen düzenlemeler ile kaldırıldığı, bunun kooptifleri olumsuz yönde etkileyeceği,

– Vergi iadesi uygulamasının aylık hale getirilmesinin ücretli kesimi rahatlatıcı bir düzenleme olacağı,

– Vergi dairesinde çalışanları, vergi incelemesi yapanları, muhasebecileri ve malî müşavirleri rahatlatacak bir malî tatilin getirilmesi gerektiği,

gibi hususlara değinilmiştir. Daha sonra tasarının geneli üzerinde söz alan Komisyon üyeleri ve Komisyon üyesi olmayan milletvekilleri, yapmış oldukları açıklamalarda;

– Tasarının esas olarak memnuniyetle karşılandığı, ancak; önemli eksiklerinin de gözardı edilmemesi gerektiği,

– Ülkemizin sözkonusu ekonomik sorunlarını çözmeye vergi reformunun tek başına yeterli olamayacağı, bir harcama reformunun da gerçekleştirilmesi gerektiği, esasen tasarının bir reform tasarısı sayılamayacağı,

– Mevcut vergi sistemi hakkında gerekçede ileri sürülen eleştirilere katıldığı, Türkiye’de vergi yükünün özellikle dar gelirli ve ücretliler üzerinde toplandığı,

– Tasarıda vergi gelirlerinin %52’sini sağlayan ücretli kesimi rahatlatacak ciddi bir düzenlemeye yer verilmediği, bu bakımdan tasarının sosyal yönünün zayıf kaldığı,

– Türkiye’de vergi reformlarının asıl hedefinin devlet gelirlerini artırmak olduğu, bu nedenle vergi adaletinin sağlanması, gelir dağılımının düzeltilmesi gibi hedeflerin ikinci planda kaldığı,

– Ülkemizde vergi dağılımının adaletsiz, vergi yükünün az, vergi kapsamının dar olduğu gibi sorunların yıllardır dile getirildiği, enflasyonu aşağı çekecek bir istikrar programı içinde vergi gelirlerini artıracak bir düzenlemeye ihtiyaç bulunduğu,

– Mevcut ekonomik koşullarda rantın, yatırımdan daha kârlı hale geldiği, bu durumu önleyecek, istihdam yaratıcı yatırımları teşvik edecek her türlü düzenlemenin takdirle karşılandığı,

– Vergi ödemenin vatandaş olmanın bir gereği olduğu, vergilerin kamu harcamalarının finansmanında devletin en önemli gelir kaynaklarından birisi olmakla kalmayıp aynı zamanda, gelir dağılımının düzeltilmesi, yatırım ve üretim seviyesinin belirlenmesi, fiyat istikrarının sağlanması ve işsizliğin önlenmesi gibi temel ekonomik ve sosyal hedeflere ulaşmada, önemli bir maliye politikası aracı olduğu ve vergi sisteminin bu hedeflere yönelik olarak düzenlenmesi gerektiği,

– Türkiye’de enflasyonun yüksek oluşu, kişi başına düşen gelirin yetersizliği, bölgelerarası dengesizlik, gelir dağılımının bozukluğu, vergi bilincinin gelişmemiş olması ve toplanan vergilerin sağlıklı harcanmadığı şeklindeki inançların vergi sistemini olumsuz yönde etkilediği, bu nedenle vergi reformunun bir harcama reformu ile desteklenmesi gerektiği,

– Vergi sisteminin adil ve makul olmasının yanı sıra, ekonomik faaliyetleri de teşvik etmesi gerektiği,

– Vergi kanunlarının sık sık değişmesinin ve mevzuatta çeşitli vergi kanunu bulunmasının hem vergi idaresi hem de mükellefler açısından uygulamayı güçleştirdiği,

– Tasarının kamuoyu desteğine sahip olduğu, enflasyonla mücadele, gelir dağılımının düzeltilmesi, millî gelirin artırılması gibi hedeflere ulaşma konusunda bütçe kanunundaki samimiyetin bu tasarı ile de sürdürüldüğü,

– Belge düzeninin getirilerek kayıtdışı ekonominin kayda alınması, hayat standardı esasına son verilerek kazanılmış gelirin vergilendirilmesi, istisna ve muafiyetlerin daraltılması, alt gelir

gruplarının vergi yükünün azaltılması, gelir tanımının çağdaş bir içeriğe kavuşturulması gibi yenilikler nedeniyle, tasarının gerçekten bir reform sayılabileceği,

– Getirilen düzenlemenin sistemin işleyişini ve kaynak dağılımını hangi noktalarda nasıl etkilediğinin net olarak ortaya konulması gerektiği,

– Tasarı ile kayıtdışı ekonominin kavranarak kayıt altına alınmasının mümkün olup olmayacağı hususunda tereddütler bulunduğu, esasen kayıtdışı ekonominin anlaşılır bir tanımının da yapılmamış olduğu, bu nedenle de, vergi matrahı oluşmadığı için bazı ekonomik faaliyetlerden vergi alınamaması gibi bir sonuç doğurabileceği,

– Toplanan vergi gelirlerinin gerçek kamu hizmetlerinden çok faiz ödemelerine ayrıldığı, bu durumun ülkemizde zaten yeterince gelişmemiş olan vergi bilincini olumsuz etkilediği, vergi bilincinin geliştirilmesi ve kamuoyu desteğinin sağlanması için bir harcama reformunun mutlaka gerçekleştirilmesi gerektiği,

– Enflasyonun aşağı çekecek ve Türkiye'yi belirli bir gelişme sürecine taşıyacak bir program çerçevesinde vergi gelirlerinin artırılması suretiyle devletin faiz yükünden kurtulmasını sağlayacak bir vergi düzenlemesine ihtiyaç duyulduğu, tasarı ile vergi kapsamının genişletilerek vergi oranlarının da düşürülmesi suretiyle vergi yükünün artırılmadan vergi gelirinin artırılacağı iddiasının ortaya atıldığı, ancak, bu konuda tasarının net düzenlemeler içermediği, getirilen düzenlemenin gelir kaybına yol açıp açmayacağına açık olarak görülemediği,

– Tasarının çok önemli bazı teknik düzenlemeler ve yenilikler içermekle beraber mevcut ekonomik sorunların çözümünde tek başına yeterli bir düzenleme olamayacağı,

– Tasarıda yer alan gelir tanımının yeterince açık olmadığı, bir taraftan sisteme basitlik ve açıklık getirilirken, diğer taraftan getirilen yeni düzenlemelerle, bazı alanlarda karmaşıklığa yol açılacağı gibi bir izlenim edinildiği,

– Vergi oranlarını herkes için azaltan bir sistem yerine, ücretli kesimin ciddi şekilde rahatlatıldığı, ücretliler için ayrı gelir vergisi tarifelerini içeren, asgari ücretlilere özel bir vergi indirimi getiren bir düzenlemenin mutlaka yapılması gerektiği,

– Yatırımcıların ve tasarruf sahiplerinin getirilen düzenlemeden ne yönde ve ne oranda etkileceği, sistemin işleyişinde etkinlik sağlanıp sağlanmadığı gibi konuların tereddüt doğurmayacak şekilde izah edilmesi gerektiği,

– Vergi oranları düşürülürken diğer yandan mükelleflerin doğru beyanda bulunmalarını sağlayacak önlemlerin de birlikte düşünülmesi gerektiği,

– Vakıf ve derneklere yapılan bağışlardan stopaj alınmasının bu kuruluşların malî kaynaklarını olumsuz yönde etkileyeceği,

– KDV oranlarının yüksek olduğu, özellikle eğitim, sağlık, gıda gibi harcamalara uygulanan KDV oranlarının düşürülmesinin ve vergi iadelerinin aylık olarak düzenlenmesine ilişkin uygulamaların tasarıda yer almadığı,

– Vergi denetiminin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için gerekli önlemlerin alınmasının zorunlu olduğu, halen %2 olan vergi inceleme oranının yeterli olmadığı,

– Maliye Bakanlığında ciddi bir yapısal reforma ihtiyaç duyulduğu, mevcut teknik donanımın sistemi ıslah etmede yeterli olamayacağı,

– Getirilen düzenleme memnuniyetle karşılanmakla beraber, uygulamanın da önemli olduğu, esasen mevcut mevzuatın hakkıyla uygulanması halinde bile vergi gelirlerinin artırılabilceği,

– Caydırıcı bir ceza sistemi getirilmesinin yerinde olduğu, ancak bunun yanında öngörülen cezaların da etkin bir şekilde uygulanması gerektiği,

– Uygulamanın başarılı olabilmesi için ilgili meslek odaları ile işbirliğine gidilmesinin yararlı olacağı,

şeklinde görüş ve eleştirileri dile getirmişlerdir.

Tasarının geneli üzerinde, Hükümet adına yapılan açıklamalarda ise;

– Türkiye’de hiç bir toplum kesiminin vergi sisteminden memnun olmadığı,

– Vergi potansiyelinin neredeyse bir katının vergi dışında kaldığı, önümüzdeki yıllarda hiçbir önlem alınmadığı takdirde vergi gelirlerinin bütçenin faiz giderlerini bile karşılamayacağı,

– Vergi sisteminin özellikle mükellefler açısından içinde yaşanılması çok zor, ekonomik faaliyetleri yanlış yönlendiren, bazı ekonomik faaliyetleri engelleyen, bazılarını ise haksız olarak teşvik eden bir özellik taşıdığı, vergi tabanının geniş olmaması nedeniyle belirli mükelleflerin sürekli olarak vergi verdiği, kayıtlı ekonomi büyüklüğünde bir kayıtdışı ekonomi bulunduğu,

– Kazanılmayan gelirden vergi alınırken, kazanılan gelirin vergi dışında kaldığı, vergi oranlarının neredeyse ekonomik faaliyetleri yok edecek derecede yüksek olduğu, yüksek vergi oranlarının da doğal olarak vergi kaçırma sonucunu doğurduğu,

– İstihdam yaratıcı faaliyetler yüksek vergi oranları ile cezalandırılırken, yatırım yapmadan, istihdam yaratmadan gelir elde edenlerin adeta ödüllendirildiği,

– Vergi inceleme oranının % 2 civarlarında gerçekleştiği, bu oranın çok düşük olduğu, vergi kayıp ve kaçaklarının neredeyse toplanan vergi miktarına ulaştığı,

– Tasarı ile götürü mükelleflerden, vergiden muaf esnafa, ziraat kazanç mükelleflerinden, kurumlar vergisi mükelleflerine kadar, sistemin basitleştirildiği şimdiye kadar vergiden kaçmak veya kaçınmak için sebep teşkil eden bütün unsurların sistemden ayıklandığı,

– Tasarı ile getirilen düzenlemenin basit ve anlaşılır olduğu, ancak sonuçları itibarıyla Türk Vergi Sisteminin yapısını ve niteliğini tamamen değiştirdiği,

– Gelir tanımına bütün ekonomik faaliyetleri kapsayan vergilendirilmeyen gelir bırakmayan çağdaş bir içerik kazandırıldığı, vergi kimlik numarası ile kayıtdışı ekonominin kayda alındığı,

– Getirilen düzenleme ile mevcut vergi yükünü artırmadan vergi gelirlerini artırmak amacı güdüldüğü, uygulanamayan ceza yerine uygulanabilen caydırıcı bir ceza sistemi getirildiği,

– Türk Vergi İdaresinin mevcut yapısından kurtulup, vergiyi doğuran olayları ve vergi mükelleflerini yakından izleyen bir yapıya kavuşmak zorunda olduğu, getirilen düzenleme ile mükellefi izleyen ve vergisini alan bir vergi dairesi anlayışının uygulamaya geçirildiği,

– Tasarı ile herhangi bir kesime ayrıcalık tanınmadığı, sadece istihdam yaratıcı yatırımların teşvik edildiği,

– Hükümetlerin görevinin enflasyonu kurumlaştırmak değil, düşürmek olduğu, bu nedenle tasarıda enflasyon muhasebesine yer verilmediği yönündeki eleştirilere hak verilemeyeceği, asıl amacın vergi yükünü artırmadan vergi gelirlerini artırmak olduğu, gelir azalışına yol açacak eleştirilere katılmadığı,

– Hayat standardı esasının ve götürü mükellefiyetin kaldırılarak, kazanılmayan gelirden vergi alınması uygulamasına son verildiği, ziraat kazançlarının kayıt altına alındığı, getirilen düzenlemenin tam olarak uygulanması halinde dar gelirlilerin ve ücretlilerin yükünün azalacağı, verginin yeniden dağıtım fonksiyonu kullanılarak gelir dağılımının düzeltileceği,

– Tasarrufların vergilendirilmesi konusunun kamuoyuna yanlış aksettirildiği, gerçekte yapılmak istenenin tasarrufla yaratılan gelir arasında ilişki kurularak vergilendirme yoluna gidilmesi olduğu, üstelik de sadece tasarrufun belirli bir miktarı aşan kısmından vergi alınacağı, tasarrufları cezalandırmak gibi bir amacın sözkonusu olamayacağı,

– Tasarının, kamuoyunun ve ilgili meslek kuruluşlarının katkısıyla geniş bir şekilde tartışılarak hazırlandığı, tüm toplum kesimlerinin görüşlerinin dikkate alındığı ve kamuoyunun büyük ölçüde desteğini sağlayan bir uzlaşmaya varıldığı, ancak tam anlamıyla başarılı bir şekilde uygulanması ve beklenen faydanın sağlanabilmesi için tasarının bütünlüğünün korunması gerektiği,

gibi konulara değinilmiştir. Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerden sonra konunun daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt komisyon 17.2.1998 ile 10.3.1998 tarihleri arasında Maliye Bakanlığı temsilcilerinin katılımı ile yaptığı yoğun müzakerelerle, titiz ve kapsamlı çalışmalarında, ilgili meslek kuruluşlarının önerilerini de dikkate alarak sözkonusu tasarıda gerekli değişikliklerin yapılması hususunda komisyonumuzda temennide bulunma kararı almış ve çalışmalarını bir rapor halinde komisyonumuza sunmuş ve görüşmelerde alt komisyon metni üzerinden değerlendirmelerde bulunulması temenni edilmiştir. (EK-2)

Bu defa komisyonumuz, 11.3.1998-20.3.1998 tarihleri arasında Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Zekeriya Temizel'in başkanlığında Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımıyla yapmış olduğu 42, 43, 44, 45 ve 46 ncı birleşimlerde (EK-1) listede yeralan ve tasarı ile aynı mahiyette olan tekliflerin İttüzüğün 35 inci maddesi uyarınca birleştirilerek görüşülmesine ve görüşmelere alt komisyon tarafından oluşturulan metin üzerinden devam edilmesine karar verilmiş ve hazırlanan metin, komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Metnin:

Vergi Usul Kanunu ile ilgili değişiklikleri içeren;

– 1 inci maddesi aynen,

– Çerçeve 2 ve 3 üncü maddeleri, çerçevelerinin kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslara göre yeniden düzenlenmek ve 2 nci maddenin gerekçesi madde metninde yapılan düzenlemeye paralel olarak değiştirilmek suretiyle (EK-3)

– Çerçeve 4 üncü ve 5 inci maddeleri aynen,

– 6 ncı maddesi, uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla “yatırım fonu katılma belgeleri” ibaresinden sonra “alış bedeli ortalama değeri” ibaresi eklenerek ve birinci cümlesinde yeralan “menkul kıymetler alış bedelinin ortalama değeri ile” ibaresi “menkul kıymetler alış bedeliyle” şeklinde değiştirilerek redaksiyona tabi tutulmak ve madde gerekçesi, alt komisyonunda madde metninde yapılan düzenlemeye paralel olarak değiştirilmek suretiyle,

– 7 nci maddesi, çerçevesinin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

– 8 inci maddesi aynen,

– Çerçeve 9 uncu maddesi, vergi ziyana sebebiyet vermek ve usulsüzlük cezası suçlarının aynı nitelikte olmadığı görüşünden hareketle, suçun tekerrürü halinde uygulanacak cezanın, vergi ziyayı cezasında yüzde elli, usulsüzlük cezasında yüzde yirmi beş oranında artırılarak uygulanmasını sağlayacak şekilde değiştirilmek suretiyle,

- Çerçeve 10 uncu maddesi aynen,
- Çerçeve 11 inci madde ile düzenlenen 213 sayılı Kanunun 344 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yeralan “ziyaa uğratılan vergi tutarı için” ibaresinin, cümlelerin daha iyi ifade edilebilmesi için “ziyaa uğratılan vergi tutarı üzerinden” şeklinde redaksiyona tabi tutulması ve madde metninin alt komisyonda yeniden düzenlenmesi sebebiyle gerekçesinin değiştirilmesi suretiyle,
- 12 nci maddesi, çerçevesinin kanun tekniğine uygun olarak yeniden düzenlenmesi ve madde gerekçesinin değiştirilmesi suretiyle,
- Çerçeve 13 üncü maddesi aynen,
- Çerçeve 14 üncü maddesi, madde metninin alt komisyonca yeniden düzenlenmesi nedeniyle, gerekçesi değiştirilmek suretiyle,
- 15 inci maddesi aynen,
- 16 ncı maddesi, gerekçesinin, alt komisyonda madde metninde yapılan düzenlemeye paralel olarak değiştirilmesi suretiyle,
- Çerçeve 17 ve 18 inci maddeler aynen,
- Çerçeve 19 uncu maddeyle düzenlenen, 213 sayılı Kanunun Mükerrer 414 üncü maddesinin ilk fıkrasında yeralan “ikinci fıkrasında” ibaresinin tereddütlere sebep olmaması için “son fıkrasında” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,
- Çerçeve 20 nci maddeye bağlı;
- Geçici 19 uncu madde aynen,
- Menkul sermaye iratlarına ilişkin Geçici 20 nci maddesinin alt komisyonca metne yeni ilave edilmesi nedeniyle, gerekçesinin de düzenlenmesi suretiyle,
- Geçici 21 ve 22 nci maddeleri aynen,
- Amme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkında Kanunla ilgili değişiklikleri içeren;
- 21 ve 22 nci maddeleri aynen,
- Çerçeve 23 üncü maddesi ile değiştirilen 6183 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasında yeralan “bağırıldıktan sonra” ibaresinin “yüksek sesle duyurulduktan sonra” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,
- Gelir Vergisi Kanunu ile ilgili değişiklikleri içeren;
- Çerçeve 24 üncü maddesi aynen,
- Çerçeve 25 inci maddesi ile değiştirilen 193 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının 7 numaralı bendinde yer alan “Kaynağına bakılmaksızın” ibaresinin “kaynağı ne olursa olsun” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,
- Çerçeve 26, 27, 28 ve 29 uncu maddeleri aynen,
- Çerçeve 30 uncu madde ile yeniden düzenlenen, 193 Sayılı Kanunun;
- Ek-1 inci maddesinin ikinci fıkrasının tereddütlere meydan vermemek amacıyla redaksiyona tabi tutulması,
- Ek-2 nci maddesinin birinci fıkrasının 3 numaralı bendi aynen,
- Ek-3 üncü maddesinin beşinci fıkrası yatırım indirimi uygulanacak alanların yeniden tespit edilmesi suretiyle,
- Ek-4 üncü maddesi aynen,

Madde çerçevesinin ise, yapılan bu değişiklikler paralelinde yeniden düzenlenmesi suretiyle,

– Çerçeve 31 inci maddesi: yürürlük tarihinin ilgili maddede 1.1.1999 olarak değiştirilmesi suretiyle,

– Çerçeve 32 nci madde ile değiştirilen, 193 Sayılı Kanununun 47 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi, basit usulde vergilendirilen mükelleflerin lehine bir düzenleme getirilmesi amacıyla, işyerlerine ilişkin 120 milyon liralık yıllık kira geliri istisnasının büyükşehir belediyeleri sınırları içinde 240 milyon liraya, diğer yerlerde ise 120 milyon liraya yükseltilmesi suretiyle,

– Çerçeve 33 üncü maddesi ile değiştirilen 193 Sayılı Kanununun 48 inci maddesinin yürürlük tarihinin, 1.1.1999 olarak değiştirilmesi ve bu nedenle de madde de yer alan indirim hadlerinin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

– Çerçeve 34 üncü maddesi ile değiştirilen, 193 Sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasının, ticarî veya meslekî kazançları dolayısıyla gerçek usulde gelir vergisine tabi olanlardan, belirli işletme büyüklüğü ölçüsünü aşmayanların ziraat kazançlarının gerçek usul yerine, hâsılatları üzerinden yapılan tevkifat suretiyle vergilendirilmesinin daha uygun olacağı görüşünden hareketle, maddenin birinci fıkrasının yeniden düzenlenmesi ve ikinci fıkrasının madde metninden çıkarılması suretiyle,

– Çerçeve 35 inci maddesi ile değiştirilen 193 sayılı Kanununun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinde yer alan arazi üzerinde yapılan ziraat faaliyetlere ilişkin işletme büyüklüğü ölçütlerinin artırılması, maddenin ikinci fıkrasının, tereddütlere meydan vermemek amacıyla redaksiyona tabi tutularak yeniden düzenlenmesi suretiyle,

– Tasarı ile, gelir vergisi sisteminde ilke olarak belge düzeninin yerleştirilmesi amacıyla götürü usulde vergilendirmenin kaldırılması nedeniyle, çok sınırlı sayıda ve belirli yerlerde ifa edilen serbest meslek faaliyetlerinin sosyal gerekçelerle muaf tutulmasına ilişkin düzenlemenin metne yeni çerçeve 36 ncı madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

– Çerçeve 36 ncı maddesi metne yeni ilave edilen madde nedeniyle çerçeve 37 nci madde olarak aynen,

– Çerçeve 37 nci maddesi, metne yeni ilave edilen 36 ncı madde ile getirilen düzenlemenin bu maddeye olan ihtiyaç ortadan kaldırılması nedeniyle metinden çıkarılmak ve kaldırılan hükümler arasında ilave edilmek suretiyle,

– Çerçeve 38 inci maddesinde yer alan “kiraya verilen bir gayrimenkulün” ibaresinin ifadeye netlik kazandırılması amacıyla “kiraya verilen bir adet gayrimenkulün” olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

– Çerçeve 39 ve 40 inci maddeleri aynen,

– Çerçeve 41 inci maddesi ile değiştirilen 193 sayılı Kanununun 80 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kaynağına bakılmaksızın” ibaresinin “kaynağı ne olursa olsun” şeklinde, ayrıca, tasarıya ilave edilen yeni 45 inci madde ile Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesinde yapılan değişiklik gereği, üçüncü fıkrasının “87 nci maddede yeralan ihtiyarî toplama ve beyan haddini” ifadesi “103 üncü maddede yazılı tarifenin birinci ve ikinci gelir dilimleri toplamının yarısı” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

– Çerçeve 42 ve 43 üncü maddeleri aynen,

– Anlaşılması zor, karmaşık bir sistematik çerçevesi bulunan, bu nedenle de uygulamada sıkça yanlışlıkların yapılmasına yol açan gelirin toplanması ve beyanıyla ilgili mevcut düzenlemenin,

basit ve uygulaması kolay, teşebbüs gelirlerini ve ücretleri gözeten bir yapıya kavuşturulması amacıyla, 193 sayılı Kanunun 85 inci maddesini “gelirin toplanması ve beyan” başlığı altında düzenleyen bir hükmün metne yeni 44 üncü madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

– Uygulama kolaylığı ve anlaşılabilirliği sağlaması, teşebbüs gelirleri aleyhine var olan eşitsizliğin giderilmesi, tek işverenden ücret alanların basit usulde ticarî kazanç elde edenlerin ve gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin ağır vergi yüküyle karşı karşıya kalmamaları ve tasarıya ilave edilen yeni 44 üncü madde ile paralellik sağlamak amacıyla 193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesini “Beyanname verilmeyen haller” başlığı altında düzenlenen bir hükmün, metne yeni 45 inci madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

– Çerçeve 44 üncü maddesi ile değiştirilen 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının, 2 numaralı bendinde geçen “Türk Kanunu Medenisi gereğince kurulan vakıflara” ibaresinin, “Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara” şeklinde değiştirilmesi, araştırma ve geliştirme faaliyetlerine ilişkin vergi ertelemesinin tekrar sistem içine alınmasına ilişkin düzenlemenin 3 numaralı bentten önce gelmek üzere yeni fıkra olarak metne ilave edilmesi ve 3 numaralı bendinin son cümlesinin “İndirim, hizmet erbabının tevfiakat matrahına uygulanır.” şeklinde yeniden düzenlenmesi ve metne yeni ilave edilen maddeler nedeniyle, madde numarasının 46 olarak değiştirilmesi suretiyle,

– Çerçeve 45 inci maddesi ile düzenlenen 193 sayılı Kanunun, 92 nci maddesinin birinci fıkrası, beyannamelerin belirli bir dönem yoğunlaşmasından kaynaklanan sorunların giderilmesi ve Hazineye düzenli bir nakit akışı sağlanması amacıyla farklı gelir unsurları için farklı beyanname verme zamanları getirilmek ve madde numarası 47 olarak değiştirilmek suretiyle,

– Çerçeve 46 ncı madesi ile değiştirilen 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendine eklenen (c) alt bendinin, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu menfaatlerine yararlı sayılan dernekler için yapılan tevfiakatın binde bir’den ve diğer vakıf ve dernekler için tevfiakatın yüzde bir’den fazla olamayacağına ilişkin bir düzenlemenin yapılması amacıyla yeniden düzenlenmesi ve madde numarasının 48 olarak değiştirilmesi suretiyle,

– Çerçeve 47 nci maddesi ile değiştirilen 193 sayılı Kanunun 101 inci maddesinin birinci fıkrasının bendlerinde yer alan “...elde ettikleri kazançlar...” ibarelerinin, genel tanıma uygunluk sağlamak amacıyla “...elde ettikleri diğer kazanç ve iratlar...” şeklinde redaksiyona tabi tutulmak ve madde numarasının 49 olarak değiştirilmesi suretiyle,

– Çerçeve 49 uncu maddesi ile değiştirilen 193 sayılı Kanunun 117 nci maddesinin, ödemelerin belirli bir dönemde yoğunlaşmasından kaynaklanan sorunların giderilmesi ve hazineye düzenli bir nakit akışı sağlanması amacıyla,

ödeme dönemlerinin beyanname verme zamanlarına paralel olarak düzenlenmesi ve madde numarasının 51 olarak değiştirilmesi suretiyle,

– Çerçeve 50 nci maddesi ifadesinin düzeltilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulmak ve madde numarasının 52 olarak değiştirilmesi suretiyle,

– Çerçeve 51 inci maddesi, 2 numaralı fıkrada yer alan “69” “86” ve “87 nci madde” ibarelerinin, serbest meslek kazançlarının götürü usulde tespitinin gelir vergisi sisteminden çıkarılması nedeniyle madde metninden çıkarılması ve madde numarasının 53 olarak değiştirilmesi suretiyle,

– Çerçeve 52 nci maddeye bağlı;

– Geçici 44 üncü maddesinin, birinci fıkrasında yer alan “31.12.1997” tarihinin “31.12.1998” ve “1.7.1998” tarihinin mükelleflerin belgeleri ile ilgili kayıtların tutulması amacıyla ilgili meslek

odalarında büroların oluşturulması ve mükelleflerin düzenleyecekleri belgelerin hazırlanmasını teminen “1.1.1999” olarak değiştirilmesi ve ikinci fıkrasında yer alan “1.7.1998 tarihinde basit usule tabi olanlar için kıyaslamada 1998 yılına ilişkin 6 aylık götürü safi kazanç tutarı esas alınır.” cümlesinin metinden çıkarılması suretiyle,

– Geçici 45 inci maddesinin birinci fıkrası ile ikinci fıkrasının başında yer alan “2” rakamının madde metninden çıkarılması suretiyle,

– Geçici 46 ncı maddesi aynen,

– Geçici 47 nci maddesi ifadenin düzeltilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

– Geçici 48 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan “1.7.1998 tarihine kadar” ibaresinin “bu Kanunun yayımını izleyen üçüncü ayın son iş gününe kadar” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

– Geçici 49 uncu maddesi ilk cümlesinde yer alan “takip eden” ibaresinden sonra gelmek üzere “ikinci ibaresinin eklenmesi ve sonuna, maddenin uygulanması sonucu ödenecek vergilerin ödeme süresinin, normal ödeme süresinden farklı olarak belirlenebilmesini teminen yılı içerisinde ödenmesi gereken vergilerin, ödeme sürelerinde değişiklik yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.” hükmünün ilave edilmesi suretiyle,

– Geçici 50, 51, 52 ve 53 üncü maddeler aynen,

– 193 sayılı Kanunun, Tasarıya yeni eklenen çerçeve 45 inci maddesi ile değiştirilen 86 ncı maddesinin, birinci fıkrasının bir numaralı bendinin (b), (c) ve (d) alt bentlerinde yer alan hadlerin, yürürlükteki mevzuata uygunluk sağlamak amacıyla “2 milyar 500 milyon lira” olarak belirlenmesine yönelik bir düzenlemenin geçici 54 üncü madde olarak metne ilave edilmesi ve çerçeve 52 nci maddesinin yapılan bu düzenlemelerle madde numarasının 54 olarak değiştirilmesi suretiyle,

– Kurumlar Vergisi Kanunu ile ilgili değişiklikleri içeren;

– Çerçeve 53 üncü maddesi ile değiştirilen 5422 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendine araştırma geliştirme faaliyetlerine ilişkin vergi ertelemesinin Gelir Vergisi Kanununa paralel olarak tekrar sistem içine alınmasına yönelik düzenlemenin ilave edilmesi, son fıkranın redaksiyona tabi tutulması ve madde numarasının 55 olarak değiştirilmesi suretiyle,

– Katma Değer Vergisi Kanunu ile ilgili değişiklikleri içeren;

– Çerçeve 60 ıncı maddesi ile 3065 sayılı Kanuna eklenen,

– Geçici 13 üncü maddesinde yer alan “Bu Kanunun 52 nci maddesi ile” ibaresinin metinden çıkarılmasının ve “geçici 49 uncu madde” ibaresinin madde teselsülünün yansıtılması amacıyla “geçici 48 inci madde” olarak değiştirilmesi suretiyle,

– Geçici 14, 15 ve 16 ncı maddeleri aynen kabul edilmek ve çerçeve 60 ıncı maddenin numarasının çerçeve 62 nci madde olarak değiştirilmesi suretiyle,

– Gider Vergileri Kanunu ile ilgili değişiklikleri içeren;

– Çerçeve 61 inci maddeden önce gelmek üzere 6802 sayılı Kanunun 29 uncu maddesine, konut edinmek isteyenlere kooperatifler aracılığıyla Toplu Konut İdaresi ve bankalar tarafından açılan kredilerin banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisna edilmesi amacıyla eklenen (r) bendinin 63 üncü madde olarak metne ilave edilmesi suretiyle,

– Ayrıca; “Onüçüncü Bölüm-Değiştirilen İbareler”, “Ondördüncü Bölüm Diğer Hükümler” (“Kaldırılan Hükümler”) ve “Yürürlük” başlıklı 78, 79 ve 80 inci maddeleri, metnin çeşitli maddelerinde yapılan düzenlemelerle uyum sağlanması amacıyla, gerekli teknik düzenlemeler yapılmak ve madde numaraları 81, 82 ve 87 olarak değiştirilmek suretiyle,

kabul edilmiştir.

Diğer taraftan;

- 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin, 34 üncü maddesinin birinci fıkrası ve Ek 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikler ile Bakanlık Taşra Teşkilâtına Gelirler Genel Müdürlüğüne Bağlı olarak 16 ilde "Gelirler Bölge Müdürlüğü" merkezinin kurulabilmesi ve bu bölge müdürlüklerinde denetim, planlama, uygulama, istihbarat, bilgi işlem, rapor izleme ve değerlendirme faaliyetleri ile eğitim ve destek hizmetlerinin yürütülmesi için yeteri kadar gelirler bölge müdür yardımcısının görevlendirilebilmesi imkânı sağlanmış, sözkonusu kararnamenin Ek 9 uncu maddesinde yapılan değişikliklerle de, gelirler bölge müdürleri ve müdür yardımcılarının görev ve sorumlulukları ve bu görevlere atanabilme şartlarının belirlenmesine ilişkin düzenlemelerin metne 83 üncü madde olarak ilave edilmesi,

- Sözkonusu kararnameye eklenen Ek 26 ncı madde ile, Maliye Bakanlığının hizmet gereklerine uygun nitelikli personel istihdamını teşvik etmek amacıyla sınava tabi tutulmak suretiyle atanmaların ayrı hizmet sınıfı içine alınması (Maliye Hizmetleri Sınıfı), bu sınıfa Genel İdare Hizmetleri Sınıfı kapsamındaki bazı kadro unvanları ile hazine avukatlarının dahil edilmesi, bu personelin malî haklarının belirlenmesi, taşra birimlerinde muhasebe uzmanı çalıştırılması, ek göstergelerin, makam tazminatlarının yeniden düzenlenmesi ve bu amaçla ekli listelerde yer alan kadro değişikliklerine ilişkin düzenlemelerin metne 84 üncü madde olarak ilave edilmesi,

- 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen Ek 27 nci madde ile; Maliye Bakanlığında yardımcı hizmet birimi olarak "Maliye Eğitim Akademisi Başkanlığı"nın kurulması; bu akademinin görev ve yetkileriyle çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi, gerekli öğretim elemanı kadrolarının ihdas edilmesi, maliye memuru unvanı verilecek kadrolar ile bu kadrolarda aranılacak şartların belirlenmesi, bu kadrolara sınavsız atamaların engellenmesi ve 4208 sayılı Kanunun uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerin giderilebilmesine ilişkin düzenlemelerin metne yeni 85 inci madde olarak ilave edilmesi,

- 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen Ek 28 inci madde ile maliye hizmetleri sınıfına dahil kadrolarda çalışacak personele, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurların en yüksek devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) brüt tutarının % 200'üne kadar maliye hizmetleri tazminatı olarak ek ödemenin, maliye hizmetleri sınıfına dahil olmayan diğer bakanlık personeline ise en yüksek devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) brüt tutarının % 100'üne kadar ek ödemenin, ayrıca; Vergi Usul Kanununun 135 inci maddesindeki yetkiyi haiz denetim elemanları için azamî 100 puanı geçmemek üzere ek puan tespitinin ve bu ödemelerin bazı kıstaslar çerçevesinde belirlenmesine ilişkin düzenlemenin madde metnine 86 ncı madde olarak ilave edilmesi,

kabul edilmiştir.

- Bu kanunun geçici maddeleri ile ilgili değişiklikleri içeren;

- Bu kanunun yayımından önce beyanname veren emlak vergisi mükelleflerine yeniden beyanname verme imkânı sağlanmasına ilişkin bir düzenlemenin madde metnine geçici 2 nci madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

- Geçici 1 ve geçici 3 üncü maddeleri aynen,

- Çerçeve 48, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77 ve 81 inci maddeleri, 50, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80 ve yürütmeye ilişkin 88 inci maddeleri olarak aynen,

kabul edilmiştir.

Tasarının başlığı ise, içeriğinde yapılan değişikliklere paralel olarak yeniden düzenlenmiştir. Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığına saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Biltekin Özdemir</i>	<i>Metin Şahin</i>
Samsun	Antalya
Sözcü	Kâtip
<i>Hüseyin Yayla</i>	<i>Miraç Akdoğan</i>
Hatay	Malatya
Üye	Üye
<i>Mustafa Küpeli</i>	<i>İ. Ertan Yülek</i>
Adana	Adana
	Muhalefet şerhim eklidir.
Üye	Üye
<i>Sait Açıba</i>	<i>Aydın Tümen</i>
Afyon	Ankara
Muhalefet şerhi eklidir.	
Üye	Üye
<i>Süleyman Hatinoğlu</i>	<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>
Artvin	Bartın
Üye	Üye
Ataullah Hamidi	<i>Zeki Ergezen</i>
Batman	Bitlis
İmzada bulunamadı	Muhalefet şerhim ektedir.
Üye	Üye
<i>Abbas İnceayan</i>	<i>Mustafa Çiloğlu</i>
Bolu	Burdur
	Muhalefet şerhim ilave edilecek.
Üye	Üye
<i>Ali Rahmi Beyreli</i>	<i>Hilmi Develi</i>
Bursa	Denizli
	Muhalefet şerhim eklidir.
Üye	Üye
<i>Aslan Polat</i>	<i>Mustafa Balcılar</i>
Erzurum	Eskişehir
Muhalefet şerhim eklidir.	
Üye	Üye
<i>Halil Yıldız</i>	<i>Refik Aras</i>
Isparta	İstanbul
Muhalefet şerhim eklidir.	
Üye	Üye
<i>Ali Topuz</i>	<i>Algan Hacaloğlu</i>
İstanbul	İstanbul
Karşı oy yazısı eklidir.	Karşı görüşüm eklidir.

Üye
Esat Bütün
Kahramanmaraş
Üye
Çetin Bilgir
Kars
Üye
Nurettin Kaldırımçı
Kayseri
Muhalefet şerhim eklidir.
Üye
Hayrettin Uzun
Kocaeli
Üye
Süleyman Çelebi
Mardin
Üye
Müjdat Koç
Ordu
Üye
Ertuğrul Eryılmaz
Sakarya
Muhalefet şerhi ektedir.

Üye
Yıldırım Aktürk
Uşak

Üye
Şinasi Altın
Karabük
Üye
Hadi Dilekçi
Kastamonu
Üye
Necdet Tekin
Kırklareli
İmzada bulunamadı.
Üye
Mustafa Ünal
Konya
Muhalfim. M. şerhim eklidir.
Üye
Doğan Baran
Niğde
Muhalefet şerhi ekte.
Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
Muhalefet şerhim eklidir.
Üye
Cemal Alişan
Samsun

VERGİ KANUNLARI DEĞİŞİKLİK TASARISI MUHALEFET ŞERHİDİR

1. Tasarı reform niteliği olmayan bir düzenlemedir. Karmaşıktır, gereksiz teferruata gidilmiştir.
2. Sosyal ve ekonomik konseyde görüşülmüş olsa da, bazı kesimlerde rahatsızlık yaratmıştır.
3. Liberal ekonomide, Devletçi düşünceye yönelik hükümler içermektedir.
4. Vergi cezalarına faiz ve cezanın faizine tekrar faiz uygulaması, cezaların uzlaşma komisyonunda müstakil olarak görüşülememesi, hukukun temel prensipleri ile çelişmektedir.
5. Gelir vergisinin kapsamı açık olarak çizilmemiş, vergi tarifesi yeterli derecede yumuşatılmamıştır. Teferruata ilişkin konular üzerinde durulmuştur. Vergi muafiyeti tanınmış, kamu menfaatine yararlı vakıf ve derneklerin vergi yoluyla disiplin altına alınması, bu kuruluşların amacıyla gelişmektedir.
6. Gelir, Kurumlar, Katma Değer Vergisi gibi temel vergiler yatırımları, ihracatı, istihdamı teşvik ederken mükelleflere karşı bitaraf olmalıdır.

7. Emlak vergisinde rayiç bedel tespitinde, asgarî beyan usulünün terkedilmesiyle, rayiç bedel tespitinde vatandaşlar tereddüte ve belirsizliğe düşürülmüşlerdir. Bu durum beyanların idare tarafından takdir edilmesini ve vergi ihtilaflarının çoğalmasını beraberinde getirecektir.

8. Gelir idaresinin yeniden yapılandırılmasına ilişkin düzenlemeleri olumlu karşılamakla beraber, bu konunun, ABD ve İngiltere'deki başarılı örneklerle paralel bir yapılanma doğrultusunda, daha ileri düzeyde ele alınması gerekir.

9. Küçük esnaf, küçük çiftçi ve dar gelirli grupların vergileme külfetinden istisna tutulmaları vergilemenin temel kuralıdır. Teknolojik gelişmeye paralel olarak, bu alanda daha cesaretli adımlar atılmalıdır.

10. TBMM Genel Kurulunda, tasarının eksikliklerinin tamamlanması, vergileme alanındaki evrensel gelişmelere paralel olarak ülkemizin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarına uygun bir reform tasarısı hüviyetine kavuşturulmasına zaruret vardır.

22.3.1998

Mustafa Çiloğlu

Burdur

Doğan Baran

Niğde

Halil Yıldız

Isparta

Ertuğrul Eryılmaz

Sakarya

VERGİ KANUNLARI DEĞİŞİKLİK TASARISI MUHALEFET ŞERHİDİR

1. Sivil toplum kuruluşlarının ve meslek kuruluşlarının görüşleri dikkate alınmamıştır.
2. Rantiye çevrelerinin talepleri ve baskıları dikkate alınarak bu istikamette değişiklik yapma yoluna gidilmiştir.
3. Gelir vergisi tarifesinde, düşük gelirlerde 10 puan indirilirken, yüksek gelirlerde 15 puan indirilmiştir. Bozuk olan gelir dağılımı daha da bozulacaktır.
4. Okul, cami, yurt ve huzurevi gibi kuruluşlara yapılacak yardımlar engellenmiştir.
5. Sosyal hizmetlere, fakir fukaraya yardım, eğitim ve sağlık kuruluşlarına yardım ve hayır gayesi ile faaliyet gösteren dernek ve vakıflara yapılan bağış ve yardımlardan vergi alımına gidilmektedir.
6. Vakıf ve derneklerin kendi kanunları ve denetimi mevcut iken, bunlar üzerinde vergi denetimi ve baskı getirilmek istenmektedir. Bu tutum, toplumda hayır ve yardım gayretini azaltacaktır.
7. Geçici vergide getirilen düzenleme, mükellefin aleyhine olacaktır.
8. KOBİ'lere ait yatırımların yatırım indiriminde yeniden değerlendirme katsayısının uygulanmaması KOBİ'lere yapılan açık bir haksızlıktır.
9. Haksız alınmış vergilerin, mükellefe iadesinde maliyenin alacaklarına uyguladığı gecikme cezası uygulanması gerekirken, değişik nispet ve gecikme ile uygulanmaktadır.
10. Yatırım indiriminde değişen nispetlerin kanunun neşir tarihinden itibaren mevcut yatırım teşvik belgelerine de uygulanması gerekirken bu önlenmiştir. Lehte olan hükümlerin uygulanması bir hukuk kaidesi iken, burada haksızlık yapılmakta, rekabet şartları bozulmaktadır.
11. Tasarı servet beyanını getirmektedir. Getirilen servet beyanı, vergi mükellefi olmayanları da bağlayan mahiyettedir. Âdetâ ileride varlık vergisine benzer bir verginin ön hazırlığı yapılmaktadır.
12. Tasarının kanunlaşması halinde mevcut vergilere ilaveten dört buçuk katrilyon vergi alınması planlanmaktadır.

13. Mevcut tasarıda gelir vergisi kanunu bir bütün olarak gözden geçirilmemiş, sistematikten yoksun bir yaklaşımla tasarı hazırlanmıştır.

14. Vergi cezaları, küçük boyutlu ve iyi niyetli mükellefi korumamakta, muğlak ifadeler bulunmaktadır.

15. Tasarıda limited şirketler sermaye şirketi olmaktan çıkarılmaktadır. Şirketin ortakları koydukları sermaye ile sorumlu iken, şirketin ödenmeyen vergi borcundan sorumlu hale gelmektedir. Getirilen bu düzenleme Ticaret Kanununa aykırıdır.

Vergi kanunları gibi milletimizin hemen her ferdi için çok yakından ilgilendiren önemli kanunların millî bir mutabakatı sağlayıcı ve güven verici olması ve bu bakımdan da Meclisin büyük bir bölümünün destekleriyle kanunlaşması gerekir. Bu kanun tasarısının, komisyonda müzakeresi sırasında bütün iyi niyetli gayretlerimize rağmen tasarının olgunlaştırılması için yeteri kadar zaman ayrılmamış ve değişik görüşlerin müzakeresine imkân verilmeyen, aceleci bir tutumla, muhalefet gerhinin yazılması dahi aceleyle getirilerek Genel Kurula intikal ettirilmiştir. Sadece bu sebep bile tasarıya muhalefeti gerektirir. (Çalışma randevuları değiştirilerek 53 üncü maddeden 81 inci maddeye kadar olan kısım 5 saatte geçirilmiştir)

Cevat Ayhan
Sakarya

Sait Açıba
Afyon

Mustafa Ünal
Konya

Ertan Yülek
Adana

Zeki Ergezen
Bitlis

Nurettin Kaldırım
Kayseri

Aslan Polat
Erzurum

VERGİ TASARISINA "KARŞI OY" YAZIMIZ

1. Bu tasarı ile ülkemizde sosyal adalet daha da bozulacaktır.

Bu tasarı "vergi adaletini" sağlamamaktadır. Bu tasarıda, toplam Gelir Vergisinin % 52'sini ödeyen ücretlilerin vergi yükünü, genelde ve özelde diğer kesimlere göre hafifletecek düzenlemelere yer verilmemiştir. Oysa, yıllardır % 70-% 80 enflasyon altında ezilen ücretliler, adeta ücretli vergisine dönten gelir vergisi ile bordro mahkumları konumuna indirgenmişlerdir.

Tasarı "2 milyar TL'ye" kadar olan gelirlerin vergi oranını (% 15'e), "5 milyar TL." düzeyinde olan gelirlerin vergi oranını ise (% 20'ye) indirmektedir. Yani her iki dilimde 10'ar puanlık indirim getirilmektedir. Oysa en üst gelir diliminde sağlanan indirim ise 15 puandır. Yani bu düzenleme ile ülkemizde eşitsizlik daha da yoğunlaşacak, alt ve üst gelir grupları arasındaki makas daha açılacaktır. Oysa, "ücretliler" vergilerini peşin, "ücret dışı gelir sahipleri" ise vergilerini bir yıl gecikme ile ödemekteler (stopaj dışında kalan bölüm için).

Bu nedenlerle tasarının 48 inci maddesi için vermiş olduğumuz önerge ile;

- "Ücretler" ile "ücret dışı gelirlerin" ayrı tarifelere göre vergilendirilmesi,
- Ücretlilerin, "1 milyar TL'ye" kadar gelirlerinin (% 3), "3 milyar TL'ye" kadar gelirlerinin ise (%10) düzeyinde vergiye tabi olması,
- "Ücret dışı gelirlerin" ise (% 15) ile (% 45) arasında kademeli olarak vergilendirilmesini öngördük. Ancak, ne yazık ki Hükümetin önergemize katılmaması sonucu önerge reddedildi.

2. Bu tasarı, ülke ekonomisinin diğer temel sorunu olan enflasyonu indirebilmek için gerekli kaynakları yaratmakta yetersiz kalmaktadır. Hatta tasarının böyle bir hedefi olmadığı söylenebilir. Tasarıda, enflasyonun indirilmesi için gerekli vergi düzenlemeleri yoktur.

Bu tasarı ile, hükümet tarafından üç yıl olarak belirlendiği ifade edilen "istikrar programı" uygulama döneminde vergi gelirleri gereğince artırılamayacak, aksine muhtemelen azalacaktır.

3. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinde değişiklik yapılarak;

- Mükellefin kendisi, eşi ve çocukları ile ilgili tüm "eğitim" (okul giderleri ve üniversite harçlarının tümü ile özel kurs giderlerinin yarısı) ile her türlü "sağlık" giderlerinin her ay gelir vergisi matrahından indirilmesine, böylelikle sosyal devlet yapılanmasında ileri bir adım atılarak mükelleflerin (ücretliler ve ücret dışı gelir sahipleri) vergi yüklerinin azaltulmasına ilişkin önergemiz, Hükümetin önergeye katılmaması sonucu reddedilmiştir.

4. Tasarının 30 uncu maddesi ile düzenlenen Gelir Vergisi Kanununun Ek Madde 2'nin 2 numaralı bendinde, "yatırım indirimi" teşviği kapsamına alınacak yatırımların, "Plan ve Yıllık Programlarda yer alan strateji ve ilkeler çerçevesinde, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı yanında" DPT Müsteşarlığında "katılımı ile seçilecek" sektör ve alt sektör veya genel konularda yapılmasına ilişkin önergemiz reddedilerek uygulamada bu alanda süregelmekte olan keyfiliğin ve ilkesizliğin devamına kapı açılmıştır. Bu yaklaşım, 1980'li yıllardan beri sürdürülmekte olan "planlı kalkınmaya" karşı zihniyetin devamıdır.

5. Tasarının 30 uncu maddesi ile, 250 milyon ABD doları karşılığı Türk lirasını aşan sınıflı yatırımlarda "yatırım indirimi" oranının Bakanlar Kurulu tarafından (% 200'e kadar) artırılabilmesi öngörülmektedir.

Türkiye Cumhuriyetinin hiçbir döneminde, hiçbir yatırım veya sektör için % 100'den fazla yatırım indirimi öngörülmemiştir. Hükümetin ilk tasarısında yer almayan, ancak Komisyonda Hükümetin talebi ve iktidar partisi milletvekillerinin oyları ile tasarıya dahil edilen bu bendin yasa tasarisından çıkartılması için verdiğimiz önerge ne yazık ki reddedilmiştir.

% 200 yatırım indirimi, yatırım yapana, fiilen, vergisiz cennet ortamı sağlayacaktır. Yatırım yapana, yatırım tutarı ötesinde, bir o kadar daha vergi matrahından indirim yapma olanağı verecektir.

Böyle bir uygulama ekonomide haksız rekabet yaratacaktır. KİT'lerden, rehabilitasyon yatırım için dahi kaynaklar esirgenirken, KOBİ'lere gerekli desteğin verilemediği, memurlardan gerekli maaşın esirgendiği, ücretlinin vergi yükünü azaltacak düzenlemelerden kaçınıldığı bir ortamda böyle bir teşvik mekanizmasının uygulamaya konulması, ülkede çalışanlar, üreticiler, esnaf ve KOBİ'ler aleyhine yıllardır sürdürülmekte olan haksız ve yanlı politikalara güç katacak; ülkemizde sosyal dengeleri daha da bozacaktır.

Maliye Bakanlığının yeterince vergi toplayamamaktan yakındığı, yüksek enflasyonla mücadele için istikrar programlarının uygulanmaya konmasının zorunlu olduğu bir ortamda % 200'lük vergi indiriminin gerekçesini anlayabilmek olası değildir.

6. Tasarının 28 inci maddesi ile düzenlenen Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin 5 numaralı bendinde değişiklik yapılarak "Kalkınmada Öncelikli Yörelerdeki köylerde görev yapmakta olan öğretmen ve sağlık görevlilerinin" gelir vergisinden muaf tutularak, bu yörelerde çalışmayı özendirme ve öğretmen ile sağlık görevlilerine ek maddi destek sağlamayı hedef alan önergemiz reddedilmiştir. Bu sosyal devlet anlayışına duyarsızlıktır.

7. Tasarı, hisselerinin % 15'i halka açık olan şirketleri Halka Açık Anonim Şirket olarak tanımlayarak bunları Kurumlar Vergisi stopajı kapsamı dışında tutmaktadır. Oysa Sermaye Piyasası tarafından geliştirilmiş olan % 15 kriteri, asgarî (% 30) düzeyine çekilerek, sermayenin tabana yayılması gerçek anlamda özendirilmelidir.

8. Tasarı, 44 üncü maddesi ile, eğitim, kültür, her inanç için ibadet yerleri, spor, sağlık tesisleri, yurtlar için; kamu kurum ve kuruluşlarına, “ihtiyacın varlığı ve yatırımın uygulama kuralları” ilgili Bakanlıkların onayı ve denetimi çerçevesinde yapılacak bağışların vergi muafiyeti kapsamı dışına çıkartılmasını öngörmektedir. Bu yaklaşım, sosyal devletin yetersiz düzeyde olan altyapısının gelişmesini engelleyecek, toplumsal değerlerimiz içinde önemli yer tutan bağış duygusunu zedeleyecektir.

9. Kâr paylaşma amacı gütmeyen ve kamu yararına çalıştıkları resmen tescil edilmiş olan vakıflar ve dernekler çoğulcu ve katılımcı çağdaş demokrasinin, kamu ve kâr amaçlı özel sektör yanında üçüncü temel sektörünü oluştururlar.

Derneklerin sermayeleri yoktur. Aidatlar, katılım payları, yardımlar ve bağışlar kâr değil, bir amacı gerçekleştirmek için tüyelerinin yaptıkları ödemelerdir. Bunlar vergiye tabi gelir değildir, bunların ilke olarak vergiye tabi gelir sayılması dernek kurumunun hukukî varlığına ters düşen bir tasarruf olacaktır.

Vakıflar ise mal topluluğudur. Vakıfların iktisadî işletmeleri vergi mükellefidir. Ancak vakıfların bunun dışındaki gelirlerini vergilendirmek, bunları kâr amaçlı özel teşebbüs ile tutmak anlamına gelir. Oysa vakıfların anavarlık fonuna yapılan her türlü bağışlar ve ödemeler gelir değildir, vergilendirilmemesi gerekir.

Oysa tasarı, 46 ncı maddesi ile Gelir Vergisi stopajı getirmektedir. Salt, bu kurumlar üzerinde denetimi daha etkinleştirebilmek için tümüne sadece (yasa ve önergemizde belirtilenler hariç) % 0,5 oranında stopaj getirilmesi önergemiz ise reddedilmiştir.

10. Bu çerçevede, 46 ncı madde ile Bakanlar Kurulu kararı ile vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve kamuya yararlı oldukları resmen tescil edilmiş derneklere de (Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı ve Türk Silahlı Kuvvetleri Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi Vakfı dahil);

- Mevduat faizlerinden,
- Bono ve tahvil ile Toplu Konut İdaresi ile Kamu Ortaklığı İdaresince çıkardan menkul kıymetlere sağlanan gelirlerden,
- Faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kâr paylarından,
- Menkul sermaye iratlarından,

stopaj yapılmaya başlanması öngörülmektedir. Bunun düzeltilmesi için verdiğimiz önerge ise reddedilmiştir. Bu anlayış sivil toplum yapılanmasına darbe niteliği taşımaktadır.

11. Konut kooperatiflerine yıllardır sağlanmış olan destek bu vergi tasarısı ile önemli ölçüde kaldırılmaktadır. Oysa, bu tasarı, uygulama süresi 31.12.1997’de dolarak yürürlükten kalkan “2982 sayılı yasanın” konut sektörüne sağladığı kolaylıkları kapsayacak çerçevede düzenlenmeliydi.

12. Muhasebe usul ve esaslarının belirlenmesinde 3568 sayılı Kanuna göre kurulmuş birlik ve bağlı meslek odalarının görüşlerini almayı öngörmeyen tasarı (Md. 5), bu yapısı ile Batılı ülkelerin norm ve uygulamalarının gerisinde kalmaktadır.

13. Vergilendirmede sosyal amacın gerçekleşmesi amacıyla, sağlık, eğitim ve kültür harcamalarında KDV oranının % 1 düzeyine indirilmesi gerekir. Yasa tasarısına böyle bir duyarlılık yansıtılmamıştır. Oysa alt gelir grupları dolaylı vergiler altında ezilmektedir.

Tüm bu ve diğer nedenlerle;

- a) “Götürü Verginin” ve “hayat standardı” uygulamasının kaldırılmasına,
- b) Gelir kavramının tüm tasarruf ve harcamaları kapsayacak şekilde genişletilmesine,

- c) Maliye çalışanlarına sınırlı ölçekte de olsa ücretlerde malî iyileşme sağlanmasına,
d) Vergi denetimini iyileştirecek, vergi ziyamı caydıracak belirli düzenlemelere yer verilmesine,
e) Ekonomide kayıt düzeninin yaygınlaşmasını sağlayacak belirli adımların atılmasına rağmen; muhtelif yasalarda değişikliği öngören bu vergi tasarısına “muhalafet şerhi” koyuyoruz.

Algan Hacaloğlu
İstanbul

Ali Topuz
İstanbul

Hilmi Develi
Denizli

Ek 1. Tasarı ile birleştirilen tekliflere ilişkin liste

Ek 2. Alt Komisyon rapor ve metni (Komisyondaki görüşmelere bu metin esas alınmıştır.)

Ek 3. Plan ve Bütçe Komisyonunca Yapılan Değişiklikler Doğrultusunda Yeniden Düzenlenen Madde Gereksinimleri

1/708 Esas Nolu Tasarı ile Birleştirilen Teklifler Listesi

1. Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın; Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi. (2/72) (Geliş tarihi : 18.3.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)
2. Konya Milletvekili Ahmet Alkan'ın; Kurumlar Vergisi Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi. (2/73) (Geliş tarihi : 18.3.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)
3. İstanbul Milletvekili Emin Kul'un; 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 4.12.1985 Tarih ve 3239 Sayılı Kanunla Değiştirilen 31 inci Maddesinin 1 inci Bendinin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesine ve 2 nci fıkranın Madde Metninden Çıkarılmasına Dair Kanun Teklifi. (2/75) (Geliş tarihi: 18.3.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)
4. Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici ve 30 Arkadaşının; Vergi Tahsilatının Hızlandırılması Hakkında Kanun Teklifi. (2/129) (Geliş tarihi : 25.3.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)
5. Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün; Gelir Vergisi Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi. (2/154) (Geliş tarihi : 5.4.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)
6. İstanbul Milletvekili Mustafa Baş ve 30 Arkadaşının; Asgarî Ücretten Vergi Alınmamasına Dair Kanun Teklifi. (2/166) (Geliş tarihi : 5.4.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)
7. Trabzon Milletvekili Kemalettin Göktaş ve 33 Arkadaşının; Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi. (2/182) (Geliş tarihi : 9.4.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)
8. Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 40 Arkadaşının; Geçici Verginin Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi. (2/191) (Geliş tarihi : 16.4.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)
9. Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 Arkadaşının; Asgarî Ücretten Vergi Alınmamasına Dair Kanun Teklifi. (2/194) (Geliş tarihi : 9.4.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)
10. Konya Milletvekili Necmettin Erbakan ve 30 Arkadaşının; Gelir Vergisi Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi. (2/221) (Geliş tarihi : 16.4.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)
11. Kütahya Milletvekili Mehmet Korkmaz'ın; 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi. (2/270) (Geliş tarihi : 2.5.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

12. Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 40 Arkadaşının; Emlak Vergisi Kanunu ile Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi. (2/287) (Geliş tarihi : 17.5.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

13. Konya Milletvekili Veysel Candan'ın; Organize ve Küçük Sanayi Sitelerine Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muafıkları Tanınması Hakkında Kanun Teklifi. (2/293) (Geliş tarihi : 20.5.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

14. Balıkesir Milletvekili İ. Önder Kırılı'nın; 1319 Sayılı Emlak Vergisi ile 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi. (2/323) (Geliş tarihi : 12.6.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

15. Adana Milletvekili Arif Sezer'in; Gelir Vergisi Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi. (2/369) (Geliş tarihi : 15.7.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

16. Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay'ın; Organize ve Küçük Sanayi Sitelerine Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muafiyetler Tanınması Hakkında Kanun Teklifi. (2/420) (Geliş tarihi : 2.8.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

17. Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun; Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi. (2/459) (Geliş tarihi : 8.10.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

18. İstanbul Milletvekili Cefi Kamhi'nin; Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi. (2/493) (Geliş tarihi : 22.10.1996) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

19. Samsun Milletvekili Murat Karayalçın'ın; 3065 Sayılı Kanunun Bazı Maddeleri ile 2982 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi.(2/884) (Geliş tarihi : 7.7.1997) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

20. Bursa Milletvekili Turhan Tayan'ın; 3065 Sayılı Kanunun Bazı Maddeleri ile 18.11.1995 Tarih ve 4134 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi. (2/959) (Geliş tarihi : 28.11.1997) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

21. Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin; Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muafıkları Tanınması Hakkında Kanunda ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi. (2/960) (Geliş tarihi : 28.11.1997) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

22. İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş ve 6 Arkadaşının; 3.12.1960 Tarihli ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı Maddesinin 9 uncu Bendine Fıkralar Eklenmesine Dair Kanun Teklifi. (2/1015) (Tali Komisyon; Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu) (Geliş tarihi : 6.1.1998) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

23. Erzincan Milletvekili Naci Terzi'nin; Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muafıkları Tanınması Hakkında Kanunda ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi. (2/1019) (Geliş tarihi : 7.1.1998) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

24. Demokrat Türkiye Partisi Grup Başkanı Van Milletvekili Mahmut Yılbaş, Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Metin Işık, Mardin Milletvekili Muzaffer Arıkan ve 6 Arkadaşının; Katma Değer Vergisi Kanununun 28 inci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi. (2/1070) (Geliş tarihi : 24.2.1998) (1/708 ile birleştirilmiştir.)

ALT KOMİSYON RAPORU

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 24.1.1998 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, Komisyonumuzda ve Genel Kurulda öncelikle ve ivedilikle görüşülmesi isteği ile sunulan, “Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulu Hakkında Kanun, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gider Vergileri Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun, 10.2.1998 tarihinde yaptığı 36 ncı birleşimde, Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Zekeriya TEMİZEL’in başkanlığında, Maliye Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili sivil toplum örgütleri temsilcilerinin de katılımıyla incelenip görüşülmeye başlanmış ve geneli üzere yapılan görüşmeleri takiben, Tasarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesini teminen bir alt Komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt komisyon, 17.2.1998 ile 10.3.1998 tarihleri arasında, Maliye Bakanlığı temsilcilerinin katılımı ile yaptığı yoğun müzakerelerindeki titiz ve kapsamlı çalışmalarında, ilgili meslek kuruluşlarının önerilerini de dikkate alarak, sözkonusu Tasarıda, aşağıdaki değişikliklerin yapılması hususunda Komisyonumuza temennide bulunma kararı almıştır.

- 1 nci maddesinin çerçevesinin, kanunların hazırlanmasında uyulacak usul ve esaslara göre yeniden düzenlenmesi ve metnin başında yer alan “Mükelleflerin beyanları...” ifadesinin maksadı daha açık bir şekilde ifade etmesi için “Mükelleflerin vergi tarhına esas olan beyanları” şeklinde değiştirilmesinin,

- Çerçeve 7 nci maddesinde yer alan “Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunda tanımlanan” yabancı şirketlerin” ifadesinden münhasıran yabancı şirketleri teşvike yönelik bir anlayışa yol açmaması için “yabancı” ibaresinin çıkarılmasının ve bu düzenleme nedeniyle “sermaye olarak getirdikleri” ifadesinin “sermaye olarak koydukları” şeklinde değiştirilmesinin,

- Çerçeve 8 nci maddesinde yer alan “amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin” ibaresinin “amortismanına tabi iktisadi kıymetlerden”, “amortismanına tabi tutulan iktisadi kıymetler” ibaresinin de “amortismanına tabi tutulanlar” şeklinde değiştirilmesinin,

- Çerçeve 10 uncu maddesine bağlı 213 sayılı Kanunun 340’ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “vergi ziyayı cezası” ifadelerinin çıkabilecek tereddütleri önlemek amacıyla “vergi cezası” şeklinde değiştirilmesinin,

- Çerçeve 11 nci maddesinin, vergi ziyana sebebiyet veren mükelleflere kesilen vergi cezalarının süre bakımından ödemeyi kolaylaştıracak ancak caydırıcılık özelliği taşıyacak şekilde yeniden düzenlenmesinin,

- Çerçeve 12 nci maddesi ile 213 sayılı Kanununun 353 üncü maddesine 8 numaralı bend olarak eklenen hükme **“matbaa işletmecileri”** ibaresini takiben **“matbaa işletmecilerine 200.000.000 lira usulsüzlük cezası kesilir”** ifadesinin ilave edilmesinin ve 8. bend de yer alan hükmün geri kalan bölümünün 10 uncu bend olarak yeniden düzenlenmesinin ve **“150.000.000 lira”** nın **“100.000.000 lira”** olarak değiştirilmesinin,

- Çerçeve 14 üncü maddesinin (b) fıkrasında yer alan 1 ve 2 numaralı bendlerin, cezaların süreleri dikkate alınarak suç sayılan fiillerden birbirine benzeyenlerin bir arada toplanarak **yeniden düzenlenmesinin,**

- Çerçeve 15 inci maddesinin 1 nci fıkrasının son cümlesinde yer alan **“Faili”** ibaresinin metinden çıkarılmasının,

- Çerçeve 16 ncı maddesinin **ihbarnamenin düzenlendiği tarihi takip eden aydan,** yargı kararının gerçekleşmesine kadar geçen süre için gecikme faizi ödenmesine ilişkin bir düzenleme getirilmesinin,

- 18 nci maddesinin çerçevesinin kanunların hazırlanmasına ilişkin usul ve esaslar paralelinde yeniden düzenlenmesinin ve maddenin ikinci fıkrasının sonunda yer alan **“harçlarda”** ibaresinin **“harçlar için”** şeklinde düzenlenmesinin,

- 20 nci maddesinin **çerçevesinin yeniden düzenlenmesinin,**

- Çerçeve 24 üncü maddesinin **gelir tanımının daha açık bir şekilde ifade edilebilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesinin,**

- Çerçeve 26 ncı maddesinin 193 sayılı kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinin parantez içi hükmünü düzenleyen ikinci fıkrasına gelir vergisinden muaf olmayan mallar arasında bakkaliye ve temizlik maddelerinin de ilave edilmesinin ve dördüncü fıkrasının konunun teknik özelliği de dikkate alınarak belediye zabıtalarmca yapılacak denetimlerin, vergi yoklama memurları ile müştereken yürütülmesi şeklinde düzenlenmesinin,

- Çerçeve 27 nci maddesinde kira gelirlerine ilişkin 120 milyon liralık muafiyetin 1998 yılı için 240 milyon liraya çıkarılmasının,

- Çerçeve 28 nci maddesinin, 193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin 11 numaralı bendinde istisna edilecek tutarın en yüksek devlet memuruna ödenen aylık seviyesi esas alınarak düzenlenmesinin,

- Çerçeve 29 uncu maddesinin, 28 nci madde de aylıklara ilişkin olarak yapılan düzenlemenin ikramiye ödemelerine de yansıtılmasını teminen yeniden düzenlenmesinin,

- 30 uncu maddesinin çerçevesi yeniden düzenlenmiş, maddeye bağlı 193 sayılı Kanunun EK-1 nci maddenin birinci fıkrasında yer alan “bir sonraki yıl yapmayı” ibaresinin “**müteakip vergilendirme döneminde yapmayı**” şeklinde değiştirilmesinin, ayrıca, 193 sayılı Kanunun Ek-3 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan **temel yatırım indirim oranlarının %40’a çıkarılmasının, araştırma ve geliştirme, çevreyi korumaya yönelik yatırımlar ile Bilim Teknoloji Yüksek Kurulunca belirlenen öncelikli teknolojik yatırımlar ve teknopark yatırımları ile gemi ve yat inşa yatırımları ile 50 Milyon ABD Doları karşılığı Türk lirasını aşan sımaı yatırımlarında ise oranın %100**

düzeyine çıkarılmasının, ayrıca 250 Milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirasını aşan sımai yatırımlarında Bakanlar Kuruluna %200'e kadar artırma yetkisi verilmesinin Ek-4 üncü maddenin sonunda yer alan "gecikme faizi" ibaresinin yatırımların teşviki amacıyla "tecil faizi" şeklinde değiştirilmesinin, ayrıca Ek-4 üncü maddede yararlanılan cari yıla ilişkin olarak yatırım indiriminde öngörülen harcama tutarının %10 oranında daha düşük gerçekleşmesi halinde uygulanmamasının,

- Çerçeve 31 nci maddesine bağlı 193 sayılı Kanununun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "**ticaret ve imalat işlerinde sağladıkları**" ifadesinin "**ticari**" olarak değiştirilmesinin,

- 32 nci maddesinin çerçevesinin **yeniden** düzenlenmesinin,

- Çerçeve 34 üncü maddesinin birinci fıkrasına **kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin beyanname vermeyeceklerine ilişkin bir hükmün ilave edilmesinin**, ikinci fıkrasında ticari veya mesleki kazançlarından dolayı gerçek usulde gelir vergisine tabi olanlardan zirai faaliyette bulunanların birden fazla traktöre sahip olmaları halinde gerçek usulde vergilendirilmelerine ilişkin düzenlemedeki "birden fazla traktör" kaydının mükellef lehine imkan yaratılması amacıyla "ikiden fazla traktör" olarak değiştirilmesinin ayrıca, maddenin son fıkrasında, mükelleflerin ziraat odası bulunmayan yerlerde çiftçi belgelerini "tarım il ve ilçe müdürlüklerinden" de temin edebileceklerine ilişkin bir hükmün ilave edilmesinin,

- Çerçeve 35 inci maddesine hububat üretiminde arazi şartlarının dikkate alınmasının, 8 nci grup "**çay ziraatının 40 dönüme çıkarılmasının,**" "**Sera ve çiçekçilik ziraatında ekili arazinin yüz ölçümü toplamı 5 dönüm**" ibaresinin

11 inci grup olarak eklenmesi ve takip eden grup numaralarının yeniden teselsül ettirilmesinin, 14 grupta yer alan antep fıstığının 1000 ağaca, 15 inci grupta yer alan zeytinliklerin 2000 ağaca çıkarılmasının, ipek böcekliğinde kutu sayısının 500 adete çıkarılmasının,

- Çerçeve 38 nci madde ile 193 sayılı Kanununun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasının dördüncü bendinde gayrimenkul sermaye iradından indirim yapılması hususunda **gayrimenkul sahiplerine, iktisap bedeli üzerinden sağlanan indirimin, sadece tek gayrimenkul sahiplerine uygulanmasının,**

- Çerçeve 50 inci madde ile “Geçici Vergiye” ilişkin düzenlemede verginin eksik beyanında “yüzde on” hata payına yer verilmesi gerektiği, ayrıca geçici verginin beyanı ve ödemesine ilişkin sürenin, “**üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın 15 inci günü akşamına kadar**” uzatılmasının,

- Çerçeve 51 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan maktu hadlere ilişkin düzenlemelere açıklık getirilmesi, üçüncü fıkradaki kanuni vergi oranlarının artırılması ve indirilmesi hususundaki **yetkiye ilişkin (10) puanlık haddin (5) puana indirilmesinin,**

- 52 nci maddesinin çerçevesi ile maddeye bağlı geçici 49 uncu maddenin madde numarasının, 47 nci madde ile ilişkili olması nedeniyle 48 olarak değiştirilmesinin ve maddenin başında yer alan “**1.1.1998**” ibaresinin “**Bu Kanunun yayımı tarihinden önce**”, ikinci fıkrada yer alan “**28 Şubat 1998 tarihinde**” ibaresinin ise, “**Bu Kanunun yayımlandığı tarihi izleyen ikinci ayın son iş gününde**” şeklinde değiştirilmesinin,

- Geçici 51'inci maddesinin, Gelir ve Kurumlar Vergisi taksitleri ile Geçici Vergi taksitlerinin çakışmaması amacıyla yeniden düzenlenmesinin ve gelir ve Kurumlar Vergisi beyanname verme süresinin başlaması nedeniyle geçiş dönemiyle ilgili bir düzenlemenin ilave edilmesinin,

- Kanunun yayımından önce ihraç edilmiş kamu kağıtlarının stopaj uygulamasının değiştirilmemesini teminen metne yeni geçici 53 üncü maddenin ilave edilmesinin,

- Çerçeve 53 üncü maddesinin birinci fıkrasına, bilimsel araştırma faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlara yapılan bağış ve yardımlarında ilave edilmesinin,

- Çerçeve 55 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “kurumlar vergisi oranında geçici vergi öderler” ibaresinin “üçer aylık kazançları üzerinden %25” oranında geçici vergi öderler” şeklinde değiştirilmesinin,

- Çerçeve 59 uncu maddesindeki “Maliye Bakanlığınca” ibaresinin “Bakanlar Kurulunca” şeklinde değiştirilmesinin,

- 60 ncı maddesinin çerçevesinin kanun tekniğine uygun olarak yeniden düzenlenmesinin ve maddeye bağlı geçici 13 üncü maddesinde stok tesbitindeki KDV oranlarının indirilmesinin, geçici 14 üncü maddesinde yatırımcıyı teşvik amacıyla üç aylık sürenin kaldırılmasının, geçici 15 nci madde de yer alan “1.1.1998 tarihinden önce bina inşaat ruhsatı alınmış inşaatlardan belirli koşulları taşıyanların KDV'den istisna tutulmalarına ilişkin hükmün, “kanunun yayımı tarihinden itibaren uygulanması” şeklinde, geçici 16 ncı maddede yer alan

“Maliye Bakanlığınca” ibaresinin “Bakanlar Kurulunca” şeklinde değiştirilmesinin,

- Çerçeve 62 nci maddesi ile yeniden düzenlenen 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 nci maddesinin birinci fıkrasında Bakanlar Kurulunun bina vergilerinin gerektiğinde (5) katına kadar artırılmasına ilişkin yetkisinin (3) kat olarak sınırlandırılmasının ve ikinci fıkrada yer alan “... ibaret bulunanlardan veya...” ibaresini takiben amacın daha düzgün ifade edilmesini teminen “bunlardan” ibaresinin ilave edilmesinin,

- Çerçeve 64 üncü maddesinin 62 nci maddeye paralel olarak Bakanlar Kurulunun Arazi vergilerinin artırılmasına ilişkin yetkisinin (3) katı şeklinde yeniden düzenlenmesinin,

- Çerçeve 68 nci maddesi ile yeniden düzenlenen 7338 sayılı Veraset ve İntikal vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “... yarışma ve çekilişi” ifadesinin “yarışma ve çekiliş” şeklinde değiştirilmesinin,

- 69 uncu maddenin çerçevesinin Kanunların hazırlanmasına ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde yeniden düzenlenmesinin,

- Çerçeve 71 inci maddesi ile yeniden düzenlenen 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “üç gün” ibaresinin “bir hafta” olarak değiştirilmesinin,

- Çerçeve 72 nci maddesi ile yeniden düzenlenen 7338 sayılı Kanunun Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun ödeme zamanının **mükellef lehine taksit miktarlarının dörde çıkarılması** suretiyle yeniden düzenlenmesinin,

- Çerçeve 74 üncü maddesi, damga vergisi hesaplamalarındaki 500 milyar liralık sınırı 200 milyar liraya indirilmesinin,

- Çerçeve 78 nci maddesinde yer alan “Değiştirilen ibareler”in Tasarının maddelerinde Komisyonca yapılan çeşitli değişiklikler ve redaksiyonlar nedeniyle yeniden düzenlenmesinin ve yurtdışı müteahhitlik hizmetleri kazançlarının istisna süresi ile 3505 sayılı Kanun uyarınca bazı Damga Vergisi ve Harçlardaki sürelerinin 2003 yılına kadar uzatılmasına ilişkin düzenlemelerin ilave edilmesinin,

- “Kaldırılan Hükümler” başlıklı 79 uncu maddenin 10 numaralı fıkrasının belediye gelirlerini olumsuz yönde etkileyeceği dikkate alınarak madde metninden çıkarılmasının ve müze giriş ücretlerinden belediyelere ayrılan payın %40’dan %20’ye indirilmesine ilişkin bir düzenlemenin Belediye Gelirleri Kanunu ile ilgili bölüme ilave edilmesinin;

daha uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

- Maddelerin müzakeresi sırasında, bazı maddelerin görüşülmesi ilgili meslek kuruluşlarının görüşlerinin alınması amacıyla ertelenmiş, 4.3.1998 günü ilgili meslek kuruluşlarının görüşleri de dinlenmiştir. İlgili meslek kuruluşları kendi sahalarındaki görüşlerini;

TESK

-Tasarıya genelde olumlu yaklaşıldığı,

-Götürü usulden, basit usule geçişte gerekli defter ve benzeri kayıtların tutulması konusunda küçük esnafın gerekli yeterliliğe sahip olmadığı, bu nedenle de ilgili meslek kuruluşlarının (TESK) üyeleri adına söz konusu kayıtları yetkili kişilere tutturmaları (muhasibeci, mali müşavir gibi). Bu konuda ilgili meslek kuruluşlarına bir zorunluluk getirilmesi gerektiği,

-Basit usule geçiş tarihinin belirlenmesinin önemli bir konu olduğu,

- Enflasyon muhasebesine yer verilmemesinin, bankaların öz kaynaklarının erimesi sonucunu doğurabileceği,
- Finansal piyasaları etkileyecek düzenlemeler sonucunda vergi yükünün artacağı, bu nedenle de kaynakların sistem dışına çıkacağı, doğal olarak da tefeciliğin yaygınlaşacağı, dövize dönüşün hızlanacağı,
- Tasarı'nın 6. maddesi ile (VUK - 279) 34 yıl önceki uygulamaya dönülerek kazanılmamış gelirden vergi alınması yoluna gidildiği, geliri daha sonra elde edilecek bir işlemin peşinen vergilendirildiği ve bunun da vergi adaletiyle bağdaşmadığı,
- Yatırım fonlarının konulan vergiden kaçmak için nakde çevrileceği, bunun da bankaların özkaynaklarını eriteceği ve devletin borçlanma maliyetini yükselteceği, oysa yatırım fonlarının teşvik edilmesi gerektiği,
- 43 üncü maddede getirilen düzenleme ile yabancı paradaki değer artışlarının da Türk Lirası'na çevrilmesi sırasında vergilendirildiği,
- Değişik zamanlarda alınan tahvil ve benzeri menkullerin getirilerinde matrahın nasıl belirleneceğinin belirsiz olduğu,
- Kar payı dağıtan şirketler stopaja tabi tutulurken, diğerlerinin muaf tutulmasının vergi adaleti ile bağdaşmadığı, zaten Sermaye Piyasası Kanunu'na göre çalışan şirketlerin kar payı dağıtmak zorunda oldukları,
- Repo işlemlerine ilişkin belgelerin bir yıl boyunca saklanmasının çok güç olacağı, repo işlemlerinin çok fazla olduğu gözönüne alınırsa, belgelerin saklanmasının neredeyse imkansız olduğu,
- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi'nde daha iyi düzenlemeler yapılması gerektiği, Geçici-23- üncü maddenin muhafazasının bankacılık sistemi açısından yerinde olacağı,

SİGORTA ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ

- Tasarı'da sigorta tekniği ile vergi tekniğinin birleştirilmesi ve düzenlemelerin buna göre yapılması gerektiği,
- Türkiye'de 5.5 milyon civarında özel sigortalı bulunduğu, sigorta şirketlerinde toplanan fonların 150 trilyon liraya ulaştığı,

-Hayat sigortası uygulamasının henüz yeterince yerleşmediği, bu aşamada sigortacılığın desteklenmesi gerektiği; vergilendirmeye ilişkin işlemlerin, Kanun'un yürürlük tarihinden önce sigorta yaptırmış olan kişilere uygulanmaması gerektiği,

TÜRKİYE ÜÇÜNCÜ SEKTÖR VAKFI

-Mevcut vakıfların pek çoğunun, vakıf amaçlarına uygun olarak kurulmadığı ve bu nedenle asıl düzenlemenin vergi kanunlarında değil vakıflarla ilgili kanunlarda yapılması gerektiği,

-Kar paylaşma amacı gütmeyen ve kamu yararına çalışan vakıfların vergiden muaf tutulması gerektiği, bu noktada derneklerle vakıfların vergilendirme açısından ayrı ayrı değerlendirilmesinin daha uygun olacağı,

OYAK

-Kanunla veya Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuş olan Silahlı Kuvvetler'e ilişkin vakıflarla, bir Sosyal Güvenlik kuruluşu olan Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun vergiden muaf tutulması gerektiği,

ATO

-Yabancı sermayenin enflasyondan ve kur farkından korunmasına ilişkin düzenlemenin yerli sermayeye de getirilmesi gerektiği, işletmelerin ödenmiş sermayelerinin yeniden değerlendirilmesinde enflasyondan arınması gerektiği,

-Devlet'in geri ödemelerine de faiz uygulamasının getirildiği, ancak buna işlerlik kazandıracak düzenlemenin belirsiz olduğu, örneğin mükellefin belgeleri hangi tarihte tamamlamış olması gerektiği hususunun açıklığa kavuşturulmadığı,

-Vergi cezalarında geriye dönük olarak gecikme faizi alınmasının hukuka aykırı olacağı, iyi niyetli mükellefin korunması gerektiği, bilerek sahte belge kullanmanın kriterinin belli olmadığı,

-Limited şirketlerde sorumluluğun genişletilmesinin, bunların Anonim Şirket'e dönüşmesine yol açacağı ve bu suretle vergi kayıplarının önlenemeyeceği,

-Menkul Sermaye İratları'nın vergilendirilmesi sırasında işletmelere yüksek oranlar uygulanması halinde, işletme kazançlarının kişisel hesaplara kaydırılacağı,

KOOPERATİFLER BİRLİĞİ

-Kooperatifler'in bankalardaki mevduatlarının vergilendirilmemesi gerektiği, burada kar amacının söz konusu olmadığı,

- Kooperatifler'in KDV'ye tabi tutulmalarının inşaatların bitiminden sonra kooperatiflerin fesih işlemlerini geciktireceği,

NOTERLER BİRLİĞİ

- Noterler'in kanunen ödediği aidattan stopaj kesilmesinin uygun olmayacağı, çünkü bu aidatların kâr amacı güdülmeyen noterlerin sosyal güvenliğinin sağlanması için toplandığı,

şeklinde ifade edilmiştir.

Alt Komisyonun 10.3.1998 tarihinde yaptığı görüşmelerde;

Tasarının;

- Çerçeve 6 ncı maddesinin, Devlet iç borçlanmalarında vade uzatılarak rahatlık sağlamak amacıyla 1999 yılı için bir yıldan daha uzun, sonraki yıllarda iki yıldan daha uzun vadeli devlet tahvillerinin alış bedeli üzerinden değerlendirilmesinin, 1998 yılı vadeleri için ise 75 inci maddenin uygulanmasına ilişkin bir geçici madde düzenlemesi yapılmasının,

- Çerçeve 40 ncı maddesindeki “bileşik” ibaresinin açıklık getirmek amacıyla “ağırlıklı bileşik” olarak değiştirilmesinin,

- Çerçeve 41 inci maddesi ile değiştirilen 193 sayılı Kanununun 80 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “**asgari ücretin yıllık brüt tutarının üç katını aşması şarttır**” hükmünün yerine, tarifenin ilk iki gelir dilimi toplamının yarısının üç katını aşmayan gelirlerin beyannameye dahi edilmemesine ilişkin bir düzenleme getirilmesinin,

- Çerçeve 43 üncü maddesi anlam bütünlüğü amacıyla “45 nci madde hükümleri uygulanır” ifadesinin, “Söz konusu madde hükümleri uygulanır” şeklinde değiştirilmesinin,

- Çerçeve 44 üncü maddesi ile değiştirilen 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin 2 numaralı bendinin Bilimsel araştırmalara yardımda bulunanlara istisna getirecek şekilde yeniden düzenlenmesinin ve “Kaldırılan Hükümler” başlıklı 79 uncu maddesinin 3 üncü fıkrasının (İ) bendinin metinden çıkarılmasının,

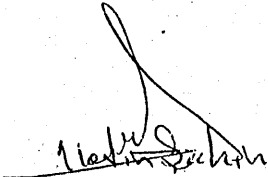
- Çerçeve 46 ncı maddesinin, maddenin düzenleniş şeklini sadeleştirmek ve her ödeme türüne ait stopaj oranlarının alt ve üst sınırlarını Kanunla belirleyerek Bakanlar Kurulunun yetkisinin sınırlandırılmasının, ve (c) bendinin (i) alt bendi için binde bir, (ii) alt bendi için yüzde iki oranında uygulanmasının, ayrıca; dernek ve vakıfların mali denetimlerini sağlayıcı hükümlere, ilgili kanunlarında yer verilmesinin,

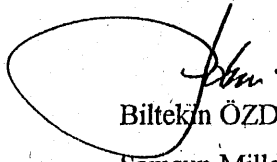
daha uygun olacağı kanaatine varmıştır.

Ayrıca, vergi reform paketinin uygulanabilmesi için nitelikli personel istihdamına ihtiyaç duyulduğu, Bakanlık denetim elemanlarının, özlük hakları açısından zamanla emsallerinin yarısı düzeyine indiği, bu koşullarda nitelikli elemanın elde tutulamadığı, yetişen elemanların özel sektöre kaydığı, bu nedenle personelin statüsünde yeni düzenlemeler yapma ihtiyacının ortaya çıktığı, bu amaçla, tasarıya kamu idaresindeki genel dengelere uygun, çalışanları teşvik

edici, bakanlık personelinin emsallerine eşit düzeyde mali olanaklara kavuşturulan, kariyer ve liyakat esasına göre çalışanları koruyan bir sistem getirilmesini teminen "Maliye Hizmetleri" sınıfını ihdas eden bir düzenlemenin tasarıya eklenmesinin Komisyonunda değerlendirilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir,

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına saygı ile arz olunur.

Mustafa Kemal
Ankara M. V.

Biltekin ÖZDEMİR
Samsun Milletvekili

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı

D. İncekara
Aban Halkoğlu
154 T. V.
(Forajmelerde Başkanlığa
harcama onayları
sahibi Bakanlık Kaydıyla)

Refik ARAS
7. S. M. V.

Mustafa Çiğdem
Büyük M. V.

Çarşıda yer alan bazı
maddelere muhtelif

ALT KOMİSYON METNİ

BİRİNCİ BÖLÜM

VERGİ USUL KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 1 - 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesine 2365 sayılı Kanunla değişen üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve 3239 sayılı Kanunla eklenen altıncı fıkra ile bu fıkrayı takip eden fıkralar yürürlükten kaldırılmıştır.

"Mükelleflerin vergi tarhına esas olan beyanları, kesinleşen vergi ve cezaları ile vadesi geçtiği halde ödenmemiş bulunan vergi ve ceza miktarları Maliye Bakanlığınca açıklanabilir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini mahalline devredebilir. Ayrıca, kamu görevlilerince yapılan adli ve idari soruşturmalarda ilgili olarak talep edilen bilgi ve belgeler verilebilir. Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıkları vergi inceleme raporuyla tespit olunanların, kanunla kurulmuş mesleki kuruluşlarına ve 3568 sayılı Kanunla kurulan birlik ve meslek odalarına bildirilmesi vergi mahremiyetini ihlal sayılmaz. Bu takdirde kendilerine bilgi verilen kişi ve kurumlar da bu maddede yazılı yasaklara uymak zorundadırlar. Maliye Bakanlığı bilgilerin açıklanmasıyla ilgili usulleri belirlemeye yetkilidir."

MADDE 2 - 213 sayılı Kanunun 112 nci maddesinin sonuna aşağıdaki 4 numaralı bent eklenmiştir.

"4. Fazla veya yersiz olarak tahsil edilen veya vergi kanunları uyarınca iadesi gereken vergilerin, ilgili mevzuatı gereğince mükellef tarafından tamamlanması gereken bilgi ve belgelerin tamamlandığı tarihi takip eden üç ay içinde iade edilmemesi halinde, bu tutarlara üç aylık sürenin sonundan itibaren düzeltme işinin mükellefe tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için aynı dönemde 6183 sayılı Kanuna göre belirlenen tecil faizi oranında hesaplanan faiz, 120 nci madde hükümlerine göre red ve iadesi gereken vergi ile birlikte mükellefe ödenir."

MADDE 3 - 213 Sayılı Kanunun 160 ıncı maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İşi bırakma bildiriminde bulunmayan bir mükellefin işi bıraktığının tespit edilmesi veya yapılan araştırma ve yoklamalar sonucunda bilinen adreslerinde bulunamaması ve başka bir adreste faaliyetine devam ettiğine dair bilgi edinilememesi halinde mükellef işi bırakmış addolunur ve mükellefiyet kaydı vergi dairesince terkin edilebilir. Ancak, mükellefiyet kaydının terkin edilmesi, mükellefin işi bırakmasından önceki döneme ilişkin yükümlülüklerini ortadan kaldırmayacağı gibi bu tarihten sonra faaliyette bulunduğu tespit halinde bu dönemlere ilişkin vergilendirmeye de engel teşkil etmez. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığının yetkilidir."

MADDE 4 - 213 sayılı Kanunun 256 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Defter ve belgelerle diğer kayıtların ibraz mecburiyeti

Madde 256 - Geçen maddelerde yazılı gerçek ve tüzel kişiler ile mükerrer 257 nci madde ile getirilecek zorunluluklara tabi olanlar, muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü defter, belge ve karneler ile vermek zorunda buldukları bilgilere ilişkin mikro fiş, mikro film, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri muhafaza süresi içerisinde yetkili makam ve memurların talebi üzerine ibraz ve inceleme için arz etmek zorundadırlar. Bu zorunluluk Maliye Bakanlığınca belirlenecek usule uygun olarak, tasdike konu hesap ve işlemlerin doğrulanması için gerekli kayıt ve belgelerle sınırlı olmak üzere, bu hesap ve işlemlere doğrudan ya da silsile yoluyla taraf olanlara, defter ve belgelerinin tetkiki amacıyla yeminli mali müşavirler tarafından yapılan talepler için de geçerlidir."

MADDE 5 - 213 sayılı Kanunun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, üçüncü fıkrasında yer alan "...götürü usulde..." ibaresi "...basit usulde..." şeklinde değiştirilmiştir.

"Maliye Bakanlığı;

1. Mükellef ve meslek grupları itibarıyla muhasebe usul ve esaslarını tespit etmeye, bu Kanuna göre tutulmakta olan defter ve belgeler ile bunlara ilaveten tutulmasını veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyet, şekil ve ihtiva etmesi zorunlu bilgileri belirlemeye, bunlarda değişiklik yapmaya; bedeli karşılığında basıp dağıtmaya veya üçüncü kişilere bastırıp dağıtmaya veya dağıtılmaya, bunların kayıtlarını tutturmaya, bu defter ve belgelere tasdik, muhafaza ve ibraz zorunluluğu getirmeye veya kaldırmaya, bu Kanuna göre tutulacak defter ve düzenlenecek belgelerin tutulması ve düzenlenmesi zorunluluğunu kaldırmaya,

2. Mükelleflere muameleleri ile ilgili tahsilat ve ödemelerini banka veya benzeri finans kurumlarınınca düzenlenen belgelerle tevsik etmeleri zorunluluğunu getirmeye ve bu zorunluluğun kapsamını ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslarını belirlemeye,

3. Tutulması ve düzenlenmesi zorunlu defter, kayıt ve belgelerin mikro film, mikro fiş veya elektronik bilgi ve kayıt araçlarıyla yapılması veya bu kayıt ortamlarında saklanması hususunda izin vermeye veya zorunluluk getirmeye, bu şekilde tutulacak defter ve kayıtların kopyalarının Maliye Bakanlığında veya muhafaza etmekle görevlendireceği kurumlarda saklanması zorunluluğu getirmeye, bu konuda uygulama usul ve esaslarını belirlemeye,

4. Vergi beyannameleri ile bu Kanunun 149 uncu maddesine göre devamlı bilgi vermek zorunda olanlardan, istenilen bilgilerin yazı yerine mikro fiş, mikro film, manyetik kayıt ortam ve araçları ve benzeri vasıtalarla verilmesine izin vermeye veya zorunluluk getirmeye,

5. Vergi kanunlarının uygulanmasıyla ilgili olarak levha kullandırma ve asma zorunluluğu getirmeye ve kaldırmaya,

yetkilidir."

MADDE 6 - 213 sayılı Kanunun 279 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 279 - Hisse senetleri, yatırım fonu katılma belgeleri ile vadesi iki yıl ve daha uzun olan Devlet Tahvilleri, Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresi Başkanlıklarınca çıkarılan menkul kıymetler alış bedelinin ortalama değeri ile, bunlar dışında kalan her türlü menkul kıymet borsa rayici ile değerlendirir. Borsa rayici yoksa veya borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde oluştuğu anlaşılırsa, değerlemeye esas bedel, menkul kıymetin alış bedeline vadesinde elde edilecek gelirin (kur farkları dahil) iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesi suretiyle hesaplanır. Ancak borsa rayici bulunmayan, getirisi ihraç edenin kar ve zararına bağlı olarak doğan veya değerlendirme günü itibarıyla hesaplanması mümkün olmayan menkul kıymetler alış bedelinin ortalama değeri ile değerlendirir."

MADDE 7 - 213 sayılı Kanunun 280 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki dördüncü fıkra eklenmiştir.

"Bu madde hükmü yabancı para ile olan senetli veya senetsiz alacaklar ve borçlar hakkında da caridir. Bunlardan vadesi gelmemiş senede bağlı alacak ve borçlar, bu Kanunun 281 ve 285 inci maddeleri uyarınca değerlendirme günü kıymetine irca edilebilir. Ancak senette faiz oranının yazılı olmadığı durumlarda değerlendirme gününde geçerli olan Londra Bankalar Arası Faiz Oranı (LIBOR) esas alınır.

3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti İle Görevlendirilmesi Hakkında Kanun ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanunda tanımlanan şirketlerin sermaye olarak koydukları yabancı paraların sarf edildikleri veya Türk Lirasına çevrildikleri tarihe kadar lehlerine oluşan kur farkları pasifte özel bir karşılık hesabında gösterilerek dönem kazancına dahil edilmez. Bu karşılıklar sermayeye eklendikleri takdirde işletmeden çekiş ve kar dağıtımı sayılmaz. Aleyhlerine oluşan kur farkları ise aktifte özel bir karşılık hesabında tutulur ve gelecek yıllarda lehlerine oluşacak kur farkları ile kapatılır. Lehte kur farkı ile kapatılamayan tutarlar işi bırakma halinde zarar addolunur."

MADDE 8 - 213 sayılı Kanunun 313 üncü maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İlgili mevzuatı gereğince sözleşme süresinden sonra bedelsiz olarak devlete veya devletçe tensip olunan bir teşekküle veya belediyeye intikali öngörülen amortismanına tabi iktisadi kıymetlerden, sözleşme süresinde yenilenmelerinin gerektiği durumlar hariç, sermayenin veya özel maliyet bedellerinin itfası hükümlerine göre amortismanına tabi tutulanlar, genel hükümler uyarınca ayrıca amortismanına tabi tutulmazlar."

MADDE 9 - 213 sayılı Kanunun 339 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 339 - Vergi ziyana sebebiyet vermekten veya usulsüzlükten dolayı ceza kesilen ve cezası kesinleşenlere, cezanın kesinleştiği tarihi takip eden yılın başından başlamak üzere vergi ziyanda beş, usulsüzlükte iki yıl içinde tekrar ceza kesilmesi durumunda bu cezalar yüzde elli oranında artırılmak suretiyle uygulanır."

MADDE 10 - 213 sayılı Kanunun 340 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 340 - Bu Kanunda yazılı vergi ziyai cezası ve usulsüzlük cezaları ile 359 uncu maddede ve diğer kanunlarda yazılı cezalar; içtima ve tekrür hükümleri bakımından birleştirilemez.

Bu Kanunla vergi cezasıyla cezalandırılan fiiller, aynı zamanda 359 uncu maddede göre suç teşkil ettiği takdirde vergi cezası kesilmesi söz konusu madde hükmüne göre takibat yapılmasına engel olmaz."

MADDE 11 - 213 sayılı Kanunun 344 üncü maddesi bölüm başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"BİRİNCİ BÖLÜM Vergi Ziyai Cezası

Vergi ziyai cezası

Madde 344- Vergi ziyasına sebebiyet veren mükellef veya sorumlulara vergi ziyai cezası kesilir.

"Vergi ziyai cezası; ziyaa uğratılan verginin bir katına, bu verginin kendi kanununda belirtilen normal vade tarihinden cezaya ilişkin ihbarnamenin düzenlendiği tarihe kadar geçen süre için, bu Kanunun 112 nci maddesine göre ziyaa uğratılan vergi tutarı için hesaplanan gecikme faizinin yarısının eklenmesi suretiyle bulunur.

Vergi ziyasına 359 uncu maddede yazılı fiillerle sebebiyet verilmesi halinde, bu ceza üç kat olarak uygulanır.

Vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra verilenler hariç olmak üzere, kanuni süresi geçtikten sonra verilen vergi beyannameleri için bu madde uyarınca kesilecek ceza yüzde elli oranında uygulanır.

Uzlaşılın vergilerde ceza, uzlaşılın vergi tutarına göre düzeltilir."

MADDE 12 - 213 sayılı Kanunun 353 üncü maddesine 7 numaralı bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki 8, 9 ve 10 numaralı bentler eklenmiştir.

"8. Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine 200.000.000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

9. Bu Kanunun mükerrer 227 nci maddesi uyarınca yararlanılması yeminli mali müşavirlerce düzenlenmiş tasdik raporu ibrazı şartına bağlanan konularda, tasdik raporunu zamanında ibraz etmeyen mükellefler adına 150.000.000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

10. Bu Kanunun 127 nci maddesinin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen aracını durdurmayan araç sürücülerine adına 100.000.000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir."

MADDE 13 - 213 sayılı Kanunun Mükerrer 355 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Bilgi vermektan çekinenler ile 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde hükmüne uymayanlar için ceza

Mükerrer Madde 355- Bu Kanunun 86,148,149,150, 256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde uyarınca getirilen zorunluluklara uymayan (Kamu idare ve müesseselerinde bilgi verme görevini yerine getirmeyen yöneticiler dahil);

1. Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında 100.000.000 lira,
  2. İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit veya götürü usulde tespit edilenler hakkında 50.000.000 lira,
  3. Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında 25.000.000 lira,
- özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bu hükmün uygulanması için, bilgi ve ibraz ödevinin yerine getirilmesiyle ilgili olarak yapılacak tebliğlerde bilginin verilmesi için tayin olunan sürede cevap verilmemesi, eksik veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya defter ve belge ibrazı için tayin olunan süre ile defter ve belgelerin süresinde ibraz edilmemesi durumunda haklarında Kanunun ceza hükümlerinin uygulanması cihetine gidileceğinin ilgililere yazılı olarak bildirilmesi şarttır.

Özel usulsüzlük cezası kesilmesine rağmen mecburiyetleri yerine getirmeyenlere yeniden süre verilerek bu mecburiyetleri yerine getirmeleri tebliğ olunur. Verilen sürede bu mecburiyetlerin yerine getirilmemesi halinde yukarıda yazılı özel usulsüzlük cezaları bir kat artırılarak uygulanır."

MADDE 14 - 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesi bölüm başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Hürriyeti Bağlayıcı Ceza ile Cezalandırılacak
Suçlar ve Cezaları

Kaçakçılık suçları ve cezaları

Madde 359 - a) Vergi kanunlarına göre tutulan veya düzenlenen ve saklanma ve ibraz mecburiyeti bulunan;

1) Defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hileleri yapanlar, gerçek olmayan veya kayda konu işlemlerle ilgisi bulunmayan kişiler adına hesap açanlar veya defterlere kaydı gereken hesap ve işlemleri vergi matrahının azalması sonucunu doğuracak şekilde tamamen veya kısmen başka defter, belge veya diğer kayıt ortamlarına kaydedenler,

2) Defter, kayıt ve belgeleri tahrip edenler veya gizleyenler (varlığı noter tasdik kayıtları veya sair suretlerle sabit olduğu halde, inceleme sırasında vergi incelemesine yetkili kimselere defter ve belgelerin ibraz edilmemesi gizleme demektir) veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleyenler veya bu belgeleri kullananlar(muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge, gerçek bir muamele veya duruma dayanmakla birlikte bu muamele veya durumu mahiyet veya miktar itibarıyla gerçeğe aykırı şekilde yansıtan belgedir),

hakkında altı aydan üç yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

Hükmolunan hapis cezasının para cezasına çevrilmesinde, hapis cezasının her bir günü için, sanayi sektöründe çalışan 16 yaşından büyük işçiler için hüküm tarihinde yürürlükte bulunan asgari ücretin bir aylık brüt tutarının yarısı esas alınır ve hükmolunan bu para cezası ertelenemez.

b) Vergi kanunları uyarınca tutulan veya düzenlenen ve saklanma ve ibraz mecburiyeti bulunan;

1) Defter, kayıt ve belgeleri yok edenler veya defter sahifelerini yok ederek yerine başka yapraklar koyanlar veya hiç yaprak koymayanlar veya belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleyenler veya bu belgeleri kullananlar (sahte belge, gerçek bir muamele veya durum olmadığı halde bunlar varmış gibi düzenlenen belgedir),

2) Belgeleri Maliye Bakanlığı ile anlaşması olmadığı halde basanlar ile sahte olarak basanlar veya bu belgeleri kullananlar,

hakkında on sekiz aydan üç yıla kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

371 inci maddedeki pişmanlık şartlarına uygun olarak durumu ilgili makamlara bildirenler hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

Kaçakçılık suçlarını işleyenler hakkında bu maddede yazılı cezaların uygulanması 344 üncü maddede yazılı vergi ziyaı cezasının ayrıca uygulanmasına engel teşkil etmez.”

MADDE 15 - 213 sayılı Kanunun 360 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İştirak

Madde 360 - Birden fazla kişi 359 uncu maddede sayılan fiillerin icrasına iştirak ettikleri takdirde fiili iştirak edenlerden veya doğrudan doğruya beraber işlemiş olanlardan her biri bundan ayrı ayrı maddi menfaat gözetmek şartıyla o fiile mahsus ceza ile cezalandırılır. Söz konusu fiilleri işlemeye azmettirenlere de aynı cezalar hükmolunur.

Bu fiillere maddi menfaat gözetmeksizin iştirak edenlere fiile mahsus cezanın dörtte biri hükmolunur."

MADDE 16- 213 sayılı Kanunun 368 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Şu kadar ki; dava konusu yapılan vergi ziyai cezasına, dava açma süresinin sonundan yargı kararının idareye tebliğ tarihine kadar geçen süreler için 112 nci maddede belirtilen usul ve oranda gecikme faizi hesaplanır ve cezanın ödeme süresi içinde ödenir."

MADDE 17 - 213 sayılı Kanunun 376 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında indirme

Madde 376 - Usulsüzlük veya özel usulsüzlük cezalarını mükellef veya vergi sorumlusu ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine müracaatla vadesinde ödeyeceğini bildirmesi halinde bu cezaların üçte biri indirilir. İndirimden arta kalan cezanın vadesinde ödenmemesi halinde bu madde hükmünden yararlanılmaz."

MADDE 18 - 213 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi başlığı ile birlikte ve ek 11 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, ek 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Uzlaşma komisyonlarının ek 5 inci maddeye göre tutacakları..." ibaresi "Uzlaşma komisyonlarının tutacakları..." şeklinde değiştirilmiştir.

"Uzlaşmanın konusu, kapsamı, komisyonlar ve şekli

Ek Madde 1- Mükellef tarafından, ikmalen, re'sen veya idarece yapılacak tarhiyatta, vergi ziyayı sebebiyet verilmesinin kanun hükümlerine yeterince nüfuz edememekten ya da 369 uncu maddede yazılı yanılmadan kaynaklandığının veya bu Kanunun 116, 117 ve 118 inci maddelerinde yazılı vergi hataları ile bunun dışında her türlü maddi hata bulunduğu veya yargı kararları ile idarenin ihtilaf konusu olayda görüş farklılığının olduğunun ileri sürülmesi durumunda, idare bu bölümde yer alan hükümler çerçevesinde mükellefler ile uzlaşabilir. Uzlaşma konusu verginin matrah farkları itibariyle bölünebildiği durumlarda uzlaşma sadece toplam matrah farkının bu bölümüne isabet eden vergi kısmı için de yapılabilir. Uzlaşma talebi vergi ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde yapılır. Uzlaşmanın vaki olmaması veya temin edilememesi halinde yeniden uzlaşma talebinde bulunulamaz. Uzlaşmanın vaki olmadığına dair tutanağa idarenin nihai teklifi yazılır. Mükellef dava açma süresinin sonuna kadar teklif edilen vergi ve cezayı kabul ettiğini yazılı olarak bildirirse bu takdirde uzlaşma sağlanmış sayılır. Mükellef, uzlaşma görüşmelerinde, bağlı olduğu meslek odasından bir temsilci ve 3568 sayılı Kanuna göre kurulan meslek odasından bir meslek mensubu bulundurabilir.

Sürekli, geçici ve merkezi uzlaşma komisyonlarının teşkili, uzlaşmaya müracaat etmeye yetkili olanların belirlenmesi, uzlaşmanın şekli, uzlaşmaya konu edilebilecek vergi, resim ve harçların belirlenmesi, uzlaşma komisyonlarının yetkileri, uzlaşmanın yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. İl özel idareleri ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar için bu yönetmelik İçişleri Bakanlığınca hazırlanır."

"Maliye Bakanlığı vergi incelemesine dayanılarak tarh edilecek vergilerde tarhiyat öncesi uzlaşma yapılmasına izin verebilir."

MADDE 19 - 213 sayılı Kanunun mükerrer 414 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Mükerrer Madde 414 - Bu Kanunun; 104, mükerrer 115, 177, 352 (Kanuna bağlı cetvel), 353 ve 356 ncı maddelerinde yer alan maktu had ve miktarlar 1/1/1998 tarihi

itibariyle geçerli olan had ve tutarlarına, 232 nci maddesinde yer alan 1.000.000 lira, 15.000.000 liraya, 252 nci maddesinde yer alan yüz kuruş, 100.000 liraya, 313 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan 500.000 lira, 50.000.000 liraya, 343 üncü maddesinde yer alan 100 ve 2.500 liralık sırasıyla, 500.000 ve 1.000.000 liralara yükseltilmiştir.

Maliye Bakanlığı; bu Kanunun 26, 35 ve 366 ncı maddelerinde yer alan tahakkuk fişi ile vergi ve ceza ihbarnamelerinin şekli ve ihtiva edeceği bilgilerde değişiklik yapmaya ve bunları vergi dairesi adına tanzim edecek olanları belirlemeye yetkilidir.

Bu Kanunda yer alan maktu hadler ile asgari ve azami miktarları belirtilmiş olan para ile ödenecek ceza miktarları, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve miktarların yüzde 5 ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu suretle tespit edilen had ve miktarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye, nispi hadleri ise iki katına kadar artırmaya veya yarısına kadar indirmeye veya tekrar kanuni seviyesine getirmeye yetkilidir."

MADDE 20 - 213 sayılı Kanuna geçici 18 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"**Geçici Madde 19** - İşletme hesabı esasında defter tutan mükellefler diledikleri takdirde, Vergi Usul Kanununun 180 inci maddesindeki şartlar dikkate alınmaksızın 31/12/2000 tarihine kadar işletme hesabı esasına göre defter tutmaya devam ederler."

"**Geçici Madde 20** - Bu Kanunun 6 ncı maddesiyle değiştirilen Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesinde geçen "...vadesi iki yıl ve daha uzun..." ibaresi 1999 yılı sonuna kadar "...bir yıl ve daha uzun..." olarak dikkate alınır. 1998 yılı geçici vergi uygulaması bakımından; vadesine bakılmaksızın, Hazine Bonosu, Devlet Tahvilleri ve Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresi Başkanlıklarınca çıkarılan menkul kıymetler alış bedeli ile değerlendirilir."

"**Geçici Madde 21** - Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce işlenmiş fiillere ilişkin kesilecek ve hükümlenilecek cezalar hakkında, bu fiillerin işlendiği tarihte yürürlükte bulunan hükümler ile bu Kanun hükümlerinden hangisi mükellef veya suçu işleyen lehine ise o hüküm uygulanır. Şu kadar ki, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kesinleşmiş mahkumiyet kararları hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz."

"**Geçici Madde 22** - Diğer kanunlarda Vergi Usul Kanununun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezalarına yapılan atıflar Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinde yer alan vergi ziyai cezasına yapılmış sayılır."

İKİNCİ BÖLÜM

AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 21 – 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 35 inci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Limited şirketlerin amme borçları

Madde 35 - Limited şirket ortakları, şirketten tahsil imkanı bulunmayan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar."

MADDE 22 6183 sayılı Kanunun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**Madde 47** - Amme alacağına karşılık rızaen yapılan ödemeler sırasıyla; ödeme süresi başlamış henüz vadesi geçmemiş, içinde bulunulan takvim yılı sonunda zaman aşımına uğrayacak, aynı tarihte zaman aşımına uğrayacak alacaklarda her birine orantılı olarak, vadesi önce gelen ve teminatsız veya az teminatl olana mahsup edilir. Ödemenin, alacak aslı ile fer'ilerinin tamamını karşılamaması halinde mahsup alacağın asil ve fer'ilerine orantılı olarak yapılır.

Amme alacağına karşılık cebren tahsil olunan paralar; önce parayı tahsil eden dairenin, artarsa aynı amme idaresinin takibe iştirak etmiş olan diğer alacaklı tahsil dairelerinin takip konusu alacak aslı ve fer'ilerine orantılı olarak mahsup edilir.”

MADDE 23 - 6183 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Menkul mallar, tahsil dairelerinin satış mahallinde açık artırma ve peşin para ile satılır. Tahsil dairesince uygun görülmesi halinde, artırma malın mahallinde de yapılabilir. Açık artırma ile satışa çıkarılan mal, artırma sonunda üç defa bağırdıktan sonra en çok artırana ihale edilir. Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle korunması mümkün olmayan ya da beklediği zaman önemli bir değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar en uygun yerde pazarlıkla, borsası bulunan mallar ilgili borsada satılabilir. İlk artırmada satılmayan malların ikinci artırması bir başka il veya ilçede yapılabilir.”

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GELİR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 24 - 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**Madde 1** - Gerçek kişilerin gelirleri, gelir vergisine tabidir.

Gelir, bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği, tasarruf veya harcamasına kaynak teşkil eden her türlü kazanç ve iratların safi tutarıdır.”

MADDE 25 - 193 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**Madde 2** - Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır:

1. Ticari kazançlar;
2. Zirai kazançlar;
3. Ücretler;
4. Serbest meslek kazançları;
5. Gayrimenkul sermaye iratları;
6. Menkul sermaye iratları;
7. Kaynağına bakılmaksızın diğer her türlü kazanç ve iratlar.

Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, yukarıda yazılı kazanç ve iratlar gelirin tespitinde gerçek ve safi miktarları ile nazara alınır.”

MADDE 26 - 193 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası kaldırılmış, birinci fıkrasının ilk cümlesi ile 1 numaralı bendinin parantez içi hükmü aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve maddenin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ticaret ve sanat erbabından aşağıda yazılı şekil ve suretle çalışanlar gelir vergisinden muaftır."

"(Giyim eşyalarıyla zati ve süs eşyaları, değeri yüksek olan ev eşyaları ile pazar takibi suretiyle gıda, bakkaliye ve temizlik maddelerini ve sabit iş yerlerinin önünde sergi açmak suretiyle o iş yerlerinde satışı yapılan aynı neviden malları satanlar hariç)"

"Esnaf muafılığı şartlarını topluca taşıyanlar bu muafıktan yararlanabilmek için ilgili esnaf odasına kayıt olmak ve durumlarını tevsik etmek suretiyle belediyeden "Esnaf Muafılığı Belgesi" almak zorundadırlar. Belediyelerce esnaf muafılığı belgesi bir takvim yılı için verilir. Esnaf muafılığı belgesinin şekil ve muhtevasını tayin ve tespiti ve uygulamaya ilişkin usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Esnaf muafılığından faydalananlar faaliyetleri ile ilgili olarak satın aldıkları mallara ve giderlerine ilişkin, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden aldıkları belgeleri saklamak zorundadırlar. Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre yoklamaya yetkililer veya yoklamaya yetkililerle birlikte belediye zabıtalıncı müştereken yapılan denetimlerde, vergiden muaf esnafın bir takvim yılı içinde bir defa mal alış ve giderlerine ilişkin belgeleri yanında bulundurmadığının veya bulundurduğu belgenin satışını yaptığı mal ve hizmetle ilişkisinin olmadığına tespiti halinde, "Esnaf Muafılığı Belgesi" iptal edilir. Belgesi iptal edilenlerden muafık şartlarını taşıyanlar, aynı faaliyete devam etmek istemeleri halinde yeniden belge almak zorundadırlar."

"Bir işyeri açmaksızın münhasıran gezici olarak; milli piyango bileti satanlar ile 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye satanlar yukarıdaki şartlarla sınırlı olmaksızın gelir vergisinden muaftır."

MADDE 27 - 193 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hasılatın 240.000.000 lirası gelir vergisinden müstesnadır. İstisna haddi üzerinde hasılat elde edilip beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde, bu istisnadan yararlanılamaz."

MADDE 28 - 193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin 2 ve 11 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde, 8 numaralı bendinin parantez içi hükmünde yer alan "...100.000 lırayı..." ibaresi "...800.000 lırayı..." olarak değiştirilmiştir.

"2. Gelir Vergisinden muaf esnafın veya gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin yanında çalışan işçilerin ücretleri,"

"11. Kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz bulunan emekli sandıkları ile 10 yıl süre ile prim veya aidat ödenmiş olmak kaydıyla Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından ödenen emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları (Tüzel kişiliği haiz muhtelif emekli sandıkları ile sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından ödenen aylıklar toplamı, en yüksek Devlet memuruna ödenen en yüksek ödeme tutarından fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.) (Genel, katma ve özel bütçelerden ödenen bu nevi aylıklar dahil);"

MADDE 29- 193 sayılı Kanununun 25 inci maddesinin 3 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 9 numaralı bendinde yer alan "... ile üyelerinin geri verilen mevduatı" ibaresi çıkarılmıştır.

"3. Kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz olan emekli sandıklarınca kendilerine zat aylığı bağlanana aylıklar dışında, kanunları veya statüleri gereğince verilen emekli, dul, yetim ve evlenme ikramiyeleri veya iade olunan mevduatı ve sürelerini doldurmamış

bulunanlarla dul ve yetimlerine toptan ödenen tazminatlar ile 10 yıl süre ile prim veya aidat ödenmiş olmak kaydıyla Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından iade olunan mevduat veya toptan yapılan ödeme tutarı (Kamu idare ve müesseseleri ile kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumları dışında kalan tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları ile sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından ödenen tazminat, yardım ve toptan yapılan ödemeler en yüksek Devlet memuruna ödenen en yüksek ödeme tutarından fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur. Bu mukayesede gerek muhtelif emekli sandıkları ile sigorta şirketleri ve yardım sandıklarından gerek aynı emekli sandığı ile sigorta şirketleri ve yardım sandıklarından muhtelif zamanlarda alınan ikramiye, tazminat ve toptan yapılan ödemeler topluca dikkate alınır.);"

MADDE 30 - 193 sayılı Kanuna 202 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle eklenen Ek 3 üncü maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmış, Ek 1 ve Ek 4 üncü maddeleri ile Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının 3 numaralı bendi ve Ek 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ek Madde 1- Dar mükellefiyete tabi olanlar dahil, ticari veya zirai kazançları üzerinden vergiye tabi mükelleflerin (adi ortaklıklar, kollektif ve adi komandit şirketler ile kurumlar vergisi mükellefleri dahil), yatırım indiriminden faydalanması kabul edilmiş bulunan yatırımları kapsamında yaptıkları ve müteakip vergilendirme döneminde yapmayı öngördükleri yatırım harcamaları bu bölümde yazılı şartlar dahilinde ilgili kazançlarından indirilir.

Yatırım Teşvik Belgesi aranmaksızın yapılan yatırımlarda yatırım indirimi, harcamanın yapıldığı yıl kazancına uygulanır."

"3. Yapılan yatırım ticari ve sınai yatırımlar için en az 50 milyar lira, zirai yatırımlar için en az 10 milyar lira olmalıdır. Kalkınmada öncelikli yörelerde bu tutarların yarısı dikkate alınır."

"Yatırım indirimi oranı yatırım tutarının % 40'dır. Bu oran, organize sanayi bölgelerinde ve kalkınmada öncelikli yörelerde yapılan yatırımlarla araştırma ve geliştirme yatırımlarında, çevre korumaya yönelik yatırımlarda, Bilim Teknoloji Yüksek Kurulunca belirlenen öncelikli teknolojik yatırımlar ile teknopark yatırımlarında, gemi ve yat inşa yatırımlarında ve 50 milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirasını aşan sınai yatırımlarda %100 olarak uygulanır. Bakanlar Kurulu bu oranı, 250 milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirasını aşan sınai yatırımlarda %200'e kadar artırmaya yetkilidir."

"Ek Madde 4- Yatırım indiriminin uygulanmasına, yatırım teşvik belgesinin alındığı tarihte beyanname verme süresi geçmemiş hesap döneminden itibaren başlanır ve indirimden yararlanılacak miktara ulaşıncaya kadar devam olunur.

Yapılan yatırım harcamalarının ilgili yıl kazancından indirilemeyen kısmı, izleyen yıllarda Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır (Teşvik belgesiz yatırımlar bu maddedeki yeniden değerlendirme hükümlerinden yararlanamaz).

Her yatırım için faydalanılacak indirim tutarı, o yatırım içerisinde yer alan indirimden yararlanabilecek aktif kıymetlerin değerleri toplamına, Yatırım Teşvik Belgesinde yer alan indirim oranının uygulanması suretiyle hesaplanır.

Birden fazla Yatırım Teşvik Belgesi almış mükelleflerin safi kazancının yetersizliği nedeniyle yararlanılamayan indirim tutarının bulunması halinde, öncelikle önceki yıllarda tamamen uygulanmamış olan eski yatırımlarla ilgili devreden indirimler, daha sonra yeni yatırımlara ilişkin indirimler, önceki dönemlerde yapılan ve indirilemeyen tutarın bulunmaması halinde ise bir yıl sonra yapılacak yatırımlarla ilgili indirimler uygulanır.

Teşvik belgeli yatırımlarda, yapılması öngörülen ve önceki hesap dönemi kazancına ilişkin olarak yatırım indirimine konu edilen yatırım harcamalarının öngörülen

tutarın yüzde 10'unu geçen bir oranda düşük olması halinde, eksik yapılan yatırım harcaması dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizi ile birlikte cezasız tahsil olunur."

MADDE 31 - 193 sayılı Kanununun 46 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Basit usulde ticari kazancın tespiti

Madde 46 - 47 ve 48 inci maddelerde yazılı şartları topluca haiz olanların ticari kazançları basit usulde tespit olunur.

Basit usulde ticari kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile giderler ve satılan malların alış bedelleri arasındaki müspet farktır. Bu fark yapılan faaliyetle ilgili olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre alınması ve verilmesi mecburi olan alış ve giderler ile hasılatlara ilişkin belgelerde yazılı tutarlara göre hesaplanır. Bu suretle tespit ve beyan olunan kazanç vergi tarihine esas alınır. Bu usulde vergilendirilenler, kazancın tespiti ve Vergi Usul Kanununun defter tutma hükümleri hariç, bildirme, vesikalar, muhafaza, ibraz, diğer ödevler ve ceza hükümleri ile bu Kanun ve diğer kanunlarda yer alan ikinci sınıf tüccarlar hakkındaki hükümlere tabidirler.

Basit usulde vergilendirilen mükellefler, faaliyetlerine ilişkin mal alış ve giderleri ile hasılatlarını gösteren belgeleri ayrı ayrı dosyalarda saklamak zorundadırlar. Bu belgelerin kayıtları, mükelleflerin bağlı oldukları meslek odalarının oluşturdukları bürolarda tutulur. Bu bürolarda 13/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış yeterli sayıda meslek mensubunun çalıştırılması zorunludur. Bu büroların kayıt, tasdik ve vergi dairesine karşı yükümlülükleri ile diğer usuller Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Basit usule tabi ticaret erbabından, sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığı tespit edilenler, bu hususun kendilerine tebliğ edildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren ikinci sınıf tüccarlara ilişkin hükümlere tabi olurlar.

Aynı işte ortak olarak çalışanlar hakkında 47 nci maddede yazılı yıllık kira bedeli ve 48 inci maddede yazılı iş hacmi ölçüleri toplu olarak, diğer şartlar ortakların her biri için ayrı ayrı aranır. Ortaklarından birisi gerçek usule göre gelir vergisine tabi bulunan ortaklıklarda, diğer ortakların ticari kazancı da gerçek usulde tespit olunur. Adi ortaklık halinde çalışanlardan aynı zamanda diğer şahsi bir işle de iştigal edenlerin gerçek veya basit usulden hangisine göre vergilendirileceği, 47 nci maddenin 2 numaralı bendi ile 48 inci maddede yer alan ölçülerden şahsi işine ait olanlara ortaklıklardan hissesine düşen miktarların eklenmesi suretiyle tespit olunur. Şahsi işin mevcut olmaması halinde, muhtelif ortaklıklardaki hisselerin toplanması ile yetinilir.

Basit usule tabi olmanın şartlarından herhangi birini takvim yılı içinde kaybedenler, ertesi takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Basit usulün şartlarına haiz olanlardan, bu usulden yararlanmak istemediklerini yazı ile bildirenler, bu talepleri doğrultusunda takip eden ay başından veya izleyen takvim yılı başından, yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Herhangi bir şekilde gerçek usulde vergilendirilecek olanlar ve gerçek usulde vergilendirilen mükellefler, bir daha hiç bir şekilde basit usule dönemezler. Bu kişilerin aynı türden iş yapan eş ve çocukları da bu faaliyetleri nedeniyle basit usulden yararlanamazlar. "

MADDE 32 - 193 sayılı Kanununun 47 nci maddesinin başlığı "Basit usule tabi olmanın genel şartları", birinci fıkrasında yer alan "Götürü usule..." ibaresi " Basit usule..." şeklinde, aynı fıkranın 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" 2. İşyeri mülkiyetinin iş sahibine ait olması halinde emsal kira bedeli, kiralananmış olması halinde yıllık kira bedeli toplamı 120 milyon lirayı aşmamak."

MADDE 33 - 193 sayılı Kanununun 48 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Basit usule tabi olmanın özel şartları

Madde 48- Basit usule tabi olmanın özel şartları şunlardır:

1. Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satanların yıllık alımları tutarının 4 milyar lirayı veya yıllık satışları tutarının 5 milyar lirayı aşmaması,

2. 1 numaralı bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşanların bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hasılatının 2 milyar lirayı aşmaması,

3. 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde, yıllık satış tutarı ile iş hasılatı toplamının 4 milyar lirayı aşmaması.

Tekele tabi maddelerle, damga pulu, milli piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi kar hadleri emsallerine nazaran bariz şekilde düşük olarak tespit edilmiş bulunan emtia için, bu maddenin 1 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı hadler yerine ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığınca belirlenecek alım satım hadleri uygulanır."

MADDE 34 - 193 sayılı Kanununun 53 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Zirai kazançta vergileme

Madde 53- Çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançlar, bu Kanunun 94 üncü maddesine göre hasılatları üzerinden tevkifat yapmak suretiyle vergilendirilir. 54 üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçilerin kazançları gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tespit olunarak vergilendirilir. Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler bu kazançları için beyanname vermezler.

Ticari veya mesleki kazançları dolayısıyla gerçek usulde gelir vergisine tabi olanlardan zirai faaliyette bulunanlar, bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya ikiden fazla traktöre sahip olan çiftçiler ile çiçekçilik ziraatıyla iştigal edenler gerçek usulde vergilendirilirler.

Bu hükmün tatbikinde, aile reisi ile birlikte yaşayan eş ve velayet altındaki çocuklara ait işletmeler ile ortaklık halindeki işletmelerde, işletme büyüklüğü toplu olarak nazara alınır. Ortaklıklarda, ortaklığın birden fazla işletmeye taalluk etmesi veya işletmelerin ayrı ayrı mahallerde bulunması durumu değiştirmez. 52 nci maddede yazılı tek işletmelerde işletme birden fazla ortaklıklara ait olsa bile bu ortaklıklara ait işletme büyüklüğü toplamak suretiyle nazara alınır. Birden fazla zirai işletmede ayrı ayrı şahıslarla ortaklığı bulunanların işletme büyüklüğü ölçülerinin tespitinde ortaklık payları toplamı esas alınır.

54 üncü maddede yazılı ziraat gruplarının bir kaç tanesi içine giren zirai faaliyetlerin bir arada yapılması halinde, en fazla iki gruba ait işletme büyüklükleri, bu gruplar için tespit olunan hadlerin yarısını aşanlar gerçek usulde vergilendirilir.

Gerek şahsi işletmesi gerekse dahil bulunduğu ortaklıklar müstakilen işletme büyüklüğü ölçüsünün altında kaldığı halde, kendisine ait işletmenin ve ortaklıklardaki payların toplamı bu ölçüyü aşan çiftçiler gerçek usulde vergilendirilir. Payları toplamı ölçüleri aşmayan diğer ortaklar tevkifat yoluyla vergilendirilirler. Yarıcılık ortaklık sayılır.

Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler, yazılı olarak vergi dairesinden istemde bulunmaları halinde izleyen vergilendirme dönemi başından, işe yeni başlayanlar, işe başlama tarihinden itibaren gerçek usule geçebilirler. 54 üncü maddede yazılı ölçüleri aşanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren gerçek usulde, gerçek usule tabi

olanlardan bu ölçülerin altında kalanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilirler.

Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belge alma, verme, saklama ve ibraz yükümlülüklerine uymayan ve Ziraat Odasından, bulunmayan yerlerde Tarım İl veya İlçe Müdürlüklerinden çiftçi belgesini almayan çiftçiler, çeşitli kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen avans, kredi, sübvansiyon, prim gibi aynı ve nakdi destek unsurlarından yararlanamazlar. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usuller, ilgili kuruluşların görüşleri de alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenir."

MADDE 35 - 193 sayılı Kanununun 54 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşletme büyüklüğü ölçüleri

Madde 54- Zirai kazancın gerçek usulde tespiti bakımından bir takvim yılı içinde dikkate alınacak ölçüler şunlardır;

A) Arazi üzerinde yapılan zirai faaliyetlerde:

1 inci grup: Hububat ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı; taban arazide 600, kıraç arazide 1200 dönüm;

2 nci grup: Bakliyat, afyon, susam, keten, kendir ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 210 dönüm;

3 üncü grup: Ayçiçeği ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 500 dönüm;

4 üncü grup: Pamuk ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 dönüm;

5 inci grup: Çeltik ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 115 dönüm;

6 ncı grup: Pancar ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 150 dönüm;

7 nci grup: Patates, soğan, sarmısak ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 125 dönüm;

8 inci grup: Çay ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 40 dönüm (Mahsul verebilecek hale gelmeyenler hariç);

9 uncu grup: Tütün ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 dönüm;

10 uncu grup: Sebze ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 150 dönüm;

11 inci grup: Sera ve çiçekçilik ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 5 dönüm;

12 nci grup: Kavun ve karpuz ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 135 dönüm;

13 üncü grup: Meyve verebilecek hale gelmiş fındık ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 220 dönüm;

14 üncü grup: Meyve verebilecek hale gelmiş bağ ve incir ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 170 dönüm;

15 inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş antep fıstığında 1500 ağaç;

16 ncı grup: Meyve verebilecek hale gelmiş zeytinliklerde 2000 ağaç;

17 nci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş narenciyede 475 ağaç;

18 inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş elmada 700 ağaç;

19 uncu grup: Muz ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 3 dönüm;

20 nci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş kaysıda 750 ağaç;

21 inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş armut, kiraz, vişne, şeftalide 700 ağaç;

22 nci grup: Diğer meyve ve ürün ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 50 dönüm (Meyve ve ürün verebilecek hale gelmeyenler ile palamut hariç);

23 üncü grup: Büyükbaş hayvan sayısı 80 adet (İş hayvanları ile iki yaşından küçük, büyükbaş hayvanlar hariç);

24 üncü grup: Küçükbaş hayvan sayısı 315 adet (Bir yaşından küçük, küçükbaş hayvanlar ile kümes hayvanları hariç);

B) Arazi üzerinde yapılmayan zirai faaliyetler ile kara ve su avcılığında:

1 inci grup: Deniz ve iç su balıkları yetiştiriciliği;

a) Denizlerdeki sınırları belirlenebilen üretim alanlarında yapılan balık yetiştiriciliğinde (ağ kafes vb.) 500 m²,

b) İç su balıkları yetiştiriciliğinde sınırları belirlenebilen havuz (beton, toprak vb.), göl, gölet ve baraj gölleri gibi üretim alanlarında 600 m²,

2 nci grup: Denizlerde yapılan balık avcılığında toplam tekne boyu 20 metre;

3 üncü grup: Arıcılık ziraatinde kovan sayısı 500 adet;

4 üncü grup: İpek böcekçiliği ziraatinde kutu sayısı 500 adet;

Bakanlar Kurulu, Zirai Kazançlar Merkez Komisyonunun teklifi üzerine, bu ölçüleri gerekli gördüğü bölgeler için bir yıl uygulanmış olmak kaydıyla arazi ve ürün türlerine göre on katını aşmamak üzere artırmak veya azaltmak suretiyle yeniden tespite yetkilidir. Bu şekilde tespit olunan ölçüler, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren yürürlüğe girer.

Yukarıda (A) bendinde zikredilen meyveli ve meyvesiz ağaçlarda meyve ve ürün verebilecek hale gelme durumu başlangıcı ile (B) bendinde işletme büyüklüğü gösterilmeyen zirai faaliyetlerde işletme büyüklüğü ölçüsü Tarım, Orman ve Maliye bakanlıklarınca müştereken tespit olunur."

MADDE 36 - 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının 10 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"10. İşle ilgili olarak şehir içi ulaşım, posta, telgraf ve odabaşı ücretleri gibi müteferrik giderler ile envantere dahil olan binek otomobillerinin giderleri ve Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanları."

MADDE 37 - 193 sayılı Kanununun 69 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Götürü usulde tespit olunan safi kazanç, birinci dereceye giren mükellefler için 1 milyar, ikinci dereceye giren mükellefler için 500 milyon, üçüncü dereceye giren mükellefler için 250 milyon liradır. Bu tutarlar; büyükşehir belediye sınırları içinde (müccavir alanlar dahil) faaliyette bulunan mükellefler için % 25 oranında artırılarak, kalkınmada öncelikli yörelerde faaliyette bulunan mükelleflerde % 50, belediye teşkilatı bulunmayan köylerde (belediyelerin müccavir alan sınırları içinde kalan köyler hariç) ise % 70 oranında indirilerek dikkate alınır. Mükelleflerin bu fıkrada yazılı derecelerden hangisine gireceği vergi dairesi tarafından tayin edilir. Vergi dairesi ilgili meslek kuruluşunun görüşünü isteyebilir. Safi kazançların götürü usulde tespit ve vergilendirilmesinde 47 nci madde ile 48 inci maddenin 2 ve 51 inci maddenin 12 numaralı bent hükümleri dikkate alınır."

MADDE 38 - 193 sayılı Kanununun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasının 4 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4. Kiraya verilen mal ve haklar dolayısıyla yapılan ve bunlara sarf olunan borçların faizleri ile konut olarak kiraya verilen bir gayrimenkulun iktisap yılından itibaren 5 yıl süre ile iktisap bedelinin % 5'i (iktisap bedelinin % 5'i tutarındaki bu indirim, sadece ilgili gayrimenkule ait hasıllata uygulanır. Ancak, indirilmeyen kısım 88 inci maddenin 3 üncü fıkrasının uygulanmasında gider fazlalığı sayılmaz),"

MADDE 39 - 193 sayılı Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 4 ve 5 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4. Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yıllık veya özel beyanname veren dar mükellef kurumların, indirim ve istisnalar (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 8 inci maddesinin 1 numaralı bendinde yazılı kazançlar hariç) düşülmeden önceki kurum kazancından, hesaplanan kurumlar vergisi ve fon payı düşüldükten sonra kalan kısım,"

"5. Her nevi tahvil ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler (Döviz cinsinden yahut dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetlerin itfasi sırasında oluşan değer artışları irat sayılmaz.);"

MADDE 40 - 193 sayılı Kanununun 76 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"75 inci maddenin ikinci fıkrasının 5, 6, 7, 12 ve 14 numaralı bentlerinde yer alan menkul sermaye iratlarına (döviz cinsinden açılan hesaplara ödenen faiz ve kar payları, dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetler ile döviz cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilenler hariç) aşağıda belirtilen indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısım, bu iratların beyanı sırasında indirim olarak dikkate alınır. Bu hükmün tevkif yoluyla kesilen vergiye şumulü yoktur. Bu indirim, menkul kıymetler yatırım fonları ve ortaklıkları, risk sermayesi yatırım fonları ve ortaklıkları ve gayrimenkul yatırım fonları ve ortaklıklarından sağlanan kar payları hakkında da uygulanır. Ticari işletmelere dahil bu tür gelirler hakkında indirim uygulanmaz. İndirim oranı, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl için tespit edilmiş olan yeniden değerlendirme oranının, aynı dönemde Devlet tahvili ve Hazine bonusu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranına bölünmesi suretiyle Maliye Bakanlığı'na tespit edilir."

MADDE 41 - 193 sayılı Kanununun Yedinci Bölüm başlığı ve 80 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Diğer Kazanç ve İratlar

Gelire giren diğer kazanç ve iratlar

Madde 80- Bu Kanunun 2 nci maddesinin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı gelir unsurları ile ilişkilendirilemeyen gelirler, kaynağına bakılmaksızın diğer kazanç ve irat olarak bu bölümde yer alan hükümlere göre vergilendirilir.

Vergiden muaf esnafın bu faaliyetinden elde ettiği gelirin, alış ve gider belgelerinde yer alan tutarın iki katını; kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin bu faaliyetlerinden elde ettikleri gelirin, aldıkları müstahsil makbuzlarında yer alan satış tutarları toplamını aşan kısmı da diğer kazanç ve irat sayılır.

Bu madde hükmüne göre vergilendirme yapabilmek için bir takvim yılı içinde elde edilen diğer kazanç ve iratlar kapsamındaki gelirin, 87 nci maddede yer alan ihtiyari toplama ve beyan haddini aşması şarttır.

Bu madde kapsamındaki kazanç ve iratların elde edildiği yılın tespit edilememesi veya mükellef tarafından ispat edilememesi halinde, harcamanın yapıldığı veya tasarrufun varlığının tespit edildiği yıldan bir önceki yılın geliri sayılır.”

MADDE 42 - 193 sayılı Kanunun 81 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vergilendirilmeyecek diğer kazanç ve iratlar

Madde 81- Aşağıdaki yazılı hallerde diğer kazanç ve iratlar vergilendirilmez:

1. Ferdi bir işletmenin sahibinin ölümü halinde, kanuni mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine devam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadi kıymetlerin kayıtlı değerleriyle (Bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde) aynen devir alınması;

2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi bir işletmenin bilançosunun bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması, devralan şirketin bilançosuna aynen geçirilmesi ve devredilen ferdi işletmenin sahip veya sahiplerinin şirketten, devir bilançosuna göre hesaplanan öz sermayesi tutarında ortaklık payı alması (Bu ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır);

3. Kollektif ve adi komandit şirketlerin bu maddenin 2 numaralı bendinde yazılı şartlar dahilinde nevi değiştirerek sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kollektif ve adi komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kollektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır),

4. Veraset veya ivazsız intikal yoluyla elde edilen gelirler,

5. Bir yıldan fazla elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar.

MADDE 43 - 193 sayılı Kanunun 82 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Diğer kazanç ve iratların matrahı

Madde 82 - 1) Mal ve hakların elden çıkarılmasından elde edilen diğer kazanç ve iratların safi tutarı, elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkarma dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve

ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunur. Hasılatın ayın ve menfaat olarak sağlanması halinde bunların rayiç değerleri esas alınır.

Maliyet bedelinin mükelleflerce tespit edilememesi halinde maliyet bedeli; Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre takdir komisyonlarınca takdir edilir. Faaliyeti durdurulan bir iktisadi işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasında, elden çıkarılan iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli olarak kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilen işletmelerde son bilançoda veya envanter kayıtlarında gösterilen değer esas alınır. İktisadi kıymetlerin amortismanına tabi olması halinde, iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli yerine amortismanlar düşüldükten sonra kalan net değeri esas alınır.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasında, iktisap bedelinin tevsi edilememesi halinde, iktisap tarihindeki rayiç bedel iktisap bedeli olarak kabul edilir. Aynı yıl içinde birden fazla menkul kıymet alınıp satılması halinde, bunların kazancı birlikte hesaplanır. Alım satımın birinden doğan zarar, diğerinin karından mahsup edilir.

Dar mükelleflerin (kurumlar dahil), yabancı sermaye mevzuatına göre ilgili mercilerden izin almak suretiyle, Türkiye'ye bizzat getirdikleri nakdi veya aynı sermaye karşılığında iktisap ettikleri menkul kıymetler ile iştirak hisselerini elden çıkarmalarından doğan kazançların hesabında, kur farkından doğan kazançlar dikkate alınmaz. Şu kadar ki, bu mükelleflerin Türkiye'de elde ettikleri kazançların, münhasıran bu menkul kıymet veya iştirak hisseleri dolayısıyla elde edilen menkul sermaye iratlarından ve bu kıymet ve hisselerin elden çıkarılmasından doğan kazançlardan ibaret olması şarttır. Bu mükelleflerin, Türkiye'de menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşmaları halinde, kur farkından doğan kazançlar da ticari kazancın hesabında dikkate alınır.

Kur farkından doğan kazançların hesabında, menkul kıymet veya iştirak hisselerinin iktisabına tahsis edilen yabancı sermayenin bu kıymet ve hisselerin iktisap tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı ile bu kıymet ve hisselerin elden çıkarılması tarihindeki aynı miktar yabancı sermayenin T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı arasındaki fark esas alınır.

Mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedeli, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak tespit edilir.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılması halinde kazanç, yıl içinde elde edilen toplam gelirden, bu Kanunun 76 ncı maddesinde belirtilen indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısmın düşülmesi suretiyle hesaplanabilir. Bu durumda iktisap bedeli endekslenmez.

Bu maddede geçen "elden çıkama" deyimini, mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulması ve mal ve haklar üzerindeki tasarruf edebilme hakkının her hangi bir şekilde devredilmesini ifade eder.

Yukarıda belirtilen haller dışında elde edilen diğer kazanç ve iratların safi tutarı, elde edilen hasılat veya satış bedelinden, tevsi edilmek kaydıyla yapılan gider veya maliyet unsurlarının indirilmesi suretiyle bulunur.

2) Bu Kanunun 2 nci maddesinin 1-6 bentleri veya bu maddenin 1 numaralı bendinde belirtilen gelirlerle ilişkilendirilemeyen ve harcadığı veya tasarruf edildiği tespit edilen tutarlar safi irat olarak kabul edilir. Tasarrufun varlığının bir mal veya hak iktisabı olarak tesbiti halinde, bu mal veya hakkın maliyet bedeli (maliyet bedeli bilinmiyorsa iktisap tarihindeki rayiç bedeli), mal veya hakkın iktisap tarihi bilinmiyorsa bir önceki yılın son günündeki rayiç bedeli vergiye tabi matrah kabul edilir.

3) Dar mükellefiyete tabi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arızı olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar hakkında söz konusu madde hükümleri uygulanır".

MADDE 44 - 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin başlığı ve birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki 3 numaralı bent eklenmiştir.

"Sigorta primi, teberru ve diğer indirimler "

"2. Genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idareleri ve belediyelere, köylere ve kamu menfaatine yararlı derneklere, Türk Kanunu Medenisi gereğince kurulan vakıflara ve bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımların toplamı o yıla ait beyan edilecek gelirin %5'ini aşarsa fazlası indirilmez).

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın varsa mukayyet değeri, yoksa Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde takdir komisyonunca tespit edilecek değer esas alınır.

3. Mesleki faaliyetlerini icra etmek üzere kendi işini kuran özürülülerin gelir vergisi matrahına esas kazançlarına, bu Kanunun 31 inci maddesinin 2 numaralı bendinde yer alan esaslara göre hesaplanan yıllık indirim uygulanır. Bu indirim, bakmakla yükümlü olduğu özürülü kişi bulunan serbest meslek erbabı ve ücret geliri elde edenler için de uygulanır. İndirim, götürü usulde vergilendirilen serbest meslek erbabının götürü safi kazanç tutarına, hizmet erbabının tevkifat matrahına uygulanır."

MADDE 45 - 193 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bir takvim yılına ait beyanname, takip eden yılın Ocak-Mart ayları arasında, kazanç unsurlarına göre Maliye Bakanlığınca belirlenen zamanlarda; tam mükellefiyette vergiyi tarha yetkili vergi dairesine, dar mükellefiyette Türkiye'de vergi muhatabı mevcutsa, onun Türkiye'de oturduğu yerin, Türkiye'de vergi muhatabı yoksa işyerinin (işyeri birden fazla ise bu işyerlerinden herhangi birisinin) bulunduğu yer vergi dairesine verilir veya taahhütlü olarak posta ile gönderilir."

MADDE 46 - 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı bende aşağıdaki (c) alt bendi eklenmiş, 7 numaralı bendinin (c) alt bendi ve 10 numaralı bendi aşağıdaki şekilde; 7, 8, 9 ve 14 numaralı bentlerinin parantez içi hükümleri (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilener hariç, dernek ve vakıflar ile tam mükellef kurumlara ödenenler dahil);" olarak değiştirilmiştir.

"6.b) i) Kurumlar vergisinden istisna kazançlara isabet eden kısım düşüldükten sonra, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 1, 2 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı kar paylarından (karın sermayeye ilavesi kar dağıtımı sayılmaz) (kurumlar ile gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve muaf olanlara ödenenler dahil),

- 1) Halka açık anonim şirketlerde,
- 2) Diğerlerinde,

ii) Dağıtılın dağıtılmasın kurumlar vergisine tabi kurumların, Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 1. numaralı bendi dışında kalan kurumlar vergisinden müstesna kazanç ve iratlarından,

iii) Dağıtılsın dağıtılmasın Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 4 numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratlarından indirim ve istisnalar düşüldükten sonra kalan kısmından,

Bu alt bendin (i) ve (ii) alt bentleri uyarınca yapılan tevkifat, beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisine mahsup edilemez.

c) Vakıflar ve derneklerin (kanunla kurulan dernek ve vakıflar ile sendikalar, meslek odaları ve bunların üst kuruluşları, borsalar ve siyasi partiler hariç), iktisadi işletmelerinden elde edilenler dışında kalan ve tevkifata tabi tutulmamış olan her türlü gelirlerinden (dernek ve vakıflara kuruluşları sırasında tahsis edilen sermaye, üyelerine emeklilik aylık ve ikramiyesi vermek üzere çalışan vakıfların aıdat gelirleri hariç, sıfır oranda tevkifata tabi tutulmuş gelirleri ile bağış ve yardımlar dahil);

i) Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu menfaatlerine yararlı sayılan dernekler için,

ii) Diğer vakıf ve dernekler için."

"c) Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlere sağlanan gelirlerden,"

"10. a) Baş bayiler hariç olmak üzere Milli Piyango İdaresince çıkarılan biletleri satanlar ile diğer kişilerce çıkartılan bu nitelikteki biletleri satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden,

b) 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş aklı ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye satanlara bu faaliyetleriyle ilgili olarak yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden.

Madde 47 - 193 sayılı Kanunun 101 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Dar mükellefiyete tabi mükelleflerden yıllık beyanname vermeye mecbur olmayanlar:

1. Gayrimenkullerin elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlarını gayrimenkulün bulunduğu,

2. Menkul malların ve hakların elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlarını mal ve hakların Türkiye'de elden çıkarıldığı,

3. Ticari veya zirai bir işletmenin faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi karşılığında elde ettikleri kazançları işletmenin bulunduğu,

4. Arzi olarak ticari işlemlerin yapılmasından veya bu nitelikteki işlemlere tavassuttan elde edilen kazançlarla, arzi olarak serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla elde edilen kazançlar ve dar mükellefiyete tabi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arzi olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar, faaliyetin yapıldığı veya yolcu veya yükün taşıta alındığı,

5. Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin terk ettikleri işleriyle ilgili olarak sonradan elde ettikleri kazançlarla (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dahil) ticari, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç girilmemesi veya ihale, artıma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde ettikleri kazançları, vergisi tevkif suretiyle alınmamış menkul sermaye iratlarını ve diğer her türlü kazanç ve irada ilişkin ödemelerin Türkiye'de yapıldığı,

6. Diğer hallerde Maliye Bakanlığınca belirlenen,

yerin vergi dairesine münferit beyanname ile bildirmeye mecburdurlar."

MADDE 48 - 193 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gelir vergisine tabi gelirler;

2.000.000.000 liraya kadar	% 15
5.000.000.000 liranın 2.000.000.000 lirası için 300.000.000 lira, fazlası	% 20
10.000.000.000 liranın 5.000.000.000 lirası için 900.000.000 lira, fazlası	% 25
25.000.000.000 liranın 10.000.000.000 lirası için 2.150.000.000 lira, fazlası	% 30
50.000.000.000 liranın 25.000.000.000 lirası için 6.650.000.000 lira, fazlası	% 35
50.000.000.000 liradan fazlasının 50.000.000.000 lirası için 15.400.000.000 lira, fazlası	% 40

oranında vergilendirilir."

MADDE 49 - 193 sayılı Kanununun 117 nci maddesinin başlığı ve birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yıllık Beyana Tabi Gelirlerle Götürü Usulde Tespit Olunan Mesleki Kazançlar Üzerinden Tahakkuk Eden Vergilerde Ödeme

Gelir vergisi, biri beyannamenin verildiği ayda, diğerleri bu ayı takip eden üçüncü ve altıncı ayda, götürü usulde tespit edilen serbest meslek kazançları için ise Nisan, Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir."

MADDE 50 - 193 sayılı Kanununun mükerrer 120 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Geçici Vergi

Mükerrer Madde 120 - Ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı (basit usulde vergilendirilen ticari kazanç sahipleri ile götürü usulde vergilendirilen serbest meslek erbabı hariç) cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, bu Kanununun ticari veya mesleki kazancın tespitine ilişkin hükümlerine göre (Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri de dikkate alınarak) belirlenen ilgili hesap döneminin üçer aylık kazançları (42 nci madde kapsamına giren kazançlar ile noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) üzerinden, 103 üncü maddede yer alan tarifenin ilk gelir dilimine uygulanan oranda geçici vergi öderler. Geçici vergi matrahının hesaplanmasında dönem sonu mal mevcutları, kayıtlar üzerinden tespit edilebilir.

Hesaplanan geçici vergi, üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın 15 inci günü akşamına kadar bağlı olunan vergi dairesine beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir. Aynı dönem içinde tevkif edilmiş bulunan gelir vergisi (42 nci maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç) hesaplanan geçici vergiden mahsup edilir.

Yapılan incelemeler sonucunda, geçmiş dönemlere ait geçici verginin % 10'u aşan tutarda eksik beyan edildiğinin tespiti halinde, eksik beyan edilen bu kısım için re'sen veya ikmalen geçici vergi tarh edilir. Mahsup süresi geçtikten sonra, kesinleşen geçici vergiler terkin edilir, ancak gecikme faizi ve ceza tahsil edilir.

Bir önceki takvim yılında üçer aylık dönemler halinde tahakkuk ettirilerek tahsil edilen geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar, mükellefin vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı, o yılın sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde mükellefe red ve iade edilir.

İşin bırakılması halinde, işin bırakıldığı dönemi izleyen dönemlerde geçici vergi ödenmez.

Geçici vergi uygulamasına ilişkin usuller Maliye Bakanlığı'nca tespit edilir."

MADDE 51 - 193 sayılı Kanunun Mükerrer 123 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Bu Kanunun Mükerrer 111 inci maddesinde yer alan maktu had ve tutarlar, 1/1/1998 tarihi itibarıyla geçerli olan had ve tutarlarına yükseltmiştir.

2. Bu Kanunun 21, 23/8, Ek:2, 47, 48, 69, 86 ve 87 nci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarlar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve tutarların yüzde 5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu surette tespit edilen had ve tutarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

3. Bu Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesinin gelir dilim tutarları hakkında, bu maddenin 2 numaralı fıkrası uygulanır. Vergi tarifesinin gelir dilimlerine karşılık gelen kanuni vergi oranlarını, her bir dilim için ayrı ayrı veya topluca 5 puana kadar indirmeye veya kanuni hadlerine kadar yükseltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir."

MADDE 52 - 193 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

" **Geçici Madde 44** - Götürü usule tabi ticaret erbabından Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik 47 ve 48 inci maddelerinde sayılan basit usule tabi olmanın genel ve özel şartlarını 31/12/1997 tarihi itibarıyla taşıyanlar 1/7/1998 tarihinden itibaren basit usule tabi olurlar.

Basit usule tabi mükelleflerin 2000 yılı sonuna kadar, ilgili vergilendirme dönemleri için beyan edecekleri safi kazanç tutarlarının, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 46 ncı maddesine göre intibak ettirildikleri derecelerin buldukları yöreler itibarıyla belirlenen ve 1998 yılında uygulanacak olan götürü safi kazanç tutarlarını (1999 ve 2000 yıllarında yeniden değerlendirme oranında artırılan tutarları) aşması halinde; beyan edilen tutarlar yerine bu tutarlar vergilemeye esas alınır. 1/7/1998 tarihinde basit usule tabi olanlar için kıyaslamada 1998 yılına ilişkin 6 aylık götürü safi kazanç tutarı esas alınır. Bu uygulamada, takvim yılı içinde işe başlayan veya işi bırakan mükelleflerin götürü safi kazancı, işe başlanılan ay hariç tutulmak ve işin bırakıldığı ay tam sayılmak suretiyle hesaplanan tutardır. Bu süre içinde 48 inci maddede yazılı hadler aranmaz. 31/12/2000 tarihinde basit usule tabi olmanın şartlarını topluca taşıyanların kazançları, şartları taşıdıkları sürece takip eden yıllarda da basit usule göre tespit edilir.

Yapılan denetimlerde, bir takvim yılı içinde iki defa belge almadığı veya vermediği tespit edilen mükellefler intibak ettirildikleri derecenin bir üstünden, birinci dereceden vergilendirilenler ise intibak ettirilen derecelere ait safi kazanç tutarları % 50 oranında artırılmak suretiyle bulunan tutar üzerinden vergilendirilirler."

"**Geçici Madde 45 - 1.** Götürü gider esasına göre vergilendirilen çiftçilerin 1997 takvim yılına ilişkin zirai kazançları, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 53 ve 54 üncü maddeleri hükümleri gereğince vergilendirilir.

2. Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 53 üncü maddesi hükmü gereğince götürü gider veya gerçek kazanç usulüne göre vergilendirilen zirai kazanç mükellefleri, 31/12/1997 tarihi itibarıyla bu Kanunun 54 üncü maddesinde yazılı ölçüleri aşmamaları halinde, 01/01/1998 tarihinden itibaren zirai mahsülleri ve hizmetlerinin satış bedeli üzerinden yapılan tevkifat suretiyle vergilendirilirler."

"Geçici Madde 46 – Diğer kazanç ve irat tutarının hesaplanmasında; bu Kanunun yürürlük tarihinden önce iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılması halinde bunların maliyet bedeli olarak, 1998 yılı genel beyan döneminde beyan edilecek emlak vergisi değeri esas alınır. 1/1/1999 tarihinden önce iktisap edilen ve menkul kıymetler borsasında işlem gören hisse senetlerinin bu tarihten sonra elden çıkarılması halinde bunların maliyet bedeli olarak, 1998 yılının son işlem gününde borsada oluşan ortalama fiyatı; 1/1/1999 tarihinden önce iktisap edilen menkul kıymet yatırım fonlarının katılma belgelerinin elden çıkarılmasında 1998 yılının son günündeki değeri esas alınabilir. Bu maddeye göre maliyet bedeli kabul edilen tutarlar, endekslenmiş maliyet bedeli kabul edilir ve iktisap tarihinden; gayrimenkullerde emlak vergisi beyanname verme süresi sonuna, hisse senetlerinde 1998 yılı sonuna kadar olan süre için yeniden endeksleme yapılmaz."

"Geçici Madde 47 – Bu Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla sahip olunan ve mevcudiyeti Devlet tarafından veya Devlet güvencesinde tutulan kayıt ve siciller ve diğer kanaat getirici vesikalarla ispat edilen kıymetlerden karşılanan mal edinimleri ve harcamalar nedeniyle bu Kanunun 82 nci maddesinin 2 numaralı fıkrasına göre tarhiyat yapılamaz.

Bu maddede geçen kanaat getirici vesika tabiri; banka, banker, aracı kurumlar ve benzeri mali kurumlar, posta idaresi, noterler ile tapu, trafik gibi kamu kurum ve kuruluşlarının kayıt ve belgeleri ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ikinci kitap üçüncü kısmında yer alan belgeleri ifade eder.

Mükelleflerin bu kayıtlarda yer almayan veya yukarıda sayılan vesikalarla kanıtlanamayan nakit para, mevduat sertifikası, döviz ve benzeri kıymetlerini, bu Kanunun yayımı tarihini izleyen ikinci ayın son iş gününde bankalar ve tevdiat kabul eden diğer kuruluşlarda asgari bir gün süreyle bulundurmaları şartıyla, bu kıymetlerden karşılanan mal edinimi ve harcamaları hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır. Bankalar ve tevdiat kabul eden diğer kuruluşlar mükelleflerin bu konudaki taleplerini yerine getirmeye mecburdurlar.

Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

"Geçici Madde 48 - Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kolektif ve adi komandit şirketler dahil), işletmelerinde mevcut olduğu halde kayıtlarında yer almayan emtia, makina, teçhizat ve demirbaşlarını kendilerince veya bağlı oldukları meslek kuruluşunca tespit edilecek rayiç bedel ile 1/7/1998 tarihine kadar bir envanter listesi ile vergi dairelerine bildirmek suretiyle defterlerine kaydedebilirler. Bu suretle beyan edilen kıymetlerin satılması halinde satış bedeli bunların deftere kaydedilen bedelinden düşük olamaz. Bildirime dahil edilen varlıklar için amortisman ayrılmaz.

Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu madde hükümleri uyarınca aktiflerine kaydettikleri emtia için ayrı; makina, teçhizat ve demirbaşlar için ayrı özel karşılık hesabı açarlar. Emtia için ayrılan karşılık, ortaklara dağıtılması veya işletmenin tasfiye edilmesi halinde sermayenin unsuru sayılır ve vergilendirilmez. Makina, teçhizat ve demirbaşlar envantere kaydedilir ve ayrılan karşılık birikmiş amortisman addolunur. İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ise söz konusu emtiayı defterlerinin gider kısmına satın alınan mal olarak kaydedirler. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

"Geçici Madde 49 - Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kolektif ve adi komandit şirketler dahil), kayıtlarında yer aldığı halde işletmelerinde mevcut olmayan mallarını, bu Kanunun yayımlandığı tarihi takip eden ayın sonuna kadar, aynı neviden mallara ilişkin cari yıl kayıtlarına göre tespit edilen gayri safi kar oranını dikkate alarak faturalamak ve her türlü vergisel yükümlülüklerini yerine getirmek suretiyle kayıt ve beyanlarına intikal ettirebilirler. Gayri safi kar oranının cari yıl kayıtlarına göre tespit edilemediği hallerde mükellefin bağlı olduğu meslek odalarının belirleyeceği oranlar esas

alınır. Bu madde hükmünün uygulanmasına ilişkin olarak geçmişe yönelik ceza ve faiz uygulanmaz.”

“**Geçici Madde 50** – 1/1/1999 tarihinden önce Yatırım Teşvik Belgesine bağlanan yatırım harcamalarına, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişiklik yapılmadan önceki Ek 1 ve Ek 4 üncü maddeleri ile Ek 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası hükümleri ve Kurumlar Vergisi Kanununun bu Kanunla kaldırılan mükerrer 8 inci maddesi hükmü; 1/1/1999 tarihinden sonra Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış olan yatırım harcamalarına ise sözkonusu maddelerin bu Kanunla değişik hükümleri uygulanır.”

“**Geçici Madde 51** - Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince 31/12/1997 tarihinden sonra başlayan ilk hesap döneminin birinci üç aylık dönemi için geçici vergi beyannamesi verilmez. Bu dönemin geçici vergisi, ikinci üç aylık dönemin geçici vergisi ile birlikte beyan edilir ve tahakkuk eden vergi; gelir vergisi mükelleflerince beyanname verme süresi içinde, kurumlar vergisi mükelleflerince biri beyanname verme süresi içinde diğeri izleyen ayda olmak üzere iki eşit taksitte ödenir. 1997 yılına ilişkin olarak verilen yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannameleri üzerinden tahakkuk ettirilen geçici verginin, bu Kanunun yayımı tarihine kadar ödenmemiş olan taksitleri terkin edilir. Ödenen taksitler, geçici vergi beyannameleri üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir.

Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilmiş gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri 1998 yılı içinde sona erecek özel hesap döneminin sonuna kadar bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlere göre geçici vergi ödemeye devam ederler.”

“**Geçici Madde 52** - 1998 takvim yılına ait gelirler;

1.000.000.000 liraya kadar	% 20
2.000.000.000 liranın 1.000.000.000 lirası için 200.000.000 lira, fazlası	% 25
4.000.000.000 liranın 2.000.000.000 lirası için 450.000.000 lira, fazlası	% 30
8.000.000.000 liranın 4.000.000.000 lirası için 1.050.000.000 lira, fazlası	% 35
16.000.000.000 liranın 8.000.000.000 lirası için 2.450.000.000 lira, fazlası	% 40
16.000.000.000 liradan fazlasının 16.000.000.000 lirası için 5.650.000.000 lira, fazlası	% 45

oranında vergilendirilir.”

“**Geçici Madde 53** - Bu Kanunun yayımından önce ihraç edilen her nevi tahvil ve Hazine bonusu ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirlerden yapılan gelir vergisi tevkifatı sırasında, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 5 numaralı bendi hükmü uygulanır.”

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 53 – 3/6/1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“6. Genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere, Bakanlar Kurulu’na vergi muafiyeti tanınan vakıflara, kamu menfaatlerine yararlı sayılan derneklere ve bilimsel araştırmaya ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımların toplamının o yıla ait kurum kazancının % 5’ine kadar olan kısmı.

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın maliyet bedeli veya mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde takdir komisyonlarınca tespit edilecek değeri esas alınır.

Bu uygulamanın usulü Maliye Bakanlığı'nca tespit olunur."

MADDE 54 – 5422 sayılı Kanunun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 22 - Dar mükellefiyete giren yabancı kurumların vergiye tabi kazancının Gelir Vergisi Kanununun 80 inci maddesinde yazılı diğer kazanç ve iratlardan (telif, imtiyaz, ihtira, işletme, ticaret unvanı, alamenti farika ve benzeri gayri maddi hakların satışı, devir ve temlik karşılığında alınan bedeller hariç) ibaret bulunması halinde, yabancı kurum veya Türkiye'de namına hareket eden kimse bu gibi kazançları iktisap tarihinden itibaren 15 gün içinde anılan Kanunun 101 inci maddesinde belirtilen vergi dairelerine beyanname ile bildirmeye mecburdur."

MADDE 55 – 5422 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin başlığı ile birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kurumlar vergisi ve geçici vergi oranı

Kurumlar vergisi, bu Kanuna göre tespit olunan kurum kazancından % 30 oranında alınır.

Kurumlar vergisi mükellefleri, cari vergilendirme döneminin kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 120 nci maddesinde belirtilen esaslara göre üçer aylık kazançları üzerinden % 25 oranında geçici vergi öderler."

MADDE 56 - 5422 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Geçici Madde 27- Bu Kanunun yayımı tarihinden önce mükellefiyetini iş ortaklığı olarak tesis ettirmiş olan kurumlar, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içerisinde vergi dairesine başvurarak Kurumlar Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen mükerrer 6 ncı maddesindeki ihtiyarlık hakkından yararlanabilirler. Bu hükmün uygulamasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

BEŞİNCİ BÖLÜM

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 57 – 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 3174 sayılı Kanunla değişik İkinci Kısım İkinci Bölüm başlığı ile 13 üncü madde başlığı "Araçlar, Petrol Aramaları ve Teşvik Belgeli Yatırımlarda İstisna" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (d) bendi eklenmiştir.

"d) Yatırım Teşvik Belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki makine ve teçhizat teslimleri (Şu kadar ki, yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde, zamanında alınmayan vergi alıcıdan, vergi ziyayı cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir. Zamanında alınmayan vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarihini veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar)."

MADDE 58 - 3065 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin 4 numaralı fıkrasının (g) bendine, "Külçe altın, ..." ibaresinden sonra gelmek üzere "...külçe gümüş, ..." ibaresi ile fıkranın sonuna aşağıdaki (k) bendi eklenmiştir.

"k) Organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin kurulması amacıyla oluşturulan iktisadi işletmelerin arsa ve işyeri teslimleri."

MADDE 59 - 3065 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin 3297 sayılı Kanunla değişik 2 numaralı fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Şu kadar ki 28 inci madde uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından vergi nispeti indirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olup yılı içerisinde indirilemeyen ve tutarı Bakanlar Kurulunca tespit edilecek sınırı aşan vergi iade olunur. Maliye Bakanlığı bu fıkranın uygulamasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye yetkilidir."

MADDE 60 - 3065 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"**Geçici Madde 13** - Bu Kanunun 52 nci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 49 uncu madde uyarınca beyan edilen makine, teçhizat ve demirbaşların bedeli üzerinden %10 oranı, genel ve yükseltilmiş orana tabi emtianın bedeli üzerinden %10 oranı, diğer emtianın bedeli üzerinden bu emtianın tabi olduğu oranların yarısı esas alınarak katma değer vergisi hesaplanır ve ayrı bir beyanname ile sorumlu sıfatıyla beyan edilerek ödenir. Makina, teçhizat ve demirbaşlar üzerinden ödenen bu vergi hesaplanan katma değer vergisinden indirilemez. Emtia üzerinden ödenen vergi genel esaslara göre indirilir. Bu emtia, makina, teçhizat ve demirbaşlar için Katma Değer Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin 2 numaralı fıkrası hükmü uygulanmaz."

"**Geçici Madde 14** - Bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar alınan yatırım teşvik belgelerinde yer alan yatırım mallarından, makine ve teçhizat niteliği taşımayanlar için Katma Değer Vergisi Kanununun bu Kanunla kaldırılan 49 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanır."

"**Geçici Madde 15** - Bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce bina inşaat ruhsatı alınmış olan inşaatlara ilişkin olarak;

- a) Konut yapı kooperatiflerine yapılan inşaat taahhüt işleri,
- b) Sadece 150 m²'yi aşmayan konutlara münhasır olmak üzere kanunla kurulmuş sosyal güvenlik kuruluşları ve belediyelere yapılan inşaat taahhüt işleri,

Katma değer vergisinden müstesnadır."

"**Geçici Madde 16** - Katma Değer Vergisi Kanununun 28 inci maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından vergi nispeti indirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olup bu Kanunun yayımını izleyen ayın sonuna kadar indirilemeyen vergi tutarı gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınabilir. Gider olarak yazılan bu vergi tutarı indirim konusu yapılamaz. Temel gıda maddeleri ile ilgili olanlar hariç olmak üzere gider yazılmayan vergi tutarı iade edilmez."

ALTINCI BÖLÜM

GİDER VERGİLERİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 61 - 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bakanlar Kurulu, bu maddede belirtilen vergi oranını bankalar arası mevduat muameleleri, bankalar ile 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan aracı kurumlar arasındaki borsa para piyasası muameleleri ve diğer banka ve sigorta muameleleri için ayrı ayrı veya birlikte %1'e kadar indirmeye ve yukarıdaki oranı aşmayacak şekilde yeniden tespit etmeye yetkilidir."

YEDİNCİ BÖLÜM

EMLAK VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 62 – 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 8- Bina vergisinin oranı binde 2 dir. Meskenlerde bu oran binde 1 olarak uygulanır. Bakanlar Kurulu bu oranları, yarısına kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir.

Bakanlar Kurulu, Türkiye sınırları içinde tek meskeni olup bu meskenlerinde bizzat oturanlardan, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıklardan ibaret bulunanların veya bunlardan kendileri üzerine kayıtlı meskeni olmayanların anılan kurumlardan aylık almayan ve herhangi bir geliri de bulunmayan eşlerinin aynı nitelikteki meskenlerine ait vergi oranlarını sifıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin bizzat oturmaları şartıyla tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Yeni inşa edilen bina veya binaların vergisi, arsasının (veya arsa payının) vergisinden az olamaz."

MADDE 63 - 1319 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Genel beyan dönemini veya vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda, bu Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre tespit edilen matrah üzerinden hesaplanan bina vergisi, her takvim yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılır."

MADDE 64 - 1319 sayılı Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 18- Arazi vergisinin oranı binde 1'dir. Arsalarda bu oran binde 3 olarak uygulanır. Bakanlar Kurulu bu oranları, yarısına kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir."

MADDE 65 - 1319 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Genel beyan dönemini veya vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda, bu Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre tespit edilen matrah üzerinden hesaplanan arazi vergisi, her takvim yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılır."

MADDE 66 - 1319 sayılı Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrası kaldırılmıştır.

"Genel beyan dönemini veya vergi değerini tadil eden sebeplerin mevcudiyeti halinde, mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda emlak vergisi matrahı, her yıl, bir önceki yıl matrahının Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle bulunur. Ek süreye rağmen beyanname verilmemesi halinde, 32 nci maddeye göre belirlenen matrahlar hakkında da, ilgili bulunduğu yılı takip eden yıllarda aynı işlem yapılır. Bu fıkranın uygulanması ile ilgili usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

MADDE 67 - 1319 sayılı Kanununun 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 32 – Ek süreye rağmen beyanname verilmez ise vergi, Vergi Usul Kanununun 72 inci maddesine göre kurulan takdir komisyonu marifetiyle takdir edilen rayıç değer üzerinden re'sen tarh edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı'nca İçişleri Bakanlığının görüşü de alınarak hazırlanacak yönetmelikle belirlenir."

SEKİZİNCİ BÖLÜM

VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 68 – 8/6/1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Veraset tarihiyle veya sair suretle ivazsız bir tarzda mal iktisap edenler, iktisap ettikleri malları, Spor-Toto Teşkilatı ile yarışma ve çekilişi düzenleyen gerçek ve tüzel kişiler ikramiye kazananların ikramiyelerinden kesilen vergileri, bir beyanname ile bildirmeye mecburdurlar.

Şu kadar ki, bu Kanunun 3 üncü maddesinde yazılı şahıslar ile 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde yazılı şahıslar, bu bentte yazılı iktisapları, 16 nci maddesinin son fıkrasına göre kazandıkları ikramiyeler üzerinden vergi tevkifatı yapılanlar ise bu ikramiyeleri için beyanname vermezler."

MADDE 69 - 7338 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"3. Gerçek veya tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişler ile futbol müsabakalarına ait müşterek bahislerde, yarışma ve çekiliş ile müsabakaların yapıldığı günü takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar"

MADDE 70 - 7338 sayılı Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 16 - Veraset ve intikal vergisi aşağıda yazılı oranlar üzerinden alınır.

<i>Matrah</i>	<i>Veraset yoluyla intikallerde vergi oranı (yüzde)</i>	<i>İvazsız intikallerde vergi oranı (yüzde)</i>
İlk 10.000.000.000 lira için	1	10
Sonra gelen 20.000.000.000 lira için	3	15
Sonra gelen 40.000.000.000 lira için	5	20
Sonra gelen 80.000.000.000 lira için	7	25
Matrahın 150.000.000.000 lirayı aşan bölümü için	10	30

Vergi tarifesinin matrah dilim tutarları, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan dilim tutarlarının yüzde 5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu suretle tespit edilen tutarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

Futbol müsabakalarına ait müşterek bahislerle gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerde oran % 20 olarak uygulanır. İkramiyenin aynı olarak ödenmesi halinde, fatura değeri esas alınır."

MADDE 71 - 7338 sayılı Kanununun 17 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Tasdikname ibraz etmeyen hak sahiplerinin istihkaklarından, veraset yoluyla intikallerde yüzde 5, ivazsız intikallerde yüzde 15 oranında vergi karşılığı olarak tevkifat yaptıktan sonra, bakiyesini verebilirler. Tevkifatı yapanlar, tevkif ettikleri parayı en geç bir hafta içinde buldukları yerin mal sandığına yatırmaya ve keyfiyeti bağlı buldukları vergi dairesine yazı ile bildirmeye mecburdurlar.

Tevkifat yapmadan para ve senet verenlerle tevkif ettikleri parayı yukarıda belirtilen süre içinde mal sandığına yatırmayanlardan (hakimler hariç), tevkif etmeye ve yatırmaya mecbur oldukları paralar Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir. Tevkifatı yapan ilgili kuruluşların, bu görevleri süresinde yerine getirmeyen sorumlularından, tevkif etmeye ve yatırmaya mecbur oldukları paraların %10'u oranında ayrıca ceza tahsil olunur."

MADDE 72 - 7338 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Veraset ve İntikal Vergisi biri tahakkundan itibaren bir ay içinde, diğerleri ise tahakkukunu takip eden altıncı, onikinci ve onsekizinci aylarda olmak üzere dört eşit taksitte (gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazananlara ödenecek ikramiyeler ile Spor Toto Teşkilatınca futbol müsabakalarına ait müşterek bahisler dolayısıyla dağıtılacak ikramiyelerden kesilen vergiler beyanname verme süresi içinde) ödenir."

DOKUZUNCU BÖLÜM

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 73 - 18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri kaldırılmış, maddeye beşinci fıkradan önce gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(I), (II), (III) ve (IV) sayılı tarifelerde yazılı taşıtlar için vergi, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesine ödenir."

ONUNCU BÖLÜM

DAMGA VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 74 - 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

"Şu kadar ki her bir kağıt için hesaplanacak vergi tutarı (1) sayılı tabloda yer alan sınırlamalar saklı kalmak üzere 200 milyar lirayı aşamaz. Bir önceki yılda uygulanan bu azami tutar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılır."

ONBİRİNCİ BÖLÜM

HARÇLAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 75 - 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı "Tapu ve Kadastro İşlemlerinden Alınacak Harçlar" başlıklı (4) sayılı tarifenin 1 numaralı bölümünün 13 üncü fıkrasının (a) bendindeki binde 36 ve binde 18 oranları sırasıyla binde 10 ve binde 5, 20 nci fıkrasının (a), (c), (d), (e) ve (f) bentlerindeki binde 48 oranı binde 10 olarak değiştirilmiştir.

ONİKİNCİ BÖLÜM

BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 76 - 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa aşağıdaki mükerrer 83 üncü madde eklenmiştir.

"Esnaf muafılığı belgesi harcı

Mükerrer Madde 83- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinde yazılı şartları taşıyan ve anılan madde gereğince belge almak mecburiyetinde bulunan küçük esnaf ve sanat erbabının faaliyette bulunduğu yer belediyesince verilecek "Esnaf Muafılığı Belgesi" ile bunların her yıl yenilenmeleri esnaf muafılığı belgesi harcına tabidir."

MADDE 77 - 2464 sayılı Kanunun 84 üncü maddesine aşağıdaki 6 numaralı bent eklenmiştir.

"6. Esnaf muafılığı belgesi harcı: 6.000.000 12.000.000"

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEĞİŞTİRİLEN İBARELER

MADDE 78 - A) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

1- 30 uncu maddesinin 7 numaralı bendinin ikinci paragrafında yer alan "...yapıldığı dönemde elde edilmiş ve vergisi ödenmemiş kazanç olarak dönem..." ibaresi "...mevcudiyetinin tespit edildiği dönemden bir önceki dönemde elde edilmiş ve vergisi ödenmemiş kazanç olarak ilgili dönem..." şeklinde,

2- 72 nci maddesinin ikinci fıkrasının başında yer alan "Arsalara ait asgari ölçüde birim..." ibaresi, "Arsa, arazi ve binalara ait..." şeklinde,

3- 173 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinde yer alan "... muaf olan esnaf ve çiftçiler;" ibaresi "... muaf olan esnaf ve gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler;" , 2 numaralı bendinde yer alan "...ile götürü gider usulüne tabi olan çiftçiler" ibaresi "... şeklinde , "...ile gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler;"

4- 234 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "...tüccar ve serbest meslek..." ibaresi "...serbest meslek...", 235 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "... götürü usule tabi veya vergiden muaf çiftçilerden ..." ibaresi "... gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden ..." şeklinde,

5- 240 ıncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Götürü..." ibaresi "Basit...", 251 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...ticaret, sanat ve serbest meslek..." ibaresi "...serbest meslek...",

6- Mükerrer 298 inci maddesinin birinci fıkrasının parantez içi hükmünden "imtiyazlı şirketler hariç" ibaresi, 1 numaralı bendinden "Değeri 5.000 lirayı geçmeyen iktisadi kıymetler, ...özel maliyet bedelleri..., ...sinema filmleri..." ibareleri ile 4 numaralı bendinden

"...bina..." ibaresi çıkarılmış ve 1 numaralı bendinde yer alan "...maliyet bedellerine eklenmiş bulunan kur farkları..." ibaresi "...maliyet bedellerine eklenmiş bulunan kur farkları ve kredi faizleri..." olarak,

7- 331 inci maddesinin parantez içi hükmünde geçen "(kaçakçılık, ağır kusur ve kusur...)" ibaresi "(vergi ziyai cezası ve...)" olarak,

8- 333 üncü maddesinin üçüncü fıkrası "Bu Kanunun 359 uncu maddesinde yazılı fiillerin işlenmesi halinde bu fiiller için 359 ve360 ıncı maddelerde öngörülen cezalar bu fiilleri işleyenler hakkında hükmolunur." şeklinde,

9- Dördüncü Kitabının İkinci Kısımında yer alan Üçüncü Bölüm, İkinci Bölüm olarak,

10- 335 inci maddesinde yer alan "kaçakçılık, ağır kusur veya kusurda..." ibaresi "vergi ziyai cezasında..." olarak,

11- 336 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "... kaçakçılık ve usulsüzlük veya ağır kusur ve usulsüzlük veyahut kusur ile usulsüzlük..." ibaresi "... vergi ziyai ve usulsüzlük..." şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan "... kaçakçılık, ağır kusur veya kusur..." ibaresi "...vergi ziyai..." olarak,

12- 337 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...kaçakçılık, ağır kusur, kusur ..." ibaresi "...vergi ziyai..." olarak,

13- 363 üncü maddesinin ikinci cümlesi "Bu hareketler kaçakçılık suçu cezasını gerektiren bir fiile iştirak mahiyetinde olduğu takdirde haklarında ayrıca bu Kanunun 360 ıncı madde hükmü uygulanır." şeklinde,

14- 367 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...344 üncü maddenin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı kaçakçılık suçlarını veya kaçakçılığa teşebbüs suçlarını..." ibaresi "...359 uncu maddede yazılı kaçakçılık suçlarını ..." olarak, dördüncü fıkrası da "359 uncu madde uyarınca uygulanan hapis cezası, vergi ziyai cezası veya usulsüzlük cezalarının ayrıca uygulanmasına engel teşkil etmez." şeklinde;

15- 371 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...kaçakçılık (338, 346, 347 nci maddelerde yazılı şekilde yapılanlar dahil) ağır kusur ve kusur mahiyetindeki" ibaresi "...vergi ziyai cezasını gerektiren (360 ıncı maddede yazılı iştirak şeklinde yapılanlar dahil)" şeklinde, aynı fıkrada yer alan "... kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezaları kesilmez." ibaresi "...vergi ziyai cezası kesilmez." şeklinde, 2 numaralı bendinin parantez içi hükmü "(kaçakçılık suçu teşkil eden fiillerin işlendiğinin tespitinden önce)" şeklinde, aynı maddenin ikinci fıkrasında geçen "...kaçakçılık ve kaçakçılığa teşebbüs fiilleri işleyenler hakkında 338, 346 ve 347 nci madde hükümleri..." ibaresi "...kaçakçılık suçlarını işleyenler hakkında 360 ıncı madde hükmü..." şeklinde,

16- 374 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinde yer alan "Kusur, ağır kusur ve kaçakçılık cezalarından..." ibaresi "Vergi ziyai cezasında..." şeklinde, ikinci fıkrası da "Ancak 336 ncı madde hükmüne göre vergi ziyai cezası ve usulsüzlüğün birleşmesi halinde kesilecek ceza, vergi ziyai cezası için belli edilen süre içinde kesilir." şeklinde;

B) 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun; 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinde sayılan kaçakçılık halleriyle mükerrer 347 inci maddesinin 1 numaralı bendinde belirtilen..." ibaresi "213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesi uyarınca vergi ziyai cezası kesilmesini gerektiren haller ile 359 uncu maddesinde sayılan ..." şeklinde, 51 inci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen "...kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezaları..." ibaresi "...vergi ziyai cezası..." şeklinde;

C) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

1- 7 nci maddesinde geçen "Sair kazanç ve iratlarda..." ibaresi "Diğer kazanç ve iratlarda..."

2- 37 nci maddesinde ve 51 inci madde başlığında ve birinci fıkranın ilk cümlesinde yer alan "... götürü..." ibaresi "...basit..."

3- 50 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...yıllık alış, satış ve hasılat..." ibaresi "...yıllık hasılat..."

4- 64 üncü maddesinin son fıkrasındaki "... 46 ncı maddede ..." ibaresi "... 69 uncu maddede ..."

5- 64 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinde yer alan "... götürü usulde tespit edilen ticaret, sanat ve serbest meslek erbabı ..." ibaresi "... basit usulde tespit edilen ticaret ve götürü usulde tespit edilen serbest meslek erbabı..."

6- 57 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan " Muafiyetten veya götürü gider usulünden gerçek usule geçen çiftçilerin ..." ibaresi "Gerçek usule geçen çiftçilerin ...",

7- 59 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...işletme hesabı veya götürü gider usulleri yerine..." ibaresi "...işletme hesabı yerine...",

8- Mükerrer 75 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...1/3'ü..." ibaresi "...1/5'ü...",

9- 86 ncı maddesinin 1 numaralı bendinin (b) alt bendinde ve 87 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "... arzı serbest meslek kazançları ..." ibareleri "... diğer kazanç ve iratlar ...",

10- 86 ncı maddesinin 2 numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan "Değer artış kazançları veya arzı kazançlardan..." ibaresi "Diğer kazanç ve iratlardan...",

11- 86 ncı maddesinin 1 numaralı bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde yer alan " 225 milyon lirayı" ibareleri "103 üncü maddede yer alan tarifenin ilk iki gelir dilimi toplamının yarısının üç katını, (c) alt bendinde yer alan "Götürü usulde vergilendirilen ücretler, ticari ve mesleki kazançlardan," ibaresi "Götürü usulde vergilendirilen ücretler ve mesleki kazançlar ile gerçek usulde vergilendirilmeyen zirai kazançlardan,"

12- 87 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan " 225 milyon lirayı" ibareleri "103 üncü maddede yer alan tarifenin ilk iki gelir dilimi toplamının yarısının üç katını",

13- 88 inci maddesinde yer alan "...54 üncü maddeye göre hesaplanan gider fazlalığından doğanlar dahil, mükerrer 80 inci maddede yazılı değer artışı kazançlarından..." ibaresi "...80 inci maddede yazılı diğer kazanç ve iratlardan...",

14- 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 13 numaralı bendinde yer alan " Götürü usule tabi olan ticaret ve serbest meslek erbabı..." ibaresi "Götürü usule tabi serbest meslek erbabı...",

15- 108 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendinde yer alan "Götürü usulde tespit edilen ticari kazançlar ile serbest meslek kazançlarında..." ibaresi "Götürü usulde tespit edilen serbest meslek kazançlarında...",

16- 109 uncu maddesinin birinci fıkrasının 3 numaralı bendinde yer alan "Götürü usulde tespit edilen ticari kazançlar ile serbest meslek kazançlarında..." ibaresi "Götürü usulde tespit edilen serbest meslek kazançlarında...",

17- 87 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...ticari, mesleki..." ibaresi ile ikinci fıkrasında yer alan "...ticari ve mesleki..." ibaresi "...mesleki...",

18- 110 uncu maddenin 2 numaralı fıkrasında yer alan "...götürü ticaret ve serbest meslek kazancı..." ibaresi "...Götürü serbest meslek kazancı...",

19- Mükerrer 121 inci maddesinde yer alan "Götürü usule tabi ticaret ve serbest meslek..." ibaresi "Götürü usule tabi serbest meslek...",

20- Geçici 35 inci maddesinin 1 numaralı fıkrasında yer alan "1.1.1990-31.12.1999..." ibaresi "1.1.1990-31.12.1998...",

21- 121 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan parantez içi hükmü "(Götürü usulde tespit edilen mesleki kazançlar için ödenen vergi hariç)",

22- 85 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "İstisna hadleri içinde kalan kazanç ve iratlar için yıllık beyanname verilmez." ibaresi "İstisna hadleri içinde kalan kazanç ve iratlar ile gerçek usulde vergilendirilmeyen zirai kazançlar için yıllık beyanname verilmez. Diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye ithal edilmez."

23- 87 nci maddenin ikinci fıkrasında yer alan "...kazanca ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısımları..." ibaresi "...kazanca ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısımları ile gerçek usulde vergilendirilmeyen zirai kazançlar..." şeklinde;

D) 3/6/1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun;

1- Mükerrer 6 ncı maddesinde geçen "...kazancını paylaşmak amacıyla kurdukları..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve vergi dairesinden bu şekilde mükellefiyet tesis edilmesini talep ettikleri",

2- 44 üncü maddesinde geçen "...kesilmiş olan vergiler..." ibaresinden sonra gelmek üzere "(yatırım fonlarının katılma belgeleri ile yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen kar payları üzerinden fon veya ortaklık bünyesinde hesaplanan vergiler dahil)" ibareleri eklenmiş,

3- 12 nci maddesinin 7 numaralı bendinde geçen "...sair kazanç ve iratlar..." ibareleri "diğer kazanç ve iratlar",

4- 24 üncü maddenin birinci fıkrasında geçen "... sair kazanç ve iratları..." ibareleri "... diğer kazanç ve iratları...",

5- 45 inci maddenin (b) bendinde geçen "...arızı kazançlar tabirleri, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80 inci ve 82 nci maddeleri..." ibareleri "...diğer kazanç ve iratlar tabirleri Gelir Vergisi Kanununun 80 inci maddesi...",

6- "Geçici 24 üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan "...31/12/1998..." ibaresi "...31/12/2003...", ikinci fıkrasında yer alan "...% 25...", "...% 0,75...", "...% 28,75...", "% 32,5..." ibareleri sırasıyla "...% 30...", "...% 0,70...", "...% 37...", "% 33,5..." şeklinde;

E) 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun;

1- 4008 sayılı Kanunla değişik 9 uncu maddesinin 2 numaralı fıkrasında yer alan "...kaçakçılık cezası uygulanmaz." ibaresi "...vergi ziyat cezası uygulanır";

2- 17 nci maddesinin 4 numaralı fıkrasının 3297 sayılı Kanunla değişik (b) bendinde yer alan "... vergiden muaf olan küçük çiftçiler ile kazançları götürü gider usulüne göre tespit edilen çiftçiler ..." ibaresi "... gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler ...";

3- 4108 sayılı Kanunla değişik 38 inci maddesinin 1 numaralı fıkrasında yer alan "...götürü usulde tespit edilen ticaret ve serbest meslek..." ibaresi "...götürü usulde vergilendirilen serbest meslek..." şeklinde;

F) 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin (c) bendinde yer alan "Motorlu taşıtlar vergisi taşıt pulu esasına göre tahsil edilen taşıtlar hariç olmak üzere noterler ..." ibaresi, "Noterler..." şeklinde;

G) 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 97 nci maddesinin (a) fıkrasında yer alan "...müzelerin giriş ücretlerinin %40'ı" ibaresi, "...müzelerin giriş ücretlerinin %20'si" şeklinde;

H) 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun mükerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının son cümlesindeki "...100 lira..." ibaresi, "...1000 lira..." şeklinde;

I) 492 sayılı Harçlar Kanununun;

1- Mükerrer 138 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki "...100 lira..." ibaresi, "...1000 lira...";

2- 8 sayılı tarifesinin VI - 18 numaralı maddesinin (a) bendindeki "İlk tahsil..." ibaresi "İlk öğretim...", (b) bendinde yer alan "Orta tahsil..." ibaresi "Lise..." şeklinde;

J) 3100 Sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunun mükerrer 8 inci maddesinin 1 numaralı fıkrasında geçen "...mükellefler, kaçakçılığa teşebbüs etmiş sayılırlar. Bu mükellefler hakkında Vergi Usul Kanununun 360 inci maddesinde yer alan ceza uygulanır." ibaresi "...Mükellefler adına Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesinin 8 numaralı bendinde yazılı özel usulsüzlük cezası kesilir." şeklinde;

K) 3/12/1988 tarihli ve 3505 sayılı Kanunun 3946 sayılı Kanunla değişik geçici 2 nci maddesinde yer alan "31.12.1998" tarihi "31.12.2003" şeklinde;

değiştirilmiştir.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİĞER HÜKÜMLER

Kaldırılan hükümler

MADDE 79 - 1) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

a) 30 uncu maddesinin 5 ve 9 numaralı bentleri, mükerrer 49, 72 nci maddesinin üçüncü fıkrası, 74 üncü maddesinin (b) fıkrası ile (c) fıkrası (ikinci paragrafı dahil), 182 nci maddesinin 4 numaralı bendi, mükerrer 185, 193 üncü maddesinin 2 numaralı bendi, mükerrer 194, mükerrer 196, 220 nci maddenin 9,10 ve 11 numaralı bentleri, 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendi ile 268 inci maddesinin ikinci cümlesi,

b) 338, 345, 346, 347, bölüm başlığı ile birlikte mükerrer 347, 348, 349, mükerrer 349, 350, 358 ve 361 inci maddeleri; 352 nci maddesinin I inci derece usulsüzlüklerle ilgili 4 numaralı bendi,

c) 376 ncı maddeyi takiben 205 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle eklenen bölümde yer alan ek 2, 3, 4, 5 inci maddeleri ;

2) 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 38 inci maddesi ile aynı Kanunun 107 inci maddesine 3946 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile eklenen üç, dört ve beşinci fıkraları,

3) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

a) 10, 11, 12, 13, 14, 17, 23/4 ve 60 inci maddesi,

b) Mükerrer 80 ve mükerrer 81 inci maddesi,

c) 87 nci maddenin üçüncü fıkrasının parantez içi hükmü,

d) 112 ve mükerrer 112 nci maddesi,

e) Mükerrer 116 ncı maddesi,

f) Geçici 27 nci maddesi,

g) Mükerrer 75 inci maddesinin son fıkrası,

h) 40 inci maddesinin 5 ve 7 numaralı bentlerinin parantez içi hükümleri,

i) Geçici 39 uncu maddesinin 5 numaralı bendi,

4) 3/6/1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun;

a) 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelen kısmı,

b) 7 nci maddesinin 7 numaralı bendi,

c) 8 inci maddesinin birinci fıkrasının 3 ve 6 numaralı bentleri,

d) Mükerrer 8 inci maddesi,

e) 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası,

f) 20 nci maddesinin dördüncü fıkrası,

g) Mükerrer 40 inci maddesi,

h) Geçici 25 inci maddesi,

5) 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun;

a) 3 üncü maddesinin (d) bendi,

b) 10 uncu maddesinin (f) bendi,

c) 20 nci maddesinin 3 numaralı fıkrası,

d) 31 inci maddesi,

e) 49 uncu maddesinin 3986 sayılı Kanunla eklenen ikinci fıkrası

6) 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun mükerrer 8,10 uncu maddenin ikinci fıkrası, 20 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları, 31, 35 ve 39 uncu maddeleri,

7) 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun; 3418 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle eklenen 13 üncü maddesinin (d) bendinin ikinci paragrafının ilk cümlesinden sonra gelen kısmı ile (e) bendinin birinci paragrafı ve son paragrafı,

8) 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 13 üncü maddesi,

9) 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun;

a) 63 üncü maddesine 3824 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle eklenen

fıkralar,

b) 136 ıncı maddesi,

c) (8) sayılı tarifesinin "İl-İhracatçı ruhsatnameleri ve ithalatla ilgili belgeler"

bölümü,

d) (8) sayılı tarifesinin VI - 18 numaralı maddesinin (b) bendinde yer alan

(Orta ve lise kısmı ayrı ayrı olmak üzere) hükmü,

e) 8 sayılı tarifesinin VII - 1 numaralı maddesi,

Geçici Hükümler

Geçici Madde 1 - 1/1/1998 tarihinden önceki vergilendirme dönemleri için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin ibare değişikliğinden önceki hükmü geçerlidir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre uygulanan kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezalarından; vadesi 1/1/1998 tarihinden önce olup, bu tarih itibarıyla ödenmemiş olanlar ile 1/1/1998 tarihinden sonra kesinleştiği halde ödenmeyenlere, vade tarihinden ödendikleri tarihe kadar geçen süre için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre gecikme zammı uygulanır.

Geçici Madde 2 - 1998 yılı genel beyan döneminde; 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik hükümlerine göre beyan edilecek matrah üzerinden tarh edilecek vergi, anılan Kanunun bu Kanunla değişmeden önceki hükümlerine göre hesaplanacak vergiden düşük olamaz. Düşük olması halinde fark vergi cezasız olarak idarece tarh edilir.

Geçici Madde 3 - 2982 sayılı Kanun hükümlerine göre, 31/12/1997 tarihine kadar vergi, resim ve harç istisna ve muafıklarından yararlananlardan, söz konusu Kanunun 8 inci maddesinde yazılı şartlara uymayan kişi veya kurumlardan anılan maddeye göre alınması gereken vergi, resim ve harçlar alınmaz ve bunlar adına ceza kesilmez.

Yürürlük

MADDE 80 - Bu Kanunun;

a) 9, 10, 11, 12, 14, 15, 34, 35, 36, 37, 38, 44, 50, 51, 62, 64 maddeleri ile 52 nci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici 52 nci madde hükmü, 60 ıncı maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 15 inci madde hükmü ve 78 inci maddesinin (A) fıkrasının 7-16 numaralı bentleri, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda değişiklik yapan (B) fıkrası ve (E) fıkrasının 1 numaralı bendi, 79 uncu maddesinin 1 numaralı fıkrasının (b) bendi ile 4 numaralı fıkrasının (c) bendi, 1/1/1998 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 6 nci maddesi 31/12/1998 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

c) 2, 30, 48, 49, 73, 78 inci maddesinin(D) fıkrasının 2 numaralı bendi ve (F) fıkrası ile 79 uncu maddesinin; 3 numaralı fıkrasının (e) ve (f) bentleri, 4 numaralı fıkrasının (b) ve (d) bentleri, 5 numaralı fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentleri, 7 numaralı fıkrası 1.1.1999 tarihinde,

d) 57, 58, 59, 60 ıncı maddeleri ile Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 14 ve geçici 16 ncı maddeler, 46 ıncı maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendine eklenen (c) alt bendi, 78 inci maddesinin (G) ve 79 uncu maddesinin 5 numaralı fıkrasının (e) bendi ile 10 numaralı fıkrası, bu Kanunun yayımını izleyen aybaşında,

e) 27 inci maddesi 1998 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

f) 39 uncu maddesinin Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 4 numaralı bendini değiştiren hükmü, 1998 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

g) 45 inci maddesi, 1/1/1999 tarihinden sonra verilen beyannameler için uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

h) 46 ncı maddesinin Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendinin (b) alt bendini değiştiren hükmü 1998 gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

i) 55 inci maddesi, 1998 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

j) 31, 32, 33 üncü maddeleri, 78 inci maddesinin (C) fıkrasının 2-5 ve 12-17 nci bentleri ile (E) fıkrasının 2 ve 3 numaralı bentleri 1/7/1998 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

k) 79 uncu maddesinin 4 numaralı fıkrasının (f) bendi, 1/1/1999 tarihinden itibaren verilecek beyannamelere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

l) 78 inci maddesinin (C) fıkrasının 8 numaralı bendi, 1/1/1999 tarihinden sonra elde edilen kar paylarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

m) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer

Yürütme

MADDE 81 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNCA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER DOĞRULTUSUNDA YENİDEN DÜZENLENEN BAZI MADDELERİN GEREKÇELERİ

Madde 2. — Bu madde ile fazla ve yersiz tahsil edilen veya kanun gereği iadesi gereken vergilerin mükellefe red ve iadesinde mükellef hukukunun gözetilmesi, enflasyonist etkilerin mükellef alacağında yaratacağı aşınmanın giderilmesi ve idarenin haklı ve yasal iade işlemlerinde gereksiz zaman kaybının önlenmesi amacıyla düzenlemeler yapılmaktadır.

Buna göre, mükellefin, ilgili mevzuat uyarınca kendisinden istenilecek bilgi ve belgeleri iadeyi yapacak idareye tesliminden itibaren üç aylık normal bir iade süreci başlayacaktır. Bu süre içinde iadenin yapılamaması durumunda, üç ayı aşan süreler için, aynı dönemde uygulanmakta olan ve 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizi esas alınmak suretiyle bir faiz hesaplanacak ve bu faiz, iadesi gereken miktarlarla birlikte mükellefe ödenecektir. Bu faiz, üç aylık sürenin sonundan itibaren düzeltme fişinin mükellefe tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için hesaplanacaktır.

Üç aylık normal iade sürecinin, mükellefin eksik bilgi ve belgeleri tamamladığı tarihten itibaren başlayacağı kuşkusuzdur. Red ve iadenin mükellefe bildirilmesi üzerine 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 120 nci maddesinde sözü edilen bir yıllık hak düşürücü süre işlemeye başlayacaktır. Öte yandan faiz ödenmesine kasıt veya ağır ihmali olmaksızın sebep olanlara idarenin rücu etmemesinin çalışanlar üzerindeki baskıyı azaltacağı ve iade taleplerini daha dikkatli incelemeye sevk edeceği açıktır.

Madde 6. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesinde yapılan değişiklikle hisse senetleri ve yatırım fonu katılma belgeleri alış bedelinin ortalama değeri ile, vadesine iki ve daha uzun yıl kalan devlet tahvilleri, toplu konut idaresi ve özelleştirme idaresi başkanlıklarınca çıkarılan menkul kıymetler alış bedeli ile, bunlar dışındaki hertürlü menkul kıymet borsa rayici ile değerlendirilecektir. Değişiklik, menkul kıymetlerin değerlendirme günündeki gerçek değerinin tespit edilerek malî tablolara intikal ettirilmesine yöneliktir. Ayrıca ticarî kazancın tespitinde dönemsellik ve tahakkuk ilkelerine de uyulmuş olmaktadır.

Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesinin mevcut halinde Türk ve yabancı kaynaklı menkul kıymetler alış bedeli ile değerlendirilmektedir. Bu durum, bu menkul kıymetlerin değerlendirme günündeki gerçek kıymetini göstermemektedir. Öte yandan bu menkul kıymetleri edinmek için katılan giderler tahakkuk esasına göre ilgili olduğu dönemlerde kayıtlara intikal ettirilirken bunların nemaları tahsil edildiği ya da elden çıkarıldığı tarihe kadar gelir kaydedilmemekteydi. Bu durum vergileme açısından bir haksızlığa yol açmaktaydı.

Yapılan düzenleme ile, değerlendirme günü itibarıyla getirisi kesin olmayan hisse senetleri ve yatırım fonları katılma belgeleri alış bedelinin ortalama değeri ile, kamu borçlanmasında rahatlatma sağlamak için de vadesine iki ve daha uzun yıl kalan devlet tahvilleri, toplu konut idaresi, kamu ortaklığı idaresi ve özelleştirme idaresi başkanlıklarınca çıkarılan menkul kıymetler alış bedeli ile, rayiç bedeli bilinmeyen ya da getirisi önceden bilinemediği için değerlendirme günündeki nema tutarı hesaplanamayan menkul kıymetler yine alış bedeli ile değerlemeye tabi tutulacaktır. Burada geçen alış bedelinin ortalaması ibaresi aynı neviden menkul kıymetlerin farklı tarihlerde iktisap edilmiş olmaları halinde hangi alış bedelinin esas alınacağı noktasını açıklığa kavuşturmaktadır. Bu konuyu şöyle bir örnekle açıklayabiliriz. Şubat 1998'de 9 000 TL bedelle alınan bir lot hisse senedi için ilgili şirket 1 000 TL bedelle bir lot hisse senedi daha verdiğini, bu senetlerden 1 500 adedinin Ekim 1998'de 5 000 TL'dan elde çıkarıldığını düşünelim. Bu durumda kalan 500 adet hisse dönem sonunda hangi bedelle değerlendirilecektir? Eğer 1 000 TL bedelle değerlendirirse satıştan zarar (5 000 TL

* 1 500)- (9 000 * 1 000 + 1 000 * 500) = - 2 000 000 TL], 9 000 TL bedelle değerlendirirse kazanç oluşacaktır. Oysa ortalama alış bedeli olan 5 000 TL ile değerlendirilmesi hem kolaylık sağlayacak hem de hakkaniyete uygun düşecektir.

Bu sayılanlar dışında kalan menkul kıymetler borsa rayici ile değerlendirilecektir. Ancak, borsada rayicin olmadığı veya muvazaa ile rayiç oluşturulduğu hallerde menkul kıymetin vadesinde sağlanacağı gelirin, iktisap ve değerlendirme günleri arasındaki süreye ait kısmı (kur farkları dahil) alış bedeline eklenerek değerlemeye esas bedelin hesaplanması yoluna gidilecektir. Böylece, yıl sonlarında dönemsel ve ticarî kazançlarda tahakkuk esasının da sonucu olarak borsa rayici olan veya getirisi kolayca tespit edilebilen menkul kıymetlerde o yılı ilgilendiren faiz ya da kazanç kısımları gelirlere dahil edilebilecektir.

Madde 11. – Vergi ziyanına neden olan mükelleflere veya sorumlulara uygulanan cezaların sadeleştirilmesi ve etkinleştirilmesi amacıyla, Vergi Usul Kanununda yer alan ceza uygulamaları yeni baştan düzenlenmiştir.

Maddede yapılan değişikliğin en belirgin özelliği vergi ziyanına yol açılması durumunda uygulanan kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezaları, “vergi ziyai cezası” başlığı altında birleştirilmiş, vergi kaybına yol açan fakat vasıflı olmayan fiiller için de kullanılan “kaçakçılık” veya “ağır kusur” gibi, ifade tarzı itibarıyla de rencide edici terimler yerine “vergi ziyai cezası” ibaresiyle ceza kesilmesi yöntemi getirilmiştir.

Kusur cezası adı altında daha önce uygulanmakta olan ve kayba uğratan vergi miktarının yarısına tekabül eden ceza kesilmekteydi.

Aynı kanunun mükerrer 347 nci maddesinde ise vergi kaybına yol açan ancak kaçakçılık cezası gerektiren fiiller kadar ağır ve vasıflı olmayan durumlarda kayba uğratan vergilerin iki katı tutarında ceza kesilmekteydi.

Bilindiği gibi 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinde belirtilen ve kaçakçılık cezasını gerektiren fiilleri vasıflı fiiller olup bu fiiller için bir yandan kayba uğratan verginin üç katı tutarında ceza kesilmekte, diğer yandan, olay, tarh zamanı da dikkate alınarak, adli yargıya intikal ettirilmekte idi.

Yapılan düzenlemede kayba uğratan verginin bir katına, ilgili olduğu verginin normal vade tarihinden ceza ihbarnamesinin düzenlendiği tarihe kadar geçen süre için 112 nci maddede belirtilen gecikme faizi oranının yarısının esas alınması suretiyle aynı maddede belirtilen usulde hesaplanacak gecikme faizinin eklenmesiyle bulunacak tutar vergi ziyai cezası olarak tanımlanmaktadır. Böylelikle cezalar basitleştirilirken kesilecek cezanın zamana göre değişmesi ve gecikme faizi oranının yarısına endekslenmesi suretiyle değerini koruması da sağlanmaktadır. Buna göre vadesi 25 Ocak 1998 olan 1 000 TL tutarındaki KDV için re’sen tarhiyat yapılarak 26 Temmuz 1998 tarihinde ceza ihbarnamesi düzenlenmesi halinde kesilecek vergi ziyai tutarı şöyle hesaplanacaktır.

Ziyaa uğratan vergi tutarı : 1 000 TL

Gecikme faizi uygulanacak süre 6 ay (25 Ocaktan 25 Temmuz’a kadar geçen süre 6 ay, 26 Temmuz ay kesri olduğu için dikkate alınmayacak),

Gecikme faizi oranının yarısı % 7.5,

Ceza tutarı : [1000 TL. + (1000 * 0.075 * 6)] = 1000+450=1450 TL.

Yapılan düzenleme ile kaçakçılık cezası gerektiren fiiller, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde “kaçakçılık suçları ve cezaları” başlığı altında düzenlenmiştir. Bu tür fiiller için vergi ziyai oluşması halinde yukarıda tanımlanan vergi ziyai cezası “üç kat” yani örnekteki ceza tutarı (1450 * 3) olarak tatbik olunacak, fiiller ağırlıklı olarak adli yargıya intikal ettirilecektir.

Yapılan düzenleme ile özellikli fiiller dışında vergi kaybına yol açılması durumunda kayba uğrayan verginin bir katının gecikme faizine endekslenmesi suretiyle ceza kesilebilecek olması, mükerrer 347 nci maddede belirtilen fiillerin de düzenleme kapsamına alınmasını sağlamaktadır. Böylece mükerrer 347 nci madde boşlukta kalmış ve kaldırılma gereği duyulmuştur.

Uzlaşma hükümlerinde yapılan düzenlemeler sonucunda, cezalar uzlaşma kapsamı dışında bırakılmış, ancak uzlaşılan vergilerde cezanın uzlaşılan vergi tutarına göre düzeltileceği konusunda bir düzenleme yapılmıştır. Tarhiyat öncesi ve sonrası uzlaşma olması halinde uzlaşılan vergi tutarı üzerinde ihbarnamenin düzenlendiği tarihi beklemeksizin uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar geçen süreye göre ceza hesaplanması hem uzlaşma müessesesinin amacına hem hakkaniyete uygun düşecektir.

Madde 12. — Bu maddede yapılan değişiklikle, daha önce kaçakçılığa teşebbüs suçunun tanımına giren, belge basımı ile ilgili bildirim görevini yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine kesilecek ceza 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddede 8 numaralı bent Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin uyarısına rağmen aracını durdurmayan sürücüler adına kesilecek cezalar 10 numaralı bent olarak yeniden düzenlenmiştir. Zira, kaçakçılığa teşebbüsü düzenleyen 358 inci madde uygulamadan kaldırılmış ve bu fiillerin yeni bir maddede tanımlanması ihtiyacı doğmuştur.

Yeminli malî müşavirlerce düzenlenmiş tasdik raporu ibrazı şartına bağlanan konularda tasdik raporunun ibraz edilmemesi durumunda vergi ziyai oluşup oluşmadığına bakılmaksızın kusur ya da ağır kusur cezası kesilmekteydi. Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesine eklenen 9 numaralı bentle, tasdik raporu ibraz etmeyen mükellefler adına vergi ziyai meydana gelmemişse sadece özel usulsüzlük cezası kesilmesi esası getirilmiştir.

Madde 14. — Bu maddede, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun “hürriyeti bağlayıcı ceza ile cezalandırılacak suçlar ve cezaları” başlıklı bölümünde sayılan fiillerin vergi kaybına yol açıp açmadığına ve tarh dönemi içerisinde oluşup oluşmadığına bakılmaksızın, kesilecek vergi ziyai cezası yanında, kolayca adli yargıya intikalini ve cezalandırılmalarını sağlamaya yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Bilindiği gibi genel olarak hukukta cezayı gerektiren fiillerde aranan temel öge bu fiillerin kasıt unsuru taşıyıp taşımadığıdır. Kasıt unsuru, fiili, cürüm haline çevirir. Kasıtın sözkonusu olmadığı hallerde kabahatten ve kusurdan (taksirden) söz edilebilir.

Vergi hukukunda vergi cezası uygulanabilmesi için gereken temel öge ise verginin kayba uğratılmış olmasıdır. Bu vergi kaybı, ister hatadan, ihmalden veya bir usulsüzlükten doğmuş olsun, isterse nitelikli ve kasıtlı olsun vergi cezası kesilmesi konusunda farklılık arz etmezler. Bu konuda aranan diğer bir özellik ise vergilendirmede tarh döneminin geçmiş olmasıdır.

Ne var ki, bazı fiiller doğrudan malî sistemin, belge düzeninin ve malî otoritenin zayıflatılmasına hatta çökertilmesine yönelik, bireysel veya örgütlü suç niteliğinde olabilir.

Muhasebe hileleri, defter ve belgelerin gizlenmesi ya da yok edilmesi, denetim ve kontrolden kaçmak amaçlı davranışlar ve sahte veya içerik açısından yanıltıcı belge düzenleyip kullanmak gibi fiiller bu kategoride sayılabilir. Bu nevi fiillerin ortak özelliği niyet, amaç ve plan unsurlarını taşımalarıdır. Bu üç unsur fiilde kasıtın varlığını ortaya koyar.

Yapılan bu düzenlemeyle kasıt unsuru taşıyan ve aynı zamanda nitelikli olan fiiller ile kabahat veya kusur sayılabilecek fiillerin ceza sistematigi değiştirilmekte, fiillere karşılık tertip olunan cezaların mahiyeti de farklılaştırılmaktadır.

Madde düzenlemesinde Türk Ceza Kanununun tedvin tarzı da dikkate alınarak, cezaların hüküm ve infaz safhalarında, amaçlanan sonucun elde olunabilmesine çalışılmıştır.

Defter ve kayıtlarda hile yapan, gerçek dışı veya konuyla ilgisi olmayanlar adına hesap açanlar, vergi matrahını azaltmaya dönük olarak başka defter ve kayıt ortamlarında hesapları ve işlemleri izleyenler, defterleri tahrif edenler, muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenleyenler veya kullananlar ile defter ve belgeler ile ibrazı zorunlu diğer kayıt ortamlarını gizleyenler hakkında da adli mahkemelerce altı aydan üç yıla kadar hapis cezası hükmolunabilecektir.

Burada önemli olan bir husus, sözü edilen bu fiiller sonucunda vergi kaybı olup olmadığıdır. Fiillerin vergi kaybına da yol açması halinde kesilecek üç kat vergi ziyai cezasından başka, hapis cezası sözkonusu olacaktır. Bu fiiller için hükmolunan hapis cezası para cezasına çevrilebilecek, para cezasının hesabında ise hapis cezasının her bir günü için, sanayi sektöründe çalışan 16 yaşından büyük işçiler için hüküm tarihinde geçerli asgarî ücretin bir aylık brüt tutarının yarısı esas alınacaktır.

Aynı maddede yapılan bir başka düzenleme ile defter, kayıt ve belgeleri yok eden veya belgelerin aslının ya da örneğinin sahtesini düzenleyenler ile kullananlar hakkında on sekiz aydan üç yıla kadar ağır hapis cezasına hükmolunabilmesi olanağı getirilmiştir.

Maddenin yeni düzenlemesinde, sahte ve muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge tanımları yapılarak fiillerin tanımlarının yasada yer almamasından kaynaklanan bir boşluk giderilmiştir.

Pişmanlık hükümlerinden yararlanılması halinde ilgili mükellef hakkında hürriyeti bağlayıcı ceza uygulanmayacağı da maddede açıkça belirtilmiştir.

Madde 16. – 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 368 inci maddesinin sonuna eklenen bir fıkra ile vergi ziyai cezasının dava konusu edilmesi halinde yargı aşamasında geçen sürede cezanın erimesini önlemek amacıyla cezanın da vergi aslı gibi gecikme faizine tabi tutulması esası getirilmiştir. Yapılan düzenlemeye göre, dava açma süresinin sonunda yargı kararının idareye tebliğ tarihine kadar geçen süre için aynı kanunun 112 nci maddesindeki usuller çerçevesinde gecikme faizi hesaplanacak ve bu gecikme faizi cezanın ödeme süresi içinde ödenecektir. Böylelikle paranın zaman değeri dikkate alınarak cezaların caydırıcılığı ve etkinliği sağlanmış olacaktır.

ÇERÇEVE MADDE 20

Geçici Madde 20. – Bu madde ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununa dört geçici madde eklenmekte ve yapılan değişikliklerin geçiş dönemindeki düzenlemelerini içermektedir.

Buna göre, işletme hesabı esasında defter tutan mükellefler diledikleri takdirde 213 sayılı Vergi Usul Kanununun tacirlerde sınıf değiştirmeye ilişkin 180 inci maddesindeki şartlar dikkate alınmaksızın 31.12.2000 tarihine kadar işletme defteri tutmaya devam edebileceklerdir.

Öte yandan 279 uncu maddede yapılan düzenleme sonunda kamu borçlanmalarında sıkıntı doğmaması, mali piyasalarda dalgalanma olmaması ve kamu kağıtlarını elinde bulunduran mükellefleri beklenmeyen bir vergi yüküyle karşı karşıya bırakmamak için geçici 20 nci madde eklenmek suretiyle intibak süresi getirilmektedir.

Ceza sisteminin değişmiş olması nedeniyle mükelleflerin mağduriyetini önlemek için geçici 21 inci maddeyle bu Kanunun yürürlük tarihinden önce işlenmiş fiillere kesilecek veya hükmolunacak cezalar hakkında hangi hükmün mükellefin lehine olduğu esas alınacaktır. Bu hüküm uygulanırken sadece kesilecek ya da hükmolunacak ceza miktarı dikkate alınacak mükellefin cezalarda indirim veya uzlaşmadan yararlanıp yararlanmayacağı göz önüne alınmayacaktır. Zira bu kanunun yürürlük tarihinden önce işlenmiş fiiller için cezalarda indirim ve uzlaşma hükümleri (ancak kaçakçılık suçları halinde de vergide uzlaşma mümkün olabilecektir) eski haliyle uygulanacaktır.

Ayrıca, geçici 22 nci maddeyle diğer kanunlarda kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezalarıyla ilgili olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununa yapılan atıfların vergi ziyai cezasına yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

VERGİ USUL KANUNU AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN GELİR VERGİSİ KANUNU KURUMLAR VERGİSİ KANUNU KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU GİDER VERGİLERİ KANUNU EMLAK VERGİSİ KANUNU VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ KANUNU DAMGA VERGİSİ KANUNU HARÇLAR KANUNU VE BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Vergi Usul Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 1. – 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesine 2365 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle değişen ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve 3239 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle eklenen beşinci fıkra ile bu fıkrayı takip eden fıkralar kaldırılmıştır.

“Mükelleflerin beyanları, kesinleşen vergi ve cezaları ile vadesi geçtiği halde ödenmemiş bulunan vergi ve ceza miktarları Maliye Bakanlığınca açıklanabilir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini mahalline devredebilir. Ayrıca, kamu görevlilerince yapılan adli ve idari soruşturmalarda ilgili olarak talep edilen bilgi ve belgeler verilebilir. Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıkları vergi inceleme raporuyla tespit olunanların, kanunla kurulmuş mesleki kuruluşlarına ve 3568 sayılı Kanunla kurulan birlik ve meslek odalarına bildirilmesi vergi mahremiyetini ihlal sayılmaz. Bu takdirde kendilerine bilgi verilen kişi ve kurumlar da bu maddede yazılı yasalara uymak zorundadırlar. Maliye Bakanlığı bilgilerin açıklanmasıyla ilgili usulleri belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 2. – 213 sayılı Kanunun 112 nci maddesinin sonuna aşağıdaki 4 numaralı bent eklenmiştir.

“4. Fazla veya yersiz olarak tahsil edilen veya vergi kanunları uyarınca iadesi gereken vergilerin, ilgili mevzuatı gereğince mükellef tarafından tamamlanması gereken bilgi ve belgelerin tamamlandığı tarihi takip eden üç ay içinde iade edilmemesi halinde, bu tutarlara üç aylık sürenin sonundan itibaren düzeltme fişinin mükellefe tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için aynı dönemde 6183 sayılı Kanuna göre belirlenen tecil faizi oranında hesaplanan faiz, 120 nci madde hükümlerine göre red ve iadesi gereken vergi ile birlikte mükellefe ödenir.”

MADDE 3. – 213 Sayılı Kanunun 160 ıncı maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İşi bırakma bildiriminde bulunmayan bir mükellefin işi bıraktığının tespit edilmesi veya yapılan araştırma ve yoklamalar sonucunda bilinen adreslerinde bulunamaması ve başka bir adreste faaliyetine devam ettiğine dair bilgi edinilememesi halinde mükellef işi bırakmış addolunur ve mükellefiyet kaydı vergi dairesince terkin edilebilir. Ancak, mükellefiyet kaydının terkin edilmesi, mükellefin işi bırakmasından önceki döneme ilişkin yükümlülüklerini ortadan kaldırmayacağı gibi bu tarihten sonra faaliyette bulunduğu tespit edildiğinde bu dönemlere ilişkin vergilendirmeye de engel teşkil etmez. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 4. – 213 sayılı Kanunun 256 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Defter ve belgelerle diğer kayıtların ibraz mecburiyeti

Madde 256. – Geçen maddelerde yazılı gerçek ve tüzel kişiler ile mükerrer 257 nci madde ile getirilecek zorunluluklara tabi olanlar, muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü defter, belge ve karneler ile vermek zorunda buldukları bilgilere ilişkin mikro fiş, mikro film, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri muhafaza süresi içerisinde yetkili makam ve memurların talebi üzerine ibraz ve inceleme için arz etmek zorundadırlar. Bu zorunluluk Maliye Bakanlığınca belirlenecek usule uygun olarak, tasdike konu hesap ve işlemlerin doğrulanması için gerekli kayıt ve belgelerle sınırlı olmak üzere, bu hesap ve işlemlere doğrudan ya da silsile yoluyla taraf olanlara, defter ve belgelerinin tetkiki amacıyla yeminli mali müşavirler tarafından yapılan talepler için de geçerlidir.”

MADDE 5. – 213 sayılı Kanunun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, üçüncü fıkrasında yer alan “...götürü usulde...” ibaresi “...basit usulde...” şeklinde değiştirilmiştir.

“Maliye Bakanlığı;

1. Mükellef ve meslek grupları itibariyle muhasebe usul ve esaslarını tespit etmeye, bu Kanuna göre tutulmakta olan defter ve belgeler ile bunlara ilaveten tutulmasını veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyet, şekil ve ihtiva etmesi zorunlu bilgileri belirlemeye, bunlarda değişiklik yapmaya; bedeli karşılığında basıp dağıtmaya veya üçüncü kişilere bastırıp dağıtmaya veya dağıttırmaya, bunların kayıtlarını tuturmaya, bu defter ve belgelere tasdik, muhafaza ve ibraz zorunluluğu getirmeye veya kaldırmaya, bu Kanuna göre tutulacak defter ve düzenlenecek belgelerin tutulması ve düzenlenmesi zorunluluğunu kaldırmaya,

2. Mükelleflere muameleleri ile ilgili tahsilat ve ödemelerini banka veya benzeri finans kurumlarınca düzenlenen belgelerle tevsik etmeleri zorunluluğunu getirmeye ve bu zorunluluğun kapsamını ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslarını belirlemeye,

3. Tutulması ve düzenlenmesi zorunlu defter, kayıt ve belgelerin mikro film, mikro fiş veya elektronik bilgi ve kayıt araçlarıyla yapılması veya bu kayıt ortamlarında saklanması hususunda izin vermeye veya zorunluluk getirmeye, bu şekilde tutulacak defter ve kayıtların kopyalarının Maliye Bakanlığında veya muhafaza etmekle görevlendireceği kurumlarda saklanması zorunluluğu getirmeye, bu konuda uygulama usul ve esaslarını belirlemeye,

4. Vergi beyannameleri ile bu Kanunun 149 uncu maddesine göre devamlı bilgi vermek zorunda olanlardan, istenilen bilgilerin yazı yerine mikro fiş, mikro film, manyetik kayıt ortam ve araçları ve benzeri vasıtalarla verilmesine izin vermeye veya zorunluluk getirmeye,

5. Vergi kanunlarının uygulanmasıyla ilgili olarak levha kullandırma ve asma zorunluluğu getirmeye ve kaldırmaya, yetkilidir.”

MADDE 6. – 213 sayılı Kanunun 279 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 279. – Hisse senetleri ile yatırım fonu katılma belgeleri alış bedeliyle, bunlar dışında kalan her türlü menkul kıymet borsa rayici ile değerlenir. Borsa rayici yoksa veya borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde oluştuğu anlaşılırsa değerlemeye esas bedel, menkul kıymetin alış bedeline vadesinde elde edilecek gelirin (kur farkları dahil) iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesi suretiyle hesaplanır. Ancak, borsa rayici bulunmayan, getirisi ihraç edenin kâr ve zararına bağlı olarak doğan ve değerlendirme günü itibariyle hesaplanması mümkün olmayan menkul kıymetler, alış bedeli ile değerlendirilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 7. – 213 sayılı Kanununun 280 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki dördüncü fıkra eklenmiştir.

“Bu madde hükmü yabancı para ile olan senetli veya senetsiz alacaklar ve borçlar hakkında da caridir. Bunlardan vadesi gelmemiş senede bağlı alacak ve borçlar, bu Kanununun 281 ve 285 inci maddeleri uyarınca değerlendirilme günü kıymetine irca edilebilir. Ancak senette faiz oranının yazılı olmadığı durumlarda değerlendirilme gününde geçerli olan Londra Bankalar Arası Faiz Oranı (LİBOR) esas alınır.

3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti İle Görevlendirilmesi Hakkında Kanun ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanunda tanımlanan yabancı şirketlerin sermaye olarak getirdikleri yabancı paraların sarf edildikleri veya Türk Lirasına çevrildikleri tarihe kadar lehlerine oluşan kur farkları pasifte özel bir karşılık hesabında gösterilerek dönem kazancına dahil edilmez. Bu karşılıklar sermayeye eklendikleri takdirde işletmeden çekiş ve kar dağıtımı sayılmaz. Aleyhlerine oluşan kur farkları ise aktifte özel bir karşılık hesabında tutulur ve gelecek yıllarda lehlerine oluşacak kur farkları ile kapatılır. Lehte kur farkı ile kapatılmayan tutarlar işi bırakma halinde zarar addolunur.”

MADDE 8. – 213 sayılı Kanununun 313 üncü maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İlgili mevzuatı gereğince sözleşme süresinden sonra bedelsiz olarak devlete veya devletçe tensip olunan bir teşekküle veya belediyeye intikali öngörülen amortisman tabi iktisadi kıymetlerin, sözleşme süresinde yenilenmelerinin gerektiği durumlar hariç, sermayenin veya özel maliyet bedellerinin itfası hükümlerine göre amortisman tabi tutulan iktisadi kıymetler, genel hükümler uyarınca ayrıca amortisman tabi tutulmazlar.”

MADDE 9. – 213 sayılı Kanununun 339 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 339. – Vergi ziyana sebebiyet vermekten veya usulsüzlükten dolayı ceza kesilen ve cezası kesinleşenlere, cezanın kesinleştiği tarihi takip eden yılın başından başlamak üzere vergi ziyanda beş, usulsüzlükte iki yıl içinde tekrar ceza kesilmesi durumunda bu cezalar yüzde elli oranında artırılmak suretiyle uygulanır.”

MADDE 10. – 213 sayılı Usul Kanununun 340 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 340. – Bu Kanunda yazılı vergi ziyayı cezası ve usulsüzlük cezaları ile 359 uncu maddede ve diğer kanunlarda yazılı cezalar; içtima ve tekrerrüt hükümleri bakımından birleştirilemez.

Bu Kanunla vergi ziyayı cezasıyla cezalandırılan fiiller, aynı zamanda 359 uncu maddeye göre suç teşkil ettiği takdirde vergi ziyayı cezası kesilmesi sözkonusu madde hükmüne göre takibat yapılmasına engel olmaz.”

MADDE 11. – 213 sayılı Kanununun 344 üncü maddesi bölüm başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“BİRİNCİ BÖLÜM

Vergi Ziyayı Cezası

Vergi ziyayı cezası

Madde 344. – Vergi ziyana sebebiyet veren mükellef veya sorumlulara ziyayı uğrattıkları verginin bir katı tutarında vergi ziyayı cezası kesilir.

Vergi ziyana 359 uncu maddede yazılı fiillerle sebebiyet verilmesi halinde bu ceza, üç kat olarak uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra verilenler hariç olmak üzere, kanuni süresi geçtikten sonra verilen vergi beyannameleri için bu madde uyarınca kesilecek ceza yüzde elli oranında uygulanır.

Uzlaşılın vergilerde ceza, uzlaşılın vergi tutarına göre düzeltilir.”

MADDE 12. – 213 sayılı Kanunun 353 üncü maddesine 7 numaralı bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki 8 ve 9 numaralı bentler eklenmiştir.

“8. Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecileri ile bu Kanunun 127 nci maddesinin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretle görevlisinin ikazına rağmen aracı durdurmayan araç sürücülerine adına 150.000.000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

9. Bu Kanunun mükerrer 227 nci maddesi uyarınca yararlanılması yeminli mali müşavirlerce düzenlenmiş tasdik raporu ibrazı şartına bağlanan konularda, tasdik raporunu zamanında ibraz etmeyen mükellefler adına 150.000.000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.”

MADDE 13. – 213 sayılı Kanunun Mükerrer 355 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ Bilgi vermektan çekinenler ile 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde hükmüne uymayanlar için ceza

Mükerrer Madde 355. – Bu Kanunun 86,148,149,150, 256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde uyarınca getirilen zorunluluklara uymayan (Kamu idare ve müesseselerinde bilgi verme görevini yerine getirmeyen yöneticiler dahil);

1. Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında 100.000.000 lira,
2. İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit veya göttürü usulde tespit edilenler hakkında 50.000.000 lira,
3. Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında 25.000.000 lira, özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bu hükmün uygulanması için, bilgi ve ibraz ödevinin yerine getirilmesiyle ilgili olarak yapılacak tebliğlerde bilginin verilmesi için tayin olunan sürede cevap verilmemesi, eksik veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya defter ve belge ibrazı için tayin olunan süre ile defter ve belgelerin süresinde ibraz edilmemesi durumunda haklarında Kanunun ceza hükümlerinin uygulanması cihetine gidileceğinin ilgililere yazılı olarak bildirilmesi şarttır.

Özel usulsüzlük cezası kesilmesine rağmen mecburiyetleri yerine getirmeyenlere yeniden süre verilerek bu mecburiyetleri yerine getirmeleri tebliğ olunur. Verilen sürede bu mecburiyetlerin yerine getirilmemesi halinde yukarıda yazılı özel usulsüzlük cezaları bir kat artırılarak uygulanır.”

MADDE 14. – 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesi bölüm başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hürriyeti Bağlayıcı Ceza ile Cezalandırılacak Suçlar ve Cezaları

Kaçakçılık suçları ve cezaları

Madde 359. – a) Vergi kanunlarına göre tutulan ve saklanma ve ibraz mecburiyeti bulunan;

- 1) Defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hileleri yapanlar, gerçek olmayan veya kayda konu işlemlerle ilgisi bulunmayan kişiler adına hesap açanlar veya defterlere kaydı gereken hesap ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

işlemleri vergi matrahının azalması sonucunu doğuracak şekilde tamamen veya kısmen başka defter, belge veya diğer kayıt ortamlarına kaydedenler,

2) Defter ve kayıtlar ile belgeleri yok edenler veya gizleyenler (varlığı noter tasdik kayıtları veya sair suretlerle sabit olduğu halde, inceleme sırasında vergi incelemesine yetkili kimselere defter ve belgelerin ibraz edilmemesi gizleme demektir) veya defter sahifelerini yok ederek yerine başka yapraklar koyanlar veya hiç yaprak koymayanlar,

hakkında altı aydan üç yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

Hükmolunan hapis cezasının para cezasına çevrilmesinde, hapis cezasının her bir günü için, sanayi sektöründe çalışan 16 yaşından büyük işçiler için hüküm tarihinde yürürlükte bulunan asgari ücretin bir aylık brüt tutarının yarısı esas alınır ve hükmolunan bu para cezası ertelenemez.

b) Vergi kanunları uyarınca düzenlenme, alınma, saklanma ve ibraz mecburiyeti bulunan;

1) Defter, kayıt ve belgeleri tahrif eden veya başkaları tarafından kullanılmak üzere belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge olarak düzenleyen veya temin edenler (Sahte belge, gerçekte bir mal hareketi ya da hizmet ifası sözkonusu olmadığı halde düzenlenen belgedir. Muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge ise, belge düzenlenmesini gerektiren muameleler gerçek olmakla beraber bu muamelelerin gerçek niteliği gizlenerek içerdiği bilgiler eksik veya yanlış olan belgelerdir.),

2) Maliye Bakanlığı ile anlaşması olmadığı halde belge basanlar ile sahte belge basanlar veya bu belgeleri kullananlar,

hakkında on sekiz aydan üç yıla kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

371 inci maddedeki pişmanlık şartlarına uygun olarak durumu ilgili makamlara bildirenler hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

Kaçakçılık suçlarını işleyenler hakkında bu maddede yazılı cezaların uygulanması 344 üncü maddede yazılı vergi ziyayı cezasının ayrıca uygulanmasına engel teşkil etmez.”

MADDE 15. – 213 sayılı Kanununun 360 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İştirak

Madde 360. – Birden fazla kişi 359 uncu maddede sayılan fiillerin icrasına iştirak ettikleri takdirde fiili itrikap edenlerden veya doğrudan doğruya beraber işlemiş olanlardan her biri bundan ayrı ayrı maddi menfaat gözetmek şartıyla o fiile mahsus ceza ile cezalandırılır. Faili söz konusu fiilleri işlemeye azmettirenlere de aynı cezalar hükmolunur.

Bu fiillere maddi menfaat gözetmeksizin iştirak edenlere fiile mahsus cezanın dörtte biri hükmolunur.”

MADDE 16. – 213 sayılı Kanununun 368 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Şu kadar ki; vergi ziyayı cezasına, ilgili bulunduğu verginin kendi kanunlarında belirtilen ve tarihiyatın ilgili bulunduğu döneme ilişkin normal vade tarihinden cezanın tahakkuk tarihine; dava konusu yapılanlarda vergi mahkemesi kararının idareye tebliğ tarihine; uzlaşılan vergilerde ise uzlaşılan vergi için hesaplanacak cezaya uzlaşma tutanağının düzenlendiği tarihe kadar geçen süreler için gecikme faizi uygulanır. Gecikme faizi 112 nci maddede belirtilen usul ve oranda hesaplanır ve cezanın ödeme süresi içinde ödenir.”

MADDE 17. – 213 sayılı Kanununun 376 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında indirme

Madde 376. – Usulsüzlük veya özel usulsüzlük cezalarını mükellef veya vergi sorumlusu ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine müracaatla vadesinde

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ödeyeceğini bildirmesi halinde bu cezaların üçte biri indirilir. İndirimden arta kalan cezanın vadesine ödenmemesi halinde bu madde hükmünden yararlanılmaz.”

MADDE 18. – 213 sayılı Kanuna 205 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle eklenen bölümde yer alan ek 1 inci maddesi başlığı ile birlikte ve ek 11 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, ek 6 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki “Uzlaşma komisyonlarının ek 5 inci maddeye göre tutacakları...” ibaresi “Uzlaşma komisyonlarının tutacakları...” şeklinde değiştirilmiştir.

“Uzlaşmanın konusu, kapsamı, komisyonlar ve şekli

Ek Madde 1- Mükellef tarafından, ikmalen, re’sen veya idarece yapılacak tarhiyatta, vergi zıyana sebebiyet verilmesinin kanun hükümlerine yeterince nüfuz edememekten ya da 369 uncu maddede yazılı yanılmadan kaynaklandığının veya bu Kanunun 116, 117 ve 118 inci maddelerinde yazılı vergi hataları ile bunun dışında her türlü maddi hata bulunduğu veya yargı kararları ile idarenin ihtilaf konusu olayda görüş farklılığının olduğunun ileri sürülmesi durumunda, idare bu bölümde yer alan hükümler çerçevesinde mükellefler ile uzlaşabilir. Uzlaşma konusu verginin matrah farkları itibariyle bölünebildiği durumlarda uzlaşma sadece toplam matrah farkının bu bölümüne isabet eden vergi kısmı için de yapılabilir. Uzlaşma talebi vergi ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde yapılır. Uzlaşmanın vaki olmaması veya temin edilememesi halinde yeniden uzlaşma talebinde bulunulamaz. Uzlaşmanın vaki olmadığına dair tutanağa idarenin nihai teklifi yazılır. Mükellef dava açma süresinin sonuna kadar teklif edilen vergi ve cezayı kabul ettiğini yazılı olarak bildirirse bu takdirde uzlaşma sağlanmış sayılır. Mükellef, uzlaşma görüşmelerinde, bağlı olduğu meslek odasından bir temsilci ve 3568 sayılı Kanuna göre kurulan meslek odasından bir meslek mensubu bulundurabilir.

Sürekli, geçici ve merkezi uzlaşma komisyonlarının teşkili, uzlaşmaya müracaat etmeye yetkili olanların belirlenmesi, uzlaşmanın şekli, uzlaşmaya konu edilebilecek vergi, resim ve harçların belirlenmesi, uzlaşma komisyonlarının yetkileri, uzlaşmanın yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. İl özel idareleri ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlarda bu yönetmelik İçişleri Bakanlığınca hazırlanır.”

“Maliye Bakanlığı vergi incelemesine dayanılarak tarh edilecek vergilerde tarhiyat öncesi uzlaşma yapılmasına izin verebilir.”

MADDE 19. – 213 sayılı Kanunun mükerrer 414 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mükerrer Madde 414. – Bu Kanunun; 104, mükerrer 115, 177, 352 (Kanuna bağlı cetvel), 353 ve 356 ncı maddelerinde yer alan maktu had ve miktarlar 1/1/1998 tarihi itibariyle geçerli olan had ve tutarlarına, 232 nci maddesinde yer alan 1.000.000 lira, 15.000.000 liraya, 252 nci maddesinde yer alan yüz kuruş, 100.000 liraya, 313 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan 500.000 lira, 50.000.000 liraya, 343 üncü maddesinde yer alan 100 ve 2.500 liralara sırasıyla, 500.000 ve 1.000.000 liralara yükseltilmiştir.

Maliye Bakanlığı; bu Kanunun 26, 35 ve 366 ncı maddelerinde yer alan tahakkuk fişi ile vergi ve ceza ihbarnamelerinin şekli ve ihtiva edeceği bilgilerde değişiklik yapmaya ve bunları vergi dairesi adına tanzim edecek olanları belirlemeye yetkilidir.

Bu Kanunda yer alan maktu hadler ile asgari ve azami miktarları belirtilmiş olan para ile ödenecek ceza miktarları, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve miktarların yüzde 5 ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu suretle tespit edilen had ve miktarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye, nispi hadleri ise iki katına kadar artırmaya veya yarısına kadar indirmeye veya tekrar kanuni seviyesine getirmeye yetkilidir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 20. – 213 sayılı Kanuna geçici 18 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici 19, 20 ve 21 inci maddeler eklenmiştir.

“Geçici Madde 19. – İşletme hesabı esasında defter tutan mükellefler diledikleri takdirde, Vergi Usul Kanununun 180 inci maddesindeki şartlar dikkate alınmaksızın 31/12/2000 tarihine kadar işletme hesabı esasına göre defter tutmaya devam ederler.”

“Geçici Madde 20. – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce işlenmiş fiillere ilişkin kesilecek ve hükmolunacak cezalar hakkında, bu fiillerin işlendiği tarihte yürürlükte bulunan hükümler ile bu Kanun hükümlerinden hangisi mükellef veya suçu işleyen lehine ise o hüküm uygulanır. Şu kadar ki, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kesinleşmiş mahkumiyet kararları hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz.”

“Geçici Madde 21. – Diğer kanunlarda Vergi Usul Kanununun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezalarına yapılan atıflar Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinde yer alan vergi ziyai cezasına yapılmış sayılır.”

İKİNCİ BÖLÜM

Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile İlgili Değişiklikler

MADDE 21. – 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 35 inci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Limited şirketlerin amme borçları

Madde 35. – Limited şirket ortakları, şirketten tahsil imkanı bulunmayan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar.”

MADDE 22. – 6183 sayılı Kanunun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 47. – Amme alacağına karşılık rızaen yapılan ödemeler sırasıyla; ödeme süresi başlamış henüz vadesi geçmemiş, içinde bulunulan takvim yılı sonunda zaman aşımına uğrayacak, aynı tarihte zaman aşımına uğrayacak alacaklarda her birine orantılı olarak, vadesi önce gelen ve teminatsız veya az teminatl olana mahsup edilir. Ödemenin, alacak aslı ile fer’ilerinin tamamını karşılamaması halinde mahsup alacağın asıl ve fer’ilerine orantılı olarak yapılır.

Amme alacağına karşılık cebren tahsil olunan paralar; önce parayı tahsil eden dairenin, artarsa aynı amme idaresinin takibe iştirak etmiş olan diğer alacaklı tahsil dairelerinin takip konusu alacak aslı ve fer’ilerine orantılı olarak mahsup edilir.”

MADDE 23. – 6183 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Menkul mallar, tahsil dairelerinin satış mahallinde açık artırma ve peşin para ile satılır. Tahsil dairesince uygun görülmesi halinde, artırma malın mahallinde de yapılabilir. Açık artırma ile satışa çıkarılan mal, artırma sonunda üç defa bağırıldıktan sonra en çok artırana ihale edilir. Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle korunması mümkün olmayan ya da beklediği zaman önemli bir değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar en uygun yerde pazarlıkla, borsası bulunan mallar ilgili borsada satılabilir. İlk artırmada satılamayan malların ikinci artırması bir başka il veya ilçede yapılabilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gelir Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 24. – 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun I inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 1. – Gerçek kişilerin bir takvim yılı içinde elde ettikleri gelirleri, gelir vergisine tabidir.

Gelir, tasarruf veya harcama konusu olan her türlü kazanç ve iratların safi tutarıdır.”

MADDE 25. – 193 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 2. – Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır:

1. Ticari kazançlar;
2. Zirai kazançlar;
3. Ücretler;
4. Serbest meslek kazançları;
5. Gayrimenkul sermaye iratları;
6. Menkul sermaye iratları;
7. Kaynağına bakılmaksızın diğer her türlü kazanç ve iratlar.

Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, yukarıda yazılı kazanç ve iratlar gelirin tespitinde gerçek ve safi miktarları ile nazara alınır.”

MADDE 26. – 193 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası kaldırılmış, birinci fıkrasının ilk paragrafı ile I numaralı bendinin parantez içi hükmü aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddede üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve maddenin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ticaret ve sanat erbabından aşağıda yazılı şekil ve suretle çalışanlar gelir vergisinden muaf-
tır.”

“(Giyim, zati, süs eşyaları, değeri yüksek olan ev eşyaları ile pazar takibi suretiyle gıda maddelerini ve sabit iş yerlerinin önünde sergi açmak suretiyle o iş yerlerinde satışı yapılan aynı nevi-
den malları satanlar hariç)”

“Esnaf muafılığı şartlarını topluca taşıyanlar bu muafılıktan yararlanabilmek için ilgili esnaf odasına kayıt olmak ve durumlarını tevsik etmek suretiyle belediyeden “Esnaf Muafılığı Belgesi” almak zorundadırlar. Belediyelerce esnaf muafılığı belgesi bir takvim yılı için verilir. Esnaf muaf-
lığı belgesinin şekil ve muhtevasını tayin ve tespite ve uygulamaya ilişkin usulleri belirlemeye Ma-
liye Bakanlığı yetkilidir.

Esnaf muafılığında faydalananlar faaliyetleri ile ilgili olarak satın aldıkları mallara ve gider-
lerine ilişkin, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden aldıkları belgeleri saklamak zorundadırlar. Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre yoklamaya yetkililer veya belediye zabıtalarmca yapılan denetimlerde, vergiden muaf esnafın bir takvim yılı içinde bir defa mal alış ve giderlerine ilişkin belgeleri yanında bulundurmadığının veya bulundurduğu belgenin satışını yaptığı mal ve hizmetle ilişkisinin olmadığını tespiti halinde, “Esnaf Muafılığı Belgesi” iptal edilir. Belgesi iptal edilenler-
den muafılık şartlarını taşıyanlar, aynı faaliyete devam etmek istemeleri halinde yeniden belge al-
mak zorundadırlar.”

“Bir işyeri açmaksızın münhasıran gezici olarak; milli piyango bileti satanlar ile 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye satanlar yukarıdaki şartlarla sınırlı olmaksızın gelir vergisinden muafıdır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 27. — 193 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hâsılâtın 120.000.000 lirası gelir vergisinden müstesnadır. İstisna haddi üzerinde hâsılât elde edilip beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde, bu istisnadan yararlanılamaz.”

MADDE 28. — 193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 11 numaralı bendine aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

“2. Gelir vergisinden muaf esnafın ve gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin yanında çalışan işçilerin ücretleri;”

“10 yıl süre ile prim veya aidat ödenmiş olmak kaydıyla Türkiye’de kain ve merkezi Türkiye’de bulunan sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından ödenen emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları (bu aylıklar, hizmet süresi ve aylık seviyesi aynı olan Devlet memurlarına ödenen miktardan fazla ise, aradaki fark vergiye tabi tutulur);”

MADDE 29. — 193 sayılı Kanununun 25 inci maddesinin 3 numaralı bendine aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

“10 yıl süre ile prim veya aidat ödenmiş olmak kaydıyla Türkiye’de kain ve merkezi Türkiye’de bulunan sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından ödenen ikramiye, iade olunan mevduat veya toptan yapılan ödeme tutarının, hizmet süresi ve aylık seviyesi aynı olan Devlet memurlarına verilen miktarını aşmayan kısmı (aşan kısmı ücret olarak vergiye tabi tutulur);”

MADDE 30. — 193 sayılı Kanuna 202 sayılı Kanununun 16 ncı maddesiyle eklenen Ek 3 üncü maddesinin son fıkrası kaldırılmış, Ek 1 ve Ek 4 üncü maddeleri ile Ek 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 1. — Dar mükellefiyete tabi olanlar dahil, ticari veya zirai kazançları üzerinden vergiye tabi mükelleflerin (adi ortaklıklar, kollektif ve adi komandit şirketler ile kurumlar vergisi mükellefleri dahil), yatırım indiriminden faydalanması kabul edilmiş bulunan yatırımları kapsamında yaptıkları ve bir sonraki yıl yapmayı öngördükleri yatırım harcamaları bu bölümde yazılı şartlar dahilinde ilgili kazançlarından indirilir.

Yatırım Teşvik Belgesi aranmaksızın yapılan yatırımlarda yatırım indirimi, harcamanın yapıldığı yıl kazancına uygulanır.”

“Yatırım indirimi oranı; yatırım miktarının, kalkınmada öncelikli yörelerde ve organize sanayi bölgelerinde yapılan yatırımlar ile tutarı 100 milyon ABD Dolarını aşan yatırımlarda %100’ü, özel önem taşıyan sektör yatırımlarında % 50’si, diğer yörelerde yapılan yatırımlarda ise % 30’udur.”

“Ek Madde 4. — Yatırım indiriminin uygulanmasına, yatırım teşvik belgesinin alındığı tarihte beyanname verme süresi geçmemiş hesap döneminden itibaren başlanır ve indirimden yararlanılacak miktara ulaşıncaya kadar devam olunur.

Yapılan yatırım harcamalarının ilgili yıl kazancından indirilemeyen kısmı, izleyen yıllarda Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır (Teşvik belgesiz yatırımlar bu maddedeki yeniden değerlendirme hükümlerinden yararlanamaz).

Her yatırım için faydalanılacak indirim tutarı, o yatırım içerisinde yer alan indirimden yararlanabilecek aktif kıymetlerin değerleri toplamına, Yatırım Teşvik Belgesinde yer alan indirim oranının uygulanması suretiyle hesaplanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Birden fazla Yatırım Teşvik Belgesi almış mükelleflerin safi kazancının yetersizliği nedeniyle yararlanılamayan indirim tutarının bulunması halinde, öncelikle önceki yıllarda tamamen uygulanmamış olan eski yatırımlarla ilgili devreden indirimler, daha sonra yeni yatırımlara ilişkin indirimler, önceki dönemlerde yapılan ve indirilemeyen tutarın bulunmaması halinde ise bir yıl sonra yapılacak yatırımlarla ilgili indirimler uygulanır.

Teşvik belgeli yatırımlarda, yapılması öngörülen ve önceki hesap dönemi kazancına ilişkin olarak yatırım indirimine konu edilen yatırım harcamalarının öngörülen tutardan düşük olması halinde, eksik yapılan yatırım harcaması dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler gecikme faizi ile birlikte cezasız tahsil olunur.”

MADDE 31. – 193 sayılı Kanunun 46 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Basit usulde ticari kazancın tespiti

Madde 46. – 47 ve 48 inci maddelerde yazılı şartları topluca haiz olanların ticaret ve imalat işlerinden sağladıkları kazançları basit usulde tespit olunur.

Basit usulde ticari kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hâsılat ile giderler ve satılan malların alış bedelleri arasındaki müspet farktır. Bu fark yapılan faaliyetle ilgili olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre alınması ve verilmesi mecburi olan alış ve giderler ile hâsılatlara ilişkin belgelerde yazılı tutarlara göre hesaplanır. Bu suretle tespit ve beyan olunan kazanç vergi tarhına esas alınır. Bu usulde vergilendirilenler, kazancın tespiti ve Vergi Usul Kanununun defter tutma hükümleri hariç, bildirme, vesikalalar, muhafaza, ibraz, diğer ödevler ve ceza hükümleri ile bu Kanun ve diğer kanunlarda yer alan ikinci sınıf tüccarlar hakkındaki hükümlere tabidirler.

Basit usulde vergilendirilen mükellefler, faaliyetlerine ilişkin mal alış ve giderleri ile hâsılatlarını gösteren belgeleri ayrı ayrı dosyalarda saklamak zorundadırlar. Bu belgelerin kayıtları, mükelleflerin bağlı buldukları meslek odalarının oluşturdukları bürolarda tutulur. Bu bürolarda 13/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış yeterli sayıda meslek mensubunun çalıştırılması zorunludur. Bu büroların kayıt, tasdik ve vergi dairesine karşı yükümlülükleri ile diğer usuller Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Basit usule tabi ticaret erbabından, sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığı tespit edilenler, bu hususun kendilerine tebliğ edildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren ikinci sınıf tüccarlara ilişkin hükümlere tabi olurlar.

Aynı işte ortak olarak çalışanlar hakkında 47 nci maddede yazılı yıllık kira bedeli ve 48 inci maddede yazılı iş hacmi ölçütleri toplu olarak, diğer şartlar ortakların her biri için ayrı ayrı aranır. Ortaklarından birisi gerçek usule göre gelir vergisine tabi bulunan ortaklıklarda, diğer ortakların ticari kazancı da gerçek usulde tespit olunur. Adi ortaklık halinde çalışanlardan aynı zamanda diğer şahsi bir işle de iştigal edenlerin gerçek veya basit usulden hangisine göre vergilendirileceği, 47 nci maddenin 2 numaralı bendi ile 48 inci maddede yer alan ölçülerden şahsi işine ait olanlara ortaklıklardan hissesine düşen miktarların eklenmesi suretiyle tespit olunur. Şahsi işin mevcut olmaması halinde, muhtelif ortaklıklardaki hisselerin toplanması ile yetinilir.

Basit usule tabi olmanın şartlarından herhangi birini takvim yılı içinde kaybedenler, ertesi takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Basit usulün şartlarına haiz olanlardan, bu usulden yararlanmak istemediklerini yazı ile bildirenler, bu talepleri doğrultusunda takip eden ay başından veya izleyen takvim yılı başından, yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Herhangi bir şekilde gerçek usulde vergilendirilecek olanlar ve gerçek usulde vergilendirilen mükellefler, bir daha hiç bir şekilde basit usule dönemmezler. Bu kişilerin aynı türden iş yapan eş ve çocukları da bu faaliyetleri nedeniyle basit usulden yararlanamazlar. “

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 32. — 193 sayılı Kanununun 47 nci maddesinin başlığı “Basit usule tabi olmanın genel şartları” şeklinde, birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ 2. İşyeri mülkiyetinin iş sahibine ait olması halinde emsal kira bedeli, kiralanmış olması halinde yıllık kira bedeli toplamı 120 milyon lirayı aşmamak.”

MADDE 33. — 193 sayılı Kanununun 48 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Basit usule tabi olmanın özel şartları

Madde 48- Basit usule tabi olmanın özel şartları şunlardır:

1. Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satanların yıllık alımları tutarının 4 milyar lirayı veya yıllık satışları tutarının 5 milyar lirayı aşmaması,

2. 1 numaralı bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşanların bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hâsılâtının 2 milyar lirayı aşmaması,

3. 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde, yıllık satış tutarı ile iş hâsılâtı toplamının 4 milyar lirayı aşmaması.

Tekele tabi maddelerle, damga pulu, milli piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi kâr hadleri emsallerine nazaran bariz şekilde düşük olarak tespit edilmiş bulunan emtia için, bu maddenin 1 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı hadler yerine ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığınca belirlenecek alım satım hadleri uygulanır.”

MADDE 34. — 193 sayılı Kanununun 53 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Zirai kazançta vergileme

Madde 53. — Çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançlar, bu Kanununun 94 üncü maddesine göre hâsılâtları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilir. 54 üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçilerin kazançları gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tespit olunarak vergilendirilir.

Ticari veya meslekî kazançları dolayısıyla gerçek usulde gelir vergisine tabi olanlardan zirai faaliyette bulunanlar, bir biçerdövere veya benzeri mahiyetteki bir motorlu araca veya birden fazla traktöre sahip olan çiftçiler ile sera ve çiçekçilik ziraatiyle iştigal edenler gerçek usulde vergilendirilirler.

Bu hükmün tatbikinde, aile reisi ile birlikte yaşayan eş ve velayet altındaki çocuklara ait işletmeler ile ortaklık halindeki işletmelerde, işletme büyüklüğü toplu olarak nazara alınır. Ortaklıklarda, ortaklığın birden fazla işletmeye taalluk etmesi veya işletmelerin ayrı ayrı mahallerde bulunması durumu değiştirmez. 52 nci maddede yazılı tek işletmelerde işletme birden fazla ortaklıklara ait olsa bile bu ortaklıklara ait işletme büyüklüğü toplanmak suretiyle nazara alınır. Birden fazla zirai işletmede ayrı ayrı şahıslarla ortaklığı bulunanların işletme büyüklüğü ölçülerinin tespitinde ortaklık payları toplamı esas alınır.

54 üncü maddede yazılı ziraat gruplarının birkaç tanesi içine giren zirai faaliyetlerin bir arada yapılması halinde, en fazla iki gruba ait işletme büyüklükleri, bu gruplar için tespit olunan hadlerin yarısı aşanlar gerçek usulde vergilendirilir.

Gerek şahsi işletmesi gerekse dahil bulunduğu ortaklıklar müstakilen işletme büyüklüğü ölçüsünün altında kaldığı halde, kendisine ait işletmenin ve ortaklıklardaki payların toplamı bu ölçüyü aşan çiftçiler gerçek usulde vergilendirilir. Payları toplamı ölçüleri aşmayan diğer ortaklar tevkifat yoluyla vergilendirilirler. Yarıcılık ortaklık sayılır.

Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler, yazılı olarak vergi dairesinden istemde bulunmaları halinde izleyen vergilendirme dönemi başından, işe yeni başlayanlar, işe başlama ta-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

rihinden itibaren gerçek usule geçebilirler. 54 üncü maddede yazılı ölçüleri aşanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren gerçek usulde; gerçek usule tabi olanlardan bu ölçülerin altında kalanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren hâsılatları üzerinden tevkifat yapmak suretiyle vergilendirilirler.

Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belge alma, verme, saklama ve ibraz yükümlülüklerine uymayan ve Ziraat Odasından çiftçi belgesini almayan çiftçiler, çeşitli kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen avans, kredi, sübvansiyon, prim gibi aynı ve nakdî destek unsurlarından yararlanamazlar. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usuller, ilgili kuruluşların görüşleri de alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 35. – 193 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşletme büyüklüğü ölçüleri

Madde 54. – Zirai kazancın gerçek usulde tespiti bakımından bir takvim yılı içinde dikkate alınacak ölçüler şunlardır;

A) Arazi üzerinde yapılan zirai faaliyetlerde:

1 inci grup: Hububat ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 610 dönüm;

2 nci grup: Bakliyat, afyon, susam, keten, kendir ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 210 dönüm;

3 üncü grup: Ayçiçeği ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 500 dönüm;

4 üncü grup: Pamuk ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 dönüm;

5 inci grup: Çeltik ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 115 dönüm;

6 ncı grup: Pancar ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 150 dönüm;

7 nci grup: Patates, soğan, sarmısak ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 125 dönüm;

8 inci grup: Çay ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 20 dönüm (Mahsul verebilecek hale gelmeyenler hariç);

9 uncu grup: Tütün ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 dönüm;

10 uncu grup: Sebze ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 150 dönüm;

11 inci grup: Kavun ve karpuz ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 135 dönüm;

12 nci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş fındık ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 220 dönüm;

13 üncü grup: Meyve verebilecek hale gelmiş bağ ve incir ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 170 dönüm;

14 üncü grup: Meyve verebilecek hale gelmiş antep fıstığında 750 ağaç;

15 inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş zeytinliklerde 1200 ağaç;

16 ncı grup: Meyve verebilecek hale gelmiş narenciyede 475 ağaç;

17 nci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş elmada 700 ağaç;

18 inci grup: Muz ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 3 dönüm;

19 uncu grup: Meyve verebilecek hale gelmiş kaysıda 750 ağaç;

20 ncı grup: Meyve verebilecek hale gelmiş armut, kiraz, vişne, şeftalide 700 ağaç;

21 inci grup: Diğer meyve ve ürün ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 50 dönüm (Meyve ve ürün verebilecek hale gelmeyenler ile palamut hariç);

22 nci grup: Büyükbaş hayvan sayısı 80 adet (İş hayvanları ile iki yaşından küçük, büyükbaş hayvanlar hariç);

23 üncü grup: Küçükbaş hayvan sayısı 315 adet (Bir yaşından küçük, küçükbaş hayvanlar ile kümes hayvanları hariç);

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

B) Arazi üzerinde yapılmayan zirai faaliyetler ile kara ve su avcılığında:

1 inci grup: Deniz ve iç su balıkları yetiştiriciliği;

a) Denizlerdeki sınırları belirlenebilen üretim alanlarında yapılan balık yetiştiriciliğinde (ağ kafes vb.) 500 m²,

b) İç su balıkları yetiştiriciliğinde sınırları belirlenebilen havuz (beton, toprak vb.), göl, gölet ve baraj gölleri gibi üretim alanlarında 600 m²,

2 nci grup: Denizlerde yapılan balık avcılığında toplam tekne boyu 20 metre;

3 üncü grup: Arıcılık ziraatinde kovan sayısı 500 adet;

4 üncü grup: İpek böcekçiliği ziraatinde kutu sayısı 250 adet;

Bakanlar Kurulu, Zirai Kazançlar Merkez Komisyonunun teklifi üzerine, bu ölçütleri gerekli gördüğü bölgeler için bir yıl uygulanmış olmak kaydıyla arazi ve ürün türlerine göre on katını aşmamak üzere artırmak veya azaltmak suretiyle yeniden tespitiye yetkilidir. Bu şekilde tespit olunan ölçütler, Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren yürürlüğe girer.

Yukarıda (A) bendinde zikredilen meyveli ve meyvesiz ağaçlarda meyve ve ürün verebilecek hale gelme durumu başlangıcı ile (B) bendinde işletme büyüklüğü gösterilmeyen zirai faaliyetlerle işletme büyüklüğü ölçüsü Tarım, Orman ve Maliye bakanlıklarınca müştereken tespit olunur.”

MADDE 36. – 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının 10 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“10. İşle ilgili olarak şehir içi ulaşım, posta, telgraf ve odabaşı ticaretleri gibi müteferrik giderler ile envantere dahil olan binek otomobillerinin giderleri ve Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanları.”

MADDE 37. – 193 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Götürü usulde tespit olunan safi kazanç, birinci dereceye giren mükellefler için 1 milyar, ikinci dereceye giren mükellefler için 500 milyon, üçüncü dereceye giren mükellefler için 250 milyon liradır. Bu tutarlar; büyükşehir belediye sınırları içinde (mücvir alanlar dahil) faaliyette bulunan mükellefler için % 25 oranında artırılarak, kalkınmada öncelikli yörelerde faaliyette bulunan mükelleflerde % 50, belediye teşkilatı bulunmayan köylerde (belediyelerin mücvir alan sınırları içinde kalan köyler hariç) ise % 70 oranında indirilerek dikkate alınır. Mükelleflerin bu fıkra yazılı derecelerden hangisine gireceği vergi dairesi tarafından tayin edilir. Vergi dairesi ilgili meslek kuruluşunun görüşünü isteyebilir. Safi kazançların götüürü usulde tespit ve vergilendirilmesinde 47 nci madde ile 48 inci maddenin 2 ve 51 inci maddenin 12 numaralı bent hükümleri dikkate alınır.”

MADDE 38. – 193 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasının 4 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Kiraya verilen mal ve haklar dolayısıyla yapılan ve bunlara sarf olunan borçların faizleri ile konut olarak kiraya verilen gayrimenkulün iktisap yılından itibaren 5 yıl süre ile iktisap bedelinin % 5’i (Bu indirim, sadece ilgili gayrimenkule ait hâsılatı uygulanır. Ancak, indirilmeyen kısım 88 inci maddenin 3 üncü fıkrasının uygulanmasında gider fazlalılığı sayılmaz).”

MADDE 39. – 193 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 4 ve 5 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yıllık veya özel beyanname veren dar mükellef kurumların, indirim ve istisnalar (Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 8 inci maddesinin 1 numaralı bendinde

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

yazılı kazançlar hariç) düşülmeden önceki kurum kazancından, hesaplanan kurumlar vergisi ve fon payı düşüldükten sonra kalan kısım,”

“5. Her nevi tahvil ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler (Döviz cinsinden yahut dövize, altına veya başka bir değere endekli menkul kıymetlerin itfası sırasında oluşan değer artışları irat sayılmaz.);”

MADDE 40. – 193 sayılı Kanununun 76 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“75 inci maddenin ikinci fıkrasının 5, 6, 7, 12 ve 14 numaralı bentlerinde yer alan menkul sermaye iratlarına (döviz cinsinden açılan hesaplara ödenen faiz ve kar payları, dövize, altına veya başka bir değere endekli menkul kıymetler ile döviz cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilenler hariç) aşağıda belirtilen indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısım, bu iratların beyanı sırasında indirim olarak dikkate alınır. Bu hükmün tevkif yoluyla kesilen vergiye şumulü yoktur. Bu indirim, menkul kıymetler yatırım fonları ve ortaklıkları, risk sermayesi yatırım fonları ve ortaklıkları ve gayrimenkul yatırım fonları ve ortaklıklarından sağlanan kâr payları hakkında da uygulanır. Ticari işletmelere dahil bu tür gelirler hakkında indirim uygulanmaz. İndirim oranı, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl için tespit edilmiş olan yeniden değerlendirme oranının, aynı dönemde Devlet tahvili ve Hazine bonusu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranına bölünmesi suretiyle Maliye Bakanlığı’na tespit edilir.”

MADDE 41. – 193 sayılı Kanunun Yedinci Bölüm başlığı ve 80 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Diğer Kazanç ve İratlar

Gelire giren diğer kazanç ve iratlar

Madde 80. – Önceki bölümlerin kapsamı dışında kalan her türlü kazanç ve iratlar, kaynağına bakılmaksızın diğer kazanç ve iratlar olarak vergiye tabidir. Bu Kanununun 2 nci maddesinin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı gelir unsurları ile ilişkilendirilemeyen gelirler bu bölümde yer alan hükümlere göre vergilendirilir.

Vergiden muaf esnafın bu faaliyetinden elde ettiği gelirin, alış ve gider belgelerinde yer alan tutarın iki katını; kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin bu faaliyetlerinden elde ettikleri gelirin, aldıkları müstahsil makbuzlarında yer alan satış tutarları toplamını aşan kısmı da diğer kazanç ve irat sayılır.

Bu madde hükmüne göre vergilendirme yapabilmek için bir takvim yılı içinde elde edilen diğer kazanç ve iratlar kapsamındaki gelirin, asgari ücretin yıllık brüt tutarının üç katını aşması şarttır.

Bu madde kapsamındaki kazanç ve iratların elde edildiği yılın tespit edilememesi veya mükellef tarafından ispat edilememesi halinde, harcamanın yapıldığı veya tasarrufun varlığının tespit edildiği yıldan bir önceki yılın geliri sayılır.”

MADDE 42. – 193 sayılı Kanununun 81 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vergilendirilmeyecek diğer kazanç ve iratlar

Madde 81. – Aşağıdaki yazılı hallerde diğer kazanç ve iratlar vergilendirilmez:

1. Ferdi bir işletmenin sahibinin ölümü halinde; kanuni mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine devam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadi kıymetlerin kayıtlı değerleriyle (Bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde) aynen devir alınması;

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi bir işletmenin bilançosunun bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması, devralan şirketin bilançosuna aynen geçirilmesi ve devredilen ferdi işletmenin sahip veya sahiplerinin şirketten, devir bilançosuna göre hesaplanan öz sermayesi tutarında ortaklık payı alması (Bu ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır);

3. Kolektif ve adi komandit şirketlerin bu maddenin 2 numaralı bendinde yazılı şartlar dahilinde nevi değiştirerek sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kolektif ve adi komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kolektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır),

4. Veraset veya ivazsız intikal yoluyla elde edilen gelirler,

5. Bir yıldan fazla elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar.

MADDE 43. – 193 sayılı Kanunun 82 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Diğer kazanç ve iratların matrahı

Madde 82. – 1) Mal ve hakların elden çıkarılmasından elde edilen diğer kazanç ve iratların safi tutarı, elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkarma dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunur. Hâsılâtın ayın ve menfaat olarak sağlanması halinde bunların rayiç değerleri esas alınır.

Maliyet bedelinin mükelleflerce tespit edilememesi halinde maliyet bedeli; Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre takdir komisyonlarına takdir edilir. Faaliyeti durdurulan bir iktisadi işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasında, elden çıkarılan iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli olarak kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilen işletmelerde son bilançoda veya envanter kayıtlarında gösterilen değer esas alınır. İktisadi kıymetlerin amortismanına tabi olması halinde, iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli yerine amortismanlar düşüldükten sonra kalan net değeri esas alınır.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasında, iktisap bedelinin tevsik edilememesi halinde, iktisap tarihindeki rayiç bedel iktisap bedeli olarak kabul edilir. Aynı yıl içinde birden fazla menkul kıymet alınıp satılması halinde, bunların kazancı birlikte hesaplanır. Alım satımın birinden doğan zarar, diğerinin kârından mahsup edilir.

Dar mükelleflerin (kurumlar dahil), yabancı sermaye mevzuatına göre ilgili mercilerden izin almak suretiyle, Türkiye’ye bizzat getirdikleri nakdi veya aynî sermaye karşılığında iktisap ettikleri menkul kıymetler ile iştirak hisselerini elden çıkarmalarından doğan kazançların hesabında, kur farkından doğan kazançlar dikkate alınmaz. Şu kadar ki, bu mükelleflerin Türkiye’de elde ettikleri kazançların, münhasıran bu menkul kıymet veya iştirak hisseleri dolayısıyla elde edilen menkul sermaye iratlarından ve bu kıymet ve hisselerin elden çıkarılmasından doğan kazançlardan ibaret olması şarttır. Bu mükelleflerin, Türkiye’de menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşmaları halinde, kur farkından doğan kazançlar da ticari kazancın hesabında dikkate alınır.

Kur farkından doğan kazançların hesabında, menkul kıymet veya iştirak hisselerinin iktisabına tahsis edilen yabancı sermayenin bu kıymet ve hisselerin iktisap tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı ile bu kıymet ve hisselerin elden çıkarılması tarihindeki aynı miktar yabancı sermayenin T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı arasındaki fark esas alınır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedeli, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak tespit edilir.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılması halinde kazanç, elde edilen hâsılattan, bu Kanunun 76 nci maddesinde belirtilen indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısmın düşülmesi suretiyle hesaplanabilir. Bu durumda iktisap bedeli endekslenmez.

Bu maddede geçen "elden çıkarma" deyimini, mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulması ve mal ve haklar üzerindeki tasarruf edebilme hakkının herhangi bir şekilde devredilmesini ifade eder.

Yukarıda belirtilen haller dışında elde edilen diğer kazanç ve iratların safi tutarı, elde edilen hâsılat veya satış bedelinden, tevsik edilmek kaydıyla yapılan gider veya maliyet unsurlarının indirilmesi suretiyle bulunur.

2) Bu Kanunun 2 nci maddesinin 1-6 bentleri veya bu maddenin 1 numaralı bendinde belirtilen gelirlerle ilişkilendirilemeyen ve harcandığı veya tasarruf edildiği tespit edilen tutarlar safi irat olarak kabul edilir. Tasarrufun varlığının bir mal veya hak iktisabı olarak tespiti halinde, bu mal veya hakkın maliyet bedeli (maliyet bedeli bilinmiyorsa iktisap tarihindeki rayiç bedeli), mal veya hakkın iktisap tarihi bilinmiyorsa bir önceki yılın son günündeki rayiç bedeli vergiye tabi matrah kabul edilir.

3) Dar mükellefiyete tabi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arızı olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar hakkında 45 inci madde hükümleri uygulanır".

MADDE 44. — 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki 3 numaralı bent eklenmiştir.

"Sigorta primi, teberru ve diğer indirimler "

"3. Mesleki faaliyetlerini icra etmek üzere kendi işini kuran özürülülerin gelir vergisi matrahına esas kazançlarına, bu Kanunun 31 inci maddesinin 2 numaralı bendinde yer alan esaslara göre hesaplanan yıllık indirim uygulanır. Bu indirim, bakmakla yükümlü olduğu özürülü kişi bulunan serbest meslek erbabı ve ücret geliri elde edenler için de uygulanır. İndirim, götürü usulde vergilendirilen serbest meslek erbabının götürü safi kazanç tutarına, hizmet erbabının tevkifat matrahına uygulanır."

MADDE 45. — 193 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bir takvim yılına ait beyanname, takip eden yılın Ocak-Mart ayları arasında, kazanç unsurlarına göre Maliye Bakanlığınca belirlenen zamanlarda; tam mükellefiyette vergiyi tarha yetkili vergi dairesine, dar mükellefiyette Türkiye'de vergi muhatabı mevcutsa, onun Türkiye'de oturduğu yerin, Türkiye'de vergi muhatabı yoksa işyerinin (işyeri birden fazla ise bu işyerlerinden herhangi birisinin) bulunduğu yer vergi dairesine verilir veya taahhütlü olarak posta ile gönderilir."

MADDE 46. — 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı bende aşağıdaki (c) alt bendi eklenmiş, 7 numaralı bendinin (c) alt bendi ve 10 numaralı bendi aşağıdaki şekilde; 7, 8, 9 ve 14 numaralı bentlerinin parantez içi hükümleri "(tam mükellef kurumlar ile gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve muaf olanlara ödenenler dahil);" olarak değiştirilmiştir.

"6.b) i) Kurumlar vergisinden istisna kazançlara isabet eden kısım düşüldükten sonra, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 1, 2 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarından (kurumlar ile gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve muaf olanlara ödenenler dahil),

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

1) Halka açık anonim şirketlerde,

2) Diğerlerinde,

ii) Dağıtılın dağıtılmasın kurumlar vergisine tabi kurumların, Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 1 numaralı bendi dışında kalan kurumlar vergisinden müstesna kazanç ve iratlarından,

iii) Dağıtılın dağıtılmasın Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 4 numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratlarından indirim ve istisnalar düşüldükten sonra kalan kısmından,

Bu alt bendin (i) ve (ii) alt bentleri uyarınca yapılan tevkifat, beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisine mahsup edilemez.

c) Vakıflar ve derneklerin (kanunla kurulan dernek ve vakıflar ile sendikalar, meslek odaları ve bunların üst kuruluşları, borsalar ve siyasi partiler hariç), iktisadi işletmelerinden elde edilenler dışında kalan ve tevkifata tabi tutulmamış olan her türlü gelirlerinden (dernek ve vakıflara kuruluşları sırasında tahsis edilen sermaye, üyelerine emeklilik aylık ve ikramiyesi vermek üzere çalışan vakıfların aidat gelirleri hariç, sıfır oranda tevkifata tabi tutulmuş gelirleri ile bağış ve yardımlar dahil);

i) Bakanlar Kurulu'na vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu menfaatlerine yararlı sayılan dernekler için,

ii) Diğer vakıf ve dernekler için.”

“c) Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlere sağlanan gelirlerden,”

“10. a) Baş bayiler hariç olmak üzere Milli Piyango İdaresince çıkarılan biletleri satanlar ile diğer kişilerce çıkartılan bu nitelikteki biletleri satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden.

b) 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye satanlara bu faaliyetleriyle ilgili olarak yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden.”

MADDE 47 . - 193 sayılı Kanunun 101 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dar mükellefiyete tabi mükelleflerden yıllık beyanname vermeye mecbur olmayanlar:

1. Gayrimenkullerin elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlarını gayrimenkulün bulunduğu,

2. Menkul malların ve hakların elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlarını mal ve hakların Türkiye’de elden çıkarıldığı,

3. Ticari veya zirai bir işletmenin faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi karşılığında elde ettikleri kazançları işletmenin bulunduğu,

4. Arızı olarak ticari işlemlerin yapılmasından veya bu nitelikteki işlemlere tavassuttan elde edilen kazançlarla, arızı olarak serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla elde edilen kazançlar ve dar mükellefiyete tabi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arızı olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar, faaliyetin yapıldığı veya yolcu veya yükün taşıta alındığı,

5. Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin terk ettikleri işleriyle ilgili olarak sonradan elde ettikleri kazançlarla (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dahil) ticari, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç girişilmemesi veya ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde ettikleri kazançları, vergisi tevkif suretiyle alınmamış menkul sermaye iratlarını ve diğer her türlü kazanç ve irada ilişkin ödemenin Türkiye’de yapıldığı,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

6. Diğer hallerde Maliye Bakanlığınca belirlenen, yerin vergi dairesine münferit beyanname ile bildirmeye mecburdurlar.”

MADDE 48. – 193 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Gelir vergisine tabi gelirler;

2.000.000.000 liraya kadar	% 15
5.000.000.000 liranın 2.000.000.000 lirası için 300.000.000 lira, fazlası	% 20
10.000.000.000 liranın 5.000.000.000 lirası için 900.000.000 lira, fazlası	% 25
25.000.000.000 liranın 10.000.000.000 lirası için 2.150.000.000 lira, fazlası	% 30
50.000.000.000 liranın 25.000.000.000 lirası için 6.650.000.000 lira, fazlası	% 35
50.000.000.000 liradan fazlasının 50.000.000.000 lirası için 15.400.000.000 lira, fazlası	% 40

oranında vergilendirilir.”

MADDE 49. – 193 sayılı Kanununun 117 nci madde başlığı ve birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yıllık Beyana Tabi Gelirlerle Götürü Usulde Tesbit Olunan Mesleki Kazançlar Üzerinden Tahakkuk Eden Vergilerde Ödeme

Madde 117 – Gelir vergisi, biri beyannamenin verildiği ayda, diğerleri bu ayı takip eden üçüncü ve altıncı ayda, götürü usulde tespit edilen serbest meslek kazançları için ise Nisan, Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.”

MADDE 50. – 193 sayılı Kanununun mükerrer 120 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Geçici Vergi

Mükerrer Madde 120. – Ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı (basit usulde vergilendirilen ticari kazanç sahipleri ile götürü usulde vergilendirilen serbest meslek erbabı hariç) cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, bu Kanunun ticari veya mesleki kazancın tespitine ilişkin hükümlerine göre (Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri de dikkate alınarak) belirlenen ilgili hesap döneminin üçer aylık kazançları (42 nci madde kapsamına giren kazançlar ile noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) üzerinden, 103 üncü maddede yer alan tarifinin ilk gelir dilimine uygulanan oranda geçici vergi öderler. Geçici vergi matrahının hesaplanmasında dönem sonu mal mevcutları, kayıtlar üzerinden tespit edilebilir.

Hesaplanan geçici vergi, üç aylık dönemi izleyen ayın 25 inci günü akşamına kadar bağlı olunan vergi dairesine beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir. Aynı dönem içinde tevkif edilmiş bulunan gelir vergisi (42 nci maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç) hesaplanan geçici vergiden mahsup edilir.

Yapılan incelemeler sonucunda, geçmiş dönemlere ait geçici verginin eksik beyan edildiğinin tespiti halinde, eksik beyan edilen kısım için re’sen veya ikmalen geçici vergi tarh edilir. Mahsup süresi geçtikten sonra, kesinleşen geçici vergiler terkin edilir, ancak gecikme faizi ve ceza tahsil edilir.

Bir önceki takvim yılında üçer aylık dönemler halinde tahakkuk ettirilerek tahsil edilen geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar, mükellefin vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı, o yılın sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde mükellefe red ve iade edilir.

İşin bırakılması halinde, işin bırakıldığı dönemi izleyen dönemlerde geçici vergi ödenmez.

Geçici vergi uygulamasına ilişkin usuller Maliye Bakanlığınca tespit edilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 51. – 193 sayılı Kanunun Mükerrer 123 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Bu Kanunun 23/8, Ek:2, 86, 87, Mükerrer 111 inci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarlar, 1/1/1998 tarihi itibarıyla geçerli olan had ve tutarlarına yükseltmiştir.

2. Bu Kanunun 21, 23/8, Ek:2, 47, 48, 69, 86 ve 87 nci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarlar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve tutarların yüzde 5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu surette tespit edilen had ve tutarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

3. Bu Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesinin gelir dilim tutarları hakkında, bu maddenin 2 numaralı fıkrası uygulanır. Vergi tarifesinin gelir dilimlerine karşılık gelen vergi oranlarını, her bir dilim için ayrı veya topluca 10 puana kadar artırmaya veya indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

MADDE 52. – 193 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51 ve 52 nci maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 44. – Götürü usule tabi ticaret erbabından Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik 47 ve 48 inci maddelerinde sayılan basit usule tabi olmanın genel ve özel şartlarını 31/12/1997 tarihi itibarıyla taşıyanlar 1/7/1998 tarihinden itibaren basit usule tabi olurlar.

Basit usule tabi mükelleflerin 2000 yılı sonuna kadar, ilgili vergilendirme dönemleri için beyan edecekleri safi kazanç tutarlarının, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 46 nci maddesine göre intibak ettirildikleri derecelerin buldukları yöreler itibarıyla belirlenen ve 1998 yılında uygulanacak olan götürü safi kazanç tutarlarını (1999 ve 2000 yıllarında yeniden değerlendirme oranında artırılan tutarları) aşması halinde; beyan edilen tutarlar yerine bu tutarlar vergilemeye esas alınır. 1/7/1998 tarihinde basit usule tabi olanlar için kıyaslamada 1998 yılına ilişkin 6 aylık götürü safi kazanç tutarı esas alınır. Bu uygulamada, takvim yılı içinde işe başlayan veya işi bırakan mükelleflerin götürü safi kazancı, işe başlanılan ay hariç tutulmak ve işin bırakıldığı ay tam sayılmak suretiyle hesaplanan tutardır. Bu süre içinde 48 inci maddede yazılı hadler aranmaz. 31/12/2000 tarihinde basit usule tabi olmanın şartlarını topluca taşıyanların kazançları, şartları taşıdıkları sürece takip eden yıllarda da basit usule göre tespit edilir.

Yapılan denetimlerde, bir takvim yılı içinde iki defa belge almadığı veya vermediği tespit edilen mükellefler intibak ettirildikleri derecenin bir üstünden, birinci dereceden vergilendirilenler ise intibak ettirilen derecelere ait safi kazanç tutarları % 50 oranında artırılmak suretiyle bulunan tutar üzerinden vergilendirilirler.”

“GEÇİCİ MADDE 45. – 1. Götürü gider esasına göre vergilendirilen çiftçilerin 1997 takvim yılına ilişkin zirai kazançları, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 53 ve 54 üncü maddeleri hükümleri gereğince vergilendirilir.

2. Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 53 üncü maddesi hükmü gereğince götürü gider veya gerçek kazanç usulüne göre vergilendirilen zirai kazanç mükellefleri, 31/12/1997 tarihi itibarıyla bu Kanunun 54 üncü maddesinde yazılı ölçütleri aşmamaları halinde, 01/01/1998 tarihinden itibaren zirai mahsülleri ve hizmetlerinin satış bedeli üzerinden yapılan tevkiyat suretiyle vergilendirilirler.”

“GEÇİCİ MADDE 46. – Diğer kazanç ve irat tutarının hesaplanmasında; bu Kanunun yürürlük tarihinden önce iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılması halinde bunların maliyet bedeli olarak, 1998 yılı genel beyan döneminde beyan edilecek emlak vergisi değeri esas alınır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

1/1/1999 tarihinden önce iktisap edilen ve menkul kıymetler borsasında işlem gören hisse senetlerinin bu tarihten sonra elden çıkarılması halinde bunların maliyet bedeli olarak, 1998 yılının son işlem gününde borsada oluşan ortalama fiyatı; 1/1/1999 tarihinden önce iktisap edilen menkul kıymet yatırım fonlarının katılma belgelerinin elden çıkarılmasında 1998 yılının son günündeki değeri esas alınabilir. Bu maddeye göre maliyet bedeli kabul edilen tutarlar, endekslenmiş maliyet bedeli kabul edilir ve iktisap tarihinden; gayrimenkullerde emlak vergisi beyanname verme süresi sonuna, hisse senetlerinde 1998 yılı sonuna kadar olan süre için yeniden endeksleme yapılmaz.”

“GEÇİCİ MADDE 47. – Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kollektif ve adi komandit şirketler dahil), işletmelerinde mevcut olduğu halde kayıtlarında yer almayan emtia, makina, teçhizat ve demirbaşlarını kendilerince veya bağlı oldukları meslek kuruluşunca tespit edilecek rayiç bedel ile 1/7/1998 tarihine kadar bir envanter listesi ile vergi dairelerine bildirmek suretiyle defterlerine kaydedebilirler. Bu suretle beyan edilen kıymetlerin satılması halinde satış bedeli bunların deftere kaydedilen bedelinden düşük olamaz. Bildirime dahil edilen varlıklar için amortisman ayrılmaz.

Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu madde hükümleri uyarınca aktiflerine kaydettikleri emtia için ayrı; makina, teçhizat ve demirbaşlar için ayrı özel karşılık hesabı açarlar. Emtia için ayrılan karşılık, ortaklara dağıtılması veya işletmenin tasfiye edilmesi halinde sermayenin unsuru sayılır ve vergilendirilmez. Makina, teçhizat ve demirbaşlar envantere kaydedilir ve ayrılan karşılık birikmiş amortisman addolunur. İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ise söz konusu emtiayı defterlerinin gider kısmına satın alınan mal olarak kaydederler. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

“GEÇİCİ MADDE 48. – 1.1.1998 tarihinden önce sahip olunan ve mevcudiyeti Devlet tarafından veya Devlet güvencesinde tutulan kayıt ve siciller ve diğer kanaat getirici vesikalarla ispat edilen kıymetlerden karşılanan mal edinimleri ve harcamalar nedeniyle bu Kanunun 82 nci maddesinin 2 numaralı fıkrasına göre tarhiyat yapılamaz.

Bu maddede geçen kanaat getirici vesika tabiri; banka, banker, aracı kurumlar ve benzeri mali kurumlar, posta idaresi, noterler ile tapu, trafik gibi kamu kurum ve kuruluşlarının kayıt ve belgeleri ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ikinci kitap üçüncü kısmında yer alan belgeleri ifade eder.

Mükelleflerin bu kayıtlarda yer almayan veya yukarıda sayılan vesikalarla kanıtlanamayan nakit para, mevduat sertifikası, döviz ve benzeri kıymetlerini 28 Şubat 1998 tarihinde bankalarda bloke ettirmeleri şartıyla, bu kıymetlerden karşılanan mal edinimi ve harcamaları hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır. Bankalar mükelleflerin bu konudaki taleplerini yerine getirmeye mecburdurlar. Bloke edilen değerler bu tarihten sonra iade edilir.

Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

“GEÇİCİ MADDE 49. – Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kollektif ve adi komandit şirketler dahil), kayıtlarında yer aldığı halde işletmelerinde mevcut olmayan mallarını, bu Kanunun yayımlandığı tarihi takip eden ayın sonuna kadar, aynı neviden mallara ilişkin cari yıl kayıtlarına göre tespit edilen gayri safi kâr oranını dikkate alarak faturalamak ve her türlü vergisel yükümlülüklerini yerine getirmek suretiyle kayıt ve beyanlarına intikal ettirebilirler. Gayri safi kâr oranının cari yıl kayıtlarına göre tespit edilemediği hallerde mükellefin bağlı olduğu meslek odalarının belirleyeceği oranlar esas alınır. Bu madde hükmünün uygulanmasına ilişkin olarak geçmişe yönelik ceza ve faiz uygulanmaz.”

“GEÇİCİ MADDE 50. – 1.1./1999 tarihinden önce Yatırım Teşvik Belgesine bağlanan yatırım harcamalarına, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişiklik yapılmadan önceki Ek 1 ve Ek 4 üncü maddeleri ile Ek 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası hükümleri ve Kurumlar Vergisi Kanunu-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

nun bu Kanunla kaldırılan mükerrer 8 inci maddesi hükmü; 1/1/1999 tarihinden sonra Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış olan yatırım harcamalarına ise sözkonusu maddelerin bu Kanunla değişik hükümleri uygulanır.”

“GEÇİCİ MADDE 51. – Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince 31/12/1997 tarihinden sonra başlayan ilk hesap döneminin birinci üç aylık dönemi için geçici vergi beyannamesi verilmez. Bu dönemin geçici vergisi, ikinci üç aylık dönemin geçici vergisi ile birlikte beyan edilir ve tahakkuk eden vergi; gelir vergisi mükelleflerince biri beyanname verme süresi içinde diğeri izleyen ayda, kurumlar vergisi mükelleflerince beyanname verme süresini izleyen birinci ve ikinci aylarda olmak üzere iki eşit taksitte ödenir. Üçüncü üç aylık dönem için verilen geçici vergi beyannamesi ile tahakkuk ettirilen geçici vergi kurumlar vergisi mükelleflerince beyanname verme süresini izleyen ayda ödenir.

Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilmiş gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri 1998 yılı içinde sona erecek özel döneminin sonuna kadar bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlere göre geçici vergi ödemeye devam ederler.”

“GEÇİCİ MADDE 52. – 1998 takvim yılına ait gelirler;

1.000.000.000 liraya kadar	% 20
2.000.000.000 liranın 1.000.000.000 lirası için 200.000.000 lira, fazlası	% 25
4.000.000.000 liranın 2.000.000.000 lirası için 450.000.000 lira, fazlası	% 30
8.000.000.000 liranın 4.000.000.000 lirası için 1.050.000.000 lira, fazlası	% 35
16.000.000.000 liranın 8.000.000.000 lirası için 2.450.000.000 lira, fazlası	% 40
16.000.000.000 liradan fazlasının 16.000.000.000 lirası için 5.650.000.000 lira, fazlası	% 45

oranında vergilendirilir.”

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kurumlar Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 53. – 3/6/1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“6. Genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere, Bakanlar Kurulu’na vergi muafiyeti tanınan vakıflara ve kamu menfaatlerine yararlı sayılan derneklere makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımların toplamının o yıla ait kurum kazancının % 5’ine kadar olan kısmı.

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın maliyet bedeli veya mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde takdir komisyonlarınca tespit edilecek değeri esas alınır.

Bu uygulamanın usulü Maliye Bakanlığı’na tespit olunur.”

MADDE 54. – 5422 sayılı Kanunun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dar mükellefiyete giren yabancı kurumların vergiye tabi kazancının Gelir Vergisi Kanununun 80 inci maddesinde yazılı diğer kazanç ve iratlardan (telif, imtiyaz, ihtira, işletme, ticaret unvanı, alamenti farika ve benzeri gayri maddi hakların satışı, devir ve temlik karşılığında alınan bedeller hariç) ibaret bulunması halinde, yabancı kurum veya Türkiye’de namına hareket eden kimse bu gibi kazançları iktisap tarihinden itibaren 15 gün içinde anılan Kanunun 101 inci maddesinde belirtilen vergi dairelerine beyanname ile bildirmeye mecburdur.”

MADDE 55. – 5422 sayılı Kanunun 25 inci maddesi başlığı ve birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Kurumlar vergisi ve geçici vergi oranı

Madde 25. – Kurumlar vergisi, bu Kanuna göre tespit olunan kurum kazancından % 30 oranında alınır.

Kurumlar vergisi mükellefleri, cari vergilendirme döneminin kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 120 nci maddesinde belirtilen esaslara göre kurumlar vergisi oranında geçici vergi öderler.”

MADDE 56. – 5422 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 27. – Bu Kanunun yayımı tarihinden önce mükellefiyetini iş ortaklığı olarak tesis ettirmiş olan kurumlar, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içerisinde vergi daresine başvurarak Kurumlar Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen mükerrer 6 ncı maddesindeki ihtiyarilik hakkından yararlanabilirler. Bu hükmün uygulamasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

BEŞİNCİ BÖLÜM

Katma Değer Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 57. – 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 3174 sayılı Kanunla değişik İkinci Kısım İkinci Bölüm başlığı ile 13 üncü madde başlığı “Araçlar, Petrol Aramaları ve Teşvik Belgeli Yatırımlarda İstisna” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (d) bendi eklenmiştir.

“d) Yatırım Teşvik Belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki makine ve teçhizat teslimleri (Şu kadar ki, yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde, zamanında alınmayan vergi altıcandan, vergi ziyat cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir. Zamanında alınmayan vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarihini veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar).”

MADDE 58. – 3065 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin 4 numaralı fıkrasının (g) bendine, “Külçe altın, ...” ibaresinden sonra gelmek üzere “...külçe gümüş, ...” ibaresi ile fıkranın sonuna aşağıdaki (k) bendi eklenmiştir.

“k) Organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin kurulması amacıyla oluşturulan iktisadi işletmelerin arsa ve işyeri teslimleri.”

MADDE 59. – 3065 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin 3297 sayılı Kanunla değişik 2 numaralı fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Şu kadar ki 28 inci madde uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından vergi nispeti indirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olup yılı içerisinde indirilemeyen ve tutarı Maliye Bakanlığınca tespit edilecek sınırı aşan vergi iade olunur. Maliye Bakanlığı bu fıkranın uygulamasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye yetkilidir.”

MADDE 60. – 3065 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 13, 14, 15 ve 16 ncı maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13. – Bu Kanunun 52 nci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 47 nci madde uyarınca beyan edilen makina, teçhizat ve demirbaşlar üzerinden % 10 oranında, emtia üzerinden bu emtianın tabi olduğu oranlara göre katma değer vergisi hesaplanır ve ayrı bir beyanname ile sorumlu sıfatıyla beyan edilerek ödenir. Makina, teçhizat ve demirbaşlar üzerinden ödenen bu vergi hesaplanan katma değer vergisinden indirilemez. Emtia üzerinden ödenen vergi genel esaslara göre indirilir. Bu emtia, makina, teçhizat ve demirbaşlar için Katma Değer Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin 2 numaralı fıkrası hükmü uygulanmaz.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“GEÇİCİ MADDE 14. – Bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar alınan yatırım teşvik belgelerinde yer alan yatırım mallarından, makine ve teçhizat niteliği taşımayanların, bu Kanunun yayımını izleyen aybaşından itibaren üç ay içinde ithal edilmesi şartıyla, Katma Değer Vergisi Kanununun kaldırılan 49 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.”

“GEÇİCİ MADDE 15. – 1.1.1998 tarihinden önce bina inşaat ruhsatı alınmış olan inşaatlara ilişkin olarak;

a) Konut yapı kooperatiflerine yapılan inşaat taahhüt işleri,

b) Sadece 150 m²'yi aşmayan konutlara münhasır olmak üzere kanunla kurulmuş sosyal güvenlik kuruluşları ve belediyelere yapılan inşaat taahhüt işleri,

Katma değer vergisinden müstesnadır. “

“GEÇİCİ MADDE 16. – Katma Değer Vergisi Kanununun 28 inci maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından vergi nispeti indirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olup bu Kanunun yayımını izleyen ayın sonuna kadar indirilemeyen ve tutarı Maliye Bakanlığınca tespit edilecek sınırı aşan vergi, Bakanlıkça tespit edilecek usul ve esaslar dahilinde iade olunur.”

ALTINCI BÖLÜM

Gider Vergileri Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 61. – 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bakanlar Kurulu, bu maddede belirtilen vergi oranını bankalar arası mevduat muameleleri, bankalar ile 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan aracı kurumlar arasındaki borsa para piyasası muameleleri ve diğer banka ve sigorta muameleleri için ayrı ayrı veya birlikte % 1' e kadar indirmeye ve yukarıdaki oranı aşmayacak şekilde yeniden tespit etmeye yetkilidir.”

YEDİNCİ BÖLÜM

Emlak Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 62. – 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 8. – Bina vergisinin oranı binde 2'dir. Meskenlerde bu oran binde 1 olarak uygulanır. Bakanlar Kurulu bu oranları, yarısına kadar indirmeye veya beş katına kadar artırmaya yetkilidir.

Bakanlar Kurulu, Türkiye sınırları içinde tek meskeni olup bu meskenlerinde bizzat oturanlardan, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıklardan ibaret bulunanların veya kendileri üzerine kayıtlı meskeni olmayanların anılan kurumlardan aylık almayan ve herhangi bir geliri de bulunmayan eşlerinin aynı nitelikteki meskenlerine ait vergi oranlarını sifıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin bizzat oturmaları şartıyla tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Yeni inşa edilen bina veya binaların vergisi, arsasının (veya arsa payının) vergisinden az olamaz.”

MADDE 63. – 1319 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Genel beyan dönemini veya vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda, bu Kanunun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre tespit edilen matrah üzerinden hesaplanan bina vergisi, her takvim yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılır.”

MADDE 64. – 1319 sayılı Kanunun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 18. – Arazi vergisinin oranı binde 1’dir. Arsalarda bu oran binde 3 olarak uygulanır. Bakanlar Kurulu bu oranları, yarısına kadar indirmeye veya beş katına kadar artırmaya yetkilidir.”

MADDE 65. – 1319 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel beyan dönemini veya vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda, bu Kanunun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre tespit edilen matrah üzerinden hesaplanan arazi vergisi, her takvim yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılır.”

MADDE 66. – 1319 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrası kaldırılmıştır.

“Genel beyan dönemini veya vergi değerini tadil eden sebeplerin mevcudiyeti halinde, mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda emlak vergisi matrahı, her yıl, bir önceki yıl matrahının Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle bulunur. Ek süreye rağmen beyanname verilmemesi halinde, 32 nci maddeye göre belirlenen matrahlar hakkında da, ilgili bulunduğu yılı takip eden yıllarda aynı işlem yapılır. Bu fıkranın uygulanması ile ilgili usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 67. – 1319 sayılı Kanunun 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 32. – Ek süreye rağmen beyanname verilmez ise vergi, Vergi Usul Kanununun 72 inci maddesine göre kurulan takdir komisyonu marifetiyle takdir edilen rayiç değer üzerinden re’sen tarh edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı’nca İçişleri Bakanlığının görüşü de alınarak hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 68. – 8.6.1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Veraset tarikiyle veya sair suretle ivazsız bir tarzda mal iktisap edenler, iktisap ettikleri malları, Spor-Toto Teşkilatı ile yarışma ve çekilişi düzenleyen gerçek ve tüzel kişiler ikramiyeye kazananların ikramiyelerinden kesilen vergileri, bir beyanname ile bildirmeye mecburdurlar.

Şu kadar ki, bu Kanunun 3 üncü maddesinde yazılı şahıslar ile 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde yazılı şahıslar, bu bentte yazılı iktisapları, 16 nci maddesinin son fıkrasına göre kazandıkları ikramiyeler üzerinden vergi tevkifatı yapılanlar ise bu ikramiyeleri için beyanname vermezler.”

MADDE 69. – 7338 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Gerçek veya tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişler ile futbol müsabakalarına ait müşterek bahislerde, yarışma ve çekiliş ile müsabakaların yapıldığı günü takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 70. — 7338 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
“Madde 16. — Veraset ve intikal vergisi aşağıda yazılı oranlar üzerinden alınır.

	Veraset yoluyla intikallerde vergi oranı (Yüzde)	İvazsız intikallerde vergi oranı (Yüzde)
İlk	10.000.000.000 lira için	10
Sonra gelen	20.000.000.000 lira için	15
Sonra gelen	40.000.000.000 lira için	20
Sonra gelen	80.000.000.000 lira için	25
Matrahın aşan bölümü için	150.000.000.000 lirayı	10
		30

Vergi tarifesinin matrah dilim tutarları, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan dilim tutarlarının yüzde 5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu suretle tespit edilen tutarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

Futbol müsabakalarına ait müşterek bahislerle gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerde oran % 20 olarak uygulanır. İkramiyenin aynı olarak ödenmesi halinde, fatura değeri esas alınır.”

MADDE 71. — 7338 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tasdikname ibraz etmeyen hak sahiplerinin istihkaklarından, veraset yoluyla intikallerde yüzde 5, ivazsız intikallerde yüzde 15 oranında vergi karşılığı olarak tevkifat yaptıktan sonra, bakiyesini verebilirler. Tevkifatı yapanlar, tevkif ettikleri parayı en geç üç gün içinde buldukları yerin mal sandığına yatırmaya ve keyfiyeti bağlı buldukları vergi dairesine yazı ile bildirmeye mecburdurlar.

Tevkifat yapmadan para ve senet verenlerle tevkif ettikleri parayı yukarıda belirtilen süre içinde mal sandığına yatırmayanlardan (hâkimler hariç), tevkif etmeye ve yatırmaya mecbur oldukları paralar Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir. Tevkifatı yapan ilgili kuruluşların, bu görevleri süresinde yerine getirmeyen sorumlularından, tevkif etmeye ve yatırmaya mecbur oldukları paraların % 10'u oranında ayrıca ceza tahsil olunur.”

MADDE 72. — 7338 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Veraset ve İntikal Vergisi biri beyanname verme süresi içinde, diğeri ise tahakkukunu takip eden on ikinci ay içinde olmak üzere iki eşit taksitte (gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazananlara ödenecek ikramiyeler ile Spor Toto Teşkilatınca futbol müsabakalarına ait müşterek bahisler dolayısıyla dağıtılacak ikramiyelerden kesilen vergiler beyanname verme süresi içinde) ödenir.”

DOKUZUNCU BÖLÜM

Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 73. — 18.2.1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri kaldırılmış, maddeye beşinci fıkradan önce gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“(I), (II), (III) ve (IV) sayılı tarifelerde yazılı taşıtlar için vergi, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesine ödenir.”

ONUNCU BÖLÜM

Damga Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 74. – 1.7.1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

“Şu kadar ki her bir kağıt için hesaplanacak vergi tutarı (1) sayılı tabloda yer alan sınırlamalar saklı kalmak üzere 500 milyar lirayı aşamaz. Bir önceki yılda uygulanan bu azami tutar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılır.”

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Harçlar Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 75. – 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı “Tapu ve Kadastro İşlemlerinden Alınacak Harçlar” başlıklı (4) sayılı tarifenin I numaralı bölümününün 13 üncü fıkrasının (a) bendindeki binde 36 ve binde 18 oranları sırasıyla binde 10 ve binde 5, 20 nci fıkrasının (a), (c), (d), (e) ve (f) bentlerindeki binde 48 oranı binde 10 olarak değiştirilmiştir.

ONİKİNCİ BÖLÜM

Belediye Gelirleri Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 76. – 26.5.1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa aşağıdaki mükerrer 83 üncü madde eklenmiştir.

“Esnaf muafılığı belgesi harcı

MÜKERRER MADDE 83. – 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinde yazılı şartları taşıyan ve anılan madde gereğince belge almak mecburiyetinde bulunan küçük esnaf ve sanat erbabının faaliyette bulunduğu yer belediyesince verilecek “Esnaf Muafılığı Belgesi” ile bunların her yıl yenilenmeleri esnaf muafılığı belgesi harcına tabidir.”

MADDE 77. – 2464 sayılı Kanunun 84 üncü maddesine aşağıdaki 6 numaralı bent eklenmiştir.

“6. Esnaf muafılığı belgesi harcı: 6.000.000   12.000.000”

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Değiştirilen İbareler

MADDE 78. – A) 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

1- 30 uncu maddesinin 7 numaralı bendinin ikinci paragrafında yer alan “...yapıldığı dönemde elde edilmiş ve vergisi ödenmemiş kazanç olarak dönem...” ibaresi “...mevcudiyetinin tespit edildiği dönemden bir önceki dönemde elde edilmiş ve vergisi ödenmemiş kazanç olarak ilgili dönem...” şeklinde,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

2- 72 nci maddesinin ikinci fıkrasının başında yer alan “Arsalara ait.. asgari ölçüde birim...” ibaresi, “Arsa ve binalara ait...” üçüncü fıkrasının başında yer alan “ Araziye ait asgari ölçüde birim...” ibaresi “ Araziye ait...” şeklinde,

3- 173 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinde yer alan “... muaf olan esnaf ve çiftçiler;” ibaresi “... muaf olan esnaf ve gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler;” şeklinde,

4- 235 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “... götüri usule tabi veya muaf çiftçilerden ...” ibaresi “... gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden ...” şeklinde,

5- 268 inci madde hükmünün ikinci cümlesi çıkarılmış,

6- Mükerrer 298 inci maddesinin birinci fıkrasının parantez içi hükmünden “imtiyazlı şirketler hariç” ibaresi, 1 numaralı bendinden “5.000 lirayı geçmeyen iktisadi kıymetler, ...özel maliyet bedelleri..., ...sinema filmleri...” ibareleri ile 4 numaralı bendinden “...bina...” ibaresi çıkarılmış ve 1 numaralı bendinde yer alan “...maliyet bedellerine eklenmiş bulunan kur farkları...” ibaresi “...maliyet bedellerine eklenmiş bulunan kur farkları ve kredi faizleri...” olarak,

7- 331 inci maddesinde parantez içinde geçen “(kaçakçılık, ağır kusur ve kusur...)” ibaresi “(vergi ziyai cezası ve...)” olarak,

8- 333 üncü maddesinin üçüncü fıkrası “Bu Kanunun 359 uncu maddesinde yazılı fiillerin işlenmesi halinde bu fiiller için aynı maddede öngörülen cezalar bu fiilleri işleyenler hakkında hükümlenir.” şeklinde,

9- Dördüncü Kitabının İkinci Kısımında yer alan Üçüncü Bölüm, İkinci Bölüm olarak,

10- 335 inci maddesinde yer alan “kaçakçılık, ağır kusur veya kusurda...” ibaresi “vergi ziyai cezasında...” olarak,

11- 336 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “... kaçakçılık ve usulsüzlük veya ağır kusur ve usulsüzlük veyahut kusur ile usulsüzlük...” ibaresi “... vergi ziyai cezası ve usulsüzlük...” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “... kaçakçılık, ağır kusur veya kusur...” ibaresi “...vergi ziyai...” olarak,

12- 337 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...kaçakçılık, ağır kusur, kusur ...” ibaresi “...vergi ziyai...” olarak,

13- 363 üncü maddesinin ikinci cümlesi “Bu hareketler kaçakçılık suçu cezasını gerektiren bir fiile iştirak mahiyetinde olduğu takdirde haklarında ayrıca bu Kanunun 360 ıncı madde hükmü uygulanır.” şeklinde,

14- 367 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...344 üncü maddenin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı kaçakçılık suçlarını veya kaçakçılığa teşebbüs suçlarını...” ibaresi “...359 uncu maddede yazılı kaçakçılık suçlarını ...” olarak, dördüncü fıkrası da “359 uncu madde uyarınca uygulanan hapis cezası, vergi ziyai cezası veya usulsüzlük cezalarının ayrıca uygulanmasına engel teşkil etmez.” şeklinde;

15- 371 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...kaçakçılık (338, 346, 347 nci maddelerde yazılı şekilde yapılanlar dahil) ağır kusur ve kusur mahiyetindeki” ibaresi “...vergi ziyai cezasını gerektiren (360 ıncı maddede yazılı iştirak şeklinde yapılanlar dahil)” şeklinde, aynı fıkrada yer alan “... kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezaları kesilmez.” ibaresi “...vergi ziyai cezası kesilmez.” şeklinde, 2 numaralı bendinin parantez içi hükmü “(kaçakçılık suçu teşkil eden fiillerin işlendiğinin tespitinden önce)” şeklinde, aynı maddenin ikinci fıkrasında geçen “...kaçakçılık ve kaçakçılığa teşebbüs fiilleri işleyenler hakkında 338, 346 ve 347 nci madde hükümleri...” ibaresi “...kaçakçılık suçlarını işleyenler hakkında 360 ıncı madde hükmü...” şeklinde,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

16- 374 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinde yer alan “Kusur, ağır kusur ve kaçakçılık cezalarından...” ibaresi “Vergi ziyai cezasında,..) şeklinde, ikinci fıkrası da “Ancak 336 ncı madde hükmüne göre vergi ziyai cezası ve usulsüzlüğün birleşmesi halinde kesilecek ceza, vergi ziyai cezası için belli edilen süre içinde kesilir.” şeklinde;

B) 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun; 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinde sayılan kaçakçılık halleriyle mükerrer 347 inci maddesinin 1 numaralı bendinde belirtilen...” ibaresi “213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesi uyarınca vergi ziyai cezası kesilmesini gerektiren haller ile 359 uncu maddesinde sayılan ...” şeklinde, 51 inci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen “...kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezaları...” ibaresi “...vergi ziyai cezası...” şeklinde;

C) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

1- 7 nci maddesinde geçen “Sair kazanç ve iratlarda...” ibaresi “Diğer kazanç ve iratlarda...”;

2- 37 nci maddesinde ve 51 inci madde başlığında yer alan “... götürü...” ibaresi “...basit...”;

3- 50 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...yıllık alış, satış ve hâsılat...” ibaresi “...yıllık hâsılat...”;

4- 64 üncü maddesinin son fıkrasındaki “... 46 ncı maddede ...” ibaresi “... 69 uncu maddede ...”;

5- 64 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinde yer alan “... götürü usulde tespit edilen ticaret, sanat ve serbest meslek erbabı ...” ibaresi “... basit usulde tespit edilen ticaret ve götürü usulde tespit edilen serbest meslek erbabı...”;

6- 57 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ Muafiyetten veya götürü gider usulünden gerçek usule geçen çiftçilerin ...” ibaresi “Gerçek usule geçen çiftçilerin ...”;

7- 59 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...işletme hesabı veya götürü gider usulleri yerine...” ibaresi “...işletme hesabı yerine...”;

8- Mükerrer 75 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...1/3’ü...” ibaresi “...1/5’i...”;

9- 86 ncı maddesinin 1 numaralı bendinin (b) alt bendinde ve 87 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “... arzi serbest meslek kazançları ...” ibareleri “... diğer kazanç ve iratlar ...”;

10- 86 ncı maddesinin 2 numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan “Değer artış kazançları veya arzi kazançlardan...” ibaresi “Diğer kazanç ve iratlardan...”;

11- 88 inci maddesinde yer alan “...54 üncü maddeye göre hesaplanan gider fazlalığından doğanlar dahil, mükerrer 80 inci maddede yazılı değer artışı kazançlarından...” ibaresi “...80 inci maddede yazılı diğer kazanç ve iratlardan...”;

12- 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 13 numaralı bendinde yer alan “ Götürü usule tabi olan ticaret ve serbest meslek erbabı...” ibaresi “Götürü usule tabi serbest meslek erbabı...”;

13- 108 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendinde yer alan “Götürü usulde tespit edilen ticari kazançlar ile serbest meslek kazançlarında...” ibaresi “Götürü usulde tespit edilen serbest meslek kazançlarında...”;

14- 109 uncu maddesinin birinci fıkrasının 3 numaralı bendinde yer alan “Götürü usulde tespit edilen ticari kazançlar ile serbest meslek kazançlarında...” ibaresi “Götürü usulde tespit edilen serbest meslek kazançlarında...”;

15- 86 ncı maddesinin 1 numaralı bendinin (c) alt bendinde, 87 nci maddesinin ikinci fıkrasında ve 121 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “...ticarî ve meslekî...” ibaresi “... meslekî...”;

16- 110 uncu maddenin 2 numaralı fıkrasında yer alan “...götürü ticaret ve serbest meslek kazancı...” ibaresi “...Götürü serbest meslek kazancı...”;

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

17- Mükerrer 121 inci maddesinde yer alan “Götürü usule tabi ticaret ve serbest meslek...” ibaresi “Götürü usule tabi serbest meslek...”,

18- 119 uncu maddenin birinci fıkrasında yer alan “... (b) alt bendinde...” ibaresi “... (a) alt bendinde...” şeklinde;

D) 3/6/1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun;

1-Mükerrer 6 ncı maddesinde geçen “...kazancını paylaşmak amacıyla kurdukları...” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve vergi dairesinden bu şekilde mükellefiyet tesis edilmesini talep ettikleri”,

2-44 üncü maddesinde geçen “...kesilmiş olan vergiler...” ibaresinden sonra gelmek üzere “(yatırım fonlarının katılma belgeleri ile yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen kâr payları üzerinden fon veya ortaklık bünyesinde hesaplanan vergiler dahil)” ibareleri eklenmiş,

3-12 nci maddesinin 7 numaralı bendinde geçen “...sair kazanç ve iratlar...” ibareleri “diğer kazanç ve iratlar”,

4-24 üncü maddenin birinci fıkrasında geçen “... sair kazanç ve iratları...” ibareleri “... diğer kazanç ve iratları...”,

5-45 inci maddenin (b) bendinde geçen “...arızı kazançlar tabirleri, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80 inci ve 82 nci maddeleri...” ibareleri “...diğer kazanç ve iratlar tabirleri Gelir Vergisi Kanununun 80 inci maddesi...” şeklinde;

E) 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun;

1- 4008 sayılı Kanunla değişik 9 uncu maddesinin 2 numaralı fıkrasında yer alan “...kaçakçılık cezası uygulanmaz.” ibaresi “...vergi ziyai cezası uygulanır.”;

2- 17 nci maddesinin 4 numaralı fıkrasının 3297 sayılı Kanunla değişik (b) bendinde yer alan “... vergiden muaf olan küçük çiftçiler ile kazançları götürü gider usulüne göre tespit edilen çiftçiler...” ibaresi “... gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler...”;

3- 4108 sayılı Kanunla değişik 38 inci maddesinin 1 numaralı fıkrasında yer alan “...götürü usulde tespit edilen ticaret ve serbest meslek...” ibaresi “...götürü usulde vergilendirilen serbest meslek...” şeklinde;

F) 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin (c) bendinde yer alan “Motorlu taşıtlar vergisi taşıt pulu esasına göre tahsil edilen taşıtlar hariç olmak üzere noterler...” ibaresi, “Noterler...” şeklinde;

G) 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 97 nci maddesinin başlığında yer alan “Müze giriş ücretleri ile madenlerden belediyelere pay” ibaresi, “Madenlerden belediyelere pay” şeklinde;

değiştirilmiştir.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Kaldırılan hükümler

MADDE 79. – 1) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

a) 30 uncu maddesinin 5 ve 9 numaralı bentleri, mükerrer 49, 74 üncü maddesinin (b) fıkrası ile (c) fıkrası (ikinci paragrafı dahil), mükerrer 185, mükerrer 194, mükerrer 196, 220 nci maddenin 9,10 ve 11 numaralı bentleri,

b) 338, 345, 346, 347, bölüm başlığı ile birlikte mükerrer 347, 348, 349, mükerrer 349, 350, 358 ve 361 inci maddeleri, 352 nci maddesinin I inci derece usulsüzlüklerle ilgili 4 numaralı bendi,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) 376 ncı maddeyi takiben 205 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle eklenen bölümde yer alan ek 2, 3, 4, 5 inci maddeleri ;

2) 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 38 inci maddesi ile aynı Kanunun 107 inci maddesine 3946 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile eklenen üç, dört ve beşinci fıkraları,

3) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

a) 10, 11, 12, 13, 14, 17, 23/4, 25/9 ve 60 ncı maddesi,

b) Mükerrer 80 ve mükerrer 81 inci maddesi,

c) 87 nci maddenin üçüncü fıkrasının parantez içi hükmü,

d) 112 ve mükerrer 112 nci maddesi,

e) Mükerrer 116 ncı ve geçici 35 inci maddesi,

f) Geçici 27 nci maddesi,

g) Mükerrer 75 inci maddesinin son fıkrası,

h) 40 ncı maddesinin 5 ve 7 numaralı bentlerinin parantez içi hükümleri,

i) 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendinin iki, üç ve dördüncü paragrafları,

j) Geçici 39 uncu maddesinin 5 numaralı bendi,

4) 3/6/1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun;

a) 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelen kısmı,

b) 7 nci maddesinin 7 ve 16 numaralı bentler

c) 8 inci maddesinin birinci fıkrasının 3 ve 6 numaralı bentleri,

d) Mükerrer 8 inci maddesi,

e) 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası,

f) 20 nci maddesinin ikinci ve dördüncü fıkraları,

g) Mükerrer 40 ncı maddesi,

h) Geçici 25 inci maddesi,

5) 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun;

a) 3 üncü maddesinin (d) bendi,

b) 10 uncu maddesinin (f) bendi,

c) 20 ncı maddesinin 3 numaralı fıkrası,

d) 31 inci maddesi,

e) 49 uncu maddesinin 3986 sayılı Kanunla eklenen ikinci fıkrası

6) 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun mükerrer 8,10 uncu maddenin ikinci fıkrası, 20 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları, 31, 35 ve 39 uncu maddeleri,

7) 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun; 3418 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle eklenen 13 üncü maddesinin (d) bendinin ikinci paragrafının ilk cümlesinden sonra gelen kısmı ile (e) bendinin birinci paragrafı ve son paragrafı,

8) 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 13 üncü maddesi,

9) 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun;

a) 136 ncı maddesi,

b) (8) sayılı tarifesinin "II-İhracatçı ruhsatnameleri ve ithalatta ilgili belgeler" bölümü,

10) 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 97 inci maddesinin (a) fıkrası,

yürürlükten kaldırılmıştır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. – 1/1/1998 tarihinden önceki vergilendirme dönemleri için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 9 uncu maddesinin ibare değişikliğinden önceki hükmü geçerlidir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre uygulanan kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezalarından; vadesi 1/1/1998 tarihinden önce olup, bu tarih itibarıyla ödenmemiş olanlar ile 1/1/1998 tarihinden sonra kesinleştiği halde ödenmeyenlere, vade tarihinden ödendikleri tarihe kadar geçen süre için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre gecikme zammı uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. – 1998 yılı genel beyan döneminde; 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik hükümlerine göre beyan edilecek matrah üzerinden tarh edilecek vergi, anılan Kanunun bu Kanunla değişmeden önceki hükümlerine göre hesaplanacak vergiden düşük olamaz. Düşük olması halinde fark vergi cezasız olarak idarece tarh edilir.

GEÇİCİ MADDE 3. – 2982 sayılı Kanun hükümlerine göre, 31/12/1997 tarihine kadar vergi, resim ve harç istisna ve muafliklarından yararlananlardan, anılan Kanunun 8 inci maddesinde yazılı şartlara uymayan kişi veya kurumlardan anılan maddeye göre alınması gereken vergi, resim ve harçlar alınmaz ve bunlar adına ceza kesilmez.

Yürürlük

MADDE 80. – Bu Kanunun;

a) 9, 10, 11, 12, 14, 15, 24, 25, 34, 35, 36, 37, 38, 41, 42, 43, 44, 50, 51, 62, 64 üncü maddeleri ile 52 nci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici 52 nci madde hükmü, 60 inci maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 15 inci madde hükmü ve 78 inci maddesinin (A) fıkrasının 7-16 numaralı bentleri, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında değişiklik yapan (B) fıkrası, (D) fıkrasının 2 numaralı bendi ve (E) fıkrasının 1 numaralı bendi, 79 uncu maddesinin 1 numaralı fıkrasının (b) bendi ile 4 numaralı fıkrasının (c) bendi, 1/1/1998 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 2, 30, 48, 49, 73, 78 inci maddesinin (F) fıkrası ile 79 uncu maddesinin; 3 numaralı fıkrasının (e) ve (f) bentleri, 4 numaralı fıkrasının (b) ve (d) bentleri, 5 numaralı fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentleri, 7 numaralı fıkrası 1.1.1999 tarihinde,

c) 57, 58, 59, 60 inci maddeleri ile Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 14 ve geçici 16 ncı maddeler, 46 inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendine eklenen (c) alt bendi, 78 inci maddesinin (G) ve 79 uncu maddesinin 5 numaralı fıkrasının (e) bendi ile 10 numaralı fıkrası, bu Kanunun yayımını izleyen aybaşında,

d) 27 inci maddesi 1997 yılı gelirlerine uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

e) 39 uncu maddesinin Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 4 numaralı bendini değiştiren hükmü, 1998 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

f) 45 inci maddesi, 1/1/1999 tarihinden sonra verilen beyannameler için uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

g) 46 ncı maddesinin Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendinin (b) alt bendini değiştiren hükmü 1998 gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

h) 55 inci maddesi, 1998 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

i) 31, 32, 33 üncü maddeleri, 78 inci maddesinin (C) fıkrasının 2-5 ve 12-17 nci bentleri ile (E) fıkrasının 2 ve 3 numaralı bentleri 1/7/1998 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

j) 79 uncu maddesinin 4 numaralı fıkrasının (f) bendi, 1/1/1999 tarihinden itibaren verilecek beyannamelere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

k) 78 inci maddesinin (C) fıkrasının 8 numaralı bendi, 1/1/1999 tarihinden sonra elde edilen kâr paylarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

l) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer

Yürütme

MADDE 81. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Mesut Yılmaz

Başbakan

Başb. Yrd. ve Devlet Bak.

B. Ecevit

Devlet Bakanı

G. Taner

Devlet Bakanı

Y. Seçkiner

Devlet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Devlet Bakanı

R. Serdaroğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Gürel

Devlet Bakanı

Dr. İ. Çelebi

Devlet Bakanı

R. Şahin

Devlet Bakanı

C. Kavak

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Devlet Bakanı

M. Batallı

İçişleri Bakanı

M. Başesgioğlu

Maliye Bakanı

Z. Temizel

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Y. Topçu

Ulaştırma Bakanı

N. Menzir

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Enerji ve Tabii Kayn. Bakanı

M. C. Ersüner

Turizm Bakanı

İ. Gürdal

Başb. Yrd. ve Millî Sav. Bakanı

İ. Sezgin

Devlet Bakanı

H. Özkan

Devlet Bakanı

İ. Saygın

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Yıldırım

Devlet Bakanı

M. Gürdere

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Andican

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

B. Kara

Devlet Bakanı

E. Aşık

Devlet Bakanı

H. Gemici

Adalet Bakanı

O. Sungurlu

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Millî Eğitim Bakanı

H. Uluğbay

Sağlık Bakanı

H. İ. Özsoy

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. Taşar

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı

İ. Talay

Orman Bakanı

E. Taranoğlu

Çevre Bakanı

Dr. İ. Aykut

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

VERGİ USUL KANUNU, AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN, GELİR VERGİSİ KANUNU, KURUMLAR VERGİSİ KANUNU, KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU, GİDER VERGİLERİ KANUNU, EMLAK VERGİSİ KANUNU, VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU, MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ KANUNU, DAMGA VERGİSİ KANUNU, HARÇLAR KANUNU, 3505 SAYILI KANUN, KATMA DEĞER VERGİSİ MÜKELLEFLERİNİN ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZLARI KULLANMALARI MECBURİYETİ HAKKINDA KANUN, BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU İLE 178 SAYILI MALİYE BAKANLIĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME VE 190 SAYILI GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

VERGİ USUL KANUNU
İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 1- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesine 2365 sayılı Kanunla değişik üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve 3239 sayılı Kanunla eklenen altıncı fıkra ile bu fıkrayı takip eden fıkralar yürürlükten kaldırılmıştır.

"Mükelleflerin vergi tarhına esas olan beyanları, kesinleşen vergi ve cezaları ile vadesi geçtiği halde ödenmemiş bulunan vergi ve ceza miktarları Maliye Bakanlığınca açıklanabilir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini mahalline devredebilir. Ayrıca, kamu görevlilerince yapılan adli ve idari soruşturmalarda ilgili olarak talep edilen bilgi ve belgeler verilebilir. Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıkları vergi inceleme raporuyla tespit olunanların, kanunla kurulmuş mesleki kuruluşlarına ve 3568 sayılı Kanunla kurulan birlik ve meslek odalarına bildirilmesi vergi mahremiyetini ihlal sayılmaz. Bu takdirde kendilerine bilgi verilen kişi ve kurumlar da bu maddede yazılı yasaklara uymak zorundadırlar. Maliye Bakanlığı bilgilerin açıklanmasıyla ilgili usulleri belirlemeye yetkilidir."

MADDE 2 - 213 sayılı Kanunun 112 nci maddesine aşağıdaki 4 numaralı bent eklenmiştir.

"4. Fazla veya yersiz olarak tahsil edilen veya vergi kanunları uyarınca iadesi gereken vergilerin, ilgili mevzuatı gereğince mükellef tarafından tamamlanması gereken bilgi ve belgelerin tamamlandığı tarihi takip eden üç ay içinde iade edilmemesi halinde, bu tutarlara üç aylık sürenin sonundan itibaren düzeltme fişinin mükellefe tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için aynı dönemde 6183 sayılı Kanuna göre belirlenen tecil faizi oranında hesaplanan faiz, 120 nci madde hükümlerine göre red ve iadesi gereken vergi ile birlikte mükellefe ödenir."

MADDE 3 - 213 Sayılı Kanunun 160 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İşi bırakma bildiriminde bulunmayan bir mükellefin işi bıraktığının tespit edilmesi veya yapılan araştırma ve yoklamalar sonucunda bilinen adreslerinde bulunamaması ve

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

başka bir adreste faaliyetine devam ettiğine dair bilgi edinilememesi halinde mükellef işi bırakmış addolunur ve mükellefiyet kaydı vergi dairesince terkin edilebilir. Ancak, mükellefiyet kaydının terkin edilmesi, mükellefin işi bırakmasından önceki döneme ilişkin yükümlülüklerini ortadan kaldırmayacağı gibi bu tarihten sonra faaliyette bulunduğu tespit halinde bu dönemlere ilişkin vergilendirmeye de engel teşkil etmez. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

MADDE 4 - 213 sayılı Kanunun 256 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Defter ve belgelerle diğer kayıtların ibraz mecburiyeti

Madde 256 - Geçen maddelerde yazılı gerçek ve tüzel kişiler ile mükerrer 257 nci madde ile getirilecek zorunluluklara tabi olanlar, muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü defter, belge ve kameler ile vermek zorunda buldukları bilgilere ilişkin mikro fiş, mikro film, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri muhafaza süresi içerisinde yetkili makam ve memurların talebi üzerine ibraz ve inceleme için arz etmek zorundadırlar. Bu zorunluluk Maliye Bakanlığınca belirlenecek usule uygun olarak, tasdike konu hesap ve işlemlerin doğrulanması için gerekli kayıt ve belgelerle sınırlı olmak üzere, bu hesap ve işlemlere doğrudan ya da silsile yoluyla taraf olanlara, defter ve belgelerinin tetkiki amacıyla yeminli mali müşavirler tarafından yapılan talepler için de geçerlidir."

MADDE 5 - 213 sayılı Kanunun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, üçüncü fıkrasında yer alan "...götürü usulde..." ibaresi "...basit usulde..." şeklinde değiştirilmiştir.

"Maliye Bakanlığı;

1. Mükellef ve meslek grupları itibariyle muhasebe usul ve esaslarını tespit etmeye, bu Kanuna göre tutulmakta olan defter ve belgeler ile bunlara ilaveten tutulmasını veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyet, şekil ve ihtiva etmesi zorunlu bilgileri belirlemeye, bunlarda değişiklik yapmaya; bedeli karşılığında basıp dağıtmaya veya üçüncü kişilere bastırıp dağıtmaya veya dağıtılmaya, bunların kayıtlarını tuturmaya, bu defter ve belgelere tasdik, muhafaza ve ibraz zorunluluğu getirmeye veya kaldırmaya, bu Kanuna göre tutulacak defter ve düzenlenecek belgelerin tutulması ve düzenlenmesi zorunluluğunu kaldırmaya,

2. Mükelleflere muameleleri ile ilgili tahşilat ve ödemelerini banka veya benzeri finans kurumlarının düzenlenen belgelerle tevsik etmeleri zorunluluğunu getirmeye ve bu zorunluluğun kapsamını ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslarını belirlemeye,

3. Tutulması ve düzenlenmesi zorunlu defter, kayıt ve belgelerin mikro film, mikro fiş veya elektronik bilgi ve kayıt araçlarıyla yapılması veya bu kayıt ortamlarında saklanması hususunda izin vermeye veya zorunluluk getirmeye, bu şekilde tutulacak defter ve kayıtların kopyalarının Maliye Bakanlığında veya muhafaza etmekle görevlendireceği kurumlarda saklanması zorunluluğu getirmeye, bu konuda uygulama usul ve esaslarını belirlemeye,

4. Vergi beyannameleri ile bu Kanunun 149 uncu maddesine göre devamlı bilgi vermek zorunda olanlardan, istenilen bilgilerin yazı yerine mikro fiş , mikro film, manyetik kayıt ortam ve araçları ve benzeri vasıtalarla verilmesine izin vermeye veya zorunluluk getirmeye,

5. Vergi kanunlarının uygulanmasıyla ilgili olarak levha kullandırma ve asma zorunluluğu getirmeye ve kaldırmaya,

yetkilidir."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6 - 213 sayılı Kanununun 279 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 279 - Hisse senetleri ve yatırım fonu katılma belgeleri alış bedeli ortalama değeri ile, vadesi iki yıl ve daha uzun olan Devlet Tahvilleri, Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresi Başkanlıklarınca çıkarılan menkul kıymetler alış bedeliyle, bunlar dışında kalan her türlü menkul kıymet borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayici yoksa veya borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde olduğu anlaşılırsa, değerlemeye esas bedel, menkul kıymetin alış bedeline vadesinde elde edilecek gelirin (kur farkları dahil) iktisap tarihinden değerlendirme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmının eklenmesi suretiyle hesaplanır. Ancak borsa rayici bulunmayan, getirisi ihraç edenin kar ve zararına bağlı olarak doğan veya değerlendirme günü itibarıyla hesaplanması mümkün olmayan menkul kıymetler alış bedelinin ortalama değeri ile değerlendirilir."

MADDE 7 - 213 sayılı Kanununun 280 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu madde hükmü yabancı para ile olan senetli veya senetsiz alacaklar ve borçlar hakkında da caridir. Bunlardan vadesi gelmemiş senede bağlı alacak ve borçlar, bu Kanununun 281 ve 285 inci maddeleri uyarınca değerlendirme günü kıymetine irca edilebilir. Ancak senette faiz oranının yazılı olmadığı durumlarda değerlendirme gününde geçerli olan Londra Bankalar Arası Faiz Oranı (LIBOR) esas alınır.

3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti İle Görevlendirilmesi Hakkında Kanun ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanunda tanımlanan şirketlerin sermaye olarak koydukları yabancı paraların sarf edildikleri veya Türk Lirasına çevrildikleri tarihe kadar lehlerine oluşan kur farkları pasifte özel bir karşılık hesabında gösterilerek dönem kazancına dahil edilmez. Bu karşılıklar sermayeye eklendikleri takdirde işletmeden çekilş ve kar dağıtımı sayılmaz. Aleyhlerine oluşan kur farkları ise aktifte özel bir karşılık hesabında tutulur ve gelecek yıllarda lehlerine oluşacak kur farkları ile kapatılır. Lehte kur farkı ile kapatılamayan tutarlar işi bırakma halinde zarar addolunur."

MADDE 8 - 213 sayılı Kanununun 313 üncü maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İlgili mevzuatı gereğince sözleşme süresinden sonra bedelsiz olarak devlete veya devletçe tensip olunan bir teşekküle veya belediyeye intikali öngörülen amortisman tabi iktisadi kıymetlerden, sözleşme süresinde yenilenmelerinin gerektiği durumlar hariç, sermayenin veya özel maliyet bedellerinin itfası hükümlerine göre amortisman tabi tutulanlar, genel hükümler uyarınca ayrıca amortisman tabi tutulmazlar."

MADDE 9 - 213 sayılı Kanununun 339 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 339 - Vergi ziyana sebebiyet vermekten veya usulsüzlükten dolayı ceza kesilen ve cezası kesinleşenlere, cezanın kesinleştiği tarihi takip eden yılın başından başlamak üzere vergi ziyanda beş, usulsüzlükte iki yıl içinde tekrar ceza kesilmesi durumunda, vergi ziyai cezası yüzde elli, usulsüzlük cezası yüzde yirmibeş oranında artırılmak suretiyle uygulanır."

MADDE 10 - 213 sayılı Kanununun 340 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 340 - Bu Kanunda yazılı vergi ziyai cezası ve usulsüzlük cezaları ile 359 uncu maddede ve diğer kanunlarda yazılı cezalar; içtima ve tekerrür hükümleri bakımından birleştirilemez.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu Kanunla vergi cezasıyla cezalandırılan fiiller, aynı zamanda 359 uncu maddeye göre suç teşkil ettiği takdirde vergi cezası kesilmesi söz konusu madde hükmüne göre takibat yapılmasına engel olmaz."

MADDE 11 - 213 sayılı Kanununun 344 üncü maddesi bölüm başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"BİRİNCİ BÖLÜM Vergi Ziyai Cezası

Vergi ziyai cezası

Madde 344- Vergi ziyasına sebebiyet veren mükellef veya sorumlulara vergi ziyai cezası kesilir.

Vergi ziyai cezası; ziyaa uğratılan verginin bir katına, bu verginin kendi kanununda belirtilen normal vade tarihinden cezaya ilişkin ihbaramenin düzenlendiği tarihe kadar geçen süre için, bu Kanununun 112 nci maddesine göre ziyaa uğratılan vergi tutarı üzerinden hesaplanan gecikme faizinin yarısının eklenmesi suretiyle bulunur.

Vergi ziyasına 359 uncu maddede yazılı fiillerle sebebiyet verilmesi halinde, bu ceza üç kat olarak uygulanır.

Vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra verilenler hariç olmak üzere, kanuni süresi geçtikten sonra verilen vergi beyannameleri için bu madde uyarınca kesilecek ceza yüzde elli oranında uygulanır.

Uzlaşılan vergilerde ceza, uzlaşılan vergi tutarına göre düzeltilir."

MADDE 12 - 213 sayılı Kanununun 353 üncü maddesine aşağıdaki 8, 9 ve 10 numaralı bentler eklenmiştir.

"8. Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine 200.000.000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

9. Bu Kanununun mükerrer 227 nci maddesi uyarınca yararlanılması yeminli mali müşavirlerce düzenlenmiş tasdik raporu ibrazı şartına bağlanan konularda, tasdik raporunu zamanında ibraz etmeyen mükellefler adına 150.000.000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

10. Bu Kanununun 127 nci maddesinin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretili görevlisinin ikazına rağmen aracını durdurmayan araç sürücüleri adına 100.000.000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir."

MADDE 13 - 213 sayılı Kanununun Mükerrer 355 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Bilgi vermekten çekinenler ile 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde hükmüne uymayanlar için ceza

Mükerrer Madde 355- Bu Kanununun 86,148,149,150, 256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde uyarınca getirilen zorunluluklara uymayan (Kamu idare ve müesseselerinde bilgi verme görevini yerine getirmeyen yöneticiler dahil);

1. Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında 100.000.000 lira,

2. İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit veya götürü usulde tespit edilenler hakkında 50.000.000 lira,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

3. Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında 25.000.000 lira, özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bu hükmün uygulanması için, bilgi ve ibraz ödevinin yerine getirilmesiyle ilgili olarak yapılacak tebliğlerde bilginin verilmesi için tayin olunan sürede cevap verilmemesi, eksik veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya defter ve belge ibrazı için tayin olunan süre ile defter ve belgelerin süresinde ibraz edilmemesi durumunda haklarında Kanunun ceza hükümlerinin uygulanması cihetine gidileceğinin ilgililere yazılı olarak bildirilmesi şarttır.

Özel usulsüzlük cezası kesilmesine rağmen mecburiyetleri yerine getirmeyenlere yeniden süre verilerek bu mecburiyetleri yerine getirmeleri tebliğ olunur. Verilen sürede bu mecburiyetlerin yerine getirilmemesi halinde yukarıda yazılı özel usulsüzlük cezaları bir kat artırılarak uygulanır.”

MADDE 14 - 213 sayılı Kanunun 359 uncu maddesi bölüm başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Hürriyeti Bağlayıcı Ceza İle Cezalandırılacak Suçlar ve Cezaları

Kaçakçılık suçları ve cezaları

Madde 359 - a) Vergi kanunlarına göre tutulan veya düzenlenen ve saklanma ve ibraz mecburiyeti bulunan;

1) Defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hileleri yapanlar, gerçek olmayan veya kayda konu işlemlerle ilgisi bulunmayan kişiler adına hesap açanlar veya defterlere kaydı gereken hesap ve işlemleri vergi matrahının azalması sonucunu doğuracak şekilde tamamen veya kısmen başka defter, belge veya diğer kayıt ortamlarına kaydedenler,

2) Defter, kayıt ve belgeleri tahrif edenler veya gizleyenler (varlığı noter tasdik kayıtları veya sair suretlerle sabit olduğu halde, inceleme sırasında vergi incelemesine yetkili kimselere defter ve belgelerin ibraz edilmemesi gizleme demektir) veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleyenler veya bu belgeleri kullananlar (muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge, gerçek bir muamele veya duruma dayanmakla birlikte bu muamele veya durumu mahiyet veya miktar itibarıyla gerçeğe aykırı şekilde yansıtan belgedir),

hakkında altı aydan üç yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

Hükmolunan hapis cezasının para cezasına çevrilmesinde, hapis cezasının her bir günü için, sanayi sektöründe çalışan 18 yaşından büyük işçiler için hüküm tarihinde yürürlükte bulunan asgari ücretin bir aylık brüt tutarının yarısı esas alınır ve hükmolunan bu para cezası ertelenemez.

b) Vergi kanunları uyarınca tutulan veya düzenlenen ve saklanma ve ibraz mecburiyeti bulunan;

1) Defter, kayıt ve belgeleri yok edenler veya defter sahifelerini yok ederek yerine başka yapraklar koyanlar veya hiç yaprak koymayanlar veya belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleyenler veya bu belgeleri kullananlar (sahte belge, gerçek bir muamele veya durum olmadığı halde bunlar varmış gibi düzenlenen belgedir),

2) Belgeleri Maliye Bakanlığı ile anlaşması olmadığı halde basanlar ile sahte olarak

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

basanlar veya bu belgeleri kullananlar,

hakkında on sekiz aydan üç yıla kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

371 inci maddedeki pişmanlık şartlarına uygun olarak durumu ilgili makamlara bildirenler hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

Kaçakçılık suçlarını işleyenler hakkında bu maddede yazılı cezaların uygulanması 344 üncü maddede yazılı vergi ziyaı cezasının ayrıca uygulanmasına engel teşkil etmez."

MADDE 15 - 213 sayılı Kanunun 360 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İştirak

Madde 360 - Birden fazla kişi 359 uncu maddede sayılan fiillerin icrasına iştirak ettikleri takdirde fiili irtikap edenlerden veya doğrudan doğruya beraber işlemiş olanlardan her biri bundan ayrı ayrı maddi menfaat gözetmek şartıyla o fiile mahsus ceza ile cezalandırılır. Söz konusu fiilleri işlemeye azmettirenlere de aynı cezalar hükmolunur.

Bu fiillere maddi menfaat gözetmeksizin iştirak edenlere fiile mahsus cezanın dörtte biri hükmolunur."

MADDE 16- 213 sayılı Kanunun 368 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Şu kadar ki; dava konusu yapılan vergi ziyaı cezasına, dava açma süresinin sonundan yargı kararının idareye tebliğ tarihine kadar geçen süreler için 112 nci maddede belirtilen usul ve oranda gecikme faizi hesaplanır ve cezanın ödeme süresi içinde ödenir."

MADDE 17 - 213 sayılı Kanunun 376 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında indirme

Madde 376 - Usulsüzlük veya özel usulsüzlük cezalarını mükellef veya vergi sorumlusu ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine müracaatla vadesinde ödeyeceğini bildirmesi halinde bu cezaların üçte biri indirilir. İndirimden arta kalan cezanın vadesinde ödenmemesi halinde bu madde hükmünden yararlanılmaz."

MADDE 18 - 213 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi başlığı ile birlikte ve ek 11 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, ek 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Uzlaşma komisyonlarının ek 5 inci maddeye göre tutacakları..." ibaresi "Uzlaşma komisyonlarının tutacakları..." şeklinde değiştirilmiştir.

"Uzlaşmanın konusu, kapsamı, komisyonlar ve şekli

Ek Madde 1- Mükellef tarafından, ikmalen, re'sen veya idarece yapılacak tarhiyatta, vergi ziyasına sebebiyet verilmesinin kanun hükümlerine yeterince nüfuz edememekten ya da 369 uncu maddede yazılı yanılmadan kaynaklandığının veya bu Kanunun 116, 117 ve 118 inci maddelerinde yazılı vergi hataları ile bunun dışında her türlü maddi hata bulunduğu veya yargı kararları ile idarenin ihtilaf konusu olayda görüş farklılığının bulunduğu ileri sürülmesi durumunda, idare bu bölümde yer alan hükümler çerçevesinde mükellefler ile uzlaşabilir. Uzlaşma konusu verginin matrah farkları itibariyle bölünebildiği durumlarda uzlaşma sadece toplam matrah farkının bu bölümüne isabet eden vergi kısmı için de yapılabilir. Uzlaşma talebi vergi ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde yapılır. Uzlaşmanın vaki olmaması veya temin edilememesi halinde yeniden uzlaşma talebinde bulunulamaz. Uzlaşmanın vaki olmadığına dair tutanağa idarenin nihai

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

teklifi yazılır. Mükellef dava açma süresinin sonuna kadar teklif edilen vergi ve cezayı kabul ettiğini yazılı olarak bildirirse bu takdirde uzlaşma sağlanmış sayılır. Mükellef, uzlaşma görüşmelerinde, bağlı olduğu meslek odasından bir temsilci ve 3568 sayılı Kanuna göre kurulan meslek odasından bir meslek mensubu bulundurulabilir.

Sürekli, geçici ve merkezi uzlaşma komisyonlarının teşkili, uzlaşmaya müracaat etmeye yetkili olanların belirlenmesi, uzlaşmanın şekli, uzlaşmaya konu edilebilecek vergi, resim ve harçların belirlenmesi, uzlaşma komisyonlarının yetkileri, uzlaşmanın yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. İl özel idareleri ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar için bu yönetmelik İçişleri Bakanlığınca hazırlanır."

"Maliye Bakanlığı vergi incelemesine dayanılarak tarh edilecek vergilerde tarhiyat öncesi uzlaşma yapılmasına izin verebilir."

MADDE 19 - 213 sayılı Kanunun mükerrer 414 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Mükerrer Madde 414 - Bu Kanunun; 104, mükerrer 115, 177, 352 (Kanuna bağlı cetvel), 353 ve 356 ncı maddelerinde yer alan maktu had ve miktarlar 1/1/1998 tarihi itibarıyla geçerli olan had ve tutarlarına, 232 nci maddesinde yer alan 1.000.000 lira, 15.000.000 liraya, 252 nci maddesinde yer alan yüz kuruş, 100.000 liraya, 313 üncü maddesinin son fıkrasında yer alan 500.000 lira, 50.000.000 liraya, 343 üncü maddesinde yer alan 100 ve 2.500 liralara sırasıyla, 500.000 ve 1.000.000 liralara yükseltilmiştir.

Maliye Bakanlığı; bu Kanunun 26, 35 ve 366 ncı maddelerinde yer alan tahakkuk fişi ile vergi ve ceza ihbammelerinin şekli ve ihtiva edeceği bilgilerde değişiklik yapmaya ve bunları vergi dairesi adına tanzim edecek olanları belirlemeye yetkilidir.

Bu Kanunda yer alan maktu hadler ile asgari ve azami miktarları belirtilmiş olan para ile ödenecek ceza miktarları, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve miktarların yüzde 5 ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu suretle tespit edilen had ve miktarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye, nispi hadleri ise iki katına kadar artırmaya veya yarısına kadar indirmeye veya tekrar kanuni seviyesine getirmeye yetkilidir."

MADDE 20 - 213 sayılı Kanuna geçici 18 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"Geçici Madde 19 - İşletme hesabı esasında defter tutan mükellefler diledikleri takdirde; Vergi Usul Kanununun 180 inci maddesindeki şartlar dikkate alınmaksızın 31/12/2000 tarihine kadar işletme hesabı esasına göre defter tutmaya devam ederler."

"Geçici Madde 20 - Bu Kanunun 6 ncı maddesiyle değiştirilen Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesinde geçen "...vadesi iki yıl ve daha uzun..." ibaresi 1999 yılı sonuna kadar "...bir yıl ve daha uzun..." olarak dikkate alınır. 1998 yılı geçici vergi uygulaması bakımından; vadesine bakılmaksızın, Hazine Bonosu, Devlet Tahvilleri ve Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresi Başkanlıklarınca çıkarılan menkul kıymetler alış bedeli ile değerlendirilir."

"Geçici Madde 21 - Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce işlenmiş fiillerle ilişkin kesilecek ve hükmolunacak cezalar hakkında, bu fiillerin işlendiği tarihte yürürlükte bulunan hükümler ile bu Kanun hükümlerinden hangisi mükellef veya suç işleyen lehine ise o hüküm uygulanır. Şu kadar ki, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kesinleşmiş mahkumiyet kararları hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz."

"Geçici Madde 22 - Diğer kanunlarda Vergi Usul Kanununun bu Kanunla

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

yürürlükten kaldırılan kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezalarına yapılan atıflar Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinde yer alan vergi ziyai cezasına yapılmış sayılır."

İKİNCİ BÖLÜM

AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 21 – 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 35 inci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Limited şirketlerin amme borçları

Madde 35 - Limited şirket ortakları, şirketten tahsil imkanı bulunmayan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar."

MADDE 22 6183 sayılı Kanunun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**Madde 47 -** Amme alacağına karşılık rızaen yapılan ödemeler sırasıyla; ödeme süresi başlamış henüz vadesi geçmemiş, içinde bulunulan takvim yılı sonunda zaman aşımına uğrayacak, aynı tarihte zaman aşımına uğrayacak alacaklarda her birine orantılı olarak, vadesi önce gelen ve teminatsız veya az teminatl olana mahsup edilir. Ödemenin, alacak aslı ile fer'ilerinin tamamını karşılamaması halinde mahsup alacağın asıl ve fer'ilerine orantılı olarak yapılır.

Amme alacağına karşılık cebren tahsil olunan paralar; önce parayı tahsil eden dairenin, artarsa aynı amme idaresinin takibe iştirak etmiş olan diğer alacaklı tahsil dairelerinin takip konusu alacak aslı ve fer'ilerine orantılı olarak mahsup edilir."

MADDE 23 - 6183 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Menkul mallar, tahsil dairelerinin satış mahallinde açık artırma ve peşin para ile satılır. Tahsil dairesince uygun görülmesi halinde, artırma malın mahallinde de yapılabilir. Açık artırma ile satışa çıkarılan mal, artırma sonunda üç defa yüksek sesle duyurulduktan sonra en çok artırana ihale edilir. Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle korunması mümkün olmayan ya da beklediği zaman önemli bir değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar en uygun yerde pazarlıkla, borsası bulunan mallar ilgili borsada satılabilir. Lik artırmada satılmayan malların ikinci artırması bir başka il veya ilçede yapılabilir."

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GELİR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 24 – 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**Madde 1 -** Gerçek kişilerin gelirleri, gelir vergisine tabidir.

Gelir, bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği, tasarruf veya harcamasına

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kaynak teşkil eden her türlü kazanç ve iratların safi tutarıdır."

MADDE 25 - 193 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 2 - Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır:

1. Ticari kazançlar;
2. Zirai kazançlar;
3. Ücretler;
4. Serbest meslek kazançları;
5. Gayrimenkul sermaye iratları;
6. Menkul sermaye iratları;
7. Kaynağı ne olursa olsun diğer her türlü kazanç ve iratlar.

Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, yukarıda yazılı kazanç ve iratlar gelirin tespitinde gerçek ve safi miktarları ile nazara alınır."

MADDE 26 - 193 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi ile 1 numaralı bendinin parantez içi hükmü aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış, maddeye üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve maddenin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ticaret ve sanat erbabından aşağıda yazılı şekil ve suretle çalışanlar gelir vergisinden muafır."

"(Giyim eşyalarıyla zati ve süs eşyaları, değeri yüksek olan ev eşyaları ile pazar takibi suretiyle gıda, bakkaliye ve temizlik maddelerini ve sabit iş yerlerinin önünde sergi açmak suretiyle o iş yerlerinde satışı yapılan aynı neviden malları satanlar hariç)"

"Esnaf muafılığı şartlarını topluca taşıyanlar bu muafıktan yararlanabilmek için ilgili esnaf odasına kayıt olmak ve durumlarını tevsik etmek suretiyle belediyeden "Esnaf Muafılığı Belgesi" almak zorundadırlar. Belediyelerce esnaf muafılığı belgesi bir takvim yılı için verilir. Esnaf muafılığı belgesinin şekil ve muhtevasını tayin ve tespite ve uygulamaya ilişkin usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Esnaf muafılığından faydalananlar faaliyetleri ile ilgili olarak satın aldıkları mallara ve giderlerine ilişkin, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden aldıkları belgeleri saklamak zorundadırlar. Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre yoklamaya yetkililer veya yoklamaya yetkililerle birlikte belediye zabıtalarıncı müştereken yapılan denetimlerde, vergiden muaf esnafın bir takvim yılı içinde bir defa mal alış ve giderlerine ilişkin belgeleri yanında bulundurmadığının veya bulundurduğu belgenin satışını yaptığı mal ve hizmetle ilişkisinin olmadığının tespiti halinde, "Esnaf Muafılığı Belgesi" iptal edilir. Belgesi iptal edilenlerden muafık şartlarını taşıyanlar, aynı faaliyete devam etmek istemeleri halinde yeniden belge almak zorundadırlar."

"Bir işyeri açmaksızın münhasıran gezici olarak; milli piyango bileti satanlar ile 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketicieye satanlar yukarıdaki şartlarla sınırlı olmaksızın gelir vergisinden muafır."

MADDE 27 - 193 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hasılatın 240.000.000 lirası gelir vergisinden müstesnadır. İstisna haddi üzerinde hasılat

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

elde edilip beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde, bu istisnadan yararlanılamaz.”

MADDE 28 - 193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin 2 ve 11 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde, 8 numaralı bendinin parantez içi hükmünde yer alan “...100.000 lirayı...” ibaresi “...800.000 lirayı...” olarak değiştirilmiştir.

“2. Gelir Vergisinden muaf olanların veya gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin yanında çalışan işçilerin ücretleri,”

“11. Kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz bulunan emekli sandıkları ile 10 yıl süre ile prim veya aidat ödenmiş olmak kaydıyla Türkiye’de kain ve merkezi Türkiye’de bulunan sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından ödenen emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları (Tüzel kişiliği haiz muhtelif emekli sandıkları ile sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından ödenen aylıklar toplamı, en yüksek Devlet memuruna ödenen en yüksek ödeme tutarından fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.) (Genel, katma ve özel bütçelerden ödenen bu nevi aylıklar dahil);”

MADDE 29- 193 sayılı Kanununun 25 inci maddesinin 3 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 9 numaralı bendinde yer alan “... ile üyelerinin geri verilen mevduatı” ibaresi çıkarılmıştır.

“3. Kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz olan emekli sandıklarınca kendilerine zat aylığı bağlananlara aylıkları dışında, kanunları veya statüleri gereğince verilen emekli, dul, yetim ve evlenme ikramiyeleri veya iade olunan mevduatı ve sürelerini doldurmamış bulunanlarla dul ve yetimlerine toptan ödenen tazminatlar ile 10 yıl süre ile prim veya aidat ödenmiş olmak kaydıyla Türkiye’de kain ve merkezi Türkiye’de bulunan sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından iade olunan mevduat veya toptan yapılan ödeme tutarı (Kamu idare ve müesseseleri ile kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumları dışında kalan tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları ile sigorta şirketleri ve yardım sandıkları, tarafından ödenen tazminat, yardım ve toptan yapılan ödemeler en yüksek Devlet memuruna ödenen en yüksek ödeme tutarından fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur. Bu mukayesede gerek muhtelif emekli sandıkları ile sigorta şirketleri ve yardım sandıklarından gerek aynı emekli sandığı ile sigorta şirketleri ve yardım sandıklarından muhtelif zamanlarda alınan ikramiye, tazminat ve toptan yapılan ödemeler topluca dikkate alınır.);”

MADDE 30 - 193 sayılı Kanununun Ek 1 ve Ek 4 üncü maddeleri ile Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının 3 numaralı bendi ve Ek 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 1- Dar mükellefiyete tabi olanlar dahil, ticari veya zirai kazançları üzerinden vergiye tabi mükelleflerin (adi ortaklıklar, kolektif ve adi komandit şirketler ile kurumlar vergisi mükellefleri dahil), yatırım indiriminden faydalanması kabul edilmiş bulunan yatırımları kapsamında yaptıkları ve müteakip vergilendirme döneminde yapmayı öngördükleri yatırım harcamaları bu bölümde yazılı şartlar dahilinde ilgili kazançlarından indirilir.

Yatırım Teşvik Belgesi aranmaksızın yapılan yatırımlarda yatırım indirimi, harcamanın yapıldığı yıl kazancından başlayarak uygulanır.”

“3. Yapılan yatırım ticari ve sınai yatırımlar için en az 50 milyar lira, zirai yatırımlar için en az 10 milyar lira olmalıdır. Kalkınmada öncelikli yörelerde bu tutarların yansı dikkate alınır.”

“Yatırım indirimi oranı, yatırım tutarının % 40’ıdır. Bakanlar Kurulu bu oranı kalkınma planı ve yıllık programlarda özel önem taşıdığı belirtilen sektörlerde yapılan yatırımlar için % 100’e, 250 milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirasını aşan sınai yatırımlarda % 200’e kadar artırmaya veya kanuni orandan az olmamak üzere yeniden

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

tespit etmeye yetkilidir. Bu oran, organize sanayi bölgelerinde ve kalkınmada öncelikli yörelerde %100 olarak uygulanır."

"Ek Madde 4- Yatırım indiriminin uygulanmasına, yatırım teşvik belgesinin alındığı tarihte beyanname verme süresi geçmemiş hesap döneminden itibaren başlanır ve indirimden yararlanılacak miktara ulaşıncaya kadar devam olunur.

Yapılan yatırım harcamalarının ilgili yıl kazancından indirilemeyen kısmı, izleyen yıllarda Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır (Teşvik belgesiz yatırımlar bu maddedeki yeniden değerlendirme hükümlerinden yararlanamaz).

Her yatırım için faydalanılacak indirim tutarı, o yatırım içerisinde yer alan indirimden yararlanabilecek aktif kıymetlerin değerleri toplamına, Yatırım Teşvik Belgesinde yer alan indirim oranının uygulanması suretiyle hesaplanır.

Birden fazla Yatırım Teşvik Belgesi almış mükelleflerin safi kazancının yetersizliği nedeniyle yararlanılamayan indirim tutarının bulunması halinde, öncelikle önceki yıllarda tamamen uygulanmamış olan eski yatırımlarla ilgili devreden indirimler, daha sonra yeni yatırımlara ilişkin indirimler, önceki dönemlerde yapılan ve indirilemeyen tutarın bulunmaması halinde ise bir yıl sonra yapılacak yatırımlarla ilgili indirimler uygulanır.

Teşvik belgeli yatırımlarda, yapılması öngörülen ve önceki hesap dönemi kazancına ilişkin olarak yatırım indirimine konu edilen yatırım harcamalarının öngörülen tutarın yüzde 10'unu geçen bir oranda düşük olması halinde, eksik yapılan yatırım harcaması dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizi ile birlikte cezasız tahsil olunur."

MADDE 31 - 193 sayılı Kanununun 46 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Basit usulde ticari kazancın tespiti

Madde 46 - 47 ve 48 inci maddelerde yazılı şartları topluca haiz olanların ticari kazançları basit usulde tespit olunur.

Basit usulde ticari kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile giderler ve satılan malların alış bedelleri arasındaki müspet farktır. Bu fark yapılan faaliyetle ilgili olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre alınması ve verilmesi mecburi olan alış ve giderler ile hasılatlara ilişkin belgelerde yazılı tutarlara göre hesaplanır. Bu suretle tespit ve beyan olunan kazanç vergi tarhına esas alınır. Bu usulde vergilendirilenler, kazancın tespiti ve Vergi Usul Kanununun defter tutma hükümleri hariç, bildirme, vesikalar, muhafaza, ibraz, diğer ödevler ve ceza hükümleri ile bu Kanun ve diğer kanunlarda yer alan ikinci sınıf tüccarlar hakkındaki hükümlere tabidirler.

Basit usulde vergilendirilen mükellefler, faaliyetlerine ilişkin mal alış ve giderleri ile hasılatlarını gösteren belgeleri ayrı ayrı dosyalarda saklamak zorundadırlar. Bu belgelerin kayıtları, mükelleflerin bağlı buldukları meslek odalarının oluşturdukları bürolarda tutulur. Bu bürolarda 13/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış yeterli sayıda meslek mensubunun çalıştırılması zorunludur. Bu büroların kayıt, tasdik ve vergi dairesine karşı yükümlülükleri ile diğer usuller Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Basit usule tabi ticaret erbabından, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığı tespit edilenler, bu hususun kendilerine tebliğ edildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren ikinci sınıf tüccarlara ilişkin hükümlere tabi olurlar.

Aynı işte ortak olarak çalışanlar hakkında 47 nci maddede yazılı yıllık kira bedeli ve

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

48 inci maddede yazılı iş hacmi ölçüleri toplu olarak, diğer şartlar ortakların her biri için ayrı ayrı aranır. Ortaklarından birisi gerçek usule göre gelir vergisine tabi bulunan ortaklıklarda, diğer ortakların ticari kazancı da gerçek usulde tespit olunur. Adi ortaklık halinde çalışanlardan aynı zamanda diğer şahsi bir işle de iştigal edenlerin gerçek veya basit usulden hangisine göre vergilendirileceği, 47 nci maddenin 2 numaralı bendi ile 48 inci maddede yer alan ölçülerden şahsi işine ait olanlara ortaklıklardan hissesine düşen miktarların eklenmesi suretiyle tespit olunur. Şahsi işin mevcut olmaması halinde, muhtelif ortaklıklardaki hisselerin toplanması ile yetinilir.

Basit usule tabi olmanın şartlarından herhangi birini takvim yılı içinde kaybedenler, ertesi takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Basit usulün şartlarına haiz olanlardan, bu usulden yararlanmak istemediklerini yazı ile bildirenler, bu talepleri doğrultusunda takip eden ay başından veya izleyen takvim yılı başından, yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Herhangi bir şekilde gerçek usulde vergilendirilecek olanlar ve gerçek usulde vergilendirilen mükellefler, bir daha hiç bir şekilde basit usule dönemezler. Bu kişilerin aynı türden iş yapan eş ve çocukları da bu faaliyetleri nedeniyle basit usulden yararlanamazlar. "

MADDE 32 - 193 sayılı Kanununun 47 nci maddesinin başlığı "Basit usule tabi olmanın genel şartları", birinci fıkrasında yer alan "Götürü usule..." ibaresi " Basit usule..." şeklinde, aynı fıkranın 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" 2. İşyeri mülkiyetinin iş sahibine ait olması halinde emsal kira bedeli, kiralanmış olması halinde yıllık kira bedeli toplamı büyükşehir belediye sınırları içinde 240 milyon lirayı, diğer yerlerde 120 milyon lirayı aşmamak."

MADDE 33 - 193 sayılı Kanununun 48 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Basit usule tabi olmanın özel şartları

Madde 48- Basit usule tabi olmanın özel şartları şunlardır:

1. Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satanların yıllık alımları tutarının 6 milyar lirayı veya yıllık satışları tutarının 8 milyar lirayı aşmaması,

2. 1 numaralı bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşanların bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hasılatının 3 milyar lirayı aşmaması,

3. 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde, yıllık satış tutarı ile iş hasılatı toplamının 6 milyar lirayı aşmaması.

Tekele tabi maddelerle, damga pulu, milli piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi kar hadleri emsallerine nazaran bariz şekilde düşük olarak tespit edilmiş bulunan emtia için, bu maddenin 1 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı hadler yerine ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığınca belirlenecek alım satım hadleri uygulanır."

MADDE 34 - 193 sayılı Kanununun 53 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Zirai kazançta vergileme

Madde 53- Çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançlar, bu Kanununun 94 üncü maddesine göre hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilir. 54 üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler ile bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olan çiftçilerin kazançları gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tespit olunarak vergilendirilir. Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler bu kazançları

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İçin beyanname vermezler.

Bu hükmün tatbikinde, aile reisi ile birlikte yaşayan eş ve velayet altındaki çocuklara ait işletmeler ile ortaklık halindeki işletmelerde, işletme büyüklüğü toplu olarak nazara alınır. Ortaklıklarda, ortaklığın birden fazla işletmeye taalluk etmesi veya işletmelerin ayrı ayrı mahallerde bulunması durumu değiştirmez. 52 nci maddede yazılı tek işletmelerde işletme birden fazla ortaklıklara ait olsa bile bu ortaklıklara ait işletme büyüklüğü toplanmak suretiyle nazara alınır. Birden fazla zirai işletmede ayrı ayrı şahıslarla ortaklığı bulunanların işletme büyüklüğü ölçülerinin tespitinde ortaklık payları toplamı esas alınır.

54 üncü maddede yazılı ziraat gruplarının bir kaç tanesi içine giren zirai faaliyetlerin bir arada yapılması halinde, en fazla iki gruba ait işletme büyüklükleri, bu gruplar için tespit olunan hadlerin yarısını aşanlar gerçek usulde vergilendirilir.

Gerek şahsi işletmesi gerekse dahil bulunduğu ortaklıklar müstakilen işletme büyüklüğü ölçüsünün altında kaldığı halde, kendisine ait işletmenin ve ortaklıklardaki payların toplamı bu ölçüyü aşan çiftçiler gerçek usulde vergilendirilir. Payları toplamı ölçüleri aşmayan diğer ortaklar tevkifat yoluyla vergilendirilirler. Yarıncılık ortaklık sayılır.

Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler, yazılı olarak vergi dairesinden istemde bulunmaları halinde izleyen vergilendirme dönemi başından, işe yeni başlayanlar, işe başlama tarihinden itibaren gerçek usule geçebilirler. 54 üncü maddede yazılı ölçüleri aşanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren gerçek usulde; gerçek usule tabi olanlardan bu ölçülerin altında kalanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilirler.

Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belge alma, verme, saklama ve ibraz yükümlülüklerine uymayan ve Ziraat Odasından, bulunmayan yerlerde Tarım İl veya İlçe Müdürlüklerinden çiftçi belgesini almayan çiftçiler, çeşitli kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen avans, kredi, sübvansiyon, prim gibi ayni ve nakdi destek unsurlarından yararlanamazlar. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usuller, ilgili kuruluşların görüşleri de alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenir."

MADDE 35 - 193 sayılı Kanununun 54 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşletme büyüklüğü ölçüleri

Madde 54- Zirai kazancın gerçek usulde tespiti bakımından bir takvim yılı içinde dikkate alınacak ölçüler şunlardır;

A) Arazi üzerinde yapılan zirai faaliyetlerde:

1 inci grup: Hububat ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı; taban arazide 600, kıraç arazide 1200 dönüm;

2 nci grup: Bakliyat, afyon, susam, keten, kendir ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 300 dönüm;

3 üncü grup: Ayçiçeği ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 600 dönüm;

4 üncü grup: Pamuk ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 300 dönüm;

5 inci grup: Çeltik ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 dönüm;

6 ncı grup: Pancar ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 dönüm;

7 nci grup: Patates, soğan, sarımsak ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

200 dönüm;

8 inci grup: Çay ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 40 dönüm (Mahsul verebilecek hale gelmeyenler hariç);

9 uncu grup: Tütün ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 dönüm;

10 uncu grup: Sebze ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 dönüm;

11 inci grup: Sera ve çiçekçilik ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 8 dönüm;

12 nci grup: Kavun ve karpuz ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 300 dönüm;

13 üncü grup: Meyve verebilecek hale gelmiş fındık ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 250 dönüm;

14 üncü grup: Meyve verebilecek hale gelmiş bağ ve incir ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 250 dönüm;

15 inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş antep fıstığında 1500 ağaç;

16 nci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş zeytinliklerde 2500 ağaç;

17 nci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş narenciyede 1250 ağaç;

18 inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş elmada 1000 ağaç;

19 uncu grup: Muz ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 20 dönüm;

20 nci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş kaysıda 1000 ağaç;

21 inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş armut, kiraz, vişne, şeftalide 1000 ağaç;

22 nci grup: Diğer meyve ve ürün ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 100 dönüm (Meyve ve ürün verebilecek hale gelmeyenler ile palamut hariç);

23 üncü grup: Büyükbaş hayvan sayısı 150 adet (İş hayvanları ile iki yaşından küçük, büyükbaş hayvanlar hariç);

24 üncü grup: Küçükbaş hayvan sayısı 500 adet (Bir yaşından küçük, küçükbaş hayvanlar ile kümes hayvanları hariç);

B) Arazi üzerinde yapılmayan zirai faaliyetler ile kara ve su avcılığında:

1 inci grup: Deniz ve iç su balıkları yetiştiriciliği;

a) Denizlerdeki sınırları belirlenebilen üretim alanlarında yapılan balık yetiştiriciliğinde (ağ kafes vb.) 500 m²,

b) İç su balıkları yetiştiriciliğinde sınırları belirlenebilen havuz (beton, toprak vb.), göl, gölet ve baraj gölleri gibi üretim alanlarında 600 m²,

2 nci grup: Denizlerde yapılan balık avcılığında toplam tekne boyu 20 metre;

3 üncü grup: Arıcılık ziraatinde kovan sayısı 500 adet;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

4 üncü grup: İpek böcekçiliği ziraatinde kutu sayısı 500 adet;

Bakanlar Kurulu, Zirai Kazançlar Merkez Komisyonunun teklifi üzerine, bu ölçüleri gerekli gördüğü bölgeler için bir yıl uygulanmış olmak kaydıyla arazi ve ürün türlerine göre beş katına kadar artırmaya veya kanuni haddenden az olmamak üzere yeniden tespit etmeye yetkilidir. Bu şekilde tespit olunan ölçüler, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren yürürlüğe girer.

Yukarıda (A) bendinde zikredilen meyveli ve meyvesiz ağaçlarda meyve ve ürün verebilecek hale gelme durumu başlangıcı ile (B) bendinde işletme büyüklüğü gösterilmeyen zirai faaliyetlerde işletme büyüklüğü ölçüsü Tarım, Orman ve Maliye bakanlıklarınca müştereken tespit olunur."

MADDE 36 - 193 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki 4 ve 5 numaralı bentler eklenmiştir.

"4. Dava vekilleri, müşavirler, dış protezcileri, kurumlar ve tüccarlarla serbest meslek erbabının ticari ve mesleki işlerini takip edenler ve konser veren müzik sanatçıları;

5. Vergi Usul Kanununun 155 inci maddesinde belirtilen şartlardan en az ikisini taşıyan ebe, sünnetçi, sağlık memuru, arzuhalci, rehberlik gibi faaliyette bulunanlar (Köylerde veya son nüfus sayımına göre belediye içi nüfusu 5.000'i aşmayan yerlerde faaliyette bulunanlar bu faaliyetlerine ilişkin olarak gelir vergisinden muaftır.)"

MADDE 37 - 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının 10 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"10. İşle ilgili olarak şehir içi ulaşım, posta, telgraf ve odabaşı ücretleri gibi müteferik giderler ile envantere dahil olan binek otomobillerinin giderleri ve Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanları."

MADDE 38 - 193 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasının 4 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4. Kiraya verilen mal ve haklar dolayısıyla yapılan ve bunlara sarf olunan borçların faizleri ile konut olarak kiraya verilen bir adet gayrimenkulün iktisap yılından itibaren 5 yıl süre ile iktisap bedelinin % 5'i (iktisap bedelinin % 5'i tutarındaki bu indirim, sadece ilgili gayrimenkule ait hasıllata uygulanır. Ancak, indirilmeyen kısım 88 inci maddenin 3 üncü fıkrasının uygulanmasında gider fazlalığı sayılmaz)."

MADDE 39 - 193 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 4 ve 5 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4. Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yıllık veya özel beyanname veren dar mükellef kurumların, indirim ve istisnalar (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 8 inci maddesinin 1 numaralı bendinde yazılı kazançlar hariç) düşülmeden önceki kurum kazancından, hesaplanan kurumlar vergisi ve fon payı düşüldükten sonra kalan kısım,"

"5. Her nevi tahvil ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler (Döviz cinsinden yahut dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetlerin itfası sırasında oluşan değer artışları irat sayılmaz)."

MADDE 40 - 193 sayılı Kanunun 76 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"75 inci maddenin ikinci fıkrasının 5, 6, 7, 12 ve 14 numaralı bentlerinde yer alan menkul sermaye iratlarına (döviz cinsinden açılan hesaplara ödenen faiz ve kar payları, dövizde, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetler ile döviz cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilenler hariç) aşağıda belirtilen indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısım, bu iratların beyanı sırasında indirim olarak dikkate alınır. Bu hükmün tevkif yoluyla kesilen vergiye şumülü yoktur. Bu indirim, menkul kıymetler yatırım fonları ve ortaklıkları, risk sermayesi yatırım fonları ve ortaklıkları ve gayrimenkul yatırım fonları ve ortaklıklarından sağlanan kar payları hakkında da uygulanır. Ticari işletmelere dahil bu tür gelirler hakkında indirim uygulanmaz. İndirim oranı, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl için tespit edilmiş olan yeniden değerlendirme oranının, aynı dönemde Devlet tahvil ve Hazine bonusu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranına bölünmesi suretiyle Maliye Bakanlığı'nca tespit edilir."

MADDE 41 - 193 sayılı Kanunun Yedinci Bölüm başlığı ve 80 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Diğer Kazanç ve İratlar

Gelire giren diğer kazanç ve iratlar

Madde 80- Bu Kanunun 2 nci maddesinin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı gelir unsurları ile ilişkilendirilemeyen gelirler, kaynağı ne olursa olsun diğer kazanç ve irat olarak bu bölümde yer alan hükümlere göre vergilendirilir.

Vergiden muaf esnafın bu faaliyetinden elde ettiği gelirin, alışı ve gider belgelerinde yer alan tutarın iki katını; kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin bu faaliyetlerinden elde ettikleri gelirin, aldıkları müstahsil makbuzlarında yer alan satış tutarları toplamını aşan kısmı da diğer kazanç ve irat sayılır.

Bu madde hükmüne göre vergilendirme yapabilmek için bir takvim yılı içinde elde edilen diğer kazanç ve iratlar kapsamındaki gelirin, 103 üncü maddede yazılı tarifenin birinci ve ikinci gelir dilimleri toplamının yarısını aşması şarttır.

Bu madde kapsamındaki kazanç ve iratların elde edildiği yılın tespit edilememesi veya mükellef tarafından ispat edilememesi halinde, harcamanın yapıldığı veya tasamufun varlığının tespit edildiği yıldan bir önceki yılın geliri sayılır."

MADDE 42- 193 sayılı Kanunun 81 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Vergilendirilmeyecek diğer kazanç ve iratlar

Madde 81- Aşağıdaki yazılı hallerde diğer kazanç ve iratlar vergilendirilmez:

1. Ferdi bir işletmenin sahibinin ölümü halinde, kanuni mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine devam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadi kıymetlerin kayıtlı değerleriyle (Bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde) aynen devir alınması;

2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi bir işletmenin bilançosunun bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması, devralan şirketin bilançosuna aynen geçirilmesi ve devredilen ferdi işletmenin sahip veya sahiplerinin şirketten, devir bilançosuna göre hesaplanan öz sermayesi tutarında ortaklık payı alması (Bu ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır);

3. Kollektif ve adi komandit şirketlerin bu maddenin 2 numaralı bendinde yazılı şartlar dahilinde nevi değiştirilerek sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kollektif ve adi

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kollektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır,

4. Veraset veya ivazsız intikal yoluyla elde edilen gelirler,

5. Bir yıldan fazla elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar."

MADDE 43- 193 sayılı Kanunun 82 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Diğer kazanç ve iratların matrahı

Madde 82 - 1) Mal ve hakların elden çıkarılmasından elde edilen diğer kazanç ve iratların safi tutarı, elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkarma dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunur. Hasılatın ayın ve menfaat olarak sağlanması halinde bunların rayiç değerleri esas alınır.

Maliyet bedelinin mükelleflerce tespit edilememesi halinde maliyet bedeli; Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre takdir komisyonlarınca takdir edilir. Faaliyeti durdurulan bir iktisadi işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasında, elden çıkarılan iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli olarak kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilen işletmelerde son bilançoda veya envanter kayıtlarında gösterilen değer esas alınır. İktisadi kıymetlerin amortismanına tabi olması halinde, iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli yerine amortismanlar düşüldükten sonra kalan net değeri esas alınır.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasında, iktisap bedelinin tevsih edilememesi halinde, iktisap tarihindeki rayiç bedel iktisap bedeli olarak kabul edilir. Aynı yıl içinde birden fazla menkul kıymet alınıp satılması halinde, bunların kazancı birlikte hesaplanır. Alım satımın birinden doğan zarar, diğerinin karından mahsup edilir.

Dar mükelleflerin (kurumlar dahil), yabancı sermaye mevzuatına göre ilgili mercilerden izin almak suretiyle, Türkiye'ye bizzat getirdikleri nakdi veya aynı sermaye karşılığında iktisap ettikleri menkul kıymetler ile iştirak hisselerini elden çıkarmalarından doğan kazançların hesabında, kur farkından doğan kazançlar dikkate alınmaz. Şu kadar ki, bu mükelleflerin Türkiye'de elde ettikleri kazançların, münhasıran bu menkul kıymet veya iştirak hisseleri dolayısıyla elde edilen menkul sermaye iratlarından ve bu kıymet ve hisselerin elden çıkarılmasından doğan kazançlardan ibaret olması şarttır. Bu mükelleflerin, Türkiye'de menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşmaları halinde, kur farkından doğan kazançlar da ticari kazancın hesabında dikkate alınır.

Kur farkından doğan kazançların hesabında, menkul kıymet veya iştirak hisselerinin iktisabına tahsis edilen yabancı sermayenin bu kıymet ve hisselerin iktisap tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı ile bu kıymet ve hisselerin elden çıkarılması tarihindeki aynı miktar yabancı sermayenin T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı arasındaki fark esas alınır.

Mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedeli, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak tespit edilir.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılması halinde kazanç, yıl içinde elde edilen toplam gelirden, bu Kanunun 76 nci maddesinde belirtilen indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısmın düşülmesi suretiyle hesaplanabilir. Bu durumda iktisap bedeli endekslenmez.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu maddede geçen "elden çıkarma" deyimi, mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulması ve mal ve haklar üzerindeki tasarruf edebilme hakkının her hangi bir şekilde devredilmesini ifade eder.

Yukarıda belirtilen haller dışında elde edilen diğer kazanç ve iratların safi tutarı, elde edilen hasılat veya satış bedelinden, tevsik edilmek kaydıyla yapılan gider veya maliyet unsurlarının indirilmesi suretiyle bulunur.

2) Bu Kanunun 2 nci maddesinin 1-6 bentleri veya bu maddenin 1 numaralı bendinde belirtilen gelirlerle ilişkilendirilemeyen ve harcadığı veya tasarruf edildiği tespit edilen tutarlar safi irat olarak kabul edilir. Tasarrufun varlığının bir mal veya hak iktisabı olarak tesbiti halinde, bu mal veya hakkın maliyet bedeli (maliyet bedeli bilinmiyorsa iktisap tarihindeki rayiç bedeli), mal veya hakkın iktisap tarihi bilinmiyorsa bir önceki yılın son günündeki rayiç bedeli vergiye tabi matrah kabul edilir.

3) Dar mükellefiyete tabi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arazi olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar hakkında söz konusu madde hükümleri uygulanır*.

MADDE 44- 193 sayılı Kanunun 85 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gelirin toplanması ve beyan

Madde 85 - Mükellefler, ikinci maddede yazılı kaynaklardan bir takvim yılı içinde elde ettikleri kazanç ve iratları için bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça yıllık beyanname verirler. Bu Kanuna göre beyanı gereken gelirlerin yıllık beyannameye toplanması zorunludur.

Tacirlerle çiftçiler ve serbest meslek erbabı ticari, zirai ve mesleki faaliyetlerinden kazanç temin etmemiş olsalar bile, yıllık beyanname verirler. Bu hüküm şirketlerin faaliyet ve tasfiye dönemlerine şamil olmak üzere kolektif şirket ortakları ile komanditeler hakkında da uygulanır.

Yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlar:

1. Mükellefin bunları Türkiye'de hesaplarına intikal ettirdiği yılda;
2. Türkiye'de hesaplara intikal ettirilmemesinin mükellefin iradesi dışındaki sebeplerden ileri geldiği tevsik olunan hallerde, mükellefin bunlara tasarruf edebildiği yılda;

Elde edilmiş sayılır."

MADDE 45- 193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Beyanname verilmeyen haller

Madde 86- Aşağıda yazılı hallerde yıllık beyanname verilmez.

1. Tam mükellefiyette vergiye tabi gelir (yabancı memleketlerde elde edilenler hariç) sadece:

- a) Tek işverenden alınan tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretlerden;
- b) Birden fazla işverenden alınan, tevkif suretiyle vergilendirilmiş ve yıllık gayrisafi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin birinci ve ikinci gelir dilimleri toplamının yarısını aşmayan ücretlerden;
- c) Tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin birinci ve ikinci gelir dilimleri toplamının yarısını aşmayan menkul

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

sermaye iratlarından ve vergi alacağı dahil kurumlardan elde edilen kar paylarından;

d) Tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin birinci ve ikinci gelir dilimleri toplamının yarısını aşmayan gayrimenkul sermaye iratlarından;

e) Gerçek usulde vergilendirilmeyen zirai kazançlardan;

f) Kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısımlarından;

g) Yukarıda sayılan kazanç ve iratların birkaçı veya tamamından;

ibaret ise.

2. Dar mükellefiyette vergiye tabi gelir sadece:

a) Tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler, serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile kurumlardan elde edilen kar paylarından;

b) Diğer kazanç ve iratlardan;

c) Yukarıda sayılan kazanç ve iratların birkaçı veya tamamından;

ibaret ise.

Diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de 1 ve 2 numaralı bentlerde belirtilen gelirler beyannameye ithal edilmez."

MADDE 46- 193 sayılı Kanununun 89 uncu maddesinin başlığı ve birinci fıkrasının 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki 3 numaralı bent eklenmiştir.

"Sigorta primi, teberru ve diğer indirimler "

"2. Genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idareleri ve belediyelere, köylere ve kamu menfaatine yararlı demeklere, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ve bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımların toplamı o yıla ait beyan edilecek gelirin %5'ini aşarsa fazlası indirilmez).

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın varsa mukayyet değeri, yoksa Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde takdir komisyonunca tespit edilecek değer esas alınır.

Mükelleflerin, yılı içinde yaptıkları kendi araştırma ve geliştirme tutarını geçmemek üzere ilgili dönemde ödemeleri gereken yıllık gelir vergisinin % 20'sinin kanuni süresinde tahsilinden vazgeçilerek, bu orana isabet eden vergi üç yıl süre ile faizsiz olarak ertelenebilir. Ertelenen bu vergi üç yıl içinde gelir vergisinin ödenme taksitleri ile birlikte eşit taksitler halinde ödenir.

Bu uygulamanın esas ve usulleri Maliye Bakanlığınca tayin ve tespit olunur.

3. Mesleki faaliyetlerini icra etmek üzere kendi işini kuran özürülülerin gelir vergisi matrahına esas kazançlarına, bu Kanununun 31 inci maddesinin 2 numaralı bendinde yer alan esaslara göre hesaplanan yıllık indirim uygulanır. Bu indirim, bakmakla yükümlü olduğu özürülü kişi bulunan serbest meslek erbabı ve ücret geliri elde edenler için de uygulanır. İndirim, hizmet erbabının tevkifat matrahına uygulanır."

MADDE 47 - 193 sayılı Kanununun 92 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bir takvim yılına ait beyanname:

1- Gelirin sadece gayrimenkul sermaye iradından ibaret olması halinde izleyen yılın Ocak ayı içinde,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2- Gelirin sadece basit usulde tespit edilen ticari kazançlardan ibaret olması halinde izleyen yılın Şubat ayı içinde,

3- Diğer hallerde izleyen yılın Mart ayı içinde,

Tam mükellefiyette vergiyi tarha yetkili vergi dairesine, dar mükellefiyette Türkiye'de vergi muhatabı mevcutsa onun Türkiye'de oturduğu yerin, Türkiye'de vergi muhatabı yoksa işyerinin (işyeri birden fazla ise bu işyerlerinden herhangi birisinin) bulunduğu yer vergi dairesine verilir veya taahhütlü olarak posta ile gönderilir."

MADDE 48 - 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı bende aşağıdaki (c) alt bendi eklenmiş, 7 numaralı bendinin (c) alt bendi ve 10 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 7, 8, 9 ve 14 numaralı bentlerinin parantez içi hükümleri ise "(Kanunla kurulan dernek ve vakıflar ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar ile tam mükellef kurumlara ödenenler dahil);" olarak değiştirilmiştir.

"6.b) i) Kurumlar vergisinden istisna kazançlara isabet eden kısım düşüldükten sonra, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 1, 2 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı kar paylarından (karın sermayeye ilavesi kar dağıtımı sayılmaz) (kurumlar ile gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve muaf olanlara ödenenler dahil),

- 1) Halka açık anonim şirketlerde,
- 2) Diğerlerinde,

ii) Dağıtılın dağıtılmasın kurumlar vergisine tabi kurumların, Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 1 numaralı bendi dışında kalan kurumlar vergisinden müstesna kazanç ve iratlarından,

iii) Dağıtılın dağıtılmasın Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 4 numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratlarından indirim ve istisnalar düşüldükten sonra kalan kısmından,

Bu alt bendin (i) ve (ii) alt bentleri uyarınca yapılan tevkifat, beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisine mahsup edilemez.

c) Vakıflar ve demeklerin (kanunla kurulan dernek ve vakıflar ile sendikalar, meslek odaları ve bunların üst kuruluşları, borsalar ve siyasi partiler hariç), iktisadi işletmelerinden elde edilenler dışında kalan ve tevkifata tabi tutulmamış olan her türlü gelirlerinden (dernek ve vakıflara kuruluşları sırasında tahsis edilen sermaye, üyelerine emeklilik aylık ve ikramiyesi vermek üzere çalışan vakıfların aйдat gelirleri hariç, sıfır oranda tevkifata tabi tutulmuş gelirleri ile bağış ve yardımlar dahil);

i) Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu menfaatlerine yararlı sayılan demekler için (Bu bent gereğince yapılan tevkifat binde birden fazla olamaz),

ii) Diğer vakıf ve demekler için (Bu bent gereğince yapılan tevkifat yüzde birden fazla olamaz),"

"c) Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlere sağlanan gelirlerden,"

"10. a) Baş bayiler hariç olmak üzere Milli Piyango İdaresince çıkarılan biletleri satanlar ile diğer kişilerce çıkartılan bu nitelikteki biletleri satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye satanlara bu faaliyetleriyle ilgili olarak yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden."

Madde 49- 193 sayılı Kanununun 101 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Dar mükellefiyete tabi mükelleflerden yıllık beyanname vermeye mecbur olmayanlar:

1. Gayrimenkullerin elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlarını gayrimenkulün bulunduğu,

2. Menkul malların ve hakların elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlarını mal ve hakların Türkiye'de elden çıkarıldığı,

3. Ticari veya zirai bir işletmenin faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi karşılığında elde ettikleri diğer kazanç ve iratlarını işletmenin bulunduğu,

4. Anzi olarak ticari işlemlerin yapılmasından veya bu nitelikteki işlemlere tavassuttan elde edilen diğer kazanç ve iratlarla, arzi olarak serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla elde edilen kazançlar ve dar mükellefiyete tabi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arzi olarak yapmalarından elde ettikleri diğer kazanç ve iratlar, faaliyetin yapıldığı veya yolcu veya yükün taşıta alındığı,

5. Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin terk ettikleri işleriyle ilgili olarak sonradan elde ettikleri diğer kazanç ve iratlar (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dahil) ticari, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç girilmemesi veya ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde ettikleri diğer kazanç ve iratları, vergisi tevkif suretiyle alınmamış menkul sermaye iratlarını ve diğer her türlü kazanç ve irada ilişkin ödemenin Türkiye'de yapıldığı,

6. Diğer hallerde Maliye Bakanlığınca belirlenen,

yerin vergi dairesine münferit beyanname ile bildirmeye mecburdurlar."

MADDE 50 - 193 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gelli vergisine tabi gelirler;

2.000.000.000 liraya kadar	% 15
5.000.000.000 liranın 2.000.000.000 lirası için 300.000.000 lira, fazlası	% 20
10.000.000.000 liranın 5.000.000.000 lirası için 900.000.000 lira, fazlası	% 25
25.000.000.000 liranın 10.000.000.000 lirası için 2.150.000.000 lira, fazlası	% 30
50.000.000.000 liranın 25.000.000.000 lirası için 6.650.000.000 lira, fazlası	% 35
50.000.000.000 liradan fazlasının 50.000.000.000 lirası için 15.400.000.000 lira, fazlası	% 40

oranında vergilendirilir."

MADDE 51 - 193 sayılı Kanununun 117 nci maddesinin başlığı ve birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yıllık beyana tabi gelirler üzerinden tahakkuk eden vergilerde ödeme

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- 1- Ocak ayı içerisinde verilmesi gereken beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi Ocak, Nisan, Temmuz aylarında;
  - 2- Şubat ayı içerisinde verilmesi gereken beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi Şubat, Mayıs, Ağustos aylarında;
  - 3- Mart ayı içerisinde verilmesi gereken beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi Mart, Haziran, Eylül aylarında;
- Olmak üzere üç eşit taksitte ödenir."

MADDE 52 - 193 sayılı Kanunun mükerrer 120 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Geçici vergi

Mükerrer Madde 120 - Ticari kazanç sahipleri (basit usulde vergilendirilenler hariç) ile serbest meslek erbabı cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, bu Kanununun ticari veya mesleki kazancın tespitine ilişkin hükümlerine göre (Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri de dikkate alınarak) belirlenen ilgili hesap döneminin üçer aylık kazançları (42 nci madde kapsamına giren kazançlar ile noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) üzerinden, 103 üncü maddede yer alan tarifenin ilk gelir dilimine uygulanan oranda geçici vergi öderler. Geçici vergi matrahının hesaplanmasında dönem sonu mal mevcutları, kayıtlar üzerinden tespit edilebilir.

Hesaplanan geçici vergi, üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın 15 inci günü akşamına kadar bağlı olunan vergi dairesine beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir. Aynı dönem içinde tevkif edilmiş bulunan gelir vergisi (42 nci maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç) hesaplanan geçici vergiden mahsup edilir.

Yapılan incelemeler sonucunda, geçmiş dönemlere ait geçici verginin % 10'u aşan tutarda eksik beyan edildiğinin tespiti halinde, eksik beyan edilen bu kısım için re'sen veya ikmalen geçici vergi tarh edilir. Mahsup süresi geçtikten sonra, kesinleşen geçici vergiler terkin edilir, ancak gecikme faizi ve ceza tahsil edilir.

Bir önceki takvim yılında üçer aylık dönemler halinde tahakkuk ettirilerek tahsil edilen geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar, mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı, o yılın sonuna kadar yazılı olarak talep edilmesi halinde mükellefe red ve iade edilir.

İşin bırakılması halinde, işin bırakıldığı dönemi izleyen dönemlerde geçici vergi ödenmez.

Geçici vergi uygulamasına ilişkin usuller Maliye Bakanlığı'nca tespit edilir."

MADDE 53 - 193 sayılı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Bu Kanunun mükerrer 111 inci maddesinde yer alan maktu had ve tutarlar, 1/1/1998 tarihi itibarıyla geçerli olan had ve tutarlarına yükseltilmiştir.

2. Bu Kanunun 21, 23/8, Ek:2, 47 ve 48 inci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarlar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve tutarların yüzde 5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu surette tespit edilen had ve tutarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

3. Bu Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifесinin gelir dilim tutarları hakkında, bu maddenin 2 numaralı fıkrası uygulanır. Vergi tarifесinin gelir dilimlerine karşılık gelen kanuni vergi oranlarını, her bir dilim için ayrı ayrı veya topluca 5 puana kadar indirmeye veya kanuni hadlerine kadar yükseltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir."

MADDE 54 - 193 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"**Geçici Madde 44** - Götürü usule tabi ticaret erbabından Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik 47 ve 48 inci maddelerinde sayılan basit usule tabi olmanın genel ve özel şartlarını 31/12/1998 tarihi itibarıyla taşıyanlar 1/1/1999 tarihinden itibaren basit usule tabi olurlar.

Basit usule tabi mükelleflerin 2000 yılı sonuna kadar, ilgili vergilendirme dönemleri için beyan edecekleri safi kazanç tutarlarının, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 46 ncı maddesine göre intibak ettirildikleri derecelerin buldukları yöreler itibarıyla belirlenen ve 1998 yılında uygulanacak olan götürü safi kazanç tutarlarının 1999 ve 2000 yıllarında yeniden değerlendirme oranında artırılan tutarlarını aşması halinde; beyan edilen tutarlar yerine bu tutarlar vergilemeye esas alınır. Bu uygulamada, takvim yılı içinde işe başlayan veya işi bırakan mükelleflerin götürü safi kazancı, işe başlanılan ay hariç tutulmak ve işin bırakıldığı ay tam sayılmak suretiyle hesaplanan tutardır. Bu süre içinde 48 inci maddede yazılı hadler aranmaz. 31/12/2000 tarihinde basit usule tabi olmanın şartlarını topluca taşıyanların kazançları, şartları taşıdıkları sürece takip eden yıllarda da basit usule göre tespit edilir.

Yapılan denetimlerde, bir takvim yılı içinde iki defa belge almadığı veya vermediği tespit edilen mükellefler intibak ettirildikleri derecenin bir üstünden, birinci dereceden vergilendirilenler ise intibak ettirilen derecelere ait safi kazanç tutarları % 50 oranında artırılmak suretiyle bulunan tutar üzerinden vergilendirilirler."

"**Geçici Madde 45-** Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 53 üncü maddesi hükmü gereğince götürü gider veya gerçek kazanç usulüne göre vergilendirilen zirai kazanç mükellefleri, 31/12/1997 tarihi itibarıyla bu Kanunun 54 üncü maddesinde yazılı ölçüleri aşmamaları halinde, 01/01/1998 tarihinden itibaren zirai mahsülleri ve hizmetlerinin satış bedeli üzerinden yapılan tevkifat suretiyle vergilendirilirler."

"**Geçici Madde 46** – Diğer kazanç ve irat tutarının hesaplanmasında; bu Kanunun yürürlük tarihinden önce iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılması halinde bunların maliyet bedeli olarak, 1998 yılı genel beyan döneminde beyan edilecek emlak vergisi değeri esas alınır. 1/1/1999 tarihinden önce iktisap edilen ve menkul kıymetler borsasında işlem gören hisse senetlerinin bu tarihten sonra elden çıkarılması halinde bunların maliyet bedeli olarak, 1998 yılının son işlem gününde borsada oluşan ortalama fiyatı; 1/1/1999 tarihinden önce iktisap edilen menkul kıymet yatırım fonlarının katılma belgelerinin elden çıkarılmasında 1998 yılının son günündeki değeri esas alınabilir. Bu maddeye göre maliyet bedeli kabul edilen tutarlar, endekslenmiş maliyet bedeli kabul edilir ve iktisap tarihinden; gayrimenkullerde emlak vergisi beyanname verme süresi sonuna, hisse senetlerinde 1998 yılı sonuna kadar olan süre için yeniden endeksleme yapılmaz."

"**Geçici Madde 47** – Bu Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla sahip olunan ve mevcudiyeti Devlet tarafından veya Devlet güvencesinde tutulan kayıt ve siciller ve diğer kanaat getirici vesikalarda ispat edilen kıymetlerden karşılanan mal edinimleri ve harcamalar nedeniyle bu Kanunun 82 nci maddesinin 2 numaralı fıkrasına göre tarhiyat yapılamaz.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu maddede geçen kanaat getirici vesika tabiri; banka, banker, aracı kurumlar ve benzeri mali kurumlar, posta idaresi, noterler ile tapu, trafik gibi kamu kurum ve kuruluşlarının kayıt ve belgeleri ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ikinci kitap üçüncü kısmında yer alan belgeleri ifade eder.

Mükelleflerin bu kayıtlarda yer almayan veya yukarıda sayılan vesikalarla kanıtlanamayan nakit para, mevduat sertifikası, döviz ve benzeri kıymetlerini, bu Kanunun yayımı tarihini izleyen ikinci ayın son iş gününde bankalar ve ilgili mevzuatı uyarınca mevduat kabul eden diğer kuruluşlarda asgari bir gün süreyle bulundurmaları şartıyla, bu kıymetlerden karşılanan mal edinimi ve harcamaları hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır. Söz konusu kuruluşlar mükelleflerin bu konudaki taleplerini yerine getirmeye mecburdurlar.

Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

"Geçici Madde 48 - Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kolektif ve adi komandit şirketler dahil), işletmelerinde mevcut olduğu halde kayıtlarında yer almayan emtia, makina, teçhizat ve demirbaşlarını kendilerince veya bağlı oldukları meslek kuruluşunca tespit edilecek rayiç bedel ile bu Kanunun yayımını izleyen üçüncü ayın son iş gününe kadar bir envanter listesi ile vergi dairelerine bildirmek suretiyle defterlerine kaydedebilirler. Bu suretle beyan edilen kıymetlerin satılması halinde satış bedeli bunların deftere kaydedilen bedelinden düşük olamaz. Bildirime dahil edilen varlıklar için amortisman ayrılmaz.

Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu madde hükümleri uyarınca aktiflerine kaydettikleri emtia için ayrı; makina, teçhizat ve demirbaşlar için ayrı özel karşılık hesabı açarlar. Emtia için ayrılan karşılık, ortaklara dağıtılması veya işletmenin tasfiye edilmesi halinde sermayenin unsuru sayılır ve vergilendirilmez. Makina, teçhizat ve demirbaşlar envantere kaydedilir ve ayrılan karşılık birikmiş amortisman adolunur. İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ise söz konusu emtiayı defterlerinin gider kısmına satın alınan mal olarak kaydederler. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

"Geçici Madde 49 - Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kolektif ve adi komandit şirketler dahil), kayıtlarında yer aldığı halde işletmelerinde mevcut olmayan mallarını, bu Kanunun yayımlandığı tarihi takip eden ikinci ayın sonuna kadar, aynı neviden mallara ilişkin cari yıl kayıtlarına göre tespit edilen gayri safi kar oranını dikkate alarak faturalamak ve her türlü vergisel yükümlülüklerini yerine getirmek suretiyle kayıt ve beyanlarına intikal ettirebilirler. Gayri safi kar oranının cari yıl kayıtlarına göre tespit edilemediği hallerde mükellefin bağlı olduğu meslek odalarının belirleyeceği oranlar esas alınır. Bu madde hükmünün uygulanmasına ilişkin olarak geçmişe yönelik ceza ve faiz uygulanmaz. Yılı içerisinde ödenmesi gereken vergilerin, ödeme sürelerinde değişiklik yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir."

"Geçici Madde 50 - 1/1/1999 tarihinden önce Yatırım Teşvik Belgesine bağlanan yatırım harcamalarına, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişiklik yapılmadan önceki Ek 1 ve Ek 4 üncü maddeleri ile Ek 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası hükümleri ve Kurumlar Vergisi Kanununun bu Kanunla kaldırılan mükerrer 8 inci maddesi hükmü; 1/1/1999 tarihinden sonra Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış olan yatırım harcamalarına ise sözkonusu maddelerin bu Kanunla değişik hükümleri uygulanır."

"Geçici Madde 51 - Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince 31/12/1997 tarihinden sonra başlayan ilk hesap döneminin birinci üç aylık dönemi için geçici vergi beyannamesi verilmez. Bu dönemin geçici vergisi, ikinci üç aylık dönemin geçici vergisi ile birlikte beyan edilir ve tahakkuk eden vergi; gelir vergisi mükelleflerince beyanname verme süresi içinde, kurumlar vergisi mükelleflerince biri beyanname verme süresi içinde diğeri izleyen ayda olmak üzere iki eşit taksitte ödenir. 1997 yılına ilişkin olarak verilen yıllık gelir

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

veya kurumlar vergisi beyannameleri üzerinden tahakkuk ettirilen geçici verginin, bu Kanunun yayımı tarihine kadar ödenmemiş olan taksitleri terkin edilir. Ödenen taksitler, geçici vergi beyannameleri üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir.

Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilmiş gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri 1998 yılı içinde sona erecek özel hesap döneminin sonuna kadar bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlere göre geçici vergi ödemeye devam ederler."

"Geçici Madde 52 - 1998 takvim yılına ait gelirler;

1.000.000.000 liraya kadar	% 20
2.000.000.000 liranın 1.000.000.000 lirası için 200.000.000 lira, fazlası	% 25-
4.000.000.000 liranın 2.000.000.000 lirası için 450.000.000 lira, fazlası	% 30
8.000.000.000 liranın 4.000.000.000 lirası için 1.050.000.000 lira, fazlası	% 35
16.000.000.000 liranın 8.000.000.000 lirası için 2.450.000.000 lira, fazlası	% 40
16.000.000.000 liradan fazlasının 16.000.000.000 lirası için 5.650.000.000 lira, fazlası	% 45

oranında vergilendirilir."

"Geçici Madde 53- Bu Kanunun yayımından önce ihraç edilen her nevi tahvil ve Hazine bonusu ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirlerden yapılan gelir vergisi tevkifatı sırasında, Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 5 numaralı bendi hükmü uygulanır."

"Geçici Madde 54- 1998 yılı gelirleri için, bu Kanunun 45 inci maddesiyle değiştirilen 193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinin (b), (c) ve (d) alt bentlerinde yer alan hadler yerine, 2.500.000.000 lira esas alınır."

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 55 – 3/6/1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"6. Genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere, Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınan vakıflara, kamu menfaatlerine yararlı sayılan derneklere ve bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımların toplamının o yıla ait kurum kazancının % 5'ine kadar olan kısmı.

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın maliyet bedeli veya mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde takdir komisyonlarınca tespit edilecek değeri esas alınır.

Mükelleflerin, yılı içinde yaptıkları kendi araştırma ve geliştirme tutarını geçmemek üzere ilgili dönemde ödemeleri gereken yıllık kurumlar vergisinin % 20'sinin kanunî süresinde tahsilinden vazgeçilerek, bu orana isabet eden vergi üç yıl süre ile faizsiz olarak ertelenebilir. Ertelenen bu vergi üç yıl içinde kurumlar vergisinin ödenme taksitleri ile birlikte eşit taksitler halinde ödenir.

Bu uygulamanın esas ve usulleri Maliye Bakanlığı'nca tayin ve tespit olunur."

MADDE 56– 5422 sayılı Kanunun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"Madde 22 - Dar mükellefiyete giren yabancı kurumların vergiye tabi kazancının Gelir Vergisi Kanununun 80 inci maddesinde yazılı diğer kazanç ve iratlardan (telif, imtiyaz, ihtira, işletme, ticaret unvanı, alameti farika ve benzeri gayri maddi hakların satışı, devir ve temlik karşılığında alınan bedeller hariç) ibaret bulunması halinde, yabancı kurum veya Türkiye'de namına hareket eden kimse bu gibi kazançları iktisap tarihinden itibaren 15 gün içinde anılan Kanunun 101 inci maddesinde belirtilen vergi dairelerine beyanname ile bildirmeye mecburdur."

MADDE 57- 5422 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin başlığı ile birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kurumlar vergisi ve geçici vergi oranı

Kurumlar vergisi, bu Kanuna göre tespit olunan kurum kazancından % 30 oranında alınır.

Kurumlar vergisi mükellefleri, cari vergilendirme döneminin kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 120 nci maddesinde belirtilen esaslara göre üçer aylık kazançları üzerinden % 25 oranında geçici vergi öderler."

MADDE 58- 5422 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Geçici Madde 27- Bu Kanunun yayımı tarihinden önce mükellefiyetini iş ortaklığı olarak tesis ettirmiş olan kurumlar, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içerisinde vergi dairesine başvurarak Kurumlar Vergisi Kanununun bu Kanunla değiştirilen mükerrer 6 nci maddesindeki ihtiyarlık hakkından yararlanabilirler. Bu hükmün uygulamasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

BEŞİNCİ BÖLÜM

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 59 - 25/10/1984 tarihi ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 3174 sayılı Kanunla değişik İkinci Kısım İkinci Bölüm başlığı ile 13 üncü madde başlığı "Araçlar, Petrol Aramaları ve Teşvik Belgeji Yatırımlarda İstisna" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (d) bendi eklenmiştir.

"d) Yatırım Teşvik Belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki makina ve teçhizat teslimleri (Şu kadar ki, yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde, zamanında alınmayan vergi alıcıdan, vergi ziyai cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir. Zamanında alınmayan vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarihini veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar)."

MADDE 60 - 3065 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin 4 numaralı fıkrasının (g) bendine, "Külçe altın, ..." ibaresinden sonra gelmek üzere "...külçe gümüş, ..." ibaresi ile fıkranın sonuna aşağıdaki (k) bendi eklenmiştir.

"k) Organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin kurulması amacıyla oluşturulan iktisadi işletmelerin arsa ve işyeri teslimleri."

MADDE 61 - 3065 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin 3297 sayılı Kanunla değişik 2 numaralı fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Şu kadar ki 28 inci madde uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından vergi nispeti indirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olup yılı içerisinde indirilemeyen ve tutarı Bakanlar

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kurulunca tespit edilecek sınırı aşan vergi iade olunur. Maliye Bakanlığı bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye yetkilidir."

MADDE 62 - 3065 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"Geçici Madde 13 - Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici 48 inci madde uyarınca beyan edilen makina, teçhizat ve demirbaşların bedeli üzerinden %10 oranı, genel ve yükseltilmiş orana tabi emtianın bedeli üzerinden %10 oranı, diğer emtianın bedeli üzerinden bu emtianın tabi olduğu oranların yarısı esas alınarak katma değer vergisi hesaplanır ve ayrı bir beyanname ile sorumlu sıfatıyla beyan edilerek ödenir. Makina, teçhizat ve demirbaşlar üzerinden ödenen bu vergi hesaplanan katma değer vergisinden indirilemez. Emtia üzerinden ödenen vergi genel esaslara göre indirilir. Bu emtia, makina, teçhizat ve demirbaşlar için Katma Değer Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin 2 numaralı fıkrası hükmü uygulanmaz."

"Geçici Madde 14 - Bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar alınan yatırım teşvik belgelerinde yer alan yatırım mallarından, makina ve teçhizat niteliği taşımayanlar için Katma Değer Vergisi Kanununun bu Kanunla kaldırılan 49 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanır."

"Geçici Madde 15 - Bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce bina inşaat ruhsatı alınmış olan inşaatlara ilişkin olarak;

- a) Konut yapı kooperatiflerine yapılan inşaat taahhüt işleri,
- b) Sadece 150 m²'yi aşmayan konutlara münhasır olmak üzere kanunla kurulmuş sosyal güvenlik kuruluşları ve belediyelere yapılan inşaat taahhüt işleri,

Katma değer vergisinden müstesnadır."

"Geçici Madde 16 - Katma Değer Vergisi Kanununun 28 inci maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından vergi nispeti indirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olup bu Kanunun yayımını izleyen ayın sonuna kadar indirilemeyen vergi tutarı gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınabilir. Gider olarak yazılan bu vergi tutarı indirim konusu yapılamaz. Temel gıda maddeleri ile ilgili olanlar hariç olmak üzere gider yazılmayan vergi tutarı iade edilmez."

ALTINCI BÖLÜM

**GİDER VERGİLERİ KANUNU
İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER**

MADDE 63 - 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 29 uncu maddesine aşağıdaki (r) bendi eklenmiştir.

"r) Kooperatifler aracılığı ile Başbakanlık Toplu Konut İdaresi ve bankalar tarafından açılan konut kredileri dolayısıyla lehe alınan paralar."

MADDE 64 - 6802 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bakanlar Kurulu, bu maddede belirtilen vergi oranını bankalar arası mevduat muameleleri, bankalar ile 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan aracı kurumlar arasındaki borsa para piyasası muameleleri ve diğer banka ve sigorta muameleleri için ayrı ayrı veya birlikte %1'e kadar indirmeye ve yukarıdaki oranı aşmayacak şekilde yeniden tespit etmeye yetkilidir."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

YEDİNCİ BÖLÜM

EMLAK VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 65 – 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 8- Bina vergisinin oranı binde 2 dir. Meskenlerde bu oran binde 1 olarak uygulanır. Bakanlar Kurulu bu oranları, yarısına kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir.

Bakanlar Kurulu, Türkiye sınırları içinde tek meskeni olup bu meskenlerinde bizzat oturanlardan, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıklardan ibaret bulunanların veya bunlardan kendileri üzerine kayıtlı meskeni olmayanların anılan kurumlardan aylık almayan ve herhangi bir geliri de bulunmayan eşlerinin aynı nitelikteki meskenlerine ait vergi oranlarını sifıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin bizzat oturmaları şartıyla tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Yeni inşa edilen bina veya binaların vergisi, arsasının (veya arsa payının) vergisinden az olamaz."

MADDE 66 - 1319 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Genel beyan dönemini veya vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda, bu Kanunun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre tespit edilen matrah üzerinden hesaplanan bina vergisi, her takvim yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılır."

MADDE 67 - 1319 sayılı Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 18- Arazi vergisinin oranı binde 1'dir. Arsalarda bu oran binde 3 olarak uygulanır. Bakanlar Kurulu bu oranları, yarısına kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir."

MADDE 68 - 1319 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Genel beyan dönemini veya vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda, bu Kanunun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre tespit edilen matrah üzerinden hesaplanan arazi vergisi, her takvim yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılır."

MADDE 69 - 1319 sayılı Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

"Genel beyan dönemini veya vergi değerini tadil eden sebeplerin mevcudiyeti halinde, mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda emlak vergisi matrahı, her yıl, bir önceki yıl matrahının Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle bulunur. Ek süreye rağmen beyanname verilmemesi halinde, 32 nci maddeye göre belirlenen matrahlar hakkında da, ilgili bulunduğu yılı takip eden yıllarda aynı işlem yapılır. Bu fıkranın uygulanması ile ilgili usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

MADDE 70 - 1319 sayılı Kanununun 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

değiştirilmiştir.

"Madde 32 – Ek süreye rağmen beyanname verilmez ise vergi, Vergi Usul Kanununun 72 nci maddesine göre kurulan takdir komisyonu marifetiyle takdir edilen rayç değer üzerinden re'sen tarh edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı'nca İçişleri Bakanlığının görüşü de alınarak hazırlanacak yönetmelikle belirlenir."

SEKİZİNCİ BÖLÜM

VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 71 – 8/6/1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Veraset tarihiyle veya sair suretle ivazsız bir tarzda mal iktisap edenler, iktisap ettikleri malları, Spor-Toto Teşkilatı ile yarışma ve çekilişi düzenleyen gerçek ve tüzel kişiler ikramiye kazananların ikramiyelerinden kesilen vergileri, bir beyanname ile bildirmeye mecburdurlar.

Şu kadar ki, bu Kanunun 3 üncü maddesinde yazılı şahıslar ile 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde yazılı şahıslar, bu bentte yazılı iktisapları, 16 ncı maddesinin son fıkrasına göre kazandıkları ikramiyeler üzerinden vergi tevkifatı yapılanlar ise bu ikramiyeleri için beyanname vermezler."

MADDE 72 – 7338 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"3. Gerçek veya tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişler ile futbol müsabakalarına ait müşterek bahislerde, yarışma ve çekiliş ile müsabakaların yapıldığı günü takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar"

MADDE 73 – 7338 sayılı Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 16 - Veraset ve intikal vergisi aşağıda yazılı oranlar üzerinden alınır.

<u>Matrah</u>	<u>Veraset yoluyla intikallerde vergi oranı (yüzde)</u>	<u>İvazsız intikallerde vergi oranı (yüzde)</u>
İlk 10.000.000.000 lira için	1	10
Sonra gelen 20.000.000.000 lira için	3	15
Sonra gelen 40.000.000.000 lira için	5	20
Sonra gelen 80.000.000.000 lira için	7	25
Matrahın 150.000.000.000 lirayı aşan bölümü için	10	30

Vergi tarifesinin matrah dilim tutarları, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan dilim tutarlarının yüzde 5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu suretle tespit edilen tutarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Futbol müsabakalarına ait müşterek bahislerle gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerde oran % 20 olarak uygulanır. İkramiyenin aynı olarak ödenmesi halinde, fatura değeri esas alınır."

MADDE 74 - 7338 sayılı Kanununun 17 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Tasdikname ibraz etmeyen hak sahiplerinin istihkaklarından, veraset yoluyla intikallerde yüzde 5, ivazsız intikallerde yüzde 15 oranında vergi karşılığı olarak tevkifat yaptıktan sonra, bakiyesini verebilirler. Tevkifatı yapanlar, tevkif ettikleri parayı en geç bir hafta içinde buldukları yerin mal sandığına yatırmaya ve keyfiyeti bağlı buldukları vergi dairesine yazı ile bildirmeye mecburdurlar.

Tevkifat yapmadan para ve senet verenlerle tevkif ettikleri parayı yukarıda belirtilen süre içinde mal sandığına yatırmayanlardan (hakimler hariç), tevkif etmeye ve yatırmaya mecbur oldukları paralar Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir. Tevkifatı yapan ilgili kuruluşların, bu görevleri süresinde yerine getirmeyen sorumlularından, tevkif etmeye ve yatırmaya mecbur oldukları paraların %10'u oranında ayrıca ceza tahsil olunur."

MADDE 75 - 7338 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Veraset ve intikal vergisi biri tahakkukundan itibaren bir ay içinde, diğerleri ise tahakkukunu takip eden altıncı, onikinci ve onsekizinci aylarda olmak üzere dört eşit taksitte (gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazananlara ödenecek ikramiyeler ile Spor Toto Teşkilatınca futbol müsabakalarına ait müşterek bahisler dolayısıyla dağıtılacak ikramiyelerden kesilen vergiler beyanname verme süresi içinde) ödenir."

DOKUZUNCU BÖLÜM

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 76 - 18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri kaldırılmış, maddeye beşinci fıkradan önce gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(I), (II), (III) ve (IV) sayılı tarifelerde yazılı taşıtlar için vergi, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesine ödenir."

ONUNCU BÖLÜM

DAMGA VERGİSİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 77 - 17/1/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

"Şu kadar ki her bir kağıt için hesaplanacak vergi tutarı (1) sayılı tabloda yer alan sınırlamalar saklı kalmak üzere 200 milyar lirayı aşamaz. Bir önceki yılda uygulanan bu azami tutar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılır."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ONBİRİNCİ BÖLÜM

HARÇLAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 78 - 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı "Tapu ve Kadastro İşlemlerinden Alınacak Harçlar" başlıklı (4) sayılı tarifenin I numaralı bölümünün 13 üncü fıkrasının (a) bendindeki binde 36 ve binde 18 oranları sırasıyla binde 10 ve binde 5, 20 nci fıkrasının (a), (c) , (d) , (e) ve (f) bentlerindeki binde 48 oranı binde 10 olarak değiştirilmiştir.

ONİKİNCİ BÖLÜM

BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 79 - 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa aşağıdaki mükerrer 83 üncü madde eklenmiştir.

"Esnaf muafılığı belgesi harcı

Mükerrer Madde 83- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinde yazılı şartları taşıyan ve anılan madde gereğince belge almak mecburiyetinde bulunan küçük esnaf ve sanat erbabının faaliyette bulunduğu yer belediyesince verilecek "Esnaf Muafılığı Belgesi" ile bunların her yıl yenilenmeleri esnaf muafılığı belgesi harcına tabidir."

MADDE 80 - 2464 sayılı Kanunun 84 üncü maddesine aşağıdaki 6 numaralı bent eklenmiştir.

"6. Esnaf muafılığı belgesi harcı: 6.000.000 12.000.000"

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEĞİŞTİRİLEN İBARELER

MADDE 81 - A) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

1- 30 uncu maddesinin 7 numaralı bendinin ikinci paragrafında yer alan "...yapıldığı dönemde elde edilmiş ve vergisi ödenmemiş kazanç olarak dönem..." ibaresi "...mevcudiyetinin tespit edildiği dönemden bir önceki dönemde elde edilmiş ve vergisi ödenmemiş kazanç olarak ilgili dönem...",

2- 72 nci maddesinin ikinci fıkrasının başında yer alan "Arsalara ait asgari ölçüde birim..." ibaresi, "Arsa,arazi ve binalara ait...",

3- 173 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinde yer alan "... muaf olan esnaf ve çiftçiler;" ibaresi "... muaf olan esnaf ve gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler;" , 2 numaralı bendinde yer alan "...ile götürü gider usulüne tabi olan çiftçiler" ibaresi "...ile gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler;" ,

4- 234 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "...götürü usulde vergiye tabi tüccar ve serbest meslek erbabı ile vergiden muaf esnaf..." ibaresi "...vergiden muaf esnaf..." , 235 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "... götürü usule tabi veya vergiden muaf çiftçilerden ..." ibaresi "...gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden ..." ,

5- 240 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan parantez içi hüküm "... (Kazancı basit usulde tespit edilenler dahil)..", 251 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...ticaret, sanat ve serbest meslek..." ibaresi "...serbest meslek..." ,

6- Mükerrer 298 inci maddesinin birinci fıkrasının parantez içi hükümden "imtiyazlı şirketler hariç" ibaresi, 1 numaralı bendinden "Değeri 5.000 lırayı geçmeyen iktisadi kıymetler, ...özel maliyet bedelleri..., ...sinema filmleri..." ibareleri ile 4 numaralı bendinden

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"...bina..." ibaresi çıkarılmış ve 1 numaralı bendinde yer alan "...maliyet bedellerine eklenmiş bulunan kur farkları..." ibaresi "...maliyet bedellerine eklenmiş bulunan kur farkları ve kredi faizleri..."

7- 331 inci maddesinin parantez içi hükmünde geçen "(kaçakçılık, ağır kusur ve kusur...)" ibaresi "(vergi ziyai cezası ve...)",

8- 333 üncü maddesinin üçüncü fıkrası "Bu Kanunun 359 uncu maddesinde yazılı fiillerin işlenmesi halinde bu fiiller için 359 ve 360 ıncı maddelerde öngörülen cezalar bu fiilleri işleyenler hakkında hükümlenir.",

9- Dördüncü Kitabının İkinci Kısmında yer alan Üçüncü Bölüm, İkinci Bölüm,

10- 335 inci maddesinde yer alan "kaçakçılık, ağır kusur veya kusurda..." ibaresi "vergi ziyai cezasında..."

11- 336 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "... kaçakçılık ve usulsüzlük veya ağır kusur ve usulsüzlük veyahut kusur ile usulsüzlük..." ibaresi "... vergi ziyai ve usulsüzlük..." şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan "... kaçakçılık, ağır kusur veya kusur..." ibaresi "...vergi ziyai..."

12- 337 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...kaçakçılık, ağır kusur, kusur..." ibaresi "...vergi ziyai..."

13- 363 üncü maddesinin ikinci cümlesi "Bu hareketler kaçakçılık suçu cezasını gerektiren bir fiille iştirak mahiyetinde olduğu takdirde haklarında ayrıca bu Kanunun 360 ıncı madde hükmü uygulanır.",

14- 367 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...344 üncü maddenin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı kaçakçılık suçlarını veya kaçakçılığa teşebbüs suçlarını..." ibaresi "...359 ve 360 ıncı maddelerde yazılı kaçakçılık ve iştirak suçlarını ..." olarak, dördüncü fıkrası da "359 uncu madde uyarınca uygulanan hapis cezası, vergi ziyai cezası veya usulsüzlük cezalarının ayrıca uygulanmasına engel teşkil etmez.",

15- 371 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...kaçakçılık (338, 346, 347 nci maddelerde yazılı şekilde yapılanlar dahil) ağır kusur ve kusur mahiyetindeki" ibaresi "...vergi ziyai cezasını gerektiren (360 ıncı maddede yazılı iştirak şeklinde yapılanlar dahil)" şeklinde, aynı fıkrada yer alan "... kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezaları kesilmez." ibaresi "...vergi ziyai cezası kesilmez." şeklinde, 2 numaralı bendinin parantez içi hükmü "(kaçakçılık suçu teşkil eden fiillerin işlendiğinin tespitinden önce)" şeklinde, aynı maddenin ikinci fıkrasında geçen "...kaçakçılık ve kaçakçılığa teşebbüs fiilleri işleyenler hakkında 338, 346 ve 347 nci madde hükümleri..." ibaresi "...kaçakçılık suçlarını işleyenler hakkında 360 ıncı madde hükmü..."

16- 374 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinde yer alan "Kusur, ağır kusur ve kaçakçılık cezalarından..." ibaresi "Vergi ziyai cezasında..." şeklinde, ikinci fıkrası da "Ancak 336 nci madde hükmüne göre vergi ziyai cezası ve usulsüzlüğün birleşmesi halinde kesilecek ceza, vergi ziyai cezası için belli edilen zamanaşımı süresi içinde kesilir.",

17- 73 üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan "... (Arsalara ait asgari ölçüde birim değerlerinin...)..." ibaresi "... (Arsa, arazi ve binalara ait değerlerin...)..." şeklinde;

B) 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun;

1- 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinde sayılan kaçakçılık halleriyle mükerrer 347 nci maddesinin 1 numaralı bendinde belirtilen..." ibaresi "213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesi uyarınca vergi ziyai cezası kesilmesini gerektiren haller ile 359 uncu maddesinde sayılan ...",

2- 51 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "5.000" ibaresi "500.000",

3- 51 inci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen "...kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezaları..." ibaresi "...vergi ziyai cezası..."

4- 51 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "...iki katına kadar artırmaya veya bu nisbetleri %30' una kadar indirmeye, yeniden kanuni hadlerine getirmeye ve gecikme zammı asgari miktarını 10 katına ..." ibaresi "...%10' una kadar indirmeye, bir katına kadar artırmaya ve gecikme zammı asgari miktarını 3 katına ..." şeklinde;

C) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

1- 7 nci maddesinde geçen "Sair kazanç ve iratlarda..." ibaresi "Diğer kazanç ve iratlarda..."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2- 37. nci maddesinde ve 51 inci madde başlığında ve birinci fıkranın ilk cümlesinde yer alan "... götürü..." ibaresi "...basit...",

3- 57 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan " Muafiyetten veya götürü gider usulünden gerçek usule geçen çiftçilerin ..." ibaresi "Gerçek usule geçen çiftçilerin ...",

1- 59 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...işletme hesabı veya götürü gider usulleri yerine..." ibaresi "...işletme hesabı yerine...",

5- 64 üncü maddesinin başlığında yer alan "Götürü Usul:" ibaresi "Diğer ücretler", birinci fıkrasında yer alan "...Maliye Bakanlığınca tanzim edilecek cetvellerde belirtilen iş nevelerine göre götürü olarak tespit edilir." ibaresi "...takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin yıllık brüt tutarıdır.", 1 numaralı bendinde yer alan "...götürü usulde tespit edilen ticaret, sanat ve serbest meslek erbabı..." ibaresi "...basit usulde tespit edilen ticaret erbabı...", 5 numaralı bendinde geçen "...Maliye Bakanlığınca götürü ücret usulüne alınlar." ibaresi "...Maliye Bakanlığınca bu kapsama alınlar.", diğer maddelerde geçen "götürü ücret" ibareleri "diğer ücret",

6- Mükerrer 75 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...1/3'ü..." ibaresi "...1/5'i...",

7- 88 inci maddesinde yer alan "...54 üncü maddeye göre hesaplanan gider fazlalığından doğanlar dahil, mükerrer 80 inci maddede yazılı değer artışı kazançlarından..." ibaresi "...80 inci maddede yazılı diğer kazanç ve iratlardan...",

8- 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının; 2 numaralı bendinin parantez içinde yer alan "(69 uncu maddede yazılı olanlara ve noterlere...)" ibaresi "(Noterlere...)", 13 numaralı bendinde yer alan " Götürü usule tabi olan ticaret ve serbest meslek erbabı ile esnaf muafılığından..." ibaresi "esnaf muafılığından...",

9- 101 inci maddede yer alan "...diğer kazanç ve iratlarla ilgili..." ibaresi "...bu kazanç dışındaki diğer kazanç ve iratlarla ilgili...",

10- 109 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan "2 ve 3 numaralı bentlerde yazılı kazanç ve ücret..." ibareleri "2 numaralı bentte yazılı diğer ücret...",

11- 110 uncu maddenin başlığında yer alan "...Götürü Kazanç ve Ücret..." ibaresi "...Diğer Ücret...", mükerrer 121 inci maddesinin başlığı "Vergi alacağının mahsubu",

12- 121 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...bu Kanuna göre kesilmiş veya götürü usulde tespit edilmiş olan kazanç ve ücretler dolayısıyla ödenmiş..." ibaresi "...bu Kanuna göre kesilmiş...",

13- Geçici 35 inci maddesinin 1 numaralı fıkrasında yer alan "1.1.1990-31.12.1999..." ibaresi "1.1.1990-31.12.1998...",

14- Ek 2 nci maddede yer alan "... Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı..." ibareleri "...Hazine Müsteşarlığı...",

15- 108 inci maddesinin 3 numaralı bendi "Diğer ücretlerde vergilendirme dönemi hizmetin ifa olduğu takvim yılıdır.", diğer maddelerde geçen "Bütçe Yılı" ibareleri "Takvim Yılı" şeklinde;

D) 3/6/1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun;

1- Mükerrer 6 nci maddesinde geçen "...kazancını paylaşmak amacıyla kurdukları..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve vergi dairesinden bu şekilde mükellefiyet tesis edilmesini talep ettikleri",

2- 44 üncü maddesinde geçen "...kesilmiş olan vergiler..." ibaresinden sonra gelmek üzere "(yatırım fonlarının katılma belgeleri ile yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen kar payları üzerinden fon veya ortaklık bünyesinde hesaplanan vergiler dahil)" ibareleri eklenmiş,

3- 12 nci maddesinin 7 numaralı bendinde geçen "...sair kazanç ve iratlar..." ibareleri "diğer kazanç ve iratlar",

4- 24 üncü maddenin birinci fıkrasında geçen "... sair kazanç ve iratları..." ibareleri "... diğer kazanç ve iratları...",

5- 45 inci maddenin (b) bendinde geçen "...arizi kazançlar tabirleri, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80 inci ve 82 nci maddeleri..." ibareleri "...diğer kazanç ve iratlar tabirleri Gelir Vergisi Kanununun 80 inci maddesi...",

6- "Geçici 24 üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan "...31/12/1998..." ibaresi "...31/12/2003...", ikinci fıkrasında yer alan "...% 25...", "...% 0,75...", "...% 28,75...", "% 32,5..." ibareleri sırasıyla "...% 30...", "...% 0,70...", "% 33,5...", "...% 37..." şeklinde;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

E) 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun;

1- 4008 sayılı Kanunla değişik 9 uncu maddesinin 2 numaralı fıkrasında yer alan "...kaçakçılık cezası uygulanmaz." ibaresi "...vergi ziyaı cezası uygulanır.",

2- 17 nci maddesinin 4 numaralı fıkrasının 3297 sayılı Kanunla değişik (b) bendinde yer alan "... vergiden muaf olan küçük çiftçiler ile kazançları götürü gider usulüne göre tespit edilen çiftçiler ..." ibaresi "... gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler ile aynı Kanunun 66 ncı maddesine göre vergiden muaf olan serbest meslek erbabı..." şeklinde;

F) 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun;

1- 10 uncu maddesinde yer alan "EURO 93" ibaresi "EURO",

2- 13 üncü maddesinin (c) bendinde yer alan "Motorlu taşıtlar vergisi taşıt pulu esasına göre tahsil edilen taşıtlar hariç olmak üzere noterler ..." ibaresi, "Noterler..." şeklinde;

G) 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 97 nci maddesinin (a)

fıkrasında yer alan "...müzelerin giriş ücretlerinin % 40'ı" ibaresi, "...müzelerin giriş ücretlerinin % 20'si" şeklinde;

H) 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun mükerrer 30 uncu maddesinin birinci

fıkrasının son cümlesindeki "...100 lira..." ibaresi, "...10.000 lira..." şeklinde;

I) 492 sayılı Harçlar Kanununun;

1- Mükerrer 138 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki "...100 lira..." ibaresi, "...10.000 lira...",

2- 8 sayılı tarifesinin VI - 18 numaralı maddesinin (a) bendindeki "İlk tahsil..." ibaresi "İlköğretim...", (b) bendinde yer alan "Orta tahsil..." ibaresi "Lise..." şeklinde;

J) 3100 Sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunun mükerrer 8 inci maddesinin 1 numaralı fıkrasında geçen "...mükellefler, kaçakçılığa teşebbüs etmiş sayılırlar. Bu mükellefler hakkında Vergi Usul Kanununun 360 ncı maddesinde yer alan ceza uygulanır." ibaresi "...Mükellefler adına Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesinin 8 numaralı bendinde yazılı özel usulsüzlük cezası kesilir." şeklinde;

K) 3/12/1988 tarihli ve 3505 sayılı Kanunun 3946 sayılı Kanunla değişik geçici

2 nci maddesinde yer alan "31.12.1998" tarihi "31.12.2003" şeklinde;

L) 1318 sayılı Finansman Kanununun taşıt alım vergisine ilişkin 10 uncu

maddesinde yer alan "EURO 93" ibaresi "EURO" şeklinde;

değiştirilmiştir.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİĞER HÜKÜMLER

Kaldırılan hükümler

MADDE 82 - 1) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

a) 30 uncu maddesinin 5 ve 9 numaralı bentleri, mükerrer 49, 72 nci maddesinin üçüncü fıkrası, 74 üncü maddesinin (b) fıkrası ile (c) fıkrası (ikinci paragrafı dahil), 182 nci maddesinin 4 numaralı bendi, mükerrer 185, 193 üncü maddesinin 2 numaralı bendi, mükerrer 194, mükerrer 196, 220 nci maddenin 9, 10 ve 11 numaralı bentleri ile 268 inci maddesinin ikinci cümlesi,

b) 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 ve 2 numaralı bentleri,

c) 338, 345, 346, 347, bölüm başlığı ile birlikte mükerrer 347, 348, 349,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

mükerrer 349, 350, 358 ve 361 inci maddeleri,

- d) 352 nci maddesinin I inci derece usulsüzlüklerle ilgili 4 numaralı bendi,
- e) 376 ncı maddeyi takiben 205 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle eklenen bölümde yer alan ek 2, 3, 4, 5 inci maddeleri ;

2) 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 38 inci maddesi ile aynı Kanunun 107 inci maddesine 3946 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile eklenen üç, dört ve beşinci fıkraları,

3) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

- a) 10, 11, 12, 13 ve 14 üncü maddeleri,
- b) 17 nci maddesi ile 23 üncü maddesinin 4 numaralı bendi,
- c) 50, 60 ve 69 uncu maddeleri ile 64 üncü maddesinin son fıkrası,
- d) Mükerrer 80 ve mükerrer 81 inci maddesi,
- e) 87 ve 93 üncü maddeleri,
- f) 88 inci maddesinin birinci fıkrasının ilk parantez içi hükmü,
- g) 107 nci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bent hükmü,
- h) 108 inci maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bent hükmü,
- i) 109 uncu maddesinin birinci fıkrasının 3 numaralı bent hükmü,
- k) 110 uncu maddesinin 2 numaralı fıkrası,
- l) 121 inci maddesinin 2 numaralı fıkrasının parantez içi hükmü,
- m) Mükerrer 121 inci maddesinin (A) fıkrası,
- n) 112 ve mükerrer 112 nci maddesi,
- o) Mükerrer 116 ncı maddesi,
- p) Geçici 27 nci maddesi,
- r) Mükerrer 75 inci maddesinin son fıkrası,
- s) 40 inci maddesinin 5 ve 7 numaralı bentlerinin parantez içi hükümleri,
- t) Geçici 39 uncu maddesinin 5 numaralı bendi,
- u) 67 nci maddesinin beşinci fıkrasının parantez içi hükmü,

4) 3/6/1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun;

- a) 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelen kısmı,
- b) 7 nci maddesinin 7 numaralı bendi,
- c) 8 inci maddesinin birinci fıkrasının 3 ve 6 numaralı bentleri,
- d) Mükerrer 8 inci maddesi,
- e) 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası,
- f) 20 nci maddesinin dördüncü fıkrası,
- g) Mükerrer 40 inci maddesi,
- h) Geçici 25 inci maddesi,

5) 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun;

- a) 3 üncü maddesinin (d) bendi,
- b) 10 uncu maddesinin (f) bendi,
- c) 20 nci maddesinin 3 numaralı fıkrası,
- d) 31 inci maddesi,
- e) 49 uncu maddesinin 3986 sayılı Kanunla eklenen ikinci fıkrası,
- f) 38 inci maddesi,

6) 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun; Mükerrer 8, 31,35 ve 39 uncu maddeleri ile 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası ve 20 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları,

7) 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun; 3418 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle eklenen 13 üncü maddesinin (d) bendinin ikinci paragrafının ilk cümlesinden sonra gelen kısmı ile (e) bendinin birinci paragrafı ve son paragrafı,

8) 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 13 üncü maddesi,

9) 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- a) 63 üncü maddesine 3824 sayılı Kanununun 14 üncü maddesiyle eklenen fıkralar,
b) 136 ıncı maddesi,
c) (8) sayılı tarifesinin "İl-İhracatçı ruhsatnameleri ve ithalatla ilgili belgeler" bölümü,
d) (8) sayılı tarifesinin VI - 18 numaralı maddesinin (b) bendinde yer alan (Orta ve lise kısmı ayrı ayrı olmak üzere) hükmü,
e) 8 sayılı tarifesinin VII - 1 numaralı maddesi,
yürürlükten kaldırılmıştır.

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

178 VE 190 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 83 – 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin, 34 üncü maddesinin birinci fıkrası, Ek 8 inci maddesinin ikinci fıkrası ve Ek 9 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve anılan Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (3) sayılı Cetvel ise bu Kanuna ekli (1) sayılı listede belirtildiği şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Bakanlık taşra teşkilatı, Defterdarlıklardan oluşur. Bu Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (3) sayılı Cetvelde belirtilen bölgelerde Gelirler Bölge Müdürlükleri kurulabilir. Yeni kurulacak iller ayrıldıkları ilin kapsamında olduğu Bölge Müdürlüğü merkezine bağlanır."

"Bölge Müdürlüklerinde, Gelirler Bölge Müdürünün yönetimi altında denetim, planlama ve uygulama, istihbarat ve bilgi işlem, rapor izleme ve değerlendirme faaliyetleri ile eğitim ve destek hizmetlerinin yürütülmesi için yeteri kadar Gelirler Bölge Müdür Yardımcısı görevlendirilir."

"Gelirler bölge müdürü ve yardımcısı

Ek Madde 9- Gelirler Bölge Müdürü; bölge müdür yardımcısı vasıtasıyla bölgesindeki bilgi işlem hizmetlerinin belirlenen ilkelere uygun olarak yürütülmesini, istihbarat ve istatistik bilgilerinin toplanıp değerlendirilmesini ve ilgili birimlere aktarılmasını, emrindeki vergi denetmenlerinin denetim çalışmalarının planlanmasını ve bölge müdürlüğünün eğitim hizmetlerini sağlamakla görevlidir. Gelirler Bölge Müdür Yardımcıları, Bölge Müdürlüğünün işbirliği ve koordinasyon içinde çalışması ve verilen görevlerin yerine getirilmesinde Gelirler Bölge Müdürüne yardımcı olurlar.

Gelirler Bölge Müdürleri, Gelirler Genel Müdürlüğü daire başkanları, vergi inceleme yetkisini haiz Bakanlık merkez denetim elemanlığı görevinde en az on yıl bulunmuş olanlar ile en az iki yıl vergi dairesi başkanlığı yapmış olanlar; Gelirler Bölge Müdür Yardımcıları ise vergi inceleme yetkisini haiz Bakanlık merkez denetim elemanlığı görevinde en az sekiz yıl bulunmuş olanlar ile Devlet memuriyetinde en az onbeş yıl bulunmuş olan Gelirler Genel Müdürlüğü şube müdürleri, bilgi işlem merkezi müdürleri, vergi dairesi müdürleri, vergi müdürleri, gelir müdürleri ve takdir komisyonu başkanları arasından atanırlar."

MADDE 84 – 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde ilave edilmiştir.

"Maliye hizmetleri sınıfı

Ek Madde 26 – 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinde sayılan hizmet sınıflarına ilave olarak ve anılan kanun kapsamında dikkate alınmak üzere "Maliye

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Hizmetleri Sınıfı" tesis edilmiştir. Bu sınıf, Maliye Bakanlığı merkez, taşra ve döner sermaye teşkilatı kadrolarında olup, meslekle ilgili lisans düzeyinde yükseköğrenimi bulunanlar ile meslek yüksek okullarından mezun olanlardan; bu Kanunda tanımlanan Maliye Memurluğuna sınavla alınanları, Hazine Avukatlarını, mesleğe özel yönetmelikleri uyarınca yarışma sınavı ile girenleri ve atamaları müşterek kararname ile yapılanları kapsar.

Ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin eki (I) sayılı Cetvelin Maliye Bakanlığına ait ilgili bölümlerinden çıkarılmış; ekli (3) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin eki (I) sayılı Cetvelin ilgili bölümlerine eklenmiştir.

Maliye Hizmetleri sınıfı kapsamındaki personel bu Kanun uyarınca yapılan sınıf değişikliğinden önceki hizmet sınıflarına göre; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 43 üncü maddesinin (B) bendi hükümleri ve anılan Kanuna ekli I ve II sayılı Cetvellerde belirtilen ek göstergelerden ve sözkonusu Kanunun "Zam ve Tazminatlar" başlıklı Ek Maddesi kapsamındaki zam ve tazminatlardan yararlanmaya devam ederler. Yeni ihdas edilen birinci derece İşletme Bölge Müdürü kadrosuna atananlar Genel Müdürlük Daire Başkanı için belirlenmiş olan ek gösterge ve makam tazminatı; birinci derece Gelirler Bölge Müdür Yardımcısı ve birinci derece İşletme Bölge Müdür Yardımcısı kadrolarına atananlar ise Defterdar Yardımcısı için belirlenmiş ek göstergeden yararlanırlar.

Bu Kanun Hükmünde Karamamenin 43 üncü maddesinin uzman çalıştırılmasına ilişkin hükümlerine göre Maliye Bakanlığının taşra teşkilatında Muhasebe Uzmanı çalıştırılabilir. Bunlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesi "Ortak Hükümler" bölümünün (A) bendinin 11 inci fıkrasında belirtilen bir derece yükselmesinden ve anılan Kanunda Gelir Uzmanları için belirlenmiş ek gösterge, zam ve tazminatlardan yararlanırlar. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek 26 ncı maddesi ve anılan Kanuna ekli IV sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 8 inci sırasına göre makam tazminatı ödenmesinde; 15.04.1997 tarihinden önce belirlenen sırada sayılan görevlere ilişkin denetim birimlerine girmiş bulunanlar ile daha önce bu görevlere atanmış olup sözkonusu tarihten önce emekli olanlardan en az üç yıl süreli yükseköğretim mezunu olanlar sadece eğitim seviyesi açısından dört yıl süreli yükseköğretim mezunu kabul edilir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa ekli (II) Sayılı Cetvelin "4- Başbakanlık ve Bakanlıklarda" bölümünde yer alan "Bilgi İşlem Merkezi Müdürü (Maliye Bakanlığı - Bölgede)" ibaresi "Bilgi İşlem Merkezi Müdürü (Maliye Bakanlığı) olarak değiştirilmiş ve anılan bölümden "Vergi İstihbarat Müdürü (Maliye Bakanlığı)" ibaresi çıkarılmıştır.

13.11.1996 tarih ve 4208 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinde yer alan "en geç altı ay" ibaresi "31.12.1998 tarihine kadar" şeklinde uygulanır. Anılan Kanunun uygulanması sırasında karşılaştıkları şüpheli işlemleri bildirmekle yükümlü olanlar, bu bildirimleri nedeniyle sorumlu tutulamazlar. Hizmetlerinden yararlanmak üzere Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığınca görevlendirilen konusunda uzman personele sözkonusu Kanunun 14 üncü maddesi ikinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen göstergeleri aşmamak üzere verdikleri hizmet karşılığında aynı usul ve esaslara göre ödemede bulunulabilir."

MADDE 85 - 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde ilave edilmiş ve bu Kanuna ekli (4) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek sözkonusu liste anılan Kanun Hükmünde Kararnameye (4) sayılı Cetvel olarak eklenmiştir.

"Maliye eğitim akademisi başkanlığı ve maliye memurluğu

Ek Madde 27 - Maliye Bakanlığında yardımcı hizmet birimi olarak "Maliye Eğitim Akademisi Başkanlığı" kurulmuştur. Maliye Eğitim Akademisi Başkanlığının görevleri; Bakanlık personelinin çağdaş yönetim teknikleri ve mali mevzuat konularında bilgilerini arttırmak, modern kamu yönetiminin gereklerine uygun, yenilikçi ve gelişmeye açık birer yönetici olarak yetiştirilmelerini sağlamak, hizmet içi eğitim faaliyetlerini yürütmek, kurs, panel, konferans ve seminerler düzenlemek, mali idarenin geliştirilmesi konularında

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

araştırma, inceleme ve anketler yapmak, bunları yayımlamak ve önerilerde bulunmak, kamu maliyesi ve ekonomi yönetimi alanındaki gelişmeleri, uygulamaları ve yayımları izlemek ve Bakan tarafından verilecek diğer görevleri yapmaktır. Maliye Eğitim Akademisi Başkanı müşterek karamame, Başkan Yardımcıları ise Bakan onayı ile atanırlar. Bunlar sırasıyla, Bakanlıktaki Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcıları için ilgili mevzuatında öngörülen tüm haklardan aynen yararlanırlar. Akademik kadrolarda istihdam edilecek öğretim elemanları Maliye Bakanı tarafından atanır. Bunların statüleri, aylık ve özlük haklarında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu hükümleri uygulanır. Bakanlığın görev alanına ilişkin olarak Akademinin eğitim ve öğretim programlarında yer alan dersleri vermek amacıyla öğretim elemanı kadrolarına atanacak Bakanlık personeline, Bakanlık kadrolarında en az onbeş yıl çalışmış ve bu süre içinde Genel Müdür Yardımcısı, eşiti veya daha üst düzey görevde bulunmuş olma şartları aranır. Bunlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 43 üncü maddesi (B) bendinin üçüncü paragrafı hükmü kapsamında sayılırlar. Akademide ücret karşılığı ders vermek üzere akademik kadroya bağlı olmaksızın görevlendirilen Bakanlık personeline 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa göre sınav ve haftada 20 saati geçmemek üzere okutmanlar kadar ders ücreti ödenir.

Maliye Eğitim Akademisinde uzmanlık ve denetmenlik yetiştirme programı düzenlenebilir. Bu programa alınacak Bakanlık personeli ile Bakanlık personeli olmayanların; maliye, iktisat, kamu yönetimi, işletme, hukuk, uluslararası ilişkiler, çalışma ekonomisi, iş idaresi dallarında en az dört yıl süreli öğretim veren yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca onaylanmış yerli ve yabancı yükseköğretim kurumlarının birinden mezun veya yukarıda belirtilen dallarda yüksek lisans veya doktora öğrenimi yapmış olmaları, uzmanlık ve denetmenliklerin özel yönetmeliklerinde yer alan diğer şartları taşımaları ve Bakanlık tarafından yapılacak eleme ve diğer sınavlarda başarılı olmaları şarttır. Bu şartları taşıyanlardan Bakanlık personeli olmayanlar Maliye Hizmetleri sınıfı kapsamına dahil "Memur" unvanlı kadrolara aday olarak atanırlar. Uzmanlık ve denetmenlik programına alınanların yetiştirilmeleri, çalıştırılmaları, eğitimde başarılı sayılmaları, hangi hallerde başarısız sayılacakları ile uzman ve denetmen yardımcılığı kadrolarına naklen geçirilmeleri, memuriyet ve mesleki adaylıklarının kaldırılıp kaldırılmamasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Bunların uzman veya denetmen yardımcılığına geçirilmeden önceki eğitim süreleri uzman veya denetmen yardımcılığı kadro unvanında geçmiş sayılır.

Maliye Eğitim Akademisinde eğitime tabi tutulacak personel eğitim süresince aylıklı izinli sayılır ve kadrolarına ilişkin her türlü haklardan yararlanmaya devam ederler. Bunlara geçici veya sürekli görev yolluğu ödenmez. Katıldıkları eğitimi başarıyla tamamlayanlar görmüş oldukları eğitim süresinin iki katı süre geçmeden Bakanlar Kurulu Kararı veya müşterek karamame ile yapılacak atamalar hariç olmak üzere Maliye Bakanlığı dışında bir kamu kurum veya kuruluşunda görev alamayacakları gibi naklen geçiş talebinde de bulunamazlar. Maliye Akademisinde eğitim ve öğretime tabi tutulacakların seçilme esas ve usulleri, eğitim ve öğretim programları, bu programların süresi ile bunlara ilişkin takvimin hazırlanması, eğitim ve öğretime ilişkin ölçme, değerlendirme, sınav esas ve usulleri, disiplin ve sicil işlemleri, eğitime alınanların aylıklı izinli sayılmaları ile yukarıdaki hükümlerin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar yönetmeliklerle düzenlenir.

Bakanlığın merkez, taşra ve döner sermaye teşkilatlarında Maliye Hizmetleri sınıfına dahil "Memur, Yoklama Memuru, Veznedar, İcra Memuru, Tahsildar, Çözümleyici, Programcı, Programcı Yardımcısı, Bilgisayar İşletmeni, Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni" kadrolarına atanan memurlar Maliye Memuru unvanını haizdir. Maliye Memuru olabilmek ve bu kadrolara atanabilmek için genel hükümler dışında, Bakanlık Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliğinde belirtilen meslekle ilgili yükseköğretimi bitirmiş olmak, otuz yaşından gün almamış olmak ve Bakanlık tarafından açılacak Maliye Memurluğu sınavında başarılı olmak şartları aranır. Maliye Memurluğu sınavını kazananlar, kadro imkanları ölçüsünde ve başarı sırasına göre hizmet gereği de dikkate alınarak yukarıda belirtilen kadrolara aday Maliye Memuru olarak atanırlar. Bunlar, bir yıl süreyle teorik ve uygulamalı eğitime tabi tutulurlar. Bunlara geçici veya sürekli görev yolluğu ödenmez. Bir yıllık eğitim

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

sırasında veya sonunda başarılı olamayanlar, olumlu sicil alamayanlar, hal ve hareketleri memuriyetle bağdaşmayanlar ile devamsızlıkları tespit edilenlerin Aday Maliye Memurluğu ile ilişkileri kesilir. Aday Maliye Memurlarından eğitim süresi sonunda başarılı olanlar ve olumlu sicil alanların adaylıkları kaldırılır ve buldukları kadrolara asaleten atanırlar. Bu maddede belirtilen şartları yerine getirdikten sonra aday maliye memurluğu kadrolarına naklen atanmaların eski kadroları adaylık süresince saklı tutulur ve bunların Maliye memurluğu unvanını haiz kadrolara asaleten atanmadan aday maliye memurluğu ile ilişkilerinin kesilmesi halinde, memuriyetten çıkarılmalarını gerektirir bir hali bulunmaması kaydıyla eski kadrolarına yeniden atamaları yapılır. Bu fıkra hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 86 - 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Mali hükümler

Ek Madde 28 - Maliye Bakanı;

a) Bakanlığın merkez, taşra ve döner sermaye teşkilatlarında Maliye Hizmetleri sınıfına dahil kadrolarda bulunan 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlara, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) brüt tutarının % 200 'üne kadar Maliye Hizmetleri Tazminatı olarak ek ödeme yaptırmaya ;

b) Bakanlığın merkez, taşra ve döner sermaye teşkilatları (bağlı kuruluşlar dahil) kadrolarında olup Maliye Hizmetleri sınıfı kapsamı dışında kalan diğer personele (sözleşmeli ve akademik personel dahil); en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) brüt tutarının % 100 'üne kadar Ek Tazminat olarak ödeme yaptırmaya;

Yetkilidir.

Görev yapılan birim, işin özelliği ve yoğunluğu, görev mahalli, görevin önem ve güçlüğü, personelin hizmet sınıfı, kadro unvanı, derecesi ve atanma biçimi gibi kriterlere göre yapılacak Maliye Hizmetleri ve Ek Tazminat ödemelerinin nisbetleri ve ödemeye ilişkin diğer usul ve esaslar Maliye Bakanı tarafından tespit edilir. Ayrıca, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 135 inci maddesindeki yetkiyi haiz denetim elemanları için; (a) bendinde yer alan tavan puan dikkate alınmaksızın, azami 100 puanı geçmemek suretiyle ek puan tespit etmeye ve bu ödemeleri; birim, unvan, hizmet yeri, teftiş, denetim ve inceleme mahalli, yapılan işin özelliği, personel sayısı sınırlaması ve benzeri kıstaslar çerçevesinde, gerektiğinde dönem veya gün hesabıyla ödetmek suretiyle belirlemeye ve uygulamaya Maliye Bakanı yetkilidir. Yukarıda belirtilen tazminatlara hak kazanmada ve bunların ödenmesinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun aylıklara ilişkin hükümleri uygulanır ve bu tazminatlardan damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesinti yapılmaz. Söz konusu ödemeler ilgili birimlerin bütçelerinden karşılanır. Ek ödeme öngörülen kadro unvanlarına vekalet edenlere uygulanacak tazminatların belirlenmesinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "Zam ve Tazminatlar" başlıklı Ek Maddesi uyarınca çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararında yer alan esaslar uygulanır. Bakanlık kadrolarında bulunan döner sermaye saymanlık personeline mevcut hükümler çerçevesinde döner sermayelerden her ne ad altında olursa olsun yapılacak ek ödemeler ilgisine göre Maliye Hizmetleri Tazminatı veya Ek Tazminat ödemeleri ile kıyaslanarak bunlardan sadece net tutarı yüksek olanı ödenir. Mesleğe özel yönetmelikleri uyarınca yarışma sınavı sonucu girenler ile müşterek karamame ile atanmalar hariç olmak üzere; Maliye Hizmetleri veya Ek Tazminat ödemesi öngörülen kadrolara diğer kamu kurum ve kuruluşlarından naklen atanan personel, atanma tarihlerinden itibaren bir yıl geçmeden yukarıda belirtilen tazminatlardan yararlanamaz. Maliye Hizmetleri veya Ek Tazminatı alanlardan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri çerçevesinde; haklarında görevden uzaklaştırma tedbirini uygulanan personele bu tedbirin kaldırıldığı tarihe kadar (görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılması halinde bu dönem için geriye doğru bu tazminat ödenmez.), olumsuz sicil alanlara üç ay süreyle, anılan Kanunun 125 inci maddesine göre cezalandırılan ve cezası kesinleşmiş

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

bulunanlardan; uyama cezası alanlara bir ay, kınama cezası alanlara üç ay, aylıktan kesme cezası alanlara altı ay süreyle, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası alanlara kademe ilerlemesinin durdurulması süresince bu tazminatlar ödenmez. Ayrıca; sağlık kurulu raporu üzerine verilen hastalık izinleri, kanser, verem ve akıl hastalıkları gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı yakalananların kullandıkları hastalık izinleri ve hastalıkları sebebiyle resmi yataklı tedavi kurumlarında yatarak tedavi görülen tedavi süreleri hariç olmak üzere bir takvim yılı içinde kullanılan hastalık izin süreleri toplamının 7 gün aşması halinde, aşan sürelerle isabet eden bu tazminatlar % 25 eksik ödenir."

Geçici Madde 1 - 1/1/1998 tarihinden önceki vergilendirme dönemleri için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 9 uncu maddesinin ibare değişikliğinden önceki hükmü geçerlidir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre uygulanan kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezalarından; vadesi 1/1/1998 tarihinden önce olup, bu tarih itibarıyla ödenmemiş olanlar ile 1/1/1998 tarihinden sonra kesinleştiği halde ödenmeyenlere, vade tarihinden övendikleri tarihe kadar geçen süre için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre gecikme zammı uygulanır.

Geçici Madde 2 – Bu Kanunun yayımı tarihinden önce, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki hükümlerine göre beyanda bulunan mükellefler dilerse, Emlak Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik hükümlerine göre genel beyan dönemini izleyen iki ay içinde de yeniden beyanda bulunabilirler.

Ancak, 1998 yılı genel beyan döneminde; 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun bu Kanunla değişik hükümlerine göre beyan edilecek matrah üzerinden tarh edilecek vergi, anılan Kanunun bu Kanunla değişmeden önceki hükümlerine göre hesaplanacak vergiden düşük olamaz. Düşük olması halinde fark vergi cezasız olarak idarece tarh edilir.

Geçici Madde 3 - 2982 sayılı Kanun hükümlerine göre, 31/12/1997 tarihine kadar vergi, resim ve harç istisna ve muafıklarından yararlananlardan, söz konusu Kanunun 8 inci maddesinde yazılı şartlara uymayan kişi veya kurumlardan anılan maddede göre alınması gereken vergi, resim ve harçlar alınmaz ve bunlar adına ceza kesilmez.

"Geçici Madde 4 – a) Bu Kanunun yayımlandığı tarihte, Maliye Bakanlığı merkez, taşra ve döner sermaye teşkilatlarında Genel İdare Hizmetleri sınıfına dahil "Memur, Yoklama Memuru, Veznedar, İcra Memuru, Tahsildar, Çözümleyici, Programcı, Programcı Yardımcısı, Bilgisayar İşletmeni, Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni" dışında kalan ve Maliye Hizmetleri Sınıfı kapsamına alınan kadrolarda halen çalışmakta olanlar veya bunlardan aylıksız izinli bulunanlar herhangi bir şart aranmadan ve başka bir işleme gerek kalmaksızın Maliye Hizmetleri sınıfına dahil aynı unvan ve dereceli kadrolara atanmış sayılırlar. Ancak, ilgili Kanun hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığına kadrolarıyla devredilmiş ve devredilecek saymanlık, döner sermaye veya fon saymanlarının Maliye Hizmetleri sınıfındaki "Sayman" kadrosuna atanmış sayılabilmeleri veya atanmaları için Maliye Bakanlığı Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliği uyarınca sözkonusu kadro unvanıyla ilgili sınavlarda başarılı sayılmış olmaları şarttır. Maliye Bakanlığı merkez, taşra ve döner sermaye teşkilatlarında Yardımcı Hizmetler sınıfı dışındaki kadrolarda görev yapan personelden asgari lise ve dengi okul mezunu olanlar, son üç yılda olumsuz sicil veya disiplin cezası almamış olmaları kaydıyla yaş şartı aranmaksızın Maliye Bakanlığınca belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde 31.12. 2000 tarihine kadar bir yılda ikiden fazla olmamak üzere her bir kadro unvanı için yapılacak sınavlar sonucunda başarılı olmaları halinde, Maliye Hizmetleri sınıfına dahil aynı unvanlı kadrolara atanırlar.

190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı Cetvelin Maliye Bakanlığı bölümünde yer alan Genel İdare Hizmetleri sınıfına dahil "Memur, Yoklama Memuru, Veznedar, İcra Memuru, Tahsildar, Çözümleyici, Programcı, Programcı Yardımcısı, Bilgisayar İşletmeni, Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni, Sayman" unvanlı kadrolardan bu

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kanunun yayımı tarihinden itibaren her ne suretle olursa olsun boşalan kadrolara intibak veya derece yükselmesi hariç aşıktan, kurum içinden veya diğer kurumlardan atama yapılmaz. Maliye Bakanlığına devredilecek saymanlık, döner sermaye ve fon saymanlıklarına ilişkin kanun hükümleri saklıdır.

Yukarıdaki hükümlere göre sınıfları değiştirilen personel, ihdas edilen kadroların genel hükümlere göre dağılım ve vize işlemlerinin tamamlanması beklenmeden yeni sınıf ve kadro unvanlarına ait her türlü mali, sosyal ve diğer haklardan yararlanırlar. Ayrıca, sözkonusu kadro unvan ve derecelerden bağlanmış olan emekli, adı malüllük ve vazife malüllüğü ile dul ve yetim aylıkları hakkında da bu Kanunla yapılan sınıf değişikliği başkaca bir işleme gerek kalmaksızın dikkate alınır.

b) Maliye Hizmetleri sınıfına atanmış sayılan veya atanan personele, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "Zam ve Tazminatlar" başlıklı Ek Maddesi uyarınca 19.01.1998 tarih ve 98/10548 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı çerçevesinde önceki sınıf, kadro ve dereceleri itibarıyla ödenmekte olan zam ve tazminatlar, yeni bir düzenleme yapılmaksızın mevcut esas, usul ve oranlara göre ödenmeye devam olunur. Yeni bir düzenleme yapıncaya kadar, ihdas edilen birinci derece İşletme Bölge Müdürleri Daire Başkanları için Gelirler Bölge Müdür Yardımcıları ile İşletme Bölge Müdür yardımcılara ise görev yaptıkları illerin Defterdar yardımcılara için anılan Bakanlar Kurulu Kararında tespit edilen zam ve tazminatlardan yararlanırlar.

c) Bu Kanunun yayımlandığı tarihte, Muhasebat Genel Müdürlüğü, Gelirler Genel Müdürlüğü, Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile Maliye Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı "Uzman" kadrolarında (A.P.K. Uzmanı dahil) en az üç yıldır görev yapmakta olanlar, olumsuz sicil almamış olmaları ve 178 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin 43 üncü maddesinin (b) bendinde belirtilen yönetmeliklerin meslekle ilgili şartlarını (yaş şartı hariç) taşımaları kaydıyla; bir defaya mahsus olmak üzere, çalışmakta oldukları birimler tarafından sözkonusu yönetmelik esaslarına göre Devlet Muhasebe Uzmanlığı, Devlet Gelir Uzmanlığı, Devlet Malları Uzmanlığı veya Maliye Uzmanlığı için yapılacak ilk yeterlik sınavına alınır ve başarılı olmaları halinde anılan kadrolara atanırlar.

Yürürlük

MADDE 87 – Bu Kanunun;

a) 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 34, 35, 37, 40, 52, 53, 70, 83, 84, 85 ve 86 ncı maddeleri, 54 üncü maddesi ile Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici 52 nci madde hükmü, 62 nci maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 15 inci madde hükmü ve 81 inci maddesinin (A) fıkrasının 7-16 numaralı bentleri, (B) fıkrasının 1 ve 3 numaralı bentleri, (E) fıkrasının 1 numaralı bendi ve (J) fıkrası, 82 nci maddesinin 1 numaralı fıkrasının (c) bendi 3 numaralı fıkrasının (a), (n) ve (l) bentleri ile 4 numaralı fıkrasının (c) bendi ve bu Kanunun Geçici 4 üncü maddesi 1/1/1998 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 6 ncı maddesi 31/12/1998 tarihinde,

c) 2, 26, 30, 31, 32, 33, 36, 50 ve 79 uncu maddeleri ile 81 inci maddesinin; (A) fıkrasının 3, 4 ve 5 numaralı bentleri, (C) fıkrasının 2, 5, 8, 10 -12 numaralı bentleri, (D) fıkrasının 2 numaralı bendi ve (F), (L) fıkraları ile 82 nci maddesinin; 1 numaralı fıkrasının (b) bendi, 3 numaralı fıkrasının (c), (h), (i), (k), (l), (m), (o), (p) ve (u) bentleri, 4 numaralı fıkrasının (b) ve (d) bentleri, 5 numaralı fıkrasının (a), (b), (c), (d) ve (f) bentleri, 7 numaralı fıkrası 1.1.1999 tarihinde,

d) 59, 60, 61, 63, 71 ve 72 nci maddeleri ile 73 üncü maddesi ile değişik Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 16 ncı maddesinin son fıkrası, 62 ncı maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 14 ve geçici 16 ncı maddeler, 48 inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendine eklenen (c) alt bendi, 81 inci maddesinin (G) fıkrası ve 82 nci maddesinin 5 numaralı fıkrasının (e) bendi bu Kanunun yayımını izleyen aybaşında,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

e) 27, 38, 39, 44, 45 ve 57 nci maddeleri ile 48 inci maddesinin Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendinin (b) alt bendini değiştiren hükmü, 81 inci maddesinin (D) fıkrasının 6 numaralı bendi 1998 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

f) 47 ve 51 inci maddeler ile 82 nci maddesinin 4 numaralı fıkrasının (f) bendi 1/1/1999 tarihinden itibaren verilen beyannameler için uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

g) 81 inci maddesinin (C) fıkrasının 6 numaralı bendi, 1/1/1999 tarihinden sonra elde edilen kar paylarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

h) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer

Yürütme

MADDE 88 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNCA KABUL EDİLEN METNE BAĞLI LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

EK - (3) SAYILI CETVEL

**MALİYE BAKANLIĞI GELİRLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, GELİRLER BÖLGE
MÜDÜRLÜKLERİNİN MERKEZLERİ VE KAPSADIĞI İLLER**

Bölge Müdürlüğü Merkezi

Kapsadığı İller

Adana	Adana, Hatay, İçel, K.Maraş, Osmaniye
Ankara	Ankara, Afyon, Çankırı, Kastamonu, Kırıkkale
Antalya	Antalya, Burdur, Isparta
Bursa	Bursa, Balıkesir, Bilecik, Eskişehir, Kütahya, Yalova
Erzurum	Erzurum, Ağrı, Ardahan, Bayburt, Bingöl, Erzincan, Gümüşhane, Iğdır, Kars
İstanbul	İstanbul
İzmir	İzmir, Aydın, Denizli, Manisa, Muğla, Uşak
Kayseri	Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Sivas, Yozgat
Kocaeli	Kocaeli, Bartın, Bolu, Karabük, Sakarya, Zonguldak
Konya	Konya, Aksaray, Karaman
Malatya	Malatya, Elazığ, Tunceli
Samsun	Samsun, Amasya, Çorum, Sinop, Tokat
Şanlıurfa	Şanlıurfa, Adıyaman, Diyarbakır, G.Antep, Kilis, Mardin
Trabzon	Trabzon, Artvin, Giresun, Ordu, Rize
Tekirdağ	Tekirdağ, Çanakkale, Edirne, Kırklareli
Van	Van, Batman, Bitlis, Hakkari, Muş, Siirt, Şırnak

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) SAYILI LİSTE

İPTAL EDİLEN KADROLAR

KURUMU : MALİYE BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
1. DERECE				
Müşeşar	GIH	1		1
Müşeşar Yardımcısı	GIH	5		5
Bakanlık Müşaviri	GIH	20		20
Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanı	GIH	1		1
Teftiş Kurulu Başkanı	GIH	1		1
Hesap Uzmanları Kurulu Başkanı	GIH	1		1
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanı	GIH	1		1
Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürü	GIH	1		1
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürü	GIH	1		1
Muhasebat Genel Müdürü	GIH	1		1
Gelirler Genel Müdürü	GIH	1		1
Milli Emlak Genel Müdürü	GIH	1		1
Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürü	GIH	1		1
Personel Genel Müdürü	GIH	1		1
Maliye Başkanı	GIH	11		11
Başkan Yardımcısı	GIH	3		3
Genel Müdür Yardımcısı	GIH	25		25
Hukuk Müşaviri	GIH	6		6
Bütçe Dairesi Başkanı	GIH	86		86
Avrupa Topluluğu ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanı	GIH	1		1
Bilgi İşlem Dairesi Başkanı	GIH	1		1
İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı	GIH	1		1
Daire Başkanı	GIH	89		89
Bütçe Dairesi Başkan Yardımcısı	GIH	27		27
Maliye Başmüfettişi	GIH	41		41
Başhesap Uzmanı	GIH	150		150
Devlet Bütçe Uzmanı	GIH	20		20
Mali Suçları Araştırma Uzmanı	GIH	3		3
Devlet Gelir Uzmanı	GIH	20		20
Devlet Malları Uzmanı	GIH	3		3
Devlet Muhasebe Uzmanı	GIH	5		5
Bütçe Başkontrolörü	GIH	8		8
Gelirler Başkontrolörü	GIH	220		220
Muhasebat Başkontrolörü	GIH	35		35

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Unvanı	Sınıfı	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
Milli Emlak Başkontrolörü	GH	20		20
Başkontrolör	GH	4		4
Bilgi İşlem Merkezi Müdürü	GH	8		8
Saymanlık Müdürü	GH	24		24
Saymanlık Müdür Yardımcısı	GH	13		13
Şube Müdürü	GH	197		197
Uzman	GH	140		140
Avrupa Topluluğu Uzmanı	GH	2		2
APK Uzmanı	GH	18		18
Müşavir Hazine Avukatı	AH	40		40
TOPLAM		1258		1258

2. DERECE

Bütçe Dairesi Başkanı	GH	12		12
Bütçe Dairesi Başkan Yardımcısı	GH	72		72
Maliye Başmüfettişi	GH	17		17
Başhesap Uzmanı	GH	50		50
Devlet Bütçe Uzmanı	GH	20		20
Mali Suçlar Araştırma Uzmanı	GH	3		3
Devlet Gelir Uzmanı	GH	25		25
Devlet Malları Uzmanı	GH	3		3
Devlet Muhasebe Uzmanı	GH	25		25
Bütçe Başkontrolörü	GH	5		5
Gelirler Başkontrolörü	GH	115		115
Muhasebat Başkontrolörü	GH	5		5
Milli Emlak Başkontrolörü	GH	5		5
Bilgi İşlem Merkez Müdürü	GH	7		7
Saymanlık Müdürü	GH	3		3
Saymanlık Müdür Yardımcısı	GH	7		7
Şube Müdürü	GH	78		78
Uzman	GH	34		34
Avrupa Topluluğu Uzmanı	GH	2		2
APK Uzmanı	GH	6		6
Eğitim Uzmanı	GH	2		2
Müşavir Hazine Avukatı	AH	16		16
TOPLAM		494		494

3. DERECE

Bütçe Dairesi Başkanı	GH	4		4
Bütçe Dairesi Başkan Yardımcısı	GH	55		55

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Devlet Bütçe Uzmanı	GIH	25		25
Mali Suçları Araştırma Uzmanı	GIH	3		3
Devlet Gelir Uzmanı	GIH	25		25
Devlet Malları Uzmanı	GIH	3		3
Devlet Muhasebe Uzmanı	GIH	25		25
Maliye Müfettişi	GIH	16		16
Hesap Uzmanı	GIH	60		60
Bütçe Kontrolörü	GIH	7		7
Gelirler Kontrolörü	GIH	105		105
Muhasebat Kontrolörü	GIH	6		6
Milli Emlak Kontrolörü	GIH	8		8
Bilgi İşlem Merkez Müdürü	GIH	1		1
Saymanlık Müdürü	GIH	3		3
Gelir Saymanlık Müdürü	GIH	1		1
Saymanlık Müdür Yardımcısı	GIH	12		12
Gelir Saymanlık Müdür Yardımcısı	GIH	1		1
Şube Müdürü	GIH	45		45
Uzman	GIH	31		31
Maliye Uzmanı	GIH	3		3
APK Uzmanı	GIH	6		6
Eğitim Uzmanı	GIH	2		2
Şef	GIH	328		328
Hazine Avukatı	AH	10		10
TOPLAM		785		785

4. DERECE

Bütçe Dairesi Başkan Yardımcısı	GIH	25		25
Devlet Bütçe Uzmanı	GIH	25		25
Mali Suçları Araştırma Uzmanı	GIH	3		3
Devlet Gelir Uzmanı	GIH	35		35
Devlet Malları Uzmanı	GIH	1		1
Devlet Muhasebe Uzmanı	GIH	15		15
Maliye Müfettişi	GIH	21		21
Hesap Uzmanı	GIH	50		50
Bütçe Kontrolörü	GIH	6		6
Gelirler Kontrolörü	GIH	65		65
Muhasebat Kontrolörü	GIH	15		15
Milli Emlak Kontrolörü	GIH	5		5
Kontrolör	GIH	1		1
Saymanlık Müdür Yardımcısı	GIH	6		6

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Sorbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Şube Müdürü	GH	5		5
Uzman	GH	7		7
Maliye Uzmanı	GH	1		1
Avrupa Topluluğu Uzmanı	GH	1		1
APK Uzmanı	GH	4		4
Eğitim Uzmanı	GH	2		2
Şef	GH	183		183
Hazine Avukatı	AH	5		5
TOPLAM		481		481

5. DERECE

Bütçe Dairesi Başkan Yardımcısı	GH	15		15
Devlet Bütçe Uzmanı	GH	30		30
Mali Suçları Araştırma Uzmanı	GH	2		2
Devlet Gelir Uzmanı	GH	25		25
Devlet Muhasebe Uzmanı	GH	15		15
Maliye Müfettişi	GH	44		44
Hesap Uzmanı	GH	80		80
Bütçe Kontrolörü	GH	3		3
Gelirler Kontrolörü	GH	135		135
Muhasebat Kontrolörü	GH	50		50
Milli Emlak Kontrolörü	GH	8		8
Kontrolör	GH	1		1
Saymanlık Müdür Yardımcısı	GH	3		3
Maliye Uzmanı	GH	1		1
Avrupa Topluluğu Uzmanı	GH	2		2
Eğitim Uzmanı	GH	2		2
Programcı Yardımcısı	GH	16		16
Şef	GH	213		213
Daktilograf	GH	13		13
Hazine Avukatı	AH	5		5
TOPLAM		663		663

6. DERECE

Bütçe Dairesi Başkan Yardımcısı	GH	3		3
Devlet Bütçe Uzmanı	GH	30		30
Mali Suçları Araştırma Uzmanı	GH	2		2
Devlet Gelir Uzmanı	GH	30		30
Devlet Malları Uzmanı	GH	10		10
Devlet Muhasebe Uzmanı	GH	15		15

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Maliye Müfettişi	GIH	7		7
Hesap Uzmanı	GIH	60		60
Bütçe Kontrolörü	GIH	1		1
Gelirler Kontrolörü	GIH	100		100
Milli Emlak Kontrolörü	GIH	4		4
Devlet Malları Uzman Yardımcısı	GIH	8		8
Devlet Muhasebe Uzman Yardımcısı	GIH	100		100
Uzman	GIH	7		7
Avrupa Topluluğu Uzmanı	GIH	2		2
Programcı Yardımcısı	GIH	5		5
Şef	GIH	82		82
Daktilograf	GIH	6		6
Hazine Avukatı	AH	2		2
TOPLAM		474		474
7. DERECE				
Devlet Gelir Uzmanı	GIH	40		40
Maliye Müfettişi	GIH	20		20
Hesap Uzmanı	GIH	70		70
Kontrolör	GIH	4		4
Devlet Bütçe Uzman Yardımcısı	GIH	25		25
Devlet Malları Uzman Yardımcısı	GIH	7		7
Devlet Muhasebe Uzman Yardımcısı	GIH	60		60
Stajyer Bütçe Kontrolörü	GIH	4		4
Stajyer Muhasebat Kontrolörü	GIH	20		20
Stajyer Milli Emlak Kontrolörü	GIH	1		1
Stajyer Kontrolör	GIH	7		7
Programcı Yardımcısı	GIH	3		3
Şef	GIH	64		64
Daktilograf	GIH	23		23
TOPLAM		348		348
8. DERECE				
Maliye Müfettiş Yardımcısı	GIH	31		31
Hesap Uzman Yardımcısı	GIH	15		15
Mali Suçları Araştırma Uzman Yardımcısı	GIH	3		3
Devlet Bütçe Uzman Yardımcısı	GIH	15		15
Devlet Gelir Uzman Yardımcısı	GIH	75		75
Devlet Muhasebe Uzman Yardımcısı	GIH	40		40
Stajyer Bütçe Kontrolörü	GIH	5		5
Stajyer Gelirler Kontrolörü	GIH	85		85

Unvanı	Sınıfı	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
Stajyer Muhasebat Kontrolörü	GIH	7		7
Stajyer Milli Emlak Kontrolörü	GIH	9		9
Stajyer Kontrolör	GIH	10		10
Avrupa Topluluğu Uzmanı Yardımcısı	GIH	2		2
Programcı Yardımcısı	GIH	3		3
Daktilograf	GIH	35		35
TOPLAM		335		335
9. DERECE				
Maliye Müfettiş Yardımcısı	GIH	19		19
Hesap Uzman Yardımcısı	GIH	115		115
Mali Suçları Araştırma Uzman Yardımcısı	GIH	6		6
Devlet Bütçe Uzman Yardımcısı	GIH	25		25
Devlet Gelir Uzman Yardımcısı	GIH	75		75
Stajyer Bütçe Kontrolörü	GIH	6		6
Stajyer Gelirler Kontrolörü	GIH	75		75
Stajyer Muhasebat Kontrolörü	GIH	8		8
Stajyer Milli Emlak Kontrolörü	GIH	5		5
Maliye Uzman Yardımcısı	GIH	10		10
Avrupa Topluluğu Uzman Yardımcısı	GIH	3		3
Daktilograf	GIH	50		50
TOPLAM		397		397
10. DERECE				
Daktilograf	GIH	37		37
TOPLAM		37		37
11. DERECE				
Daktilograf	GIH	11		11
TOPLAM		11		11
12. DERECE				
Daktilograf	GIH	1		1
TOPLAM		1		1
GENEL TOPLAM		5284		5284

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) SAYILI LİSTE

İPTAL EDİLEN KADROLAR

KURUMU : MALİYE BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : TAŞRA

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
1. DERECE				
Vergi Dairesi Başkanı	GIH	60		60
Milli Emlak Dairesi Başkanı	GIH	12		12
Milli Emlak Uzmanı	GIH	30		30
Milli Emlak Denetmeni	GIH	24		24
Vergi Denetmeni	GIH	319		319
Muhasebe Denetmeni	GIH	36		36
Gelirler Bölge Müdürü	GIH	12		12
Vergi İstihbarat Müdürü	GIH	12		12
Emlak Müdürü	GIH	15		15
Vergi Müdürü	GIH	50		50
Defterdar	GIH	80		80
Askeri Defterdar	GIH	6		6
Defterdar Yardımcısı	GIH	146		146
Askeri Defterdar Yardımcısı	GIH	1		1
Muhakemat Müdürü	GIH	73		73
Bilgi İşlem Merkezi Müdürü	GIH	8		8
Eğitim Merkezi Müdürü	GIH	16		16
Gelir Müdürü	GIH	82		82
Maliye Kursu Müdürü	GIH	2		2
Muhasebe Müdürü	GIH	79		79
Milli Emlak Müdürü	GIH	63		63
Okul Müdürü	GIH	3		3
Saymanlık Müdürü	GIH	225		225
Vergi Dairesi Müdürü	GIH	324		324
Personel Müdürü	GIH	56		56
Muhakemat Müdür Yardımcısı	GIH	8		8
Gelir Müdür Yardımcısı	GIH	43		43
Vergi İstihbarat Müdür Yardımcısı	GIH	4		4
Emlak Müdür Yardımcısı	GIH	19		19
Bilgi İşlem Merkezi Müdür Yardımcısı	GIH	10		10
Maliye Kursu Müdür Yardımcısı	GIH	3		3
Milli Emlak Müdür Yardımcısı	GIH	43		43
Okul Müdür Yardımcısı	GIH	8		8
Personel Müdür Yardımcısı	GIH	38		38

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Saymanlık Müdür Yardımcısı	GIH	167		167
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	GIH	536		536
Malmüdürü	GIH	421		421
Takdir Komisyonu Başkanı	GIH	42		42
Fon Saymanı	GIH	4		4
Müşavir Hazine Avukatı	AH	264		264
TOPLAM		3344		3344

2. DERECE

Milli Emlak Uzmanı	GIH	30		30
Milli Emlak Denetmeni	GIH	25		25
Vergi Denetmeni	GIH	292		292
Muhasebe Denetmeni	GIH	14		14
Emlak Müdürü	GIH	10		10
Vergi Müdürü	GIH	50		50
Askeri Defterdar	GIH	2		2
Askeri Defterdar Yardımcısı	GIH	2		2
İşletme Müdürü	GIH	1		1
Bilgi İşlem Merkezi Müdürü	GIH	10		10
Eğitim Merkezi Müdürü	GIH	7		7
Gelir Müdürü	GIH	13		13
Muhasebe Müdürü	GIH	1		1
Milli Emlak Müdürü	GIH	17		17
Saymanlık Müdürü	GIH	40		40
Vergi Dairesi Müdürü	GIH	66		66
Personel Müdürü	GIH	10		10
Gelir Müdür Yardımcısı	GIH	40		40
Vergi Müdür Yardımcısı	GIH	30		30
Vergi İstihbarat Müdür Yardımcısı	GIH	8		8
Emlak Müdür Yardımcısı	GIH	24		24
Bilgi İşlem Merkezi Müdür Yardımcısı	GIH	4		4
Müdür Yardımcısı	GIH	8		8
Maliye Kursu Müdür Yardımcısı	GIH	2		2
Milli Emlak Müdür Yardımcısı	GIH	35		35
Okul Müdür Yardımcısı	GIH	1		1
Personel Müdür Yardımcısı	GIH	31		31
Saymanlık Müdür Yardımcısı	GIH	101		101
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	GIH	139		139
Malmüdürü	GIH	98		98
Takdir Komisyonu Başkanı	GIH	17		17

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Eğitim Uzmanı	GIH	10		10
Fon Saymanı	GIH	1		1
Müşavir Hazine Avukatı	AH	101		101
TOPLAM		1240		1240
3.DERECE				
Milli Emlak Uzmanı	GIH	30		30
Milli Emlak Denetmeni	GIH	25		25
Vergi Denetmeni	GIH	402		402
Muhasabah Denetmeni	GIH	39		39
Emlak Müdürü	GIH	5		5
Vergi Müdürü	GIH	35		35
Askeri Defterdar	GIH	4		4
Askeri Defterdar Yardımcısı	GIH	4		4
Eğitim Merkezi Müdürü	GIH	4		4
Gelir Müdürü	GIH	9		9
Milli Emlak Müdürü	GIH	21		21
Saymanlık Müdürü	GIH	139		139
Vergi Dairesi Müdürü	GIH	59		59
Personel Müdürü	GIH	7		7
Gelir Müdür Yardımcısı	GIH	19		19
Vergi Müdür Yardımcısı	GIH	30		30
Emlak Müdür Yardımcısı	GIH	14		14
Müdür Yardımcısı	GIH	4		4
Maliye Kursu Müdür Yardımcısı	GIH	1		1
Milli Emlak Müdür Yardımcısı	GIH	27		27
Personel Müdür Yardımcısı	GIH	25		25
Saymanlık Müdür Yardımcısı	GIH	148		148
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	GIH	141		141
Malmüdürü	GIH	240		240
Takdir Komisyonu Başkanı	GIH	13		13
Uzman	GIH	1		1
Şef	GIH	3214		3214
Fon Saymanı	GIH	1		1
Hazine Avukatı	AH	111		111
TOPLAM		4772		4772

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
4.DERECE				
Milli Emlak Uzmanı	GH	23		23
Vergi İstihbarat Uzmanı	GH	50		50
Milli Emlak Denetmeni	GH	18		18
Vergi Denetmeni	GH	481		481
Muhasebe Denetmeni	GH	60		60
Vergi Müdürü	GH	35		35
Askeri Defterdar Yardımcısı	GH	3		3
Gelir Müdürü	GH	5		5
Milli Emlak Müdürü	GH	13		13
Saymanlık Müdürü	GH	25		25
Vergi Dairesi Müdürü	GH	27		27
Personel Müdürü	GH	4		4
Gelir Müdür Yardımcısı	GH	11		11
Vergi Müdür Yardımcısı	GH	100		100
Emlak Müdür Yardımcısı	GH	8		8
Maliye Kursu Müdür Yardımcısı	GH	1		1
Milli Emlak Müdür Yardımcısı	GH	32		32
Personel Müdür Yardımcısı	GH	16		16
Saymanlık Müdür Yardımcısı	GH	160		160
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	GH	85		85
Malmüdürü	GH	38		38
Takdir Komisyonu Başkanı	GH	6		6
Şef	GH	1415		1415
Fon Saymanı	GH	1		1
Hazine Avukatı	AH	97		97
TOPLAM		2694		2694
5.DERECE				
Vergi İstihbarat Uzmanı	GH	25		25
Gelir Uzmanı	GH	150		150
Milli Emlak Denetmeni	GH	22		22
Vergi Denetmeni	GH	482		482
Muhasebe Denetmeni	GH	114		114
Vergi Müdürü	GH	10		10
Askeri Defterdar Yardımcısı	GH	2		2
Gelir Müdürü	GH	2		2
Milli Emlak Müdürü	GH	6		6
Saymanlık Müdürü	GH	20		20
Vergi Dairesi Müdürü	GH	18		18

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Unvanı	Sınıfı	Serbest	Tutulan	Toplam
		Kadro Adedi	Kadro Adedi	
Personel Müdürü	GH	2		2
Gelir Müdür Yardımcısı	GH	12		12
Vergi Müdür Yardımcısı	GH	50		50
Emlak Müdür Yardımcısı	GH	10		10
Millî Emlak Müdür Yardımcısı	GH	21		21
Personel Müdür Yardımcısı	GH	10		10
Saymanlık Müdür Yardımcısı	GH	147		147
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	GH	115		115
Malmüdürü	GH	78		78
Takdir Komisyonu Başkanı	GH	3		3
Şef	GH	1846		1846
Yoklama Memuru	GH	40		40
Hazine Avukatı	AH	128		128
TOPLAM		3293		3293

6. DERECE

Millî Emlak Uzmanı	GH	200		200
Vergi İstihbarat Uzmanı	GH	25		25
Gelir Uzmanı	GH	150		150
Millî Emlak Denetmeni	GH	31		31
Millî Emlak Denetmen Yardımcısı	GH	50		50
Vergi Denetmeni	GH	401		401
Muhasebe Denetmeni	GH	75		75
Muhasebe Denetmen Yardımcısı	GH	90		90
Vergi Dairesi Müdürü	GH	3		3
Personel Müdürü	GH	1		1
Vergi Müdür Yardımcısı	GH	30		30
Emlak Müdür Yardımcısı	GH	10		10
Millî Emlak Müdür Yardımcısı	GH	26		26
Personel Müdür Yardımcısı	GH	13		13
Saymanlık Müdür Yardımcısı	GH	14		14
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	GH	42		42
Malmüdürü	GH	5		5
Millî Emlak Uzman Yardımcısı	GH	70		70
Şef	GH	478		478
Yoklama Memuru	GH	40		40
Daktilograf	GH	100		100
Hazine Avukatı	AH	274		274
TOPLAM		2128		2128

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
7.DERECE				
Vergi İstihbarat Uzmanı	GH	100		100
Gelir Uzmanı	GH	300		300
Milli Emlak Denetmen Yardımcısı	GH	25		25
Vergi Denetmeni	GH	312		312
Milli Emlak Müdür Yardımcısı	GH	6		6
Personel Müdür Yardımcısı	GH	4		4
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	GH	21		21
Milli Emlak Uzman Yardımcısı	GH	70		70
Şef	GH	529		529
Yoklama Memuru	GH	98		98
Daktilograf	GH	200		200
TOPLAM		1665		1665
8.DERECE				
Vergi Denetmen Yardımcısı	GH	600		600
Gelir Uzman Yardımcısı	GH	200		200
Vergi İstihbarat Uzman Yardımcısı	GH	150		150
Yoklama Memuru	GH	10		10
Daktilograf	GH	110		110
TOPLAM		1070		1070
9.DERECE				
Vergi Denetmen Yardımcısı	GH	200		200
Gelir Uzman Yardımcısı	GH	200		200
Vergi İstihbarat Uzman Yardımcısı	GH	150		150
Yoklama Memuru	GH	17		17
Daktilograf	GH	140		140
TOPLAM		707		707
10.DERECE				
Yoklama Memuru	GH	200		200
Daktilograf	GH	150		150
TOPLAM		350		350
11.DERECE				
Daktilograf	GH	60		60
TOPLAM		60		60
GENEL TOPLAM		21323		21323

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) SAYILI LİSTE

İPTAL EDİLEN KADROLAR

KURUMU : MALİYE BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : DÖNER SERMAYE

Unvanı	Sınıfı	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
1. DERECE				
İşletme Müdürü	GH	7		7
İşletme Müdür Yardımcısı	GH	3		3
TOPLAM		10		10
3. DERECE				
İşletme Müdür Yardımcısı	GH	2		2
Şef	GH	10		10
TOPLAM		12		12
4. DERECE				
Şef	GH	16		16
TOPLAM		16		16
5. DERECE				
İşletme Müdür Yardımcısı	GH	4		4
Şef	GH	30		30
TOPLAM		34		34
6. DERECE				
İşletme Müdür Yardımcısı	GH	3		3
Şef	GH	17		17
Anbar Memuru	GH	9		9
TOPLAM		29		29
7. DERECE				
Şef	GH	6		6
Anbar Memuru	GH	13		13
TOPLAM		19		19
8. DERECE				
Anbar Memuru	GH	14		14
Daktilograf	GH	3		3
TOPLAM		17		17

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
9.DERECE				
Anbar Memuru	GIH	10		10
TOPLAM		10		10
10.DERECE				
Anbar Memuru	GIH	10		10
Daktilograf	GIH	5		5
TOPLAM		15		15
GENEL TOPLAM		162		162

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettigi Metin)

(3) SAYILI LİSTE

İHDAS EDİLEN KADROLAR

KURUMU : MALİYE BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
1. DERECE				
Müsteşar	MH	1		1
Müsteşar Yardımcısı	MH	5		5
Teftiş Kurulu Başkanı	MH	1		1
Hesap Uzmanları Kurulu Başkanı	MH	1		1
Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanı	MH	1		1
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanı	MH	1		1
Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürü	MH	1		1
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürü	MH	1		1
Muhasebat Genel Müdürü	MH	1		1
Gelirler Genel Müdürü	MH	1		1
Milli Emlak Genel Müdürü	MH	1		1
Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürü	MH	1		1
Personel Genel Müdürü	MH	1		1
Maliye Akademisi Başkanı	MH	1		1
Bakanlık Müşaviri	MH	20		20
Avrupa Topluluğu ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanı	MH	1		1
İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı	MH	1		1
Bilgi İşlem Dairesi Başkanı	MH	1		1
Hukuk Müşaviri	MH	6		6
Genel Müdür Yardımcısı	MH	23		23
Maliye Başkanı	MH	11		11
Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkan Yardımcısı	MH	3		3
Maliye Akademisi Başkan Yardımcısı	MH	2		2
Daire Başkanı	MH	83		83
Maliye Başmüfettişi	MH	60		60
Başhesap Uzmanı	MH	150		150
Bütçe Başkontrolörü	MH	13		13
Muhasebat Başkontrolörü	MH	35		35
Gelirler Başkontrolörü	MH	220		220
Milli Emlak Başkontrolörü	MH	20		20
Başkontrolör	MH	4		4
Müşavir Hazine Avukatı	MH	40		40

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Bütçe Dairesi Başkanı	MH	86		86
Saymanlık Müdürü	MH	24		24
Gelir Saymanlık Müdürü	MH	1		1
Bilgi İşlem Merkezi Müdürü	MH	9		9
Şube Müdürü	MH	206		206
Bütçe Dairesi Başkan Yardımcısı	MH	44		44
Saymanlık Müdür Yardımcısı	MH	15		15
Devlet Bütçe Uzmanı	MH	28		28
Mali Suçları Araştırma Uzmanı	MH	3		3
Devlet Muhasebe Uzmanı	MH	40		40
Devlet Gelir Uzmanı	MH	50		50
Devlet Malları Uzmanı	MH	2		2
Avrupa Topluluğu Uzmanı	MH	2		2
Maliye Uzmanı	MH	7		7
APK Uzmanı	MH	9		9
Uzman	MH	166		166
Şef	MH	37		37
Programcı	MH	38		38
Çözümleyici	MH	17		17
Bilgisayar İşletmeni	MH	10		10
Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	MH	19		19
Memur	MH	20		20
Veznedar	MH	4		4
TOPLAM		1548		1548
2. DERECE				
Maliye Başmüfettişi	MH	17		17
Başhesap Uzmanı	MH	50		50
Bütçe Başkontrolörü	MH	5		5
Muhasebat Başkontrolörü	MH	3		3
Gelirler Başkontrolörü	MH	115		115
Milli Emlak Başkontrolörü	MH	5		5
Başkontrolör	MH	2		2
Müşavir Hazine Avukatı	MH	16		16
Bütçe Dairesi Başkanı	MH	12		12
Saymanlık Müdürü	MH	3		3
Bilgi İşlem Merkezi Müdürü	MH	7		7
Şube Müdürü	MH	68		68
Bütçe Dairesi Başkan Yardımcısı	MH	63		63
Saymanlık Müdür Yardımcısı	MH	8		8

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Devlet Bütçe Uzmanı	MH	20		20
Mali Suçları Araştırma Uzmanı	MH	3		3
Devlet Muhasebe Uzmanı	MH	10		10
Devlet Gelir Uzmanı	MH	20		20
Devlet Malları Uzmanı	MH	2		2
Avrupa Topluluğu Uzmanı	MH	2		2
Maliye Uzmanı	MH	2		2
APK Uzmanı	MH	3		3
Eğitim Uzmanı	MH	2		2
Uzman	MH	42		42
Şef	MH	112		112
Programcı	MH	31		31
Çözümleyici	MH	8		8
Bilgisayar İşletmeni	MH	25		25
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	47		47
Memur	MH	35		35
Veznedar	MH	6		6
TOPLAM		744		744

3. DERECE

Maliye Müfettişi	MH	16		16
Hesap Uzmanı	MH	60		60
Bütçe Kontrolörü	MH	4		4
Muhasebat Kontrolörü	MH	18		18
Gelirler Kontrolörü	MH	105		105
Milli Emlak Kontrolörü	MH	8		8
Hazine Avukatı	MH	10		10
Bütçe Dairesi Başkanı	MH	4		4
Saymanlık Müdürü	MH	3		3
Bilgi İşlem Merkezi Müdürü	MH	1		1
Şube Müdürü	MH	40		40
Bütçe Dairesi Başkan Yardımcısı	MH	48		48
Saymanlık Müdür Yardımcısı	MH	9		9
Gelir Saymanlık Müdür Yardımcısı	MH	1		1
Devlet Bütçe Uzmanı	MH	25		25
Mali Suçları Araştırma Uzmanı	MH	3		3
Devlet Muhasebe Uzmanı	MH	10		10
Devlet Gelir Uzmanı	MH	20		20
Devlet Malları Uzmanı	MH	1		1
Avrupa Topluluğu Uzmanı	MH	1		1

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Maliye Uzmanı	MH	1		1
APK Uzmanı	MH	1		1
Eğitim Uzmanı	MH	2		2
Uzman	MH	23		23
Şef	MH	307		307
Programcı	MH	30		30
Çözümleyici	MH	12		12
Programcı Yardımcısı	MH	5		5
Bilgisayar İşletmeni	MH	34		34
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	63		63
Memur	MH	45		45
Veznedar	MH	16		16
TOPLAM		926		926

4. DERECE

Maliye Müfettişi	MH	21		21
Hesap Uzmanı	MH	50		50
Bütçe Kontrolörü	MH	6		6
Muhasebat Kontrolörü	MH	19		19
Gelirler Kontrolörü	MH	90		90
Milli Emlak Kontrolörü	MH	5		5
Kontrolör	MH	1		1
Hazine Avukatı	MH	5		5
Şube Müdürü	MH	5		5
Bütçe Dairesi Başkan Yardımcısı	MH	24		24
Saymanlık Müdür Yardımcısı	MH	6		6
Devlet Bütçe Uzmanı	MH	21		21
Mali Suçları Araştırma Uzmanı	MH	3		3
Devlet Muhasebe Uzmanı	MH	15		15
Devlet Gelir Uzmanı	MH	30		30
Avrupa Topluluğu Uzmanı	MH	3		3
Maliye Uzmanı	MH	3		3
Eğitim Uzmanı	MH	2		2
Uzman	MH	5		5
Şef	MH	187		187
Programcı	MH	37		37
Çözümleyici	MH	13		13
Programcı Yardımcısı	MH	13		13
Bilgisayar İşletmeni	MH	33		33
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	157		157

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Memur	MH	182		182
Veznedar	MH	41		41
TOPLAM		977		977

5. DERECE

Maliye Müfettişi	MH	44		44
Hesap Uzmanı	MH	80		80
Bütçe Kontrolörü	MH	1		1
Muhasebat Kontrolörü	MH	36		36
Gelirler Kontrolörü	MH	110		110
Milli Emlak Kontrolörü	MH	8		8
Kontrolör	MH	1		1
Hazine Avukatı	MH	5		5
Bütçe Dairesi Başkan Yardımcısı	MH	15		15
Saymanlık Müdür Yardımcısı	MH	3		3
Devlet Bütçe Uzmanı	MH	26		26
Mali Suçları Araştırma Uzmanı	MH	2		2
Devlet Muhasebe Uzmanı	MH	15		15
Devlet Gelir Uzmanı	MH	20		20
Maliye Uzmanı	MH	2		2
Eğitim Uzmanı	MH	10		10
Şef	MH	206		206
Programcı	MH	60		60
Çözümleyici	MH	15		15
Programcı Yardımcısı	MH	20		20
Bilgisayar İşletmeni	MH	67		67
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	422		422
Memur	MH	1003		1003
Veznedar	MH	33		33
TOPLAM		2204		2204

6. DERECE

Maliye Müfettişi	MH	7		7
Hesap Uzmanı	MH	60		60
Bütçe Kontrolörü	MH	1		1
Gelirler Kontrolörü	MH	100		100
Milli Emlak Kontrolörü	MH	4		4
Hazine Avukatı	MH	2		2
Bütçe Dairesi Başkan Yardımcısı	MH	3		3
Devlet Bütçe Uzmanı	MH	30		30

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Mali Suçları Araştırma Uzmanı	MH	2		2
Devlet Muhasebe Uzmanı	MH	10		10
Devlet Gelir Uzmanı	MH	25		25
Devlet Malları Uzmanı	MH	2		2
Avrupa Topluluğu Uzmanı	MH	1		1
Maliye Uzmanı	MH	2		2
Eğitim Uzmanı	MH-	5		5
Uzman	MH	5		5
Devlet Muhasebe Uzman Yardımcısı	MH	100		100
Devlet Malları Uzman Yardımcısı	MH	21		21
Şef	MH	64		64
Programcı	MH	14		14
Çözümleyici	MH	9		9
Programcı Yardımcısı	MH	3		3
Bilgisayar İşletmeni	MH	23		23
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	285		285
Memur	MH	425		425
Veznedar	MH	27		27
TOPLAM		1230		1230

7. DERECE

Maliye Müfettişi	MH	20		20
Hesap Uzmanı	MH	70		70
Kontrolör	MH	4		4
Stajyer Bütçe Kontrolörü	MH	4		4
Stajyer Muhasebat Kontrolörü	MH	20		20
Stajyer Millî Emlak Kontrolörü	MH	1		1
Stajyer Kontrolör	MH	7		7
Mali Suçları Araştırma Uzmanı	MH	9		9
Devlet Gelir Uzmanı	MH	35		35
Eğitim Uzmanı	MH	10		10
Devlet Bütçe Uzman Yardımcısı	MH	25		25
Devlet Muhasebe Uzman Yardımcısı	MH	60		60
Devlet Malları Uzman Yardımcısı	MH	7		7
Maliye Uzman Yardımcısı	MH	1		1
Şef	MH	54		54
Programcı	MH	9		9
Çözümleyici	MH	3		3
Programcı Yardımcısı	MH	3		3
Bilgisayar İşletmeni	MH	24		24

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	299		299
Memur	MH	349		349
Veznedar	MH	22		22
TOPLAM		1036		1036

8. DERECE

Maliye Müfettiş Yardımcısı	MH	31		31
Hesap Uzman Yardımcısı	MH	15		15
Stajyer Bütçe Kontrolörü	MH	5		5
Stajyer Muhasebat Kontrolörü	MH	7		7
Stajyer Gelirler Kontrolörü	MH	85		85
Stajyer Milli Emlak Kontrolörü	MH	17		17
Stajyer Kontrolör	MH	10		10
Eğitim Uzmanı	MH	5		5
Devlet Bütçe Uzman Yardımcısı	MH	15		15
Mali Suçları Araştırma Uzman Yardımcısı	MH	9		9
Devlet Muhasebe Uzman Yardımcısı	MH	40		40
Devlet Gelir Uzman Yardımcısı	MH	75		75
Avrupa Topluluğu Uzman Yardımcısı	MH	2		2
Maliye Uzman Yardımcısı	MH	4		4
Programcı	MH	1		1
Programcı Yardımcısı	MH	3		3
Bilgisayar İşletmeni	MH	6		6
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	186		186
Memur	MH	239		239
Veznedar	MH	16		16
TOPLAM		771		771

9. DERECE

Maliye Müfettiş Yardımcısı	MH	19		19
Hesap Uzman Yardımcısı	MH	115		115
Stajyer Bütçe Kontrolörü	MH	6		6
Stajyer Muhasebat Kontrolörü	MH	8		8
Stajyer Gelirler Kontrolörü	MH	75		75
Stajyer Milli Emlak Kontrolörü	MH	5		5
Devlet Bütçe Uzman Yardımcısı	MH	25		25
Mali Suçları Araştırma Uzman Yardımcısı	MH	16		16
Devlet Gelir Uzman Yardımcısı	MH	75		75
Avrupa Topluluğu Uzman Yardımcısı	MH	3		3
Maliye Uzman Yardımcısı	MH	10		10

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Bilgisayar İşletmeni	MH	4		4
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	72		72
Memur	MH	180		180
Veznedar	MH	6		6
TOPLAM		619		619
10. DERECE				
Bilgisayar İşletmeni	MH	1		1
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	106		106
Memur	MH	126		126
Veznedar	MH	6		6
TOPLAM		239		239
11. DERECE				
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	4		4
Memur	MH	47		47
Veznedar	MH	2		2
TOPLAM		53		53
12. DERECE				
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	2		2
Memur	MH	4		4
TOPLAM		6		6
GENEL TOPLAM		10.353		10.353

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) SAYILI LİSTE

İHDAS EDİLEN KADROLAR

KURUMU : MALİYE BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : TAŞRA

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
1. DERECE				
Defterdar	MH	80		80
Gelirler Bölge Müdürü	MH	16		16
Defterdar Yardımcısı	MH	146		146
Gelirler Bölge Müdür Yardımcısı	MH	45		45
Vergi Dairesi Başkanı	MH	60		60
Milli Emlak Dairesi Başkanı	MH	12		12
Milli Emlak Uzmanı	MH	30		30
Muhasebe Uzmanı	MH	10		10
Milli Emlak Denetmeni	MH	24		24
Vergi Denetmeni	MH	549		549
Muhasebe Denetmeni	MH	40		40
Emlak Müdürü	MH	15		15
Vergi Müdürü	MH	50		50
Askeri Defterdar	MH	6		6
Askeri Defterdar Yardımcısı	MH	2		2
Muhakemat Müdürü	MH	80		80
Bilgi İşlem Merkezi Müdürü	MH	2		2
Eğitim Merkezi Müdürü	MH	12		12
Gelir Müdürü	MH	84		84
Maliye Kursu Müdürü	MH	2		2
Muhasebe Müdürü	MH	90		90
Milli Emlak Müdürü	MH	63		63
Saymanlık Müdürü	MH	220		220
Vergi Dairesi Müdürü	MH	340		340
Personel Müdürü	MH	69		69
Muhakemat Müdür Yardımcısı	MH	8		8
Gelir Müdür Yardımcısı	MH	55		55
Emlak Müdür Yardımcısı	MH	19		19
Maliye Kursu Müdür Yardımcısı	MH	3		3
Milli Emlak Müdür Yardımcısı	MH	43		43
Personel Müdür Yardımcısı	MH	38		38
Saymanlık Müdür Yardımcısı	MH	197		197
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	MH	592		592
Malmüdürü	MH	461		461
Takdir Komisyonu Başkanı	MH	43		43
Programcı	MH	12		12
Çözümleyici	MH	5		5

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Unvanı	Sınıfı	Sorbest	Tutulan	Toplam
		Kadro Adedi	Kadro Adedi	
Sayman	MH	87		87
Müşavir Hazine Avukatı	MH	264		264
Şef	MH	31		31
Memur	MH	16		16
Yoklama Memuru	MH	18		18
İcra Memuru	MH	10		10
Tahsilîdar	MH	11		11
Veznedar	MH	12		12
Bilgisayar İşletmeni	MH	20		20
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	11		11
TOPLAM		4003		4003

2. DERECE

Gelirler Bölge Müdür Yardımcısı	MH	15		15
Millî Emlak Uzmanı	MH	30		30
Muhasebe Uzmanı	MH	10		10
Millî Emlak Denetmeni	MH	25		25
Vergi Denetmeni	MH	522		522
Muhasebe Denetmeni	MH	20		20
Emlak Müdürü	MH	10		10
Vergi Müdürü	MH	50		50
Askerî Defterdar	MH	3		3
Askerî Defterdar Yardımcısı	MH	1		1
Gelir Müdürü	MH	11		11
Muhasebe Müdürü	MH	1		1
Millî Emlak Müdürü	MH	17		17
Saymanlık Müdürü	MH	40		40
Vergi Dairesi Müdürü	MH	54		54
Personel Müdürü	MH	10		10
Gelir Müdür Yardımcısı	MH	29		29
Vergi Müdür Yardımcısı	MH	30		30
Emlak Müdür Yardımcısı	MH	24		24
Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı	MH	8		8
Maliye Kursu Müdür Yardımcısı	MH	2		2
Millî Emlak Müdür Yardımcısı	MH	35		35
Personel Müdür Yardımcısı	MH	39		39
Saymanlık Müdür Yardımcısı	MH	111		111
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	MH	122		122
Malmüdürü	MH	88		88
Takdir Komisyonu Başkanı	MH	14		14
Eğitim Uzmanı	MH	10		10
Programcı	MH	14		14

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Unvanı	Sınıfı	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
Çözümleyici	MH	5		5
Sayman	MH	49		49
Müşavir Hazine Avukatı	MH	101		101
Şef	MH	549		549
Memur	MH	29		29
Yoklama Memuru	MH	26		26
İcra Memuru	MH	22		22
Tahsildar	MH	21		21
Veznedar	MH	18		18
Bilgisayar İşletmeni	MH	23		23
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	19		19
TOPLAM		2207		2207

3.DERECE

Milli Emlak Uzmanı	MH	30		30
Muhasebe Uzmanı	MH	20		20
Milli Emlak Denetmeni	MH	25		25
Vergi Denetmeni	MH	542		542
Muhasebe Denetmeni	MH	49		49
Emlak Müdürü	MH	5		5
Vergi Müdürü	MH	35		35
Askeri Defterdar	MH	3		3
Askeri Defterdar Yardımcısı	MH	4		4
Gelir Müdürü	MH	9		9
Muhasebe Müdürü	MH	1		1
Milli Emlak Müdürü	MH	21		21
Saymanlık Müdürü	MH	138		138
Vergi Dairesi Müdürü	MH	50		50
Personel Müdürü	MH	5		5
Gelir Müdür Yardımcısı	MH	20		20
Vergi Müdür Yardımcısı	MH	30		30
Emlak Müdür Yardımcısı	MH	14		14
Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı	MH	4		4
Maliye Kursu Müdür Yardımcısı	MH	1		1
Milli Emlak Müdür Yardımcısı	MH	27		27
Personel Müdür Yardımcısı	MH	31		31
Saymanlık Müdür Yardımcısı	MH	118		118
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	MH	125		125
Malmüdürü	MH	210		210
Takdir Komisyonu Başkanı	MH	12		12
Uzman	MH	1		1
Programcı	MH	26		26

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Unvanı	Sınıfı	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
Çözümleyici	MH	8		8
Şef	MH	3036		3036
Sayman	MH	49		49
Veznedar	MH	255		255
Bilgisayar İşletmeni	MH	72		72
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	284		284
Hazine Avukatı	MH	111		111
Memur	MH	81		81
Yoklama Memuru	MH	58		58
İcra Memuru	MH	34		34
Tahsildar	MH	29		29
TOPLAM		5573		5573

4.DERECE

Milli Emlak Uzmanı	MH	23		23
Muhasebe Uzmanı	MH	20		20
Vergi İstihbarat Uzmanı	MH	50		50
Milli Emlak Denetmeni	MH	18		18
Vergi Denetmeni	MH	761		761
Muhasebe Denetmeni	MH	60		60
Vergi Müdürü	MH	35		35
Askeri Defterdar Yardımcısı	MH	3		3
Gelir Müdürü	MH	5		5
Milli Emlak Müdürü	MH	13		13
Saymanlık Müdürü	MH	25		25
Vergi Dairesi Müdürü	MH	27		27
Gelir Müdür Yardımcısı	MH	11		11
Vergi Müdür Yardımcısı	MH	100		100
Emlak Müdür Yardımcısı	MH	8		8
Maliye Kursu Müdür Yardımcısı	MH	1		1
Milli Emlak Müdür Yardımcısı	MH	32		32
Personel Müdür Yardımcısı	MH	20		20
Saymanlık Müdür Yardımcısı	MH	150		150
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	MH	73		73
Malmüdürü	MH	38		38
Takdir Komisyonu Başkanı	MH	9		9
Programcı	MH	21		21
Çözümleyici	MH	8		8
Programcı Yardımcısı	MH	2		2
Şef	MH	1422		1422
Sayman	MH	50		50
Veznedar	MH	807		807

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Bilgisayar İşletmeni	MH	57		57
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	208		208
Hazine Avukatı	MH	97		97
Memur	MH	1709		1709
Yoklama Memuru	MH	677		677
İcra Memuru	MH	287		287
Tahsildar	MH	171		171
TOPLAM		6998		6998

5.DERECE

Vergi İstihbarat Uzmanı	MH	25		25
Gelir Uzmanı	MH	150		150
Muhasebe Uzmanı	MH	30		30
Milli Emlak Denetmeni	MH	22		22
Vergi Denetmeni	MH	862		862
Muhasebe Denetmeni	MH	94		94
Vergi Müdürü	MH	10		10
Askeri Defterdar Yardımcısı	MH	2		2
Gelir Müdürü	MH	2		2
Milli Emlak Müdürü	MH	6		6
Saymanlık Müdürü	MH	20		20
Vergi Dairesi Müdürü	MH	23		23
Gelir Müdür Yardımcısı	MH	10		10
Vergi Müdür Yardımcısı	MH	50		50
Emlak Müdür Yardımcısı	MH	10		10
Milli Emlak Müdür Yardımcısı	MH	21		21
Saymanlık Müdür Yardımcısı	MH	147		147
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	MH	105		105
Malmüdürü	MH	78		78
Takdir Komisyonu Başkanı	MH	3		3
Programcı	MH	52		52
Çözümleyici	MH	14		14
Programcı Yardımcısı	MH	1		1
Şef	MH	1782		1782
Sayman	MH	36		36
Memur	MH	11335		11335
İcra Memuru	MH	1348		1348
Yoklama Memuru	MH	4220		4220
Tahsildar	MH	1266		1266
Veznedar	MH	1084		1084
Bilgisayar İşletmeni	MH	107		107
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	1086		1086

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Unvanı	Sınıfı	Sorbest	Tutulan	Toplam
		Kadro Adedi	Kadro Adedi	
Hazine Avukatı	MH	128		128
Eğitim Uzmanı	MH	5		5
TOPLAM		24134		24134
6.DERECE				
Milli Emlak Uzmanı	MH	200		200
Muhasebe Uzmanı	MH	30		30
Vergi İstihbarat Uzmanı	MH	25		25
Gelir Uzmanı	MH	150		150
Milli Emlak Denetmeni	MH	31		31
Milli Emlak Denetmen Yardımcısı	MH	50		50
Vergi Denetmeni	MH	801		801
Muhasebe Denetmeni	MH	75		75
Muhasebe Denetmen Yardımcısı	MH	90		90
Vergi Dairesi Müdürü	MH	3		3
Vergi Müdür Yardımcısı	MH	30		30
Emlak Müdür Yardımcısı	MH	10		10
Milli Emlak Müdür Yardımcısı	MH	26		26
Personel Müdür Yardımcısı	MH	5		5
Saymanlık Müdür Yardımcısı	MH	14		14
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	MH	41		41
Malmüdürü	MH	5		5
Programcı	MH	38		38
Çözümleyici	MH	32		32
Programcı Yardımcısı	MH	2		2
Milli Emlak Uzman Yardımcısı	MH	70		70
Şef	MH	480		480
Sayman	MH	10		10
Memur	MH	3531		3531
İcra Memuru	MH	564		564
Yoklama Memuru	MH	2544		2544
Tahsildar	MH	485		485
Veznedar	MH	329		329
Bilgisayar İşletmeni	MH	98		98
Eğitim Uzmanı	MH	5		5
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	919		919
Hazine Avukatı	MH	274		274
TOPLAM		10967		10967

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedl</u>	<u>Tutulan Kadro Adedl</u>	<u>Toplam</u>
7.DERECE				
Vergi İstihbarat Uzmanı	MH	100		100
Gelir Uzmanı	MH	300		300
Muhasebe Uzmanı	MH	80		80
Milli Emlak Denetmen Yardımcısı	MH	25		25
Vergi Denetmeni	MH	612		612
Milli Emlak Müdür Yardımcısı	MH	6		6
Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı	MH	21		21
Milli Emlak Uzman Yardımcısı	MH	70		70
Programcı	MH	31		31
Programcı Yardımcısı	MH	3		3
Şef	MH	480		480
Sayman	MH	10		10
Memur	MH	4091		4091
İcra Memuru	MH	540		540
Yoklama Memuru	MH	2360		2360
Tahsildar	MH	525		525
Veznedar	MH	385		385
Bilgisayar İşletmeni	MH	64		64
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	727		727
Eğitim Uzmanı	MH	5		5
TOPLAM		10435		10435

8.DERECE

Vergi Denetmen Yardımcısı	MH	1100		1100
Muhasebe Uzman Yardımcısı	MH	55		55
Programcı	MH	1		1
Programcı Yardımcısı	MH	9		9
Gelir Uzman Yardımcısı	MH	200		200
Vergi İstihbarat Uzman Yardımcısı	MH	150		150
Sayman	MH	7		7
Memur	MH	1754		1754
İcra Memuru	MH	226		226
Yoklama Memuru	MH	801		801
Tahsildar	MH	234		234
Veznedar	MH	208		208
Bilgisayar İşletmeni	MH	24		24
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	356		356
TOPLAM		5125		5125

9.DERECE

Vergi Denetmen Yardımcısı	MH	1200		1200
Gelir Uzman Yardımcısı	MH	200		200

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
Vergi İstihbarat Uzman Yardımcısı	MH	150		150
Muhasebe Uzman Yardımcısı	MH	55		55
Memur	MH	1366		1366
İcra Memuru	MH	123		123
Yoklama Memuru	MH	565		565
Tahsildar	MH	154		154
Veznedar	MH	66		66
Bilgisayar İşletmeni	MH	19		19
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	503		503
TOPLAM		4401		4401
10.DERECE				
Sayman	MH	1		1
Memur	MH	2043		2043
İcra Memuru	MH	424		424
Yoklama Memuru	MH	1156		1156
Tahsildar	MH	312		312
Veznedar	MH	153		153
Bilgisayar İşletmeni	MH	20		20
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	789		789
TOPLAM		4898		4898
11.DERECE				
Memur	MH	288		288
İcra Memuru	MH	121		121
Yoklama Memuru	MH	39		39
Tahsildar	MH	32		32
Veznedar	MH	27		27
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	111		111
TOPLAM		618		618
12.DERECE				
Memur	MH	33		33
TOPLAM		33		33
GENEL TOPLAM		79392		79392

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) SAYILI LİSTE

İHDAS EDİLEN KADROLAR

KURUMU : MALİYE BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : DÖNER SERMAYE

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
1. DERECE				
İşletme Bölge Müdürü	MH	7		7
Saymanlık Müdürü	MH	4		4
Şube Müdürü	MH	9		9
İşletme Bölge Müdür Yardımcısı	MH	3		3
Programcı	MH	2		2
Çözümleyici	MH	2		2
Şef	MH	5		5
Memur	MH	5		5
Veznedar	MH	5		5
Bilgisayar İşletmeni	MH	5		5
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	5		5
TOPLAM		52		52
2. DERECE				
Saymanlık Müdürü	MH	3		3
Şube Müdürü	MH	8		8
İşletme Bölge Müdür Yardımcısı	MH	4		4
Programcı	MH	2		2
Çözümleyici	MH	2		2
Şef	MH	3		3
Memur	MH	10		10
Veznedar	MH	5		5
Bilgisayar İşletmeni	MH	5		5
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	5		5
TOPLAM		47		47
3. DERECE				
Şube Müdürü	MH	8		8
Programcı	MH	3		3
Çözümleyici	MH	3		3
Şef	MH	14		14
Memur	MH	10		10
Veznedar	MH	5		5
Bilgisayar İşletmeni	MH	5		5
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	5		5
TOPLAM		53		53

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
4. DERECE				
Şube Müdürü	MH	8		8
Programcı	MH	2		2
Çözümleyici	MH	2		2
Şef	MH	23		23
Memur	MH	15		15
Veznedar	MH	6		6
Bilgisayar İşletmeni	MH	12		12
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	5		5
TOPLAM		73		73
5. DERECE				
Programcı	MH	3		3
Şef	MH	16		16
Memur	MH	107		107
Veznedar	MH	7		7
Bilgisayar İşletmeni	MH	14		14
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	7		7
TOPLAM		154		154
6. DERECE				
Şef	MH	17		17
Memur	MH	51		51
Veznedar	MH	9		9
Bilgisayar İşletmeni	MH	10		10
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	7		7
TOPLAM		94		94
7. DERECE				
Memur	MH	35		35
Veznedar	MH	10		10
Bilgisayar İşletmeni	MH	16		16
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	8		8
TOPLAM		69		69
8. DERECE				
Memur	MH	49		49
Veznedar	MH	8		8
Bilgisayar İşletmeni	MH	5		5
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	8		8
TOPLAM		70		70

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

<u>Unvanı</u>	<u>Sınıfı</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Tutulan Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
9. DERECE				
Memur	MH	32		32
Veznedar	MH	8		8
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	MH	5		5
TOPLAM		45		45
10. DERECE				
Memur	MH	53		53
Veznedar	MH	4		4
TOPLAM		57		57
GENEL TOPLAM		714		714

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) SAYILI LİSTE

EK - 4 SAYILI CETVEL

KURUM : Maliye Bakanlığı
TEŞKİLAT : Merkez (Akademik Personel)

Unvan	Derece	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	TOPLAM
Profesör	1	5	5	10
Doçent	1	5	5	10
	2	5	-	5
Öğretim Görevlisi	1	10	10	20
	2	5	5	10
	3	5	5	10
Okutman	1	3	3	6
	2	1	1	2
	3	1	1	2
		40	35	75

